

VESZPRÉMI SZEMLE KÖNYVEK 8

Kovács Győző Gyula

Veszprém időjárása és éghajlata, III.

**Időjárási szélsőségek, elemi csapások
(1890–1895)**

Hóvihar, kánikula, tűzvész, jégeső

Veszprém, 2013

Sorozatszerkesztő:
Csizsár Miklós

Lektorálta:
Somfai Balázs

A kötet megjelenését támogatta:
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata

ISBN 978-963-89513-7-3

ISSN 2060 – 6109

Kiadja:
Veszprémi Szemle Várostopörténeti Közhasznú Alapítvány
Levelezési cím: 8200 Veszprém, Baláca sor 10.

Felelős kiadó:
Faa Judit, a kuratórium elnöke
Tel.: +36/20/25-33-144
E-mail: judit.faa@gmail.com

Szerkesztőség:
8200 Veszprém, Erzsébet liget 3.
E-mail: csizar.miklos@invitel.hu

Nyomda: OOK-Press Kft., Veszprém
Felelős vezető: Szathmáry Attila

A borító képei:

A címlapon: Szivárvány, 2011.07.23-án (Fotó: Landy-Gyebnár Mónika, Veszprém)

A borító 2–3. oldalán: Veszprém régi képeslapokon (Balogh Gyula gyűjteményéből)

A hátlapon: Zivatarfelhő a Vár fölött, 2009.07.1-jén; (Fotó: Landy-Gyebnár Mónika, Veszprém)

Tartalomjegyzék

KÖSZÖNTŐ, Porga Gyula polgármester	5
ELŐSZÓ, Dr. Dunkel Zoltán	7
BEVEZETÉS	9
VESZPRÉM (Szomaházy István).....	15
VESZPRÉM ÉGHAJLATÁRÓL.....	19
HÍRADÁSOK, ÚJSÁGCIKKEK, VÁLOGATÁS A KORABELI SAJTÓBÓL	45
1891	45
1892.....	75
1893.....	95
1894.....	115
1895.....	138
TÁRCÁK, TUDÓSÍTÁSOK, EGYÉB HÍRLAPI CIKKEK.....	160
ELHAVAZVA	160
ELZÁRVA A VILÁGTÓL	162
FARKASHÍR.....	163
LESZ-E HÁT VÍZÁRADÁS VESZPRÉMBEN	164
FELHÍVÁS rendezett tanácsú Veszprém város közönségéhez.....	167
ÍTÉLETIDŐ	168
AZ IRGALOM MUNKÁJA.....	170
VESZPRÉMI TÁVIRATOK	172
A RÁTÓTIÁK FOLYAMODÁSA.....	173
NAGY TELEK KRÓNIKÁJA	175
FELHŐSZAKADÁS A BALATONPARTON.....	178
FELHŐSZAKADÁSOK VESZPRÉMMEGYÉBEN	179
EGY SZÓ A MEGYE URAIHOZ!.....	180
METEOROLÓGIA	182
A KESZTHELYIEK KIRÁNDULÁSA	184
MILYEN TELÜNK LESZ?.....	186
A BEFAGYOTT BALATON.....	188
FATA MORGANA A BALATONON	191
METEOROLÓGIAI JELZÉSEINK	192
A HŐSÉG.....	193
SZABÁLYRENDELET A HÓHÁNYÁSRÓL	195

A MÚLT HETI HÓVIHAR	197
A TŰZVÉSZ KITÖRÉSE.....	198
A MÁSODIK TŰZVÉSZ	201
VÁROSUNK PUSZTULÁSA	205
VESZPRÉM PUSZTULÁSA	207
VESZPRÉM LÁNGOKBAN.....	208
A VESZPRÉMI TŰZKÁROSULTAK ÉRDEKÉBEN	210
KATASZTRÓFÁK A BALATONON	211
A BALATON ÁLDOZATAI	212
VIHAROK, JÉGESŐK VIDÉKÜNKÖN	214
ÍTÉLETIDŐ	215
BLAHÁNÉ A BALATONI VIHARBAN	217
VESZPRÉM VÁROS HŐMÉRSÉKLETE 1894. ÉV FOLYAMÁN	218
AZ IDŐJÓSLÁS MÓDJA (Kardos Lászlótól)	219
ISTENTELENSÉG.....	222
AZ ÁLLATKÍNZÁS.....	222
AZ ELHAVAZOTT VÁROS	223
A JÁRHATLAN ORSZÁGUTAK	224
VESZPRÉM VÁROSA ÉS A FORGALMI AKADÁLYOK	225
FIGYELMEZTETÉS A SÉD-MENTI LAKOSOKHOZ.....	226
RÖVIDÍTÉSEK.....	227
RÉGI MÉRTÉKEGYSÉGEK.....	227
FORRÁSMUNKÁK ÉS FELHASZNÁLT IRODALOM.....	228
KOVÁCS GYŐZŐ, életrajz, bibliográfia	229
METEOROLÓGIAI ÉSZLELETEK (mérések és megfigyelések, 1890. április–1895. július)	233

Köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Veszprém időjárási jelenségeinek múltjába enged bepillantást ez a maga nemében egyedülálló kötet, amelyet átnyújtunk most az érdeklődőknek.

Városunk helytörténetének, a helyi időjárás ismerőinek is tartogat meglepetéseket Kovács Győző Gyula rendkívüli igényességgel összeállított műve.

A „Veszprém időjárása és éghajlata, III.” című könyv szerzője, az előző kötetek folytatásaként, ezúttal Veszprém időjárási szélsőségeire összpontosít.

Az itt vizsgált 1890-től 1895-ig terjedő rövid időszak különösen gazdag volt időjárási szélsőségekben. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy tomboltak az elemek, számos emlékezetes hóvihár, kánikula, jégeső keserítette meg a veszprémiek életét. És mintha mindez nem lett volna elég, a szélviharok miatt elharapózó tűzvészek pusztították a várost, nem kímélve az emberi életet sem.

Kovács Győző Gyula könyve a korabeli sajtóból szemléz egy-egy nevezetes kánikula, vihar, havazás vagy éppen tűzvész kapcsán. A kor veszprémi polgárainak visszaemlékezéseit olvasva valósággal meglevenednek előttünk a vihar szaggatta város képei, az olvasottak drámai hatása ma sem marad el.

A mai kor embere számára talán meglepő, hogy időjárásunk az elmúlt évszázadok során is produkált a maihoz hasonló szélsőségeket. Mérték már a régi Veszprémben 40 Celsius-fokos hőmérsékletet árnyékban, és az is előfordult, hogy a hóval betemetett város napokig megközelíthetetlen volt, lakói a külvilágtól elzárva várták, hogy a hó és a fagy engedjen kíméletlen szorításából.

Érdeklődéssel és lelkesedéssel olvastam Kovács Győző Gyula új könyvét, és remélem, hogy az itt olvasottak másokra is hasonló hatást gyakorolnak.

Az ember és a természet erőinek küzdelmét ismerhetjük meg e nagyszerű kötet oldalain, és be kell látnunk, hogy olykor a természet az erősebb!

Tudományos ismeretterjesztés, helytörténet és lebilincselő olvasmány egyben ez a mű, amelynek olvasásához szélsőségektől mentes, kellemes időjárást kívánok minden Kedves Olvasónak!

Veszprém, 2013. november 10-én.

Porga Gyula
polgármester



*1. kép. Veszprém – Jeruzsálemhegyi látkép
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből*

Előszó

A magyar meteorológiai, éghajlati szakirodalomnak van egy nagyon érdekes alkotása. Réthly Antal, a meteorológiai intézet egykori igazgatója négy kötetben szedte össze a régi időjárás feljegyzéseket „Időjárás események és elemi csapások Magyarországon” címmel. Ennek a speciális munkának, érdeklődésnek a folytatója, kiteljesítője Kovács Győző kollégánk, aki Veszprém régi időjárás feljegyzéseit gyűjtötte, gyűjti össze a régi-régi írásokból. Esetében a jelen idő használata nem véletlen, mert erős a gyanúnk és reményünk, hogy jelen, immár harmadik *Veszprém időjárása és éghajlata* kiadványa nem az utolsó a sorban.

Az idei év – a klímával foglalkozó kiadványok szempontjából – mindenképp kiemelkedő jelentőségű. A jelen kötet nyomdába adásával egy időben jelenik meg az IPCC AR5, az *Éghajlat-változási Kormányközi Testület Ötödik Értékelő Jelentése*. Az érdeklődő olvasó a globális felmelegedésről szóló tudományos összefoglalás mellett, talán lazításként, talán azon elgondolkozva, hogy mi is az a várható visszafordíthatatlan változás, eme kötetet kézbe véve, elmerenghet a múlt időjárásairól, s azoknak sokszor nagyon is komoly következményeiről.

Civilizációhoz és kényelemhez szokott korunkban meglepő, hogy alig több mint száz évvel ezelőtt milyen zord időjárások voltak, s mennyire ki volt téve az időjárás hatásainak a kor embere.

Az olvasó a *Veszprém időjárása és éghajlata* című kiadvány harmadik kötetét kézbe véve, Kovács Győző nyugállományú őrnagy és katonameteorológus szorgalmas gyűjtő munkája eredményeként számos érdekes feljegyzést olvashat Veszprém és környéke időjárás eseményeiről s azok következményeiről. Az áttanulmányozott öt esztendő, 1890–1895 bővelkedett időjárás eseményekben, s felmerülhet az olvasóban, hogy ha lett volna televízió, akkor hányszor számoltak volna be drámai helyszíni tudósításban a megtörtént tragédiákról. Összevetve az akkori eseményeket a mostanság szokásos közvetítési és kommentálási gyakorlattal, a könyvet olvasgatva, elmondhatjuk, hogy korunkban mintha kissé túl lennének értékelve a valós és vélt szenzációk.

Elolvasva a kigyűjtött feljegyzéseket, szomorúan gondolunk a januárban megfagyott tihanyi sekrestyésre, aki gyalogszerrel vágott neki a méternyi hólepel borított balatoni jégen át Füredre vezető útjának. Hazatérőben a túlságos buzgalmának lett áldozata, mivel a hófúvásos úton nem tudott átvágni. Sógora másnap megdermedve találta meg. Még élt, de néhány óra múlva meghalt.

A nagy hideg, mai kifejezéssel élve, ellátási gondokat okozott Balatonfüred községben. A háziasszonyok nem tudtak kenyeret sütni, mivel elfogyott a liszt! S ennek megint az időjárás volt az oka. Valamennyi malom szüneteltette működését, mert vizük befagyott, s így nem tudtak őrölni.

A sok szomorú esetet olvasva, azért néha elmosolyodhatunk, mert a vasút mellett félig megfagyva talált ember sorsa tragikus, de a beszámoló rövid tényszerűsége

ge s szóhasználata ma már inkább mosolyt fakaszt: „Az élesztési kísérlet után magához is tért, azonban még aznap délben meghalt. Felboncolták s kiderült, hogy ittás állapotban hagyta itt az árnyékvilágot.” S a havazás nemcsak télen okozott galibát, hanem a nyár közepén is. Június 21-i tudósítás szerint, ami „telephon útján történt”, a Kab-hegy északi oldalát reggel 1 cm magas hó borította. Nem semmi, mondanánk ma! „Bizony, bizony: időjárásunk most is olyan, hogy akár téliesen öltözködhetünk” – fejezi be a tudósítást a helyi közlöny.

Akárcsak ma, az olvasót izgatta, miként lehet jó időjárás-előrejelzést készíteni. A régi írások erre is adtak tanácsot. Idézzük egy 1894-es összeállításból „az időjárás módját”. A bevezetés egy kis, mai szóval orvosmeteorológiai összefoglalóval indít: „Lelki állapotunkra a többi közt – mint mindnyájan tudjuk és tapasztaljuk – az időjárás is hat. A szép derült ég felvidámít, örömet kelt, a borús, komor idő szomorúságra hangol, leverőleg hat az emberre, kivált, ha valamely célba vett terve éppen az idő miatt hiúsult meg. Hát még azokra, kik miatta anyagilag károsulnak, vagy testileg szenvedtek!” A továbbiak az archaikus szóhasználat miatt is érdeklődésre tarthatnak számot: „A hőmérő süllyed, midőn a déli szél (DK–Ny) északra csap át; ellenkező esetben emelkedik. Úgyszintén a higrométer jelzette nyirkos, nedves, páratelt levegőben, valamint eső, hó, köd, harmat beálltával. A légsúlymérő emelkedik hideg, száraz, vagy kevésbé nedves levegőben; lágy széllel, jöjjön az bármely irányból.”

S végezetül egy igazi hőhullám-tudósítást idézhetünk: „Három nap óta afrikai hőség éget-sorvaszt embert, állatot, növényt egyaránt. Az emberek lihegve-zilálva menekülnek a tropikus hőség elől fedél alá; de itt sincsenek védve a rettentő hőség ellen. 47 fok Celsius! Ilyen hőséges nap alig egy-kettő volt e században, a vén Európában. Budapesten s a vidéken is, naponta sok a napszúrás folytán meghaltak száma. Emellett a kár nemcsak az elhullt állatokban, de a teljesen elperzselt terményekben is óriási.”

A kötet, miként az előző kettő is, kellemes és érdekes olvasmány. S ha az IPCC 5. jelentésére gondolunk, akkor esetleg azon is elgondolkozhatunk: a globális felmelegedéstől való félelmünkben egészen pontosan mitől is félünk?

Köszönjük az újabb munkát Kovács Győzőnek, amit jó szívvel ajánljuk mindenkinek, de némi félelemmel, hátha újabb érveket adunk a klímaszkeptikusok kezébe.

Budapest, 2013. október 30-án.

Prof. dr. Dunkel Zoltán
a Magyar Meteorológiai Társaság elnöke

Bevezetés

Talán el sem hiszi a kedves Olvasó, először én magam sem gondoltam, hogy rövid, néhány egymást követő évben mennyi érdekes és különleges időjárási eseményt, elemi csapást jegyeztek fel Veszprémben és környékén. Olyanokat, amelyenekre – ahogy akkor írták és mondták – „azok a bizonyos legöregebb emberek” sem emlékeztek, pedig emlékezhetek volna. Hideg és havas telekre, napokig tartó hóakadályokra, heves balatoni viharokra, jégesőkre, szélvihar által hajtott tűzvészre vagy éppen kánikulára. Voltak ilyenek korábban is, de talán nem olyan sűrűen egymást követve, mint a jelen kötetünkben vizsgált, 1890–’95 közötti időszakban. De lehet, hogy a korábbi feljegyzések hiányosak és csak kis része maradt fenn annak, ami valójában megtörtént vagy megtörténhetett.

Már az első, Veszprém városára vonatkozó időjárási feljegyzések¹ között is találunk „szélsőséges” elemeket; ilyen az 1539. október 24-én leesett magas hó, vagy az 1546. január 26-án volt árvíz. Szinte hihetetlen, de Veszprém legtöbb emberáldozatot követelő természeti csapása is egy árvízhez kapcsolódik. Ahogy a korabeli feljegyzésekből kitűnik, az a bizonyos 1803. május 7-ike igen emlékezetes nap Veszprém történetében. Hasonló esetről Veszprémben emberemlékezet óta nem tudnak. A beomlott házaknak és az árvíznek 11 (tizenegy) emberélet esett áldozatul, ezeken felül az „ármosta” gödrökben egyes áldozatoknak csak testrészei kerültek elő.² Előtte is, később is gyakran öntött ki a Séd. Volt, amikor a hirtelen tavaszi hóolvadás, máskor egy nyári felhőszakadás miatt lépett ki a medréből, rombolt le malmot, hidat, kerítést, árasztotta el az akkor a mainál több mint egy méterrel alacsonyabban fekvő Szent-Anna kápolnát.

Voltak kemény telek, nagy havazások. 1875-ben a Piarista Rendház História Domusába azt jegyezték fel, hogy „a tél meglehetősen szigorú volt; a havazás múlt évi nov. 12-én kezdődött. Az ó év végén és az újnak kezdetén több napig el voltak zárva a világtól.” Még februárban is tartotta magát a kemény téli idő, tízszer havazott és két nap kivételével a hőmérséklet fagyponthoz alig maradt, 24-én délben szállingózott a hó és -10 °C alatt volt a hőmérséklet. 1886-ban megisméltődött a rendkívül hideg, havas tél. Január közepén, a végén és még március elején is több napra el voltak zárva a külvilágtól Veszprém városa. Március első felében a minimum hőmérsékletek -10 °C közelében alakultak.

Rendkívüli hidegségével és havasságával tűnt ki 1890–1891 tele is. A havazás november 26-án kezdődött, a kemény hideg következtében a Balaton december

¹ KECSETI (KECHETI) MÁRTON veszprémi püspök diáriuma. Magyar Történelmi Tár VI. 1859. Pest. (A feljegyzéseket RÉTHLY ANTAL is közli az „Időjárási események és elemi csapások Magyarországon 1700-ig” című kötetében.)

² A veszprémi piarista rendház História Domusának feljegyzése a gondozásuk alatt álló Szent Anna kápolna történetével kapcsolatban: az eredeti szöveget közli VÉGHÉLYI DEZSŐ: Emléklapok rendezett-tanácsú Veszprém város közigazgatási életéből. Veszprém, 1886. (Reprint: Veszprém, 2012.)

elején befagyott, megkezdődhetett a jég alatti halászat. A hónap második felében a jég olyan vastag volt, hogy kocsik és szánok nagy számban közlekedtek a két part között. A hidegre jellemző, hogy 29-én és 31-én -20 °C alá süllyedt a hőmérő higanyszála. Szélsőségesen hideg volt 1891 januárja is, $-7,1\text{ °C}$ -os középhőmérséklettel. „A hófuvatok 7 napon át tartották a várost körülzárva úgy, hogy se vasúton, se kocsin, se szánon, se lovon, se gyalog nem lehetett innen kimozdulni, se ide bejönni.” – írta a Veszprémi Független Hirlap 1891. január 17-én. Megfagyott emberekről, a város közelébe merészkedő farkasokról szóltak a híradások. Rövid szünet után január közepén újabb 8 nap „ostromzár” következett. A kegyetlen tél nemcsak Veszprémben okozott nagy nyomort, de megviselte a szegényebb községek lakosságát is. Szentkirályszabadján éhínséggel küzdöttek az emberek. Február 28-án arról írt a Veszprém, hogy a Balaton jege még mindig nem akar engedni. 55–60 cm vastag és akár társzekerekkel lehetne rajta közlekedni.³

A kemény és hosszú telet esős és szeles tavasz követte. Ebből az ősziestavaszból június végén a szeszélyes természet egy nap alatt olyan forró kánikulát készített, hogy „a gúnyátlan afrikai négerek is megsokallanák a tréfát” – írta a Veszprém 1891. július 4-én. A hónap utolsó és július első napjaiban több alkalommal 35 °C fölé emelkedett a délutáni hőmérséklet, és a napi középértékek is meghaladták a 27 °C -ot. Akkor még nem volt „divat” hőségriadót elrendelni, pedig az emberek szédelegve járkáltak az utcákon, többen napszúrást kaptak. Kitűnt forróságával 1892 augusztusa is, főként a hónap második felében, amikor a délutáni hőmérsékletek meghaladták a 37 °C -ot. „Három nap óta afrikai hőség éget-sorvaszt embert, állatot, növényt egyaránt” – írta a Veszprémi Független Hirlap 1892. december 20-án. Budapesten és vidéken többen meghaltak napszúrás következtében. Veszprémben is fordult elő egy-két napszúrásos eset, de az illetőket azonnal gondos orvosi ápolás alá vették. Ezekről a napokról azt írta a korabeli sajtó, hogy az évszázad legmelegebb napjai voltak a vén Európában.

Tudjuk, hogy a régebbi korokban is előfordultak hasonló kánikulai időszakok, hiszen maradtak ránk erre utaló feljegyzések. Bolgár Mihály⁴ gyűjtéséből ismert, hogy 1830 júliusa is igen száraz volt, rekkenő meleggel. 6-án a hőmérő 32 °R -ot (40 °C) mutatott árnyékban, és ezekben a meleg napokban sokan betegedtek meg. Forróság jellemezte 1841 nyarát is, amint azt a csutorások⁵ derék céhjegyzője feljegyezte: „Július 30-án olyan meleg volt, hogy a legöregebb ember sem emlékszik a feljegyzések szerint ilyenre. Sokan elájultak és meg is fulladtak a melegtől.” A

³ Erről a térről és korábbi hideg, havas telekről olvashatunk a VESZPRÉMI KÖZLÖNY 1891. május 10-i számában „Nagy telek krónikája” címmel, VINCZE MIHÁLY tollából. Az írást könyvünk 185. oldalán közöljük.

⁴ BOLGÁR MIHÁLYRÓL és tevékenységéről később részletesen szólunk.

⁵ BARTÓCZ JÓZSEF: Régi jó Veszprémiek; Régi rossz idők..., Régi jó idők... VESZPRÉMI HÍRLAP, XLV. évfolyam, 52. szám. 1937. december 25. 6. oldal. (Bartócz József megjegyzése – „A mai újságok ezt bizonyosan így írnák meg: Pokoli meleg Veszprém sziklái között. A fél város hógutát kapott. A higany a hőmérőkből kiolvadt és a felforrzott Séd leforrázással fenyegeti az egész várost.”)

Magyarhoni krónikák szerint 1855 augusztusának első napjai is „rekkenő” hőséget hoztak. 1880 júliusának hőmérsékleti viszonyait Kerényi Károly⁶ naplójából ismerjük. Július 10-én az alábbi bejegyzést találjuk: „reggel egészen derült, 9 órakor nagy hőség, 22 °R (27,5 °C), délben 31 fok (38,8 °C) árnyékban, este 6 órakor 24 fok (30 °C) árnyékban. Délután délkeleti irányban dörgés.” Július 12-én: „Egész nap derült, nagyon nagy tikkasztó hőség, nagy meleg. Délben 32 °R (40 °C), délután 30 °R (37,5 °C) árnyékban. Este a láthatáron többfelé terhes fellegek és villámlás.” Július 18-án: „Délután 2 órakor árnyékban 32 °R (40 °C) meleg; dagadozó felhők egy-egy csoportban látszanak. Délután 5 órakor már távolról dörgés hallatszik, az égboltozat beborul, ¼6-kor nagy porfelleggel vihar jött, a hőmérő 21 fokra (26,3 °C) szállt alá. Fél 6-kor villám és dörgés, eső kezdődik; éjszaki erős széllel.”

Kerényi Károly feljegyzéseiből is kitűnik, hogy a nagy meleggel, a kánikulával, ahogy még régebben mondták a „kutya-hővel” együtt jártak a heves zivatarok, felhőszakadással, villámlással, jégesővel. A legkorábbi hasonló feljegyzést Kecseti Márton naplójában találjuk, eszerint 1544. május 14-én óriási zivatar volt, jégesővel, mely a vetéseket több mérföldnyi kiterjedésben tönkretette. 1792. szeptember 7-én egész éjjel nagy zivatar dühöngött; dió nagyságú jéggolyók hullottak alá, számtalan ablakot betörve – olvasható Bolgár Mihály gyűjtésében. 1806. június 28-án is nagy zivatar volt; este 7 órakor erős jégzáporral, dió nagyságú jéggel. Elpusztította Jutast, Csatárt és Márkót. Akiket földetlen fővel talált a mezőn, azoknak a fejét beverte, a nyugatra néző ablakok mind összetörték. 1819. június 7-én éjjel 4 és 5 óra között volt jégzivatar, amely a vetéseket teljesen elpusztította. Ilyen jégverésre még a legöregebb emberek sem emlékeztek.

1866 májusában, az egész országban, így Veszprém térségében is erős fagy pusztított. A kapásnövények teljesen lefagytak, a búzavetéseknek több mint fele elfagyott. Ezt követően „még csak egy csapás hiányzott megyénk nézve, a jégeső; ez is megjött folyó hó 7-én” – írta a Veszprém 1866. július 15-én. Nagy területen elpusztította a fagytól megmenekült terményeket, különösen Felsőörsön, Vörösberényben és Kenesén. Gyakran olvashattak a régiek az újságokban olyan híreket, amelyekben arról számoltak be, hogy megyénk bortermő vidékeit jégverés érte. 1887. május 7-e is egy ilyen nap volt, amikor „szomorú elemi csapás érte délután a híres szép Badacsonyt, amennyiben ugyanakkor nagy jégeső volt, mely a badacsonyi szőlőket majdnem kivétel nélkül mind elverte. Alig, hogy itt-ott egy zöld levelet látni és így nagyon csekély termésre van kilátás” – írta a Veszprémi Független Hirlap 1887. május 21-én.

⁶ DR. KERÉNYI KÁROLY (Győr, 1829. október 16. – Veszprém, 1923. augusztus 19.) orvos. Középiskoláit Győrben végezte. A szabadságharcban önkéntesként harcolt és megsebesült. 1854-ben a pesti egyetemen sebész-orvosi, 1874-ben orvostudori oklevelet szerzett. Veszprémben telepedett le, ahol 1860-tól városi, 1861-től járási orvos. 1878 után Veszprém vármegye tiszti főorvosa. 1882-től a városi kórház főorvosa. Elnöke volt a 48-as Honvéd Egyesületnek. [Veszprém megyei életrajzi lexikon – EKMK] Naplójába feljegyezte a napi időjárási adatokat és a helytörténeti érdekességeket.

Hatalmas viharokról és jégesőkről írnak az újságok 1894 júniusának elejéről is. Egyik vihar a másikat érte, 5-én két ízben is dúlt az orkán, délután óriási felhősza-
kadás volt, hömpölygött a víz az utcákon, elöntötte méter magasan az Anna-
kapolnát, éjszaka pedig olyan jégverés csapott a városra és a vidékre, amiről évti-
zedek óta nem is beszéltek. Tönkrement minden vetés, minden szőlő. Két nappal
később, 7-én Szentgált és határát verte el a rettentő jeges orkán. Ugyanekkor Al-
mádiban gyümölcsösöket tett tönkre és ledöntötte a fürdőház falát. A kicsavart
nagy gyümölcsfákat gyökerestül ragadta a vész a levegőbe és százméternyi távol-
ságban más fákat zúzott azokkal össze. „A keddi jégvihar emberekben is tett kárt.
Balaton-Füredről jövő bérkocsik lovait megvadította a vihar. Több kocsisnak arcát,
kezét megvérezte a jég, úgy, hogy valamennyi kocsinak vissza kellett fordulnia és
lólhalálában menekülniök a legközelebbi falvakba” – írta a Veszprémi Hirlap 1894.
június 9-én.

„Veszprémben vagy fúj a szél, vagy esik az eső, vagy harangoznak” – tartja egy
régí mondás. „Veszprém a Bakonyból lezuhanó, fön- vagy bóra-jellegű északnyu-
gati szél uralma alatt áll, s ez jellemzi éghajlatát és környezetében látható, felszíni
formákat is” – írja Cholnoky Jenő⁷ Veszprémről⁸ készült tanulmányában. „A
veszprémi ember tudja nagyon jól, mi az a bakonyi szél! (...) Amikor Veszprém-
ben megjelenik a bakonyi szél, akkor mindig félelem fogja el a lakosságot. Olyan
keservesen tud dudálni a kéményben, úgy rázza az ablakot, ajtót, olyan félelmesen
zúgnak az utcák. Különösen a városnak azon a részein, amelyek a fenszakra terjed-
tek föl, tehát a Temetőhegyen, a Jeruzsálemhegyen és a Cserháton rémes a szél
ereje. Egyes utcákon nem lehet vele szembe menni. Csak a Vár végére kell ilyen-
kor kimenni, oda a Világvégére! Alig lehet ott megállni s a hatalmas, roppant vas-
tagfalú szeminárium épületét szinte alapjaiban rázza meg. A felhők rohanva kava-
rognak az égen, a levegő tiszta. A Bakonyban szinte minden fát meg lehet külön-
böztetni, de szinte a lélegzetet fojtja el, s alig lehet megállni vele szemben. A Szent
Benedek-hegyre ilyenkor nem jó kimenni, mert egy-egy váratlan roham ledobhatja
még a legerősebb embert is.”

Ha embert nem is dobott le a vihar, a „bakonyi szél” ténykedése nem múlt el
nyomtalanul az elmúlt évszázadok során. Korabeli feljegyzések szerint 1798. janu-
ár 12-én rendkívüli erős szélvész dühöngött, amely sok tetőt ledobott és megron-
gált. Az 1866. május 11-étől 22-éig tartó szélvészek Veszprém és Pápa vidékén,
valamint a Mezőföldön a rozsvetések megrongálták, virágjaikat megsanyargat-
ták, magházaikat kitepték. A hideg szélvészen sok anyaméh elhullott. „1872. ja-
nuár 11-én oly szélvész és hózivatar dühöngött, hogy a postai közlekedést 4 napra
megakasztotta” – olvasható a Piarista Rendház Historia Domusában. 1884. decem-

⁷ CHOLNOKI JENŐ (Veszprém, 1870. július 23.–Budapest, 1950. július 5.) tanár, író, földrajztu-
dós. Egyetemi tanulmányait Budapesten a műegyetem vízépítési tanszékén végezte, később fi-
lozófiai doktorátust szerzett. Egyetemi tanár, a Magyar Földrajzi Társaság titkára. A Földrajzi
Intézet vezetője, az MTA levelező tagja. Számos tudományos dolgozat szerzője. [Veszprém-
megyei életrajzi lexikon – EKMK]

⁸ CHOLNOKY JENŐ: Veszprém, 1938. Budapest. A Balatoni Társaság Könyvtára.

ber 1-jén a roppant szélvész miatt bukott meg a „szerencsétlen” hetivásár. „Orkán a neve a tegnapelőtti időjárásnak” – írta a Veszprémi Független Hirlap 1887. március 5-én. „Sebességében a szélvész felülmúlta a tengereken dúló vést is. A Bakonyból eredett, s Veszprémben kevés házrongáláson kívül nagyobb kárt még nem tehetett. A Balaton-parti szőlőket azonban szörnyen megviselte. Almádi, Örs, Kenese szőlőhajlékait megcibálta, sok nádas házikónak el is vitte a parókáját.” A szélvihar alatt többen rémülten vették észre, hogy a tűztorony inog.

Ugyanebben az évben, 1887. augusztus 18-án is szörnyű orkán vonult át Veszprém és vidéke fölött a déli órákban. Felhőszakadásszerű záporral vegyest, mogyoró nagyságú jégesővel jött az orkán. „Oly vehemens erővel dúlt a szélvész, hogy évtizedek óta ilyenre nem emlékezhetünk. A városban 7 házat rombolt össze az orkán; a Temetőhegyen 3 házat, a Jeruzsálem-hegyen két házat pusztított el – többnyire szegény embereket. A komakúti-téren Szebényi házának pléhtetejét hordta le; a vásártéren a Rosos-házat több helyen megszagatta. Több háznál csupán a kéményeket döntötte le. (...) A vidéken is mindenütt óriási a kár s emberélet is veszett el. Az almádi-fürdőn több nyaraló megrongáltatott; a Szabadira vezető út százéves óriás fasoraiból óriási fákat földre terített az orkán; Veszprémben a lövölde-kert fáit összedöntötte. A püspökkert egyes sudaras fáit kitepte s átdobta a Plosszer-sétányra. Tótvázsonyban a vihar megölt egy embert, két ember halálosan sérült meg; négyen könnyebben sebesültek. – Litéren a Kopácsy-kastélyban is roppant kárt okozott; több épületet összedöntött; sok eleséget elsodort a vihar s több ember megsebesült.”

Számtalan alkalommal a szél napokig dühögött és éjszakára sem csitult. „Ha éjjel tört ki a szél, mi, gyermekek mindig reszketve lestük a zúgó, dörgő, sípoló hangokat, amint dühösen meg-megrázta az ablakokat. Régi házunk nagy cseréptején hallottuk az ágyban is, amint egy-egy kitörött tetőcserép legurul s nagyot koppan az udvar kövezetén. Hallottuk, hogy Apám a másik szobában óvatosan felkelt s megnézte, hogy nem maradt-e valahol még tűz a kályhákban s a konyhában a takaréktűzhelyen. Mert ilyenkor rettenetes veszedelem volt a tűz! – A tűz Veszprém réme. (...) De volt is oka félni a veszprémi embereknek.” – írta Cholnoky Jenő a már említett tanulmányában.

Veszprémben az elmúlt évszázadok során számtalan tűzvész pusztított. Keletkezett tűz szándékos gyújtogatásból, gondoljunk csak Csák Péter hadaira, akik 1276-ban felperzselték a város főiskoláját és a székesegyházat. Keletkezett szerencsétlen véletlen folytán, mint például 1656. március 28-án, amikor a mai Úrkút utcában lakó varga házából az éppen dühögő szélvész felröpített egy szikrát a székesegyház szentélyének fedélzetére, amely kigyulladt. Az orkánszerű szél percek belül lángba borította a vár összes épületét. Nem egyszer keletkezett tűz vilámcsapás következtében. 1876. szeptember 8-án a délelőtti zivatar alkalmával a Bakonyi-utca végén lévő házak egyikébe csapott a villám, melytől az kigyulladt. Élesztette a tüzet a Bakony irányából fújt erős nyugati szél is. A nagy veszedelemről csak az erős záporosó mentette meg a Csapószert. 1887-ben – szintén nagy

szélben – leégett a Temetőhegy fele, sok szegény embernek égett oda mindene. Összesen 107 lakóház és 53 melléképület pusztult el.

Minden tűzvész közül az 1893. április 13-ai volt a legpusztítóbb. „Azt a napot, akik itt Veszprémben átéltük, láttuk, átéreztek: azt a napot nem fogjuk elfeledni soha.” – írta a Veszprémi Független Hírlap április 14-én. 13-án, csütörtökön dél körül orkánszerű szélvihar tombolt, amely végigsöpörte a város utcáit, valóságos porfelleget szórva a magasba. „Ebben a szörnyű szélviharban, úgy ¼ 4 óra tájban egyszerre csak megkondult a tűzoltó őrtorony tűzjelző harangja, s az emberek megrémülve rohantak ki az utcára, megtudni a veszedelem mibenlétét.” – írta a Veszprémi Hírlap április 15-én. A viharos északi szélben a tűz gyorsan terjedt, a szalma- és nádtetős házak percek alatt lángra kaptak, víz hiányában érdemi oltásról, mentésről szó sem lehetett. Másnap, április 14-én (továbbra is viharos szélben) újabb tűz ütött ki, leégtek a Palotai út és a Szabadi utca házai, a nagy piactér mellett élelmiszer- és falerakatok semmisültek meg. Elégett 152 épület, 800.000 forint értékben. A lángokban két ember életét veszítette. Sokan súlyos sérüléseket szenvedtek.

Időjárási szélsőségek, elemi csapások – írtuk könyvünk alcímében. 1890–1891 telét rekord hideg, míg 1891 júniusát afrikai hőség jellemezte. 1892 augusztusa is kánikulai volt, a század legmelegebb augusztusaként emlegették. 1893. ápr. 13-án és 14-én – a viharos bakonyi szél által hajtva – hatalmas tűzvész pusztított, elhamvasztva szinte a fél várost. 1894 júniusában egyik vihar a másikat érte, dúlt az orkán, pusztított a jégeső. Június 5-én, Alsóörsön ökölnyi nagyságú jég esett, ami beverte a földbe a gabonát, a fák ágait letördelte, a házakon nem maradt tető. 1894–95 telét is megszenvedték a Veszprémiek. Február közepéig hatszor volt elzárva a város a külvilágtól. A kőszénraktárakból kifogyott a kőszén; a vidéki fabehozatal csaknem teljesen szünetelt. A boltokból kifogyott a petróleum.

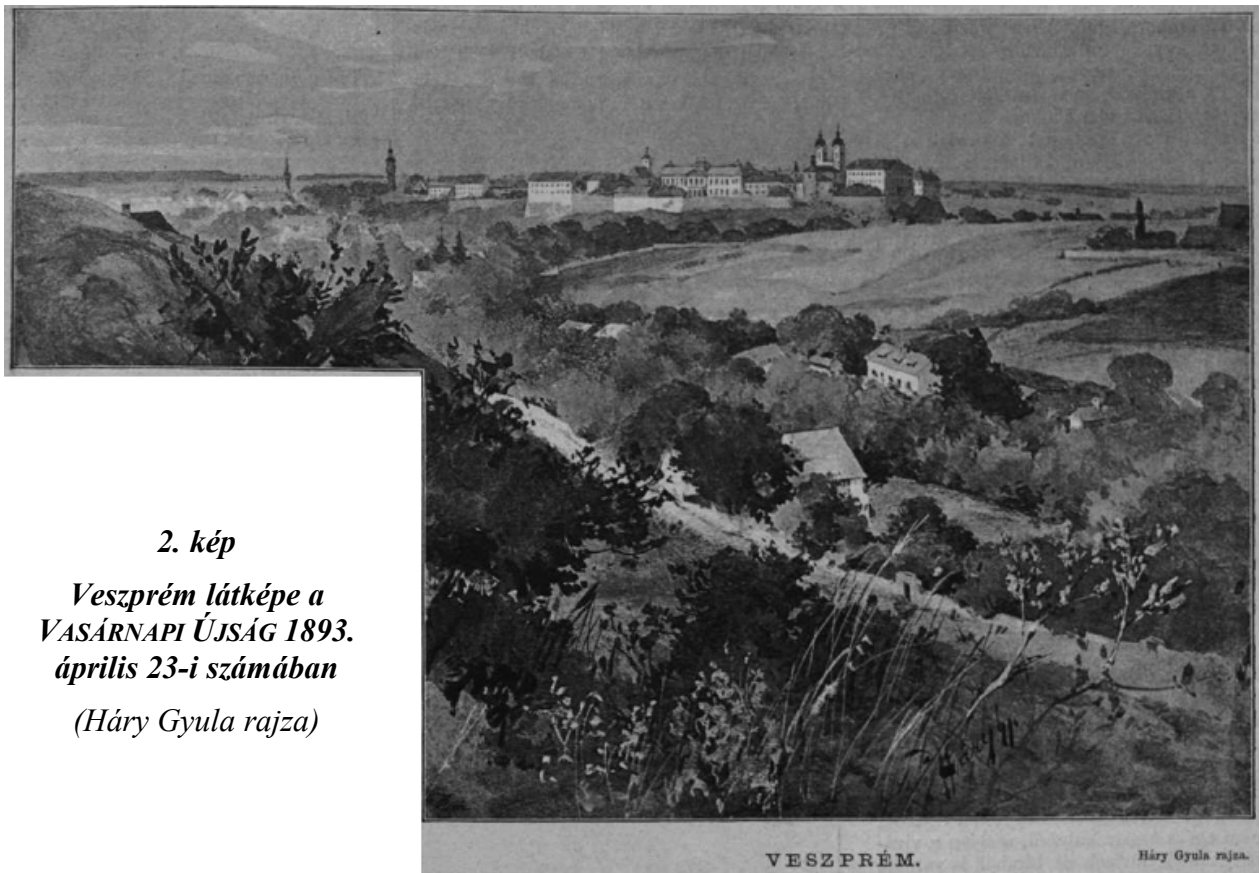
Ma, amikor sorra dőlnek az időjárási rekordok, szélsőségesen hideg, vagy meleg napokat élünk, amikor hőségriadó hőségriadót követ, viharos forgószelek és jégesők pusztítanak, amikor hetekig egy csepp eső sem esik, majd a hirtelen felhőszakadásokból árvizek keletkeznek – lapozzuk fel a régi feljegyzéseket és elmélkedjünk el egy kicsit az időjárás változékonyságán.

Veszprém, 2013. szeptember 30-án.

Kovács Győző

Veszprém⁹

Ha Magyarország jobban beleesnék a turisták útjába, Veszprémben több hotel volna kettőnél, s az angol beszéd nem volna ritkaság a Bakony e félreeső városában. Veszprém környékének természeti szépségei okvetlenül fölgyújtánák a Baedeker úr hivatalos lelkesedését, s a híres palotai csacsikon, melyek a hegyes-völgyes város apró kordéit húzzák, gyakran hosszú liverpooliak bocsátkoznának le a várhegy lejtőjén.



2. kép

*Veszprém látképe a
VASÁRNAPI ÚJSÁG 1893.
április 23-i számában
(Háry Gyula rajza)*

Veszprém nem tartozik a közönséges vidéki városok közé; szűk utcái, sziklás hegyi ösvényei, középkorias várbástyája még most is tele vannak romantikával. Az író, akinek hamisítatlan történeti hangulatra van szüksége, alig tehet okosabbat, mintha a csöndes veszprémi vár egy vaskosaras házába zárkózik el a világ elől. Míg szemei előtt a kékellő csatári domblánc húzódik el a távoli égboltozat peremén, lelkét minden bizonnyal át fogja járni a Fráter György-korabeli Magyaror-

⁹ VASÁRNAPI ÚJSÁG, 40. évfolyam, 17. szám. 1893. április 23.

szág levegője, a mikor néha óvatos török csapatok bukkantak elő a kanyargó Séd-folyó völgyéből.

Akiben van egy kis fogékonyság a természeti szépségek iránt, álljon egy decemberi délután a vár éjszakai bástyájára, mely közel a Gizella királyné földalatti kápolnájához, merészen, százméternyi magasságban¹⁰ ugrik ki az apró házak amfitheátruma fölé. A vén szeminárium, a szélvészjárta kanonoki házak alatt, mint egy fehér kígyó húzódik el Kádárta felé a Séd folyó, a nagy malomkerekekről kristályos üvegcsapok függenek alá, a havas házak szoros körben övezik körül a Szent Benedekről elnevezett mészhegyvet. A völgynek szakasztott olyan a képe, mintha a svájci Engadinből csempészték volna ide, távolról a Papod büszke orma tör égnek, tar fején hófehér sipkával. És hátunk mögött megszólal a nagy székesegyház hangja, mely alatt, a sírbolt pislákoló világosságában, Veszprém elhunyt püspökei alusszák örök álmukat, nehéz, halotti ornátusban...

*

Sok száz esztendővel azelőtt, hogy Szent István az első veszprémi püspököt ki-nevezte, mikor még büszke római katonák hajtották rabigába a népeket, itt, a Bakony völgyében már fegyveres csapatok ütöttek tanyát. A népvándorlás vihara végigsöpörte az egész Bakonyt. Nagy Károly a veszprémi várhegy ormáról tekintett szét a ködben úszó vidékre. Itt verték le Szvatopluk király megfogyott seregét, Kupa vezér rakoncátlan hada itt hajolt meg a kereszt szelíd hatalma előtt. Gizella királyné itt borult térdre a templom hideg kövein, az ódon egyházi ruhák penészes selyme az ő bőkezűségét hirdeti. És a veszprémi erdők csöndjét sokszor verte föl a vadászok harsogó kürtje, a mikor Hollós Mátyás itt üldözte a szarvasokat, aranyos udvari kíséretével...

A királyok nem pihennek meg többé Veszprémben, török és labanc csapatok nem ostromolják dűledező várfalait. A várban nem a zsoldos katonák nehéz léptei hallatszanak, hanem a pirosöves kanonokok kopogása, a püspöki fogat kerekeinek gördülése. A Vigyázó torony erkélyéről nem énekel többé a müezzin a világos tavaszi éjszakában, hanem a városi tűzoltó virraszt a szunnyadó házak fölött. A kis toronyablak tűzpontja vérpirosan csillog a magasban, s az álmos emberek nyugodtan, bizalommal dörmögik, mielőtt ágyaikba térnének:

– Nem lehet bajunk, hiszen egy éber szem örködik fölöttünk...

Ez az éber szem látta meg elsőben csütörtökön, hogy a Cserhát felől, a dühöngő orkán porából egy hatalmas láng tör az ég felé, mely félelmesen bontogatja szárnyait. És a tűzoltótanya telefonján a kis kalapács ijedten ütődött a harang ezüstös ércéhez, s egy rémült hang dadogva jelezte:

– A Kőkép-utca lángban áll...

¹⁰ Költői túlzás!

*

És a nagy, lángvörös madár végigröpült a tiszta, kis Kőkép-utcán, a palotai út magas háztetőin, befordult a Cserhát-utcába, majd végigsöpörte szárnyával a nagy, poros vásárteret. És nem telt bele huszonnégy óra, a kőfalak, a cikcakkos zsindeletetők, muskátlis ablakok, az élénk boltok, az útmelléki akácok helyén nem volt egyéb, mint hamu, piszkos pernye, füstölő omladék, melyen kétezer koldusbotra jutott ült üres szívvel, vörös, kiszáradt szemekkel.

Mit csináljon a város ezzel a kétezer koldussal? Hiszen Veszprém szegény, a pénztár jó időben is üres. De az üres pénztár egy zugában minden hétre akad néhány gyűrődött forint, s szombat délután tele van a városház udvara szegényekkel, rokkantakkal, özvegyekkel, akiknek rendszeren kijár a pótdóból elszakított heti pénz. A szegény Veszprém mindig jószívű volt az ő szegényeihez, s nem egészen érthetetlen a veszprémi koldus büszkesége, akinek egy nap seprőt nyomtak a kezébe, hogy az utcák csinosításában segédkezzék.

– Még csak az kellene – indignálódott¹¹ –, nem azért lettem én koldus, hogy az utcákat söpörjem...

A veszprémi tanács évi budgetjében rendes rovat a koldusok illetménye, s minden embernek jut annyi, hogy vasárnap tisztességes ebédet főzzön... De mit lehet kezdeni kétezer földhözragadt koldussal? Ha a jó emberek szíve meg nem könyörül e nyomorultakon, az idén Veszprémben sem lesz jobb világ, mint tavaly az árvai hegyek között...

*

Az 1887-iki tűzvészt valahogy kiheverte Veszprém; most szép cserépszindelyes házak állanak a Temető-hegy fennsíkján, bár az építkezés nemigen történhetett meg erősebb telekkönyvi beavatkozás nélkül... De mi volt ez a tűz a mostanihoz képest? Kétszáz ház romokban hevet, s többnyire jómódú emberek állanak megrongyolt ruhában az útszélen. Vagyonos kereskedők elpusztultak, szegény mesteremberek sírva nézték, amint szerszámaik porrá váltak a lángok között. A lutheránus templom magas fala összeomlott, a lutheránus és zsidó iskola földig égett. A pap, a tanító sápadtan bolyongtak az utcákon. A szorgalmas, tarsolyos kis csapat hosszú időre kivonult a megkopott padok közül, a spirituszba rakott kígyók, a kitömött madarak csúnya tűzhalált szenvedtek. Vajon mikor zendül föl megint a lelkes ének e derék kis diákok ajkain?...

Éljenek bár száz esztendő, a veszprémiek sohasem feledik el ezt a borzalmas negyvennyolc órát! Mennyi tragédia, milyen áradata a könnyeknek! Egy négy éves, édes baba épp a tűzvész napján mondott örök búcsút kis ágyacskájának, hűséges ólomkatonáinak, s Cincinek, a nagy fehérszőrű cicának. Éppen a szerencsétlenség órájában akarták eltemetni a Cinci szegény kis barátnőjét, de a tűz ott ütött

¹¹ Indignálódik = felháborodik, megbotránkozik.

ki a szomszédban. A szülők hónuk alá kapták a koporsót, hogy a holt babát megmentsék, de a tűz nyomon követte őket. Egy óra múlva már a nagyszülék házát is nyaldosták a lángok, s a kis halott a jó nagymamánál sem volt többé biztonságban... Vitték tovább, tovább, s a mezőn tették le, az isten szabad ege alá... És itt feküdt a kis halott késő éjszakáig, míg a Cinci, a hű cica-barátné ott égett a lángok között...

Meghalt egy anya, gyermekével a szíve alatt. Leégett a kórház egész vidéke és a betegek félreeső asyllumát¹² is csak nagy fáradsággal tudták megmenteni a lángok közül. A temető szélső bokrait is megperzselte a haragos tűzmadár...

*

Akinek gyermeke van és vidám otthona, nem esnék-e meg a szíve a nyomorult, otthon nélkül való koldusokon?...

*Szomaházi István*¹³

¹² Menedékhely

¹³ SZOMAHÁZY ISTVÁN, Steiner Náthán Arnold (Veszprém, 1864. február 28. – Budapest, 1927. november 10.) író, újságíró. Középiskolai tanulmányait Veszprémben végezte és a Veszprém c. lapnak küldte első írásait; karcolatokat és kisebb cikkeket. Szomaházy néven, 1881-től A Vasárnapi Napló, a Nemzet, a Pesti Napló és a Magyar Hírlap című lapokban jelentek meg első írásai. Műveinek ihletője a veszprémi élet, a Bakony és a Balaton vidéke. [Varga Béla: Veszprém Város Lexikona. Veszprém, 2009.] Kisebb írásokkal először tizenhat éves korában a Vasárnapi Ujságban mutatkozott be, ahol azután hosszabb elbeszélései is megjelentek. Franciás könnyedségű, ötletes és nagyon termékeny elbeszélő volt. Összesen háromezernél több elbeszélést és tárcát, továbbá mintegy kétszáz humoros cikket írt. A könnyű szórakoztatásnál nem is akart többet elérni. Gyakran mutatta be a pesti zsidóság jellemző alakjait, a nagyváros új típusait, különösen az emancipált dolgozó nőket. Az eszményített doktorkisasszonyok, az írógépes hivatalnokleányok az ő megvilágításában mindig nagyon sikeres, kedves hölgyek. Nagyvárosi romantikáját derűs humor és enyhe ironia tette még népszerűbbé. [Wikipédia]

Veszprém éghajlatáról

Egy hely, tájegység éghajlatát megismerni, arról beszélni, írni (a mindenki által ismert általánosságokon túl) csak a mért és észlelt meteorológiai adatok birtokában lehetséges. Ezt ismerte fel NAGY IVÁN gazdaság egyleti titkár (később elnök), amikor átvette a Piarista gimnázium meteorológiai műszereit és folytatta a méréseket és megfigyeléseket egy új felállítási helyszínen.¹⁴ Az új észlelő kisebb kihagyásokkal közel öt évig küldte rendszeres jelentéseit a Meteorológiai és Földdeleljességi Magyar Királyi Központi Intézetbe. Az eredeti észlelőíveket az Országos Meteorológiai Szolgálat éghajlati archívuma őrzi.

A Piarista gimnáziumban végzett meteorológiai megfigyelések 1890. március végén fejeződtek be. Az észlelésekről és a műszerek átadásáról Tölcséry Ferenc a következőket írta a gimnázium történetében:¹⁵ „*A természettani szertárról adott beszámolóink bezárása előtt azt is ide jegyezzük, hogy a kegyesrendi tanárok közül az 1885–’86. tanévtől kezdve néhány évig többen kezelték a meteorológiai készülékeket is, a melyeket azután a központi meteorológiai intézet beleegyezésével a gazdasági egyesületnek adtak át.*”

A gazdasági egyesületről, annak tevékenységéről az 1896-ik évi Ezredéves Országos Kiállítás alkalmából kiadott monográfiában¹⁶ olvashatunk részletesen, amelyet Nagy Iván állított össze. „A veszprémmegyei gazdasági egyesület az 1860-ik évben alapítottatott a mezőgazdaság fejlődésének előmozdítására; legfőképpen azonban az akkori politikai viszonyok hatása következtében. Az egyesület első évtizedi mozgalmairól és működése eredményéről kevés adat maradt fönt. Az 1860-as évek végén, valamint az 1870-es évek elején Veszprémben rendezett mezőgazdasági és állatkiállítás mindaz, ami az egyesület azidőbeli működéséről emlékezetből feljegyezhető. Az 1870-es évektől egész az 1880-as évek elejéig, éspedig az 1882-ik

¹⁴ Az új helyszín nem ismert. Valószínű, hogy a műszereket (hőmérő és csapadékmérő) NAGY IVÁN a korabeli gyakorlatnak megfelelően, a lakásánál állította fel. Az új helyszínen megváltozott a műszerek talaj feletti magassága is. Korábban a hőmérő (a gimnáziumban) 6,1 m-en volt elhelyezve (egy II. emeleti ablak előtt), most 1,1 m-re volt a felszíntől (földszinti ablak). A csapadékmérő elhelyezési magassága (1,3 m) nem változott. Nagy Iván nem tartotta szigorúan az előírt észlelési időpontokat sem (terminus időpont), emiatt a hőmérsékleti észleléseit nem tekintették összehasonlíthatónak, így azok eredményei kimaradtak a Meteorológiai Intézet rendszeresen megjelenő évkönyveiből. 1891-től a központi adatközlés csak a havi csapadékösszegekre korlátozódik.

¹⁵ A Kegyes-tanítórendiek vezetése alatt álló Veszprémi Róm. Kath. Főgymnasium Története. (1711–1895) Írta: TÖLCSÉRY FERENCZ kegyesrendi tanár. Veszprém, 1895. Nyomatott az egyházmegyei könyvnyomdában. 158. oldal.

¹⁶ Gazdasági Egyesületek monográfiái, Az 1896-ik évi Ezredéves Országos Kiállítás alkalmából kiadta: A Gazdasági Egyesületek Ezredéves Kiállításának rendező bizottsága. Budapest, 1896. A kiadványról rövid beszámolót olvashatunk a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP 1896. október 24-i számában.

évig az egyesület csak névleg állott fenn. Igyekeztek azt ugyan több lelkes férfiak tevékenyebb életre éleszteni, mint *Nádasdy* Ferenc és *Festetics* Pál, mindazonáltal az egyesület a gazdaközönség részvétlensége folytán 1882-ik év elejéig teljesen pangott, amikor is sikerült a gazdaközönség érdeklődését teljes mértékben felkelteni, s az egyesületet 1882-ik évi május hóban megfelelőbb alapokon teljesen újból szervezni, mely időtől fogva minden megszakítás nélkül mai napig fennáll és anyagi erejéhez mérten elég sikerrel működik.”

A Veszprém megyei gazdasági egyesület működési köre a Millennium időszakában kiterjedt egész Veszprém vármegye területére, amely 4.166,36 négyzetkilométer kiterjedésben két rendezett tanácsú várost és öt közigazgatási járásban 183 községet foglalt magában. Lakosainak száma 215.820 fő volt, amelyből 89.632 fő foglalkozott mezőgazdasággal.

Az egyesület működési területének talaj- és klimatikus viszonyait Nagy Iván a következőképpen jellemzi: „Veszprém vármegye földrajzi fekvése bár különböző, mégis általánosságban eléggé kedvezőnek jelezhető. A vármegye déli részén, a Balaton és Sió-folyó által határolt enyingi járás, az úgynevezett »mezőföld« sík területével, szárazabb s melegebb klimatikus viszonyaival, kevésbé változatos jó talajminőségével teljesen alföldi jelleggel bír, és a vármegyének legtermékenyebb része. A vármegye közepén keresztülvonuló »Bakony« hegység s annak kiágazásai teljesen más s a vármegye többi vidékeitől némileg eltérő viszonyokat mutatnak; ezen vidéken a talaj termőképessége csekélyebb, a klíma hűvösebb, de csapadékdúsabb, a mezőgazdasági termények fejlődése s általán az egész vegetáció között 10–15 napi késedelem van. A vármegye északi és északkeleti, valamint nyugati része, nevezetesen pedig a zirci járás egy része, a pápai és devecseri járások legnagyobb kiterjedése földalakzatokban változatos, klimatikus viszonyokban az előbbinél szelídebb s termőképessége is a »Bakony« vidékének fölötte áll. Összegezve azonban a vármegyének sajátságos, egymástól eléggé eltérő talajminőségét és klimatikus viszonyait, a vármegye egész területét az összes mezőgazdasági növények sikeres termelésére eléggé alkalmasnak kell mondani.

A vármegye enyingi járásának erdőterülete igen csekély, míg a vármegye többi része erdővel eléggé borított kedvező elosztással bír, a zirci járásban pedig az erdő túlnyomó. Az enyingi járásnak folyóvize egy van, a nyugati határvonalat képező »Sió« folyó; a vármegye többi része kisebb-nagyobb folyóvizekkel eléggé el van látva, melyeken örlőmalmok nagyobb számban találhatóak.”

Nagy Iván rövid elemzése azt tükrözi, hogy jól ismerhette a térség időjárási és éghajlati jellemzőit, annak ellenére, hogy konkrét éghajlati jellemzőszámokat (átlagok, összegek, maximum-, minimumértékek) nem közöl. Mivel tanulmánya egy országos monográfia részeként került kiadásra, valószínű, hogy a szerkesztők előre megadták, miről és milyen terjedelemben várnak anyagokat. Ismerhette a Piarista gimnázium korábbi meteorológiai észlelőit, különösen Bolgár Mihályt,¹⁷ hiszen

¹⁷ BOLGÁR MIHÁLY (Gyerk, 1861. szeptember 01. – Veszprém, 1895. március 10.) tanár, geológus. Előbb egy évig Szegeden, majd Veszprémben volt kegyesrendi tanár. Több évig végezte a

tőle vette (vehette) át a meteorológiai műszereket és tanulhatta azok kezelését. Járhatott Bolgár Mihály „felolvasásaira”, olvashatta cikkeit a veszprémi vízkérdésen túl az időjárás egyes jelenségeiről is. Az 1892–1893-as gimnáziumi értesítőben jelent meg Bolgár Mihály fő műve Veszprém meteorológiai viszonyairól, amely a kor színvonalán mutatja be a térség éghajlati sajátosságait, különös tekintettel a csapadékviszonyokra.¹⁸ Ezen ismeretek birtokában készülhetett a monográfia éghajlati leírása.

Veszprém éghajlatáról az első számszerű feljegyzéseket HUNFALVY Jánosnak a Magyar Tudományos Akadémia megbízásából készített „A MAGYAR BIRODALOM TERMÉSZETI VISZONYAINAK LEÍRÁSA” című, 1865-ben megjelent művében¹⁹ találjuk. Az összeállítás az 1860–’63 közötti veszprémi észlelési adatok felhasználásával készült, és részletesen elemzi a hőmérséklet-, szél- és csapadékviszonyokat. Hunfalvy adatait kiegészítettük a Németh Ferenc²⁰ által 1864-ben végzett mérésekkel és az éghajlati jellemzőket első kötetünkben²¹ részletesen ismertettük. Itt csak néhány lényeges adatra térünk ki; az éves középhőmérséklet a vizsgált időszakban (1860. március–1864. augusztus) 9,8 °C-nak, az éves átlagos csapadékmennyiség 514 mm-nek adódott. Az abszolút (terminus) maximum²² hőmérsékletet 33,3 °C-ot, 1863. augusztus 11-én délután 2 órakor, a terminus minimum hőmérsékletet –18,1 °C-ot pedig 1864. január 17-én jegyezték fel.

Számszerű adatokkal jellemezte Veszprém időjárását Bolgár Mihály is az említett tanulmányában, illetve mi is elvégeztük a gimnáziumban végzett mérések és

gimnáziumban a meteorológiai megfigyeléseket. Geológiai és hidrográfiai kutatásokkal is foglalkozott. Tanulmányai alapján valósították meg Veszprém város vízvezetékét. Életéről, tevékenységéről bővebben: KOVÁCS GYŐZŐ GYULA: Veszprém időjárása és éghajlata, II. A meteorológiai megfigyelések a piarista gimnáziumban, Veszprém, 2011. [Veszprémi Szemle könyvek 4]

¹⁸ Teljes címén: Veszprém meteorológiai viszonyai és kútvizeti. Írta: BOLGÁR MIHÁLY. Megjelent az 1892–’93. tanévi gimnáziumi értesítőben, illetve különnyomatban Kompolthy Tivadar „Petőfi” könyvnyomdájában, 1893-ban, Veszprémben. Az eredeti anyagból a meteorológiához, Veszprém és térsége időjárásához (éghajlatához) kapcsolódó fejezetek (részletek) megtalálhatók korábbi (Veszprém időjárása és éghajlata, II. 2011.) kötetünkben.

¹⁹ II. RÉSZ. A magyar birodalom meteorológiai, növényzeti és állattani viszonyai. I. Szakasz. A meteorológiai viszonyok.

²⁰ NÉMETH FERENC evangélikus tanító (Nemeskolta, Vas megye 1840. április 9.–1919. április 2. Szombathely.) 1859. október 16. és 1864. szeptember 18-a között a veszprémi ágostai hitvallású evangélikus gyülekezet tanítója, 1860. március 1-jétől 1864. augusztus végéig meteorológiai méréseket és megfigyeléseket végez Veszprémben.

²¹ KOVÁCS GYŐZŐ GYULA: Veszprém időjárása és éghajlata, I. A meteorológiai megfigyelések kezdete, Veszprém, 2010. [Veszprémi Szemle könyvek 2]

²² Az észlelési időpontokat nevezték terminusoknak. Az 1860–1864 közötti észleléseknél a reggel 6 órakor leolvasott érték volt a TERMINUS MINIMUM, és a délután 2 órakor leolvasott érték a TERMINUS MAXIMUM. A magyar intézet által bevezetett észlelési időpontok: reggel 7, délután 2 és este 9 óra, tehát csak a terminus maximum értékeket tudjuk összehasonlítani, a minimumot nem, mivel a méréseket eltérő időpontban végezték! Az állomáson külön maximum-minimum hőmérő nem volt.

megfigyelések éghajlati elemzését, feldolgozását. A nyers adatok megfelelő korrekciójával összeállítottuk a mérési időszak (1884. március–1890. március) éghajlati jellemzőit és összevetettük a korábbi észlelési adatokkal, amelyet második kötetünkben részletesen ismertettünk. Itt csak néhány jellemzőbb értéket emelnénk ki, tudva azt, hogy az eltérő műszer-felállítási hely és a különböző leolvasási (terminus) időpontok torzíthatják a kapott eredményeket. Ezen időszak évi középhőmérséklete 9,5 °C-nak, az éves átlagos csapadékmennyiség 536 mm-nek adódott. A legmelegebb napon (1884. július 17-én) 35,0 °C volt a terminus maximum hőmérséklet (délután 2 órakor), míg a leghidegebb napon (1888. január 2-án, reggel 7 órakor) –17,0 °C-ot mutatott a hőmérő. Érdekes megjegyezni, hogy Bolgár Mihály az átlagos évi csapadékmennyiséget (rövidebb adatsor felhasználásával) 564,9 mm-nek számította.

Nézzük ezek után az 1890–’95 közötti időszak egyes hónapjainak, éveinek rövid jellemzését.

JANUÁR középhőmérséklete a vizsgált időszakban (1890. április–1895. július) –5,0 °C-nak adódott. Valamennyi hónap közül 1993. év januárja bizonyult a leghidegebbnek, –9,0 °C-os középhőmérséklettel. A zord hidegre jellemző, hogy 28 napon a délutáni terminus hőmérsékletek is fagypontra maradtak és a reggeli minimum 9 napon csökkent –15,0 °C alá. A napi középhőmérsékletek is rendre –10,0 °C alatt alakultak. Az év leghidegebb napján (1893. január 28-án) pedig –21,4 °C-ig csökkent a hőmérő higanyszála. 1893. január 14-én arról írt a Veszprémi Független Hirlap, hogy *„Időjárásunk e héten szibériai hideget hozott. Havazás, északi szelek s roppant fagy volt napirenden.”* A rendkívüli hideget tetézte az ismétlődő havazás és a viharos szél. Január közepén megfagyott emberekről, fagyhaláltól megmentett fatolvajokról írtak az újságok. *„Havas, fergeteges volt ez a hét is”* – írta a Veszprémi Független Hirlap január 28-án. *„Különösen a hét első napjaiban annyi hó esett, hogy alig lehetett járni az utcákon. Csütörtök óta (1893. január 26-a) roppant fagyos és hideg az időjárás.”*

Rendkívüli hideg volt 1891 januárja is, ekkor –7,1 °C volt a havi középhőmérséklet. Ekkor a hónap első hetében tetőzött a hideg, 2-án reggel 7 órakor –22,6 °C-ot mutatott a hőmérő, és a 4-én mért minimumérték is alulmúlta a mínusz 20 °C-ot. *„Azok a bizonyos »legöregebb emberek« is fejcsóválva nézegetik ez idén a hőmérőt”* – írta a Veszprém 1891. január 3-án. – *„Szent Réaumur! Milyen idő! Huszonegy-huszonkét fokig lesüllyed a higany, s a kriminális hideg megfagyasztja az embernek a leheletét is. Az 1879/80-iki tél óta nem járt még felénk ilyen pogány idő. A madár röptében megfagy, s úton-útfélen hevernek a téli fagy szegény áldozatai. Az országút mentén egész fogolycsapatok mászkálnak egy kis hulladékot keresgélve, s ez a félénk vad most föl se rebben, ha kocsis vagy szán hajt el mellette. Szóval, ha sokáig ilyen marad az idő, hát még a vadállatok is mind bekényszerednek az emberlakta helyek köré.”* A hónap közepére aztán meg is érkezett az elmaradhatatlan farkashír, ugyanis 14-én arról írt a Veszprém, hogy *„a menyekői erdőszélen – mint a rendőrkapitányi jelentés mondja – a héten két veszprémi embert, kik oda kimen-*

tek fát szedegetni, megtámadtak a farkasok. A két megrémült honpolgár a lehető legnagyobb sietséggel felkapaszkodott egy fára, s ott dideregtek a dermesztő hidegben órákig, míg végre lemerészelték ereszkedni.”

A hónap átlagos csapadékmennyisége 33 mm, de 1894 januárjában alig 5 mm esett. Mérhető csapadék ($R \geq 0,1$ mm) átlagosan 8 alkalommal fordult elő, de 1892-ben 13 csapadékos napot jegyeztek fel, amiből 10 alkalommal havazott. *„Időjárásunk egészen télies. Kedd óta állandóan havazik; méteres hó fekszik az utcákon. Vasutjaink még rendesen közlekednek.”* – írta a Veszprémi Független Hirlap 1892. január 16-án. Ugyanakkor emlékezhetek még a veszprémiek az egy évvel korábbi télre, amikor napokig megakadt a közlekedés és a kemény hideg mellé hóviharak társultak. *„Tegnap dél óta az egész országban erős havazás van, óriási hófúvásokkal.”* – írta a Veszprém 1891. január 20-án. *„A vonatok nagy késésekkel érkeznek meg a fővárosba, a legtöbb pedig egészen elmarad. – Debrecenből, Pozsonyból, Szabadkáról, Kolozsvárról óriási hóviharakat jelentenek. – Olasz-, Francia- és Spanyolországban soha nem ismert kemény tél uralkodik, s mint onnan érkezett táviratok jelentik, az emberek tömegesen fagynak. A hajók a kikötőkbe teljesen befagytak, s az óriási hőtömegek olvadására csak gondolni is rémület. – A francia kormány kétmillió forintot fordít a szegényeknek a hideg ellen való megvédésére.”* Januárban átlagosan 5 ködös nap fordult elő (1894-ben egyet sem, míg 1895-ben 8-at jegyeztek fel), az átlagos borultság mértéke (a 0–10-es skálán) 7,0-nak adódott. A hivatalos feljegyzések 3–5 viharos napot említenek.

FEBRUÁR átlagos középhőmérséklete is meglehetősen hidegnek bizonyult ($-1,4$ °C) és az egyes évek között is jelentős eltérések mutatkoztak. Különösen hideg volt 1895 februárja, amikor a havi középérték $-5,3$ °C-nak adódott. Ebben a hónapban minden nap fagyott és a délutáni terminus maximumok 24 napon 0 °C alatt maradtak. Megfagyott emberekről, járhatatlan utakról szóltak a híradások ezekben a napokban, és arról, hogy időjárásunk szibériai recept szerint való. A hideghez a hónap első felében némi havazás, majd viharos szél társult és február 16-án elhavazott városról írt a Veszprémi Független Hirlap. *„Szerencsétlen telünk van. Veszprém város, a Balaton- és Bakonyvidék a hófergetegek által most épp úgy van blokálva, mint akár a havas Alpések. E télen most már hatodszor van Veszprém város a hófúvatok által elzárva a külvilágtól. E hó 12-ike óta minden irányban öszszes közlekedésünk teljesen szünetel.”* Meglehetősen hideg volt 1891 februárja is, amikor a havi középérték $-3,8$ °C-nak adódott és 15 napon nem emelkedett a hőmérséklet fagypontra fölé. A megelőző igen hideg és havas januárt követő hideg és ugyancsak havas február erősen próbára tette az embereket, közlekedési utakat egyaránt. *„A város utcáinak kijavítása iránt, illetve az utakon, vastagon letömődött és már jéggé vált, de több helyen térdig érő életveszélyes lyukaknak eltávolítása iránt több városi polgár petíciót nyújtott be a hatósághoz. Csak aztán fogamatja is legyen.”* – írta a Veszprémi Független Hirlap 1891. február 14-én.

Nem volt hideg 1893 februárja sem, hiszen középhőmérséklete $+0,8$ °C-nak adódott, de ebben a hónapban jegyezték fel az időszak legalacsonyabb és legmaga-

sabb februári hőmérsékletét. A leghidegebb napon, 5-én reggel 6 órakor $-20,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot mutatott a hőmérő, míg 28-án délután 2 órakor $15,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ig emelkedett a hőmérséklet. A hónap átlagos csapadékmennyisége 25 mm volt, és az egyes évek között jelentős eltérések mutatkoztak. 1891 februárjában mindössze $0,4\text{ mm}$, míg a következő év, 1892 februárjában $54,5\text{ mm}$. Ekkor kilenc csapadékos naphól 8 alkalommal havazott vagy havas eső esett, de számottevő hótakaró, illetve hóakadályok nem alakultak ki. Ennek ellenére nem volt egyszerű a közlekedők dolga, amint arról a Veszprémi Független Hirlap 1892. február 20-i számában olvashatunk: *„Ritka időjárás volt a héten. Kedden, szerdán (február 16–17-én) esővel vegyest jéggyöngyök estek, melyek azonnal megfagytak az utakon, valóságos zománccal vonva be azokat. A járás-keelés ugyancsak veszedelmes volt s a legnagyobb óvatosság mellett is történtek balesetek. Így Csapó Kálmán ügyvédnek a lába ficamodott ki, míg Herczeg Lajos lábát törte el egy szerencsétlen esés következtében.”* A hónapok során átlagosan 3 ködös nap fordult elő, de 1892 februárjában egy ködös napot sem jegyeztek fel. Az átlagos borultság mértéke $6,4$ -nek adódott. Viharos naphól átlagosan 5 fordult elő, 1894 februárjában 9 napon fújt viharos szél.

MÁRCIUS időjárását $3,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ átlagos középhőmérséklet jellemezte. Az egyik legmelegebb március 1891-ben volt, annak ellenére, hogy a tél nehezen adta meg magát. Elsején reggel még mínusz 10 fokot mutatott a hőmérő, de 11-én a napi középhőmérséklet már meghaladta a $+10$ fokot. Március 1-én a Veszprémi Közlöny még arról írt, hogy *„a Balaton jege még mindig $50\text{--}60\text{ cm}$ vastag; a szekerek bátran járnak rajta. Csak a szegény halászok vannak megakadva.”* Két héttel később, március 14-én, ugyancsak a Veszprémi Közlönyben már azt olvashatjuk, hogy *„a magyar tenger is leveti viselt téli öltönyét, a jeget. A pár napi déli s délnyugati szelek meghasogatták s eloszlatták a $60\text{--}70\text{ cm}$ vastag jeget, s néhol már a Balatonnak hullámaait lehet látni. A szél a jeget jobbra mind a partokra torlaszolja, ahol a nap ereje s a közreműködő szelek majd átváltoztatják – vízzé.”* A vizsgált hónapok közül a legenyhébb 1894 márciusa volt $+5,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os középhőmérséklettel, míg a legmelegebb nap 1892. március 29-e volt, $20,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os délutáni hőmérséklettel.

Márciusban átlagosan 34 mm csapadék hullott és a 7 csapadékos naphól 4 volt havazásos. Kitűnik a sorból 1894 márciusa a mindössze $6,5\text{ mm}$ -es csapadékmennyiségével, és ha megnézzük az ezt megelőző hónapok csapadékadatait, megértjük, hogy miért jelent meg egy hosszabb elemzés a Veszprémi Független Hirlapban 1894. március 31-én az apadó Balatonról. *„Most általános a panasz, hogy kutaink szűken adják a vizet, pedig ilyenkor tavasszal kellene minden forrásnak legbővebben folyni; a csapadék mennyiség is december, január és február hónapokban elenyészőleg csekély volt, s a természettudományi közlönyből merített adatok szerint e három hónapban összesen csak 50 mm . Holott egy évvel ezelőtt ugyanezen 3 hónapban 168 mm , tehát csaknem négyszer annyi volt. Természetes dolog és tapasztalható tény is, hogy csak a téli hónapok csapadékmennyisége irányadó a Balaton vízállására nézve, mert ezt nem issza el a föld és nem párologtatja el a nap heve, tehát messze vidékről összefolyik a Balaton medrébe és az tetemesen növeli; míg a nyári esőkből rendszerint csak az jut a tóba, amennyi egyenesen bele esik,*

pedig sohasem pótolja azt, ami egy meleg nyáron át elpárolog. Rendszerint a Balaton novembertől május közepéig áradni és aztán apadni szokott; most november óta egy vonalnyt sem áradt és minden valószínűség szerint annál többet fog apadni a nyáron.” Pedig két éve, 1892. március 19-én és 26-án még éppen az ellenkezőjéről lehetett olvasni, ugyancsak a Veszprémi Független Hirlapban: *„A Balaton vízmennyisége rohamosan szaporodik, s a múlt napokban leesett nagy mennyiségű hó s a még várható nedves időjárás arra engednek következtetni, hogy a Balaton elérte maximális magasságát, sőt május hó közepéig még legalább is egy lábbal fog emelkedni. – A Balaton áradása oly nagymérvű, hogy azt alig lehetne sejteni. Legalább is 75 centimétert nőtt az ősz óta, úgy, hogy pl. Almádban ellepte a fürdődobogó legfelső lépcsőjét is s elborította teljesen a gőzhajóhidhoz vezető kőtöltést, melyet most újból fél méterrel magasítanak.*” Márciusban megjelentek a nyári félév előhírnökei is – a zivatarok. Köd már csak egy-egy nap fordult elő, az átlagos borultság 6,2-nek adódott. Átlagosan 2 viharos napról szólnak a feljegyzések.

ÁPRILIS középhőmérséklete 8,8 °C-nak adódott, aminél figyelembe kell vennünk, hogy 1892 és 1894 adatai hiányoznak, így nehéz összevetni a korábbi évek hasonló időszakának adataival. A legmelegebb hónap, 1890 áprilisának középértéke meghaladta a 10 fokot és a napi maximum is ehhez az évhez kötődik, 26-án délután 24,6 °C-ot mutatott a hőmérő, annak ellenére, hogy a hónap első fele viszonylag hűvösen indult. *„Az időjárás erősen meghűvösödött a héten”* – írta a Veszprém április 12-én. *„Úgy tetszik, mintha a szépen indult tavaszról egyszerre visszafordultunk volna a télutóba, s ehhez képest elő is kellett szedni a már nyugalmamba helyezett télikabátokat. Pár napig eső is esett, ami igen üdvös volt a vetésekre és egyéb termékekre.”* Feltűnően hűvös volt 1891 áprilisa: 6,8 °C-os középhőmérséklettel. 3-án reggelre –5 °C közelébe csökkent a hőmérséklet és 10–11-én is fagyott. Bomlott időjárásról írt a Veszprém április 18-án: *„Ma virradóra nem csekélyebb meglepetésben részesített bennünket a tavasz, mint hogy mindent hórétanggal vont be.”*

1892-ről nincs számszerű adatunk, de a Természettudományi Közlöny²³ 1892. júniusi száma szerint, *„A hó 13-ikán nedves időszak vette kezdetét, amely kevés megszakítással a hó végéig tartott. Ez időben az ország minden részén voltak lecsapódások, mégpedig a 19–21-ike közötti hideg időben sok helyütt hó alakjában. (...) Az idej áprilisnak hőmérséklete csak néhány tizedfokkal múlta felül az utolsó 20 esztendő átlagos értékét.”* Szeszélyes áprilistről írt a Veszprém is 1892. április 23-án: *„Hó borítja a Bakony csúcsait, s szerdán, csütörtökön olyan ádáz szélvihar dühöngött fejünk felett, hogy még az utcán való járás is valóságos merénylet volt. Ablakok, cserepek, zindelyek röpködtek a levegőben, s a korán megjött szegény fecskék dideregve húzódtak meg az ereszek alatt.”* Április átlagos csapadékmenyisége a vizsgált időszakban 66 mm-nek adódott, de 1895-ben ennek csaknem a duplája: 123 mm eső esett. Ekkor a hónap utolsó 5 napja volt rendkívül csapadé-

²³ Azokról a hónapokról, amikor az „eredeti észlelőív” hiányzik, az észlelési adatok fejezetben a TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY jelentései alapján összeállítást közlünk.

kos, 93 mm-es csapadékösszeggel, ezen belül 26-án 34 mm eső esett. Április 27-én arról írt a Veszprém, hogy „*a Kopácsy-laktanya pincehelyiségei megteltek vízzel. A túlzottság minden erejét megfeszítve dolgozott a víz eltávolításán, amely annyira-mennyire sikerült is; a víz azonban az utóbbi esős napok alatt ismét annyira elborította a pincék belsejét, hogy az épületet komoly veszély fenyegeti.*” A hivatalos feljegyzések átlagosan egy ködös és 2 viharos napról szólnak; az átlagos borultság mértéke 5,5-nek adódott. A korabeli, nem hivatalos leírások 1–3 havazásos és 2–4 zivataros napot is megemlítenek.

MÁJUS több mint 6 fokkal melegebb az áprilisnál, átlagos középhőmérséklete 15,2 °C-nak adódott és az egyes hónapok között lényeges eltérés nem mutatkozott. A legmelegebb május középértéke 17,4 °C volt (1890-ben) és ebben az évben 8 alkalommal haladta meg a délutáni hőmérséklet a 25 fokot (nyári nap). „*Tikkasztó hőség, borúval, záporral, villámmal vegyest, uralog egy hét óta. Valóságos kánikulai napokat élünk. A vetések általában igen szépen s középtermésen felül ígérnek.*” – írta a veszprémi Független Hirlap 1890. május 24-én. 189-ben csak a hónap utolsó napjaiban jött meg a jó idő, és egyik napról a másikra kánikula lett, 30 °C fölötti hőmérsékletekkel. Május 21-én arról írt a Veszprémi Független Hirlap, hogy „*időjárásunk még folyton esős, hűvös*”, de egy héttel később, 28-án már azt a rendeletet közölte, miszerint: „*a beállott tűzveszedelmes hőségre való tekintettel a rendőrkapitányság által, a víz kihordása a tavakból eltiltatott.*” A hónap átlagos csapadékmennyisége 61 mm-nek adódott, és a 8 csapadékos napból 4–5 volt zivataros, de 1890-ben 10 csapadékos napból 8 zivatarosat jegyeztek fel, és egy napon (május 23-án) jégesőt is. Nem egyszer jegyeztek fel felhőszakadást, amikor rövid idő alatt 30 mm-t meghaladó eső esett, mint például 1890. május 5-én, vagy 1895. május 17-én. Meg is jegyzi a Veszprémi Független Hirlap 1895. május 18-án, hogy „*a várva várt eső e héten megjött s három napon át, mintha dézsából ömlött volna virányainkra az Isten áldása. A tegnapi hetivásár a roppant esőzés miatt nem volt megtartható.*” Májusban még elvétve előfordul egy-egy ködös nap; az átlagos borultság mértéke: 5,4.

JÚNIUS középhőmérséklete 17,9 °C-nak adódott és meglepően valamennyi év júniusa 1,0 °C-on belül, ezen érték körül ingadozott. Általában 9 nyári nap (maximum ≥ 25 °C) és kettő hőségnap (maximum ≥ 30 °C) fordult elő, de 1890-ben 4 alkalommal haladta meg a maximum a 30 °C-ot. Ebben az évben volt a havi maximum is, a hónap végén (29-én) 33,0 °C-ot mutatott a hőmérő. „*Kánikulai hőség fülleszt a levegőt napok óta; közbe-közbe mennydörgős viharokkal keverve. Aki teheti, most már bátran elmehet – fürdőzni.*” – írta a Veszprémi Független Hirlap június 28-án. Meleg napok voltak 1891 júniusának elején és végén is, de a hónap közepén meglehetősen visszaesett a hőmérséklet. 13-án reggelre 8,4 °C-ig hűlt le a levegő, és ahogy a Veszprémi Közlöny 1891. június 21-i számában olvashatjuk, a Bakonyban havazott. „*A nagyvázsonyi urod. tiszt. iroda 13-án azt az értesítést kapta telephon útján, hogy a Kab-hegy (600 méter magas) északi oldalát az említett nap reggelén 1 cm magas hó borítja.* – Bizony, bizony: időjárásunk most is olyan, hogy akár téliesen öltözködhettünk.”

Kitűnik a hónapok közül június csapadékmennyisége, ugyanis a havi átlag 100 mm-nek adódott és voltak évek, amikor a 130 mm-t is meghaladta. Átlagosan 12 csapadékos nap fordult elő, de 1891 kiemelkedik a sorból, ugyanis 15 csapadékos napon (amelyből 10 volt zivataros) 147 mm eső esett és 12-én az egy napi összeg meghaladta a 36 mm-t. Szeszéjes júniusról írt a Veszprém 1891. június 20-án: „Mert úgy áll a dolog, hogy valamire való verőfényes, szép, meleg napot még nem juttatott nekünk ez a hónap, s ha reggelenként néha-néha szelíden mosolygott is le sárgolyónkra a napsugár, délutánra már elborult az ég arculatja, s hol csöndes eső, hol meg zivatar és jégverés zuhant az emberiség nyakába. A tervezett mulatóságokat városunkban következetesen elmosta az eső s tűzoltóinkat sem engedte egy kis murihoz jutni. A gazdák különben erre mifelénk nem haragusznak az időjárásért, mert a hűvös esős idő jó volt a veteményeknek.” Az eredeti észlelőív hiányában 1894 júniusáról részletes adatunk nincs, de az újságok megemlékeztek az 5-én (kedden) délután és este bekövetkezett itéletidőről. „Estefelé 6 óra tájban jött az igazi veszedelem. A Bakony felől nyomultak erre óriási jégfelhők és csakhamar dió nagyságú jégdarabok verdesték az ablakokat és háztetőket. Itt nálunk ez a második roham is felhőszakadásforma záporral vegyest jött, úgy, hogy az alacsonyabban fekvő házak, többek között a Szt. Anna-kápolna is csakhamar megteltek iszapos vízzel. A megdagadt Séd-folyó is igen sok veszedelmet okozott a partmenti házakban. A közvágóhídon innen egy házat összedöntött. A tűzoltóság és katonaság kivonult és a valóságos kis árvízszerű veszedelem ellen segélykezett nyújtottak a lakosságnak.” Nem maradhat ki a felsorolásból 1895 júniusa sem, a lehullott csapadékmennyiség meghaladta a 125 mm-t. 21-én zivatar és felhőszakadás volt (33,8 mm-es csapadékmennyiséggel), amiről a veszprémi Független Hirlap a következőket írta 22-én, szombaton: „Nagy zivatar volt péntek virradóra városunkban. A villám a Temető-hegy legelőjén ütött le.”

JÚLIUS igazi nyári hónap, középhőmérséklete 20,1 °C-nak adódott és az egyes évek hónapjai között sem mutatkozott lényeges eltérés. A vizsgált időszakban 1890 júliusa volt a legmelegebb 21,4 °C-os középértékkel és 17-én 35,2 °C-os terminus maximummal. „Időjárásunk olyan, hogy gőzfürdő se kell. Még a vízben fürödve is izzad az ember. Oly kánikulai hőség, minő a tegnapi pl. – Rothschilddá tenné röviden szegény Hoffenreich fürdőszünket.” – írta a Veszprémi független Hirlap 1890. július 19-én. Az átlagos 6 helyett ebben az év júliusában 9 alkalommal haladta meg a délutáni hőmérséklet a 30 °C-ot. A gyakoribb kánikulai napok ellenére nem egyszer erősebben lehűlt a levegő. 1892. július 2-án a reggeli terminus minimum hőmérséklet 8,0 °C volt, de 1893, illetve 1895 júliusában is voltak olyan napok, amikor a minimumérték 10 °C alá süllyedt. „Időjárásunk ismét megbomlott. Ma újra olyan hideg, esős és szeles idő volt, hogy novemberi napnak is beillett.” – írta a Veszprémi Független Hirlap 1895. július 13-án.

A hónap átlagos csapadékmennyisége 45 mm, és az egyes évek között jelentős eltérések mutatkoztak. 1890 és 1891 júliusában 13–14 csapadékos napon 76 mm eső esett, míg 1895 júliusa meglehetősen száraz volt. Mindössze 2 csapadékos nap volt, a havi csapadékösszeg 16 mm alatt maradt. Júliusra jellemzőek a zivatarok,

általában 4–5 fordul elő átlagosan, és a jégeső is. A zivatarokat gyakran felhősza-
kadás és viharos szél kísérte, ami számottevő károkat okozott a még be nem takarí-
tott terményben és az épületekben egyaránt. De tudott egyéb kellemetlenséget is
okozni, mint például 1893. július 29-én, amikor délután – rövid idő alatt – több
mint 30 mm eső esett. *„Óriási zivatar dühöngött ma, szombaton délután 5 óra táj-
ban városunk fölött. Rettenetes szélvihar, mely fákat tördelt, háztetőket rombolt,
előzte meg a zuhogó záport, mely csakhamar kopogni is kezdett, amennyiben dió
nagyságú jég vegyült közéje s városszerte számtalan ablakot be is zúzott. Az utcá-
kon patakokban folyt a víz, s a Szent Anna-kápolnában – ahol éppen istentisztelet
volt – a közönségnek a padokra kellett menekülnie a betóduló vízár elől. A kápol-
nából a tűzoltók szivattyúzták ki a vizet. A vihar tetemes károkat okozott a város-
ban.”* – írta a Veszprémi Hírlap.

AUGUSZTUS igazi kánikulai hónap. Középhőmérséklete 21,0 °C-nak adódott, de
kitűnik a sorból 1890 augusztusa, amikor a havi középhőmérséklet 24,1 °C volt, a
délutáni hőmérséklet 19 alkalommal haladta meg a 30 °C-ot (hőség nap) és 4 alka-
lommal a 35 °C-ot. A legmelegebb napon (17-én) 36,6 °C-ot mutatott a hőmérő
higanyszála. A nagy hőségnek – amely már július utolsó napjaitól tartott – a 21-én
este átvonult hidegfront vetett véget. *„A hosszú szárazság és kiállhatatlan nagy
hőség után végre megváltozott az idő; f. hó 21-én este felé szép felhők támadtak,
melyek szépen csoportosultak városunk fölött. Nyolc órakor elkezdett dörögni és
villámlani, végre nagy zivatar támadt, megeredtek az egek csatornái s jéggel kevert
záporosó esett. A jég oly nagy volt, hogy a fákon alvó verebeket agyonverte. Egész
éjjel valóságos orkán volt. A katonaság által készített sátorokat a pap-vásártéren
mind fölszaggatta és messzire elhordta. A zivataros idő jól felfrissítette a már meg-
romlott levegőt; régóta sóvárogtunk az ily frissítő időért.”* – írta a Veszprémi Köz-
löny 1890. augusztus 24-én. Kánikulai napokat jegyeztek fel 1892. augusztus kö-
zepén is. *„Három nap óta afrikai hőség éget-sorvaszt embert, állatot, növényt egy-
aránt.”* – írta a Veszprémi Független Hírlap augusztus 20-án. Hat egymást követő
napon haladta meg a délutáni hőmérséklet a 35 °C-ot, és 21-én 37,3 °C-kal tetőzött
a hőség.

Augusztus átlagos csapadékmennyisége 55 mm-nek adódott, de az egyes évek
között jelentős eltérések mutatkoznak. Míg 1893 augusztusában 3 csapadékos na-
pon 8,7 mm eső esett, jóval átlag fölötti csapadékösszeg jellemezte 1891 és 1895
augusztusát. Utóbbi évről részletes mérési és megfigyelési adataink nincsenek, de a
korabeli újságok szerint többször volt nagy zivatar, jégeső és a hőmérséklet is
gyakran az őszt idézte. *„Időjárásunkra, ha valaha, most igazán elmondhatjuk,
hogy a lehető legszeszélyesebb.”* – írta a Veszprém 1895. augusztus 17-én. *„Majd
minden nap megörvendeztet bennünket Zeusz isten egy kis égiháborúval és esővel,
s az idő is olyan hűvösre vált, hogy most, mikor a kánikulában kellene izzadnunk,
egyedül gyengébb dongájú embertársaink előszedegetik a szekrényekben pihenő fel-
öltőiket. De a mezőgazdaságra is igen nagy hátránnyal jár az infámis²⁴ időjárás. A*

²⁴ Infámis (latin) = gyalázatos, aljas, becstelen, elvetemült. Gyalázatosan, pokolian rossz.

gabonakereszték még igen sok helyen kint vannak a teleken, a legtöbb helyen a szél által széjjelszórva. A búza a sok esőtől elveszti acélosságát és pirosságát, az árpa pedig megsárgul, s ezenfelül a cséplés sem lehet tiszta munka, mert a gabonafej megnyirkosodott s nehezen pereg ki belőle a szem.” Augusztusban süttött legtöbbet a nap, az átlagos borultság mértéke 3,8-nek adódott. Átlagosan 2 viharos és 3 zivataros napról szólnak a feljegyzések.

SZEPTEMBER átmeneti hónap a nyár és az ősz között, középhőmérséklete 16,3 °C volt. A hónap elején még előfordultak 30 °C fölötti terminus maximumok, 1892. szeptember 4-én 32,2 °C-ot mutatott a higany. *„Időjárásunk még mindig kánikulai”* – írta a Veszprémi Független Hirlap szeptember 3-án. *„Hőség van napirenden; szélvihar is dühöng éjente, de eső egy csepp sem esik. A föld roppant mód kiszáradt.”* Néhány átmeneti hűvösebb és csapadékosabb nap után szeptember közepén folytatódott a nyári idő: *„Kánikulai hőség van ismét napirenden öt nap óta. Oly nagy a melegség, akár júliusban. Az uszoda ivadja,²⁵ rövid időre ismét beköszöntött.”* De nem csak beköszöntött, hanem itt maradt egészen október elejéig, ugyanis a hónap végén a Balaton vize 22–23 fok meleg volt és akadt még fürdőző is elég. 1893 szeptembere a viszonylagos hűvösségével tűnt ki, bár középértéke csak 0,9 °C-kal maradt el az átlagtól. *„Időjárásunk már erősen őszre jár. Reggelenként csípős hideg szél járja s a nap csak délfelé melegszik föl. Az eső hiányát rendkívül érzik a még le nem aratott kapásnövények.”* – írta a Veszprémi Független Hirlap 1893. szeptember 16-án. Szeptemberben átlagosan 4–5 csapadékos nap fordul elő, az átlagos csapadékmennyiség 35 mm. Kevés eső esett 1895 szeptemberében: *„Időjárásunk e héten meglehetősen kedvező volt. A hideg szelek szerdára elfogytak s azóta meleg őszi napjaink vannak. Az esőhiány sok kárt tesz a szőlőkben s a kapásnövényekben.”* – írta a Veszprémi Független Hirlap 1895. szeptember 21-én. A hónap során egy-egy zivatar még előfordul, és reggelente megjelennek a ködök.

OKTÓBER hőmérsékleti viszonyai meglehetősen eltérő képet mutatnak, annak ellenére, hogy az egyes hónapok átlagértékei között lényeges eltérést nem találunk. A középérték 11,4 °C-nak adódott és voltak hónapok, amikor még 2–3 nyári nap (maximum ≥ 25 °C) is előfordult. 1893. október 8-án 27,2 °C-ig emelkedett a hőmérséklet. *„A hét elején még azt hittük, hogy holmi késői kánikulai napokról írhatunk, hanem azóta más nótába kezdett az idő”* – írta a Veszprém október 21-én. *„Csípős hideg szél járja az utcákat. A városi korzó már nem olyan népes. Inkább az ablakokból nézik a sétálókat az emberek.”* 20-án reggelre megérkezett az első fagy és ettől kezdve a hőmérséklet az átlag alatt maradt. 30-án reggel már –4,8 °C-ot mutatott a hőmérő. 1891. október 31-én még ennél is hidegebb volt, –5,8 °C-ig süllyedt a hőmérséklet és havazott. *„A tél minden előzetes bejelentés nélkül, tegnapelőtt beköszöntött hozzánk. Péntek délután egyszerre nyakunkba szakadt a hó, oly buzgósággal, hogy szinte már a vasutat féltettük. Ma már kissé alábbhagyott*

²⁵ Évadja, szezonja, ideje.

jókedvűből. Hanem azért nem kell néki hinni. Jó lesz komoly szóba állni a fakereskedőkkel.” – írta a Veszprémi Független Hirlap október 31-én, szombaton.

Októberben átlagosan 7–8 csapadékos nap fordul elő, az átlagos csapadékösszeg 72 mm. Az egyes évek hónapjai között lényeges eltérések mutatkoznak, ugyanis 1891-ben alig 11 mm, míg 1892-ben 121 mm eső esett, és voltak olyan napok, amikor a csapadékösszeg meghaladta a 25 mm-t. Ebben az évben „szokatlanul korán, e héten (20-án) megjelentek a levegőben az első hópihék” – írta a Veszprém 1892. október 22-én. „Velük szinte átmenet nélkül köszöntött be a tél, mert az előző verőfényes napokat, melyeken alig volt némi nyoma az őszi mélabús hangulatnak, nem lehet őszutónak nevezni. A hópihék uralma nem soká tartott ugyan, mert alig értek az anyaföldre, már felolvasztotta őket az őszi nedvesség, de nyomukban itt maradt a süvöltő északi szél, mely immár a téli szenvedésekről beszél. A könnyű gérockok²⁶ uralma letűnt, s előkerül a télkabát, bunda a ruhatárból. Nos, akinek ruhatára és abban ilyen ruhadarabjai vannak, az csak vígan füttyöl, akár csak az éjszakai szél, hanem akinek nincs, annak módjában van a didergés.” Bővelkedett csapadékban 1894 októbere is. Szeszélyes időjárásról írt a Veszprémi Hirlap 20-án: „Időjárásunk olyan szeszélyes, akár áprilisban, vagy mint egy szépasszony. Az utóbbtól csak annyiban különbözik, hogy állandóan hideg. Eső és őszi napfény sűrűn váltogatják egymást, sőt e hó 16-án valóságos zivatar is átvonult fölöttünk. Havas eső zuhogott, fehérre színezve a sárguló tájat. Devecserben pedig – mint levelezőnk írja – ugyanakkor jég esett erős dörgés és villámlás kíséretében.” Amint az előbbi híradásból is kitűnik, októberben egy-egy zivatar még előfordulhat; átlagosan 2 viharos és 4 ködös napról szólnak a feljegyzések. Az átlagos borultság mértéke 5,4.

NOVEMBER átlagos középhőmérséklete 4,2 °C-nak adódott és jellemzően 10 napon süllyedt a hőmérséklet fagypontra alá. Általában 1–3 téli nap is előfordult, amikor a délutáni maximumok is fagypontra alatta maradtak. Meglehetősen hideg napokkal kezdődött 1891 novembere, 2-án –10,2 °C-ot, 7-én pedig –10,8 °C-ot mutatott reggel 7 órakor a hőmérő. Utóbbi napon a középhőmérséklet –3,5 °C-nak adódott. Néhány nap múlva erőteljes melegedés kezdődött és 14-én már 20 °C közelébe emelkedett a délutáni terminus maximum. A napi középérték meghaladta a 16 °C-ot. „Időjárásunk egy cseppet sem hasonlít az őszi” – írta a Veszprémi Független Hirlap november 14-én. „A hangulat egészen tavaszias. Péntek éjjel iszonyú sirocco-orkán tombolt, tegnap pedig oly meleg volt – hogy ritka helyen fűtöttek csak. Úgy lehet aztán, hogy holnap meg befagy ismét a víz a csatornában.” De nem fagyott be, mert még november 28-án is olyan meleg volt, hogy tavasznak is beillett volna. Azt megelőzően volt ugyan néhány ködös és esős nap, de aztán ismét derült, meleg idő lett – a korcsolyaegylet és a fakereskedők szomorúságára. 1895 novemberének első fele is enyhe volt. „Valósággal nyári meleg napok jártak s a télkabátok egyelőre ismét – Kelemen Imre raktárába kerültek.” – írta a Veszprémi Független Hirlap november 16-án. Egy hét múlva, nov. 23-án már

²⁶ Gérock = majdnem térdig érő, szűk fekete kabát.

arról tudósított, hogy „Az első hó tegnap, péntek éjjel esett le városunkra. Ma már fehér az egész vidék. A fagy is jó erős.” November 30-án pedig már arról írt, hogy „a tél beköszöntött teljes szigorával. Napok óta erős fagy, havazás vannak napirunden.” A hónap átlagos csapadékmennyisége 46 mm, de az egyes évek között lényeges eltérést tapasztalunk. 1890-ben közel 100 mm, 1893-ban pedig 105 mm esett. 1892-ről mért adataink nincsenek, de a korabeli források azt támasztják alá, hogy ekkor alig néhány mm csapadék eshetett. „A hónap csapadékviszonyait vizsgálva azt találjuk, hogy a borult és ködös napok nagy száma mellett a csapadékösszeg és a csapadékos napok mélyen alatta maradtak az átlagos értéknek, (...) sőt egyes helyeken mérhető csapadék egyáltalán nem esett.” – írta a Természettudományi közlöny 1893. januári számában. Novemberben általában 7 ködös nap fordul elő, az átlagos borultság 8,1; az év során a legmagasabb.

DECEMBER középhőmérséklete $-1,6$ °C-nak adódott, köszönhetően 1890 rendkívül hideg decemberének, amikor az átlaghőmérséklet $-4,8$ °C volt; az átlagos 19 helyett 27 napon fagyott, 25 alkalommal a délutáni terminus maximum is 0 °C alatt maradt és a hónap végén két napon a minimum hőmérséklet -20 °C alatt maradt. „Időjárásunk komplett télire változott. Erős hideg s állandó havazás vannak napirunden. A favásár most a legjövedelmezőbb üzlet.” – írta a Veszprémi Független Hirlap 1890. december 13-án. A Balaton befagyott, a halászok megkezdték a jég alatti halászatot. A téli sportok kedvelőinek legnagyobb öröme, december 14-én, zeneszóval megnyílt a korcsolyaegylet jégpályája. A hónap második felében is tartotta magát a hideg idő, a napi középhőmérsékletek is fagypontra maradtak. A hónap közepén megjött a hó is, de számottevő mennyiség csak 18-án esett. „Fehér hólepel borít el mindent. Utcát, házak tetejét úgy, mint utakat és szántóföldeket. A valódi hamisítatlan tél tartotta bevonulását s hivatalához képest elég komolyan kezdi.” – írta a Veszprém 1890. december 20-án. Karácsonykor is havazott és a hófuvatok megállították a nyugati pálya²⁷ mindkét irányú vonatait. Hóékeket kellett bevetni a torlaszok elhárítására. A derült éjszakák, a szibériai anticiklon és a friss hótakaró együttes hatásaként a hónap utolsó napjaiban erősen lehűlt a levegő, 29-én és 31-én $-22,8$ °C-ra süllyedt a hőmérő higanyszála.

Viszonylagos enyheségével tűnik ki a sorból 1891. december első fele, amikor a hőmérséklet néhány napon meghaladta a $+10$ °C-ot. „A pompás jó időjárás, mely már egy hó óta gyönyörködteti a kedvezőtlen ősztől elbúsított kedélyeket, még egyre tart. Meleg, verőfényes napjaink vannak s néha meleg esők, égdörgés tisztítja meg a levegőt. Az őszi vetések pompásak, s ha tavasszal baj nem éri őket, kitűnő aratást biztosítanak.” – írta a Veszprémi Független Hirlap december 12-én. Ám, ez a tavaszi idő nem tartott sokáig, mert a hónap második felében megjöttek a fagyok, és a szigorú hideg következtében december 24-ére a Balatonon beállt a jég. Átlagosan 4–6 csapadékos napot jegyeztek fel, ebből 3–4 havazásos. A havi átlagos csapadékösszeg 31 mm, de 1892 decemberében mindössze egy napon hullott mérhető (2,9 mm) csapadék, hó formájában. Ennek ellenére a hónap elején „vesz-

²⁷ A Magyar Nyugati Vasút, mint vasúttársaság vasútvonaláról van szó.

tegzár alatt” tartották a várost a környékben keletkezett hófúvatok, amiket az 5-étől 7-éig tartott viharos szél épített a még november végén lehullott hótakaróból. „*Meddig tart ez a vesztegzár, még ma se tudjuk.*” – írta a Veszprémi Független Hirlap 1892. december 8-i rendkívüli kiadásában. „*Hóékékkal már szabaddá van téve a kiscell–fejérvári vonalszakasz, de Martonvásárnál az öt ölnyi magas és hosszú dombbevágás színültig és egész hosszában tele van hóval; ott a hóeke mit se segíthet. Ezernyi ember dolgozik ott, talicskázva a havat s ez a munka még eltart két napig.*” A hírek szerint a martonvásári hótorlaszhoz csendőrökkel kellett a parasztságot kirendelni. „*A hófúvatok, melyek egész héten vesztegzár alatt tartották Veszprém városát, tegnap megszűntek.*” – írta a lap december 10-én. A hónap során átlagosan 6 ködös nap fordul elő, a borultság mértéke: 5,8.

*

Korábban utaltunk rá, hogy az észlelési adatsor hiányos, ezért az egyes évek éghajlati jellemzőit külön-külön kigyűjteni nem volt célszerű, de a vizsgált hat év (még ha hiányokkal is) lehetővé tette, hogy a Veszprémre jellemző átlagos értékeket meghatározzuk és összehasonlíthassuk a korábbi észlelési periódusok (1860–1864, Németh Ferenc; 1884–1890, Piarista gimnázium) adataival. Vizsgálatunknál kitérünk Bolgár Mihály megállapításaira is és ahol célszerű, elvégezzük az összehasonlítást. Az eredmények ismeretében elmondhatjuk, hogy az évi középhőmérséklet (a most vizsgált periódusban) 9,2 °C-nak adódott, 0,3 °C-kal volt hűvösebb, mint az ezt megelőző időszak átlaga, és 0,6 °C-kal múlta alul az 1860–1864. között mért értéket. (Bolgár Mihály szerint az évi középhőmérséklet 10 °C, ingadozása az egyes évszakokban 40 °C, a régi feljegyzések nyomán pedig 66,5 °C volt a legnagyobb.)²⁸ 1890–1895. között átlagosan 62 nyári nap, 19 hőség nap, míg forró nap ($T_{\max} \geq 35$ °C) évente egy-két alkalommal fordult elő. A legmelegebb hónap az augusztus: 21,0 °C-os középértékkel, a terminus maximum hőmérséklet pedig 1892. augusztus 21-én délután 1 órakor 37,3 °C-nak adódott. A korábbról ismert legmelegebb nap 1884. július 17-e volt, 35,0 °C-os hőmérsékleti maximummal. Bolgár Mihály korábban már említett tanulmányában²⁹ írja: „*A régi feljegyzések nyomán 1830-ban +40 °C volt az árnyékban, amikor is napszúrás következtében sokan betegedtek meg.*” A terminus hőmérsékleti minimum –22,8 °C volt, amelyet 1890. december 29-én és 31-én, reggel 7 órakor mértek. A korábbról ismert leghi-

²⁸ Az összehasonlításnál figyelembe kell venni, hogy a korábbi évek észlelési időpontjai (a terminus időpontok), illetve a műszerek felállítási helyei, magasságai eltértek a jelenleg vizsgált periódus észlelési időpontjaitól és helyszínétől. Ez természetesen a napi átlagértékek számításaira vonatkozik, a szélső értékek (terminus minimum, illetve maximum) a leolvasott és feljegyzett értékeket tartalmazzák. Bolgár Mihály esetében nem ismerjük, hogy alkalmazott-e korrekciós számítást.

²⁹ BOLGÁR MIHÁLY: Veszprém meteorológiai viszonyai és kútvizsei. Megjelent az 1892–93. tanévi gimnáziumi értesítőben, illetve különnyomatban Kompolthy Tivadar „Petőfi” könyvnyomdájában, 1893-ban, Veszprémben.

degebb napon, 1864. január 17-én reggel 6 órakor $-18,1$ °C-ot mutatott a hőmérő, de Bolgár Mihály említett tanulmánya szerint: „*A legnagyobb hideg, a régi feljegyzések nyomán, 1789. dec. 26-án -17 °R (-21 °C), 1850. jan. közepén -20 °R (-25 °C), és a legnagyobb valamennyi között 1830. jan. 28-án volt: $21,5$ °R a fagypont alatt (-27 °C). Rendes körülmények között -15 °C fokon alul ritkán szokott állani.*” A téli félévben 94 napon csökkent a hőmérséklet a fagypont alá és 51 alkalommal a maximumok is fagypont alatt maradtak. Zord nap (amikor a minimum hőmérséklet -10 °C alá csökken) átlagosan 19 alkalommal fordult elő.

Veszprém nedvességi- és csapadékviszonyairól Bolgár Mihály a következőket írja: „*Az évi esők összegének középértéke $564,9$ mméter, vagyis minden vízszintes négyszögméternyi területre évenként $564,9$ liter víz esik. A hónapok közül október és augusztus a legnedvesebb, a február pedig a legszárazabb. Az áprilisi esőzés túlnyomólag apró esőzésekből áll; ellenben az augusztusiak, júliusiak és novemberiek nagyok és erősek.*” Ezek a megállapítások teljesen helytállóak ma is, bár az értékek a most vizsgált periódusban kissé eltérő képet mutatnak. Hűvösebb, de csapadékosabb volt az 1890–1895. közötti évek időjárása. Az éves csapadékösszeg átlaga 605 mm-nek adódott, de az egyes évek között lényeges eltérések nem mutatkoztak. Lényeges eltérések mutatkoztak az egyes hónapok csapadékmennyiségei és a csapadékos napok száma között. 1891 februárjában összesen $0,4$ mm-nyi eső esett, de az éves csapadékösszeg így is meghaladta a 630 mm-t. Szintén 630 mm hullott 1862-ben is, úgy, hogy novemberben nem volt mérhető mennyiség. A vizsgált időszakban átlagosan 87 olyan csapadékos napról beszélhetünk, amikor a lehullott mennyiség elérte, vagy meghaladta a $0,1$ mm-t. Nagy csapadékok ($R \geq 10$ mm) általában 22 alkalommal fordultak elő. 1891 júniusában 147 mm eső esett, 1892. augusztus 3-án pedig a napi csapadékösszeg meghaladta a 40 mm-t. Átlagosan 24 havazásos nap fordult elő, a zivatarok átlagos száma 21, jégeső évente 1–2 alkalommal fordult elő. A ködös napok száma 28, az átlagos borultság mértéke 5,8. A legkevesebb felhőt a vizsgált periódusban, 1892 augusztusában (3,0), míg a legtöbbet 1890 novemberében (8,8) jegyezték fel.

Az észlelési adatsor Veszprém szélviszonyairól is részletes és számszerű adatokat szolgáltat. Az összes észlelési időpont 38,8%-ában volt szélcsend, ami meglehetősen magas aránynak tekinthető, de a műszer nélküli, becslés útján megállapított szélerősségek nem minden esetben tükrözik a valós értékeket, különösen, ha az észlelés nem reprezentatív területen történt. A szeles órák 22%-ában ÉNy-i szél fújt, a Ny-i szél aránya 9,1%; majd a D-i 8%. A Keleti szelek arány 6,2%; a DNy-i 4,9%; a DK-i pedig 3,7%. Az ÉK-i szelek iránya 1,8%-nak adódott. A szél erőssége nem tekinthető reprezentatívnak. A vizsgált időszakban, a 0–10 közötti tapasztalati skálán 1,5-nek adódott. Bolgár Mihály a szél erősségéről és irányáról a következőket írja: „*Legkellemesebb azon szélerősség, amelyet a meteorológiában 1 és 2-vel szoktunk jelezni, vagyis midőn a fáknak leveleit s legfeljebb apróbb gallyait mozdítja meg a légáramlat. Az északnyugat felé fekvő Bakony elég arra, hogy föltartóztassa az erősebb viharokat s másrészt távolságánál fogva az enyhébb légcseré útjában se álljon. Átlag az év egyharmadában fújnak a szelek s ezek fele az*

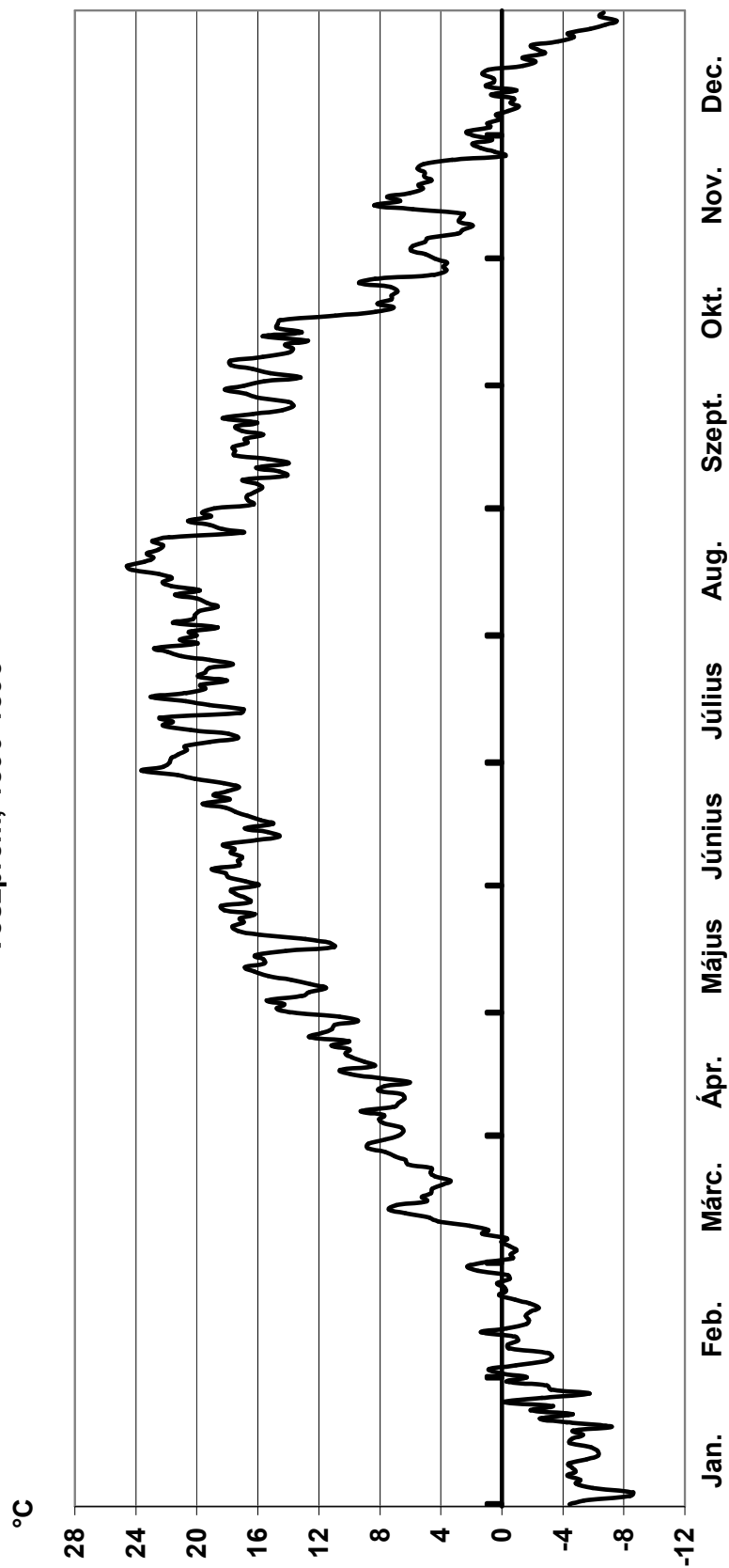
északi irányból jön hozzánk.”³⁰ Viharos nap (amikor a szél erőssége eléri vagy meghaladja a 6-os fokozatot) évente átlagosan 27-szer fordult elő. Ezek vizsgálatából kitűnik, hogy miért gondolják a veszprémiek azt, hogy csaknem minden szél a Bakony felől fúj. Az ÉNy-i és É-i viharos szelek aránya együttesen meghaladja a 70%-ot, D-i és DNy-i irányból együttesen 22% érkezik, míg a Ny-i nem éri el az 5%-ot.

Említettük, hogy az eltérő észlelési időpontok miatt az adatsorokat kritika nélkül összevetni nem lehet. Nem is tesszük, csupán néhány jellemző értéket állítottunk egymás mellé az alábbi táblázatban, az elemzést, értékelést az olvasóra bízva:

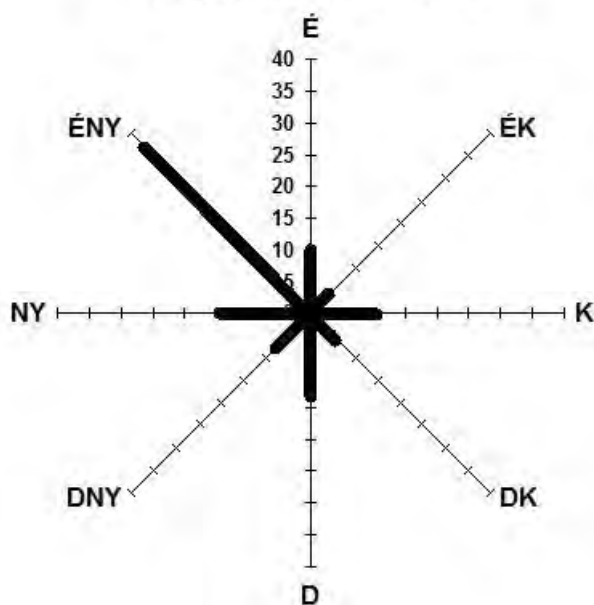
Észlelési periódus	1860–1864.	1884–1890.	1890–1895.
Észlelési órák	reggel 6, délután 2, este 10.	reggel 7, délután 2, este 8.	változó
Évi középhőmérséklet	9,8 °C	9,5 °C	9,2 °C
Terminus minimum	–18,1 °C	–17,0 °C	–22,8 °C
Terminus maximum	33,3 °C	35,0 °C	37,3 °C
Évi átlagos csapadék	514 mm	536 mm	605 mm

³⁰ A jó és szép idő Veszprémben. [VESZPRÉMI KÖZLÖNY, VI. évfolyam. 47. szám. 1889. november 24.]

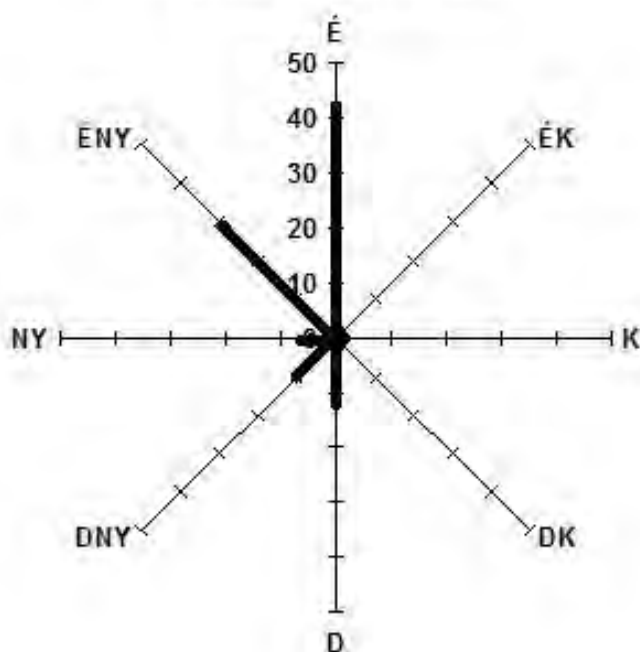
A napi középhőmérséklet évi átlagos menete
Veszprém, 1890-1895



Szélirányok gyakorisága (%)
Veszprém, 1890-1895



Viharos szél gyakorisága (%)
Veszprém, 1890-1895



I. TÁBLÁZAT

1890–1895	jan	feb	márc	ápr	máj	jún	júl	aug	szept	okt	nov	dec	Év:
Havi középhőm. °C	-5,0	-1,4	3,8	8,8	15,2	17,9	20,1	21,0	16,3	11,4	4,2	-1,6	9,2
Abszolút (terminus) maximum	°C	8,8	15,8	20,4	24,6	31,0	35,2	37,3	32,2	27,2	19,6	12,4	37,3
	év	1894.	1893.	1892.	1890.	1892.	1890.	1892.	1892.	1893.	1891.	1891.	1892.
nap	23.	28.	29.	26.	30.	29.	17.	21.	4.	8.	14.	11.	aug. 21.
Abszolút (terminus) minimum	°C	-22,6	-20,4	-11,4	-5,6	1,6	8,0	8,8	3,2	-5,8	-10,8	-22,8	-22,8
	év	1892.	1893.	1893.	1893.	1893.	1895.	1892.	1893.	1893.	1891.	1891.	1890. dec.
nap	20.	5.	21.	19.	6.	16.	2.	29.	6.	31.	7.	29; 31.	29.; 31.
Nyári napok átlagos száma /max. ≥ 25 °C/	0	0	0	0,0	4,6	9,0	17,8	19,3	9,5	1,8	0	0	62,0
Hőség napok átlagos száma /max. ≥ 30 °C/	0	0	0	0,0	0,6	1,6	6,0	10,0	1,0	0	0	0	19,2
Forró napok átlagos száma /max. ≥ 35 °C/	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,4	2,5	0,0	0	0	0	2,9
Fagyos napok átlagos száma /min. ≤ 0,0 °C/	27,8	19,4	11,8	3,3	0	0	0	0	0	3,8	9,3	19,0	94,4
Téli napok átlagos száma /max. ≤ 0,0 °C/	20,0	11,6	2,8	0,0	0	0	0	0	0	0,0	2,0	14,5	50,9
Zord napok átlagos száma /min. ≤ -10,0 °C/	8,3	4,8	1,0	0,0	0	0	0	0	0	0,0	0,7	4,3	19,1

Éghajlati adatok (hőmérséklet) összesítése
Veszprém, 1890. április–1895. július

II. TÁBLÁZAT

1890-1895	Csapadék			Napok száma (átlag)							Borultság				
	Havi		24 órai max. dátum	≥ 0,1	≥ 1,0	≥ 5,0	≥ 10,0	≥ 20,0	Havasítás	Zivatar		Jég-eső	Köd		
	átlag	max.									mm csapadék				
	(mm)		dátum												
jan	33,1	57,4	1892.	15,3	1895. jan. 12.	7,6	7,2	2,4	0,8	0,0	7,2	0,0	0,0	5,2	7,0
febr	24,9	54,5	1892.	16,4	1892. febr. 3.	5,0	4,0	2,0	1,0	0,0	4,4	0,0	0,0	2,6	6,4
márc	34,3	47,5	1895.	19,5	1895. márc. 6.	7,2	6,6	2,0	1,2	0,0	4,4	0,8	0,0	0,4	6,2
ápr	66,4	122,8	1895.	34,0	1895. ápr. 26.	8,3	8,0	5,8	2,5	0,5	0,0	0,3	0,0	0,5	5,5
máj	61,4	72,4	1892.	34,1	1895. máj. 17.	7,8	6,4	3,8	2,2	0,6	0,0	4,4	0,2	0,4	5,4
jún	100,6	146,7	1891.	36,3	1891. jún. 12.	11,6	10,8	6,4	4,2	1,2	0,0	6,2	0,0	0,4	5,8
júl	45,4	76,6	1890.	31,3	1893. júli. 29.	8,0	7,2	3,8	1,8	0,2	0,0	3,6	0,0	0,0	4,7
aug	55,2	87,0	1895.	41,2	1892. aug. 3.	5,5	5,5	2,8	1,5	0,5	0,0	3,0	0,0	0,3	3,8
szept	34,7	69,0	1894.	21,2	1892. szept. 6.	4,3	4,3	2,5	1,3	0,5	0,0	1,5	0,0	0,5	4,8
okt	71,9	121,5	1892.	29,2	1892. okt. 22.	7,3	6,5	3,5	2,3	0,8	0,8	0,5	0,0	3,8	5,4
nov	45,5	104,7	1893.	20,0	1890. nov. 8.	10,3	10,3	6,3	3,3	0,3	3,7	0,3	0,0	7,3	8,1
dec	31,4	66,0	1895.	14,0	1890. dec. 18.	4,3	4,3	2,0	0,3	0,0	3,5	0,0	0,0	6,3	6,6
Év:	604,8	146,7	1891. júni.	41,2	1892. augusztus 3.	87,2	81,1	43,3	22,4	4,6	24,0	20,6	0,2	27,7	5,8

Éghajlati adatok (csapadék- és nedvesség) összesítése
Veszprém, 1890. április–1895. július

III. TÁBLÁZAT

1890.		jan	feb	már	ápr	máj	jún	júl	aug	sze	okt	nov	dec	
Hőmérséklet	Havi közép. °C				10,5	17,4	18,1	21,4	24,1	16,3	10,4	5,5	-4,8	
	Terminus maximum	°C				24,6	28,4	33,0	35,2	36,6	28,2	26,6	12,4	10,6
		nap	Új felállítási hely.			26.	20.	29.	17.	17.	30.	1.	24.	4.
	Terminus minimum	°C	Új felállítási hely.			2,3	10,8	10,4	11,2	13,4	4,8	-0,6	-7,0	-22,8
		nap	Új felállítási hely.			3.	16.	2.	8.	26.	22.	24.	26.	29;31.
	Nyári napok /max.≥ 25 °C/	Észlelő: Nagy Iván			0	8	9	19	27	4	2	0	0	
	Hőség napok /max.≥ 30 °C/	Észlelő: Nagy Iván			0	0	4	9	19	0	0	0	0	
	Forró napok /max.≥ 35 °C/	Észlelő: Nagy Iván			0	0	0	2	4	0	0	0	0	
	Fagyos napok /min.≤ 0,0 °C/	Észlelő: Nagy Iván			0	0	0	0	0	0	3	4	27	
	Téli napok /max.≤ 0,0 °C/				0	0	0	0	0	0	0	3	25	
Zord napok /min.≤ -10,0 °C/				0	0	0	0	0	0	0	0	7		
Csapadék	Havi össz.	mm			53,2	57,2	45,3	76,6	36,4	19,0	62,8	99,2	30,0	
	Napi maximum	mm			8,5	30,0	12,2	16,2	17,0	6,3	22,3	20,0	14,0	
		nap			13.	5.	28.	30.	26.	12.	17.	8.	18.	
	≥ 0,1 mm	Napok száma			11	10	11	13	4	5	9	11	5	
	≥ 1,0 mm				11	6	9	11	4	5	7	11	5	
	≥ 5,0 mm				7	4	4	6	3	2	4	9	3	
	≥ 10,0 mm				0	1	1	3	1	0	2	4	1	
	≥ 20,0 mm				0	1	0	0	0	0	1	1	0	
	≥ 50,0 mm				0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Havazás				0	0	0	0	0	0	0	2	7	
	Zivatar				0	8	6	5	5	1	2	0	0	
Jégeső				0	1	0	0	0	0	0	0	0		
Köd				0	0	0	0	0	0	1	9	6		
Viharos nap			2	3	5	1	1	2	2	1	0			
Rel. nedv.	Közép	%			75,5	82,5	—	—	—	—	—	—	—	
	Minimum				53	63	—	—	—	—	—	—	—	
	nap				25.	2.	—	—	—	—	—	—	—	
Borultság [0–10]				5,2	4,9	5,3	4,9	3,2	6,0	6,2	8,8	7,2		
Szél erősség				1,5	1,5	2,6	1,7	1,4	2,2	1,9	1,3	0,9		

Meteorológiai adatok összesítése
Veszprém, 1890.

IV. TÁBLÁZAT

1891.		jan	feb	már	ápr	máj	jún	júl	aug	sze	okt	nov	dec	
Hőmérséklet	Havi közép. °C	-7,1	-3,8	4,5	6,8	17,3	18,2	19,9	19,4	15,9	12,9	4,1	0,9	
	Terminus maximum	°C	4,0	4,1	17,0	15,8	29,8	32,0	34,8	31,8	31,4	23,2	19,6	12,4
		nap	28.	26.	11.	7.	3.	30.	1.	16.	4.	8.	14.	11.
	Terminus minimum	°C	-22,6	-16,0	-10,2	-4,9	7,0	8,4	12,4	11,2	3,2	-5,8	-10,8	-12,6
		nap	2.	8.	1.	3.	18.	13.	27.	28.	25.	31.	7.	21.
	Nyári napok /max. ≥ 25 °C/	0	0	0	0	6	9	15	14	8	0	0	0	
	Hőség napok /max. ≥ 30 °C/	0	0	0	0	0	2	5	1	2	0	0	0	
	Forró napok /max. ≥ 35 °C/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Fagyos napok /min. ≤ 0,0 °C/	31	25	8	3	0	0	0	0	0	0	2	13	11
	Téli napok /max. ≤ 0,0 °C/	27	15	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9
Zord napok /min. ≤ -10,0 °C/	12	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	
Csapadék	Havi össz.	mm	35,3	0,4	41,9	87,8	59,3	146,7	76,0	75,2	32,3	10,7	33,9	32,1
			Napi maximum	nap	10,2	0,2	10,4	18,5	17,0	36,3	16,4	27,7	20,0	4,0
	Napok száma	≥ 0,1 mm	7	3	9	9	7	15	14	9	3	3	7	6
		≥ 1,0 mm	7	0	8	8	6	14	13	9	3	3	7	6
		≥ 5,0 mm	3	0	3	7	4	6	5	5	3	0	2	3
		≥ 10,0 mm	1	0	2	5	3	5	3	3	1	0	1	0
		≥ 20,0 mm	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	0	0
		≥ 50,0 mm	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Havazás	8	3	4	0	0	0	0	0	0	1	5	2
		Zivatar	0	0	3	0	5	10	6	3	2	0	1	0
		Jégeső	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Köd	7	7	0	1	0	1	0	1	0	5	7	11
		Viharos nap	5	4	1	0	2	3	1	3	1	1	4	2
Rel. nedv.	Közép	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Minimum	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	nap	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borultság [0–10]	6,9	6,5	6,4	7,3	5,5	6,1	5,7	4,8	3,7	4,4	7,8	5,8		
Szélerősség	1,7	1,3	2,1	1,5	1,4	1,4	1,2	1,2	1,1	1,2	1,3	1,3		

Meteorológiai adatok összesítése
Veszprém, 1891.

V. TÁBLÁZAT

1892.		jan	feb	már	ápr	máj	jún	júl	aug	sze	okt	nov	dec	
Hőmérséklet	Havi közép. °C	-1,9	0,1	2,2		14,9	18,8	19,8	21,6	17,5	10,8		-3,0	
	Terminus maximum	°C	8,6	8,0	20,4		31,0	29,9	31,6	37,3	32,2	25,8		10,8
		nap	31.	21.	29.		30.	29.	8.	21.	4.	1.		19.
	Terminus minimum	°C	-22,6	-7,8	-11,0		4,6	10,0	8,0	10,0	8,2	-0,5		-17,4
		nap	20.	19.	7.		6.	7.	2.	6.	9.	28.		26.
	Nyári napok /max. ≥ 25 °C/	0	0	0		7	11	18	23	17	2			0
	Hőség napok /max. ≥ 30 °C/	0	0	0		3	0	4	16	2	0			0
	Forró napok /max. ≥ 35 °C/	0	0	0		0	0	0	6	0	0			0
	Fagyos napok /min. ≤ 0,0 °C/	26	19	14		0	0	0	0	0	4			24
	Téli napok /max. ≤ 0,0 °C/	10	8	7		0	0	0	0	0	0			16
Zord napok /min. ≤ -10,0 °C/	5	0	3		0	0	0	0	0	0			7	
Csapadék	Havi össz.	mm	57,4	54,5	39,5	68	72,4	70,8	25,2	62,8	55,0	121,5	0	2,9
		nap	12,7	16,4	19,2		16,6	14,5	6,6	41,2	21,2	29,2		2,9
	Napi maximum	nap	10.	3.	15.		18.	16.	18.	3.	6.	22.		11.
		≥ 0,1 mm	13	9	8		12	11	6	6	5	11		1
		≥ 1,0 mm	12	7	8		11	10	5	6	5	11		1
		≥ 5,0 mm	5	5	1		5	5	3	2	4	7		0
		≥ 10,0 mm	1	2	1		2	3	0	2	3	5		0
		≥ 20,0 mm	0	0	0		0	0	0	1	1	2		0
		≥ 50,0 mm	0	0	0		0	0	0	0	0	0		0
		Havazás	10	8	6		0	0	0	0	0	2		3
		Zivatar	0	0	0		5	3	1	1	2	0		0
Jégeső	0	0	0		0	0	0	0	0	0		0		
Köd	4	0	0		1	0	0	0	0	4		1		
Viharos nap	2	5	0		0	1	7	0	0	0		3		
Rel. nedv.	Közép	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Minimum	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	nap	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borultság [0–10]		7,3	7,3	5,7		6,0	6,1	4,9	3,0	3,7	6,3		6,4	
Szél erősség		1,3	2,1	1,9		1,2	1,0	1,7	0,8	0,9	1,2		1,1	

Meteorológiai adatok összesítése
Veszprém, 1892.

VI. TÁBLÁZAT

1893.		jan	feb	már	ápr	máj	jún	júl	aug	sze	okt	nov	dec	
Hőmérséklet	Havi közép. °C	-9,0	0,8	4,6	8,7	12,8	17,0	19,2	18,8	15,4	11,4	2,9	0,4	
	Terminus maximum	°C	5,0	15,8	18,0	23,4	27,2	32,2	33,6	34,6	28,0	27,2	15,2	7,6
		nap	31.	28.	15.	28.	22.	29.	12.	24.	17.	8.	6.	15.
	Terminus minimum	°C	-21,4	-20,4	-11,4	-5,6	1,6	11,4	9,4	8,8	3,2	-4,8	-6,0	-10,2
		nap	28.	5.	21.	19.	6.	4.	21.	29.	6.	30.	26.	31.
	Nyári napok /max. ≥ 25 °C/	0	0	0	0	2	7	17	13	9	3	0	0	
	Hőség napok /max. ≥ 30 °C/	0	0	0	0	0	2	6	4	0	0	0	0	
	Forró napok /max. ≥ 35 °C/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Fagyos napok /min. ≤ 0,0 °C/	30	9	9	8	0	0	0	0	0	0	6	11	14
Téli napok /max. ≤ 0,0 °C/	28	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	8	
Zord napok /min. ≤ -10,0 °C/	16	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Csapadék	Havi össz.	mm	29,2	25,0	36,3	15,5	57,0	134,5	61,4	8,7	25,9	41,2	104,7	25,5
			Napi maximum	nap	25.	26.	6.	22.	25.	3.	29.	28.	25.	2.
	≥ 0,1 mm	Napok száma	10	4	12	3	5	11	5	3	4	6	13	5
	≥ 1,0 mm		9	4	10	3	4	11	5	3	4	5	13	5
	≥ 5,0 mm		1	2	2	1	3	9	4	1	1	3	8	2
	≥ 10,0 mm		1	1	1	0	3	6	2	0	1	2	5	0
	≥ 20,0 mm		0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0
	≥ 50,0 mm		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Havazás		10	2	6	0	0	0	0	0	0	0	4	2
	Zivatar		0	0	0	0	3	3	3	3	1	0	0	0
	Jégeső		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Köd	7		1	0	0	0	0	0	0	2	5	6	7	
Viharos nap	3	0	4	3	3	1	1	3	0	4	2	1		
Rel. nedv.	Közép	%	92,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Minimum		78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	nap	31.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borultság [0–10]	7,4	6,3	6,2	3,1	5,8	6,0	4,0	4,0	5,6	4,7	7,7	6,9		
Szélerősség	1,7	1,3	2,2	1,7	1,8	1,3	1,2	1,2	1,1	2,0	1,4	1,1		

Meteorológiai adatok összesítése
Veszprém, 1893.

VII. TÁBLÁZAT

1894.		jan	feb	már	ápr	máj	jún	júl	aug	sze	okt	nov	dec		
Hőmérséklet	Havi közép. °C	-3,7	1,0	5,8											
	Terminus maximum	°C	8,8	15,2	18,8										
		nap	23.	12.	12.										
	Terminus minimum	°C	-15,4	-14,0	-3,0										
		nap	12.	21.	21.										
	Nyári napok /max. ≥ 25 °C/	0	0	0											
	Hőség napok /max. ≥ 30 °C/	0	0	0											
	Forró napok /max. ≥ 35 °C/	0	0	0											
	Fagyos napok /min. ≤ 0,0 °C/	26	16	9											
Téli napok /max. ≤ 0,0 °C/	18	5	0												
Zord napok /min. ≤ -10,0 °C/	6	5	0												
Csapadék	Havi össz.	mm	5,3	23,3	6,5	51	56	81	17	61	69	112	17	32	
	Napi maximum	mm	2,1	12,0	6,5										
		nap	6.	27.	5.										
	≥ 0,1 mm	Napok száma	3	4	1										
	≥ 1,0 mm		3	4	1										
	≥ 5,0 mm		0	2	1										
	≥ 10,0 mm		0	1	0										
	≥ 20,0 mm		0	0	0										
	≥ 50,0 mm		0	0	0										
	Havazás		3	4	0										
	Zivatar		0	0	0										
Jégeső	0		0	0											
Köd	0		0	1											
Viharos nap	0	9	2												
Rel. nedv.	Közép	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Minimum	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	nap	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Borultság [0–10]		5,8	5,4	5,5											
Szél erősség		1,4	2,8	1,8											

Meteorológiai adatok összesítése
Veszprém, 1894.

VIII. TÁBLÁZAT

1895.		jan	feb	már	ápr	máj	jún	júl	aug	sze	okt	nov	dec	
Hőmérséklet	Havi közép. °C	-3,1	-5,3	1,9	9,2	13,5	17,2	20,3						
	Terminus maximum	°C	8,4	1,4	15,0	21,0	24,0	27,2	32,2					
		nap	16.	21.	28.	11.	13.	29.	29.					
	Terminus minimum	°C	-10,0	-16,0	-7,2	-1,4	3,0	8,0	10,0					
		nap	4.	6.	11.	17.	17.	16.	13.					
	Nyári napok /max. ≥ 25 °C/	0	0	0	0	0	9	20						
	Hőség napok /max. ≥ 30 °C/	0	0	0	0	0	0	6						
	Forró napok /max. ≥ 35 °C/	0	0	0	0	0	0	0						
	Fagyos napok /min. ≤ 0,0 °C/	26	28	19	2	0	0	0						
Téli napok /max. ≤ 0,0 °C/	17	24	3	0	0	0	0							
Zord napok /min. ≤ -10,0 °C/	2	7	0	0	0	0	0							
Csapadék	Havi össz.	mm	38,5	21,1	47,5	122,8	66,5	125,3	15,9	87	7	83	18	66
			Napi maximum	nap	15,3	10,4	19,5	34,0	34,1	33,8	11,6			
	≥ 0,1 mm	Napok száma	5	5	6	10	5	10	2					
	≥ 1,0 mm		5	5	6	10	5	10	2					
	≥ 5,0 mm		3	1	3	8	3	8	1					
	≥ 10,0 mm		1	1	2	5	2	6	1					
	≥ 20,0 mm		0	0	0	2	1	2	0					
	≥ 50,0 mm		0	0	0	0	0	0	0					
	Havazás		5	5	6	0	0	0	0					
	Zivatar		0	0	1	1	1	9	3					
	Jégeső		0	0	0	0	0	0	0					
Köd	8		5	1	1	1	1	0						
Viharos nap	7	7	3	1	0	0	5							
Rel. nedv.	Közép	%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Minimum		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	nap		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borultság [0–10]	7,7	6,6	7,1	6,4	4,6	5,3	3,9							
Szélerősség	2,3	2,6	2,2	1,8	1,5	1,5	1,7							

Meteorológiai adatok összesítése
Veszprém, 1895.

Híradások, újságcikkek

Válogatás a korabeli sajtóból (1891–1895)

1891

Igen tartós, kemény telünk volt. Emberemlékezet óta nem volt e vidéken oly nagy hó – átlagos magassága 1 méterre tehető –, mint az idén; a közlekedés a fúvatok miatt két ízben meg volt akasztva. A városban a szegényebb sorsú polgárok között nagy ínség uralkodott; népkonyhák állításával kellett a bajon segíteni, hol naponkint 719 személy kapott élelmezést. Tüzelőfában is nagy hiány volt. [PRHD]³¹

Január 3. A roppant fagy, ha az még több napon át tart, okvetlen nagy kárt fog tenni, úgy a gyümölcsfákban, mint a vetésekben. Szerencse, hogy ezeket vas-tag hóréteg borítja, különben már eddig is kivesztek volna. [VFH]

Megfagyott honvéd. Pápa város és Tapolca község között egy malomtól 200 lépésnyire vasárnap reggel egy szabadságos honvéd, ki toronyiránt akart haza jutni, az iszonyú hidegben megfagyott. A sikkáján viselt 17. számból tudták meg, hogy a Veszprémben állomásozó 17. honvédezredhez tartozik, s értesítették a parancsnokságát. A hidegség Veszprém környékén 10–18 fok között változik °R szerint ($-12,5 \approx -22,5$ °C). [VFH]

A hideg áldozata. Az enyingi határban találták meg az idén az első megfagyott embert. Egy kiéhezett nyomorult koldus volt az istenadta, s hajlék nélkül csavargott a világban. A másvilágon talán jobb kvártély³² lesz. [V]

Lehült szerelmes.³³ Mars hadverő fiai tudvalevőleg legtöbbször a kutak körül szokták megtartani gyöngéd találkozóikat, amennyiben ide legbiztosabban beérkeznek a konyhabéli tündérek. December 30-án a piaci kút körül volt egy ilyen találkozó, amely – az alább elmondandóknál fogva – messze kimagaslik a hasonló gyöngéd jelenetek nagy özönéből. Egy pirosnadrágos honvédbaka a történet hőse. Ott enyelgett a legény imádotijával, egy cselédlánnyal s hogy közelebb férjen hozzá, felkapaszkodott a kút magas párkányára. A hőmérő 17 becsületes Réaumur-fokot mutatott (-21 °C), a fika szíve mégis lánggal égett, s csak addig bírt várakozni, míg a leány dézsája megtelt egészen. Akkor aztán

³¹ A korábbi kötetek szerkesztési elveit követve, az egyes évek „sajtóhírei” előtt a Piarista Rendház Historia Domusában található időjárási feljegyzéseket közöljük.

³² Kvártély = szállás, lakás.

³³ Megegyező címmel olvashatunk tudósítást a PÁPAI LAPOK 1891. január 18-i számában, ahol Mars hadverő fiának történetét a pápai tókertbe (a Szélesvízhez) helyezte az újságíró, és a pirosnadrágos honvédbaka helyett egy honvédhuszár a történet hőse. „Mars hadverő fiai tudvalevőleg legtöbbször a „tó” körül szokták megtartani gyöngéd találkozóikat. (...) A múlt héten is volt egy ilyen találkozó, (...) Egy honvédhuszár a történet hőse. (...) a huszár megcsúszott a jeges párkányon, és – zsupsz, a következő pillanatban mind a ketten belebuktak a jég hideg vizű tóba. A jég hideg víz egyszerre lehűtötte a huszár tüzes vérét s tanuk előtt kijelentette, hogy a „tó” mellé többé nem megy az életben randevúra.”

átkapta hölgye derekát, hogy hó szerelme bizonyítékát egy forró csókban ábrázatára nyomja, ám a leány szabódott s csupa kötekedésből ki akart szabadulni az ölelő karokból. Itt kezdődött a tragédia, mert amint a lány vissza akarta rántani magát, a baka megcsúszott a jeges párkányon és – zsupsz, a következő pillanatban mind a ketten belebuktak a kút jéghideg vízébe. Percekbe került, míg kihalászták a párt a vízből s bevitték egy közeli házba szárogatni őket. A kút hideg vize egyszerre lehűtötte a baka tüzes vérét, s tanúk előtt kijelentette, hogy kút mellé többet nem megy az életben randevúra.³⁴ [V]



3. kép. Üdvözlét Veszprémből – Hetivásár a Fő-téren

A kép előterében a piaci kút helyén álló „díszkút”, mögötte közepén a Kaszinó épülete
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

A fagy. Azok a bizonyos „legöregebb emberek” is fejcsóválva nézegetik ez idén a hőmérőt. Szent Reaumur! Milyen idő! Huszonegy-huszonkét fokig le-

³⁴ SZERELMES PÁR A PIACI KÚTBAN. Mint a szerelmi légyottokhoz illik, szépen világított a hold és ünnepélyes mosolyt vetett a kaszinó sárgára meszelt falára. Erős, 17 fokos hideg volt (–21 °C). A piaci kút jégcsapos csöveiből nehézkesen csergedezett a víz. Egy kedves dézsahölgy és egy vörös-nadrágos honvéd baka ültek elmerengve a kút párkányán. A hideget ellensúlyozta szívük lázas dobogása. A bátor baka egy alkalmas pillanatban hölgye derekához nyúl, csattan a csók, a lányka szemérmesen visszahúzódik és a szerelmes pár a kútba esik. Utána elképzelhető segélykiáltás, mire a közeli városi tűzoltók kimentik a lehűtött szerelmes párt. [VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP, 1891. január 3.]

süllyed a higany, s a kriminális hideg megfagyasztja az embernek a lehelletét is. Az 1879/80-iki tél óta nem járt még félénk ilyen pogány idő. A madár röptében megfagy, s úton-útfélen hevernek a téli fagy szegény áldozatai. Az országút mentén egész fogolycsapatok mászkálnak egy kis hulladékot keresgélve, s ez a félénk vad most föl se rebben, ha kocsi vagy szán hajtat el mellette. Szóval, ha sokáig ilyen marad az idő, hát még a vadállatok is mind bekényszerednek az emberlakta helyek köré. [V]

Az 1891-ik év kritikus napjai. Falb³⁵ tanárt nem riasztják vissza kudarcai, sem a gúnyos megjegyzések, melyekkel elméletét fogadják, s folytatja jövődöléseit. Az új esztendőre, 1891-re ismét több kritikus napot jósol. Falb, „a viharpróféta” háromrendű válságos napot különböztet meg. Elsőrendűek: szeptember 18, október 17, március 10, április 8, augusztus 19, február 9, november 16, május 8. Legirtózatossabb nap lesz tehát szeptember 18-ika, a többiek a felsorolt rendben kevésbé kritikusok. – Másodrendűek: január 10, július 21, március 25, december 15, június 6, április 24, október 3, november 1, május 23. – Harmadrendűek: február 23, június 22, szeptember 3, december 31, december 1, augusztus 4, január 25, július 6. [V]

Hová lettek a ludak? A múlt hónap 29-én egy asszony állított be a rendőrkapitányságra és sírva panaszolta, hogy 5 darab lúdját ellopták a Séd-folyóból. A rendőrség vizsgálatot indított az ügyben, s kiderült, hogy bizony nem lopták el a ludakat, de el sem lophatták volna, mert egy kert sövénye alatt mind az öt lúd be volt fagyva a jég közé. Nem kevesebb, mint huszonnégy órát töltöttek a jeles állatok ebben a kellemetlen szituációban, s még csak a fogaik sem vacogtak, mikor rájuk akadtak. Élve vagdosták ki mind az ötöt a jégből, s még máig is friss egészségnek örvend valamennyi. [V]

Január 4. A Duna befagyott. Ritka látványban gyönyörködnek a fővárosiak. A Duna, amely tíz évvel ezelőtt fagyott be utoljára, most ismét beállott s ezer és ezer embert hordoz a hátán. A tükörsima jégen két karácsonyfa-sort állítottak fel, amelyek között a kíváncsiak csoportja egész nap szakadatlan özönlik. [VK]

³⁵ FALB RUDOLF, német természettudós, született Oddachban (Stiriában) 1838. április 13-án. Tanulmányainak befejezése után a piarista rendbe lépett be s 1870-ben Bécsben lett tanár. A szerzetesrendből azonban kilépett, s mint világi pap élt Bécsben s Oppolzer Tivadar csillagász házában lakván, csillagászzal kezdett foglalkozni s a »Sirius« nevű népszerű havi folyóiratot alapította s azt mintaszerűen szerkesztette. Később elkezdett a vulkánok elméletével foglalkozni és a földrengések okát kutatta. (...) Később megtelepedett Berlinben s az időjóslatra adta magát. Szakemberek Falb jóslatairól egészen más nézetten vannak, mint a laikus közönség. Barátai és ismerősei sajnálták, hogy Falb odahagyta a vulkanizmus elméletét, mely téren oly szép sikereket aratott. 1903. szeptember 29-én hunyt el Schönbergben. [PALLAS NAGY LEXIKONA] A Falb-féle időjóslati elmélettel második kötetünk 205. oldalán részletesen foglalkozunk.

Január 10. Ma este bál lesz a „Korona” tánctermeben. A helyi iparos-ifjúság egylete rendezi azt, betegsegélyző egylete javára. Kívánjuk, hogy iparosaink jókedvvel vegyenek részt a fiatalok mulatságában, kárpótlásául a rossz időjárás miatt megbukott országos és hetivásárnak s vigasztalóul az adóvégrehajtó úrök által történt tömeges megnyúztatásoknak. Jó mulatságot! [VFH]



4. kép. Veszprém – Óváry-utca a Korona szállodával
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

A korcsolyapályának van most aranyos ivadja. Annyi látogatója s annyi kedv még nem volt ott sohse, mint mostanában. A pompás muszka időjárás ma holnap csodát művel itt. [VFH]

Hóbástyák zárják el ma Veszprémvárost a külvilágtól³⁶ úgy, hogy a közlekedés a külvilággal teljesen megszakadt. A budapesti vonat tegnapelőtt Fejérvárig eljött s ott megrekedt. Ma Fejérvártól szánkán akarták Veszprémig továbbítani a levél-, pénz- és hírlappostát – de az is megsüllyedt s visszament Fejérvárra. Akik 2 nap előtt Veszprémből a szomszéd községekbe mentek – azok sem kerülhettek idáig vissza. Ezek közt van *Fejes* rendőrkapitány is, ki két nap óta Balatonalmádiban van elhavazva, hova egy hagyatéki ügyben ment

³⁶ Részletes tudósítást közöl a tél viszontagságairól a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP: „Elhavazva” továbbá a VESZPRÉM: „Elzárva a világtól” illetve „Farkashír” címmel, melyeket könyvünk 160, 162, 163. oldalain olvashatnak.

ki. Legjobban jártak e fölséges rongyidővel a vidéki adósok, mert most se liciációra, se foglalásra nem szabadulhatnak ki hozzájuk az egzekútorok.³⁷ Van hát öröm is – a kárban. [VFH]

A beteljesült jövendölés. A nép között évtizedek óta közkézen forog egy jövendölési lista, melyet állítólag 300 év előtt egy meghalt remete fejevánkosa alatt találtak. Jámbor öreg polgárember hozta irodánkba ma e jövendölést azzal, hogy a „szent” hagyományokat sokan csudálják, de hát győződjünk meg magunk is, hogy ezek igazak, s tegyük ezt közhírré. Átnéztük a jó öreg listáját, hát ott látjuk e passust: „1891. Annyi havak fognak leszállani a földre, hogy a fák tetején fölül ér, sok házakat elborít, embereket eltemet, mint még soha. Háború lesz a legerősebb ellenségek köztük.” Érdekes, hogy 1889-re ez a jóslat állt: „Egy híres-okos királyi ember szörnyű halála.” – Közöljük a jóslatokat – de azért ne tessék babonásnak lenni még se! [VFH]

A múlt hétfői országos vásár alapos kudarcot vallott. A hófuvatok miatt alig 2–3 kocsi jött be, az is sietett innen mielőbb hazaszabadulni. Iparosaink legnagyobb része ki se pakolt. Kár is lett volna. [VFH]

A házakat döntő hó. A nagy hótömegek kezdik összenyomogatni külvárosi viskóinkat is. Tegnap délután beszakadt a hóteher alatt Várady Lajos háza a Séd-menti Fojt-malom mellett. A lakósok az épen maradt hátsói lakrészben vonták meg magukat. [VFH]

Január 17. Az iparos ifjak mulatsága szombaton a hófuvatos időjárás miatt nem sikerült olyan fényesen, mint e derék ifjúsági mulatság mindenkor sikerülni szokott. [VFH]

A hófuvatok 7 napon át tartották a várost körülzárva úgy, hogy se vasúton, se kocsin, se szánon, se lovon, se gyalog nem lehetett innen kimozdulni, se ide bejönni. Hírlapunk irodája ezúttal is meghozta közönségének azt az áldozatot, hogy 3 ízben adott rendkívüli távirati tudósításokat, a külföld s az ország nevezetesebb eseményeiről. Így legalább nem voltunk olyanok, mint a süketekvakok, vagy mint a városi fogságra internáltak. Irodánk, ez előzékenységére, mint eddig, a jövőben is mindenkor számíthat közönségünk. – A földolog az, hogy végre mégis felszabadult a város az ostromzár alól. A hatóság eddigelé több mint 800 embert alkalmazott a hófuvatok eltávolítására; az alispán s szolgabírák szintén erélyesen láttattak munkához a községek népeivel s így ma már szabad az út mindenfelé s 3 nap óta a vonatok is rendesen közlekednek. Persze, sok embernek nem tetszik a kényszer-közmunka, de hát ez törvényen alapszik. Ki maga nem akarja teljesíteni: fizetni tartozik érte. Így rendeli azt ily esetekre az 1886. évi XXII. tc. 136. §-a s az 1890. évi közutakról szóló törvény. Hát csak legyünk csendesen! [VFH]

Hogy néz ki most a Balatonvidék? Azt toll nem képes leírni, micsoda csodadolgokat mívelt a hófuvat a Balaton partjain. Csopak községet, a szó szoros értelmében, ki kellett ásni a hólavínak alul. A Csopakon át való Balatonüred

³⁷ Egzekutor = végrehajtó

veszprémi postakocsi egy álló hétig fogva volt Balatonfüreden. Maga a Balaton úgy néz ki, mint a fia-Tűzföld, tele kisebb-nagyobb hókúpokkal, óriási hóhalmokkal. Csoda, hogy ez a rettenetes teher még meg nem riantotta a 25 cm vastag jégtükröt. A Sió, mely máskor, mikor a Balaton jégborított, rendesen jégmentes szokott lenni, most teljesen be van fagyva, s a „Kelén” úgy néz ki zúzos fogságában, mint valami északsarki elhagyott kutatóhajó. A hó két ízben egészen elborította a szegény „Kelén”-t úgy, hogy csak egyetlen óriási hóhalom jelezte hollétét. Mascke kapitány, ki csak most ér rá a balatoni kúrára, mindkét ízben formaliter³⁸ kibányásztatta a hajót a hóhegy alól. A legszörnyűbb képet azonban a kedves Balatonalmádi nyújtja. Vörösberénytől kezdve a balatonalmádi kápolnáig 1½–2 öles hófalak között járhat csak a szán, úgy, hogy csak a fürdővendéglőnél tudjuk meg, hogy megérkeztünk a – fürdőre. A Remete-völgyben a Remete-patak eltűnt, fölötte több öl magas hómező terül el s szerkesztőnk ama háza, melyben a nyáron festőművészeink Vágó Pál, Tölgyessy Arthur és Mesterházy Kálmán készíték el óriási műtárlati képeiket, úgy eltűnt az óriási hógarmadák alatt, hogy kéménye sem látszik ki. Most száz meg száz ember dolgozik a kedves fürdő kiásásán. Valósággal újabbkori Pompeji-ásatások! [VFH]

Mikor volt ekkora hó, mint most? Ezen a kérdésen okoskodnak most a „régiek”. Némelyek az 1868-iki, mások az 1879-iki telet hasonlítják a mostanihoz. Ezek azonban csak Kis Miskák hozzá. Előttünk fekszik egy örökségben kapott hajózási téli napló, mely 1833-tól 1852-ig vezetett, kizárólag a téli viszonyok- s forgalomról. Ez a napló azt jelzi, hogy az 1838-iki tél volt olyan, mint körülbelül a mostani, mert akkor hüvelykek szerint számítva, az átlagos hómagasság 128 centiméter, az észlelt édesvízi jégvastagság pedig 28 centiméternyi volt. Hát a mostani tél redivivusa³⁹ az 1838-ikinek! Csak aztán olyan árvíz is ne kövesse! [VFH]

Befújta az utat a hó. Az összes magyarországi vasútvonalak között legszerencsétlenebb a mienk, amelynek elég egy-két órai erősebb szellő, s úgy telehordja rögtön az átvágásokat hóval, hogy megreked a vonat. Tegnap óta megint megszűnt a közlekedés, s vonataink nem érkeztek meg. Ha azonban hó nem esik, remélhető, hogy még a mai nap folyamán elhárul az akadály, s újra helyre áll a forgalom. – Nekünk különben nemcsak a vasúti közlekedéssel van bajunk, mert bizony az összes utainkat is befújta a hó, tekintet nélkül arra, hogy állami, megyei vagy községi utak-e azok. Az állami utak ellen, illetve azok gondozói ellen nálunk nagy a panasz. A kir. főmérnök úr nem intézkedett arról, hogy a hó legalább annyira eltakarított volna azokon, hogy a közlekedés egyáltalán lehetséges lett legyen. – A városban magában takarítják a havat. Arra azonban, úgy látszik, nem fordít gondot a város, hogy az egyes háztulajdonosokat arra szorítaná, hogy a gyalogjárót házaik előtt tisztességes karban tar-

³⁸ Formaliter (latin) = forma szerint; a látszat kedvéért, formaságból. A külsőségeknek, az előírásoknak megfelelően; annak rendje és módja szerint.

³⁹ Revidivus (latin) = ismét feléledt, megújult.

tanák. A kaszárnya felé vezető lépcső, például, a rozmaring-utcában botránnyos állapotban van, s a honvéd-tisztikar méltán dicséri ezért (?) az intező kö-zöket⁴⁰. [V]

Jégünnepély. A veszprémi korcsolyaegyesület ez idén nagyon mozgalmas és élénk évadjának kimagasló eseménye lesz a jégünnepély, melyet már kitűztek ugyan néhányszor, de a mostoha időjárás mindannyiszor megghiúsított. Most elhatározta az egylet elnöksége, hogy az ünnepélyt e hó 18-án, vasárnap tartja meg, ha ugyan az idő megengedi. Ha az időjelző légsúlykészülékeknek hinni szabad, úgy remélhetjük, hogy az idő nemcsak megengedi, de határozottan elő fogja mozdítani e jeges multság sikerét, mert Tél apónak, úgy látszik, esze ágában sincs felhagyni a jégvizlaló idővel, s az olvadástól egyelőre nincs oka tartani az egyletnek. [V]

A tél áldozatai. A ságvári határban a múlt héten megfagyott egy erdőőr. A sió-foki határban pedig két koldusforma embert találtak megfagyva. – A rettenetes hideg nagy pusztítást vitt végbe a vadak között is. Mint Somogyból írják, ott őzeket, szarvasokat és däm vadakat találtak megfagyva s a foglyokat pusztá kézzel fogdosták össze. Még a vadludakat is erősen megszorította a hideg s ezek ezrével lepték el a vetéseket s nagy könnyűséggel voltak zsákmányul ejt-hetők. [V]

Hóbástyák között. Az elmúlt héten pár napig valósággal ostromzár alatt tar-tott bennünket a tél. Behavazta összes utainkat, tekintet nélkül arra, hogy azok gyalogosok, kocsik, szánok vagy gőzmozdonyok számára készültek-e, s bi-zony se gyalog, se szánon, se gőzmozdonyon nem lehetett kimozdulni a város-ból. A fogság különben nem lett volna valami túlságosan súlyos, ha legalább a postát megkaparíthattuk volna, de bizony az is kívül rekedt a hóbástyákon s csupán a telegráf-drót kötözött bennünket némileg a nagyvilághoz. A hét ele-jén még a legközelebbi faluból sem bírtak bevergődni hozzánk az emberek s a többek között rendőrkapitányunkat is több napig Almádiban szorította a hó. Szerdán érkezett meg Kiscell felől az első vonat s ugyanakkor indult innen egy oda. Ez már azonban nem volt olyan szerencsés, mint az előbbi, mert *Herend táján a nagy hóban kisiklott az előtte járó hóéke*, s megint megakadt a forga-lom. Csütörtökre aztán kilapátolták a fehérvári vonalat is, most már kisebb-nagyobb késéssel, annyira-mennyire rendszeren közlekedtek a vonatok egész tegnapiig, amikor – mint egy másik újdonságunkban olvasható – ismét meg-bomlott a közlekedés. [V]

Egy szánkó gyerek. A zirci útban a héten egy parasztszánkó bennrekedt egy nagy hófúvásban. A kocsis valószínűleg segítségért ment valahova, s ott hagy-ta a szánt nem kevesebb, mint hat darab kisebb-nagyobb poronttyal, akik fáz-va, dideregve bújtak össze a hóban fészkelő szán derekában. Egy becsületes iz-raelita polgártársunk ment arra később szánon, jó lovakkal, s ez akadt rá a kis társaságra, mely már dermedt volt egészen, s közel a megfagyáshoz. A jószívű

⁴⁰ Értsd: az intező közegeket.

utas aztán a fuvátba rekedt szánkót mindenestül kivontatta saját lovaival a hóból és fedél alá vitte, ahol a dermedt gyermekeket életre hozták. [V]

Megint a farkasok. A menyekői erdőszélen – mint a rendőrkapitányi jelentés mondja – a héten két veszprémi embert, kik oda kimentek fát szedegetni, megtámadtak a farkasok. A két megrémült honpolgár a lehető legnagyobb sietséggel felkapaszkodott egy fára, s ott dideregtek a dermesztő hidegben órákig, míg végre le merészeltek ereszkedni. Nem lehetetlen, hogy valami kóbor juhász-eb ugrasztotta fel őket a fára, bár nem volna csoda az sem, ha ebben a kriminális időben ordások is csavarognának környékünkön. Székesfehérváron egészen a külvárosba bemerészkedett egy farkas, a hólapátoló emberek üldözték ki nagy lármával. Az odavaló szőlőhegyekben pedig – mint írják – már több ízben mutatkoztak ordások és sok embert megriasztottak. [V]

Január 18. Megfagyott sekrestyés. A tihanyi apátsági templom sekrestyése, Farkas Lajos – mint nekünk írják – e hó 8-án elindult Tihanyból sógorával gyalogszerrel a méternyi hólepellet borított Balaton jegén Füredre, és elvégezvén teendőjét, a postakocsin haza akart térni. Este hét órára nagy nehezen elvergődtek Aszófőig, hol útitársa visszamaradt a hózivatar miatt; de a kötelességtudó egyházfi neki indult a hófúvásos útnak, hogy másnap reggel idején helyt álljon az isteni szolgálatnál. Túlságos buzgalmának áldozata lett: sógora másnap megdermedve találta meg az úton. Még élt, de néhány óra múlva meghalt. [VK]

Január 20. Hóviharok mindenfelé.⁴¹ Tegnap dél óta az egész országban erős havazás van, óriási hófúvásokkal. A vonatok nagy késésekkel érkeznek meg a fővárosba, a legtöbb pedig egészen elmarad. – Debrecenből, Pozsonyból, Szabadkáról, Kolozsvárról óriási hóviharokat jelentenek. – Olasz-, Francia- és Spanyolországban soha nem ismert kemény tél uralkodik, s mint onnan érkezett táviratok jelentik, az emberek tömegesen fagynak. A hajók a kikötőkbe teljesen befagytak, s az óriási hótömegek olvadására csak gondolni is rémület. – A francia kormány kétmillió forintot fordít a szegényeknek a hideg ellen való megvédésére. [V]

A rendőrkapitányság kidoboltatta városszerte, hogy a háztulajdonosok házaiknak az utca felé lejtő tetőzetéről a havat haladéktalanul kotortassák le, mert az óriási hótömeg több helyen már benyomta a gyengébb szerkezetű házak tetőjét. [V]

⁴¹ ÍTÉLETIDŐ címmel közöl vezércikket a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP az 1891. január 20-i rendkívüli kiadásában. Ebben Kompolthy Tivadar főszerkesztő összefogásra szólít fel, felhívja az illetékesek figyelmét, hogy „tessék rögtön megalakítani a bizottságot; mielőbb megnyitni a népkonyhát s a szegényeket faosztásra összeírtni.” [A vezércikket a 168. oldalon közöljük.] Január 21-én Véghely Dezső alispán és Purgly Sándor jegyző a segélyező bizottság nevében felhívást intézett „rendezett tanácsú Veszprémváros közönségéhez” amelyben jelzik, hogy a legkisebb adomány is hálás köszönettel fog vétetni, és hogy a gyors segítségnyújtás kétszeres értékkel bír. [A felhívás a 167. oldalon olvasható.]

A bizottság megalakulásáról, munkájáról, az első felajánlásokról szintén a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP közöl részletes tudósítást, mely könyvünk 170. oldalán található

Kiscell, január 20. A Kiscellből tegnap elindult személyvonat pár kilométernyire Celltől egy vasúti őrháznál a szó szoros értelmében belesüllyedt a hóba. Se előre, se hátra nem bírt mozdulni a gőzmozdony. A közel fekvő falvakból több száz ember ment segítségre, ezek ásták ki a vonatot s nagy nehezen visszamehetett az Cellbe. [V]

A hó. Csakugyan példátlan időjárás kacérkodik velünk ez idén. A tél megint olyan hóbástyák közé szorított bennünket, melyeken keresztül bajjal jut át a madár is. A vonatok jövéséről, menéséről szó sincsen, s nem is lesz talán jó ideig. Postánk természetesen szintén a hóban vesztegel valahol. Éppen ezért gondoskodtunk arról, hogy tisztelt olvasó közönségünk a „Pesti Hírlap” belföldi híreinek fontosabbjait táviratokban kapja meg. – Ha az idő így tart, ez esetben hasonló szívességet még többször teszünk a legközelebbi napokban közönségünknek. – Összes utaink is teljesen be vannak havazva. A városból ki-mozdulni lehetetlenség. Tegnap – hétfőn – lakodalmi társaság, a vőlegénnyel egyetemben, három szánon indult meg a Mezőföld felé esküvőre, melynek ma kellett volna megtörténnie. Litérig nagy nehezen elvergődtek, onnan azonban vissza kellett térniök. Többen más irányban próbálták szerencsét, de az eredmény mindenütt ugyanez volt. [V]

Az éhező Balatonfüred. Balatonfüred községben nagy bajban vannak a házi-asszonyok. Vége a kenyérsütésnek, nincs liszt! Valamennyi malom szünetel az egész környéken, mert vízük befagyott, s így nem örölhetnek. [V]

Január 21. A hó. Budapest utcáit és a házak tetőzetét két láb magas hó fedi. Ezer főnyi munkás had sem bírja fenntartani a közlekedést, mely rendkívül meg van nehezítve. A déli vasút és a magyar államvasutak legtöbb vonalain teljesen szünetel a forgalom. Az osztrák-magyar államvasúton Marchegg-től Temesvárig napok óta be van szüntetve a teherforgalom, ami a kereskedőknek óriási károkat okoz. A bécsi futárvonat – nagy erőfeszítéssel fenntartva – 6–8 órai késéssel érkezett meg Budapestre. – Mai sürgönyök szerint Írországban rohamosan alászállt a légsúlymérő. Európa nyugoti partvidékein meleg déli szelek kezdenek fújni, s valószínű, hogy egész Közép-Európában már a legközelebbi napokban emelkedni fog a hőmérséklet. [V]

Megfagyott marhaszállítmány. Bécs, január 21. A Dombóvárról Bécsbe érkezett marhaszállítmány háromnegyed része útközben megfagyott. [V]

Január 24. A hófuvatagok 8 napig tartották ismét ostromzár alatt a várost. Múlt péntektől tegnapig. Ma aztán minden irányban már közlekednek a vonatok. [VFH]

Városi utcáinkról hiába írunk a vidékieknek, azoknak a mostani állapotát sohse hinnék el. A járdák mellett jobbról-balról 1½ méter magas hófalak, melyek közt a szánút vezet. Ez az út azonban, minden öl távolságra, egy-egy rémséges gödröt képez, s ezeken át bukdácsolnak a szánok oly nyikergő döccenésekkel, hogy csupa siralom nézni. Ilyen utakra, s utcákra a legöregebb

polétások⁴² sem emlékeznek. De hát így van ez másutt is s Rátóton is, hol a képviselő-testület e héten elhatározta, hogy ezt a telet nem egybe, de 3-ba veszik be. Végzésüket⁴³ deputáció⁴⁴ hozza be a megyei alispán úrnak! [VFH]

Megfagyott emberek. Szerdán délelőtt mintegy 100 lépésnyire Márkó község előtt, az öreg Brenner márkói birtokos megfagyott holttestét találták meg. Az öreg már nem bírt bevánszorogni a faluba s ott veszett. – A tapolcai hegymagasi úton Bogdán József 20 éves tapolcai lakost f. hó 10-én a hózivatar egészen eltemette, s mire kiszabadították, annyira átázott, hogy másnap reggel meghalt. – Szi János 30 éves nemesvitai lakost ugyanaznap a hegyről haza jöve, szintén eltemette a hó s ott meg is fagyott. [VFH]

Január 24. Nyomor a vidéken. Nemcsak Veszprém városában okoz a kegyetlen tél nagy nyomort, hanem rettenetesen megviseli a megyebeli szegényebb községek lakosait is. Ezeknek még irtózatosabb a helyzetük, mint a veszprémi szegényeké, mert mindenfelül elzárva a világtól nem is folyamodhatnak segélyért a jószívű társadalomhoz. Szentkirályszabadján például óriási a nyomor, s a szó szoros értelmében éhínséggel küzdenek az emberek. És sok ilyen község van még ezen a szerencsétlen környéken. Ki segít ezeken? Talán az egyes járási főszolgabírák volnának hivatva valami úton-módon némi segélyt nyújtani a boldogtalanoknak. [V]

Közlekedési zavarok. A héten teljesen el voltunk zárva a világtól, s egyenesen csak a távíróhuzalra voltunk utalva. Postánk, természetesen, nem volt, s így gondoskodnunk kell arról, hogy legalább a fontosabb belföldi eseményekről távirati értesítést nyerjünk. A „Pesti Hírlap” szerkesztősége naponkint rendelkezésünkre bocsátotta közleményeinek távirati kivonatát, s így abban a kellemes helyzetben voltunk, hogy lapunk tisztelt olvasóközönségének naponkint rendkívüli kiadással, s e rendkívüli kiadásokban az országban történt fontosabb események híreivel szolgálhattunk. – Székesfehérvárról tegnap indult felénk az első vonat, de Várpalotán innen megrekedt. Estig nagy nehezen utat csináltak a vonatnak, s így az szerencsésen meg is érkezett hozzánk. Remélhető, hogy máától kezdve lassankint teljesen helyreáll a rendes forgalom. [V]

Január 25. Hóviharok. Városunk utcái most is tele vannak hóval, noha szakadatlanul hordják ki a város végére. A város külső részei annyira el vannak torlaszolva, hogy a közlekedés nagy nehezen lehetséges. A házak tetőin méter vastagságú hó van; attól lehet tartani, hogy több ház teteje behorpad. [VK]

Megfagyott. A polányi kovács – mint halljuk – a múlt hét elején szintén a kemény időjárásnak esett áldozatul. [VK]

Megjött végre tegnap hét napi szünetelés után vonatunk is. Még ma is megvárakoztatott bennünket, mert Péten még mindig volt valami akadály. [VK]

⁴² Polétások: szakaszmesterek. A szakaszmesterek kötelessége volt többek között az adó- és más ügyekben kiadványozott iratoknak a címzettekhez való kihordása, a tanköteles gyermekek összeírása stb.

⁴³ A Rátótiak folyamodása könyvünk 173. oldalán olvasható.

⁴⁴ Deputáció: küldöttség, bizottság.

Január 31. A vihar pusztítása Balatonalmádiban. A veszprémiek tuszkulánnumát⁴⁵ nagy veszedelem fenyegette a közelmúlt hófuvatagok alkalmával. Az almádi-i fürdőházat teljesen tönkretette az oda összekerült rengeteg hómenyiség s most már teljesen hasznavehetetlen. [VFH]

Hótakarítás. Serényen folyt a hótakarítás egész héten. A város főutcáiról a havat nagyrészt már eltakarították, de egyes utcákban még rengeteg mennyiségű hó várja a munkát. A hózivatar által elzárt 8 főközlekedési utat pótközmunkával hozták rendbe az 1890. tc. értelmében január 12-től 22-éig 1875 napszámossal foglalatostkodott. [VFH]

Árvíz ellen. A városi rendőrkapitány felhívást intézett a város határában levő molnárokhoz és kallósokhoz,⁴⁶ hogy a zuggókat⁴⁷ rendben és jókarban tartsák, az azokhoz vezető utakat járhatóvá tegyék és a zuggók tábláit, mihelyt a víz növekedését észreveszik, rögtön húzzák fel. A vadvízárkokat pedig tartsák tisztán. A Séd partján lakókat is figyelmeztette a nagy hó olvadása által bekövetkező veszélyre, hogy óvó intézkedésekről gondoskodjanak. S a lapályosabb helyekről minden havat eltakarítsanak. Ezenkívül a helyi honvéd-állomás parancsnokságát és az önkéntes tűzoltóegylet főparancsnokát megkereste a névtelen előforduló vízáradásnál való segítség végett. [VFH]

Az olvadás ellen. Vármegyénk alispánja körrendeletet intézett a megye főszolgabíráihoz és a rendezett tanácsú városok polgármestereihez, melyben sürgős intézkedéseket kíván a bekövetkezendő rohamos olvadás veszélyének lehető meggátlására. Felhívja az alispán eme rendeletben az illető főszolgabírókat, vagy polgármestert, hogy azonnal és minden egyéb dolgainak félretételével intézkedjék, hogy:

- 1.) hatósága területén minden malom vagy egyéb vízi mű az illető elöljáróság közbenjöttével késedelem nélkül vizsgáltassék meg és amennyiben a malom készüléke, zuggója stb. hibásnak vagy hiányosnak találtatnék, ennek kiigazítására a tulajdonos vagy a bérlő azonnal utasíttassék;
- 2.) a vizek medre mellett a hó, a mederhez és zuggóhoz való juthatás szempontjából, az érdekelt felek által eltávolíttassék;
- 3.) minden olyan anyag, mely a víz szabad lefolyását megakadályozhatná, a mederből az illető fél által vagy ennek mulasztása esetén az illető fél költségére azonnal eltávolíttassék;
- 4.) a hó lehetőleg olyan helyekre hordassék, ahonnan rohamos olvadás esetére is, a hólé nagyobb bajokra okot ne szolgáltatasson;
- 5.) a malmok és egyéb vízművek tulajdonosai vagy bérlői azonnal utasíttassanak, hogy melegebb napokban jelentkező hóolvadás esetére vagy amint a víz

⁴⁵ Tuszkulánnum: kies (vidéki) lak, ahová el lehet vonulni a világ zaja elől, ahol zavartalanul lehet pihenni vagy dolgozni.

⁴⁶ Kalló: gyapjúárak tömörítésére szolgáló gép. [Pallas Nagylexikon]

⁴⁷ Zuggó (zúgó): vízgyűjtő gátján keresztül vezető, fedett csatorna, mely az összegyűjtött víz kibocsátására szolgál. [Pallas Nagylexikon]

határozott emelkedését veszik észre, a zuggókat azonnal felhúzzák, és mindaddig felhúzva tartásák, amíg a veszély tart;

6.) a rohamos olvadás folytán bekövetkező áradásra való tekintettel azon helyeken, ahol záporosók alkalmával is az illető lakosság veszélynek szokott kitéve lenni – az érdekelt lakosok figyelmeztetendők, éspedig már most hogy a víz által elsodorható vagyonukat minden késedelem nélkül biztosabb helyre szállítsák át. [V]

A síkos járdák fölhintésére különbeni pénzbírság terhe mellett, utasította a rendőrkapitány a háztulajdonosokat. Aki ezt a fölhintést elmulasztja, méltán büntetést érdemel. [V]

Tél áldozata. Molnár István kisjenői lakost folyó hó 12-én reggel 7 órakor a vasút mellett félig megfagyva találták. Az élesztési kísérlet után magához is tért, azonban még aznap délben meghalt. Felboncolták s kiderült, hogy ittas állapotban hagyta itt az árnyékvilágot. [V]

Február 1. A molnárokat és a kallósokat felszólította a rendőrkapitány, hogy a zúgókat jó karban tartásák, az azokhoz vezető utakat járhatóvá tegyék, a zúgók tábláit, mihelyt a víz növekedését észreveszik, rögtön felhúzzák, a vadvízárkokat pedig tisztán tartásák. [VK]

Az éjjeli védekezéshez már fáklyákat is rendeltek, a tűzoltóság és a honvédség legénysége pedig annak idején készenlétben lesz, hogy vész esetén segédkezzenek. Egyelőre minden zúgóhoz felügyelő állítatik. [V]

Figyelmeztetés adatott ki úgy a kereskedő, mint a háziuraknak és lakosoknak, hogy a házuk, lakásuk és üzletük előtt a járdát folyton tisztán tartásák, síkosság esetén pedig naponta felhíntsék, vagy hintessék. A mulasztók szigorúan büntetnek. [VFH]

Olvadásnak indult a rengeteg sok hó; szerencse, hogy az olvadás csak lassan halad előre s így az árvizet valószínűleg kikerüljük. [VFH]

Február 8. Közegészségügy. Január hó eleje ugyan derült, de igen hideg idővel köszöntött be. A hőmérséklet 2 és 16 °C között ingadozva, a városok falai között folytonosan az a 0 pont alatt maradt; a mezőkön és nyílt tereken azonban még ennél is jóval erősebb hideg volt észlelhető. A szünet nélkül fúvó éjszakai nyugoti szelek borús, hideg napokat és temérdek hócsapadékot hoztak magukkal. A hónap végével engedett ugyan rendkívüli szigorából a hideg, de a majdnem egy méteres hóburkot mégsem volt képes megtörni a nap melege. A nagy hó miatt a szegényebb osztály nem juthatott nemcsak a fűtéshez, de még a napi élelmek megfőzéséhez szükséges fához sem, úgy, hogy a legnagyobb nyomorba süllyedve, csak a könyörületes szívek menték meg őket az ínségtől és a könnyen bekövetkező tömeges pusztulástól. [VK]

Február 14. Veszprémvármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 2-án tartott ülésében felhatalmazta a vármegye alispánját, hogy a rendkívüli időjárás miatt feltorlódtott közlekedési akadályok elhárítására olyan helyeken, hol a község azt saját erejéből teljesíteni nem képes, a vármegye útfenntartási alapjából 1400 forint használhasson fel. [VFH]

A város utcáinak kijavítása iránt, illetve az utakon vastagon letömődött és már jéggé vált, de több helyen térdig érő életveszélyes lyukaknak eltávolítása iránt több városi polgár petitiót nyújt be a hatósághoz. Csak aztán foganatja is legyen. [VFH]

Jégünnepély volt e hó 8-án ismét a veszprémi korcsolyaegylet jégpályáján. Zeneszó és kivilágítás mellett késő estig tartott az ünnepély, mely valószínűleg utolsó fellobbanása volt az idei élénk egyleti életnek. Sokáig már aligha kedvez az idő e nemes sport híveinek, mert hébe-korba már nagyon melegen mosolyog le az egyleti jégpályára a nap. [V]

Három éjjel a hó alatt. Várpalotáról írják, hogy a múltkori nagy havazások alkalmával, Csörgő János isztiméri erdőkerülő neje nyomtalanul eltűnt. Újcsőszre akart menni, de a pusztára nem érkezett meg, sem hírt többé felőle nem hallottak. A napokban véletlenül rátaláltak a csőszí út mentén dolgozó pusztabeli emberek. A szegény asszony tehetetlenül vergődött a hóban, keze, lába el volt fagyva. Rögtön bevitték a pusztára, ahol a szerencsétlen nő elbeszélte, hogy útközben érte a nagy hófúvás úgy, hogy nem tudott tovább menni. Ájultan dőlt a hóra, mely teljesen betemette. Két nap és három éjjel feküdt a hóban. Harmadnapra, mikor az idő megenyhült, magához tért s óriási küzdelemmel kiásta magát a hótömegből. A szegény asszonyt most a várpalotai kórházban ápolják. Valószínűleg életben marad, de kezeit és lábait amputálni kell. [V]

Szélvihar dühöngött e hó 13-án virradóra, s dacára, hogy a hó már keményen lefagyott, mégis meglehetősen hordta, s egyik-másik helyen úgy betemette az utakat, hogy némely községből csak gyalog bírtak bevergődni az emberek a pénteki hetivásárra Veszprémbe. [V]

Február 21. A Balaton jege ezernyi darabra riant, a hirtelen jött melegebb napok alatt. Vasárnap Siófokról egy társaság, *Maschke* balatoni kapitánnyal gyalog átment a jégen Balatonfüredre, de útközben annyi rianás érte őket, hogy csak életveszély közt vergődtek át Füredre. Innen aztán persze Veszprémen át vasúton tértek vissza Siófokra. Régen prédikáljuk már, hogy meschüge⁴⁸ ember, aki a Balatonnal tréfál. [VFH]

Megfagyott ember. A nagyszöllősi uradalmi cselédek e hó 13-án a túskevári vasúti állomásra menet közben a besenyői puszta mellett lévő nyíresben egy megfagyott ember holttestére akadtak. A szerencsétlen megfagyottban Szabó János alsóiszkázi lakos fiát ismerték fel, aki már hetekkel ezelőtt nyomtalanul eltűnt hazulról. [V]

Halál a hóban. Szabó János jómódú kenesei gazdaember a héten szántóföldjéről a havat akarta letakarítani, s e munkája közben valahogy fejfelé egy hóval telt mély árokba bukkott. Mire az esetet észrevették, a szerencsétlen ember meghalt. Nagy részvét mellett temették el Kenesén. [V]

Nem lesz árvíz. Már legalább Veszprémbe nem lesz – így remélik a szakértők. Némi alapja lehet is ennek a reménynek, mert a természet bölcsessége –

⁴⁸ Meschüge = hülye (Budapesti tolvajnyelv.)

úgy látszik – nagyon kedvezően osztja be az olvadás veszedelmes munkáját. Nappal mindig erősen olvad, éjjel pedig konokul fagy. Így aztán lassankint, részletekben takarodik el az a rettenetes hó-massza, a mely, ha egyszerre, rohamosan indult volna meg, bizony a kiöntött ürgék szomorú sorsára juttatta volna városunk Séd-menti házainak lakóit. [V]

Rossz utak. A beállott olvadás alaposan tönkre tette a megyebeli közutakat. Se' szán-út, se' kocsíút nincsen, s bármelyik járművön indul el a halandó emberiség, mindenféleképpen kockáztatja hátgerincének és oldalbordáinak épségét. A zirci gyászeset következtében a Veszprémből Zircre vezető utat azonban hamarosan rendbe hozták, s ezen minden baj nélkül, kitűnően lehet közlekedni. Megyéspüspökünk, valamint vármegyénk alispánja és a küldöttségek kocsin mentek városunkból Zircre, valószínű, hogy ezért indult meg oly serényen az útfenntartási hivatal. – Benn a városban nem kevésbé veszedelmes rosszak az utak, mint a városon kívül. A horgos- és buhim utcákban valóságos életveszelem környékezi a járókelőket, s ha valakit útja erre viszi, jól teszi, ha otthon előbb végrendelkezik. Talán az illetékes hatóság rászoríthatná az egyes háziurakat, hogy valamennyire jókarba helyezték legalább a gyalogjárdákat. [V]

Február 22. Nagy vihar dühöngött városunkban folyó hó 18-án, amely, kivált a Jeruzsálemhegyen, sok házat megrongált. [VK]

A város utcáinak megszabadítása a vastag összetömörödött hórétegektől s az ezekben képződött életveszélyes, több helyen térdig érő lyukaktól nemsokára bekövetkezik. [VK]

Február 28. A tél még egyre tart s a hideg cseppet sem enged erejéből. A föld több lábnyira fagyott s a hótömegek még mindig borítják a földet. Köd és zúzmara vannak napirenden. [VFH]

A Balaton jége még mindig nem akar engedni. A teteje imitt-amott nedvesedik ugyan kissé, de a jégpáncél azért még mindig 55–60 centiméter vastag, s akár társzekerekkel lehetne rajta közlekedni. A vastag és sokrétegű jég a halálszokat nagyban akadályozza foglalkozásukban, s keservesen és tenger fáradtság árán bírnak csak egy kis zsákmányhoz jutni. Ez az állapot pedig mindaddig fog tartani, míg a jég el nem olvad. [V]

Március 14. Országos vásár. Gyönyörű tavaszi idő kedvezett a Gergely-napi országos vásárnak, mely hétfőn volt megtartva városunkban, a belvárosi vásártéren. Ilyen népes országos vásár igen régen nem volt már Veszprémben. [VFH]

Milyen nyár lesz az idén? Nincs mit csodálkozni rajta, hogy a szokatlanul hosszú és szigorú telet összehasonlítják előző telekkel, és aztán következtetnek az ezeket követő nyári időkből. Annyi bizonyos, hogy kevés hidegebb tél volt a mostani században, mint a jelenlegi. Még Észak-Afrikában is erősen érezték a fagyot; Algériában két napig –2,2 fok volt a hőmérséklet, Rómában –5 fokra is szállt alá. A lefolyt 60 év folyamán tett megfigyelések szerint, igen hideg télre nem következett forró, hanem inkább hűvösebb nyár. Különösen június és július hónapokban volt ez érezhető. Téves az a közhit, hogy rideg télre nagyon forró nyár következik. A túl szigorú telet rendszeren oly nyár követi, melynek

folyamán gyakoribbak az esőzések, mint normális nyarakon. Eszerint, ha a tünetek nem csálnak, ez idénre a szokottnál hűvösebb nyárra számíthatunk sok esővel. [VFH]

Árvíz. A Devecser mellett is elfolyó Séd vize – mint levelezőnk írja – az idén ott annyira megáradt, hogy a réteket mindenütt elöntötte, s itt-ott veszedelemtől is lehet tartani. Különösen Somlyóvásárhelyen torlódott meg a jég, hol már óvintézkedéseket is tett a lakosság. [V]

Március 15. A magyar tenger is leveti már viselt téli öltönyét, a jeget. A pár napi déli s délnyugati szelek meghasogatták s eloszlatták a 60–70 cm vastag jeget, s néhol már a Balatonnak hullámaint lehet látni. A szél a jeget jobbra mind a partokra torlaszolja, ahol a nap ereje s a közreműködő szelek majd átváltoztatják – vízzé. [VK]

Március 22. Korai villámlás és mennydörgés. Folyó hó 16-án reggel ½8 órakor dörgés és villámlás volt. Ha szőlőinket a filoxéra el nem pusztította volna, a régi hagyomány szerint bő szüretet jelentene a korai dörgés és villámlás. [VK]

Március 28. A halál torkában. Devecsernél a vasútnáli hidat még a múlt héten elvitte a Bakonyból jött árvíz. A devecseri előjáróság a helyet sem be nem kerítette, sem este jelzőtáblával nem látta el, minek folytán a mit sem sejtő Ódor Géza borszörcsöki lakos, ki a rendes úton át akart hajtani, lovastul-kocsistul a mélységbe zuhant. A lovak vízbe fúltak, Ódor Géza azonban nagy nehezen megmenekült. [VFH]

Tél a tavaszban. Március 20-ára valamennyi kalendáriumcsináló egyhangúlag reá fogta, hogy ez a nap a hivatalos tavasz beköszöntője. Eszerint a tél uralmának ekkor végződnie kellett, s helyébe lépni a kikeletnek összes bájaival, gyönyöreivel. Igen ám, ha minden úgy történnék, amint a kalendárium-csinálók akarják! Tél apó azonban egyáltalán nem respektálja a tavaszi napéjegyenlőséget, s felbosszankodva azon, hogy erőnek erejével ki akarják tuszkolni uralkodói székéből, valahonnan a Kárpátok aljából a héten még egyszer visszafordult, s egy éjszaka alatt csúffá tette a naptárkészítők minden tudományát. Hétfőn reggelre kelve, mikor a halandó emberiség tavaszi üde szellőre, ibolyaillatra tárta ki az ablakokat, visszahőkölt a nyitott ablakból, mert hangulatos tavaszi táj helyett rideg tél zord képe meredt reá kajánul. Vastag hóréteg a háztetőkön, réten, mezőn, szántóföldeken, s metsző hideg éjszakai szél; ez volt a helyzet szignatúrája. Az őszi kabátok haladéktalanul visszahelyeztettek az öblös almáriumok belső zugaiba, s a le- és megvetett télikabátok újra használatba vétettek. Szóval, alapos a kilátásunk arra, hogy megfagyott orrok fogják ez idén jelképezni a – húsvéti piros tojást. [V]

Március 29. Nagy vihar, dörgés és villámlással. E hó 21-én este úgy 7 és 8 óra közt olyan égdörgés és villámlás volt, hogy bátran beillett volna akár kánikulai időben. A vihar erős záporosóval jött, mely alig tartott félóráig. Mint mondják, Várpalotán a villám le is ütött, de nem gyújtott. E nagy dörgés és villámlás után f. hó 23-án éjjel hó esett és oly tartós lett, hogy egész héten fehérítette a földet és a háztetőket. [VK]

Április 4. Időjárásunk, mely még ünnepek után is több óráig tartó havazást produkált, végre kiköhögte magát s most derült, tavaszi képet mutat. A külső kerti munkák szerte megkezdődtek. [VFH]

Nem lesz hernyó. Az idén aligha lesz hernyó. Részint a nagy télben elpusztultak, részint a madarak emésztették föl a petéket. A fagy azonban előlte a rügyeket s így gyümölcs még se lesz. [VFH]

Április 11. Időjárásunk már egész héten át esős, amire szüksége is volt a meszes talajú vetéseknek. A hóolvadás után beállott szeles és csapadéktalan idő különben a Séd patakját is annyira kiszárította, amilyen alacsony vízállás legmelegebb nyáron is alig fordul elő. [VFH]

Északi fény a Balatonon. Siófokról írják, hogy ott ritka szép természeti tüenményben gyönyörködtek március hó 31-én; este 7 óra tájban ugyanis lángba borult az egész északi égboltozat, s olyan hatalmas volt a pirossága, mintha csak egy egész város égne valahol a messzeségben. Az égbolt pirossága Tihanynál kezdődött, s Kenese táján végződött. Tartott pedig este 7 órától 10 óráig, tehát teljes három óra hosszan. Akik látták, északi fénynek hiszik a ritka szép tüenményt, de lehet, hogy szakértők egyéb magyarázatát tudnák adni. [V]

Április 18. Badacsonyból írják lapunknak, hogy most a szőlőmunka kezdetével lehet csak látni, hogy a téli hideg minő rombolást tett a szőlőkben. Igen sok tőkén egészen száraz a vessző; másikon meg olyan hibás, hogy csak minden 3-ik, 4-ik szem ép, sőt a tőkében is van baj. [VFH]

Bomlott időjárás. Ma virradóra nem csekélyebb meglepetésben részesített bennünket a tavasz, mint hogy mindent hórétanggal vont be. [V]

Április 25. A folytonos esőzések s zord idő méltó aggodalomba ejti a gazdákat. A csírázás elkésett s a hirtelen jött meleg bízvást elégeti majd a gyöngye kalászokat. A legrosszabb aratástól tartunk. [VFH]

Április 26. Havazott a múlt vasárnap Jutason. A hideg csak nehezen enged. [VK]

Búzaszentelés. Tegnap a búzaszentelés meglehetősen hűvös időben ment végbe. A körmenet a vámosi út melletti búzavetéshez vonult ki. A szertartást dr. Rédey Gyula, kanonok-plébános úr őnagysága végezte. A körmenetben részt vett városunk mindkét nembeli tanulóifjúsága és sok ájtatos hívő. [VK]

Május 2. Időjárásunk három nap óta pompásan megemberli magát. Gyönyörű szép, meleg tavaszi napjaink vannak s a nap éltető sugarai íziben kicsattantották a fák alvó rügyeit. Fájdalom, a rémítő téli fagy tönkretette a gyöngye hajtásokat s így gyümölcstermésünk – a körte kivételével – teljesen elveszett az évre. [VFH]

Május 1. Gyönyörű verőfényel köszöntött be hozzánk a virágok hónapja, melyet kora hajnalban cigánybandák és a tűzoltózenekar üdvözöltek. [V]

Május 9. A keresztjáró napok szép tiszta időben folytak le, miért is az ájtatos hívek nagy számmal jelentek meg mind a három napon. [VFH]

A csatári búcsú múlt vasárnap gyönyörű szép napfényes időben, ezúttal a hagyományos eső nélkül esett meg. A búcsú napján délelőtt vagy 1200 búcsús fordult meg a kis kápolnában, ahol magyar és német hitszónoklatokat hallgat-

hattak az ájtatos hívők. Délután a városi közönség is nagy számban rándult ki a búcsúra, s a tolongás ekkorra a kápolna mellől levonult a bábos- és pecsenye-sütő-sátorok köré. – Nagyon visszatetsző az ilyen búcsú alkalmakor az a körülmény, hogy ideözönlik az egész ország nyomorék koldusa, s ezek a szegény szerencsétlen emberek megszállják a kivezető út két felét, úgy hogy valóságos kín közöttük elmenni. Úgy halljuk különben, hogy jövőre rendőrségünk gondoskodni fog arról, hogy a hívő közönség megkíméltesse e szomorú látványtól. [V]

Május 16. Apadó kutak. A nagy hőség már is városszerte apasztja a kutakat. Legelőször a Tallián-kút⁴⁹ mondta fel a különben is rendetlen szolgálatot, majd pedig a Kerekes-kút annyira kiapadt, hogy már csak iszapos vizet kapnak a cserhátiak. [VFH]

Tűzre, vízre vigyázzatok! A rendőrkapitány közhírré tette, hogy a városi tavakból vizet hordani büntetés mellett tilos. Nem különben kötelezővé tette, hogy minden háznál legalább egy hektoliter víz legyen készletben. A helyes intézkedésre a forró időjárás adott okot. [VFH]

A három fagyos szent: Pongrác, Szervác, Bonifác ez idén elég kíméletesen bánt el a gazdákkal. A három veszedelmes napon nem esett meg semmiféle természeti csapás, mert a szigorú szentek úgy gondolkodtak, hogy a kegyetlen időjárás amúgy is már rútul elbánt a gazdákkal, s nekik alig maradt már valami, amit el lehetett volna fagyasztani vagy jéggel agyonveretni. [V]

Május 17. Közegészségügy. A közegészség ápril hó folyamában kedvező volt. A betegedések általában mindenütt nagyon csekély számban fordultak elő; a járványos betegségek mindinkább szűkebb térre szorítkoztak és a halálozás is kevesebb volt, mint az előző hónapban. Az időjárás nagyon változékony volt. E hónap első hetében hűvös éjszakák voltak hideg széllel és olykor erős fagyokkal; a légmérséklet nagy ingadozásai az egészségi viszonyokra feltűnő káros hatással nem voltak s heveny-betegedéseket csak gyéren okoztak; a hónap legnagyobb részén át folyton dúló csípős északnyugoti nedves légáramlatok az üdült betegek gyógyulására voltak késedelmező hatással. [VK]

Merkúr átvonulása volt ma egy hete a hajnali órákban. Az érdekes tünemény a szakadozni nem akaró felhőzet miatt csak néhány percig volt látható. [VK]

Május 23. Pünkösdi ünnepét városunk polgársága áhítattal ünnepelte meg. A templomok mindkét napon nagy közönséget fogadtak be. Sajnos, hogy az időjárás kedvezőtlen volt, s így a szokott ünnepi kirándulások teljesen elmaradtak. [VFH]

Balatonfüred megnyitása, dacára a kedvezőtlen időjárásnak, május 17-én megtörtént, a környékbeli nép s a „Baross”-gőzössel már szállingózó fürdővendégek jelenlétében. A víz hőmérséklete 16–21 fok között változik, fürdésre teljesen alkalmas. [VFH]

⁴⁹ Búzapiac-téri vagy vásártéri kút.

Az orkán pusztításai sok kárt tettek a héten. A községekben több házat összedöntött, Hajmáskéren pedig a püsp. uradalmi nagy birkaaklot döntötte halomra, nagy mennyiségű állatot maga alá temetvén. [VFH]

Tavaszi időjárásunk olyan bomlott, mintha még mindig áprilist járnánk. A hét elején hideg, szeles, esős napjaink voltak; csütörtökön, s pénteken rettentő orkán dühöngött, mely sok kárt tett; ma szombaton pedig ismét pompás, enyhe meleg tavaszi napunk van. A vetések jól állanak. [VFH]

Földrengés Veszprémben. Bámulva és meglepetéssel fogja olvasni e címet a veszprémi közönség, mert fogadunk bármibe, hogy sejtelve sincs arról, hogy a héten ilyen elemi csapás is meglátogatta városunkat. Már pedig kell, hogy valami legyen a dologban, mert a rendőrkapitányi jelentés állítja, hogy „pénteken, május hó 22-ikén földrengés észleltetett városunkban. A Jeruzsálem-hegyen két ház összeomlott, szerencsére egyikben sem volt senki.” Mi azonban mégis hajlandók vagyunk azt hinni, hogy a „két ház” aligha lesz más, mint két elgyöngült szalmakunyhó, melyeket a szél döntött össze, földrengést pedig csak azok észleltek, akik a mondott napon, kelletén túl szedének be holmi szesz italokat. [V]

Május 30. Időjárásunk esős volt csütörtökig. Három nap óta pompás meleg tavaszi napjaink vannak. [VFH]

Május 31. Felhőszakadás. Folyó hó 23-án és 24-én nagy felhőszakadás volt a felsőörsi és almádi-i határban. A vihar nagy károkat okozott, a vetéseket földestől együtt elhordta. A faluban a házak oldalait is bedöntögette. [VK]

Ürnapja. E magasztos ünnepen a szentmisét, prédikációt⁵⁰ és a körmenetet megyéspüspök úr ő méltósága tartotta meg fényes segédlettel. A körmenet a borongós idő miatt a templomban tartatott meg. [VK]

Június 6. Felhőszakadások vannak most napirenden, vidékünkön. Balatonalmádi után Kenesén, tegnap pedig Nagypécselyen volt felhőszakadás, mely nagy károkat okozott. [VFH]

Balatonalmádi megnyitása múlt vasárnap, rendkívül szép idő mellett történt meg. [VFH]

Az elszökött Remete-patak. Érdekes természeti tüneményt idézett elő a minapi felhőszakadás Balatonalmádiban. Közvetlen a Brenner- s a társasági fundus határában, a Remete-patak a föld alá szökött s ott eltűnt. Így tartott ez egy álló hétig. Végre nagy-nehezen eltömték az üreg szádáját,⁵¹ s most a víz rendes medrében foly ismét. Azt hiszik, a patak egy óriási földalatti barlangba vette útját. [VFH]

Villámütések. Folyó év május hó 16-án Leányfaluban a villám egy házba leütött, mely el is égett, a szomszédos pajta- s kamrával együtt. – Budaváriban május 23-án szintén leütött a villám egy házba, s az is elégett. [VFH]

Június 7. Közegészségügy. A közegészségi viszonyok május hóban is megmaradtak azon kedvező állapotban, mint ahogy az előző ápril hóban alakultak. Ezen

⁵⁰ Szentbeszédet, igehirdetést.

⁵¹ Barlang bejárata, nyílása, szája.

hónap derült és meleg napokkal köszöntött be. A hó első napjaiban a hőmérséklet dél körül 29,8 °C-ig felemelkedett, átlag pedig 10–20 °C között ingadozott s csak egy ízben szállt le 7 °C-ig. A hőmérséklet ezen csökkenését a hó közepén uralgott délkeleti és északnyugoti légáramlások okozták, hozva 9 ízben, gyakori villámlással s dörgéssel, kisebb-nagyobb esőt. Ezen változó s hűvösebb napok sem okoztak a közegészségi viszonyokban kedvezőtlen fordulatot. [VK]

Jégverés. Karos, Kiskomárom és Komárom város szőlőhegyeiben (Zala megye) a jég a múlt hónap végén igen nagy kárt tett. [VK]

Június 13. Időjárásunk állandóan esős. A vetések gyönyörűek. [VFH]

Június 14. Zivatar. Irtózatoss zivatar vonult e hó 5-én Sümegről Tapolcán át Keszthely felé. A vihar Nagyvázsont is érintette, ahol a villámcsapások egymást érték. Faldöntés- és fáhasogatáson kívül egyéb kárt nem tett. [VK]

Június 20. Felhőszakadás volt ma szombaton reggel 10 órakor városunkban. A víz patakokban omlott alá. Az ár nem tett kárt a városban. [VFH]

Időjárásunk folyton esős. Ha egy-két óráig nem esik, utána rögvest fél napig is ömlik az Isten-áldás. Már sok is a jóból. [VFH]

A szeszélyes június. Április állott eddig abban a rossz hírben a tizenkét hónap között, hogy asszonyi természettel dicsekszik: szeszélyes. Ez idén azonban április kimosakodott e vád alól s június hónapnak csordult ki emberek közé rossz híre. Mert úgy áll a dolog, hogy valamirevaló verőfényes, szép, meleg napot még nem juttatott nekünk ez a hónap s ha reggelenként néha-néha szelíden mosolygott is le sárgolyónkra a napsugár, délutánra már elborult az ég arculatja, s hol csöndes eső, hol meg zivatar és jégverés zuhant az emberiség nyakába. A tervezett multságokat városunkban következetesen elmosta az eső s tűzoltóinkat sem engedte egy kis murihoz jutni. A gazdák különben erre mifelénk nem haragúsznak az időjárásért, mert a hűvös esős idő jó volt a veteményeknek. Csak kemény magja ne legyen az esőnek, mint volt más vidékeken, úgy még nem neheztelnek nagyon a gazdák a szeszélyes júniusra. [V]

Június 21. Havazás. A nagyvázsonyi urod. tiszt. iroda 13-án azt az értesítést kapta telephon útján, hogy a Kab-hegy (600 méter magas) északi oldalát az említett nap reggelén 1 centiméter magas hó borítja. – Bizony, bizony: időjárásunk most is olyan, hogy akár téliesen öltözködhünk. [VK]

Felhőszakadás. Városlődön f. hó 15-én 5 óra körül iszonyú eső volt. A zápor a Sashegyről köveket hengerített le s több mint 30 sertést elsodort. [VK]

Június 27. A Veszprém megyei ifjúság egy része szerdán este a vármegyeház nagytermében tartotta meg a nyári táncvigalmát, mivel a „Betekincs”-ben való mulatást lehetetlenné tette a rossz időjárás. [VFH]

A kereskedőifjak juniálisa a múlt szombaton várakozáson felül sikerült, mivel még délelőtt is úgy állt az időjárás, hogy a vigalmat nem lehet megtartani a szabadban. De kiderült a mennyboltozat s a buzgó rendezőség tűzzel-vassal dolgozni kezdett. Kitűzték a lobogót, mozsárlövéseztek és egy egész telep homokot tömtek a tánchelyiség porondjába. [VFH]

Az ifjúság vigalma e hó 23-án a vármegyeház dísztermébe szorult a kellemetlen időjárás miatt. [V]



5. kép. Veszprém – Betekints-völgy
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Június 28. Földrengés. Székesfehérvárott folyó hó 19-én este 10 óra 20 perckor mintegy 3 másodpercig tartó földrengést vettek észre. Néhány kisebb ház mennyezete, fala és kéményei megrepedeztek. Ugyanezt érezték Mohán, Keresztúron és Zámolyon is. [VK]

Felhőszakadás. Folyó hó 24-én éjjel erős dörgés és villámlás között valóságos felhőszakadás volt. A Temetőhegyen a zápor igen sok kárt okozott, a pincék megteltek vízzel, egyes házak falait egészen átáztatta. [VK]

Július 4. Érettségesek öröme. A veszprémi főgymnasiumban 1891-ben érettséget tett ifjak június 27-én tartották meg fényes sikerrel juniálisokat a „Betekincs” kertben. Az idő is, mely napközben még borús volt, megemberelte magát, s a legkellemesebb éjjel szolgált a mulatozóknak. [VFH]

A Balaton-ünnep. Pompás idő kedvezett a jún. 28-iki (balatonfüredi) hajóavató ünnepnek. [VFH]

Balatonalmádiban meteorológiai állomás fog felállítani legközelebb. Örömmel vesszük hírül, hogy Lóczy, a földtani társaság igazgatója ez érdem-

ben már megkereste Véghely Dezső megyei alispán urat. A nagyfontosságú ügyre még bővebben visszatérünk. [VFH]

Izgalmas jelenet a Balatonon. Izgalmas jelenet tanúi voltak tegnap a Balaton partján a Füred és Tihany közt levő részes járókelők. Szabó Balázs nagykőrösi tanító egy kis csónakon Füredről Tihanyba evezett. Odamenet szép idő volt, a Balaton csendes, sima tükkrét nem zavarta meg még a szellő sem. Visszajövet Tihanyból egyszerre erős szél támadt, mely felkavarta a hullámokat. – A magasra felcsapó hullámok Szabó Balázs csónakját a Balaton közepe felé sodorták. A kritikus helyzetben levő tanító hiába igyekezett a kitűzött cél felé evezni, egyszerre egy hatalmas hullám felkapta a csónakot és felborította. Szabó a vízbe esett, s a végveszélyben szerencse volt, hogy a csónak közelében maradt. Szélébe kapaszkodott s úgy igyekezett magát fenntartani a vízen. A végső percben, mikor már ereje is megfogyott, érkezett három ember csónakon a megmentésére. Nagy nehezen sikerült csákyák segélyével a csónakot megfogni s az eszméletlen állapotban levő tanítót megmenteni. Mikor kiemelték a vízből, még akkor is görcsösen kapaszkodott a csónak szélébe. Füredre szállították, hol rövid idő múlva magához tért. [V]

Afrikai hőség. A szeszélyes természet ugyancsak megkínozza ez idén a halandó emberiséget. Egyszerűen eltörölte az időjárás átmeneteket, s esős, szeles, őszi tavaszról egy nap alatt olyan forró kánikulát készít, hogy a gúnyátalan afrikai négerek is megsokallanak a tréfát. Az emberek szédelegve járnak az utcákon s a legboldogabb halandó az, a kinek valamennyire hús szobát juttatott a jó sors. Ha sokáig így tart a dolog, úgy minden családapai szolidaritásunk mellett is azt kell indítványoznunk, hogy szüntetessék be a nappali munka és közlekedés s a hűvös éjszaka legyen elintézési ideje napi gondjainknak. – Egyébként, úgy lehet, a gazdák örülnek is a nagy melegnek, mert a rideg tavasz és sok esőzés következtében ezidén nagyon elmaradt vegetációt kissé előbbre lendíti a nagy nyári meleg. [V]

Július 11. Időjelzőállomás Balatonalmádiban. Lóczy Lajos egyetemi tanár jeles tudósunk múlt hétfőn bejárta hírlapunk szerkesztőjével B.-Almádiban a felállítandó időjelző állomásra való legalkalmasabb pontokat, s ilyentűl legjobbnak találták Véghely Dezső alispán parti magaslatát. Az ifjú tudós, a ház úrnője szíves beleegyezésével, azonnal hozzáfogott az állomás rendszeresítéséhez, miután az összes műszereket magával hozta. Az állomást Véghely Kálmán ellenőrzi s figyeli. [VFH]

Az aratás mindenfelé kezdetét vette. A kalászkok mindenfelé pompás nagyok s a szemek rendkívül szépen fejlettek. Veszprém körül s a megye mezőföldi részén termésnél is a termés igen jó. Jobb a közép jó termésnél is. 1812 óta nem volt oly bő aratás, mint most. De lesik is az adóegzekútorok!⁵² [VFH]

Jégverés. Tótvázsony határát, múlt pénteken elverte a jég. 8000 forint biztosított kárt jelentettek be az illető biztosítási társaságnál. [VFH]

⁵² Egzekutor = végrehajtó

Gyilkos villám. Bakonymagyarszombathely községben – mint levelezőnk írja – a múlt hó 27-én dühöngött vihar alkalmával Tatai János 12 éves kanászbojtárt, aki éppen a szanaszét legelésző sertéscsordát igyekezett összeterelni, a villám sújtotta s fejét és mellét megsebezve, ruháját pedig kettészakítva, őt rögtön megölte. – E hó 4-én pedig Varga (Bolla) Péter 60 éves embert sújtotta agyon a villám, éppen akkor, mikor a veszedelmesnek látszó vihar elől a kapálást abbahagyva, menyével a mezőről lakására iparkodott; menyé a leütés alkalmával elesett s magához térve, szólította az öreget, ki azonban holtan feküdt a földön. A villám fejét, jobb kezét és lábát érintette s ruháját teljesen szétmarcangolta. A tisztas öregembert, kinek derék fiatal fia Bakony-magyarszombathelyen községi bíró már két év óta, általános részvét kísérte temetőjébe. [V]

Napszúrás áldozata. E hó 8-án a pajta-utca végében egy eszméletlenül heverő asszonyra akadtak a járókelők. A rendőrség az asszonyt beszállította a kórházba, ahol konstatálták,⁵³ hogy napszúrás következtében vesztette el eszméletét. Az orvosi gyógykezelés alatt az asszony magához tért. [V]

Július 12. Jégverés. Folyó hó 3-án esti 7 órától ½10 óráig tartó iszonyú zivatar vonult el Kiscell, Devecser, Tót- és Nagyvázsöny fölött. A dió és galambtojás nagyságú jég nagy kárt okozott. [VK]

Július 18. Időjárásunk: még egyre mókázik a fürdőző közönség türelmével. Eső, szélvész, hideg és 1–2 napi hőség még egyre váltakoznak, pedig az ivad már delelőjén volna. Szomorú, hanyattesett ivad ez nagyon. [VFH]

Július 25. Az aratás javában foly mindenfelé. A mi tájékunkon pompás termés van. [VFH]

Cirkusz. Kánikulai szórakoztatónak egy cirkusz tévedt városunkba. Tizenkét idomított lóval rendelkezik a tulajdonos, s az első előadást tegnapra, pénteken délutánra tűzte ki. Az Ég azonban beleszólt a szándékba, s olyan takaros zivatart bocsátott le tegnap délután, hogy majd elvitte a cirkuszt sátorostul, minde-
nestül. Így hát a premier mára maradt. [V]

Július 26. Erős viharunk volt a múlt pénteken este 6 órakor. A dörgés s villámlás még a késő esti órákban is tartott. [VK]

Augusztus 1. Villám áldozata. (Szápár, 1891. júl. 29.) Múlt hó 29-én d. u. 5 óra között egymást érő villám s földrengető dörgés között zivatar vonult el Szápár község fölött, mely zivatarnak emberélet is esett áldozatul. A villám agyonsújtotta a faluhoz közel, s szántóföldek között *Hegedüs* Péternét, ki a villám elől haza sietett. Utána mintegy 10 lépésnyire jött öreg édesanyja is egy leánnyal, ezeknek azonban a nagy ijedelmén kívül semmi bajuk sem lett. A villám sújtottat férjén kívül 4 kis árva siratja. [VFH]

Kenese, augusztus 1. Kenesén a fürdő közönség körében elég zajos az élet. A múlt hét péntekén egy 87 tagból álló társaság rándult át Balatonfüredre a „Baross”-on; az idő azonban nem kedvezett a kirándulóknak. Alig, hogy Füredre érkeztek, megrendült az ég orgonája, bűgött, csattogott, dörgött s esett az eső,

⁵³ Megállapították.

mintha csak öntötték volna. Este 9 órára elmúlt a zivatar, de a hullámok csapkodása előre vetette a tengeri betegség árnyékát. A derék Maschke kapitány bandát rendelt a fődélzetre, s a szélvész sivítását alig volt képes ellensúlyozni a síró hegedű. Dacára a rettentő hullámvásznak, 11 órakor megindult a hajó – vivén magával egy fürdőorvost –, és mire éjfél utáni egy órakor kikötött a kenesei hídnál, a kiránduló hölgyközönség 70 százaléka epedett a csendesnyugalmas ágyért, melyben kipihenhetni vélte a tengeri betegség által elcsigázott természetét. [VFH]

Időjárásunk még mindig a lehető legrosszabb. Két hónap óta borult, esős, hideg napok váltakoznak egy-két meleg nappal. Úgy az aratási remények, mint a balatoni fürdőivad, teljesen tönkrementek. [VFH]

A villám. A szerdai égháború emberhalált is követelt. Ezenkívül több helyen tűznek is volt okozója. Kiskeszin két asszonyt, Farkas Pálnét és Jakab Istvánnét csapott agyon a villám. A konyhában épp a vacsora készítésével voltak elfoglalva. Egyik helyen sem volt otthon senki, a mezőn dolgoztak a házbeliek. Hazajöve mind a két asszonyt élettelenül elterülve találták a tűzhely mellett. A konyhában elhelyezett bútordarabokat is szétforgácsolta a villám. – Székesfejérvár határában a keresztbe rakott gabonákat gyújtotta meg több helyen. Temérdek mennyiségű eleség hamuvá lett a földeken. Csór község mellett fekvő Réti pusztán egy istállót gyújtott meg a villám, mely porig égett. A megye többi községéből nagy vihar hírei érkeztek. Sok helyen a még lábon lévő gabonát a vihar legázolta. Épületekben is tett kárt: tetőket lehordott, azonkívül fákat törött ketté. Tíz óra után este elvonultak a fellegek, és újra csillagos lett az ég. [VFH]

Villámcsapás. A múlt pénteki nagy vihar alkalmával a villám Gyirót Veszprém megyei községben egy házba lecsapott, és azt felgyújtotta. A ház leégett, emberéletben azonban szerencsére, nem esett kár. [V]

Vihar a Balatonon. Orkánszerű vihar tombolt e hó 20-án reggel a Balatonon, amelynek hullámain annyira felkorbácsolta, hogy azok a Balatonfüredről Keszthelyre közlekedő „Helka” gőzös fedélzetén átcsapva, önkéntelen fürdőzésben részesítették az utasokat. De a fürdőzés csak a kisebbik baj volt, nagyobb baj volt a hullámok ringatása által okozott tengeri betegség, mely az utasok nagyobb részét meglepte, de vigasztalásul szolgál, hogy a kemény próbára tett „Helka” hajó derekasan ellenállt a viharoknak, és derék kapitányának vezetése mellett szerencsésen szállította a biztos révbe az átázott utasokat, kik ezen utazás folytán edzve, jövőre bátran fogják a viharos utazást megtenni. [V]

Augusztus 2. A vihar. A múlt pénteki vihar a Balaton-felvidék egész hosszában dühöngött. Szétszórt kepék, eltört fák, rongált és ledobott épületek jelölik útját. Egy szentjakabfai ember leányával egy pincénél keresett menedéket; alighogy biztonságban érezték magukat, a vihar a pincetetőről a szőlőbe dobta őket, ahol az összeomló csipkefal mindkettőt megsértette. [VK]

Augusztus 8. Időjárásunk sehogy se javul. A múlt szerdán iszonyú vihar dúlt itt, s a Balatonon is óriási forgatagokat idézett elő. (...) Tegnap ismét eső volt. Ma délután ismét kiragyogott a nap, de meddig tart ez az ephemer-derű⁵⁴? [VFH]

Anna-bálok. Balatonalmádiban a múlt szombatra tervezett Anna-bált tudvalevőleg elmosta az eső s így csak szűkebb körű Anna-mulatságra zsugorodott össze, melyen az Almádiban nyaraló családok vettek részt s kitűnő hangulattal járta a fiatalság a táncot virradatig. [V]

Mezőgazdaság és gabonaárak. Az idei rendkívüli időjárás hatását éreztette az idei terméssel is, mely általában véve gyenge középnek, sok helyütt rossznak mondható. A sok és folytonos esőzések folytán az aratás csaknem három héttel későbbben, mint rendes években volt megkezdhető, és a kedvezőtlen idő miatt megakasztva, csak az elmúlt héten volt befejezhető. Hogy ily körülmények között a takarodás késleltetve, erőltetve, sőt lehetetlenné lett téve, az természetes, valamint az is, hogy annak folyományaképpen a gabona, különösen az árpa minősége sokat szenvedett. [V]

Augusztus 9. Közegészségügy Az általános egészségi viszonyok július hóban is oly kedvezők voltak, mint az előzőleg lefolyt hónapban. Az időjárásra nézve meg kell említenem, hogy az egész hónapban át nagyon változékony volt. A légmérséklet a hó első napjaiban a 35 °C-ot is megütötte, a hó legnagyobb részében azonban a hőmérő a mérsékelt fok körül ingadozott. Erős zivatarok és záporosók is gyakoriak voltak; a hőmérsék hirtelen változásai és a sűrű záporokkal járt erős viharok az aratással foglalkozó nép között több esetben gyomor- és bélhurutot okoztak, de azok minden komolyabb baj nélkül folytak le. [VK]

Augusztus 15. Időjárásunk három nap óta kedvező. Szép, meleg napjaink vannak, s a szomszédos fürdők lassankint ismét megtelnek vendégekkel. [VFH]

A tetovírozó villám. A jánosházi uradalmi tehenészeti istállóban a múlt napok egyikén, reggeli 9 óra körül a tűzfalon keresztül beütött a villám, szétrombolta a fedél cserepeit, lyukat vájt a tűzfalba s tönkretette a padlás ajtaját. Ott volt egy 7 éves fiú, Szóka Feri, kit a lajtorjánál, hol éppen ült, a földre terített a villám. A fiú nem sokára magához tért s a rajta megejtett orvosi vizsgálat ritka látványt nyújtott. A villám ugyanis szárított virágokhoz vagy növényekhez hasonló, halvány rózsaszínű rajzokat hagyott a fiú testén, három helyen. [VFH]

Nagy riadalomnak és izgalmas jelenetnek volt színhelye – mint a „Keszthelyi Hírlap” írja – e hó 5-én este 7 órakor a keszthelyi csónakegylet kikötő helyisége. A mikor a hirtelen és váratlanul keletkezett orkánszerű vihar, a Balaton gyönyörű sima tükre és a szelíd kedves nyári idő által a Balatonra édesgetett nagyszámú csolnakázókat a vízen érte, hol a vihar által felkorbácsolt hullámok az egylet legnagyobb csolnakját épp úgy, mint a kis fürge sandolint, úgy hányták-vetették, mint a labdát. Míg a csolnakokban ülők egy része a csolnakokba becsapott hullámoktól bőrig átázva, a legnagyobb erőfeszítéssel evezve ipar-

⁵⁴ Efemer = tiszavirágélelű, röpke, átmeneti egész életét néhány nap alatt végigélő.

kodott a part felé, mások kétségbeesve, többen pedig apátiával néztek sorsuk elé és a szélvihartól elkapott kalapjaik után, melyeket a hullámok nyílsebességgel sodortak a somogyi part felé. Megtörtént, hogy olyanok, kik a kikötőbe nem érhettek, a hullámoktól elkapott csónakukat a fenéki part közelében elhagyva, a vízen átgázoltak a part felé. Míg ezen jelenetek a Balaton vizén játszódtak le, addig a kikötő helyiségében izgalmas jelenetek történtek. Egyik gyermekeiért aggódó anya elájult, szülők gyermekeikért, férjek nejeikért, nők férjeikért való aggodalomban magánkívüli állapotban voltak, egy fiatalembert pedig, ki a kikötő szélén állott, a vihar belesodort a vízbe. Szerencsére az ijedtségen, kiállott izgalmon és átázáson kívül nagyobb szerencsétlenség nem történt, mert a gazdasági tanintézet sportban edzett fiatal derék tanárai és derék hallgatói a helyzet veszélyességét gyorsan felismerve, csónakra kaptak és a hullámokon révedezőket csakhamar a biztos révbe szállították. Voltak aztán itt érzékeny jelenetek, az izgalmat örömkönnnyek váltották fel, sőt gyengéd és gyengédtelen szemrehányások a csónakázási bravúrokért is. – Másnap a vihar elcsendesedvén, az előző nap jelenetei, izgalmi elfelejtve s a csónakok raja hasította ismét a Balaton habjait. [V]

Ritka természeti tűnemény. Olvasóink nagy része előtt bizonyára ismeretes, hogy néhány nap óta a szokottnál többet gyönyörködhetünk a csillaghullások látványaiban. Akik érdeklődnek az égboltozat csodás tűneményei iránt, azokat bizonyára meg is lepte az a nem mindennapi látvány, mely kedden 10 óra előtt közvetlenül az égbolt északkeleti részén támadt; egy elsőrendű üstökőhöz hasonló, karvastagságú fénysáv lett hirtelenében látható, mely azonban nem tűnt el oly gyorsan, mint a lebkövek⁵⁵ útját jelölő fényesség, hanem mintegy két percig teljes fényében látható volt, s csak lassankint mosódott el egészen a láthatáron. – Naiv lelkek bizonyára sok mindenfélét magyaráznak a szokatlan dologból, még – háborút is. [V]

A Balaton apadása. A Balaton vize pár hét óta ismét apad, s az alacsony víz-állás bőven neveli a fürdést kellemetlenül akadályozó hínárt. B.-Almádiban a múlt héten kaszálták a kellemetlen növényt, de úgy látszik az irtás e módjának kétes az értéke, mert a kaszálás után pár hétre csaknem bujábban tenyészik a hínár, mint előtte. [V]

Augusztus 22. Nagy vihar dühöngött e hó 16-án – múlt vasárnap – a Balatonon. Az alsó-Balatonon volt leginkább érezhető a vihar szörnyű ereje, s arrafelé több galibát is okozott, mint minálunk. A Somogy megyei Gamászáról írják, hogy ott a mondott napon délután 5–6 óra között iszonyú orkán vonult el a határon. A szél háztetőket s fákat döntögetett s reá mintegy 25 percig tartó jégeső következett, mely óriási kárt tett a szőlőben, hajdinában, kukoricában, gyümölcsfákban és kerti veteményekben. A szőlőtők és fák olyanok, mint ősszel, alig van rajtuk levél. Ugyanakkor – mint tudósítónk írja – borzasztó vihar dühöngött Zalaszánton is. A szőlőket részben itt is tönkretette, sok háztetőt meg-

⁵⁵ Lebkő = meteorit.

rontott. – Hévizen pedig dió nagyságú jég esett. A fürdővendégek között valóságos izgalmat keltett a szörnyű vihar. A fecskéket a jég véresen verte le a Balatonba. [V]

Augusztus 23. Jégverés. Monostorapáti községben folyó hó 16-án délután oly irtózatós jégeső volt, hogy – mint tudósítónk írja – még a következő napon is, dacára a rekkenő hőségnek, dézsaszámra hordták haza a jeget. A lúdtojás nagyságú jég tönkretette az egész szőlőhegyet. Siralom nézni a szegény népet! [VK]

Augusztus 29. Ítélet idő. A múlt vasárnap rettenetes időjárás dühöngött vármegyénkben. Városunknak nem jutott sok belőle, csupán az enyhéjéből némi borulat és eső, annál több azonban a vidéknek. Legirtózatosabban dühöngött a vihar a Somogy megyei Ságváron, ahol a jég letarolt mindent, s emellett a rettenetes szélvihar is szörnyű mód garázdálkodott. Százados fákat csavart ki tövestől, s eldobta messzire; az uradalmi – 45 métermázsányi súlyú – cséplőgépet harminclépésnyire eltolta, s egy kazalnak döntötte a vihar. Az odavaló tanítónak nagy gabonakazlából pedig csak éppen hírmondónak hagyott meg néhány szalat. Ezen a helyen volt a legerősebb a vihar, aminőt évtizedek óta nem értek meg ott, s pusztításait esztendőig megérik. – Ugyanakkor Kenesétől Gamászáig mindent elvert a jég. – Siófokon ugyanakkor tört ki a vihar. Hatalmas záporral kezdődött, ezt hamarosan öt percig tartó jégeső váltotta fel. A jég mindent tönkretett. Néhány szőlő, melyet kikerült a filoxéra, semmivé lett, a tengeri, mely jó termést ígért, használhatatlan kóróvá változott. Nem kímélte a vihar a szomszéd községeket se. – Somogyendrén tizennégy házról leszakította a födelet, s teljesen semmivé tette a gyümölcsfákat s az egész szőlőtermést. Az asztagokba rakott gabonát szétszórta. Sok ember sírva fakadt, mikor munkája gyümölcsét így megsemmisülni látta. A jómódú kis faluba vasárnap beköltözött a nyomor, alig van néhány ember, akinek biztosítva lenne a kenyere. Biztosítva alig volt valami. – Megszenvedett Kereki községe is, mely szintén közel van Siófokhoz. Egymásra döntötte a kéményeket, cserépfedeleket szakított le a házakról s nagy kárt tett az igásbarmokban. Körülbelül száznegyvenet agyonütött. Négy ház be is dőlt a szörnyű viharban. Az egy óra távolnyira fekvő erdőben óriás károkat okozott a szél. Az ágakat behordta a faluba, s a legvastagabb fák sem menekültek meg a pusztulástól. [V]

Augusztus 30. Nagy vihar és jégeső. A vasárnapi nagy vihar a veszprém-zala- és somogy megyei határt végigseperte pusztító szárnyával. Mint vidéki levelezőnk írja Endréd (Somogy megye) községben iszonyú pusztítást vitt végbe a vihar; 24 ház teljesen tönkrement; a kath. templom tetejét részben, a sekrestyéjét pedig egészen lesodorta. A határban levő gabonaasztagokat és szénakazalokat a rohamos ár elsodorta. A siófoki új-pusztához tartozó cinegei erdőben a legerősebb fákat helyéből kicsavarta; a galambtojás nagyságú jég mindent elpusztított. A szegény nép földönfutóvá lett; mit fog csinálni télen át? Koldusbotra jut az egész vidék. [VK]

Szeptember 19. Az idei szüret a Somlón. Nagyon silány termés ígérkezik ez idén a Somlyón, mert a kellemetlen téli s tavaszi időjárás az ígérkező kis termést is tönkretette. A szőlőlevelek leperegtek, a szemek lehullottak, sőt némelyütt már éretlen korában rothadt is. [V]

Veszedelmes hajózás a Balatonon. Boglárról írják: E hó 6-án este hat órakor a Kelén kapitánya a badacsonyi kikötőhöz érve, onnan egy kis vitorlás hajót látott, mely a hullámokkal küzdött. Halász Ferenc kapitány utasait kiszállította és a zsebkendőkkel, kalappal és kiáltozással vészjelt adó és a hullámokkal küzdő hajó mentésére sietett. A hajócska közelébe érve, azonnal felismerte a veszedelmbe jutottakat Putteáni Géza báró, Bezerédy István és neje, Putteáni Paula és Putteáni Irma bárónők személyében, kik matrónak egy vincellért alkalmaztak. Mindannyian meg voltak rémülve, mert valamennyien átáztak a hullám csapkodásaitól. A kapitány egy mentőkötél segélyével a már-már süllyedő vitorlást a badacsonyi kikötőhöz vontatta s itt kiemelte a megrémült kirándulókat, akik hálás kézzorítással köszönték meg a kapitány segítségét, a hajó legénységét pedig pénzzel jutalmazták. [V]

Szeptember 20. Közegészségügy. Az általános egészségi viszonyok augusztus hóban szintén oly kedvezőek voltak, mint az előző hónapokban. Az időjárás az egész hónapban át többnyire derült, száraz és meleg volt; a légmérséklet némely napokon a déli órákban 30 °C-ig is felemelkedett; a minimális fok 14 °C volt; erős viharok és záporok 5 ízben voltak; a nappali melegre néha hűvös éjszakák következtek; ezen időjárási viszonyok a kedvezőleg folyt közegészségben észrevehetőleg semmi változást nem hoztak elő. [VK]

Szeptember 27. Az időjárásról. A naptári ősszel beköszöntött a természetben is az ősz. A múlt héten több ízben hideg őszi esők voltak, a hét vége felé azonban az idő kiderült, az aneroid is 790-re emelkedett, ami a jó idő tartósságát engedi reményleni. Az éjszakák és reggelek hidegek, és reggelenként dér volt. [KH]

Október 4. Milyen telünk lesz? Egy öreg gazda a »Somogy« című lapban, a természet törvényeinek megfigyelése, az éghajlati viszonyok tanulmányozása, az állatok szokásai és ösztöneinek ellesése alapján – mit 60 év óta gyakorol – ismét rossz és szigorú telet helyez kilátásba. [KH]⁵⁶

Október 11. Közegészségügy. Az egészségi viszonyok szeptember hóban is oly kedvezőek voltak, mint az előző augusztus hónapban. Az időjárás szeptember hó nagyobb részén át, szintén úgy, mint augusztusban, derült és száraz volt. Az augusztus havi nagy meleget alacsonyabb hőmérsék váltotta föl s a levegő a hó vége felé főképp éjjeleken át nagyon lehűlt; a hőmérsék legmagasabb foka a hónap közepe táján déli órákban 24 fok volt, a hó vége felé reggeli órákban egész 2 °C-ig lesüllyedt; viharok és záporok egy esetben sem voltak; a nap melegének csökkenésével szaporodni kezdtek a légzőszervi hurutos bántalmak. [VK]

⁵⁶ Az említett cikket könyvünk 186. oldalán közöljük, amely a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP, 1891. október 3-i számában jelent meg.

Másodvirágzás. Siófokon, Karpelesz Lipót vendéglős udvarán egy almafa virágzik. A virágos fának sok bámulója van. [VK]

Október 18. Az öntözés ellen panaszkodunk! Bizony: nem is esik, s mégis sár van! Jó lenne már azt a kezdetleges s régi szerszámot a sutba dobni s egy alkalmasat beszerezni. Ajánljuk megszívlelésül. [VK]

Október 24. Somlyói szüret. Rossz időket élnek a somlyói szőlősgazdák, mert idei termésük a minimumra redukálódott, s amellettt hogy a bor kevés, nem is valami kitűnő. A rossz termés mélyen hatott a kedélyekre, mert csak egy-két kurjantás sem volt hallható. A zenész „urak” üres zsebbel járták meg hasztalanul, az egykor oly víg szüretet, mert mindenütt röviden elutasították őket. Tehát még a zene sem kellett a szőlős gazdáknak. Valóságos krumpliszedéssé törpült el a máskor zajos szüreti multság. A téli fagy, a tavaszi jeges esők, szélvész, vihar, hozzá a filoxéra s peronoszpóra sem maradtak el, mik úgy tönkre tették a szőlőt, hogy szüretre a szőlővesszők, mint levél nélküli gallyak álltak gyümölcstelenül a karók mellett. – Azonban az adónak meg kell lenni! [V]

Október 25. Másodvirágzás. A vöröstói kántortanító házi kertjében a szelence szépen virágzik, a szamóca pedig másodszor hozza a gyümölcsét. [VK]

Október 31. Az első hó. Őszünk sem volt az idén, s egyszerre belecsöppentünk a hideg télbe. Kedden még húsz fokos napsugár olvasztotta le rólunk az őszi felöltőt, s a szerdán már gorombán süvöltő téli szél ellen köpönyegre szorultunk. Pénteken, október 30-án pedig hivatalosan jelentkezett a tél, s fehérre festett házakat, utcákat, tereket puha hópihékkal és határozott komoly szándékot mutat az ittmaradásra. Kissé korainak találjuk a tél jelentkezését, de biztat a remény, hogy ha hosszú is, de nem lesz olyan kegyetlen, mint volt a tavalyi. Olyan szigorú tél kétszer egymás után sok volna az érező kebleknek. – A gazdák különben örülnek a korai hóesésnek, mert az olvadás helyettesíti a kimaradt esőket, s utólag üdvösen megáztatja az anyaföldet. [V]

Mikor lesz megint vízőzön? Az ismert időjós, Falb Rudolf nemrég felolvasást tartott Meiningenben a kritikus napokról, özönvizekről és a jégkorszakról. E felolvasása alkalmával a jövő 1892-ik év március 28-ikát és április 26-ikát, mint e század legkritikusabb napjait jelölte meg. A jövő esztendőben, állította Falb, oly sűrű esőzések lesznek, hogy a föld legmélyebben fekvő részei okvetlenül el fognak mocsarasodni. Felolvasása folyamán előadta, hogy a legkedvezőtlenebb idő a földre nézve az, amikor mind a hat faktor (a holdközeli, napközeli stb.) egyszerre működnek össze. Ez az özönvíz, vagy a jégidő, ilyen idő minden tízezer esztendőben egyszer következik be a földön. Az utolsó özönvíz 4000 esztendővel volt Kr. e. Ettől fogva a klimatikus viszonyok egyre javultak és Kr. u. az ezredik esztendőben érték el tetőpontjukat. Ez volt az az idő, mikor egész Németországban megtermett a bor. Az ezredik évtől fogva az éghajlati viszonyok a nagy csapadékok következtében ismét kedvezőtlenebbé váltak, s a levegő hőmérséklete apadni kezdett. A legközelebbi özönvíz, mely az egész emberi kultúrát meg fogja semmisíteni, 6400-ban lesz. [VFH]

November 14. Időjárásunk egy cseppet sem hasonlít az ősze. A hangulat egészen tavaszias. Péntek éjjel iszonyú sirocco-orkán⁵⁷ tombolt, tegnap pedig oly meleg volt – hogy ritka helyen fűtöttek csak. Úgy lehet aztán, hogy holnap meg befagy ismét a víz a csatornában. [VFH]

November 28. Időjárásunk olyan jó meleg, hogy tavasznak is beillenék. A hét első 4 napja folyton esőt és ködöt hozott, ezután derült meleg idő lett. [VFH]

Nyájas november. A múlt hónap vége felé olyan zordonul köszöntött be idő előtt a tél, hogy az emberiség meghökkenve gondolt a tavalyi pogány hidegekre, s szorongva nézett az idei elébe. Az időjárás azonban csakhamar megembelelte magát, hirtelen eltüntette a garázda tél havas nyomait, s kiengesztelésül olyan pompás novembert utalványozott a halandó emberiség számára, amelyben csak a harapnivaló köd emlékeztetett hébe-korba az időszak előrehaladott voltára. Sőt a vége felé – 26-án – eloszlott a köd is teljesen, s akárcsak valami nyári alkonyaton, sűrű villámlások cikáztak az égen. A következő napon mosolygó napfény borult reánk, a délutáni órákban pedig langy permeteg eredt meg koronkint, s 4 óra tájban gyönyörű szivárvány tűnt fel a délkeleti égbolton. Vegyük e szivárványt biztatásul arra, hogy enyhébben fog bánni velünk tél apó ez idén, mint tavaly. [V]

December 5. Pompás meleg időjárás búsítja a fakereskedőket s a korcsolyaegyletet. Nem baj, hadd örüljünk az egyszer mi, szegényfélék is – kiknek csak a balsors meg az adóegzekutor szokott befűteni. [VFH]

December 6. Villámlás és dörgés. November 26-án délután 4 óra tájban Hetényben délnyugatról tompa moraj hallatszott, s rövid idő múlva óriási felhőtömegek tolultak a magasba. A dörgés s villámlás oly erős volt, hogy kánikula közepén sem tett ki magáért ennyire. A hetényi pusztában óriási csattanással csapott le a villám, de kárt semmiben sem tett, mert a puszta földre, az épületek előtt sújtott le. [VK]

Szép szivárvány. Nagyvázsonyban a múltkori esőzések alkalmával gyönyörű szivárványt láttak. Ugyanitt a múlt hó 26-án d. u. fél öttől esti tíz óráig mély moraj által kísért erős villámlás volt látható. [VK]

Másodtermés. Almádiból szép, ritka nagyságú, tiszta fehér árpát hoztak be szerkesztőségünkbe, mint – másodtermést. Métermázsáját 7 frt-ért kérték. [VK]

December 12. A pompás jó időjárás, mely már egy hó óta gyönyörködteti a kedvezőtlen ősztől elbúsított kedélyeket, még egyre tart. Meleg, verőfényes napjaink vannak s néha meleg esők, égdörgés tisztítja meg a levegőt. Az őszi vetések pompásak, s ha tavasszal baj nem éri őket, kitűnő aratást biztosítanak. [VFH]

December 13. Közegészségügy. Az egészségi viszonyok november hóban kedvezőtlenek voltak. Az időjárás a hó legnagyobb részében borult és ködös volt;

⁵⁷ Sirokkó: meleg déli, délkeleti szél. A Szaharából érkezik, eredetileg száraz, poros sivatagi szél. A Földközi-tengeren áthaladva sok vízgőzt vesz fel, és mire Dél-Olaszországba ér kínzóan meleg és nedves szellé alakul át. Nálunk régen a meleg, száraz szelet hívták sirokkónak.

erősebb havazás a hó elején volt egy ízben, eső pedig a hó folyamában több ízben. A hideg északkeleti szelek a hó elején erős fagyot hoztak s a hőmérő egész 7 °C-ra szállt a fagypont alá. A léghőmérséklet azonban csakhamar enyhébbre változott és a nap melegétől a hőmérő több ízben egész 10 °C-ig felemelkedett. A nedves, ködös időjárás jelentékeny hatással volt a légzőszervek betegedéseire s különösen nagy hajlam mutatkozott a torok-, tüdő- és mellhártyalobokra. [VK]

December 24. Beállt a Balaton. A szigorú hideg következtében a Balaton beállott, s a jég már oly vastagságú, hogy helyel-közzel kocsikkal is lehet közlekedni rajta. [VFH]

December 25. A Balaton befagyott. A beállott erős hideg következtében a Balaton folyó hó 21-én befagyott. [VK]



6. kép. Veszprém – Jóságkormányzói palota a püspöki kerttel
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

1892

Január első felében az influenza erősen lépett föl; másik felében a kemény hideg beálltával megszűnt. [PRHD]

Január 2. Időjárásunk rendkívül veszedelmes. Nedves, hideg napok után, esős, zimankót hozó éjek váltakoznak. Az ég örökké borult. [VFH]

A püspökkerti korcsolyatér nagy látogatottságnak örvend, de persze az enyhe idő nemigen kedvez e sportnak. Hogy a dérfagy csípje meg! [VFH]

Korcsolyabál. Ha már a mostoha időjárás megfosztja a korcsolyasport kedvelőit attól, hogy sportjukat vidáman űzhessék a jégen, legalább úgy kárpótolják magukat a korcsolyázók, hogy multságokat rendeznek és táncban veszik ki részüket a mozgásból. [V]

Január 9. Időjárásunk a lehető legveszedelmesebb. Nedves, ködös, esős napok váltakoznak, erős tápot adva minden járványnak. [VFH]

A balatoni halászzattal nem jól vannak a bérlők. Midőn a volt 8–10 foknyi hideg mellett erősen kezdett fagyni a nagy tó, alig néhány napra rá megjöttek az enyhébb napok, a téli meleg esők, s a jeget nagyon megrongálták, pedig ezek a hónapok szoktak lenni jégeni halászzattal a legszerencsésebbek. Ha a téli fogságokkal nem keres a halász, a nyári hónapokkal ugyan elmehet. A múlt héten Alsóörsnél 6 halász szakadt a jég alá. Alig lehetne őket kimenteni, mi azonban mégis sikerült. [VFH]

Magyarország legnagyobb szabad korcsolyázó térsége is megnyílt múlt hó 22-én. A Balaton felölté a téli ruhát, mely egész váratlanul, hirtelenében történt. Tükörsima és fényes jégtáblázatán már néhány száz öl távolsáig csúsztathatják korcsolyáikat a vidék e sport emberei, kiknek egészben tán legnagyobb szórakozásuk a téli idény alatt. – De leginkább kellemes benyomást gyakorolt a szép Balaton hirtelen befagyása azokra, akiknek kedves menyasszonyuk Somogyban van és kénytelenek pár nappal tovább időzni körükben, míg a jég háta erősebb fog lenni. [VFH]

Január 10. Közegészségügy. A közegészség december hóban is úgy, mint az előző hóban általánosan kedvezőtlen volt, mert a betegedések folyton szaporodtak. Az időjárás a hónap közepéig állandóan enyhe, ködös és esős volt. A hó közepén mutatkozott csekély havazás után kemény északkeleti viharok támadtak, melyek száraz és erős fagyot hoztak, amidőn a hőmérő egész a fagypont alá húzódott; utóbb a légmérséklet enyhült és a hőmérő többnyire a fagypont körül ingadozott. A változó időjárás alatt a nedves, ködös napokban a légzőszervi betegségek, úgymint tüdőlob, torokgyík és toroklobok szaporodtak és az influenzában is számosabb betegedés fordult elő. [VK]

Január 16. Időjárásunk egészen télies. Kedd óta állandóan havazik; méteres hó fekszik az utcákon. Vasútjaink még rendesen közlekednek. [VFH]

Megfagyott. Egy rohonci kalaposmester a napokban gyalog igyekezett Sárvárra; útközben a hideg és éhség által elgyötörve az erdő szélén összerogyott és elaludt. Megfagyva találták fel. [VFH]

Január 23. Kritikus napok 1892-ban. Falb, a híres időjós kalendáriuma az 1892. szökőévre közli a kritikus napokat is. Szerinte ezen évben 24 kritikus nap lesz, de mindegyik közül a legkritikusabb március 28-dika lesz. Mi azt hisszük, január 28-ika lesz a legkritikusabb. [VFH]

Január 30. Az özönvíz megindult. Tegnap este óta esik s gyorsan olvad a hó. A nap tavaszi melegen süt. [VFH]

A Balatonról. A Balaton vize folytonosan árad, a vízállás jelenleg 100,47 m a tenger színe fölött, ha még egy kevés hó esik és a tavasz nedves talál lenni, annyi vizet kapunk, hogy a legmélyebb járatú gőzhajó is kiköthet a keszthelyi parton. – A jég hátán kényelmesen megmérhető a víz mélysége és ki-ki meggyőződhetik, hogy Balatonunk feneké vajmi kevés mélyedéssel bír; a csónakegyleti partnál 100 cm a mélység, az ideiglenes kikötőnél 145 cm. A partot a város erélyesen tölteti, azon kis öböl, mely a fürdő útja és a csónakegyleti ház közt évek óta sokaknak szemet szúrt, mától fogva megszűnt létezni, helyét a tavasszal fasorok fogják elfoglalni. Nevezetes jelenség a balatoni vízi órán, melyre nézve a jelen gyenge tél pontos megfigyelést tesz lehetővé; ugyanis a vízállás a jégpáncél alatt nem marad állandóan ugyanaz, amint ezt eddig hittük, hanem naponként kisebb-nagyobb változást szenved, mely vagy a tenger árapályához hasonlítható, vagy talán csak a szelek által okozott tünemény. Az újabban beállott hideg által a jég megerősödve, a fürdőhöz vezető hidat egy kissé félre nyomta, az ideiglenes kikötő azonban még eddig egyenesen áll. Rianás, ha tartós lesz a hideg, legközelebb várható, a hótakaró miatt nem képződhetett. [VFH]

Január 31. A kritikus napok. Falb Rudolf most adta ki 1892. évi kalendáriumát, mely szerint ebben az esztendőben 23 kritikus nap lesz. Ez pedig: Elsőrendű kritikus napok: február 28, március 28, április 26, május 26, szeptember 6, október 6, november 4, december 4. Másodrendűek: február 12, március 13, április 12, június 24, augusztus 8, augusztus 22, szeptember 21, október 20. Harmadrendűek: január 14, május 11, június 10, július 22, november 19, december 19. [VK]

Február 6. Februári naptár. A százesztendős jóvendőmondó szerint e hónap kezdetben hideg és szeles időt hoz s az egész hónapban inkább havas, esős és borult idő várható. Mások szerint Pál fordulóján⁵⁸ dől el, hogy milyen lesz a tél hátralévő része. Azt tartja ugyanis a tapasztalatokban gazdag falusi anyóka, hogy amilyen időjárás Pál napján van, olyan marad a tél további részében is. Nálunk e napon nem volt hideg, hanem tiszta, napfényes idő volt. Ha tehát több hitelt adunk a falusi anyókéknak, mint a százesztendős jóvendőmondónak: akkor e hónapban, mint a tél után, enyhe időjárás lesz.⁵⁹ [VFH]

⁵⁸ Pálfordulás: a vélemény teljes megváltozása. Január 25 Pál napja. A kersztényeket üldöző Saul megtérése Pál apostollá.

⁵⁹ A „százesztendős kalendárium”-ot először 1701-ben Németországban adták ki, azóta a babonás köznép használatára több ízben. Ez a naptár asztrológiai szabályok szerint egy századra előre számítja ki az időjárást. A régi ptolemaei rend szerint ugyan is a föld szilárdul áll s a

Február 7. Közegészségügy. A közegészség január hóban az általánosan uralgó influenzajárvány és a több községben uralgó roncsoló toroklob miatt nagyon kedvezőtlen volt és a halálozás is emelkedett. Az időjárás kemény téli alakot öltött. A több ízben történő nagy havazások a légmérsékletet igen lehűtötték és a hőmérő a hó 20-dika körüli napokban egész 15 C-fokig a fagypontra alá húzódtott. Dacára a nagy óvatosságnak, amellyel mindenki a meghűlések ellen lehetőleg védte magát, a légzőszervek kisebb-nagyobb betegedéseit kevés ember kerülte ki. [VK]

Február 13. A fagy és a szőlővesszők. Balaton vidékéről írják: „A múlt évben, hogy minő csapás ért bennünket a lefagyott szőlővesszőkkel, fájdalom, mindenkinek szomorú emlékezete van. Az idén megint aligha jól leszünk; mert habár nagy részben enyhe tél volt, de amint a hideg a múlt héten beállt, 22-én virradóra már 18 fok hideg volt, ami a szőlővesszőkre sok, mert a fekete fajok nagy része 14–15 fok hideget bír csak ki, s a fehér fajok jó része is el fagy már a 18 foknál. S így nemcsak az idejé termése van krízis alatt, ha csak a múlt ősszel meg nem szedték a vesszőket, de a termés is. Ez kell még csak, midőn már most is üresek a pincék s a csapokról nagy részben lőre, vagy csinált bor folyik. Dalmáciából hozatják Somogyba is a bort, ezt is meg kellett érni!” [V]

A vetések állásáról mindenfelől kedvezőtlen hírek érkeznek. A száraz fagyok nagyon ártottak, most meg különösen a Tisza vidékén a vízáradások okoznak károkat. Külföldről szintén rossz hírek érkeznek. Oroszországban az őszi vetések nagy része elpusztult a fagy miatt, a földek jelentékeny része pedig vetetlen maradt. Romániában is aggódnak a gazdák, mert a vetések silányak és egyes határokba teljesen megsemmisültek. Terménytőzsdékre ezen kedvezőtlen jelentések máris lényeges befolyást gyakoroltak. [V]

Február 14. Tünemény. Folyó hó 6-, 7-, 8-án esti 7 óra tájban érdekes természeti tünemény mutatkozott az égboltozat nyugati részén: két fényes csillag csaknem egymásba látszott olvadni. E két csillag egyike az esthajnali csillag, a Vénusz volt; másika meg a Jupiternek nevezett csillag. A Vénusz 5 millió mértfölddel közelebb van a Naphoz, mint a mi Földünk. A Jupiter meg mintegy 90 millió mértfölddel távolabb esik a Naptól, mint a mi földünk. Az a két csillag tehát, melyet szemünk csaknem egybeolvadni látott, egymástól mintegy 95 millió mértföldnyi távolságban volt, s hogy mégis oly közel látszottak egymáshoz, annak oka az, hogy szemünk eme rendkívüli távolságok becsüléséhez nem bír képességgel. Éppen így csalódik szemünk az égitestek nagyságának megítélésében is. Ama két csillag közül a nagyobbak és fényesebbnek látszó a Vénusz, nem oly nagy, mint a Föld; körülbelül kilenctizedrészét teszi ki a Földnek; a kisebbnek s csekélyebb fényűnek látszó pedig, a Jupiter, 1580-szor

bolygók sorrendben uralkodnak az évek, hónapok és a napok felett, de az első rangú uralkodó mellé bizonyos időszakokban egy másik jő, mely annak sajátságait némileg megváltoztatja. Legveszélyesebb csillag a *Saturnus*; mérges, hideg és száraz. A *Nap* barátságos csillagzat, éppen ellentéte a *Saturnus*nak. A *Hold* hideg és szeles, *Jupiter* nedves és meleg, a *Mars* forró és száraz, a *Venus* és *Merkur* hideg. [VASÁRNAPI ÚJSÁG, 38. évfolyam, 3. szám. 1891. január 18.]

nagyobb a Földnél s négy holddal bír. Az érdekes tünemény onnan származott, hogy a Föld, Vénus és Jupiter egy egyenes vonalba estek. [VK]

Február 20. A síkos út veszedelme. Az e heti ólmoseső sok balesetnek, sőt szerencsétlenségnek is volt okozója. Utcáink, tereink valóságos jégpáncéllal voltak fedve szerdán, csütörtökön, pénteken, s a járókelők, különösen lejtős helyeken, a legnagyobb óvatosság mellett is hamar elvesztették az egyensúlyt és lépten-nyomon bukdácsoltak. Csapó Kálmán, ügyvédi karunk egyik előkelő tagja a törvényszéki elnök és az alügyész társaságában végtárgyalásról jött a törvényszéktől, s a várból a piacra vezető lejárón oly szerencsétlenül esett el, hogy nem bírta felkelni. Masjon alügyész visszasietett a törvényszékhez, segítségért, s Csapót börtönörök emelték fel és bevitték Jánossy kanonok házába, ahonnan aztán később kocsin szállították lakására. Csapó külső sérüléseket nem szenvedett ugyan, de az esés rázkódtatása oly erős volt, hogy ennek következtében – orvosi vélemény szerint – vagy két hétig az ágyat kell őriznie. – Még szerencsétlenebbül esett el ugyanaznap este Herczegh Lajos borbélyiparos polgártársunk. Herczegh a temető-hegyről a sintérkút-völgyön keresztül igyekezett haza Jeruzsálem-hegyi lakására, s útközben oly szerencsétlenül esett el, hogy három helyen eltörött a bal lába. A sebesültet kocsin szállították lakására, ahol gondos ápolásban részesült. – A következő napon a cserháton esett el egy asszony a saját udvarában és szintén lábát törte. [V]

A balatoni halászatról írják lapunknak, hogy évek óta kedvezőtlenebb időjárás nem volt a halfogásra, mint az idén; nyomorúságos az egész halászati idény. Midőn az idő neki ugrik, van 12–14 fok hideg, akkor a jég megvastagszik, s a halásznép fut a jégre a kenyérkereset után, mert ezer meg ezer Balaton-parti lakos a jég- és vízen keresi kenyerét, adóját, ruháját. Ez a szántóföldje, takarékpénztára, „itt élned, halnod kell”, minthogy sokan ott is maradnak a jég alatt. Azután pár napra rá jön a déli szél, utána megjön az esős lágy idő, s a reménységnek vége; megint egy kis fagy, megint egy kis olvadás, s egyszer csak azt vesszük észre, hogy kitavasodik, aztán jég sincs, hal sincs, meg ruha sincs, meg adó sincs! Szegény halásznép! [V]

Február 21. A jég között. Izgalmas jelenet folyt le a múlt héten a Balatonon. Rozenberger bérlő hét emberével egy jókora halászcsonakkal Tihanyból a somogyi partok felé iparkodott oly szándékkal, hogy útjukat azután a jégen folytatják. Egy órányira lehettek a parttól, amidőn jeget találtak is, de az a próbálkozás alatt leszakadt. Tovább nem mehetvén, vissza akartak fordulni, de egy időközben hátuk mögé került jégtábla elzárta útjokat. Szerencse, hogy észrevették őket, mert különben mindannyian a halál fiai. A félelemtől s hidegtől elcsigázott embereket egyenkint húzták ki, akiknek megmentése délelőtt 9 órától délután 4 óráig tartott. A halászcsonakot, a mely a Balaton jege közé van ékelve, majd csak a tavasz veti partra. [VK]

Február 27. A Balaton jege fölengedett. Széltében-hosszában hajózható ismét a gyönyörű édesvízi magyar tenger. [VFH]

Március 5. Időjárásunk megvadult farsang utoljára. Azóta szibériai hideg uralg, s az utakon 2 lábnyi magas hó fekszik. A közlekedés a községekkel igen bajos. [VFH]

A Balatonnal sem esett ám még meg az soha, ami most. Befagyott márciusban. A jég alig lesz tartós. [VFH]

Március 6. Megfagyva találták a 25-ére virradó éjjel Pápa mellett az első vasúti őrháznál levő úgynevezett Nyuszi-bokornál egy szalmakazal tövében Spielman Józsefet, vaszari illetőségű egyént. Beszállították a halottas házba s felboncolta a városi orvos. [VK]

Március 12. Egész héten havazott vidékünkön. Ma állt be csak az olvadás; a légsúlymérő emelkedőben. A jövő hét bizvást meleg tavaszt hoz. [VFH]

A Balaton jege már elvesztette szilárd jellegét; elvált a partoktól s ide-oda úszkál a Balaton felszínén. Eközben, amint a szél hajtja a jeget, a tó fürdőépítményeiben kárt is tett s valószínűleg még tenni is fog. A keszthelyi sziget-fürdő jobb oldali mellék szárnyépületét már tönkre tette. – A Balatoni halászok alig várják, hogy egy alkalmas szél eltakarítsa a tó felszínéről a jeget, hogy a folyó március hóban megereszthessék hálóikat a halfogásra s egy kis kereset-hez juthassanak, melyet eddig oly nehezen nélkülöztek, mert egész télen úgyszólván semmit sem fogtak. Április 1-jén még be fog állni két hóidőtartamra a halászati tilalom. Bizony-bizony, rossz idők járnak a szegény balatoni halászokra; elszegényednek, elpusztulnak. [VFH]

A halászat. A Balaton-partról írja egyik tudósítónk e humoros levelet: hogy a Balaton 4-én virradóra ismét befagyott; tehát nem március 15-én kezdődik a tilalom, hanem már most beállott, mert sem víz, sem jég! Igaz, hogy egész télen nem volt tilalom, de azért halászni mégsem lehetett. Tehát, ha lehetne halászni, akkor nem szabad; mikor meg szabad, akkor nem lehet. Úgy látszik, hogy a Balatonban is benne van a filoxéra! [VFH]

Március 19. A Balaton vízmennyisége rohamosan szaporodik, s a múlt napokban leesett nagy mennyiségű hó s a még várható nedves időjárás arra engednek következtetni, hogy a Balaton elérte maximális magasságát, sőt, május hó közepéig még legalább is egy lábbal fog emelkedni. [VFH]

Gazdasági állapot. A vetések állása és a mezőgazdasági állapot február végéig a földművelési minisztériumhoz beérkezett jelentések alapján a következő volt: A változó időjárás, különösen a hótakaró nélkül álló vetésekre kedvezőtlen hatással van; s az utóbbi napok folyamán uralkodott erős északi szél a hótakaró nélkül álló vetéseknek jelentékeny részét annyira megviselte, hogy nagyobbára üde, zöld színüket elvesztették s fakó színt öltöttek. [V]

Március 26. Időjárásunk egy hét óta pompás. Napsugaras meleg napok járnak. Ma, szombaton erős sirocco-szél tombolt. A hőmérő 12-t mutatott °R szerint (15 °C). [VFH]

A Balaton áradása oly nagymérvű, hogy azt alig lehetne sejteni. Legalább is 75 centimétert nőtt az ősz óta, úgy, hogy pl. Almádiban ellepte a fürdődobogó

legfelső lépcsőjét is, s elborította teljesen a gőzhajóhidhoz vezető kötöltést, melyet most újból fél méterrel magasítanak. [VFH]

Április 2. Itt a tavasz végre! Meleg, verőfényes, gyönyörű tavaszi napjaink vannak. A héten már egy-két fecske mutatkozott; erdei pagonyainkban pedig tegnap szólaltak meg először a fülemilék. Csak még a 3 fagyos szent ne csúfoljon fel bennünket. [VFH]

Délibáb a Balatonon. A legszebb természeti tünemények egyike volt látható, március hó 22-én délután a keszthelyi Balaton-partról. A különböző hőfokú levegőrétegekben megtört fénysugarak fölemelték és csaknem a Balaton közepére helyezték a somogyi partot. A somogyi fürdőházak, melyek a keszthelyi partokról máskor alig láthatók, mint valami középkori ostromló fatornyok emelkedtek ki a vízből. E tornyok között és mögött a tőlük jobbra-balra, csaknem vakító fehér fényű jéghegyek (a somogyi partokra megelőző napokon át sodort jégtörmelékek nagyított képei) csillogtak folytonosan változó, szebbnél szebb csoportokban. A fürdőházak, kimagasló fák és jéghegyek mögött széles ezüsthalm borította a somogyi részt. Most itt, majd amott emelkedett fel hirtelen egy-egy jéghegy és néhány perc múlva észrevehetően gyorsasággal tűnt el, hogy néhány perc múlva újra megjelenjék. Eközben a zalai parton, a gyöngén hullámzó víz fodrai egyik percben közvetlen széleit nyaldosták a Szent Mihály-hegynél, mely kis félszigetként nyúlik be a Balatonba, a másik percben már magas náderdő szegte be a hegynél majd nyugati, majd keleti széleit. Míg az ember más oldalra pillantott, eltűnt a náderdő s három koromfekete halászcsonak jelent meg a távol délkeleti részén, s e csónakok annyira kimagaslottak, mintha éppen csak a víz színét érintették volna. Néhány perc múlva hirtelenül és nyomtalanul tűntek el az előbb oly nagyoknak látszó csónakok. Később, mint apró fekete pontok még egypárszor fel-feltünedeztek egy-egy pillanatra. Ez alatt a Szent Mihály-hegynél újra megjelent a náderdő, de most már a déli oldalon. A szeszélyes tünemény ezzel sem elégedett meg. Sűrűn berakta a hegy derekát náddal, oly magasan, hogy csak a tető s a rajta levő kápolna látszott ki. Ha a kápolna nem lett volna a tetőn, az egész hegyet óriási jégveremnek vélhette volna az ember. A somogyi oldalon újra megjelentek a fatornyok és jéghegyek széles ezüsthalm háttérükkel s most az egész kép észrevehetőleg haladott délnyugatra. Négy óra felé már úgy látszott, mintha a vámházzal együtt egész Fenék vízben úsznék. Ez a káprázatos tünemény csaknem négy óra hosszát tartott. [VFH]

Április 9. Időjárásunk tegnapig igen szép volt; folyton verőfényes, meleg napok jártak. Tegnap pár órai eső esett s az éjjel gyöngye fagy volt, mely azonban nem tett kárt. [VFH]

Április 10. Kikeletkor. Elérkezett a várva várt kikelet, a rideg zord tél után. A Margit-sziget is tavaszi mezbe kezd öltözködni. Fái rügyedzenek, világra szóló hírességű pázsitterületei kizöldellnek és gyönyörködtenek a szemet; de megszólal fülemiléje is mely elbűvöli a hallgatót. [VK]

Április 17. Valóságos orkán dühöngött 19-, 20-, 21- és 22-én. Nem tagadta meg magát az április sem, mert a hideg esőbe belekeveredett hó egész nap szállingózott. [VK]

Április 23. A húsvéti ünnepek alatt, dacára annak, hogy rossz volt az időjárás, s így a kirándulások is jobbára elmaradtak, a város meglehetősen élénkséget nyert. [VFH]

Természeti tünemény. A természet ritka szép játékában gyönyörködhetett a szemlélő folyó hó 14-én délelőtti fél 11–12 óra között. – Balaton-fenék közelében az országúton a forgó szél a felkavart porból mintegy két torony magaságú oszlopot alakított. A látomány tölcser alakú volt, alant szélesebb, a magasban pedig mindinkább keskenyülő csúcsjelleget öltött. Az ellenkező szelek áramlásából támadt e jelenség (és) az országúton meglehetősen sebességgel rohant a város felé, s legmagasabbnak tűnt fel a temető mellett, ahonnan a város végéhez, hol ellentállásra találva, roppant gömbalakot öltvén fel, a légűrben feloszlott. [VFH]

Áprilisi hó. Ritkaságszámba megy másutt, de nem minálunk. Itt a Bakonyban megszoktuk azt. Hanem, hogy olyan hóesés legyen, mely a Papodtól kezdve lábnyi magasan borítsa a zirc–devecseri utat, azt alig képzeltük. Így történt, hogy a zirci apátsági kormányzó fogatát ökrös szekerekkel kellett kivontatni a hóból. E héten volt az, úgy tessék venni. [VFH]

A múlt hét fagykárjai mindenféle aggodalmakat keltenek. Bizonyos, hogy a dér s a hajnali fagy húsvét vasárnapja reggelén is sok kárt okoztak. A két ünnepnapon át a fagy azonban széllel jött s ez mozgásba hozva növényt és favirágot, ellensúlyozta a fagy hatását. Az őszi vetésekben semmi kár; a tavasziaikat megcsipkedte, de azok kiheverik. Csak a korai barackfák mentek tönkre, melyek akkor virágzásban voltak és itt-ott a védett helyeken levő mandulafák virágai veszték el. Egyéb kár nem konstatálható sehol a vidéken. [VFH]

A csatári búcsú. Május 1-jén, vasárnap, a tavasz legszebb ünnepén lesz a híres csatári búcsú, melynek egyházi szertartására városunknak csaknem egész közönsége ki szokott vonulni a kis csatári kápolnához. [V]

Szeszélyes április. Asszonyi szeszélynek megszegyenítője: április hónap ugyancsak megtréfált bennünket az idén. Sőt, tréfának kissé vastag is volt a szeszélye, mert mikor már a tavasz ölében képzeltük magunkat, s kiskabátjainkat is kigomboltuk, hogy szabadon melegíthesse keblünket a nyájas tavaszi napsugár; egyszerre csak visszalökött bennünket a zord tél kellő közepébe, s előszedette velünk a nyugalomba helyezett télikabátokat. Hó borítja a Bakony csúcsait, s szerdán, csütörtökön olyan ádáz szélvihar dühöngött fejünk felett, hogy még az utcán való járás is valóságos merénylet volt. Ablakok, cserepek, zsindelyek röpködtek a levegőben, s a korán megjött szegény fecskék dideregve húzódtak meg az ereszek alatt. Mára kissé megenyhült az idő, s most már alapos a reményünk, hogy nem csal meg többé bennünket a tavasz. [V]

Április 30. Megfagyott – áprilisban. Szerda délelőtt Iszkasztentgyörgyről (Fehér megye) táviratilag tudósították a pápai rendőrséget, hogy a község határában

április 20-án megfagyott egy pápai illetőségű egyén: Fehér Károly. A térdig érő hóban találták meg s semmiféle igazoló irat nem volt nála. Nevezett 47 éves római katolikus szertartás szerint lett eltemetve. [VFH]

Búzaszentelés. Szt. Márk napján, e hó 25-én szép idő kedvezett a szokásos búzaszentelési körmenetnek. A szentelési szertartás a vámosi út mentén a püspökmajor mellett lévő püspöki búzaföldön folyt le. [V]

Május 1. A vihar, a mely április hó 19–22-én dühöngött, sok kárt csinált a vidéken. Herenden a porcelángyárban egy vaskéményt ledobott, s igen sok háztetőt megrongált. [VK]

Villám által okozott tűz. Kapoly (Somogy megye) községben a múlt héten oly vihar volt dörgéssel és villámlással, hogy az ottani református templomba beütött és azt teljesen elhamvasztotta. Elolvadt a templom három harangja is. A tabi tűzoltóknak köszönhető, hogy a házak közül egy sem égett le. [VK]

Búzaszentelés. A szokásos búzaszentelésre igen alkalmas idő volt. A körmenet a vámosi út melletti vetésekhez vonult ki. Az egyházi szertartást dr. Rédey Gyula, kanonok-plébános úr önnagysága fényes segédlettel végezte. [VK]

Május 7. Időjárásunk teljesen megbomlott. Egy hét óta állandó az eső, köd s a hideg szinte dermesztő olykor. [VFH]

Élénk volt a város a hó első s második napján, dacára annak, hogy borongós esős volt az időjárás. [VFH]

A jégesők ivadja beköszöntött, s így felhívjuk a gazdaközönséget, hogy a jégbiztosítás iránt eleve intézkedjék. Erre legelőnyösebb az I. magy. áll. biztosító társaság, melynek főügynöke Veszprémben Vizner János. [VFH]

Vetéseink nemcsak a határban, de a Bakony- s Balaton-vidéken is rendkívül szépek. A nedves tavasz szépen fejleszti azokat. [VFH]

Korai jégeső. Adásztevelen, csütörtökön délután 4½ órakor váratlanul diónagyságú sűrű jég esett mintegy 5 percig, de szerencse, hogy sem a gyümölcsökben, sem pedig a vetésekben kárt nem tett. Utána igen meleg csendes sűrű eső következett, nemsokára kiderült s a levegő enyhült azonnal, mely mind az emberekre mind pedig növényzetre igen jó hatással volt. Gazdáinkat figyelmeztetjük a jégkár elleni biztosításra. [VFH]

Az orkán, mely a közelmúlt napokban dühöngött, Keszthely vidékén borzasztó károkat okozott. Az idej gyümölcsstermést egészen tönkre tette, a szőlőkben is nagy (a) kár. A Balaton-parti építményeket az orkán által felkorbácsolt hullámok pusztították. A keszthelyi csónakázóegylet csónakjait a kikötőből kiragadta és a somogyi partokra sodorta, honnan azokat jelentékenyen megrongálva szállították vissza. [VFH]

A híres csatári búcsú holnap lesz a szomszédos „Csatár” hegyen. Ergo, ha ma nem, hát holnap bizonyosan eső lesz. Az bizonyosabban beüt, mint Falb jóslata. [VFH]



*7. kép. Csatári Szent Kereszt-kápolna
Búcsújáróhely Veszprém mellett
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből*

Május 8. Légtűnemény. Nagyvázsonyból írják lapunknak, hogy a múlt hó 30-án szép tűneményt láttak. A nevezett nap délután 5 órakor a nap fehér, áttetsző felhők mögé rejtőzve fényéből veszíteni látszott, s tőle jobbra, mintegy 6 méter távolságra a napnak egy, előbb gyenge, de egy negyedóra múlva igen erős fényű képe jelent meg. Később, a baloldalon egy másik képe is jelent meg a nap-

nak. E szép tünemény este 6 óra felé az égbolt sötétülésével tűnt el. A mezőn dolgozó emberek természetesen szépen elmagyarázgatták azonnal. [VK]

Május 14. A csatári búcsút – ugye megjósoltuk múlt szombaton? – csakugyan elmosta vasárnap az eső. Pedig egyáltalán nem konkurálunk Falb úrral. [VFH]

Az égiháborúk napirendje van most. Égdörgés, zápor, villámlás váltakoznak. Az emberek földtelen része dühös, hanem a vetések igen jó komócióban⁶⁰ vannak. [VFH]

A múlt heti országos vásár látogatott volt; bár eső esett egész nap. Eladó több volt, mint a vevő – ami nem valami nagy öröm. [VFH]

Május 15. Közegészségügy. Az időjárás a hónap első felében nagyon száraz és többnyire szeles volt. Az É-i és Ék-i hideg szelek, derült napok és éjjelek után a hőmérőt a fagypontra alá nyomták s a kedvezőtlen időjárási viszonyok nemcsak a vegetációra,⁶¹ de a közegészségre is érzékeny hatással voltak. A hó 2-ik felében több napon át uralgott nagy viharok általános esőzést, havazást és havas esőt hoztak és úgy ezen utóbbi, mint a hó első felében volt időjárási viszonyok a légzőszervi és torokűrbeli betegek számát szaporították, a mely bajok ezen hóban uralgó jelleggel bírtak. [VK]

Korai jég. Veszprém és Zala megyében a múlt hó végén jég volt, amely azonban csak a szőlők fakadó rügyeit verte le. Különösen Tapolca, Sümeg és Keszthely vidéke szenvedett kárt. [VK]

Május 21. Időjárásunk még folyton esős, hűvös. A vetésekre kedvezőbb tavasz már nem is lehetne. [VFH]

Az angyal fogadó égése. Múlt csütörtökön délután fél öt órakor kigyulladt az „Angyal” fogadónak a Szeges-utcára (mely a Betekints felé vezet) való teteje, a kémény mellett, ugyane pillanatban az északi szél átcsapta a lángokat a Szeges-utcára. A nagy „Angyal” fogadó összes tetőzete rövid pillanatok alatt lángtengerben úszott, s a szél oly magasra korbácsolta a tüzet, hogy a fogadóval szemben lévő Jánossy-féle emeletes ház zsindeletetőzete is 3 helyen tüzet fogott. [VFH]

Fagyos szentek. Már az igaz, hogy az idén mindig megcáfolja az időjárás a kalendáriumot. Mikor ez hideget jelez, bizonyára kabát nélkül sétálhatunk, s midőn meleg napokat kellene érnünk, leakaszthatjuk a télikabátot a szegről. A héten legalább örvendetes csalódásban részesültünk; Pongrác nem hogy hideget nem hozott, ellenkezőleg, első meleg nap volt s most már kezdünk benne bízni, hogy végre nyár is lesz. [VFH]

Felhőszakadás. Folyó hó 12-én déli 12 órakor Tapolcáról éjszaknyugot felé sűrű setét felhők boríták az égboltot; dörgés és villámlás közt csak úgy szakadt a zápor, több helyen jéggel vegyest. Tapolca és a billegei gyár közti esőárok a nagy felhőszakadás miatt annyira megtelt, hogy elborítja a völgyet, és káros következményei 2 kilométernyi hosszúságban észlelhetők voltak. A rohamosan áradó víz 1,5 méter magasságra dagadva elborítja a pályatestet és a bevágáson

⁶⁰ Kondícióban, állapotban vannak.

⁶¹ Vegetációra.

átrohanva neki tartott a réteknek és pályaudvarnak, honnan átcsapva, az újonnan rendezett parkot borítá el iszapos vízzel. A vasúti személyzet úgy fél kettő felé szokatlan zúgást hallott és csak akkor tudta meg annak okát, mikor a rohanó ár szeme előtt elterült. Az ár mintegy 480 méternyi területen pedig kisebb-nagyobb rongálásokat okozott, úgy, hogy a közlekedés a lesencetomaji állomással megszakadt és csak másnap (pénteken délután) lettek a közlekedési akadályok a vasútforgalmi felügyelőség erélye folytán elhárítva. A felhőszakadás a szarvas-malmot és a gyulakeszi határt is vízárral borította. A gyulakeszi-úton majdnem emberélet is esett az ár áldozatául. [VFH]

Május 22. Nagy vihar. Pápa vidékén folyó hó 14-én óriási felhőszakadás volt. Gecse községben a villám a mezőn négy embert sújtott le, kik közül egy azonnal meghalt, kettő életveszélyesen, egy pedig könnyen megsebesült. [VK]

Május 28. A Balaton hőmérséke ma már olyan, mint forró júliusban szokott lenni. Ma szombat délelőtt a víz 22 fok meleg volt. Aki teheti – le a Balatonra mind! Éljen a kincses gyógy-tó áldásával, aki mint mi, partvidékiek, oly könnyen hozzájuthatunk! [VFH]

Pétfürdő megnyitása. Áldozócsütörtökön,⁶² gyönyörű verőfényes nyári időben nyitották meg városunk közönségének egyik kedvelt kiránduló helyét: Pétfürdőt. Ez alkalomból, Veszprémből is számosan rándultak ki a kies fürdőhelyre, melynek látogatását ezentúl már az egész nyár folyamán rendszeresen kultiválja közönségünk. [V]

Betiltott vízfordás. A rendőrség dobszó útján kihirdette, hogy a város összes tavaiból – nevezetesen a Balog-tóból, a Kális-tóból, a csorda-utcai nagy tóból és a pajta-utcai tóból – 5 firt pénzbüntetés terhe mellett tilos a vízfordás. Az intézkedés célja az, hogy az amúgy is nagyon száraz időkben esetleg előfordulható tűzveszélykor elegendő víz álljon rendelkezésre. [V]

Június 4. A Balaton mentén a jó idő dacára még mindenütt teljesen kihaltak a fürdők. A budapesti koronázási jubileumi ünnepségek okai főképp a szezon kései megnyitásának, s valószínűnek tartjuk, hogy az ünnepélyek lezajlása után egyszerre megjönnek a várva-várt vendégek. Balatonalmádiban – mint értesülünk – már csak kevés valamirevaló lakás van kiadatlan, s így alapos a kilátásunk, hogy a mostanihoz hasonló kedvező időjárás esetén zajos és kedélyes szeszonzja lesz a mi kies házi fürdőhelyünknek. [V]

Június 5. Elemi csapások. Roppant felhőszakadás volt e hó 1-jén Badacsonyan, amely az országot két helyen átszakította s a szőlők összes vízleeresztőit magával sodorta. A zivatar tartama alatt a villám is lecsapott, amely ciszterciék kápolnáját teljesen összerombolta. [VK]

Június 11. Jégeső a Somló környékén. Több községben a Somló-vidéken múlt hó 31-én rendkívül viharos idő járt. Iszonyú égiháború után megeredt a zápor és a jégeső, szerencsére azonban a vetésekben nem történt jelentékeny kár. [VFH]

⁶² A húsvét utáni 40. nap. Ekkor ünnepli a katolikus egyház Jézus Krisztus mennybemenetelét.

Villámsújtott pásztor. Folyó hó 1-jén, szerdán délután a teveli határban marhákat őrzött a 76 éves Horváth Ferenc. Az égiháború megkezdődésével fa alá menekült, hol a villám agyonsújtotta. Holttestét a falubeliek találták meg. [VFH]

Felhőszakadás. A múlt napokban oly borzasztó felhőszakadás volt Nagyvázsony és Leányfalu környékén, amilyenre ott még a legöregebb emberek sem emlékeznek. Az eső úgy szakadt, mintha dézsából öntötték volna, s közbe akkora jégszemek estek, mintegy mogyoró. A víz folyt, hömpölygött az utcákon, udvarokon, kertekben, mint fékevesztett s gátot tört folyam és sok károkat okozott a vetések- és rakományokban; mert a gabonát sok helyen lefektette, a rakományt agyon verte, a kertekből a palántát s veteményt földestől elsodorta. [VFH]

Június 18. Időjárásunk teljes nyári programot vall. Meleg nappalok; a déli órákban hőség, este kellemes enyhe lég. A fürdőző turisták s mesterlegények csavargó-ivadja teljesen beköszöntött. [VFH]

Balaton mellől. Balatonfüred. Fürdőhelyünk a kedvező időjárás dacára még mindig nagyon csöndes. A gőzhajó csak mutatóba hoz hébe-korba egy-két vendéget, s ha a környékből nem frekventálná a fürdőhelyet a közönség, bizony pusztá volna az teljesen. [V]

Június 19. Közegészségügy. A közegészség május hóban tetemesen javult. Az időjárás a hó legnagyobb részében szép derült, meleg napokban átvonuló zivatarokban és záporokban nagyon változékonyan folyt le, amely azonban nemcsak a vegetációra volt üdítő s termékenyítő hatással, de az általános egészségi viszonyokra is jótékony, sőt tisztaság tekintetében is nagyon előnyös hatással volt. – A hó utolsó napjaiban beállt 28–30 °C körüli meleg napoknak a közegészségre káros hatása nem tapasztaltatott. [VK]

Június 25. Időjárásunk a hét folyamán kevésbé volt meleg. Többször eső is esett s a hőmérsék is megcsappant. [VFH]

Július 9. Időjárásunk kánikulai hőségre hevült s a napszúrású esetek is gyakrabban fordulnak elő. A rettentő hőség a tűzi veszedelmet is fokozza, s jó lesz ügyelni a biztonsági intézkedések pontos betartására. [VFH]

Az aratás meggyeszte javában áll. Iszonyú drága lett a napszám és sok helyen 1 frt 80 kr-t is fizetnek az aratóknak. No de bírja a pompás termés, s amely gazda még most sincs megelégedve Isten adományával – annak Isten-verés dukál jövőre. [VFH]

Az ideai termésről írják Várpalotáról: Határunkon a vetések a kedvező időjárás folytán igen szépek; az őszi búza és rozs sok helyen oly szép, amilyent itt ritka időben láthatni. A tavasziak szintén jók, az árpa azonban néhol sárga; kukorica, burgonya és répa szépen kikelt és már kapálni lehet. [VFH]

Július 10. Veszprémmegye közegészségügye június hóban. Az időjárás szép, derült napokban, átvonuló zivatarokban és záporosokban változékonyan folyt le. A hőmérsék 15 °C és 28 °C fokú meleg közt ingadozott. Ezen időjárási viszonyok a közegészségre nem voltak kedvezőtlen hatással, csak az emésztő-

szervi hurutos bántalmak, leginkább a csecsemők bélhurutja mutatott nagyobb számú betegedést. [VK]

Július 23. Időjárásunk a múlt héten rendkívül szeszélyes volt. Vasárnap tisztességes szép idő volt, de hétfőn már megbomlott s borús lett az ég, kedden iszonyú hideg északi szél dühöngött, szerdán eső esett, csütörtökön ismét szélvész; pénteken eső s ma délután végre kiderült. Vajon hát ehhez a bomlott időjárás-hoz mit szólnak ama bizonyos nyilatkozó iparos-legények? [VFH]

A Balatonvidék meteorológiai megfigyelője, Lóczy Lajos egyetemi tanár e héten Almádiban s Kenesén folytatta tanulmányait. Úgy tudjuk, észleleteit külön műben fogja ismertetni a közönséggel. [VFH]

Óriási zivatar dühöngött e hó 18-án – hétfőn – délután városunk fölött és az egész környéken. Hirtelen keletkezett zuhogó záporosó robbant le a gyanútlan emberiség nyaka közé, s a folytonos villámlás és dörgés között a villám is több ízben leütött városunkban, de szerencsére kárt nem tett semmiben. A megyeház villámhárítójába is beleszaladt egy hatalmas villám, melyet azonban a vezeték minden baj nélkül levezetett az anyaföldbe. Mi különben – úgy látszik – egy országos viharok csak enyhébb részét kaptuk, mert a Dunántúl több vidékéről, – különösen Zala megyéből – jelentenek óriási viharokat, a melyek nem folytak le olyan simán, mint a mienk és tetemes károkat okoztak. [V]

Július 24. Beütött a villám a hétfői zivatar alkalmával a helybeli postahivatalba, ahol egy jelfogót széttördelt. [VK]

Vihar s villámütés. Folyó hó 18-án, délután 3 órakor felhőszakadással egybekötött óriási vihar volt Sümegen. A villám beütött Kis János városi csendőr-mester házába, amely, dacára a szakadó zápornak s a gyorsan megjelent tűzoltóság kitartó buzgalmának, megmenthető nem volt. Emberéletben kár nem esett. – Ugyanekkor bevágott a veszprémi püspökség Mária majorjába is, a hol egy Turczy Imre nevű, 16 éves szántó-gyerek vont a magát ökreivel. A villám a szegény gyereket agyonvágta; az ökrök csak megszedültek. [VK]

Július 30. Időjárásunk, mint a múlt héten ezen a héten is bomlott volt. Csütörtökig óriási északi szélvész dühöngött s csak két nap óta emberli meg magát. A balatoni fürdőknek nagy kárt okozott az a rossz hét. [VFH]

Időjelző állomás Veszprémben. A veszprémi m. királyi postahivatallal kapcsolatban augusztus 1-től kezdve időjelző állomást is állítanak fel. Ezentúl tehát abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy a „depressziók” és „csapadékok” minéműségét is pontosan jelezhetjük azon tisztelt olvasóinknak, akik kíváncsiak reá, hogy honnan és mely tájról jött a zápor, a mi a nyakunkba szakadt. [V] Az érdeklődők azt a póstahelyiség kapualjában kitett táblázaton⁶³ naponként megtekinthetik. [VK] Kezelője Gömbös Károly úr. [VFH]

Augusztus 6. Időjárásunk a hét folyamán derült volt, bár kellő meleget nem hozott. A levegő 17–19 fok között váltakozott. A Balaton vize állandóan 17 fok erejű volt. [VFH]

⁶³ A táblázat jelzéseit könyvünk 192. oldalán közöljük.

Augusztus 13. Időjárásunk a mált hét elején pár szép napot hozott, aztán csütörtökön beállott ismét az északi szélvész, tegnapelőtt erős zápor mosott végig a vidéken s tegnap egész nap borús volt az ég. Ma kiderült. A levegő 22, a Balaton vize 20 foknyi meleg. [VFH]

Óriási vész dúlt a Balatonon, csütörtökön este és éjjel. Ölnyi magas tajtékozó hullámokat vert a Balaton s a szélvész oly roppant erővel dühöngött, hogy a balatoni nádasokat összetörte s laposra lefektette a vízre. A vitorlások csak nagy küzdés- s életveszedelemmel menekülhettek a kikötőkbe – s a gőzösök utasai is páni félelem s a tengeri nyavalya minden kínjai közt tették meg akkor az esteli utat. [VFH]

Augusztus 20. Az aratás. A vetések állása és a mezőgazdasági állapotról a földművelésügyi minisztérium július hó 24-től augusztus 6-iki kelettel a következőket közli: a hosszantartó szárazságban az aratási munkálatokat a hegyi vidékek kivételével befejezték; néhol a szárazság és hőség az utóbbi időben is sok kárt okozott, különösen a kapásnövényekben, melyek azonban a július hó végén bekövetkezett jó esőzések által sok helyen felüdültek. [V]

Augusztus 27. A hőség, bár már nem oly irtózatos, még egyre tart. Olykor beborul az ég, de csak nem akar esni. A kapás növények tönkrementek. [VFH]

A villám áldozata. A veszprémi püspöki uradalomhoz tartozó Mária-major melletti földeken folyó hó 12-én három asszony zabot takarított össze, amidőn munka közben irtózatos vihar keletkezett. Az asszonyok a vihar elől menekülendő, futni kezdtek, eközben a villám lecsapott és a három közül Bende Dánielné szül. Kovács Terézia 23 éves napszámosnőt lesújtotta. A szerencsétlen áldozatot folyó hó 16-án Sümegre szállították és nagy részvét mellett az örök nyugalomra helyezték. [VFH]

A helyi uszoda aranynapokat él most. Ez a pompás, acélos víz most sok, a hőségtől megzsibbadt idegnek tesz jó szolgálatot. [VFH]

Óriási vihar dühöngött vasárnap este a Balatonon. A parti fürdőkben több helyen nagy károkat okozott a rettenetes szélvihar, mely Almádiban is elbontotta a fürdőház uszodáját, messze szórva annak elszakított deszkáit a Balatonban. – Az afrikai hőséget azonban egy cseppet sem enyhítette a vihar, s másnap csak úgy gyötörte a halandó emberiséget a melegség, mint előző nap. Csak a pénteki eső enyhítette valamennyire a hőséget, mely most már kezd alább hagyni erőszakoskodásaival. [V]

Augusztus 28. Nagy jég volt Tüskevárrott, a mely a Somlyó déli részét többé-kevésbé elverte. [VK]

A nagy hőség hatása a vasúti sínekre. Mint a „Budapesti Hírlap” írja: A nagy hőség megtámadta a cinkotai vasút síneit annyira, hogy a sínek kitágultak s tovább nem terjeszkedhetvén, meggörbültek. Csak nagy óvatossággal, körültekintéssel tudták elkerülni a vasúti szerencsétlenséget. [VK]

Kétszer ütött be a villám a vasárnap éjjeli zivatar alkalmával a helybeli postaépületbe, amikor a távíró sodronyokat megolvasztotta és egy vasszekrényt leütött. [VK]

A hőség.⁶⁴ A német tudós, kit a Csendes-óceánon nagy tengeri vihar gyötört, keservesen kiáltott föl: „És ezt még csendes tengernek nevezik.” Mit mondjunk oly hőségről, mely az árnyékban is 34–36 R-fok (42,5–45 °C). Ez is mérsekelt éghajlat! Az általános használatra való hőmérő legtöbbje a 40 R-foknál (50 °C) nem terjed tovább. Ezzel mostanában nem lehet megmérni a hőséget napsütötte helyen, a déli órákban. A higany egész végig betölti a kis csövet. Így tart ez már e hó 17-ike óta. Pedig az egész nyár száraz volt, már kiaszott minden. A híres görögdinnye-piramisok a Duna-parton az idén is ott állnak szép sötétzölden, hanem hiába keressük köztük az óriásokat. Kiaszott, elszáradt minden. A falusi ember nem bír eleget panaszkodni, hogy mi lesz belőle, s drágán számít föl mindent. Megesküszik, hogy egyéb zöld nincs az egész határán, mint az a pár gally, melyet a lova fejéhez kötött, hogy egy kis árnyéket tartson neki. Ha szél kerekedik, annak nincs semmi hűvössége, hanem olyan, mintha sütő kemencéből tolna ki, valóságos sirokkó. Erdők, ligetek sárgák, és a megpörzsölt levelekben bokáig lehet gázolni, mint ősszel, mikor korai fagy köszönt be. Budapesten kiszáradt még az élet is, s nincs olyan kelendő semmi, mint a jég, behűtött szódavíz. A mentők kocsija folyton vágat. Szedi össze az aléltakat, a napszúrás áldozatait. Nem mindenkit a nap tüzes nyila terít ugyan le, de akárhányat, s egypár halálos kimenetelűt is följegyzett a rendőri krónika. Rendkívül sokat szenved a katonaság, mely éppen e forró napok alatt indult teljes felszereléssel a hadgyakorlatokra. Budapestről e hó 20-ikán vonult ki a 32-ik ezred, s jött utána egy csomó rémhír, hogy hányan dőltek ki, hányat kellett kórházba szállítani. Ha nem is rémhírek, de szomorú hírek érkeztek az ország különböző részeiből a marsoló katonákról. A legtöbb helyen el kellett rendelni a pihenőt, és hogy egyelőre csak hajnalban tartsanak gyakorlatokat. Epedve és eltikkadtan várja mindenki, hogy mikor lesz végre már e szaharai napoknak. Kedden éjjel végre beköszöntött egy kis eső, de reggelre újra kezdődött a hőség és ma megint csak ott vagyunk a kánikula legégetőbb hőségében, lesve egy darab felhőt, vagy várva az estét, mely, ha nem is hűs, de legalább árnyéket ad.

Szeptember 3. Időjárásunk még mindig kánikulai. Hőség van napirenden; szélvihar is dühöng éjente, de eső egy csepp sem esik. A föld roppant mód kiszáradt. [VFH]

Villámcsapás. Adásztevelen folyó hó 21-én éjjeli 12 órakor a borzasztó orkán és sűrű villámlások közt megkondult a vészharangok ijesztő jelzése. Aki látta a rémséges elemek tombolását és a kigyulladást azt hitte, hogy ebben az erős szélben és nagy szárazságban, míg hogy mindenütt tömve vannak a pajták és a szérús kertek a leggyúlékonyabb anyagokkal az egész község menthetetlen porrá ég miután a tűz éppen a falu alsó részén a szél irányában ütött ki. Szerencse, hogy a házaktól egy-egy kissé távolabb mintegy 80 kéve zsúpp volt lerakva és ebbe ütött a villám, de a gyors segély és rendkívüli erőfeszítés mégis ké-

⁶⁴ VASÁRNAPI ÚJSÁG, 39. évfolyam, 35. szám. 1892. augusztus 28.

pes volt a tüzet lokalizálni, és így az elhamvadt zsuppnál több kár nem lett. [VFH]

Szeptember 10. Iszonyú szélvihar, zápor és jégeső dühöngött múlt vasárnap este városunk vidékén s a Balatonon. A völgyes utcákban folyammá dagadt az ár, kimosva a lejtők oldalait, de legalább az a haszna volt, hogy a kolera-miazmás csatornákat alaposan kitisztította. A Balatonon (csupa „Baross” kímelésből) ez idő szerint az apró „Helka”-gőzös jár s a vasárnap esti orkán Siófok s Füred közt érte ezt a nagyzási mániában szenvedő propellert.⁶⁵ No hiszen, elbánt vele a vihar úgy, hogy a földéletről lepakolt a Balatonba mindent, ami nem volt odaszögeve s – Göre Gáborként – kitisztolt az utasokból mindent, ami valaha étlapon figurált. Valóságos tengeri ispotály volt a „Helka”, s jószerencse, hogy még Füreden nem aludtak a doktorok s a korcsmárosok. Ezek aztán mihamar segítettek a „kitisztolt” gyomrokon. [VFH]

Szeptember 17. Kánikulai hőség van ismét napirenden öt nap óta. Oly nagy a melegség, akár júliusban. Az uszoda ivadja rövid időre ismét beköszöntött. [VFH]

Szeptember 24. A helyi uszoda ivadja a tikkasztó hőség miatt újra beköszöntött. Reggel és délután állandón sok a fürdőző. [VFH]

Dörgés, villámlás és zápor tisztította meg ma délben a fülledt levegőt. Az utcákban patakokban folyt a víz. Fájdalom, az eső, alig egy óráig tartott. [VFH]

Hosszú ősz. Nem a központi meteorológiai intézet, nem is Falb, az immár önmagát lejárt német tudós a mi igazi szezonjósunk, hanem a levegőnek frakkos gavallérjai, akik, ha szeptember elején egyiptomi utókúrára mennek, bizvást megrendelhetjük októberi számlára a prémes felöltőt. Az idén azonban, még most is vígan karamboloznak a kék űrben, így hát a gyors őszi fordulat dacára is, hosszú, kellemes őszt várhatunk. [VFH]

Szeptember 25. Sió árad. Mezőkomáromnál a Sió annyira megáradt, hogy a földek mind víz alatt vannak. A szegény lakosság a répát úgy szedi ki a víz alul. [VK]

Október 1. Pompás meleg napjaink vannak még mindig. Napközben szinte éget a nap. A Balaton vize 22–23 fok meleg. Persze van is fürdőzője még elég. [VFH]

Október 8. Időjárásunk a lefolyt héten két ízben hozott tartós jó esőt, mely igen elkélt a száradó őszi vetéseknek. Tegnap s ma ismét szép verőfényes nap van, s a mezők virágai sok helyütt másodvirágoznak. A méhek, melyeket a rekkenő nyár a leperzselt tarlókon, úgyszólván koldusbotra juttatott, egy hét óta újból szorgosan gyűjtik téli eleségüket. [VFH]

Balatoni fürdő saison ősszel. Joggal nevezhetjük annak az idei őszt, melyhez foghatóra csak a legidősebb emberek emlékeznek. Még az éjjelek is oly kellemesen enyhék, hogy a víz a kora reggeli órákban is alkalmas a fürdésre; leg-

⁶⁵ Csavargőzös, hajócsavarral hajtott vízi jármű.

alább ezt mondják a szavahihető korán fürdőzők, sőt még azt is hozzá teszik, hogy kellemesebb, mint nyáron. [VFH]

Október 15. Időjárásunk tegnapi még mindig verőfényes meleg volt; akár Fiume vidékén. Tegnap borús, ködös idő volt, s olykor pár percnyi eső is lecsapott. A szántóföldek vetései teljesen összeszedték magukat. Az őszi vetések viruló zöld színben fejlenek. [VFH]

A badacsonyi szüret – a hegybizottság által – október 10. határidő tüzetvén ki, mégis a délkeleti részen, mely része a hegynek, augusztus 21-iki jégverés következtében a termésnek kétharmadát leverte és még a függő fürt maradványa mai napig pusztul – október 3-án engedélyeztetett a szüretnek kezdete. – A bortermés minőségére rendkívül kedvező érlelő időjárás következte hallatlan dolgot művelt. A permetezetlen szőlők fürtjei tűrhetőleg beérnek, mely szerint minőség tekintetében a múlt évi termésnél jobbat reménylünk. – Általánosságban nem mondhatnók, hogy sok bor lesz, vagy jó bor lesz. Egyesek találkoznak azonban, akik ebben is részesülnek; de több gazdának igen kevés termésre van kilátás. Akik pedig be nem tartván az október 3-ikára kitűzött szüreti engedélyt, azok megihatják maguk, ha nem leszen nekik savanyú az engedetlenység. Tavaly történt az az eset először, hogy a cigánynak nem volt se híre, se hamva Badacsonyban szüreti alkalommal. Úgy hírlik, az idén megjönnek; de mi hasznuk leszen szegényeknek belőle? Nem tudja a primás, melyik pincénél kell a vígat, melyiknél a szomorút ráhúzni. Múlt évben történt először, hogy „Ócsó Jánosok”, „Borkő vágók” serege, mint bort vásárlók érkeztek seregélyszámba hozzánk, volt is kelete, nagy ára a haszontalan portékának, csak az óbornak nem volt vevője, amely „borextrakt”-ért most 40–50 fit-ot fizetnek. – Ez ám az igazi „borextrakt”, nem amit a vegyészek készítenek Prága- és főszékvárosunkban Budapesten. [VFH]

Másodvirágzás. Csernyéről e hét folyamán másodvirágzású orgonavirágot s almafavirágot küldöttek irodánkba. Egyébként Almádiban a rózsatők némelyikén új bimbók feslenek. [VFH]

Október 22. Az első hó. Szokatlanul korán, e héten megjelentek a levegőben az első hópihék. Velük szinte átmenet nélkül köszöntött be a tél, mert az előző verőfényes napokat, melyeken alig volt némi nyoma az őszi mélabús hangulatnak, nem lehet őszutónak nevezni. A hópihék uralma nem soká tartott ugyan, mert alig értek az anyaföldhöz, már felolvasztotta őket az őszi nedvesség, de nyomukban itt maradt a süvöltő északi szél, mely immár a téli szenvedésekről beszél. A könnyű gérockok uralma letűnt, s előkerül a télikabát, bunda a ruhatárból. Nos, akinek ruhatára és abban ilyen ruhadarabjai vannak, az csak vígan füttyöl, akár csak az éjszaki szél, hanem akinek nincs, annak módjában van a didergés. [V]

Somlyói szüret. Az idei termés korántsem elégíti ki a szőlős gazdákat, mert mindenütt várakozáson alul maradt az eredmény. A kellő időben s kellőleg permetezett szőlők jó középtermést adtak, míg ellenben a permetezetlenek jövedelme a minimumra redukálódott. A must dús cukortartalmú, amennyiben a

klostettenburgi mustmérő szerint 20–22 fokot mutat. Az újbór hektoliterje 26–32 frt közt váltakozik. [V]

Október 23. Itt a tél. Mint nekünk Veszprémből írják, ottan október hó 20-án nagyban havazott. A Bakony alját sűrű hóréteg fedi és a reá következő éjjel fagyott is. Október hó 21-én azonban ismét szép derült idő volt. [PL]

Október 29. Időjárásunk már téliesre vált. Reggelenkint ujnyi vastag dér lepi a földet, s háztetőket s állandó fagyos szél uralg. Nemsokára beállnak a katasztrófák az – ólak körül. [VFH]

November 5. Időjárásunk ismét meleg napokat hoz; csak reggelenkint van kevés dér. A tél még várat magára. [VFH]

November 12. Időjárásunk egyre jó meleg még. Fagynak, hónap híre sincs még. Ha nem azért a ramli-szezon már virágzik a kávéházakban erősen. [VFH]

Korcsolyázó egyesületünk mai estélye. Veszprém, nov. 12. A tél csak nem akar jönni, a hó csak nem akar esni s a püspök-kerti pompás víz-glacis⁶⁶ csak nem akar jégpáncélt öltetni. Pedig egy álló évig erre várt a korcsolyázó-egylet, azután kárörvendve mosolyog szemünkbe most a novemberi nap. [VFH]

November 13. Vihar. A napokban borzasztó vész csapott a Balatonra, mely végzetessé vált az alsóörsi halászokra. Alsóörsnél a halászok két ladikon már künn voltak a vízen s a hálót már ki is emelték. Egymás mellett (hálóbevonásra) le volt horgonyozva a két hajó, mikor a hullámdöntő vész kitört. Perc alatt felszaggatta horgairól a hajókat s vitte ellenállhatatlan erővel, az átellenes somogyi partra, Zamárdi felé. A nagy hajó, melyen a vezéres s négy halász ült, szerencsésen kiért a túlsó partra s pár nap múlva vissza is tért Alsóörsre. A másik hajó azonban menthetetlenül elveszett. A hullámok felborították a bennlevő 4 halással együtt. [VK]

November 19. Az első fagy csütörtök reggel állt be. Azóta kemény hidegek járnak. [VFH]

A korcsolyaegylet jégglacis-ja a püspökkertben, ma reggel már teljesen komplett volt. Most vízrávezetéssel erősítik. Holnap valószínűleg megnyíl rajt a korcsolya-évad. [VFH]

Másodvirágzás. Horváth József devecseri csizmadia mester udvarán levő almafa az idén másodszer is virágzik. A virágból szerkesztőségünknek is küldött be mutatóvány példányt. [V]

November 26. Időjárásunk most már egész télies. Alacsony, de tartós hóréteg borítja a tavakat, s földeket. Reggelenkint fagy és köd uralg; napközben azonban még ősziiesen süt a nap. [VFH]

A Balaton befagyott ma reggelre. A jég tükörsimán képződött ezúttal, mert szélcsendes faggal állt be. Egyetlen tükörsima fényes jéglap most a Balaton Almáditól Siófokig, s Tihanyig. [VFH]

A korcsolyázótér ezidén tán kevesebb kalamitást fog csinálni az egyesületnek, mint tavaly. A jég reggelenkint már jó erős a pályán, de napközben a meleg

⁶⁶ Glacis (francia) = az erődítmények előterében kialakított felsík terület. Itt a jégpálya részére kialakított, elplanírozott terület.

napsugár behatása alatt ismét fölkorhad. Még erősebb s állandóbb fagyra van szükség, hogy a korcsolyasport ivadja beköszöntsön. [VFH]

December 4. A tél. A téli hideg november utolsó napjaiban kemény módon köszöntött be. Míg Svédországban és Pétervár körül – tehát a hosszú és kemény tél hazájában – enyhe volt az időjárás, addig Olaszországban fagyott, még Rómában is dér volt, Turinban pedig egy fok hideg. November utolsó napjaiban a legnagyobb hidegek Magyarországon uralkodtak. November 27-ikén Budapesten 8 fok hideg mellett a Duna elkezdett zajlani, a gőzhajókkal a téli kikötőkbe menekültek, a propeller-közlekedés is megszűnt. Most a Dunát egész szélességében úszó jégtáblák borítják. Megkezdődött a korcsolyázás is, nem a Dunán ugyan, hanem a mesterséges jégpályákon és az állatkerti tavon. A városligeti tó még nincs elég szilárdan befagyva. Ugyanazon a napon Kolozsvárott 20, Nagyszebenben 21 fok volt a hideg a reggeli órákban. Az alföldön és a felvidéken is keményen köszöntött be a tél, mikor Pétervárott még csak 2–3 foknyi a hideg, Berlinben még nem fagyott, Párizsban pedig 5–6 fok meleg van. A hideg különben nálunk is enyhült már. [VU]

December 8. Hófuvatok, melyek hétfő reggeltől kezdve szerdáig tartottak, nem csak a vasutakat, de országutainkat is meglehetősen elhavazták. Így a mezőföldi s Zirc-vidéki megyebizottsági tagok csak harmadnap térhettek haza. Tegnap óta a kocsival való közlekedés megyeszerte akadálytalan. [VFH]

Hetipiacunk, minél rosszabb az időjárás, annál sanyarúbb ábrázatú. A sertés most már oly olcsó, hogy utóbb még rá is fizetnek az eladók, csak hogy megszabaduljanak tőlük. [VFH]

Veszedelmek most az utcai járdák ebben az olvadásos és ónos esős időben. Aztán nem látunk elég gondot fordítva, a síkos utak behintése iránt. Majd lesz aztán kései panasz, ha megint szerencsétlenségek történnek. [VFH]

December 10. A hófuvatok, melyek egész héten vesztegár alatt tartották Veszprém városát, tegnap megszűntek. Csütörtök este, ez alkalmából rendkívüli lapot adtunk ki, melyet csak ma továbbíthatván a posta, ím csatolunk vidéki olvasóink részére. [VFH]

A Balaton befagyott még múlt hó 27-én virradóra, mint azt már jeleztük. A halászokra nézve az a szerencse, hogy a jég sima, olyan, mint egy végtelen tükör s így a jégvágás és halászat könnyű lesz a múlt évihez képest, midőn a fagyás viharral, hóeséssel történt s 3–4 rétegben tömörült a jég, mely a hálókát összetépte. A jég folytonosan vastagodik, 29-én reggel már erős volt, hogy halászni lehetett rajta. Mozog is minden élő ember a parti községekben, mert ma már ez az egyetlen keresete maradt télre, mely neki kenyeret, adót és ruhát ad. Meglássuk, hogy a halbőség mekkora lesz! Mire e sorok világot látnak, már a fonyódi-, lellei-, szemesi-, szárszói-, siófoki halásztelepek megnépesedtek s meg tellett – kis szerencsével – a szép fogas és süllők ott hevernek garmadákban a zúzmarás gyepen, várva rájuk a vasúti szállítók, mert azonnal viszik a birodalom minden részébe. Adja Isten, hogy a hal-garmada ne csak álomkép legyen! [VFH]

Elrekesztve a világtól. A mi városunk környékén alig van imitt-amott egy kis hóréteg, s már is elrekesztett a hófuvát bennünket a világtól. A héten három egész napig szünetelt a vonatközlekedés Budapest és Székesfehérvár között, mert Martonvásár táján a pályatestet úgy behordta a kemény szélvihar hóval, hogy a legöregebb mozdonyok, a legtekintélyesebb hókékkal meghátráltak előle. Így esett, hogy az újságaink Budapestről három napig elmaradtak, s tegnap – pénteken – egyszerre kaptuk meg a szerdától elmaradt számokat. Olvasó közönségünk megnyugtatósául megjegyezzük, hogy intézkedtünk arra az esetre, ha hasonló alkalmakkor valami országos érdekű esemény történnék, azt Budapestről megsürgönyözzék, s külön kiadásban sietünk azt tudatni olvasóinkkal. A mostani pár napos vesztegzár alatt ilyen eset nem adta elő magát. A közlekedési akadályok különben már el vannak hárítva, s egyelőre – ha csak hamarjában nem támad valami bolond hózivatar – nem is áll be közlekedési zavar. [V]

December 17. Időjárásunk szeles, viharos volt a lefolyt héten, mely a havat teljesen elolvasztotta. Utcáink feneketlen sártengerhez hasonlók. [VFH]

Iszonyú vihar dúlt Veszprémben s vidékén tegnap. Az orkánszerű szélvész sok fát kidöntött s a városban is számos utcai lámpát zúzott össze. [VFH]

Égi tűnemény. Balatonfüredről írják, hogy e hó 11-én este 7 óra 5 perckor gyönyörű meteort láttak. Az égi tűnemény a délkeleti égboltot borította be, körülbelül 4 másodpercig tartott, s vakító fényt árasztva, sistergéssel és gyöngé pukkanással tűnt el. A köznép körében, természetesen, sok babonás szóbeszédre adott alkalmat az égi tűnemény, s öregasszonyok háború borzalmait, pusztító járványok szörnyűségeit magyarázzák ki belőle. – Ugyanezt a meteort különben Cegléden is látták, csakhogy ott nagyobb dörrenéssel ért véget, mint itt, s így a hozzáfűzött babonás magyarázatok is jóval rémesebbek. [V]

December 25. Fekete karácsonyunk lesz ez évben is épp úgy, mint a múltban, ha csak az idő meg nem tréfál bennünket, s míg a „Pápai Lapok” kézhez jut, ki nem korrigálja a tudósítást finom, fehér hópelyhekkkel. [PL]

1893

Tűzvész. Aprilhóban nagy szerencsétlenség érte a várost. Ugyanis április 14-én délután félnégykor Cserháton tűz ütött ki, mely igen nagy szél által élesztve rövid idő alatt a palotai utca jó részét és a búzapiacot elhamvasztotta. Másnap, azaz április 15-én ugyancsak délután félnégykor a Cserhát alsó része gyulladt ki; a tűz rövid félóra múlva már az ágostai⁶⁷ templomot, iskolát, a zsidóiskolát pusztította, onnan egyszer átcsapott a Cigánydombra, úgy hogy a városrész teljesen porrá égett. Este 8 órakor újra megkondult a vészharang, és a tűztoronyból jelezték, hogy a város ellenkező része – a temetőhegy – lángokban van. Szerencsére, este lecsendesedett a szél és a tüzet lokalizálni lehetett. E két napon körülbelül 210 épület - lakóház vagy egyéb épület – a lángok martalékává lett, és ez által a város lakosságának jó része nagy nyomorba jutott. A tűzkárosultak iránti részvét általános volt országszerte. A fővárosi lapok a tűzkárosultak részére gyűjtéseket rendeztek, a megyék és hatóságok kisebb-nagyobb könyöradományokkal iparkodtak enyhíteni a nyomor fájdalmait. A veszprémi tűzkárosultak részére befolyt könyöradományok összesen 9000 forintot tettek ki, mely összeg nagyobb része a károsultak közé osztott ki, a maradék összeg pedig a létesítendő vízvezetékre fordíthatni határozott. [PRHD]⁶⁸

Juliushó 29-én délután 5 és 6 óra közt óriási zivatar dühöngött városunk felett. Pillanat alatt délnyugat felől rettentő forgószél kerekedett, mely egyetlen porfelhőbe burkolta a várost. Utóbb valóságos felhőszakadás jéggel keverve zuhant alá. Az utcákon patakokban folyt a víz, és a Szent Anna-kápolnába – hol éppen délutáni istentisztelet volt – a közönségnek padokra kellett menekülnie a betóduló vízár elől. A kápolnában körülbelül 45 cm magas víz volt, melyet a tűzoltóknak két óránál tovább kellett szivattyúzniuk. A vihar a városban tetemes károkat okozott. [PRHD]⁶⁹

Január 7. Közlekedési akadályok. A hófúvás f. hó 3-án már olyan galibát rögtönzött, hogy Budapestről Székesfehérváron át közlekedő vonat Martonvásár mellett fennakadt. – Csütörtökön a soproni postaigazgatóság rendeletére a fehérvári posta kocsin indította meg Lepsény, Mór és Várpalota felé. Így hozzá juthattunk fehérvári levelezéseinkhez. A helyzet azonban csak tegnap, pénteken javult meg, amennyiben a keddi fővárosi postavonat Székesfehérváron át délután 3 órakor Veszprémbe érkezett s így, úgy látszik, a közlekedés egyelőre biztosított. [VFH]

⁶⁷ Evangélikus.

⁶⁸ A tűzvészről, annak kitöréséről, a károkról a következő oldalakon részletes beszámolókat, tudósításokat közlünk a korabeli sajtóanyagok felhasználásával.

⁶⁹ Az 1893-as év krónikájához tartozik az alábbi közlemény. Nem időjárás eseményről szól, de a feljegyzésben szereplő személy miatt érdemesnek találtuk közzétenni. „Elismerés Bolgár Mihály tanár úrnak. A gymn. bizottság nt. Bolgár Mihály tanár úrnak az építkezés körül kifejtett tevékenységéért köszönetet szavaz, s fáradságának némi elismerésül őt egy értékes emléktárggyal (díszes arany óralánc) ajándékozza meg. Ugyancsak e tevékenységéért s fáradságáért elismerő köszönetet szavaz a rendkormány 2846/1893. sz. alatti leiratban a házfőnöknek és Bolgár Mihály tanár úrnak.” [PRHD]

Hírlapunk szerkesztőjét, Kompolthy Tivadar urat, Jób fiát vive vissza Fiuméba a tengerészeti akadémiára, 44 kilométernyire Fiumétól Fuzine kicsi állomáson elhavazta a hó, folyó hó 2-án reggeli 4 órakor, s azóta ott vesztegelnek elzárva a világtól, táviratilag érintkezhetvén csupán. Szerkesztőnk, távirati értesítése szerint, valószínűleg 3–4 nap alatt, ha ugyan újabb havazás és vihar be nem áll, menekülhet a zár alól s Jób fiát elhelyezve Fiumében, visszaérkezhetik aggódó családja körébe. [VFH]

A Balaton jege karácsony előtti napokban nagyon megposhadt, gyengült anynyira, hogy a halászatot félbe kellett szakítani, s az ünnepekben dunai halat evett a közönség még a Balatonpart vidékén is. A napokbani erősebb hidegre a jég jól megvastagodott, s ma már megint halásznak, sőt kilátás van, hogy hogyha így tart az idő, kocsikkal is járják a jeget. [VFH]

Lábát törte folyó hó 1-jén Bregovics János közjegyzői hivataloszolga a cserhát-utcában. Elcsúszott a síkos úton s oly szerencsétlenül, hogy lába rögtön ketté tört. Állapota aggasztó, amennyiben, ha felgyógyul is, nyomorék marad. – Ugyanígy járt Varga Lajos adóhivatali szolga a lövölde téri úton, midőn a napi posta átvételéért indult a postahivatalba. Állapota szintén veszélyes. [VFH]

Elrekesztve a világtól. A héten három napig ismét elvágott bennünket a nagyvilágtól a hóvihar. A vonatközlekedés megakadt, s vele együtt a postaforgalom is szünetelt. Se' újság, se' levél! Egyedül a sürgönyök vékony drótszála kötött össze bennünket a világgal, s azon át tudtuk meg a napi újságokat, hogy a kormány nem bukott meg és háború nem ütött ki, a Sipka-szorosban minden csöndes. Még a világra szóló eseményeknek sincs kedvük megesni ilyen cudar időben, s a közlekedéssel együtt országszerte szünetelnek az események is. Egyébiránt keveredést okozott eleget a vihar. Sok utazó honpolgárt elszakított otthonától és családjától, s több napra idegen helyre szorította. Városunkból többen a fővárosban rekedtek, viszont nekünk is voltak kénytelen vendégeink. Így a többek között Stiller dr. egyetemi tanár, s ki Szabó Imre orszgy. képviselő beteg fiacskájának meglátogatására jött, itt vesztegelt három napig. Tegnap – pénteken – végre kinyílt a közlekedés, s egyelőre ismét szabadok a pályák minden felé. [V]

Utasok a viharban. Az e hó 3-án és 4-én dühöngött szörnyű hóviharban rendőrségünk a város környékén cirkált és nem kevesebb, mint 15 nyomorult vándorlegényt és egyéb elkényszeredett utast vett pártfogás alá, akiknek aztán a rendőrségi zárkákban adtak szállást és ellátták őket meleg étellel is. [V]

Megfagyott ember. Újhelyi Gábor balatonfüredi molnár e hó 3-án hajnalban Veszprémből gyalog hazafelé indult. A szerencsétlen ember – aki előbb valószínűleg be is pálinkázott – a városi alsóerdőben a szörnyű hóvihar elől leült az út mellett levő árokpartra pihenni. Pihenése azután átnyúlt az örökkévalóságba, mert a boldogtalan megfagyott. Csertán István tihanyi urodalmi kocsis, aki reggel Veszprém felé jött, ott találta az árokban Újhelyi Gábort félkönyékre dőlve, megfagyva. Csertán Veszprémbe érve rögtön jelentést tett a rendőrség-

nek, mely a holttestet beszállította a halottasházba, honnan – boncolás után – 5-én el is temették. [V]

Január 14. Időjárásunk e héten szibériai hideget hozott. Havazás, északi szelek s roppant fagy volt napirenden. Holnaptól kezdve melegebb napokat jelez a meteorológiai intézet. El is kél. [VFH]

„Befújta az utat a hó.” Folyó hó 12-én és 13-án éjjel nagy vihar dühöngött, mely az utakat ismét behordta hóval. Most hányják el kötelező napszámosokkal. [VFH]

A jégről. „Hol van az élet mostanában? – Barátságos, meleg szobában!” – A korcsolyasport hívei minden bizonnyal más véleményen vannak, mint a jeles költő, akinek verséből a kezdő sorokat idézzük. Nekik most a jégen van az élet. És mi is sietünk bizonyítani, hogy a jégpályán most csakugyan élet van; élénk, mozgalmas víg élet. Olyan aminő régen nem volt a veszprémi korcsolyapályán. [VFH]

Január 21. Megmentett fatolvajok. Helybeli szamarasok tűzifa tilos beszerzése végett a jutasi erdőre rándultak a hóförgeteg dacára. Az erdőőr félfagyottan talált rájuk. Ha segélyükre oda nem érkezik, ott fagytak volna meg. [VFH]

Várpalotáról írják: A rendkívüli hóviharak, hófúvatok az utakat majdnem járhatatlanokká tették és ezért valamint a nagy hidegek (mínusz 18–20 °C) miatt a heti piac igen silány volt. A kínálat, valamint a vételkedv lanya. [VFH]

Megfagyott emberek. Folyó hó 13-án a fenéki útról kóbor teknőscigányok egy megfagyott embert vittek Tapolcára. Midőn itt ruháját feloldozták, 140 forint készpénzt találtak zsebében. Valószínű, hogy az utazó a keszthelyi vásárról volt hazatérőben; talán kissé felöntött a garatra és útközben elaludt. – Heuvogel nevű marhakereskedő és marhapeccér a keszthelyi vásárról Harangozó tapolcai mészáros részére többekkel együtt marhát hajtott. Útközben elfáradván, ő és egy másik társa leültek pihenni s ott el is aludtak. Mire feltalálták őket, mindketten meg voltak dermedve. Az alkalmazott élesztési kísérletek csak az egyiknél vezettek eredményre, mivel Heuvogel teljesen megfagyott. [VFH]

Közlekedési bajaink. A közlekedési utak, melyek a roppant hóvihár következtében teljesen járatlanok voltak, már átadattak a forgalomnak. Több száz ember lapátolta a havat a nagyvázsonyi, füredi, márkói, palotai, kádártai s szabadi utakban. A vasúti közlekedés ma ismét megnyílt. [VFH]

Elhavazva. A héten ismét vesztégzár alatt voltunk három napig. A szerdai hóvihár úgy behordta vasutainknak amúgy is kényes egyes pontjait, hogy a vonatközlekedés egyszerre beszünt minden vonalon. De a vasúttal csak a nagyvilágtól zárt el bennünket a vihar, görbe országunk hegyeshalmos lejtőin azonban olyan kiváló jó munkát végzett ezúttal a hófúvás, hogy még a legközelebbi községek is napokra el voltak zárva tőlünk. A Bakonyban még most is van olyan község, melyben nem is gondolhatnak az emberek a kirándulásra, lévén az egész falu körülvéve olyan hóbástyákkal, amelyekből talán még májusra is marad mutató. A szomszéd Kádárta község főutcáján formális alagúton át ve-

zet a közlekedés. Kétfelől háztető magasságú hóbástya, s középütt olyan szűk ösvény, hogy a hámfa belevág a hófalba. – Az első vonat ma, szombaton reggel indulhatott csak útnak a veszprémi állomásra, s ugyancsak ma délben érkezett ide Budapestről az első. Ez hozta meg elmaradt postáinkat, újságainkat, s ez kötött össze bennünket újra a külvilággal, amelyben egyébiránt – a vesztegár ideje alatt – nem történt semmi világra szóló esemény. – Hogy a vasutak a vonalak kiszabadításával annyira siettek s nem kímélték a tenger költséget és fáradságot, ez nyilván csak a veszprémi korcsolyaegyesület kedvéért történt, mely ma este tartja meg a jelmezbált. Szó volt ugyan a héten róla, hogy a bált elhalasztják, mert féltek, hogy a vidék nem lesz képes a kilátásba helyezett mérvben megtisztelni a bált részvételével, de a rendezőség túlnyomó része erősen bízott a gondviselésben, hogy mára szabaddá teszi az utakat, s elhárít minden közlekedési akadályt. Nem csalódtak; ma már mindenfelé szabad az út, s a bálra máris szép számmal érkeztek vidékről és így a fényes siker – biztos. Most már jöhet újabb, akik itt vannak, itt rekedhetnek, legalább kénytelen lesz a veszprémi közönség az itt rekedtek mulattatására még egy bált rendezni. [V]

Január 28. Havas, fergeteges volt ez a hét is; különösen a hét első napjaiban anynyi hó esett, hogy alig lehetett járni az utcákon. Csütörtök óta roppant fagyos és hideg az időjárás. [VFH]

Figyelmeztetés a háztulajdonosoknak. A városi szabályrendelet értelmében köteles minden háztulajdonos vagy lakos háza, illetve lakása előtt és annak mentében a járdát tisztán tartani, téli időben arról a havat elhányatni, síkosság esetén pedig azt homokkal vagy hamuval behinteni. Akik ebbéli kötelezettségüket elmulasztják, azoknak költségére a hatóság fog intézkedni, s ezen felül még pénzbírsággal is sújtatnak. A havat az udvarból az utcára kihányatni szinte pénzbüntetés terhe mellett tilos. A város rendőrhatósága. [VFH]

A hólapátolás most a szegény nép egyedüli kenyérkeresete. A héten is oly nagy havazás volt, hogy a hatóság több száz napszámot foglalkoztatott az utcákon. Napi bérül 40 krajcárt kaptak. [VFH]

Február 4. Időjárásunk egy nap olvadásos, másnap fagyos-ködös. A szánutak elromlottak az egész vidéken. [VFH]

A Balaton jége oly vastag, miképp több helyen 20–25 cm vastag, a parton pedig a síkérebb víz a földig át van fagyva; ezenkívül a jég egy láb magas hóval van fedve, tehát egész Szibéria. A jégen természetesen egész országutak vannak, így Boglár-, Badacsony-, Akali-, Szántód- és Siófoknál 40–50 szán és kocsis megy egymásután, terhelve termőkövel; szép a partról nézni, bámulni a vakmerőséget. A siófoki fürdői építkezések-, partemelés- és gáta- és szerencsére könnyen lehet a kőanyagot szállítani, úgy az utakhoz is. A sok bokor halász is próbálja a szerencsét, de csak nem akar beütni. [VFH]

A rendőrség most a Séd-folyó tisztogatásával és a zúgók rendezésével foglalkozik, hogy a Séd-folyó hóolvadáskor ki ne öntsön. [VFH]

Hóvihar. Télapó csak nem akar alábbhagyni kegyetlenkedéseivel. Alig hogy pár napot pihent, s ez alatt kicsusszanhatott egy kis napsugár az égből, már

megebánta engedékenységét, s péntekre virradóra takaros hóvihart bocsátott a didergő emberiség nyakába. Persze, hogy a mi vasutaink nagy hamarosan elakadtak ismét. A mai délelőtti budapesti vonat csak délután ¼ órakor érkezett meg nagy lihegve, a hóeke nyomában. Reméljük azonban, hogy ez az utolsó erőlködése volt a télnek, s ha hideg lesz is, de legalább a kellemetlen hózivataroktól megkímél bennünket. [V]

Február 11. Gazdasági viszonyaink s a tél. Az erős tél nyoma meglátszik mindenfelé; a vidéki városokból és községekből is panaszkodnak, hogy a közlekedés hiánya miatt sok helyen nagy a pangás. Számos helyen panaszkodnak a gazdák a miatt, hogy a mostanában ellett malacok a nagy hideg miatt elpusztultak, és így a sertésszaporulat kedvezőtlen. Igen nagy bajt okozott a zord tél a gyümölcsfákban és be nem takart szőlőkben is; sőt néhol, mint Zala várme gyéből írják nekünk, a pincékben lévő bor is megfagyott. Milyen állapotban kerülnek ki a vetések a hó alól, azt ma még bajos volna meg mondani; tény azonban az, hogy ott, ahol sokáig védtelenül állottak és a zord idő viszontagságainak ki voltak téve, szenvedtek: a hó alatt nem igen bírtak helyre jönni, és most is nemcsak fakó színűek, de életerőt is alig mutatnak. A nagy hó gyors olvadásától minden gazda fél és méltán, mert tapasztaltuk már nem egyszer, milyen káros hatást gyakorolt a vetéseken elterülő víztömeg. [VFH]

Balatoni halászat. Az erősebb hidegek megszűntével megindult a Balaton jégén a halászat. A halászok panaszkodnak a rossz eredmény miatt. [VFH]

Február 18. A Balaton megriant. Sok százezer darabra pattant szét a jég s várja a zajlást, mely a partokra kidobja. [VFH]

Időjárásunk olvadást hozott egész héten. A hó lassankint húzódott el, s így a Séd veszélyes áradásától nincs mit tartani. [VFH]

Megfagyott vándorlegény. Nap nap után fölmerült télidőben a szomorú hír arról a szegény vándorlegényről, aki útközben megfagyott, vagy akit a farkasok felfaltak, nem hagyva hátra üres csizmájánál egyebet. A héten Várpalotáról értesítenek ilyen borzalmas esetről, ahol Stablik János sziléziai szegkovácsot találták a város végén megfagyva. Ruhái állítólag véresek voltak és a holttest is sok helyütt meg volt csorbítva. A szegény vándorlegényből bizonyára a farkasok akartak lakomát csapni. [V]

Február 25. A hó elpusztult. Pár nap óta tavaszi meleg és langyos esők vannak napirenden. A külső munka kezdetét vette. [VFH]

Majdnem belefűlt a Balog-tóba pénteken délből 3 ember s 2 ló. Egy vászolyi ember két lovát rávezette a tó jegének közepén levő lékhez, hogy megitassa. Egyszerre leszakadt a jég, s a lovak s az ember a vízbe zuhant. Lakatos Gyula bérkocsitulajdonos segélyére rohant, de alatta is leszakadt a jég s szinte a vízbe került. Ekkor Csordás Sándor sietett segélyükre, s mikor ez alatt is leszakadt a jég, egy vidéki parasztember jött segedelmükre, de ez, miután alatta is ropogni kezdett a jég, visszamenekült. Egy rongydarab, mely a jég szélére volt fagyva, mentette meg végül a 3 embert. Lakatos kapaszkodott meg ebben elsőbb s ki menekült, majd követte őt Csordás s együtt aztán kihúzták az öles mély vízben

már elfűlt vászolyi embert, ki szerencsére nemsokára magához tért. Ezután rudakkal széttörték a jeget a lovak előtt s így ezek is kivánszorogtak. Lakatos és Csordás megérdemelnék, hogy a hatóság vagy egyes jólelkű emberek megjutalmazná őket önfeláldozásukért! [VFH]

A Balaton növekedése. A Balaton jégpáncélja megrepedezett a múlt héten, s már csak nagyobb táblákban úszkál rajta a jég. A gyors olvadás különben megnövesztette vízállást is, úgy hogy a Sió-zsilip felügyeletével megbízott Józsa László királyi kultúrmérnök további intézkedésig elrendelte, hogy 0,7 méter víz bocsáttassék le a Sió-csatornába. Erre az intézkedésre azért van szükség, mert a Balaton vízállása jelenleg 14 centiméterrel magasabb az előírottnál. [V]

Március 4. Időjárásunk a héten esőt, havat s 10–12 fok meleget is hozott. Teljes tavaszi a légáram már. [VFH]

A Balaton jege szétpusztult teljesen, s a somogyi partra dobta ki tegnapi északi szélvész. [VFH]

Március 11. Olyan veszekedett időjárásunk volt a héten, hogy még a legspekulatóbb tyúkszemek is döbbenve néztek ki a lyukas lábtyűkön, bábeli zavarral, hogy fájjanak-e, vagy se. Egyik órában sütött a nap, másokban Bóraszél⁷⁰ dühöngött, aztán hólavina zúdult alá, ezt elvonta az eső, esőt szárazra fűtta a szél. Szóval újságíró legyen, aki egy szusszra kibeszélje ezt a fenomenális kötözni való klímát. Süsse meg Falb úr az összes tudományát! [VFH]

Elakadt vonat. A hirtelen melegre vált idő nemcsak a folyók jegét indította útnak, hanem a befagyott Balaton jegét is meglazította. Szerdán erős éjszakai szél viharzott végig a Balatonon. A megtört jégtáblákból egész torlaszokat korbácsolt fel az orkán, amelyek ellenállhatlan erővel zúdultak a somogyi partok felé. A parthoz verődve, az utánuk jövő jégtömbök óriási nyomása kicsapta a felágoskodó jégsziklát a part mellett elvonuló vasúti töltésre, vastagon elborítva a pályát. A kedden délután Kanizsáról Székesfehérvárra tartó személyvonat ezen akadály miatt kénytelen volt – az esetleges kisiklás szerencsétlenségének elkerülése végett – Fonyód tájékán megállapodni. A vihar lecsendesült eközben. A vasúti munkások ekkor nekifogtak a pálya szabaddá tételéhez, ami nem kis munkába került. Így történt, hogy a személyvonat 6 óra helyett csak 8 óra felé ért be Székesfehérvárra. [VFH]

A Balaton teljesen megtisztult a jégtől. Rosenberg kenesei halászhajói tegnapelőtt már künn voltak a vizeken, de a hirtelen keletkezett orkán elől csakhamar a halászrévbe visszamenekültek. [VFH]

Várpalotán e hó 5-én nyári eső volt – mint nekünk írják – villámlással, mennydörgéssel és mogyoró nagyságú jéggel. [VFH]

A hétfői országos vásárra elegendő szarvasmarha és ló lett kiállítva, de az eladás a legsilányabb volt. Utóbb az eső is szétverte a vásárt. [VFH]

⁷⁰ Bóra: a dalmát tengerpart hideg, viharos erejű északkeleti szele ősszel és télen.

A várbeli kút alagsövei, mire 1862. óta nem volt eset, mélyen a föld alatt úgy összefagytak, hogy a hatóság most végig kibontatja a csöveket s tűzzel olvasztja ki. Így a jövő héten majd ismét lesz víz a kaszinó előtti bázinban.⁷¹ [VFH]

Március 18. Március 15-ének gyönyörű idő kedvezett Veszprémben. Egész nap pompás verőfény volt; az utcák- s tereken százával sétált a közönség. [VFH]

Időjárásunk, noha még márciusban vagyunk, teljesen áprilisi. Verőfényes szép meleg napok még mindig váltakoznak. A vetések igen szépen fejlenek; a gyümölcsfákban sem esett semmi kár a télen. Hernyónak nyoma sincs s így, ha csak kései fagy vagy köd nem jön közbe, igen bő gyümölcstermesre számítunk az idén. [VFH]

Március 25. Időjárásunk kedvezőtlen volt egész héten. Hajnali dér, fagy, nappal hideg esők, havazás s szélvész váltakoztak. A külső munka egész héten szünetelt. [VFH]

A Balaton képe a lefolyt két hét alatt nagy változáson ment át. Két hét előtt még egész jégpáncél borította a tavat, mely egy jó széllel hirtelen eltűnt innét – a somogyi partokra. Ma már a keszthelyi csónakázóegyesület szép csónakjai jórészt a vízre vannak bocsátva, s kedvező időjárás mellett a csónakázósportot űzhetjük. [VFH]

Április 1. Időjárásunk egész héten szép volt. Még ma is pompás meleg verőfényes nap volt. Fájdalom, a legközelebbi napokra esőt, borút jelez a központi időjelző állomás. [VFH]

Április 8. Időjárásunk e héten borús, esős s kevésbé meleg volt. Sok helyen még fűtöttek is, hol persze sok volt a fa. [VFH]

Április 15. Tűzvész. Szörnyű katasztrófát bocsátott a balsors e hó 13-án – csütörtökön – szegény városunkra. Rettenetes szélviharban tűz ütött ki a Cserhátvárosrész egy viskójában, s mire az emberek ijedelmükből magukhoz tértek, mire segítő kezek hozzáfoghattak volna az oltáshoz, már akkorra egész utcasorok állottak lángtengerben. (...) Csütörtökön déltájban, orkánszerű szélvihar támadt fel hirtelen, és végigsöpörte a város utcáit, valóságos porfellegeket szórva fel a magasba. Ebben a szörnyű szélviharban, úgy ¼ óra tájban egyszerre csak megkondult a tűzoltó őrtorony tűzjelző harangja, s az emberek megrémülve rohantak ki az utcára, megtudni a veszedelem mibenlétét. Másnap estefelé alábbhagyott, majd egészen elült a szélvihar. [VH]

Április 22. A szélvihar, mely hetek óta dl vidékünkön, alig pát órát szünetel, s naponta újból feltámad. Tegnap hajnalban gyöngé tavaszi eső volt. Az időjárás állandóan hűvös. [VFH]

Újabb tűz ütött ki ma délelőtt, óriási szélvihar mellett, ismét a Cserháton, hol Joó János háza kéménye gyulladt ki. Szerencsére hamar eloltották. Hát erről a rettentő könnyelműségről ki fog felelni? [VFH]

⁷¹ Víztorló medence, víztartály.



Hetivásár a gabonapiacon.

8. kép. Hetivásár a gabonapiacon
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Április 29. Időjárásunk e héten még mindig hideg, szeles volt. Tegnap kis eső volt, mely némileg felüdítette a vetéseket. [VFH]

Május 6. Rendkívüli ez a mostani időjárás. A sok szárazság után tegnap fagy köszöntött be s a Bakonyban hó is esett. A gyümölcsfákban és szőlőkben óriási a kár. [VFH]

Májusi tél. Gyöngyvirág-nyílás hónapjában dideregve, fázva, téli kabátban jár az utcákon az emberiség. Azok a bizonyos legöregebb emberek is csóválják a fejüket, mert a kikelet legbájosabb hónapját, a májust ilyen zordnak, kajánnak nem látták még soha. Örökös szélvihar és állandó hideg hazudtolja meg a kalendáriumcsinálókat, akik ma reggel ugyancsak nagyot nézhettek volna, ha a Bakonyt látják, melynek ormait május 6-án messze csillámló fehér hótakaró fődte. – A gazdákra nézve legsúlyosabb ez a kegyetlen időjárás, mert tönkre teszi a termést, s ínséges esztendőt ígér. Úgy a tavaszi, mint az őszi vetés sokat szenved, s alig állhat már lábra. Rossz időket élünk!... [VH]

A csatári búcsú holnap, vasárnap lesz, de a mai mostoha időjárás mellett alig marad hű régi hírnevéhez. Tavaszi kiránduláshoz sehogyan se illik a téli bunda, s így alig hisszük, hogy a búcsú az idén túlságos népes lenne. [VH]

Három tűzeset. Még le sem csillapult a városunkat ért szörnyű katasztrófa okozta izgalom, s a balsors már azóta is több ízben megfenyegetett bennünket hasonló veszedelemmel. Csütörtökön estefelé Bokrossy Viktor kereskedő piactéri házában raktárában (...) meggyulladt több petróleumos és spiritusszal telt hordó. A rettenetes szélviharban (éppen olyan erős szél fújt, mint éppen három héttel azelőtt a nagy tűzvész napján) szörnyű izgalom támadt. Pár perc alatt óriási embertömeg lepte el a piacot, s mindenki halálos rémülettel leste, hogy nem kap-e a tetőzetre a tűz. [VH]

Május 13. A csatári búcsú múlt vasárnap tartatott meg. Igen sokan rándultak ki e búcsúhelyre városi polgáraink közül is. [VFH] A kellemetlen hideg idő dacára is igen látogatott volt. [V]

Időjárásunk e héten kedvező volt. Többször eső is esett, s meleg, langyos napjaink voltak. A vetések javulni kezdenek. [VFH]

Fagy. Szegény sors sújtotta Balaton-vidékünket az idén ismét súlyos csapás érte. Amit a filoxéra, peronoszpóra s több ilyen gyilkos féreg még meghagyott volna, az idén azt is elvette a fagy. A múlt heti valóságos téli hidegek – különösen lapályos helyeken – megölték a szőlőt, s elvégezték a szomorú szüretet májusban. A gyümölcsfákat nem bántotta annyira a fagy, s ha valami közbe nem jön még, valamicske gyümölcstermésre még számíthatunk. A fagyos szentek, Pongrác, Szervác, Bonifác jól viselték ugyan magukat, mert e napokon enyhe, szép idő volt koronkint egy kis borulattal, de mit ér az, ha ezek a gonosz urak ezúttal nem a naptár szerint, hanem kivételképp – úgy látszik – egy héttel előbb ülték meg névnapjaikat. Akkor fagyott el a Balaton melléke. [VH]

Országos vásárunk meghozta az óhajtvá várt áldásos esőt, mely a hétfői vásárnak nem használt ugyan, de azért mégis több haszna volt, mint a legjobb országos vásárnak. [V]

Május 20. Az időjárás, mely a múlt héten fullasztó, szinte nyári rekkenő hőséget hozott, néhány nap óta több helyütt esősre változott, és kaptunk ma reggel mi is belőle, de bizony csak keveset. A szárazság egyik-másik vidéken már is ropant károkat okozott – ha hamarosan változás nem következik, helyrehozhatatlanul elpusztul úgy az őszi, mint a tavaszi vetések nagy része. De a gyümölcstermés is ugyanúgy silány lesz, sőt a Balaton mellékén a fagytól megkímélt vidékek termése is felettebb kétesse kezd válni. [V]

A vetések állása megyénkben. (Siófok, május 18.) Március hó elejétől tartott a szárazság és azóta kis megszakításokkal folyton hideg északi szél volt; ez a két faktor annyira megviselte a növényzetet, hogy a múltkori esőzés is csak néhol használt annyira, hogy a gabona és általában a növényzet közepes termést fog nyújtani, igen természetesen a mostaninál is jobb időjárásban, mert ma már az időjárás ismét kedvezőtlen. [VFH]

Felhőszakadás. Tegnap, pénteken délután, amikor néhányszor fölöttünk is meg-megdörrent az ég, óriási felhőszakadás volt a megyénkbeli Mencshely község határában. A lejtőkön pár pillanat alatt valóságos vízár hömpölygött végig, s elsodort az országúton két ökröt, több sertést s számos apróbb lábas és szárnyas jószágot. [VH]

Eső után. Valóban kétségbeejtő volt már a gazda helyzete. Az ősziék megritkultak, és ahelyett, hogy megbokrosodtak volna, visszamentek, sárga színt öltöttek, kövecses talajon pedig tényleg ki is pusztultak. A tavasziak pedig keveset tudtak kikelni, de fejlődésre semmi hajlamot nem mutattak, ahol pedig száraz és hantos volt a talaj, ott tétlenül hevert a mag anélkül, hogy csírázott volna. A répát elvetették, sőt a burgonyát és itt-ott a tengerit is már ültették, de

még a répa sem tudott kelni, a másik két növény pedig részint szárazság, részint a hideg miatt nem mozdult. És íme, megváltóként jött a hét elején a várva várt eső, a varázs megtört és reggeltől estig estek az áldást hozó, aranyot érő cseppek. Szinte fellélegzett az ember, akinek szeme előtt lebegett egy gyalázatos termés, éhínség és nyomor rémképe és örült a keresztény gazda annak, hogy rossz – mily ironia, hiszen jó, nagyon jó idő volt az – idő miatt az első keresztjáró napot a templom falai között kellett töltenie. [V]

Május 28. Időjárásunk a lefolyt héten viharos volt; eső, szél egymás után változtak s a hőmérő erősen leszállott. [VFH]

Felhőszakadás volt csütörtök délután Almádiban, mely tönkretette dr. Óváry Ferenc gyönyörű új parkmunkálatait s számos szomszédos szőlőt. Sokat szenvedtek a Remetevölgyi s így szerkesztőnk ottani birtoka is. [VFH]

Villámcsapás. Pápán Tóth Péter kereskedő e hónap 20-án harmadmagával hazatérőben volt a pápai vásárról, midőn egyszerre nagy vihar keletkezett, s Tóth Pétert, aki ijedtében a kovácsi göbecsgödörhöz menekült, a villám agyoncsapta. [VFH]

Június 3. Ama népünnepély, melyet iparoskörünk rendezett volna holnap, vasárnap a vasúti erdőben, a mai roppant esőzés miatt elhalasztatott s június 18-án, holnaphoz két hétre fog megtartatni. [VFH]

Gyújtó villám. Múlt 19-én szakadó esőben Csöglén a református templom mellett egy kis házba beütött a villám s dacára a nagy zápornak, az épület pár pillanat alatt a lángok martaléka lett. Szerencsére emberéletben nem esett kár, a tüzet is gyorsan lokalizálták, és csak 20 liba gyászos elhunyt fölötte írhatnánk nekrológot. [VFH]

Úrnapja. Az időjárás ez idén csöndes esővel mosta el az úrnapi fényes egyházi ünnepeket. Benn a főszékesegyházban villei Pribék István felszentelt püspök celebrált fényes segédlettel, s mise alatt a Szentháromság-téren álló honvéddíszszázad 8 dízsörtüzet adott. A körmenet azonban a szakadó esőben a templomból nem jöhetett ki. [VH]

Esik eső... Egy hét előtt még majd szomjan vezett el az édes anyaföld, s a gazdák rettenetesen sóhajtottak egy kis eső után. Ma meg már sok is a jóból, mert pár nap óta folyton esik az eső, mintha öntenék, s egyik végletből a másikba estünk. Eddig szárazságtól féltek a gazdák, most meg egy kis napsugár után esengenek. Ha idejekorán kibukkanik a fényes napsugár, egyszeribe olyan rohamos növése és gyarapodása lesz mindenemű veteménynek, hogy elhallgathat minden gazda a panasszal. Fájdalom, azonban olyan makacs szürkeborulat lebeg felettünk, hogy nemigen bízathatjuk magunkat egyhamar napfényes idővel. [VH]

Június 10. Időjárásunk a hét első felében rettenetes esőzést hozott úgy, hogy a föld nélküli leégett házak boltozatai kivétel nélkül átáztak s nagyrészt beszakadtak. Legtöbb tűzkárosult család a pincékben, fészerekben vonta meg magát. Legszerencsétlenebbül Mészáros Mihály járt, kinek cigánydombi házat, mint tűzveszélyest, a tűz utáni napon a hatóság lebontatta, hogy valahogy meg ne

gyulladjon tőle (ha ismét kiüt a tűz) a főispáni s pénzügyigazgatósági lak. Aztán a lebontott házat most teljesen demolierozta⁷² az eső úgy, hogy falai szétáztak, szobatetőzetei leszakadtak s ő és családja a méh-házba voltak kénytelenek menekülni. Kára 1000 frt-nál több. Elkerülhettük volna ezt is, ha a lebontatás-kor a felépítésre is gondolt volna a hatóság mindjárt. [VFH]

A péti fürdőnek drága dolga van ismét, hogy az idő jobbra fordult. Mint halljuk, napról napra mind több vendég zónáz ki e remek helyre, úgy Veszprémből, mint Fejérvárról. [VFH]

A múlt napi tartós esőzéseknek meg lett azon áldásos eredménye, hogy vetéseink országszerte fellendültek; de a veszprémi leégett s részben hatóságilag lepusztított tetőzetű házak birtokosainak keservesen meg kellett szenvedniök a fedél nélküli épületek alatt. Vannak, akiknek házfalai az esőzések folytán annyira elpusztítottak, hogy lakásukat elhagyniok kellett. Sőt, vannak oly röghöz tapadt szerencsétlenek is, akik csekély holmijukhoz ragaszkodva, házaikból kiköltözni nem akarván; onnét hatóságilag kitiltattak. [VFH]

Medárd. Nagy szárazság idején úgy várja a gazda Medárd napját, mint a megváltást. Azt tartja a néphit, hogy ha Medárd napján eső esik, negyven napig ömlik az áldás ezután egyfolytában. Tegnapelőtt virradt ránk ez a jeles szent, kinek napján kevesen ünnepelnek névnapot, de nem lehet panaszunk ellene, mert derekasan viselte magát, hozván felhőoszlató szelet, enyhe tavaszi levegőt és reménységet, hogy még jóvá lesz minden, aminek hasznára válhatott a kitartó esőzés. A felsővidékről érkező hírek szerint bőven elég volt az áldásból, csak a homokon nem zúgolódnak érte, ott elkel az esőből akármennyi. Különbösen áradások is vannak többfelé a hosszas esőzés miatt, sőt kiöntésekről is sűrűn érkezik panasz. [V]

Június 11. Garabonciás idő. Olyan veszekedett időjárásunk volt az elmúlt héten, hogy még a legspekulálóbb tyúkszemek is megdöbbenve néztek ki lyukas lábttyükön, valóságos bábeli zavarral, hogy fájjanak-e vagy se. Egyik órában süttött a nap, másikon a zápor zuhogott, majd a szél dühöngött. Szóval újságíró legyen, aki egy szuszra kibeszélje ezt a fenomenális klímát. Süsse meg Falb úr az összes tudományát! [PK]

Június 17. Vizontagságos bérmaút. Vizontagságos bérmaútja volt a héten villei Pribék István felszentelt püspöknek, a veszprémi káptalan nemes szívű, jótékonyágáról ismert érdemes tagjának. Megyéspüspökünk, Hornig Károly báró, elvégezvén Kaposvárott a bérmaútást, a kaposvári kerületben folytatandó bérmaútást Pribék püspökre bízta. Pribék öméltósága Veszprémből megyéspüspökünk fogatán, Németh János papnevelőintézeti aligazgató kíséretében indult el körútjára, s mindjárt a városerdőnél érte őket kellemetlenség, amennyiben valamit elvesztettek a kocsiról. Az elveszett holmi megkerült ugyan, de a kellemetlenség csak fokozódott az utazás további folyamán. Tihanyból ugyanis a kompon mentek át a Somogyba, s a hajót erős vihar vette elő a Balatonon.

⁷² Megrongálta, tönkretette.

Csaknem három teljes óráig táncoltatta a kompot a vihar, míg a révészek nagy erőfeszítéssel ki tudták azt vonszolni a partra, de így is jóval a túloldali révházon alól, hová a vihar verte őket. [VH]

Június 24. A vetések állása. (Lepsény, 1893. jún. 20.) Nyolc nappal előbb megszűnt az esőzés, azóta a legkedvezőbb idők járnak a gabonafélékre, nappal kellemes melegek, éjjel üdítő harmatok. A múlt héten köd volt, de nem tett semmi kárt. A kapásnövények igen szépen fejlődnek, a kedvező időjárás minden mulasztást pótol; a búza igen szép, fejlődése szemre, szalmára igen jó kilátás van, ma jó középtermésre jogosítanak. [VFH]

Népünnepély. A kellemetlen idő miatt e hó 4-éről elhalasztott népünnep – mint lapunk előző számaiban is jeleztük – múlt vasárnap tartatott meg a vasút mellett elterülő erdőcskében. [VH]

Július 1. Időjárásunk a héten szeszélyes volt. Rekkenő hőség, eső és zivatarok váltakoztak. A vetések gyönyörűek. [VFH]

Július 8. A veszprémi kereskedő ifjúság nyári táncvigalma. A nyári évszakban, a szabadban rendezett táncvigalmak ki vannak téve az idő esélyeinek; rövid ideig tartó eső vagy borult égboltozat sokat árt az ilyen multságok sikerének. A kereskedő ifjúság az egész hét folyamán lázas sietséget fejtett ki táncvigalma érdekében. A „Betekints” mulató kert (július 1-jén) szombat délután díszes lampionokkal, transparenttel és zöld gallyakkal díszítettetett s a rendezőség szívszorongva várta a meghívott közönséget. De „Jupiter pluvius” nem méltányolta a derék rendezőség buzgalmát, mert az esti órákban jótékony záporosót bocsájtott a földre. A táncvigalmat nem lehetett megtartani, ami nagy kár volt, mert a szép számmal vidékről érkezett közönség még az esti órákban haza utazott. [V]

A Balaton áradása ezidén későn következett be. Április hó helyett – mint rendszeren – most július elején árad. Hőmérséke is szokatlan; 22–24 fok meleg most, máskor a kánikulában forr föl ily magas hőfokra. [VFH]

Július 15. Az eső, melyet hetek óta áhított a szomszagos föld, tegnap megjött; kevés volt, de mégis jobb a semminél. [VFH]

Közkutaink a beállott nagy hőség következtében kiszáradnak. Az Anna-téri, festő-, a temetőhegyi kutakban oly csekély máris a víz, hogy hatóságunk eltiltotta a nagyobb vízfordást az összes kutakból. [VFH]

Az aratás. Vármegyénk területén s városunk határában is megkezdtek már az aratást, melynek eléggé alkalmas időjárás kedvez. Az eleség a legtöbb helyen középtermést ígér, minőségre nézve azonban nagyban fölülmúlja az előző évek terméseit. [V]

Július 22. Időjárásunk rekkenő hőséget s esős, villámos viharokat hoz váltakozva. Az aratás így sok hátrányt szenved. [VFH]

Gyújtó villám csapott le hétfőn a káptalan kiliti asztagjába s azt elégette. A 3000 frt-nyi kár biztosítva volt. [VFH]

Riadalom. Tűz a Jeruzsálemhegyen. – Hétfőn, e hó 17-én délután ¼ órakor a veszprémi tűztoronyban ismét megkondult a vészjelző harang. A megriadt la-

kosság egyszerre talpon volt az egész városban, s nagy tömegekben rohant a Jeruzsálemhegy felé, amerre a toronyban kitűzött zászló a tüzet jelezte. (...) A vízhiány ismét akadályára volt a védekezésnek, s a kocsival csak felső végén megközelíthető, szerencsétlen fekvésű szűk utcában égő ház körül eleinte üresen tátongtak a tűzoltók fecskendői. (...) A sorsnak mutatójára hát talán ez az eset is, hogy vízvezetékünk vajúdó kérdésének megoldását siettesse. Az erre vonatkozó ajánlat a város előtt fekszik, nagyon kívánatos volna, hogy ne fekdjék ott sokáig, s ne vándoroljon bizottságtól bizottsághoz, hanem tekintsék égető kérdésnek, mely mielőbbi megoldást követel. Mert nálunk még az is megtörténhetik, hogy a sok huzavona alatt egyszer csak leég a fazsindelyes városháza, s benneég a vízvezetéki ajánlat. [VH]

Fürdőélet a Balatonon. (Balatonalmádi, június 22.) A múlt vasárnapi Margitbúcsúnak délelőtt nem kedvezett az idő. Hűvös, esős reggel volt s így kedvezőtlen auspiciumok⁷³ közt kezdődött a nap. [VFH]

Július 29. A veszprémi iparosifjúsági egylet július 13-ára tervezett s a kedvezőtlen idő miatt egy ízben elhalasztott nyári táncvigalmát e hó 22-én tartotta volt meg. A multság sikere a várakozásnak teljesen megfelelt, amennyiben féltíz órákor már telve volt a Betekints-kert helyisége táncolni szerető közönséggel, s járta is a táncot szakadatlan úgy körülbelül féltizenegy óráig, amikor aztán gondoskodott az ég a veszprémi multságokra szokásos hűsítőről; hatalmas mennydörgés és villámlás közepette ugyanis egy óriási záporosót bocsátott a mulató közönség nyakába, s pár perc alatt a fényben úszó kertet vízben úszóvá változtatta át. A rendezőség a vihar előjeleire pillanatnyi idő alatt behordott mindent a háromlábos álló faalkotmány alá, ahol aztán Kurucék tovább húzták a nótákat, s kissé szorongva bár, de annál kedélyesebben folyt a tánc a szűk helyen reggel 4 óráig. [VH]

Villámcsapás. Jánosházáról írják nekünk: július 17-én délután 12 és negyed órákor, roppant zivatar keletkezett, mely félelemmel tölté el a lakosságot. Jó félóraig folyton dörgött és villámlott, hullott a zápor. Egyszer csak nagyot dörgött és lecsapott Tertsch József bíró pajtájába és percre rá ismét oly dörgés és villámlás és ugyanazon tulajdonos házába csapott le. A tűz tovaterjedését a tűzoltók buzgó munkája akadályozta meg. [VFH]

Iszonyú orkán csapott városunkra ma, szombat délután 6 órákor. Pillanat alatt nyugat felől rettentő forgószél kerekedett, mely egyetlen porfelhőbe burkolta a várost. Utóbb felhőszakadás, jéggel keverve zuhant alá. Az orkán a Cigánydomb épülőfélben levő házaiban sok kárt tett. Leverte s leszaggatta az új cserépszindelyeket; különösen sok kárt szenvedett Tamás Lőrinc, Velyi Ferenc, kinek házában Siberna ügyvédsegéd lakása s összes bútorzata teljesen átázott, továbbá Mészáros Mihály, kinek háztetőjét kegyetlenül megrongálta az orkán. Az utcákon piszkos ár hömpölygött, mely méter magasan elárasztotta az Annakápolnát, melyet aztán a tűzoltók szivattyúztak szárazzá. [VFH]

⁷³ Auspicium = előjel, kilátás (a jövőre).



*9. kép. Veszprém – Szent Anna-kápolna
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből*

Augusztus 6. Veszprémi hírek. Július hó 29-én este 6 és 7 óra tájban Veszprém városában oly vihar dühöngött, amilyenre még a legöregebb emberek sem emlékeznek. A mondott időben minden előzmény nélkül keletkezett az iszonyú szélvész és tartott körülbelül 20 percig, ennek némi lecsillapodásával megeredtek az egek csatornái és dörgés és villámlás között oly nagy eső esett, hogy az egész város egy tengernek látszott. A rendkívüli idő úgy a városban, mint a vidéken jelentékeny károkat okozott. Az Anna-kápolnából, hol ez időben épp istentisztelet tartatott, a bent levőket csak a tűzoltók segítségével lehetett onnan kiszabadítani, a víz egyes házakba és pincehelyiségekbe hatolt és itt is károkat okozott. [PL]

Augusztus 12. Időjárásunk egész héten kriminális volt. Eső és szélvész egymást váltotta föl hűvös időjárás mellett. A balatoni fürdők e hétnek érzékeny kárát vallották. [VFH]

Az országos vásár múlt hétfőn a rendkívül rossz időjárás miatt igen rosszul ütött ki. Alig pár eladó jött be, az is visszavitte portékáját. [VFH]

A balatoni viharok e héten is állandóan dühöngtek. Múlt szombaton éjjel 3 yacht (Szalay Imre Sárga rózsája, Tóth Kálmán Nemeréje s szerkesztőnk Szelimája) az orkán alatt künnrekedtek a siófoki-tihanyi zátonyok előtt, s a „Baross” gőzhajó a rémséges vészben (bár 100-nál több utasa volt) mégis megkísérelte a Szelima megmentését. Háromszor is megkerülte a vészbeso-

dort yachtot, de sleppbe vennie nem sikerült, az orkán elkapta a nagy gőzöst is s elvesztette a yachtot a szemhatárból; szerencsére a Szelima a Joung-építette hajók legerősebbike s mindig sértetlen állotta ki a vihart, a rajtalevőkkel együtt. [VFH]

Augusztus 19. Időjárásunk, mely két héten át állandóan északi viharokat hozott, e héten ismét neki melegedett. A kánikula szezonja beköszöntött. [VFH]

Villámcsapás. E hó 17-én éjjel 11 óra tájban sűrű mennydörgés és villámlás zavarta meg városunk lakóinak nyugalmát. Nálunk azonban szerencsére nem történt semmi kalamitás,⁷⁴ de a Bakony felől vöröslő égálja már akkor jelezte, hogy ott nagy veszedelmet okozhatott a vihar. Így is volt, mert mint tudósítónk írja, azon éjjel a villám Kisdudar községben leütött a Nádasdy-urodalom egyik nagy istállójába, s a benne volt 38 darab ökröt agyonsújtotta, s egyúttal a tetőzetet is meggyújtotta. Erről a cselédlakások is meggyulladtak s ezeknek az égése világította be annyira a borult eget, hogy a tűz visszfénye városunkig elhatolt. [VH]

B. Füredről írja tudósítónk,⁷⁵ hogy a pompásra fordult időjárás következtében még mindig érkeznek vendégek – nemcsak turisták – hosszabb tartózkodásra. [V]

Augusztus 26. Időjárásunk viharos. A hét elején tikkasztó hőség uralgott; 2 nap óta egyik égi háború a másikat követi. A légáram mindamellet meleg. [VFH]

Szeptember 9. Időjárásunk, mely 2 hétig krudélis⁷⁶ volt, e héten jóra fordult. Két nap óta meleg, derült időjárásunk van. [VFH]

A helyi uszodában, hogy ismét meleg napjaink vannak, ismét élénk élet van. Az úszástanítás is javában foly. [VFH]

Szeptember 16. Időjárásunk már erősen ősze jár. Reggelenként csípős hideg szél járja s a nap csak délfelé melegszik föl. Az eső hiányát rendkívül érzik a még le nem aratott kapás növények. [VFH]

A Séd-víz kiapadóban van. Hetek óta folyton apad a város ez egyetlen patakja, s most már oly alacsony a vízállása, hogy a molnárok méltán tartanak attól, miszerint pár nap alatt teljesen elvész a vízerejük. [VFH]

Szeptember 23. Időjárásunk egész héten derült, meleg volt; ma, mint hetek óta minden szombat, erős déli szélvész dühöngött. Az esőhiány roppant károkat okoz. [VFH]

A nagy szárazságot a marhapiac is megsínyli, mivel a takarmányhiány miatt az állatok elsatnyulnak. A múlt hétfői vásáron a szarvasmarhák és a lovak értéke annyira megcsökkent, hogy potom áron is alig vették meg azokat. [VFH]

⁷⁴ Kalamitás = általában nagy szerencsétlenség, nehézség, galiba.

⁷⁵ VESZPRÉM, XIX. évfolyam, 33. szám. 1893. augusztus 19.

⁷⁶ Krudélis = kegyetlen, kíméletlen, iszonyú, nagyon rossz.



10. kép. Veszprém - Sédparti részlet
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Országos vásárunk igen népes volt múlt hétfőn, különösen a marhavásár. Kár, hogy már kora délután egy kis futó zápor szétkergette a vásár publikumát s így az adásvételt csak útközben folytathatták. [V]

Szeptember 30. Időjárásunk a hét első napjain ködös is, hűvös is volt, kedden pedig tartós eső hullott a régóta szomjas földre. A hét utolsó napjain gyönyörű szép verőfényes őszi idő járt. [VFH]

A fogyó Balaton. A mi szép magyar tengerünk, a Balaton sorvadásban van; évek óta nem volt már ilyen nagy beteg és most, hogy a hínár is, az apadás is ártalmára van; aggódva nézünk a betegség fázisai elé. Az elszaporodó hínárt emberi erővel ellensúlyozni lehet, a víz apadását azonban nem lehet meggátolni; gyógyíthatatlan betegség az. [VFH] – Jó, hogy nem jár ilyenkor a gőzhajó, mert a kikötőnél bizonyára az iszapban turkálna élével. [V]

Október 7. Óriási szélvész dühöngött egész héten a város fölött, megrongálva sok kéményt és háztetőt. Ma némileg szűnt a szélvész. [VFH] – Ez alkalomból a rendőrkapitányság dobszó útján figyelmeztette a lakosságot a tűzrendőri szabályok szoros megtartására, a külvárosokban pedig konyhavizsgálatot tartott, s a vízkészletet ellenőrizte, valamint a dohányzást és szivarozást az utcákon a szél tartamára az egész városban eltiltotta. [VH]

Október 14. Időjárásunk pompás nyári napokkal kedveskedett e héten is. Kivált a hét elején oly meleg volt, hogy valósággal izzadtak az utcán járó-kelők. Éjjelenként azonban már meglehetősen hideg a levegő. [VFH]

Másodvirágzását élt e héten a balatoni fürdőivad. A nyári meleg napok kicsalták a Balatonra az ottani birtokosokat, s utókúrául kellemes fürdözést élveztek az ismét átmelegült habokban. A víz hőmérséke 16–17 fok volt. [VFH]

Somlyói szüret. A somlyói szüret a jövő hét elején veszi kezdetét, mely csekély jelentőségű lesz. – A szőlő nagy része elrohadt; a megmaradt túlrett. Bor igen jó lesz. [VFH]

Az őszi szárazság sok kárt tesz az őszi vetésekben. A városi kutak s források is napról napra kiapadnak s a Sédben oly kevés a víz, mint még soha. A malomok naponta csak alig 1–2 óráig képesek dolgozni a kevés víz miatt. [VFH]

Vízhiány. Veszprém városában több kút és a Séd vize rohamosan apad. Ha a rohamos apadás még pár napig tart, a molnároknak be kell szüntetniök az őrlest. [VH]

Október 21. Októberi időjárás. A hét elején még azt hittük, hogy holmi késői kánikulai napokról írhatunk, hanem azóta más nótába kezdett az idő. Csípős hideg szél járja az utcákat. A városi korzó már nem olyan népes. Inkább az ablakokból nézik a sétálókat az emberek. Pedig hát a séta nagyon egészséges, még hűvös őszi estéken is. Folyó hó 17-én délután csípős hideg szél fűtt, a nap mosolygott fenn az égen és hideg sugaraival megdideregtette azt, aki csak könnyű nyári kabátban nevette ki a nap erőlködéseit. Délután 2 óra felé pár percig hullott a hó, és akik véletlenül nyugat felé pillantottak, gyönyörű szivárványnak lehettek tanúi, mely jó negyedóráig látszott. [V]

A badacsonyi szüret a hozzá fűzött reményeknek nem felet meg. Az utóbbi esős idők alatt az amúgy is nedves szőlőszemek kihasadtak s hirtelen rothadásnak indultak, minek következtében úgy minőség, mint mennyiség tekintetében kevésbé kielégítő az eredmény. [VFH]

Somlyói szüret. Az idén is, miként tavaly a szüret nagyon monoton s csendes volt. Nem csoda, hisz' az elért eredmény nagyon csekély és silány volt, mondhatni kétségbe ejtő. A szőlő, mint annak idején említettük igen szépen mutatkozott, de a szeptember hóban beállott rothadás igen megdézsmálta a termést, úgy annyira, hogy a szüretre vajmi édes kevés bort adó szőlő fűrt maradt épen. Minőségre nézve a bor kitűnő (Wagner szerint 20–22 fok), de mennyiségre nézve ellenben épp oly kevés. – A vesszők jól kifejlődtek, miből a gazdák jó termésre számítanak a jövő évben. Bár teljesülne reményük. [VH]

Szüret a Ság-hegyen. E hó 10-én kezdődött a sági szüret a szokott vidámságok között. A szőlőtulajdonosoknak nem volt okuk a panaszra, amennyiben a tavalyinál kedvezőbb eredménnyel végződött a szüret. De azoknak a régi jó időknek azonban, amidőn nem lehetett elég hordót kapni a sok bornak, úgy látszik, örökre vége. A mostani bor minősége minden tekintetben kitűnő és az árak is elég magasak. [VH]

November 11. Időjárásunk a héten már egészen téliesre vált. Havas esőzések vannak napirenden, elmaradhatatlan kísérőjünkkel, a feneketlen sárral. [V]

Az első hó ezidén e hó 8-án este esett le vidékünkön. Azóta hideg, havas eső van napirenden. [VFH]

November 25. A tél teljes erejével megérkezett. Havazás, fagy van napirenden. Tegnapelőtt erős hófuvat is volt már. [VFH]

Az a bizonyos farkas az idén ugyancsak korán előkerült; a csatári szőlőhegyen látták tegnap virradóra, de ezúttal még senkit sem bántott. [V]

A legrútabb hónap. Minthogy a poéták és a poétás szívű bakfisok megegyeznek abban, hogy a legszebb hónapja az évnek május, mikor polkát táncol a verőfény és a pacsirtákkal dobálódzik a mező: azonképpen egyértelmű megállapítás jöhet létre arra nézve is, hogy a legrútabb hónap a november. Sötét, zordon, nyirkos, mint egy zárkózott ember kedélye. Életkedvirtó eső egyre esik, lélekfagyasztó szellők sivítoznak végig a korán elhomályosuló utcákon. Már az első napja is szomorú: a temetők ünnepe; és csak két vidámabb napot tartalmaz a kalendárium. A gyomornak és a leányszíveknek ünnepnapját. Márton, mikor a nevezetes lúd kerül az asztalra (persze nem soká marad ott) és Andrást, mikor jövendőbelijét többnyire huszártiszt vagy herceg alakjában álmódja meg még az a leány is, akinek később nem jut, csak egy – kéményseprő. A többi novemberi nap csúnya, szörnyű csúnya. Kinézünk az ablakon és felsóhajtunk. Monoton muzsikáddal, kopogó esőcseppjeiddel, borongós, szürke egeddal; lélekölő hangulatoddal siess, siess, elszállni felettünk, átkos november. De a november nem siet; legtovább tart az egész évben, ólomlábú órái, percei olyan lassan, unalmasan telnek, mint az esőcsepp verése az ablakon: – kopp... kopp... [V]

December 2. Óriási szélorkán dühöngött ma egész nap a város fölött, melynek számos cilinderkémény esett áldozatul. [VFH]

Hózivatar és villámlás. Várpalotáról írja levelezőnk, hogy ott is beköszöntött Katalin-napra a zivataros téli idő. Egész nap havazott, orkánszerű széllel. A zivataros idő miatt a vonatok is késéssel érkeztek. [VFH]

Sziklaomlás. Mint halljuk, az úgynevezett „Simoga” domb hatalmas mészkő- és dolomitszikláit megunták a hosszas várakozást, s a múlt napokban éjjel úgy mint nappal, nagy robajjal zuhantak le az Imrek-féle ház hátsó falához. A régi erős fal alig bírta az óriási ütést kiállani s ugyancsak megrepesztett. Ajánljuk e körülményt a hatóság figyelmébe. [V]

Megfagyott. Eveli Antal 66 éves nagyvázsonyi illetőségű kőműves e hó 24-én Úrkút és Nagyvázsony között az út melletti legelőn megfagyva találtatott. [V]

December 9. A Balaton szélteben-hosszában befagyott s oly csodaszép sima a jég, mint már két évtized óta nem volt. Egy ragyogó szép tükörlap az óriási tó. Felhasználhatná valamelyik korcsolyaegyletünk a ritka alkalmat, hogy oda kirándulva, jégünnepélyt rendezne Almádiban. Örök-émlékezetes szép ünnep lenne ez. A halászok már a jég alól halásznak egy hét óta. [VFH]

Vadludak veszedelme. Hallatlan és rendkívül érdekes dolog történt városunkban tegnap, pénteken este. Sűrű köd feküdte meg a várost, s úgy 8 óra tájban elkezdődött fönn a levegőben az az ismeretlen gágogás, mely a vadlúdcsapatok vonulását jelzi. Ezúttal azonban nem hangzott el oly hamar, mint máskor szokott, hanem késő éjjelig folyton a város fölött hangzott, ami azt jelentette, hogy a ködben megzavarodott vadlúdcsapatok folyton a város fölött keringtek. De volt ennek foghatóbb bizonyítéka is, nevezetesen az, hogy a város területén, hét-nyolc helyen úgy potyogtak le a vadludak és libák, mintha a szél ütötte volna meg őket. A rendesen oly óvatos állatok ugyanis a nagy ködben irányt tévesztve neki-nekimentek valami magasabb tárgynak, (kéménynek, toronynak, magas háztetőnek stb.) s kábultan hullottak le. Itt lenn persze rögtön nyakon csípték őket. Egy szép példány belevágódott a tűztorony gombjába, s ez a piacon esett le éppen Pfeiffer Miklós lábai elé, aki el is fogta. Úgy látszik, a jó sors kárpótolni akarta őt a sok elpazalt puskaporért, melyet a szenvedélyes jáger már annyiszor hiába sütögetett vadludakra. Egy másik lúd a „Nemzeti kaszinó” udvarára esett le. A Ligeti-féle posztógyár nagy kéményében egész csapat ütődött meg, s ott is sok lehullott. Oda különösen a villamos lámpa fénye csalta a ludakat, s a tulajdonos puskával is fogadta őket, delectálván⁷⁷ magát e kényelmes vadászattal. Szóval, Veszprém város területén sok vadlúd esett szomorú rabságba ezen a napon, ami aligha fog egyhamar megismétlődni. [VH]

December 16. Időjárásunk a lehető legkellemetlenebb s legegészségtelenebb. Van is városunkban annyi beteg, amennyi a nagy influenzajárvány óta nem volt. A csillogó, mosolygó hideg téli napok helyett csúnya londoni ködös idő bosszant bennünket. Korcsolyázni sem lehet. Ez már magában véve nagy baj! Hol van még a többi?! [V]

Balaton áldozatai. Szörnyű eset híre érkezett hozzánk Alsóörsről, ahol – mint a hír mondja – három halász a Balatonba veszett. Pénteken virradóra történt a szerencsétlenség. Négy halász indult be csónakon a Balatonba, mely imittamott már jégkéreggel volt bevonva. Közben vihar támadt, a jeget felszaggatták a hullámok s egy jégtábla felfordította a csónakot. A halászok közül egyiknek sikerült csak kimenekülni, három a vízbe fulladt. A szerencsétlenek holttesteit keresik. [VH]

Korcsolyaegyleteinkre rossz idő jár. Már két hete, hogy nincs jegük, s egyhamar nincs is kilátás reá. A scating-ring⁷⁸ most jobban fizetné ki magát a pályák betonaszfaltján. [VFH]

A Balaton jege a múlt héten számos jégmezővé riant szét. Mellyel közel 1–2 kilométerre szabad víz van a jégtáblák között. Ily szabad vízre ment halászni az a 9 alsóörsi halász, kiknek a katasztrófáját mai hírlapunkban jelezzük. [VFH]

December 23. Esős, ködös a mostani karácsony. A „fehér karácsonynak” híre sincs; az októberi hónap nyoma veszett. A novemberi fagy jégpáncélba szorí-

⁷⁷ Delectál = gyönyörködtet.

⁷⁸ Korcsolyapálya.

totta a Balatont; egy hétig a jég tetejéről, a jég alól halásztak a halászok. Aztán engedett a fagy, s mint jeleztük, kilométerenkint jégtelen lett a víz. Akkor csolnakokkal ment ismét a Balatonra a kenyérkereső halásznép, vihar támadt, mely jégmezőket sodort a halászhajókra s 3 alsóörsi halászcsalád feje most ott pihen a tó fenekén... Mintha ez a jégkatasztrófa régen, nem is két hét előtt történt volna. Esős, ködös a mostani karácsony. [VFH]

Nyár a télben. Balatonberényből írják lapunknak, hogy a Balaton somogyi partján évek óta nem tapasztalt enyhe, tavaszias időjárás uralkodik. A balatonberényi iskolaház előtt javában zöldellnek az orgonafák, és a szerkesztőségünkbe küldött zöld gally éppen olyan szép zöld és üde, akárcsak nyáron. – E nyári időjárás szülte azt is, hogy a zalaegerszegiek nagyon érdekes természeti tüneményben gyönyörködtek e hó 16-án. Az időjárás ott is meglepően gyenge volt és az égbolton egy gyönyörű szivárvány jelent meg. A ritka látvány egy félóráig tartott. [VFH]

December 30. Időjárásunk e héten fagyott s orkánokat hozott. Tegnap gyöngé havazás volt. [VFH]

Korcsolyaegyleteink szomorú napokat élnek. Csak sehogyse akar annyi jég lenni, amennyi megbírna egy korcsolyázó társaságot. Elkeseredésükben bált tartanak a jövő héten, mint azt már jeleztük is. Ha már fagy nincs, legyen fagy-lalt. Ez az elnöki jelszó. Breviter et bene!⁷⁹ [VFH]

A Balaton jégmentes. A hét folyamán óriási vihar dúlt a tó fölött s a jégpáncél utolsó szilánkjait is összemorzsolta. A halászok ismét dereglyékről halásznak. [VFH]

Omlik a Benedek-hegy. A vén Szent Benedek-hegy néha-néha ugyancsak veszedelembe ejti, a lejtője alján épült utcasort. A napokban a sziklaoromról, a nagy esőzések folytán átázott törmelék óriási robajjal lezuhant a hosszú-utcai Kóber-testvérek háza udvarára. Szerencsére, emberélet nem esett áldozatul a veszedelemnek. [VFH]

A városi köztavakból a jég-hordás ezúttal betiltatott. A tavakban ugyanis kevés a víz s így azt a jég-hordással apasztani, valóban könnyelműség is volna. A tilalomhelyén való volt. [VFH]

Csudás napok. Jó ideje már, hogy karácsony hetében virágzó fekete repcét kaszáltak takarmánynak s nyíltak a mezei virágok. Ismét megértük; valóságos tavaszi napok 8–15 fok meleggel. Nyílnak az almafák, úszik az ökörnyal. Élő cserebogarakat fognak. Csütörtökön késő estve erősen villámlott Zala megye felé. Pénteken reggel pedig akkora szivárvány ívelte át az égboltot északnyugaton, hogy elég lett volna nyár közepén. [VFH]

⁷⁹ Röviden és jól, kevés szóval mondva.

1894

Felhőszakadás. Június 5-én este hét órakor és 11 órakor felhőszakadás volt; az Anna-kápolnát elöntötte a víz. Ugyanakkor nagy kárt okozott a jég a paloznaki szőlőben. [PRHD]

Első szüret. Szeptember hóban volt az első szüret a rekonstruált paloznaki szőlőben. Termett 220 liter igen jó minőségű must. [PRHD]

Január 6. A fagy teljes erejével köszöntött be. A rémítő hideg nagy mérvét jelzi az is, hogy pénteken, egy kocsin levő sertésrakomány, mire a városba ért, megfagyott. [VFH]

Az 1894-ik év kritikus napjai. Falb Rudolf, az ismert viharpróféta 1894. évre már megállapította a kritikus napokat. A legerősebb nap auguszt 30-ika lesz, ezenkívül elsőrangú kritikus napok még szeptember 29-ike, február 20, március 21, április 6, január 21, május 5. és október 28. Másodrangúak: március 7, október 14, április 20, július 3, szeptember 15, november 13, június 4, december 12, február 5. Minthogy szeptember 15-re holdfogyatkozás esik, Falb azt hiszi, hogy e nap az elsőrangú kritikus napok egyikévé lesz. Harmadrangú kritikus napok: augusztus 16, november 27, május 16, január 7, július 17, dec. 27, július 18. [VFH]

A korcsolyapálya nyitva van. Hosszú tünődés után végre rászánta magát Tépő, hogy kellő illemtudással beköszönt közénk. Egy fagyos leheletével elfújta fejünk fölül az alkalmatlan ködöt, másik leheletével pedig a veszprémi korcsolyaegylet jégpályája felé fordult, s bevonta azt szilárd, sima jéggel. A korcsolyasport hívei be is lepik naponta a pályát, ahol muzsikaszóra, hol anélkül vidáman keringőznek a sima jégen. A hivatalos megnyitás ma, szombaton délután 4 órakor esett meg. [VH]

A megfagyott színész. Krisztián János veszprémi illetőségű színész a rendőrkapitányi jelentés szerint „elzüllött” állapotban került haza városunkba ünnepelni. Szilveszter estéjén egyik vásártéri korcsmában túlságos mértékben élvezte Thália facér híve a szeszt, s mámoros állapotban bevetődött az egyik üres istállóba. Reggelre megfagyott. A városi orvos megvizsgálta a holttestet és kimutatta, hogy a halál oka megfagyás. [VH]

Ordas-e vagy kutya? A nagy hidegek beálltával némelyek szerint a Bakonyerdő farkasai látogatást tesznek már a közeli majorokban. Egy fahordó atyafi saját állítása szerint a napokban találkozott egy ordas komával a Csatárhegyben, s előle ijedtében egy fára menekült. Hát azt elhisszük, hogy farkas lehetett, hanem alighanem csak amolyan közönséges kutya. [V]

Másodvirágzás. Zala megyéből kapjuk a hírt, hogy a vashegyi szőlőkben egy almafa, karácsony ünnepén teljes virágpompájában állt, gúnyolta a kalendáriumcsinálók hivatalos telét. Hanem ez a hivatalos tél most már azután komolyan beköszöntött, s a vashegyi almafa is bizonyára lehullatta már késői virágait. [V]

Január 13. Időjárásunk pompás téliesre változott. Erős száraz fagy, kevés hóval vannak napirenden. A külső munka, a föld fagya miatt teljesen szünetel. [VFH]

A Brenner-féle korcsolyapálya napról napra nagyobb látogatottságnak örvend. Különösen délutánonként alig fér el a jégen a sok korcsolyázó. Jövőre ki fog bővíteni a pálya. Legközelebb fényes jégünnepélyt rendez a pálya rendező fiatalsága, mi falragaszokon fog jeleztetni. [VFH]

A Balaton egyetlen jégtükröt képez ismét 2 hét óta. A halászok „bokrai” sűrűen tarkállanak a messze jégmezőkön. A halászat igen eredményes mostanában, fogas is bőven akad a hálókba, de áruk azért jó magas. Kilója 1 frt 50 kr, 2 frt, s így is nehéz kapni, mert Bécs- és Budapesten 3 frt-ot is adnak kilójáért a halkereskedők. [VFH]

Az adóvégrehajtások felfüggesztése. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az adóvégrehajtások – tekintettel a hideg téli időre – január és február hónapokban szüneteljenek. [VFH]

Megfagyott cigányok. A tegnapi hetivásárra jött vidéki nép jelentést tett a városi kapitányságnál, hogy a gyertyánkúti erdő szélén három megfagyott cigány hever. A rendőrség megtette jelentését a szolgabíróságnál. [VFH]

Január 20. Időjárásunk, mely eddig meglehetősen hideg s a korcsolyasport üzésére igen kedvező volt, tegnap hirtelen megenyhült, akárcsak márciusban a kifáradt tél végén lettünk volna. No de nem kell búsulni a korcsolyázóknak, lesz még hideg idő s újra úzhetik azt a kedves sportot, a melyért örege-apraja – már aki tudja – olyan nagyon lelkesül. [V]

Befagyott a Balaton. A Balaton hullámai immár le vannak bilincselve. Vas-tag jégkéreggel vonva be az egész tavat az utóbbi napok kaján hidege s a halászok vidáman verik a léket szerte a jégen. Az emberek kezdik már az „országutakat” is szondírozni⁸⁰ a Balatonon egyik partról a másikra, s pár nap múlva már terhes kocsik fognak kocogni, tele rakva kővel Alsóörsről a kavicstalan Somogyba. A parti lakosok vakmerősége ilyenkor nem ismer határt a jégen, s esik is minden esztendőben egy pár emberélet áldozatául a vakmerőségnek. Rianásokba, lékekbe potyognak a vigyázatlan emberek, s bizony lesz az idén is nem egy, aki tavaszi olvadásig a jég alatt fog a hullámsírban pihenni. [VH]

Január 27. A Balaton jege megriant a meleg napsugarak hatása alatt. Most milliós darabokban zajlik a jég az „édes” magyar tengeren. [VFH]

A balatoni halászat kisebb-nagyobb szerencsével foly, s eddig minden veszély nélkül. (...) A halászok nagyon meg voltak akadva a múlt hét elején, mert nagy köd volt a víz felett. Tiszta időben a sok halászbokor a jég tükrén úgy tűnik fel, mintha vásáros búcsú volna Keszthelytől fel egész Keneséig. A Balaton-melléki községek férfilakossága, akik munkát bírnak, majdnem mind jégen van. Ez a kenyerük, ruhájuk, adójuk, mit itt keresnek. [VFH]

Tavaszodik. Úgy látszik, vándorfecskéink megunták a déli éghajlatot, hogy úgy egyenként ilyen fura januáriusban már szállinkóznak hazafelé. A hét fo-

⁸⁰ Vizsgálni, kipuhatolni

lyamán kettőt is láttak a vasút felé repkedni. De nem lehet rossz néven venni tőlük, ha megcsalja őket a kalendáriumuk. Olyan tavaszi időjárás van pár nap óta, hogy nem lesz csoda, ha egyszerre csak ibolyát árulnak az utcán, megüberzicheressedett⁸¹ dandik;⁸² világosabbnál világosabb kosztümökben ékeskedő kisasszonyokkal telik meg a korzó – hanem azt hisszük, hogy időjárás barátunk is csak farsangi tréfát űz az emberiséggel, mikor aztán így jól ki-melegítette, kimulatatta magát, előveszi a hidegebbik ábrázatját, s jaj lesz a szegény korai fecskéknek, és még korábbi überzihereknek. [VH]

Január 27. Ritka szép szivárványt láttunk e hó 23-án reggel 8 és fél órakor – írja pápai tudósítónk – városunk felett az éjszaknyugati égbolton. Akaratlanul is eszünkbe jutott Csokonai, midőn e bájos: „Földiekkal játszó égi tüneményt” szemléltük, melyet aranyszájú Arany Jánosunk úgy énekel meg, hogy: Sírt az ég egyik szemével, a másikkal nevetett, páros ívű szép szivárvány koszorúzta – mint mondja – keletet, mely azonban nálunk Iris istenasszony⁸³ különös szépe folytán ezúttal nem is a keleti égbolton, s nem is a nyugvó nap jókedvűből, hanem permetező eső mellett, mosolygó napsugarak symphoniájával, kora reggel, napkeltével, s az éjszaknyugati égbolton mutatkozott. Az ördög is rossz lábán lehetett a feleségével, mert most már kora reggel is üti! [V]

Február 3. Időjárásunk oly enyhe, akár májusban volnánk. A fák mindenfelé rügyeznek. [VFH]

Február 10. Időjárásunk egészen nyári meleg. A téli felöltők szezonja elmúlt. Már pillangókat is lehet látni e héten. A piacon árulják a gombaféléket is már. [VFH]

Óriási vihar dühöngött folyó hó 8-án este 6–7 óra tájban; a vihar egész 10 óráig tartott. Több ház ablakát leszakította, két háznak pedig tetőzetét teljesen ledobta. Az utcai lámpákat több helyen összetörte. [VFH]

A februári országos vásár Pápán, tekintettel az állandó jó időre s ennek következtében az utak járhatóságára, általában igen látogatottnak mondható. Úgy az ipari produktumok, mint egyéb cikkek jó áron keltek el! [V]

Február 17. Időjárásunk a hét elején verőfényes volt. Három nap óta zuzos-fagyos. Télapó még egyet horkant, mielőtt beadná derekát Zephir kisasszony melengető csábjának. [VFH]

A Balaton téli takarója, a jég, az enyhe időjárás következtében hovatovább elolvad, máris oly gyenge, poshadt, hogy korcsolyázásra alkalmatlan. A halászok – életük kockáztatásával – még e hó 6-ig rá merészkedtek menni a jégre, de mivel hálóiknak nemigen kedvez a szerencse, 7-én végleg beszüntették a jéggalászatot. Most csak az volna kívánatos, úgy a szegény halászokra, mint a közönségre nézve is, hogy a jég minél előbb eltakarodnék a Balaton felszínéről, hogy a halászok a síkvízen halászhatnának még, mert március 15-én már be fog állni a halászati tilalom. [VFH]

⁸¹ Überzieher (német) = felöltő.

⁸² Dandi = ficsúr, piperkőc módjára öltözött ifjú.

⁸³ Irisz = a görög mitológiában a szivárvány istennője.

Szerencsétlenség a Balatonon. Csizmadia János tihanyi halászember múlt vasárnap délelőtt halászni akart és ráment a Balaton jegére. Alig haladt azonban 50 lépésnyire a parttól a jégbe vágott nagy lék felé, mikor hirtelen leszakadt alatta a jég és a halász elmerült. Holttestét eddig nem találták meg. [VFH]

Nagy viharok. Balatonfüred körül nagy viharok járnak, a déli szélvihar föltépte a jeget, s nagyban megrongálta a fürdőházat úgyannyira, hogy az apátság már intézkedett annak alapos helyreigazítása végett. Magyarország déli részén is nagy viharok dühöngtek. [VH]

Február 24. Itt van a tél – itt van újra. Télapó ugyancsak vígan köszöntött be ismét újra, s alaposan megcáfolta tavaszi reményeinket. Három-négy nap óta fagy minden, a hőmérő mélyen leszállt a fagypontra alá, szitáló hó figurák szállkóznak a levegőben, s ólomszürke darabos felhők takarják a már olyan szépen kikéült eget. Korcsolyacsörgés hallatszik az utcán mindenfelé. Szt.-Halifax újra visszahódította birodalmát egy időre; kipirult arcok sietnek áldozni a nemes sportnak, s élénk kacajok hallatszanak a pár nap előtt még víztengernek látszó korcsolyapálya felől. A szegények, kik már örültek, hogy végre melegszik az idő s vége lesz a fagyoskodásnak, dideregve húzzák össze rongyos ruháikat, s szemrehányólag fogadják az idő megváltozását. De vigasztalódjunk, a beteg életerejé utolsó szikrájának fellobbanása ez, mert Télapó beteg nagyon, most adja ki utolsó leheletét, aztán lehunyja szempilláit és alszik. – Mígnem a távozó fecskék által itthagytott néma csendre felüti ismét álmos fejét, s kezébe veszi újra rövid ideig tartó kormánypalcáját. [VH]

A balatoni halászat. A múlt héten még víz borította a Balatonnak folyton soványodó jégpáncélját, s a vakmerő halászok száz veszéllyel küzdve, kevés eredménnyel űzték a halászatot. Ma már újra sima, kemény jég borítja a Balatont, s így könnyebb a halászat is. [VH]

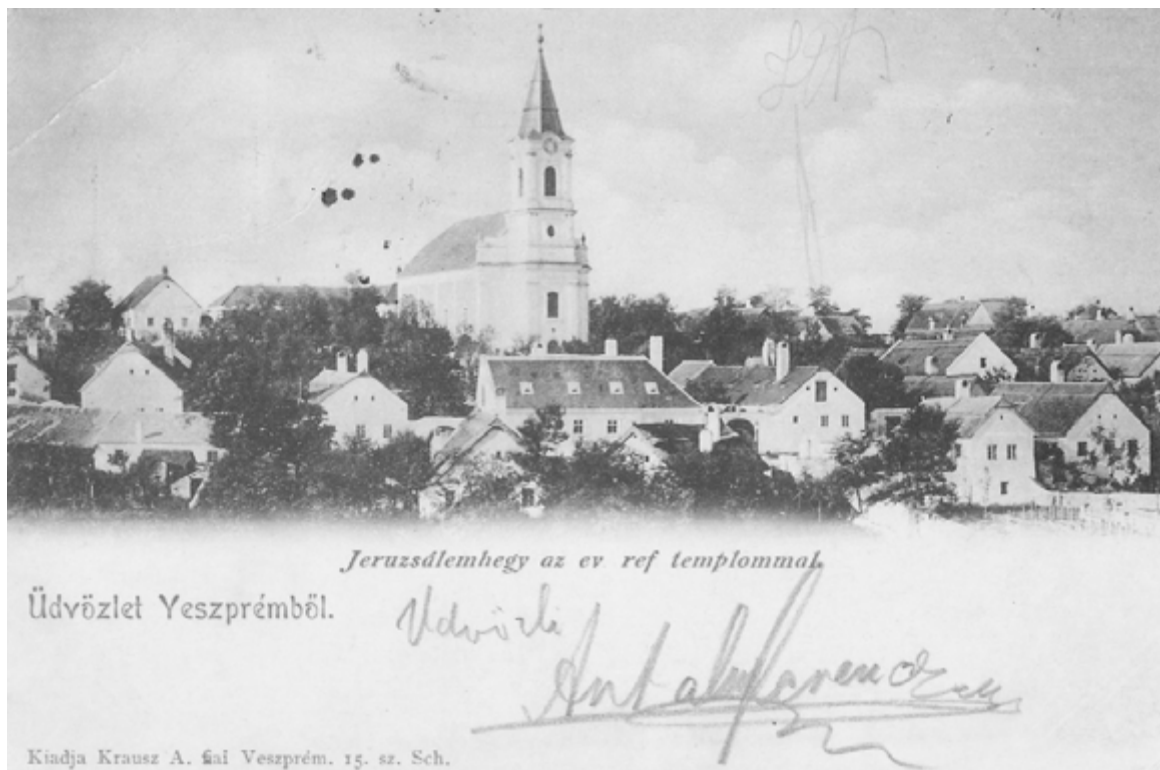
A veszprémi országos vásár e hó 19-én, a káptalani részen meglehetősen sikerült. A hideg, de tiszta idő s a jó utak megengedték, hogy a környék nagy számban vehessen részt a vásáron, s így elég élénk is volt az, bár a forgalom leginkább csak ipari cikkekre szorítkozott. [VH]

Március 3. Tűzveszedelem fenyegette a várost múlt csütörtökön délben. Óriási szél mellett kigyulladt a palotai-utcai Steiner S.-féle ház kéménye, s ha idején észre nem veszik, felgyújtja a zindelytetőt s megint leég a fél város. Ezernyi ember segített a tüzet elfojtani, mi nagy nehezen sikerült is. A veszély városzerte óriási rémületet keltett. [VFH]

Mi a teendő márciusban? Furcsa telünk volt. Hó alig esett egy kevés, ez valószínűleg sok kárt fog okozni a gazdának; mert nem lesz a földben elég tavaszi nedvesség, ami a növények díszlésére nagyon szükséges. Január közepe óta egészen tavaszias az idő; ez is veszedelmes, mert a növények nem a kalendáriumot, hanem az időjárást nézik. Ilyen időjárás mellett minden fű, fa jókor nekiindult, rügyezik, hajt, de ebben nincs köszönet, sőt ezer aggodalomra ad okot, mert a jókor megindult növényekre elég egy tavaszi fagy, hogy a gazda összes

reményét tönkretégye. A hűvös éjjelek és enyhe nappalok sokfelé máris a gabona felfagyását okozták. [VFH]

Az a nagy vihar, melyik a napokban városunk felett dühöngött, többhelyütt érzékeny károkat okozott. Így a Jeruzsálemhegyen három, a temetőn pedig két háznak tűzfalát döntötte ki, egynéhány ház tetején pedig megbontotta a cserépszindelyt, nagy gyönyörűségére az utcán járó-kezőknek, kiknek a nyakába vitte a szél. [VH]



11. kép. Üdvözlét Veszprémből – Jeruzsálemhegy a református templommal
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Március 10. A tavasz végre beköszöntött. Pompás, meleg napok vannak napirenden. A szalonkavadászat kezdetét vette. [VFH]

Március 17. Jégeső és villám volt Cseszneken 15-én délután 4 óra tájban, különben a megye északi részein több helyütt is voltak nagy villámlások, sőt némelyütt az ég is dörgött. [VH]

Március 31. Itt a tavasz. Átléptük a telet, kiteleltünk: itt a tavasz. Egyenlő a nap az éjjel. A város kezdi felvenni tavaszi képét, előbújnak a sétatéri cserjék gyenge hajtásai. Az utcáról elúzte a tavaszi nap a sötét téli kabátokat. Szóval itt a víg tavasz, az a rendes, minden évben ismétlődő tavasz. De mégsem; hiányzik valami a tavaszból, hiányzik. A tavasz nem a régi, valami nyomott hangulat ellensúlyozza a langy fuvallatokat. Igen, igen! A nemzetnek bálványát vitte

el a tavasz, a mindent megfejtő tavasz, megadta neki az örök üdvöt, nekünk pedig a mély fájdalmat, az örök bánatot.⁸⁴ [VH]

Április 7. Időjárásunk gyönyörű; oly pompás meleg, verőfényes napjaink vannak, akár a fiumei partokon. A vetések szépek, bár elkélne már egy kis eső. A gyümölcsösök pompás termést ígérnek ez időre is. [VFH]

Vízhiány a Balaton vidékén. Keszthely város elöljárósága a Sió-zsilip elzárását kérelmezte, miután a Balaton-parti kutakban nagyon kevés a víz, s ennek folytán a lakosság folyton vízhiányról panaszkodik. [VH]

Nagy szárazság uralkodik városunkban, az utcáknak bővebben való öntözése elkélne, mert a nagy por csaknem elnyeli az embert. [V]

Április 14. Az idő. Az április hagyományos szeszélyességében eddig még nem volt alkalmunk gyönyörködni, mert körülbelül egy hete már, hogy a legbarátosabb, meleg tavaszi napokat éljük. Sőt, a közel jövőben sincs egyébre kilátásunk, mivelhogy a meteorológiai intézet a következő jelentést adta ki: A légnyomás eloszlása egészben változatlan s ehhez képest a száraz és enyhe időjárás Európa-szerte megtartotta jellegét. Hazánk időjárásában nincs változás. Enyhe és száraz idő várható, hosszabb tartalommal. [VH]

A szárazság most már oly megdöbbenő, hogy a Séd-folyó kiapadófélben van, a molnárok örölni már nem tudnak. [VFH]

Április 21. A várva várt eső megjött. Csütörtök óta állandóan gyöngye esőzés van, mely máris felüdítette a silány tavaszi vetést. Gyümölcs óriási mennyiség fog teremni, ha még kései fagy, vagy köd nem éri. [VFH]

Április 28. Esik eső... Jótékony eső volt a napokban, elvervén a port, megtisztítván a levegőt s éltető erőt adván a növényzetnek. Az eső nagyobb vidékre terjedt ki s több helyen zivatarral vegyesen felhőszakadás alakjában hullott alá, minek következtében városunk alatt a Séd-patak vagy fél méterrel megáradt. [VH]

Tűz. A nagy szárazságot a pár napi eső elviselhetővé tette, mégis f. hó 25-én esti ½7 órakor tűz támadt ismeretlen okból Tóth Lajos temetőhegyen levő nádfedeles házában. A tűz rohamos gyorsasággal terjedt és óriási füstgomoly csapott le a Csorda utcára, úgy hogy sokan azt hitték ég ez az egész városrész. Szerencsére e hír nem bizonyult valóznak, mert csakis a szegényház mellett levő utcában égett le egy háznak a nádfedele. A tűzoltóság dr. Óváry Ferenc főparancsnokkal élén és a katonaság is jókor kivonult, és derekasan kitéve magukért, sikerült a tüzet lokalizálni és a mellette lévő szintén nádfedeles házat, melyben egy Holzmann János nevű utász feküdt holtan kiterítve, megmenteni. Konstatáljuk egyébként azt is, hogy a vizet hozó kocsik elég gyorsan kéznél voltak. Az előzőleg esett eső szerencsére elég jól felloccsolta a házak fedelét és így megmenekült városunk a legnagyobb szerencsétlenségtől. A ház biztosítva volt. [V]

⁸⁴ A hírlapi cikk szerzője Kossuth Lajos halálára utal, aki 1894. március 20-án hunyt el.



12. kép. Veszprém – Látkép
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

A hosszú szárazság már véget ért, megeredt a várva várt eső, mely az ország különböző vidékein is megörvendeztette a gazdákat. Persze legjobban örülünk mi, ha az ég végzi el az utcák öntözését a helybeli utcaöntöző vállalkozó helyett. [V]

Május 2. Veszprémben folyó év május 2-ikán délután 6 és 7 óra között észlelt igen érdekes légköri tűnemény, úgynevezett „tromba” vagy felhőtölcsér volt.⁸⁵ Ez a jelenség különösen az évnek melegebb szakában mutatkozik nyugodt, erősen felmelegedett levegőben. Mindenkor a felfelé emelkedő légáram az okozója. Gyakran jégesővel és elektromos tűneményekkel is jár. [H. Á.]

Május 5. A csatári búcsú holnap vasárnap fog megtartatni. A reávaló eső, az ehetszelek után, bizonyára nem marad el. [VFH]

Isten áldása, a tavaszi eső most már két hét óta állandóan öntözi vetéseinket, szőlőinket. Az ősziék kitűnőek, a tavasziak a közepesnél jobbak. Gyümölcsben csak a szilva gyenge, virágzása a forró száraz tavaszi napokra esett s így a gyümölcscsira elégett. Barack teméntelen lesz; körte, alma bőven, cseresznye sok, meggy közepesen. A dió jó középtermést ígér. Az új amerikai szőlőtelepítők soha boldogabb tavaszt nem kérhettek Istentől, amint az ideik. Oly rendkívüli a fogamzás oltványban és gyökereztetésben, mint azt soha remélni sem le-

⁸⁵ TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY, 26. kötet 304. füzet. 1894. december. 652. oldal. [Elektronikus Periodika Archívum]

hetett. Szóval az idei tavasz a Balaton-vidéken, az éden kikelet számába jöhet. [VFH]

Elöntött faluk. Nagy felhőszakadás volt, mint levelezőnk írja, a napokban Tagyon és Antalfa Zala megyei községekben. A víz a szobákba is behatolt s magával sodorta a bútorokat. A szegény lakosságnak majdnem minden háziállata elpusztult. Tagyonban négy, Antalfán két ház omlott össze. A kár körülbelül ötezer forint. [VFH]

Keresztjáró napok a változó időjárás dacára is igen jól sikerültek. Temérdek nép vett részt az ünnepélyes processziókon.⁸⁶ Áldozócsütörtök pedig nagyon szép idő mellett folyt le. [V]

Égiháború. Heves zivatarok vonultak át a múlt napokban a környéken – mint tudósítónk jelzi – s a vehemens zápor a kisebb patakokat is kinyomta medrük-ből. E hó 1-jén, Pápán a villám is leütött s az úgynevezett Dreiszinger-féle korcsmaépület kéményéről leszakított egy darabot, az ott lakók ijedségén kívül azonban egyéb kárt nem okozott. [V]

Május 12. Időjárásunk pompás. Meleg verőfényes és langyos esők folyton váltakoznak. A vetések, szőlők gyönyörűek. [VFH]

A fürdés a Balatonban, minden parton megkezdődött. A fürdőbódékat már mindenütt felállították s különösen délutánonkint már élénk a part. A víz hőmérséke délelőtt 17, délután 19–20 fok; oly hőmérsék, mely a kényes idegzetet sem irritálja már. [VFH]

Országos vásárunk múlt hétfőn meglehetősen élénk volt. Eladó és vevő egyaránt sok volt, s különösen az állatvásár volt igen élénk. A derült, szép idő is kedvezett a vásárnak. [VFH]

A Balatonvidék tavaszi pompája. A hetek óta tartó kellemes és az utolsó napok esői által még kedvezőbbé vált időjárás hatása a Balaton mentén ígésző módon nyilvánul. A vetések és rétek haragoszöldje, a fák és rétek sűrű lombjai, a megnyíló virágkelyhek ezrei gyönyörrel töltik el a szemet és szívet. A vegetáció majd egy hónappal van előre. A szőlőtöke hajtásai tele fürtökkel, a gyümölcsfák dúsan megrakott gallyain sok a gyümölcs. A vadgesztenye és akác teljesen virágpompában áll. [VH]

Dér. Amitől tartani lehetett, egyes vidékeken vasárnap virradóra fagy volt. Ha bár nálunk a megyében a baj nem volt nagy, a szőlőkben, gyümölcsökben és veteményekben mégis érzékeny kárt okozott. A megye felső vidékén havazott is. [VH]

Búcsú. A csatári búcsút temérdek nép jelenléte és részvétele mellett az elmúlt vasárnap tartották meg. A búcsúnak szép idő kedvezett és az ünnepi beszédet dr. Rédey Gyula, kanonok-plébános tartotta. [V]

Május 19. Esős időjárásunk még egyre tart. A héten nem volt egy nap sem, mely esőt ne hozott volna. Ma, szombat délután Kádártán a jegyzői lak konyhájába

⁸⁶ Processzió = ünnepélyes felvonulás, egyházi körmenet.

csapott be a villám, s szele érte a jegyző, Moharos nejét is. Behozták Veszprémbe is, de szerencsére komolyabb baja nincs. [VFH]

Szerencsétlenség a Balatonon. Volák Gyula önkéntest, Tagányi Barna honvédtiszt, Hegel keszthelyi adótiszt, múlt vasárnap éjjel a Balatonon csolnakba ültek és kiladikáztak a tóba. A Balatonon erősen hullámozott, és a könnyű csolnak felborult velük. Volák belekapaszkodott a csolnakba és a víz Berénynél partra vetette, a másik kettő azonban elveszett a hullámok között. Takács főszolgabíró vezetése alatt kedden reggel megkezdték a két vízbefűlt hullájának megkeresését. A megrendítő eset részleteiről a következőket jelenthetjük. Volák Gyula, nagykanizsai 20. gyalogezred önkéntese századosától, Tagányi Barnától szabadságot kért a pünkösdi ünnepekre. Tagányi kérdezősködött Keszthely vidékéről s Volák dicséreteitől kedvet kapva, ő is elment Keszthelyre. Pünkösöd délutánján az egész város közönsége a Balaton partján most épült „Hullám” vendéglő teraszán mulatott. Tagányi is ott poharazott az önkéntessel és Hegel Viktor fiatal adótiszttel. Este 8 óra után a százados kedvet kapott a csolnakázáshoz s két társával a csolnakázó egyesület épületéhez ment. De a szolga nem akart csolnakot adni, mert a Balaton háborgott. A két fiatal ember is szabódott, de a kapitány nem tágított s a szolga végre is leoldott egy csolnakot. Félóráig eveztek a „Hattyú” nevű kétevezős csolnakon a tajtékozó, vihardúlta vízen. Egyszer Hegel és Volák helyet akartak cserélni, a kormányt kezelő százados nem vigyázott, a csolnakot oldalt kapta egy hullám s felborult. Borzasztó jelenet következett. Hármuk közül csak Volák tudott úszni, aki felvetődött a víz színére s odaúszott a csolnakhoz, társait nem látta többé. Mindketten rögtön elmerültek s nem is kerültek fel többé a víz színére. Volák a csolnak tetejére mászott. 8 óra hosszáig hanykolódott a felkorbácsolt hullámokon, míg végre hajnalban Balatonberénynél partot ért a csolnak. Volák összeesett a kimerültségtől. Mikor felocsúdott, gyalog vánszorgott el a balatonszentgyörgyi állomásra s onnan vonaton visszatért Keszthelyre. A kiállott szenvedések testi- leg, lelkiileg megtörték s most nagy lázban fekszik. Hegel Viktor szüleinek kétségbeesése leírhatatlan. Tagányi százados 40 éves, daliás, nőtlen ember volt. Kanizsáról két törzstiszt érkezett Keszthelyre a vizsgálat megejtése végett. Az összes egyesületi csolnakok és halászbárkák a vízen vannak, de eddig még nem akadtak a holttesteik nyomára. [VFH]

Elöntött község. Balatonberényről írják lapunknak: Szerdán óriás jégeső pusztított a környéken; leverte a termést, a fák virágait. A község mellett levő patak a tartós eső következtében megáradt és elöntötte a községet. Az ár több könnyen épült házat ledöntött, behatolt a templomba és az iskolába is. A víz az utakat is járhatatlanná tette s a nyomorba juttatott lakosságot a közlekedéstől is elzárta. [VFH]

Május 26. A Balaton hófoka e héten már elérte a 21 R-fokot (26 °C) is. Balatonfüreden, Almádiban már a villák jobbra megteltek vendégekkel s különösen a délutáni órákban már sokan fürödnek az uszodákban. [VFH]

Felhőszakadás, zápor vannak napirenden, már 3 hét óta. Délelőtt rendszeren szép az idő, délben már borulni kezd, s 3–4 órakor lezuhan ismét az Isten-áldás. A vetések oly buják, hogy legtöbb helyen már megdőltek. [VFH]

Jégverés volt e héten szerte a Balaton mentén. Előbb Almádi s Alsóörsön tett kárt, ma pedig a somogyi oldalról vesszük a hírt, hogy ott is lerobbant az ég Isten-áldása. A jég ott teljesen tönkretett két pusztát, a veszprémi püspökség Kisbár és Fiad pusztáit, melyek Margalit Ignác nagybérlő bérében vannak. A kár, mely csak csekély részben volt biztosítva, nagy. [VFH]

Villámcsapás. A máskor szelíd, bájos május ugyancsak viharos az idén. Az ország minden részéből viharokat, villámcsapásokat jeleznek. Folyó hó 19-én városunk és környéke fölött is hatalmas vihar vonult végig, mely alkalommal Rátóton Moharos Kálmán jegyző udvarában a konyhaajtó előtt lévő szederfát kettéhasította a villám; a hatalmas légnyomás Moharos Kálmánét és szintén a konyhában dolgozó cselédjét földre terítette. Egy-két napi gyengélkedés után azonban mindegyik teljesen helyrejött s a nagy ijedségnek szerencsére semmi komolyabb következménye nem lett. [V]

Június 2. Időjárásunk végre megjavult, már 4 nap elmúlt eső nélkül. Tiszta verőfényesek a napok. A Balaton vízének hőfoka 21–22 fok. Mindenfelé kezdetét vette a rendszeres fürdés. [VFH]

A Balaton áldozatai. Balatonberénynél éppen egy héttel vízbefúlásuk után fogták ki a szerencsétlen csónakázók holttesteit, akiknek balesetéről lapunk annak idején részletesen megemlékezett. Tagányi honvéd századost és Hegel Viktort a víz a felismerhetetlenségig eltorzította s felismerésük csak ruhájuk után volt lehetséges. Tagányi h.-századosnak egyik cipője félig le volt húzva, amiről azt következtetik, hogy irtóztató halálküzdelem lehetett közte és Hegel Viktor között. Hatósági vizsgálat után a szerencsétleneket Balatonberényben temették el, s a temetésükön résztvett a 20-ik honvédgyalozezred ezredese 9 tisztjával, a Hegel-család s a környék értelmisége. [VFH]

A vetések. A túl kedvező időjárás, meleg és sokszoros esők után a búzák olyan gazdagon, sőt buján hajtottak, hogy több helyen le kellett kaszálni, ahol pedig ezt nem tették, mind a földön fekszik. A rozsvetések is annyira korrigálva vannak, hogy középtermést várhatunk, sőt itt-ott jó középaratást. [VFH]

Hetipiac. A pénteki hetipiacnak a szép idő is kedvezett és nagy élénkség volt mindenütt tapasztalható. [V]

Június 9. Elhalasztott juniális. Az iparoskör mai napra tervezett mulatsága, a rossz idő következtében a jövő szombatra halasztatott el. – A mulatság kezdetét taracklövés fogják jelezni. [VH]

Jégeső. A devecseri járásban – mint levelezőnk értesít – kedden délután több községben, nevezetesen Városlőd, Kislőd, Kerta, Nagy- és Kiskamond községben óriási vihar közben dió nagyságban hullott alá. A Somlyó termését egészen megtizedelte. [VH]

Várpalotai tudósítónk pusztító jégesőről ad hírt, mely a kedvező időjárásban szépen fejlődött vetéseket csaknem teljesen leverte lábukról. E hó 5-én rettentő

zivatar között, mintegy félórányi tojásnagyságú jégdarabokkal vegyes eső esett, mely teljesen tönkretette a legszebb vetéseket, sőt még a kapás növényeket is igen megrongálta. Elpusztította Várpalota, Inota, Ósi és Öskü községek határát is. A kár még megállapítva nincs. [VFH]

Óriási jégeső pusztított szerdán este Siófokon s minden vetést tönkretett. A jégdarabok a galamb- és tyúktojás nagysága között váltakoztak, s voltak a megmérték között félfontos darabok is. A jég több embernek a fejét a kalapokon keresztül beverte, s bevert valami 150–200 ablakot. A kár óriási, s megjegyzendő, hogy a helységben csak két gazda volt biztosítva. Az éjjel 1 óra körül még az orkánszerű vihar is dühöngött Siófokon s a fák ágait letördelte. A harangokat a toronyban a szél összeverte. Megemlítjük, hogy a jégeső Balatonfüredet, Siómarost, Fokszabadit, Jutot s több határt szintén elvert. A siófoki szőlőhegyeket, melyeket újonnan ültettek be, a jég tökéletesen elpusztította. – Nagy kárt tett a fürdőtelepen is, ahol az üvegházat tökéletesen beverte. [VFH]

A természetnek ritka jelenségét kell feljegyeznünk. Ugyanis e hó 5-én este 10 és 11 óra között a Zichyfalva, Szentmihály, Urhida, Nádasdladány, Sághegy és Polgárdi községek határaiban úgy a szőlő-, mint gabonatermést az éjjeli jéges eső elpusztította. Polgárdi községben a vihar oly orkánszerűleg lépett fel, hogy a faluban több ház tetejét nemcsak hogy megrongálta, hanem azokat földre is sújtotta. Nádasdladányban Nádasdy Ferenc gróf gyönyörű kastélyának ablakait a jég bezúzta s a kert ültetvényeiben is nagy károkat tett. [VFH]

Az iparosolvasókör juniálisa, amely ma lett volna megtartva, a kedvezőtlen időjárás miatt a jövő hét szombatjára halasztott. [VFH]

A Balaton vészében, mely a csütörtöki orkán folytán dúlt szép tavunkon, az Almádiból Balatonfüredre indult gőzös, rettentő haláltáncot járt. A vész valószínűleg sodorta-ragadta a siófoki part felé, de az ügyes kapitány Amansich megbirkózott az orkánnal s bár óriási erőfeszítéssel, szerencsésen bevezette a hajót a balatonfüredi kikötőbe. Természetes: fecerunt magnum áldomás,⁸⁷ bár fájdalom, saját zsebükre. [VFH]

A villám ütötte agyon tegnapelőtt, a délutáni vihar alatt Szentgálon Patus János ottani gazdát. A szegény ember, ki a nagyvendéglő mellett lakott, mikor a rettentő jégverés elmúlt, mely éppen Szentgált tönkretette; kiment a feleségével s gyermekével az udvarra, a jégthalmazokat ellapátolni. Mikor így lapátolnák a jeget, borzasztót dördült az ég s a villám rájuk csapott. A férfi rögtön meghalt, az asszony kevéssé sérült meg, a gyermek éppen maradt. [VFH]

Villámütés. Badacsonyan Nunkovics Vilmosnak, Skublics Mihály-féle szőlőjének istállójába a villám május 26-án éjjel leütött, a lovak és marhák nagy nehezen kimentettek ugyan, de az istálló leégett. Szerencsésen lokalizálni tudták a tüzelem pusztítását. [VFH]

⁸⁷ Fecerunt magnum áldomás: nagy áldomást csaptak (Anonymus krónikájából)

Az Anna-kápolna víz alatt. Múlt évben, jún. hó 21-ikén⁸⁸ éppen Anna-litánia volt, az ájtatos hívők nagy száma zsúfolásig megtöltötte a kisdud Anna-kápolnát. A túlvilági béke immár beszállt mindnyájuk lelkébe, mikor kint hirtelen vihar kerekedett s hatalmas felhőszakadás alakjában lecsapott a városra. Az Anna-kápolna előtt, szembe állva a kápolnával, annak közvetlen jobb szegletében egy csatorna nyílása van, annak rendje-módja szerint jól elrácsolva. Ebbe a csatornába szolgál a víz a kápolnát környező partokról. A zápor szülte kis patakok magukkal ragadnak mindenféle törmeléket, hulladékot s a csatorna rácsos nyílását ravaszul betömik. Így történt ez a természetben uralkodó megszokott következetességgel 1893. évi június 21-én, Anna-napkor a kápolna ünnepén. Az eldugult csatorna a vizet feldagasztotta, beszorította a kápolnába, s olyan vízözönt rögtönzött, hogy még a szószerkekre is fel kellett menekülni, aki pedig lent rekedt, derékig állt a vízben. A felszerelés is tetemesen megrongálódott. A leírt jelenet az 5-én délután dühöngött vihar következtében megint ismétlődött, csak hogy a templom most üres volt. A tűzoltók megjelentek vizet szivattyúzni, s könnyezve gondoltak arra, hogy milyen nagy hasznát vennék ők ennek a víznek tűz esetén. Az eset nagy népcsődületet okozott, a kíváncsi nézők elvitték a híret a városba. Mi arra vagyunk kíváncsiak, hogy a városi hatóság mikor tudja meg. És van-e szándéka ennek a nevetséges állapotnak a megváltoztatására valamit tenni? Ha nincs, legalább vallja be, vajon igaz-e az a híresztelés, hogy a csatorna azért marad a régi helyén, mert a város magasabb etikai okokból a hívők épülésére legalább egyszer évenként a vízözönt akarja eljátszatni. [V]

Viharok. E hét elején pusztító vihar dühöngött a Balaton virágos partjain s Alsó-, Felsőörst, Almádit, Kenesét s több Balatonmenti községet teljesen elverte a jég. Mint levelezőnk írja, tojás nagyságú jégdarabok estek, melyek a gyümölcsfák lombjait, az új szőlőültetvényeket, a vállalkozó szőlősgazdák legfőbb büszkeségét s a vetéseket teljesen pocskká verték. Két veszprémi úriember fedett kocsin utazott éppen a vihar által meglepett vidékről Veszprém felé, mikor a zivatar kitört. A jég oly nagyságban hullott, hogy a hintó bőrfedelét átlukasztotta, a kocsist úgy fejbe vágta, hogy az leszédült a bakról, a lovakat pedig megvadította. A jégverésnek nyugoti végső határát a veszprém-balatonfüredi útvonal képezte. Az utat szegélyező erdőkben élénk nyomai vannak a vihar dühöngésének, s az ott jelentkező pusztításokról képet lehet alkotni az égiháború rettenetességéről. Az erdő alja tele van a fákról a jég által levért friss lombbal és leveles ágakkal. A víz, mely a hegyoldalakról lerohant, átcsapott az úton, egyik helyen, a renden fekvő szénát ragadta el, másik helyen iszapja alá temette a gazdag vetéseket. – Siófok és Fokszabadi községekben is

⁸⁸ Az újság tévesen közli az időpontot, ugyanis az elöntés 1893. július 29-én, szombaton történt. Erre a napra Nagy Iván zivatart és 31,3 mm esőt jegyzett fel az észlelőívre. „Az utcákon piszkos ár hömpölygött, mely méter magasan elárasztotta az Anna-kápolnát, melyet aztán a tűzoltók szivattyúztak szárazzá.” – írta a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP 1893. július 29-i számában. Mindkét elöntésről beszámol a Piarista Rendház Historia Domusa is.

nagy károkat okozott a keresztülvonuló vihar a vetésekben, így a veszprémi káptalan fokszabadi gazdaságát is elverte a jég. A kár jelentékeny. [V]

Balatonalmádi fürdőhelynek megnyitása a múlt vasárnap történt meg minden ünnepies ceremónia nélkül. A megnyitást plakátok hirdették, és városunkból is sokan rándultak ki ez alkalomból, hanem az alkalmatlan időjárás minden egyéb szórakozást tönkre tett. [V]

A múlt héten több napon át tartott erős záporosó sok helyütt levitte a járdát takaró murvát és iszappal fedvén be, egyes helyeket csaknem járatlanná tett. Felhívjuk az illetékes városi tanácsot sürgős intézkedésre, hogy az amúgy is rossz karban levő utakat lehetőleg mielőbb hozassa rendbe. [V]

Jégverés. Pusztító jégeső vonult keresztül vármegyénk éjszaknyugoti részén e hó 5-én, mely napon két ízben verte meg tyúktojás nagyságú jég a kerteket, s veteményeket. Pápa és vidéke kiszámíthatatlan kárt szenvedett úgy a rettentő jégeső, mint a felhőszakadás okozta vízrohanásoktól. [V]

Június 16. A káptalan kára Fokszabadin, hol a jég elverte az egész uradalmat, 16 ezer frt-ot tesz ki. [VFH]

Újabban elhalasztották máról, kedvezőtlen időjárás miatt, a már egyszer elhalasztott iparoskőri juniálist. [VFH]

Balatonalmádi megnyitása kedvezőtlen idő mellett ment végbe. Kenese fürdőjének megnyitása holnap, vasárnap lesz. [VFH]

Havazás júniusban. Tegnap péntek délután a Bakony több helyén, Szentgálon, sőt délután 2 órakor néhány percig Veszprémben is hó esett. Három nap óta egyébként téli ruhákban járnak. Roppant hideg, szeles, esős időjárás van, valóságos decemberi ködös bomlással. Holnapon már csendes meleg idő várható. [VFH]

A jégverés áldozata. Nagy Gábor lovasi lakos, amióta a jég elverte szőllejét, búskomorrá lett. A múlt héten aztán egy nap kiment a pincéjéhez s ott felakasztotta magát. [VFH]

A múlt heti piac a rossz, szeles idő dacára is eléggé élénk volt, noha a kínálat nem állott arányban a kereslettel. [V]

Veszprémi gabonapiac. A kedvezőtlen időjárás folytán a termelők tartózkodó állást foglalnak el, mi által a kínálat csökkent, de a vételkedv ezek folytán javult. [V]

Június 23. Időjárásunk. Rémséges időjárás volt a lefolyt héten is. Eső és szélvész, égháború és decemberi hideg váltakoztak. A hetivásárra bundával jöttek a vidékiek s a hó e héten is szállingózott a Bakonyban. Úgy halljuk, hogy azt a kis téli időjárást rátóti véreink reklamálták vissza, annak okáért, hogy a múlt télen igen rosszul szuperált a fa-geseft.⁸⁹ [VFH]

A viharos Balatonról. A lefolyt héten, heves északi orkánok mellett, egyik vihar a másikat érte az „édes” magyar tengeren. A halászok, ezek a bátor hajósok, napokig nem tudtak kimenni a dühöngő vízre. A fürdők népe nem fürdött

⁸⁹ Értsd: rosszul ment a faüzlet, gyöngye áron kelt el a faáru.

e napokban, mert a víz hőmérséklete a 14 fokra szállt le. Tegnap végre kiderült az ég s ma már nyári meleg napunk volt. Csak azután megint közbe ne üssön a mennybéli *bömböröböm*, mert akkor a szezon végén a balatoni korcsmárosok ajtai előtt is visszhangot ad majd az. [VFH]

Eső után köpönyeg. A Balatonba fült Tagányi Barna honvédszázados és társának gyászos vége – úgy látszik – szigorúbb intézkedésre hangolta a keszthei csónakázóegyletet. Újabban igazgatóválasztmánya, hogy szerencsétlen csónakázási esetek bekövetkezését meggátolja, meghagyta az egyleti szolgának szigorúan, hogy viharos időben senkinek, szélszélben pedig evezésben járatlanoknak csónakot, vagy gondolát ki ne adjon. Az egylet a nyakig érő víz hatásának kijelölése végett megfogódzásra alkalmas fogakkal ellátott jelzőket állítat a Balatonban. [VFH]

A heti piac a kellemetlen időjárás dacára, meglehetősen élénk volt. [V]

A fürdő saisonnak nem igen kedvez az időjárás. Úgy Balatonfüreden, mint Almádiban még nagyon kevés a fürdővendég. – Balatonfüreden a hozzánk beküldött kimutatások szerint folyó hó 15-ig 249 fürdővendég tartózkodott. [V]

A benedekhegyi átjáró oly rossz karban van, hogy csaknem életveszéllyel jár a rajta való közlekedés. A múltkori nagy zápor mély csatornát vájt ki magának a talajba. Az illetékes városi tanács már tehetne valamit a javítására! [V]

Június 30. Időjárásunk tegnap nyáriasra fordult. Hőséggel köszöntött be az első nyári nap, mely e szerint kánikulai nyarat ígér. [VFH]

Kerékpárverseny Veszprémben. A veszprémi tornaegyesület múlt vasárnap, folyó hó 24-én délután tartotta meg bicikliversenyét, amelynél fényesebbet e téren még semmi féle egyesület nem produkált Veszprémben. Az idő is kedvezett a versenynek. Az első igazi nyári meleg nap volt, a hosszas esőzések után. [VFH]

Az iparosifjak juniálisa ma van a „Betekints”-ben. Kitűnő időjárás kedvez a készülő kitűnő jókedvnek, mely valószínűleg reggelig fogja együtt tartani a derék ifjakat. [VFH]

Balatomalmádiban kedden délben nagy felhőszakadás volt, mely ismét sok kárt okozott. [VFH]

Július 7. Időjárásunk három nap óta afrikai hőséget hozott. Oly rekkenő a hőség a városban, hogy szinte napszúrástól lehet tartani. Már az éjek sem hűvösek. [VFH]

Az iparoskör juliálisa. A veszprémi „Iparos-kör” által folyó évi június hó 9-ére tervezett és az alkalmatlan időjárás miatt elhalasztott jótékony célú nyári táncmulatságát folyó évi július hó 14-én, szombaton fogja megtartani, mely körülmény az igen tisztelt meghívott vendégek becses tudomására hozatik. [VFH]

Aratás. Devecser környékén az aratás Péter-Pál napján megkezdődött s a kedvező időjárás mellett serényen folyik. Hol a jég a gabonát nem érte, ott igen szép termés ígérkezik. Veszprém vidékén is áll az aratás s itt-ott a legkedvezőbb eredményt hozza. [VFH]

A várdomb keleti lejtőjét, melyen a legutóbbi esőzések sok kárt tettek, a város most restauráltatja. A munkálatokat Benkő István tanácsos vezeti. [VFH]

Várpalotáról írja tudósítónk: A kedvezőtlen időjárás miatt nálunk a gabonák igen lassan érhetnek, mert három hét óta folyton hideg szél, köd és eső van, mely a gabonát, ha a jégeső meg is kímélte, elsatnyítja. A száraz állapotban levő széna nagy részét a szél elviszi, a lekaszált zöld széna (fű) pedig a sok esőzés és köd miatt nem száradhat, ami az itteni gazdáknak nagy gondot okoz. [VFH]

A helyi uszodának egy hét óta, mióta rekkenő hőség van, nagyon drága dolga. Egész nap van ott fürdőközönség. Úszómester is van ott alkalmazva s tanulók még fölvetetnek. [VFH]

Jégkár-felvételek. A június havi pusztító jégverés által okozott károknak adóleengedés céljából leendő felvételét most eszközlik a pénzügyigazgatóság kiküldött tisztviselői. A felvétel több községben már be is fejeztetett. [V]

Július 14. A kánikula. Itt van a teli nyár összes tüzével. Négy nap óta oly rekkenő a hőség, hogy azt még az éjszakai szelek sem hűtik le. A kánikula beköszöntött, jéges szóda, fagyalt és málnaszörp szezonja. [VFH]

Aratnak, kaszálnak. A hét elején meleg száraz időben kezdődött az aratás; de már kedden felhős volt az ég s az eső fenyegetett; a szél is feltámadt ismét. Ha a szünet után ismét beállna az esőzés, a legrosszabbra lehet kilátás az aratás mentén, miután az idő egyáltalán megbízhatatlan. Azt hittük a jó idő beálltával, hogy most már tartós lesz; de ismét fenyeget s nyugtalanságot okoz. Nem csoda, midőn a tarlón a gabonákban ez év jövedelme kockán van! S nem elég a sok küzdelem, még a termékek minősége is veszve lesz. Isten ments meg a csapástól. [VFH]

Az iparoskör juliálisa ma este tartatik meg. Pompás jó idő kedvez a vigalomnak s így bizván sikere is lesz, mi a jótékony cél tekintetéből is kívánatos. [VFH]

Július 21. A kánikula teljes erővel dühöng. Oly éktelen hőség uralg pár nap óta, hogy a balatoni vendéglősök elsavanyodva volt ábrázatuk egészen nekivirult. [VFH]

Apad a Balaton. Így aratás idején, mikor a siófoki gabnakereskedőknek, a Sióban bő vízre van szükségük, hogy gabnás hajóikat felvontathassák Siófokra, rendszerint megcsappan a Balaton. Felhívjuk e körülményre a megyei alispán figyelmét. Már is oly sekély a vízállás, hogy pl. 300 kirándulóval a Sióból nem mehetnének ki a csavargózósok. [VFH]

A Somlyóról értesítenek bennünket, hogy a múltkori jég roppant károkat tett a szőlőkben, mihez még az is járt, hogy az épen hagyott vesszők virágzás alkalmával a rossz időjárás következtében elrúgták a gyümölcs nagy részét. Ennek következtében az idén igen közepes termés várható. [VFH]

Villámcsapás. Folyó hó 16-án hajnali félhárom órakor Súr bakonyi község evangélikus gyülekezetének a falu közepén álló paplakába beleütött a villám s rövid idő alatt az egész tetőzetet elhamvasztotta. Leégett az egész paplak és a

hozzá tartozó melléképületek tetőzetének egy része, odaégték továbbá élelmi-szerek és ruhaneműek Zalkalik Lajos evang. lelkész kárára. Az összes kár értéke 515 ft. Az épület az első magyar általános biztosítótársaságnál 600 ft erejéig volt biztosítva. A tűz oltásánál dicséretes buzgalmat fejtett ki Vetszkó Pál és Szloboda István sári lakosok. [V]

Július 28. A kánikula. Nagy a forróság és szárazság. Már a kutak is észreveszik, mert több kút kiapadófélben van. [VFH]

A kiszáradó Balaton. A száraz tél és a most is uralkodó száraz időjárás mellett a Balaton annyira megapadt, hogy a déli partokon fürdők, míg mély vizet találnak, oly messzire kell menniök, hogy belefáradnak. Így a Balaton-melléki berkek is természetesen többnyire víztelenek, s marhacsordák legelik, hol vizes években vadrécékre vadásznak. [VFH]

Villámcsapás. A hosszan tartott rekkenő hőség után csütörtök éjjel takaros vihar keletkezett, mely alkalommal a villám a városi erdő szélén a füredi-út mentén leütött, a Füredről jövők nagy rémületére. Kárt azonban nem tett. Másnap, pénteken déltájban ismétlődött a vihar, ekkor meg Veszprémben a Csányi-féle lakatlan házba ütött bele a villám. Leütötte a kéményt, megrongálta a falat, egyéb kárt ez sem okozott. [VH]

Augusztus 4. A kánikula rémséges meleget hozott a héten is. A fűnek még gyökerei is kiszáradtak. Tengeri, krumpli alig lesz egy csekély; a szőlő is roppant sínyli a hőséget. Ma délután északnyugati erős szél támadt, mely talán meghozza az esőt is. [VFH]

Falb Rudolf újabb jóslatai. Falb Rudolf most tette közzé a jövő félévre szóló időjósait, mely nem valami kedvező kilátással kecsegtet. A forró s esős nyár után, ha az időjós nem csalódik (ami gyakran megesik vele) esős ősz és kemény tél fog következni. Július végén több helyen erős földrengés, augusztusban pedig nagy szárazság lesz, egészen 9-ig, amikor országos viharok s esőzések támadnak. Tizenötödike kritikus nap lesz hellyel-közzel földrengéssel. Különösen kellemetlen időt várhatunk augusztus utolsó hetére, huszonhetedikétől harmincadikáig három elsőrangú kritikus nap követi egymást, melyen felhőszakadások is lesznek. Kedvezőbb prognostikont állít fel Falb szeptember hónapra nézve, melynek első felében verőfényes napok lesznek, bár szeptember 15-ike újra kritikus lesz. Október az év legszeszélyesebb hónapjának ígérkezik. A legszebb idő, esős és viharos napokkal, havazással fog váltakozni. Október 29-ike megint elsőrangú kritikus nap. November hó aránylag meleg lesz, de esős; december ellenben száraz és hideg lesz; 25-én és 27-én földrengések s ciklonok fognak pusztítani.

Augusztus 11. Viharos volt a lefolyt hét minden napja. Szélvész minden napra jutott; a Balaton örökös háborgásban volt. Az eső pedig csak nem akar meg-eredni. [VFH]

A takarmány hiány miatt igen leszállt a marha ára. Miután a kukorica s krumpli is elfonnyadt, a disznók is potom áron kélnek. [VFH]

Augusztus 18. Kiapadt kutak. A nagy szárazság következtében a legjobb forrású kutak is apadóban vannak. – Nem kell búsulni, 1994-ben – talán – lesz vízvezetékünk! [VFH]

A Balaton vésze. Tegnap, péntek délután 5 órakor óriási orkán csapott a Balatonra. A „Baross”-gőzös akkor indult Almádiból Füredre, a vész féloldalt döntötte s Alsóörsnél keréklapát-törés történt, minek folytán a gőzös megállott. Óriási erőfeszítéssel sikerült a roncsolt részt eltávolítani s a hajót Füredre vinni. Még rémitőbb volt az orkán, mikor a gőzös a Sió-torkolathoz ért. A hajón alig lehetett állani s a vész labdaként dobta az óriási hajót, de Amansich kapitánynak sikerült a gőzöst rendben bevezetni a révbe. Útközben vette észre a gőzös Blaha Lujza „Olyan nincs” yachját, mely a Sió előtt küszködött a vészszel; segélyre sietett, a vész azonban a vitorlást, melyben Blaha Lujza Sáríka leányával, fiával és egy ezredes családjával ült, a mólóhoz dobta, hátsó árbócat s alját összetörte. Blaháné s utastársai kétségbeesve vetették magukat a vízbe s kifelé iparkodtak, miközben a tajtékzó habok minduntalan elborították őket. A „Helka” kapitánya, Weichinger sietett mentésükre, a mólókon átvezette őket, sőt felöltőjét is ráadta az ijedt-didergő Blahánéra. Cserveny fürdőigazgató azonnal gondos ellátásban részesítette a hajótörötteket, s Zalai fürdőorvos ápolásának köszönhető, hogy a baj veszedelmessé nem vált. Ugyanakkor a „Vésmadár” is járta a habokon a haláltáncot, de azon Propper fiumei tengerésznövendék volt s nem igényelt semmi segílyt. Szépen, rendben bedobatta magát a vésszel a siófoki kikötőbe. A „Baross” a rémséges orkánban vissza is, sőt Almádiba is megtette éji útját; minden utasa holt-beteg volt s úgy a kapitánynak, mint a gőzöson véletlenül jelenvolt Perger gőzhajó-társasági igazgatónak, s hírlapunk szerkesztőjének az egész istenkísértő úton váltig kijutott a betegápolói szolgálatból. [VFH]

Az utcák öntözése most már rendben foly. Az öntözés hiányosságát, melyről egy „Beküldött” cikkünk is szólt, a lajtok elomlása okozta akkoron. [VFH]

Augusztus 25. Időjárásunk kánikulai. Három nap óta rekkenő hőség van. A balatoni fürdők ismét kezdenek megtelni. [VFH]

Szeptember 1. Időjárásunk a hét elején kánikulás volt; most enyhe meleg. A Balaton hőfoka még 20 R-fok (25 °C). [VFH]

Vihar a Balaton mellett. Péntek éjjel Zala megye több községében nagy vihar dúlt. A vihar nagy károkat okozott Kövesd és Kisszóllós községekben. Az előbbi helyen a villám lecsapott és felgyújtotta Pál József házat, mely teljesen leégett. [VFH]

A villám gyújtott föl, a múlt keddi éji vihar alatt Felsőörsön egy házat, mely után még más 3 ház égett el. [VFH]

Nagy vihar Balatonfüreden. A kedd és szerda közti éjjelen Balatonfüreden és környékén rettenetes vihar dühöngött. A vihart megelőzőleg több nap óta kiállhatatlan hőség uralkodott, csaknem állandó szélcsönd mellett, úgy, hogy a balatoni yachtok többnyire ott voltak kénytelenek vesztegelni a kikötőben, lehorgonyozva. Mindenki áhítozott a tikkasztó hőséget lehűtő eső után. Végre

kedden délután sötét fellegek gyülekeztek a nyugoti égbolton. Éjjel 11 óra tájban egyszerre csak kitört a váratlan vihar. Az egész égboltozatot, messze túl a Balaton partján, koromfekete fellegek borították be. Oly sötétség lett, hogy egy lépésnyire sem lehetett látni, és a hazafelé menekülő emberek csak a hosszú lángkévékben előtörő villámlások vakító fénye mellett haladhattak tovább. A villámlásokat iszonyatos mennydörgés kísérte. A szélvihar bömbölve tépdeste a balatonfüredi parkok fáit és óriási hullámokat vágott föl a Balaton tavában. Eközben valami képzelhetetlen felhőszakadás indult meg. A víz a szó szoros értelmében zuhatagként omlott le a magasból s ez egymagában is kábító zajjal járt; de ehhez járult még a szakadatlanul lesújtó villámcsapások detonációja és a szélvész egyre üvöltő lármája. Ez a borzasztó vihar több mint egy óra hosszat tartott, mert csak 12¼ órakor csöndesedett el, s utána még jó félóráig tartó zápor következett. A vihar a balatonfüredi szilárd épületekben csak igen kevés kárt tett, hanem annál többet a szomszédos kis községekben. A villámcsapás a közelfekvő Kövesen egy házat gyújtott föl, hanem – természetesen – a tüzet azonnal el is oltotta a felhőszakadás. A fürdőhely parkjai, az utcák árcai, a szántóföldek laposabb helyei még másnap este is vízben úsztak s mindenfelé tépett lombok, kettétört fiatal fák és leszaggatott karvastagságú gallyak mutatták az elvonult vihar erejét. Szerencse még, hogy a szélvész nem korábban tört ki; így a gőzhajók is mind a kikötőben voltak már s baj nem történt velük. [V]

Szeptember 8. Időjárásunk e héten esős volt, de a hét végén megtisztult az ég s kilátásunk van még kellemes – vénasszonyok nyarára. [VFH]

A vihar áldozata. Meszesgyörökből írják lapunknak: Augusztus 28-án rettenetes orkán vonult Meszesgyörök község fölött. A nagy szél a szalmakazalokat eldöntötte, több élőfát gyökerestől kitepert, sőt az ottani tanítónak Bucsy Józsefnek – ki a kis községnek fürdőhelyé való alakításán kitartással buzgólkodik – fürdőházait is a Balaton hullámaiba temette. Nevezett tanító több napig Somogyban kereste fürdőházát fürdővendégeivel együtt. [VFH]

Szeptember 15. Időjárásunk a hét elején igen mostoha volt. Hideg, dér s szélvész volt napirenden. Tegnap óta jó meleg időnk van. [VFH]

A Balaton apadása még egyre tart. Most már oly siker a víz, hogy a gőzhajók alig tudnak bemenni a Sió-torkolatba. [VFH]

A balatoni fürdők már néptelenek mind. Pedig pompás szép időjárás van s a tó vize még mindig 18 R-fok. (22,5 °C) [VFH]

Szeptember 22. Időjárásunk meleg napokat hoz. Kipótolandó a rossz nyarat. [VFH]

Korai tél. A külföld több helyéről írják, hogy a tél már most beköszöntött hó és fagy képében. Így Mantuából két fok hideget, Paduából 6 fok hideget, Vincenzából havat, a Salzkammergutból havat és tartós hideget jelentenek. A hegyeket hó borítja. [V]

Szeptember 29. Időjárásunk a lefolyt héten igen kedvező volt. Enyhe meleg napok, tartós esőkkel üdítették az őszi vetéseket, melyek szép fejlődésnek indultak. [VFH]

Október 6. Időjárásunk a héten általán hűvös és esős volt. Legváltozatosabb volt azonban csütörtökön a midőn felhő és napsugár váltakoztak folyton, s délután 4–5 óra közt gyönyörű kettős szivárvány díszlett a város felett az égbolton. [VFH]

A múlt heti nagy esőzések következtében a várhegy oldalának egyes lágyabb talajú részein – mint a rendőri jelentés mondja – földcsuszamlás volt észlelhető, különösen a keleti részen, hol Vogronics kanonok lakása alatt több ház – természetesen a rozzantak közül – összeomlott. Nagy kárt tett ezenkívül a folytonos esőzés az utakban és az őszi mezei munkálatoknál, mivel egyes vetemények még a földben vannak s azoknak kiszedését késleltette. [V]

Somlyói szüret. Az idei somlyói szüretet az időjárás miatt, mint halljuk, már október hó 8-ik napján megkezdik. [V]

Október 13. Időjárásunk a lefolyt héten gyönyörű verőfényes napokat hozott. Nemcsak a vénasszonyok, de az ifjabb féle-fajta nép is örömmel vette a nyár másodvirágzását. [VFH]

Október 20. Az időjárás e héten áprilisra emlékeztetett. Óránkint változott hideg és meleg, szél, borulat, eső és verőfény. Az őszi vetések pompásan díszlenek. [VFH]

Szeszélyes időjárás. Időjárásunk olyan szeszélyes, akár áprilisban, vagy mint egy szép asszony. Az utóbbtól csak annyiban különbözik, hogy állandóan hideg. Eső és őszi napfény sűrűn változtatják egymást, sőt e hó 16-án valóságos zivatar is átvonult fölöttünk. Havas eső zuhogott, fehérre színezve a sárguló tájat. Devecserben pedig – mint levelezőnk írja – ugyanakkor jég esett erős dörög és villámlás kíséretében. [VH]

A somlyói szüret, mely a jégkár miatt nem sokat ígért mennyiségre nézve, túlszárnyalta a gazdák reményeit, de hogy a minőség az utóbbi esőzés következtében minő lesz, a jövő mutatja meg. Szüreti multság is kevesebb volt, mint a múlt évben; de azért több pincénél víg kedv uralkodott és reggelig tartó táncmultságok is voltak. [VFH]

Utcák tisztítása. Most, hogy a gyakori esőzések a talajt feláztatták, az utcák úgyszólván járhatatlanokká váltak. Ajánljuk ezen tarthatatlan állapotot a városi hatóság becses figyelmébe, annyival inkább, mert a sár és piszok köztudomásúlag csak a bacilusok melegágya lehet, melyből azután egyik epidemia⁹⁰ a másikat követi. [VFH]

Sziklaomlás. A várhegy keleti részén egy óriási szikla zuhant le a Buhimvölgybe, nagy területen, kopaszon hagyva a hegy oldalát. Szerencsére az omlásnak előzményei vannak, amennyiben már évekkal ezelőtt is történt ugyanehelyen sziklaomlás, mely akkor agyon is ütött egy viskót és így most már oda nem építkeztek, a szikla tehát kárt nem tett. Ez alkalomból városunk irányadó köreit élénken foglalkoztatja azon gondolat, hogy miképp lehetne a további hegyomlásoknak elejét venni, sőt – jó forrásból vett értesülésünk szerint – vá-

⁹⁰ Epidemia = járvány, ragályos betegség.

rosi képviselőink egyike, aki a miniszterek díszpolgárrá való választását is erősen megszavazta, azon konkrét indítvánnyal fog a legközelebbi közgyűlésen előállni, hogy fogadjon fel a város bizonyos mennyiségű drótos tótot, és drótoztassa velük össze az egész várhegyet. [VH]

Árad a Séd. A múlt hetekben leesett nagy-mennyiségű csapadék annyira megszorította a Séd folyó vizét, hogy a helybeli „rendőri sajtó-iroda” gyöngeszívű vezetője árvíztől fél. [V]



Veszprém.

A vár észak-keletről.

*13. kép. Veszprém – A vár északkeletről
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből*

A vénasszonyok nyara kimaradt. Az idén oly rohamosan következett a nyárra a hűvös ősz, hogy az a kellemes átmeneti időszak, melyet közönségesen vénasszonyok nyarának szoktunk nevezni, az idén egyszerűen kimaradt a programból, mintha bizony nem volnának vénasszonyaink, kik szokásjog alapján e pótnyárra igényt tartanak. A természet e tekintetben csalfán viseli magát, mert most is verőfényes nap van odakünn, de olyan hideg mosollyal köszönt bennünket a felkelő nap, mint az a miniszter, kinek már kifelé áll a szekere rúdja. Az ősz valódi poézise tehát elmaradt az idén; nincsenek másodvirágzásban lévő fák és ökörnyál sem úszkál fent a levegőben, mint valamely menyasszonyi fátyolnak szétszórt rojtjai. A rét, az erdő, még jóformán egészen zöld, de ha még egy-kétszer megcsípi a dér, akkor aztán itt lesz a levélhullás. De a vénasszonyok nyarához az idén nem lesz szerencsénk, miből sokan azt következtetik, hogy a lányok a farsangon kivétel nélkül férjhez fognak menni. Majd elválnak. [VH]

Október 27. Időjárásunk e héten pár kánikulai meleg napot hozott, úgy hogy a korzón, sétányokon nyári könnyű ruhákban sétált a közönség. Csütörtökön

egész nap óriási esőzés volt, de másnapra ismét kitisztult az ég. Azóta ismét verőfényes meleg napjaink vannak. [VFH]

Az őszi hurcolkodás november elsején, úgy látszik, kedvező időjárás mellett fog lefolyni. A rendőrség jelenti, hogy 64 lakófél változtat most lakást. [VFH]

A somlói szüret. A somlói szüretet – a bevett szokás ellenére – korán, e hó 9-én és 10-én kezdték meg. Eme körülményre a gazdákat a szőlőgerezdek rohamos rothadása készítette, mely a folytonos esőzések miatt állott be. Az idő kellemes volt s a szüretelés mégis egyhangú burgonyaszédéssé fajult, mivel derült arcokat sem igen láttunk. Oka ennek a termés elégtelensége, mivel magyar holdankint alig produkáltak a gazdák 10 akó bort. A must édes, nyalós 17–21 fok cukortartalmú, mi jó minőségű borra látszik vallani. A must-árak 25–32 krajcár közt váltakoznak literenként. Borügynök még ez idő szerint kevés mutatkozott a Somlyón. A vesszők jól kifejlődtek s a téli fagy ellen erősen konzerváltak, mi alapos remény a jövő évi termésre nézve. [VFH]

November 3. Az első fagyok tegnapelőtt s tegnap éjjel köszöntöttek be s a fűtés szezonja kezdetét vette. Utaljuk olvasóinkat e helyen Weisz J. tüzelőfa hirdetésményére, mely mai lapunkban foglaltatik. [VFH]

November 10. Időjárásunk a hét elején derült napokat hozott, tegnap azonban klumi köd⁹¹ nehezült ránk úgy, hogy még a budapesti vonat is csak baktatva, mert haladni, s egy órai késéssel érkezett Veszprémbe. Ma ismét kiderült a magasabb régió. [VFH]

Falb jóslása novemberre. Falb Rudolf, a híres német időjós, akinek „kritikus napjai” arról nevezetesek, hogy vagy nem ütnek be, vagy pedig nem tartják meg a jós által kitűzött terminust, novemberre a következő időjóslatot állította fel: a hónap elején Közép-Európában esős napok lesznek. A másodrangú kritikus nap november 13-ika lesz. Huszadikától bő esőzések lesznek – ha ugyan másként nem lesz, amit olykor maga Falb úr is hozzátesz „jóslatához”. [VFH]

November 17. Időjárásunk pompás nyári meleget hozott a héten. Csak a reggelek ködösek s így annál veszedelmesebbek. [VFH]

November 24. Az első hó. Az első hó legalább is bír annyi jelentőséggel, mint az első fecske. Éppoly örömmel meséli embertársának, aki előbb meglátta a havat, mint aki meglátta az első fecskét. Az első hó, a tél bejelentője, nálunk pénteken éjjel jelent meg egész szép csendesen, hogy reggelre annál nagyobb meglepetést okozzon. Igazán nem is voltunk rá felkészülve, úgy el voltunk bizakodva a hosszú ősz miatt. Most már itt van. Fényesen csillog fákon, háztetőkön, s csak azt kívánjuk, hogy sokáig ne tartson, mert hát a tél „hivatalos” kezdetétől még éppen négy hét választ el bennünket. [V]

Milyen lesz az idei tél? Szokatlanul korán beköszöntött az idén az őszi időjárás. Nagyon sok hűvös napunk volt már augusztusban is, de még sokkal több hűvös napban volt részünk szeptemberben és október első felében. – Nyugtalan időjárás uralma alatt élünk, melynek meleg és nedvesség jár a nyomában,

⁹¹ Sűrű, szinte átláthatatlan köd.

olyanforma időjárás, mint 1880-ban, a zágrábi földrengés esztendejében, hol az ideihez hasonló októberre meleg november következett, sőt egészen enyhe volt még a december is és karácsony napján 10,8 Celzius fokot mutatott a hőmérő. Viharok és téli zápor napirenden voltak akkorában és egymást érték a legrendkívülibb tűnemények a növényzet országában. Decemberben még virágzottak a gyümölcsfák, de januárban szigorú hideg lépett föl. Sok jel arra mutat, hogy hasonló módon fog kezdődni az idei tél is. Az eddigi tapasztalatok szerint hűvös augusztus és szeptemberre a legtöbb esetben enyhe október és november következett. De száz év óta nem volt már a tavasz oly szép és meleg, mint az idén. A folyó év tehát meteorológiai tekintetben egészen elütő és korai és enyhe télre számíthatunk. A legutóbbi huszonöt év óta 1872-ben és 1880-ban volt a legenyhébb tél, amikor novemberben 6,4 (illetve 5,6) fok Celziust, decemberben pedig 3,6 (illetve 4) fok Celziust mutatott átlag a hőmérő. [VFH]

December 1. Időjárásunk egész télire fordult. Naponta hó esik. Fagy kevés, köd annál több. [VFH]

December 8. Rossz utak. A sok csapadék folytán utaink olyan rossz karba jutottak, hogy a rajtuk való közlekedés valóságos kínnal jár. Különösen áll ez a vasúthoz vezető útra nézve, ahol a napokban egy fuvaros lova ki is dőlt a hámból. Talán lehetne valamit tenni az utak jobb karba tételére, legalább megszabadulnánk az állatkínzás bosszantó jeleneteitől. [V]

December 15. Időjárásunk fagyos télire változott. Hó kevés van, de annál több az éji köd. A hideggel a tűzifa ára a piacon erősen megdrágult. E helyen jelezzük, hogy Weisz Jakab fakereskedő a gömb tűzifa árát leszállította. [VFH]

Balatonpartról írják lapunknak: a halászat ugyan még nem szünetelt a hideg éjszakák dacára, mert a Balaton 1–2 fok hideg alatt nem fagy be, legfeljebb a szélén van jégvárta. Hanem attól félnek a halászok és halászgazdák egyformán, hogy most midőn a karácsony közeledik, a süllő és fogas drága étel szokott lenni az urak asztalán – úgy talál befagyni a víz, hogy sem erős jég nem lesz, sem megközelíteni nem lehet. Ekkor a halászatnak vége és sok száz család karácsonyjának a partok mentén vége; mert mióta szőlők tönkre vannak téve, télen ez az egyetlen keresetforrása van a szegény embernek. [VFH]

Majdnem megfagyott. Tamás Dániel szentgáli lakos folyó hó 14-én este kint az utcán fekve taláztatott a rendőrség által. Becsípve elaludt s már félig meg volt dermedve, midőn a városházhoz vitték. [VFH]

Decemberben. A télre nemigen panaszkodhatunk, vagyis az őszutóra, mert hideg alig volt. 1–2 foknyi csak s ez is jó későn jött meg! Még nov. hó 24–28-án is volt nyíló ibolyabokrok és levelek alatt; rózsák védett helyeken; a hosszú ősz pedig egyáltalán jót tett mezőgazdáinknak, mert takarmány dolgában sokat segített rajtuk, a rideg gulyák s egyéb barmok kint lehettek a legelőn. [V]

December 22. Időjárásunk fagyos, havas. Szép fehér karácsonyra van kilátás. [VFH]

A jövő év kritikus napjai. Az 1895. év kritikus napjait, melyek időjósolatainak mint egy csontvázát képezik, Falb következőleg állapítja meg. Elsőrendű kriti-

kus napok: január 11, február 3, március 11, április 3, július 22, augusztus 20, szeptember 18, október 18. Másodrendű kritikus napok: február 24, március 26, április 25, május 9, június 22, szeptember 4, október 14, november 2 és 16, december 31. Harmadrendű kritikus napok: január 15, május 24, június 7, augusztus 5, december 2 és 16. Huszonöt kritikus nap tehát összevissza, vagyis havonként kettő körülbelül. És a három legerősebb kritikus napján az évnek; március tizenegyedikén, augusztus huszadikán és szeptember 18-án a nap is elsötétül. Szép kilátások. Szóval, ha Falbnak igaza talál lenni, nem sok jót várhatunk a jövő esztendőből. Időjárási szeszélyek a legnagyobb mértékben. Valóságos paroxizmusai⁹² az időnek és csak nagyon kevés derült és napfényes nap az egész esztendőben. [V]

December 29. Kemény téli fagy köszöntött be karácsonyra. Az időjelző állomás most tartós és erős havazást jelez. [VFH]

Az új kaszárnya építés pár nap óta, hogy a nagy hideg beállt, szünetel. – Az új zsidóiskola belső munkálatain serényen dolgoznak az asztalosok, lakatosok. [VFH]

A Balatont jégpáncél borítja. A jég azonban még nem oly erős, hogy a jég-sportot veszély nélkül lehetne üzni. Ha azonban az idő így marad hidegen, akkor újévre pompás lesz a jég. A keszthelyi korcsolyázóegylet nagyban készül a saisonra, még vitorlás szánokat is készítettett a tagok használatára. [VFH]

December 31. A havazás, melyet tegnapelőtt eleve jeleztünk, derekasan a nyakunkba szakadt tegnap s ma reggel folyton esik a hó, úgy hogy fél méter magasan fekszik az utakon. Ha most feltámad a szél, akkor a vasút és posta jó hosszú időre becsukhatja a boltot. Az ünnepi fáradások után rájuk is férne egy kis regráció!⁹³ [VFH]

Keserves közlekedés van most országutainkon, a beállott nagy havazás miatt. A vidéki szekérposták óriási késéssel érkeznek a városba. Tegnap, vasárnap este meg kellett volna érkezni a bfüredi postának, de hogy reggel sem jött meg, Ambrus postafőnök két csendőrt küldött eléje. Ezek meg is találták a felsőörsi útban elhavazva s ma délre érkezett meg a városba. [VFH]

A korcsolyapályának pompás ivadja van. A jég kitűnő s intelligens közönségünk naponta, főként az esti órákban, a kivilágított jégköröndön százával sü-rög-förög. Az ügybuzgó elnök Rainprecht, valóban büszke lehet az ő rózsás arcú sportcsapatára. [VFH]

⁹² Paroxizmus (görög) = valamely lázas betegségnek, de különösen elmebetegségnek hirtelen kitörése [Pallas Nagylexikon].

⁹³ Regráció = esti pihenő.

1895

Hosszú tél. Az 1895. tél hosszú és kemény volt; tartott december végétől március közepéig. Legnagyobb hideg volt 12 °R (–15 °C). Január elején erős hóviharak voltak, melyek miatt a közlekedés minden irányban megakadt. Január 18-ától 24-ig meleg déli szél mellett a hónap nagyobb része elolvadt, de egész február ismét igen hideg volt gyakori havazással. Március 1-jétől kezdve 7-éig oly erősen havazott, hogy a fél méter magas hó miatt a közlekedés minden irányban megszűnt. A tavaszi szántást csak április hó elején lehetett megkezdeni. [PRHD]⁹⁴

Szeptember 30-án szüreteltünk a paloznaki szőlőkben másodszor. Termett ez évben összesen 30 akó must. [PRHD]

Január 5. Időjárásunk, mely eddig aránylag elég gyengének volt mondható, ugyancsak keményre változott; hatalmas hóesés, orkánszerű zivatarok napirenden vannak. A hófúvások miatt máris számtalan vonalon megzavarodott a vasúti közlekedés. Könnyen megtörténhetik velünk, hogy éppen azokon a napokon leszünk elzárva a fővárostól, amelyeken az új kabinetalakítás kérdése lázban tartja majd az egész országot. [V]

A hófúvatok, városunk e rendes téli specialitása, újév másodnapján zárolták először körül a várost s két napig se ki-, se be nem szabadulhatott senki. A budapesti vonat e napon Várpalotán rekedt meg, a Kiscell felől jövő pedig a városlódi állomásig vergődött s ott feneklett meg. Péntek délután elállott a hófúvat s a kirendelt 300 hóhányó ember kiszabadította a pályát mindkét irányban. Ma szombaton éjfél után ismét feltámadt a szélvész, reggel havazni is kezdett s délután 4 óráig szüntelen hordta a hó garmadákat a töltésekre, s országutakra. Estenden jelzik a távíróhivatalból, hogy az estéli budapesti vonat a rendes időben nem érkezik meg. [VFH]

A veszprémi országos vásár, amely a jövő hétfőn, azaz 7-én lenne megtartandó, a hófúvatag miatt alig lesz megtartható. A vásárbérlő valószínűleg pótvásárt kér. [VFH]

A tegnapi hetivásárt elfújta a hófergeteges szélvész. Mindössze egy szán eléseget hoztak be. Annál erősebb lesz a jövő pénteki vásár, ha ugyan jó idő lesz. [VFH]

A háztulajdonosokat figyelmezteti a rendőrség, hogy a házuk előtti járdát minden reggel tisztíttassák meg a hótól; ellenesetben büntettetni fognak. [VFH]

Csengőt a szánokra! A rendőrséget figyelmeztetjük, hogy a városon számos szán közlekedik, melynek tulajdonosai nem akasztanak csengőket a fogatra. Büntesse meg a könnyelmű kocsisokat szigorúan, mert az elgázolásokért így a felelősség egyenesen a rendőrséget terheli. [VFH]

Hóban rekedt utasok. A hét egyik napján – mint bennünket értesítenek – a vámosi országúton haladó emberek Vámos és Veszprém között húzódó or-

⁹⁴ Bolgár Mihály halála. Márc. 10-én Bolgár Mihály tanár szívszélhűdésben hirtelen meghalt. Temetése márc. 12-én volt. [PRHD]

szágúton egy hóban rekedt kocsira akadtak, melynek utasai – egy öregember feleségével – már félig-meddig meg voltak dermedve. Az akadályokat a kocsi elöl elhárították s azután útnak indult a biztos halál torkából kiszabadult agg házaspár. Meglehet azonban, hogy ezen hír is azok közül való, melyek így télvíz idején annyit regélnek a kéményseprő legényről és ama bizonyos farkasról. [V]

A Balaton befagyott. A Balaton tavát véges-végig jég borítja. A csillogó jég-tükroen száz meg száz szánkó siklik vidám csöngéssel s a korcsolyázók is seregestül mulatnak rajta. A keszthelyi korcsolyázóegyesület újabban vitorlás szánokat is készített, amelyek nemsokára még nagyobb változatosságot visznek a pompás jégmezőkre. [V]

Január 6. Havazások. Az új év nagy havazásokkal kezdődött meg. Az egész országból mindenhol hóviharakat, közlekedési akadályokat jelez a távíró. Városunk is két napig el volt a hófúvások miatt a világtól zárva. Szerdán, január 2-án este a Budapestről jövő személyvonat nagy késéssel indulván már Székesfehérvárról, Várpalotánál, az állomástól pár lépésnyire beleakadt a hóba. Dacára a vasúti személyzet emberfeletti erőfeszítésének, nem sikerült kiásni a mozdonyt a hóból, mert az egész éjjel, sőt még másnap is egész nap dühöngő hóvihar minden emberi munkát hiú kísérletté tett. Így az utasok egész péntek délutánig kénytelenek voltak Várpalotán időzni, és csak akkor délután 2 óra 18 perckor jöhettek el onnan a rendes vegyesvonattal, amely már képes volt Fehérvárról elindulni és minden akadály nélkül beérkezni Veszprémbe. Szintúgy egész péntekig szünetelt a forgalom a fehérvár–siófoki vonalon is. [VH]

Január 12. Befújta az utat a hó. A kádártai, palotai, füredi, vázsonyi és márkói közlekedési utakat annyira telehordta a szél hóval, hogy a rendőrkapitányság kénytelen volt 300 ingyenes munkást kirendelni az utak megnyitására. Azonban a munkálkodás nem sokat ért, mert az éjjel ismét elzárta az utakat a hó s újból több száz munkást kellett kirendelni az útvonalak tisztogatására. Aki a rendőrkapitány felszólítására ezen munkálatokat megtagadja, azt az 1886. évi I. tc. 123. §-a értelmében hatósági büntetés éri. [V]

A korcsolyaegyletnek pompás ivad kedvez. A jégpálya tükörszíne kemény jéggel borított s ifjaink-lányaink százával mulatnak rajt minden este. A test-edző sport, úgy látszik, napról-napra nagyobb tért hódít városunkban. [VFH]

Az ostromzárolt Veszprém. E télen, mely épp most dönti ki legerősebb mér-gét, már három ízben volt a város elhavazva. Legutóbb szerdán és csütörtökön voltunk az egész külvilágtól elzárva a hófúvatok által. Akkor a bpesti vonat Fejérváron rekedt; a kiscelli pedig elvergődött egész a város közelébe s itt a Jutas melletti Cser-erdőben rekedt meg a hóban. A szegény utasok egy napot s éjjel töltöttek az elhavazott vonaton, míg végre péntek délben megszabadult a hótól a pálya s a vonat beérkezett velük. Rendkívüli appetitussal láttak az evéshez s a mosakodáshoz. A kimaradt posták által persze nagy kárt szenvedtek ezúttal is a városi üzletek. [VFH]

Az országos vásár múlt hétfőn, dacára a rémséges hóförgetegnek, csakugyan megtartatott. Az igaz, hogy silány volt s alig 50–60 ember mozgott a vásárban. [VFH]

Rossz hetivásárok vannak mostanában. Az utak mindenfelé hóval vannak eltemetve s így a közlekedés rendkívül meg van nehezítve. Alig 3–4 kocsi jött be a múlt pénteken is. [VFH]

Megfagyott a szentkirályszabadjai országúton folyó hó 10-én este egy Szücs József nevű 61 éves napszámos. Mint mondják, a szerencsétlen ember Várpalotára akart menni, de erősen be volt pálinkázva s e miatt tévesztette el az utat. A nagy hóban való gyalogolástól s a pálinka hatásától kimerülve az országúton összerogyott, s ott találta meg holttestét az utász folyó hó 11-én reggel, ki a rendőrséget azonnal értesítette a dologról. Hulláját ma – 12-én – boncolták fel az alsóvárosi temető halottas kamrájában. [V]

Január 13. A síkos járdák. Minden évben, de minden évben, mikor a hó ellepi a járdákat, feltámadnak a lapok és figyelmeztetik a rendőrséget, hogy gondoskodják a járdáknak a háztulajdonosok által leendő felhintéséről. A rendőrség pedig minden évben következetesen elhanyagolja ezen intézkedést, amelynek következménye aztán rendszeren minden évben valami kalamitás. A várban van három tanintézet, ott van a törvényszék, ott a járásbíró, az egyházmegyei és a káptalani hivatalok, talán sehol sem olyan élénk a forgalom, mint éppen itt. És éppen itt történt meg a napokban, hogy egyik főpapunk lejövet a hintetlen járdán, elcsúszott és fejét véresre ütötte egy szegletköben. Hogy nagyobb baja nem lett, az nem a rendőrség érdeme. Nem fél-e városi hatóságunk, hogy a díszpolgárok visszaküldik okleveleiket, nem akarván ilyen krévinklinek díszpolgárai lenni? [VH]

Csengőt a szánkó lovakra. Folyó hó 9-én is futott a szánkó a sima havon, no meg a kis gyerekek is futottak az Anna-téren az iskolából, egyszer csak egy kicsi leányka a szánkó alá került. A szerencsétlenség nem történhetett volna meg, ha csengő van a lovakon, épp ezért jó lesz nem gazdálkodni a csengőkkel. [VFH]

Január 19. A téli halászat a Balatonban. Nagyon sok a panasz az idén a balatoni halászok közt. A viszontagságos időjárás minduntalan megakadályozza őket jövedelmes keresetükben. A halászat ismét megakadt a Balaton jegén. A halászok ritkán küzdöttek annyit a rossz idő szeszélyével, mint az idén. Először a Balaton későn fagyott be, akkor sem jól; sem víz, sem jég nem volt, aztán pedig megjöttek a viharok, ködök, hóesés. Alig mentek rá a jégre a halászok megint – le kellett jönni; pedig a Balaton összes partvidékein több száz családnak télben halászat a kenyere. Ez a nagy csapás most kétszeres súllyal nehezedik a balatoni halászokra. [VFH]

Hózivatar a Balatonon. A Balatonon a napokban rendkívüli hóvihár volt. A jéggel borított Balatont ellepte a hó s korbácsolta a vihar. A fergeteg porszem nagyságra törvén a hópelyheket, a jégmezőn valóságos fehér porfelhő ült. A vadludak már elébb nagy csoportokban hagyták el a berkek menhelyét s hú-

zódta le délfelé, csak a fekete varjúserreg kóválygott a fagyasztó légben, míg a dér fehér vastagruhával vont be a távirda drótokat, melyeken itt-ott egy kétségbeesett éhes veréb ült. A kiszáradt berkek nádasából máskor óvatos és szimatoló rókák a faluk alá jöttek s ott húzódtak meg az éjjeli lesig. A berkek zombékjaiból majd minden állat kiköltözött s ma a róka az egyedüli úr. [VFH]

Nagyok és kicsinyek figyelmébe! A rendőrség kidoboltatta, hogy síkos időben a háztulajdonosok homok vagy hamuval fölhintsék a járdát. – Az iskolás gyermekeket pedig figyelmezteti, hogy a kik az utcán csúszkálnak és ez által síkos-veszélyessé teszik a járdát, a rendőrök által elfogatván, be fognak záratni. [VFH]

Nem lesz árvíz, pedig attól lehetett tartani, hogy a Séd melletti utcák víz alá fognak merülni az olvadás következtében. A hótömegek fele már elúszott, s így bajtól nem kell tartani. [VFH]

Január 26. Jégsport a Balatonon. Vermes Lajos, az ösmert budapesti sport-férfiú vezetése mellett e hó 16-án és 17-én egy nagyobb fővárosi társaság kereste fel a Balaton jégborított tükkrét, hogy azt korcsolyázva bekalandozzák. A társaság tagjai voltak: Gergely Károly és neje, Lengyel Hugó, Kovács testvérek és László Zsigmond. Siófokról indulva óránként mintegy 15 km-t tettek a Balaton jegén, a hóborított tó közepén, Keszthelyig. A társaság másnap jég-yachton tett kirándulást a tó jegén s 3 óra alatt erős ellenszél mellett 27 km-t tett meg. [VFH]

Farkasvizit. A napokban a csatári malom körül farkas lappangott. A csatári kerülő egész ki a menyekői erdőig üldözte az ordast. [VFH]

Február 2. Időjárásunk szibériai recept szerint való. Hó, köd, fagy vannak napi-renden. A tűzifa most a legbecsesebb cikk. A legtüzesebb néppárti vezércikk-nél is többet ér. [VFH]

Megfagyott ember. Megfagyva halva találta ma reggel Jung Ádám helybeli fuvarost, a márkói útban, saját fia. Jung tegnap este a márkói vendéglőst vitte haza s éjjel onnan visszajött. Útközben, ittasság folytán leesett a kocsiról és segélytelenül ott fagyott. A lovak az üres kocsival hajnalra hazaértek. A fiú azonnal atyja keresésére indult s hulláját meg is találta. Zsebében pénze s órája megvolt, s így büntett esete ki van zárva. A rendőrség s az ügyészség mindamelllett a nyomozást megindította. [VFH]

A Balatonnak már olvadásba menő jegét újra elborította a magas hó; most így áll a dolog: legalól van a mély víz s ebben a halak, melyeket a halászok csak a természetrajzban látnak már hetek óta! A nagy víz felett van a hófagyás s e felett van a jégfürdő, mely január hóban képződött. E felett van az a víz, mely a 20–22-iki olvadásból szűrődött; e felett meg van a frissen esett nagy hó! Fent még csak állna a hó; de alól (a) jeget-havat eszi a víz. Nem, de szép kép? A halászt elfutja a csendes méreg, ha rá gondol! [VFH]

Február 9. Időjárásunk a lehető legkrudélisebb.⁹⁵ Folyton esik. A szél, amely néha valóságos orkánszámba megy, majd elviszi a járókelőket, úgyannyira, hogy némely könnyebb testi súllyal rendelkező polgártársunk állandóan kénytelen otthon tartózkodni. A vasúti- és postaközlekedés napok óta szünetel, s nincs rá kilátás, hogy ilyen időjárás mellett hétfőnél előbb a forgalom újra helyre álljon. A héten még csak egyszer kaptunk egy kis fiók-postát, azt is csak Fehérvárról, még pedig szánkón. [V]

A balatoni halászsok – mint már írtuk is – még nem voltak ilyen nyomorúságos állapotban, mint az idei jégshalászzal. Ha négy-öt napig rajt vannak a jégen, aztán megint leszorítja őket vagy a zivatar, vagy az olvadás; egy jó hetük nincs, hogy nyugalommal halászhatnának. A bérlők is érzékenyen küzdenek a csapással, a szegényembereket meg kenyerüktől fosztja meg. A sok filoxéras embert kiverték szőlejéből, s most nincs más menedéke, mint nyáron a víz, telen a jég! [VFH]

Vonataink ismét elakadtak e héten, hófergetegek miatt s 3 napig voltunk ismét elzárva a külvilágtól. Ez idő alatt az unatkozó várost a „Veszprémi Független Hírlap” irodája négy rendkívüli kiadású távirati hírlappal lepte meg, melyekben a lefolyt összes választásokat tudattuk a közönséggel – a lefűlelt néppárt minél nagyobb örömeire. [VFH]

Kritikus napok 1895-ben. Falb Rudolf hírneves időjós, a következőleg állította egybe a jövő évben az ő elmaradhatatlan (!) kritikus napjait: Első rangú kritikus napunk tíz lesz éspedig január 11, február 9, március 11, március 26, április 9, július 22, augusztus 20, szeptember 18 és október 18. – Másodrangú kritikus nap lesz nyolc: február 24, április 25, május 9, június 22, október 14, november 2 és 6, december 31. – Harmadrangú kritikus napok: január 25, május 24, június 7, július 7, augusztus 5, december 2 és 16. Így tehát összesen 25 kritikus nap lesz a jövő évben. Jóslatát egy kis brossura alakjában tette közzé, kommentárral kísérve, melyben elmondja, hogy a jelzett napokon földrengés, vízáradás, villámcsapások, jégverés és más hasonló kellemes meglepetés éri a benne hívőket. [VFH]

A zirc–dudari országúton a hó még most sincs kihányva, s az utasok kénytelenek a földeken barangolni, nem kis kárt okozva a vetésekben. Különösen figyelemre méltó a zirc–esztergári út, hol a pár száz méternyi hó alagút oly keskenyen van kihányva, hogy egy kocsi is csak nehezen tud benne elmenni; ha tehát itt két kocsi találkozik szemközt, órákig kell vesződni, hogy kikerülhessenek egymást. Nagyon üdvös volna tehát, hogyha az alispáni hivatal szigorú felelősségre vonná az illető közegeit eme mulasztás miatt. [V]

Megfagyott ember. Szita István meszesgyörki lakos múlt hó 28-án több társával a szigligeti vízre volt halászni. A jégről kijövet a part közelében a vízbe szakadt, honnan kijövet jól bepálinkáztak s a midőn este 7–8 óra között vizes ruhában Major János ugyanotti lakossal hazafelé indultak, Szita kimerülvén, az

⁹⁵ Kíméletlen, kemény.

úton lefeküdt, Major pedig ott hagyta őt folytatva útját hazafelé, s csak 29-én reggel mondta meg Szita feleségének hogy ura az úton, az edericsei határban lefeküdt. A megrémült asszony kocsira ült s férje keresésére indult, akit az edericsei lakosok az útszélén megfagyva találtak s személyazonosságát felismervén kocsira tették, hogy haza szállítsák. [VFH]

A hétfői országos vásár a nagy hideg és rossz utak dacára, elég népes volt. Különösen szarvasmarhát hajtottak fel nagy számmal, de ennek ára igen alacsony volt. [V]

Február 23. Időjárásunk most igen változó. Reggel olvad, este fagy. Havazás és napfény váltakoznak. A külső munka még sok idő múlva veheti kezdetét. [VFH]

Megfagyott ember. B. Lakath Mihály berhidai birtokos kocsisa, Csizik György tegnap bejött Veszprémbe, hogy csizmát vegyen. Bevett azonban sok szeszt s így indult vissza. Útközben a litéri határ egy vízmosásánál elaludt, belefordult a vízfolyásba s odafagyott. Mire az urasági cselédek keresésre indultak, már szentistváni arrajárt emberek kiterítették a vízmosás mellé. Családos ember volt a szerencsétlen. [VFH]

A Balaton jegén sem értek mostanában ekkora havat; vannak olyan helyek, hol harmadfél láb magas a hó. Egyáltalán annyiféle változó időt, hó, eső, köd, hideget ritka partvidéki lakos ért meg. [VFH]

Március 2. A Balatonvidék télen. (Balatonfüred, március 1.) Mi alaposan be vagyunk fagyva s hóval befűva! Talán nem is lesz az idén tavasz? Máskor ilyenkor már elkezdtünk építkezni, s most ki tudja, mikor lehet – pedig még sok dollog van, az új kétemeletes palota 40 szobával az igaz, hogy tető alatt van, de igen nagy erővel kell hozzá fogni, hogy júliusra lakható legyen, ha csak az idő nem lesz kegyesebb hozzánk! [VFH]

A Balaton jegén, hogy milyen világ van, tárcánkban le van írva. Nemcsak hogy sportszánok nem repülhetnek rajta, mint azt pár újdondász megírta, de még lovaktól vont szánok, bagoriban⁹⁶ havat tipró erőteljes férfiaknak is le kell számolni a rendkívüliségekkel. Lóczy Lajos egyetemi tanár a magyar földrajzi társaság elnöke, Cholnoky Jenő kíséretében múlt hó 7-én Csopakra érkezett, a Balaton jegének fizikai tulajdonságait tanulmányozandó. E tanulmányozás nagyérdekű eredményeket szült, amennyiben sikerült a tudós tanárnak a rianásokra, repedésekre, hóelhelyezkedésre, jégképződésre és különösen a fenékforrásokra vonatkozó problémákat megoldani. Kutatásaikat egy időre félbeszakította a feltámadt óriási hózivatar, mely a vakmerő tanulmányozókat a tó jegének közepén érte, és melynek dühe elől csak életveszéllyel voltak képesek Tihanyba menekülni, hol a kolostor lakóinak vendégszerető barátságát élvezték. [VFH]

Érdekes farkaskaland folyt le a minapi tótvázsonyi bál alatt. A mulatság folyama alatt az egyik rendező kiment az udvarra, hát egyszerre csak elkezdí or-

⁹⁶ Bagaria (török) = bordópiros színű vagy fekete, puha fogású, kátrányszagú marhabőr. Régen erős lábbelik, lószerszám, bordíszmű készítésére használták.

dítani: „Segítség! Farkast fogtam!” Kirohan a mulató nép, hát látják, hogy a megrémült bálozó a saját nagy szürke kutyáját fogja torkon, mely hizelegve a mellére ugrott. Mondják, hogy most igen jó bort mérnek Tótvázsonyban. [VFH]

A korcsolyapálya tegnap szétmállott. Az olvadás tönkretette. A korcsolyákat bátran be lehet raktározni – Kelemen Imre gentry-megbízottnál. [VFH]

Itt a tavasz! A legbiztosabb előhírnökei a tavasznak már megszólaltak. A tegnapi verőfényes napon a Balaton békái felébredtek hosszú téli álmukból s egetverő óriási himnusra gyűjtöttek. Most aztán csakugyan befellegzett a télnek. [VFH]

A tél és a szőlővesszők. A tél szigora igen sok kárt tett. A 18-iki hideg, mely 18–19 fok közt váltakozott, a szőlővesszők nagy részét tönkre tette, különösen lapályos helyeken. A szőlővessző nem bír ki – legnagyobb részben 14–15 R-foknál (17,5–19 °C) több hideget s a 15-ik foknál elfagy; sőt a fekete fajok már a 14 foknál. Ahol jól fedve voltak a szőlők s még a föld felett a magas hó is ott van, bent a sarok termőbimbók megmaradtak s így a termés itt nincs befolyásolva; de a betakaratlanul álló lugos-vesszők lefagytak, így a három felül álló tökevesszők is. [VFH]

Március 9. A hófuvatok csütörtök reggel óta ismét ostromzár alatt tartják városunkat. E télen már hetedszer élvezzük ez örömeiket. Ma, szombat reggel szánpostát kaptunk Fejérvárol s estére ugyanilyen jeleztek. Holnap, vasárnap délelben valószínűleg szabadá lesznek ismét a vonalak. [VFH]

Megfagyástól megmentve. Driesz István kőműveslegény e hétfőn Tapolca város erdejébe több társával együtt fáért ment; Driesz hazafelé jövet a többtől elmaradt, s Sümegről érkező utasok szánkája mellett megdermedten találták. Erre a hóhányókat figyelmessé tették, kik közül hatan a megdermedt ifjút Tapolcára vitték, hol a gyorsan érkező orvosi segély következtében sikerült életét megmenteni. [VFH]

Árvízvédelmi intézkedések. A bekövetkező árvíz esetére a rendőrség megtette a szükséges óvintézkedéseket. A partmenti lakosokat egész határban értesítette, hogy a Séd-folyó partján levő minden értékes ingóságukat biztos helyre helyezték, s amennyiben módjukban áll, jóeleve gondoskodjanak védelmi eszközökről is. Egyben felkérte a helybeli honvéd- és tűzoltóparancsnokságot, hogy netáni vész esetén a mentési munkálatokhoz megfelelő számú legénységet rendelkezésre bocsátani szíveskedjenek, a molnárok és kallósok pedig írásbeli felhívásban utasítottak a zúgók jókarban tartására és az éjjel-nappal való szigorú felügyeletre. [V]

Pénteki hetivásárunk igen gyöngé volt, aminek oka természetesen az infámis⁹⁷ időjárás, mely már az idén harmadszor akasztotta meg a vonatközlekedést. A hó a szélmentes helyeken is méternyi magas, s ha a legközelebbi falvakból be akarnak jutni hozzánk, egyben hóhányó eszközökről is kell

⁹⁷ Infámis = gyalázatos.

gondoskodniok. Ha valaha, most igazán elmondhatjuk, hogy ilyen időjárásra még azok a bizonyos legöregebb emberek sem emlékeznek. Közlekedési utainkon különben százával dolgoznak a munkások, hogy a közlekedés mielőbb megnyitható legyen mindenfelé. [V]

Március 16. Időjárásunk végre a tavasz felé hajlik. Az olvadás most már tartós s a jövő héten tán már beállhat a mezei munka. [VFH]

A veszprémi országos vásár folyó hó 11-én elég népes volt, noha a vonat Devecser tájáról még nem közlekedett. [VFH]

A közlekedési utak kihányása és tisztogatása még mindig folyik. Százával dolgoznak a munkások az utakon. A füredi út, beérkezett panasz folytán, tegnap 72 munkással szabaddá tétetett. [VFH]

Március 23. Hóolvadás. A rengeteg hólepel, amely mindenfelé elborította a föld felületét, a héten erős olvadásnak indult s javarészen már el is fogyott. Nagyon természetes, hogy a hóolvadás magával hozta a vizek áradását, s a mi kis folyónk, a Séd is megdagadt, de szerencsére, a part melletti lakosságnak mindezideig a kiöntéstől nem kell tartania. A vizeknek a terekről való hirtelen lefutása sok helyütt megrongálta utainkat, s különösen erős ostromnak volt kitéve a külső püspökkert mellett elhúzódó Plosszer-sétányi árok, hol kedden, mikor a víz először megindult, méter magasságnyi víz rohant a városi csatornába, 5–10 kilós köveket gördítvén magával. A víz a püspökkert mögött elterülő lapályos fekvésű szántóföldön gyülemllett össze, hol egy kis tengert képezve, délután 1 óra felé megindult a levezető csatornákon, érdekes látványt nyújtva az arra járóknak. – Az időjárás különben még mindig szeszélyes s a Józsefek és Benedekék szégyenére, szerdán reggelre még egy kis hózivattal is megragadt bennünket, de remélhetőleg ez lesz az utolsó kellemetlenkedése, mi legalább – az emberiség szent nevében – ezt várjuk tőle! [V]

Az első tavaszi napok itt volnának, de nem vesszük be tavaszi állapotnak. Átírjuk a jövő télbe s egyben rátóti komáinknak adományozzuk rövid úton. [VFH]

A város körüli országutak kriminálisak. Ha ez sokáig így tart, még a főispán se tud majd ide bevonulni a májusi jubileumára. Ami pedig nagy szerencsétlenség lenne s csak akkor nem volna baj – ha azután se tudna ide beszabadulni. [VFH]

Milyen lesz az idei nyár? Még alig hogy kijutottunk a télből, a meteorológusok máris azon törik fejüket, milyen lesz az idei nyár. Meleg-e vagy hűvös, nedves-e vagy száraz? A brüsszeli Reform című újság egyik munkatársa kérdést intézett Vinczent tanárhoz, a hírneves meteorológushoz, hogy alapos-e az az állítás, mely szerint a hideg télre rendszerint forró nyár következik és viszont. A tanár válaszában kijelentette, hogy a meteorológusok már száz esztendő óta tesznek vizsgálatokat ez irányban, csak hogy az ilyen kérdéseket első sorban nem lehet megoldani a statisztikai adatok alapján, másrészt pedig a statisztikai följegyzések szerint is akárhányszor megesett, hogy hideg télre hűvös nyár következett. Így hát be kell várunk, hogy mit fog mondani a mi időjő-

sunk, Falb Rudolf, s ha ő azt fogja mondani, hogy a nyár hűvös lesz, akkor egészen biztosan meg fogjuk érni, hogy a nyár az idén forró és száraz lesz. [V]

Március 30. Hetivásárunk a múlt pénteken kevésbé volt látogatott. A kellemetlen idő és nagy sár miatt forgalom alig volt. [VFH]

A Balaton áldozatai. Balatonfüredről – mint bennünket értesítenek – tömege-
sen indultak el a múlt héten aratást vállalni. Útjuk a Balaton jegén vezette át
őket. Már meg is kötötték a munkaszerződést s hazafelé indultak. Tihany alatt
a jég éppen akkor repedt ketté, amikor a munkakereső karaván odaért. Két
munkásembert azonnal elnyeltek a habok, és a többi kénytelen volt tétlenül
nézni a katasztrófát. Nagy kerülővel jutottak haza két társuk híján, akik a jég
alatt szövik talán tovább békés álmaikat a hullámszó kalásztengerről, kenyeret
adó munkáról s a két kicsiny családi körről, amely most kenyérkereső nélkül
várja a kitavaszkodást. [V]

Április 6. Sártengerben úszik még mindig a Hosszú utca, mint a városon a város-
ház előtt s a Kopácsy-féle kaszárnya előtt elvonuló, különféle nevekre elke-
resztelt állami műút, amelynek felügyelete tudomásunk szerint az államépíté-
szeti hivatalt illeti. Akár azt illeti, akár a város hatóságát, mindenesetre kívána-
tos lenne, ha az illetékes hatóságok intézkednének az iránt, hogy a jelzett főút-
vonalról az a sártenger mielőbb lekotortatnék, s hogy úgy a gyalogos, mint a
kocsin vagy lóháton járó, most már külön útdót is fizető polgárság közlekedé-
se megkönnyítették. [V]

Falb jóslása áprilusra. Falb Rudolf, a nemzetközi időjósloó éppenséggel nem
kellemes időt jósol az év legszeszélyesebb hónapjára, áprilusra. Nyilatkozata
szerint havazni nemigen fog már, a hónap első harmadában meleg lesz (aminek
még a nyomát sem tapasztalhatjuk), a másik kétharmadában pedig hideg. A
hónap első felében sok eső lesz, a második felében kevés. A részletes program
a következő: Április 1-től 3-ikáig: havazás és fagy; 4-ikétől 8-ikáig: sok eső; 9-
ikén kritikus nap. A tengersok eső miatt áradások: 9-től 10-ikéig, a hőmérsék
fokozatosan csökken, esetleg korai fagyok. 14-től 17-ikéig: sok eső meleg idő-
vel; 18-től 20-ikáig szórványos havazás; 21-től 23-ig: eső zivatarokkal; 24-től
26-ikáig: hidegebb, de száraz idő. 27-től 30-ikáig: sok eső és emelkedő
hőmérsék. Ebből látható, hogy teméntelen eső lesz. Eddig – igaz, hogy csak 6
nap telt el áprilusból – beteljesedett Falb jóslata, mivel elég szeszélyes, bolond
időjárás uralkodik. [V]

Április 13. Időjárásunk szép napokat hozott e héten. Ma ugyan esőre vált az idő;
de azért az ünnepekre tán mégis kisüt a verőfény. [VFH]

A Balaton már jégmentes. A téli vastag jégpáncél, mely 4 hóig fedte a Bala-
tont, e héten oly szerencsésen ment el, hogy ami ritkaság, semmi kárt nem
okozott a balatoni fürdőépítményekben, kivéve Almádit, hol az uszodát némi-
leg megrongálta. A Balaton vízállása most jóval nagyobb, mint tavaly ilyen-
kor. A halivarzás megkezdődött, minél fogva be is állott már a halászati tila-
lom, mely eltart május 1-ig. [VFH]

Koporsók a vízben. Polgárdiról írják, hogy az ottani kriptákat a rohamosan megindult hóolvadás következtében a víz elöntötte és a koporsók valósággal úsznak az iszapos árban. A veszedelmet úgy vették észre, hogy egy vándorló-legény, akit az útja a temetőn vitt keresztül, egy márványoszlop feliratát el akarta olvasni s amint ott álldogált, a föld alatta beszakadt. Csak nehezen tudott kiszabadulni a vállig érő mélységből, melyet jobbról-balról nyomban elöntött a kripták vize. [VFH]

Április 20. Időjárásunk a hét elején verőfényes, de hűvös napokat hozott. Tegnap reggel óta állandóan eső esik. [VFH]

A dunántúli vetések állása. A kedvezőbb, szárazabb időjárás immár ország-szerte előmozdítja a mezőgazdasági munkálatokat, nevezetesen a szántást és vetést; de folyik már a munka a szőlőkben és kertekben is. A szőlők, amelyek már fakadni kezdenek, amennyire már most megítélhető, szintén szenvedtek a zord tél és nagy hó miatt. Különösen az ólmos eső ártott a venyigéknek több helyen, mert meglehetősen sok a vakszem. A gyümölcsfákon is van nyoma a hosszantartó télnek. [VFH]

Hévíz-fürdő újjáalakításához serényen hozzáfogtak. Ácsok, kőművesek, kertészek szorgalmasan munkálkodnak Hévízen, hogy rendben legyen minden arra, mikorra a fürdő vendégek megérkeznek. A hévízi tó oly annyira földuzzadt, hogy a felesleges víz nem képes lefolyni a levezető csatornán, minek következtében áradás állott be s a Hévizet környező rétek víz alá kerültek. [VFH]

Április 27. Heves záporok csaptak le 2 napon át a városra. Félbemaradt persze minden építkezés és külső munka. [VFH]

Vihar a Balatonon. A folyó hó 17-én és 18-án dühöngött délkeleti szél, különben sima tükrű csendes Balatonunkat olyannyira felbőszítette, hogy úgy háborgott, mint egy haragos világtenger. Magas habos hullámok tajtékozva üzték, kergették egymást s még most nem tudhatni, hogy a hullámok nem követeltek-e ember áldozatot. De azt már látjuk – írta keszthelyi tudósítónk –, hogy Keszthely városnak, mint balatoni fürdőtulajdonosnak, most még előre számokban ki sem fejezhető sok kárt okozott a bösz Balaton. A délkeleti szél a keszthelyi partokra legalább is 100 méternyire kinyomta a Balaton vizét. A fürdő ültetményei, Hullám és Balaton szállodák a csónakázóegylet pavilonja részben víz alatt, nagy víztől körülvéve szigeten állanak, a körfalakon keresztül pedig nagy zajjal törnek át piszkos hullámok. Az már kétségtelen, hogy a körfalak, melyek pár ezer forint-ba kerültek, leomlanak; az ültetmények, épületek, szigetfürdők, gőzhajó kikötő stb. mind-mind megrongálódtak, tán egyik-másik áldozatul is esik a Balaton hullámainak. [VFH]

Árvíz a Kopácsy-laktanyában. A Kopácsy-laktanya pincehelyiségei megteltek vízzel. A tűzoltóság minden erejét megfeszítve dolgozott a víz eltávolításán, amely annyira-mennyire sikerült is; a víz azonban az utóbbi esős napok alatt ismét annyira elborította a pincék belsejét, hogy az épületet komoly veszély fenyegeti. [V]



14. kép. Veszprém – Magyar királyi honvéd (Kopácsy) laktanya
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Május 4. Időjárásunk gyönyörű. Verőfényes meleg napok járnak. A vetések gyönyörűek. A gyümölcsfák is szépek. [VFH]

Május 11. Időjárásunk egész héten igen kedvező volt. Meleg verőfényes napok voltak; a szőlők beoltására kedvezőbb idő nem is lehet. [VFH]

Az áradó Balaton. Olyan magas a Balaton vízállása most, mint 14 év óta még nem volt. Az almádi uszodát, nemcsak, hanem a kikötőhöz vezetett kőút egy nagy része is víz alatt van, úgy, hogy lábnyi magas vízben kell átgázolni a hajóhídhöz. Reméljük, gondoskodva lesz e rész kellő feltöltésről s a kikötői váróterem valahára való felépítéséről is. [VFH]

Árvíz Marcaltón. Annyira megáradt a Rába a múlt heti eszések folytán, hogy szerdán a Marcaltó és keszői vám között is kiöntött és a Rába-menti szántóföldek nagyrészt víz alá kerültek. Magát Marcaltót azonban veszély nem fenyegette. [VFH]

Május 18. Időjárásunkkal a legmorózusabb gazdák is meg lehetnek elégedve. A várva várt eső e héten megjött s három napon át, mintha dézsából ömlött volna virányainkra az Isten áldása. Ma ismét verőfényes pompás napunk van. A szőlő fásoltásokra pompásabb idő nem is járhat; száz oltás közül alig 2 százalék maradt el. [VFH]

A tegnapi hetivásár a roppant esőzés miatt nem volt megtartható. A mai piac annál élénkebb volt. [VFH]

Három fagyos szent, Szervác, Pongrác, Bonifác szerencsésen elmúlt rólunk veszedelem nélkül. Mi több, az utolsó fagyos szent még meghozta ami hiányzott: az esőt. [VFH]

Fagy. Mi panaszkodunk, hogy hideg van. Ezen csodálkozni sem lehet, midőn közelünkben Stejerországban és Schweicban valóságos téli időjárás van. Grácban, Bernben s vidékén, sok helyen esett a hó és fagyott, ami sok kárt okozott. Schweiz majd minden vidékéről ezt jelzik, sőt Fluelle-szorosban a postakocsi a méter hóban meg is akadt. Pénteken, Zirc környékén, Olaszfaluban is esett hó. [V]

Május 25. Időjárásunk egész héten át kedvező volt. Derült meleg napok voltak s a vetések gyönyörűek. A szőlők pompásan fakadnak. Gyümölcs azonban igen kevés lesz. Azt megölték a korai ködök. [VFH]

Hoffenreich uszodája múlt vasárnap megnyitott. Van elég látogatója s úszni sokan tanulnak. A víz 16 R-fok (20 °C). [VFH]

A tavasszal előforduló éjjeli fagyok előre meghatározása nagyon fontos mindenkire nézve, aki szőlőtermeléssel vagy bármiféle növénytermeléssel foglalkozik; mert ez esetben idejekorán intézkedhetik és gyakran érzékeny veszteségtől óvhatja meg magát. A következő éj hőfokát meglehetősen bizonyossággal állapíthatjuk meg előre úgy, hogy délután két órakor megtekintjük azt a fokot, melyet az úgynevezett nedves hőmérő (hygrométer, vagyis olyan hőmérő, amelynek higanyt tartalmazó gömböcskéje, gáz-szövettel van borítva és e szövet vízzel telt edénybe ér le) mutat és abból 4½ °C-ot levonunk. Így megtudhatjuk a következő éj legalacsonyabb hőfokát, alig ½ °C különbséggel. Ha tehát a hygrométer délután két órakor +10 °C-ot mutat, készen lehetünk rá, hogy a következő éjjel a hőfok 5½ fokra száll alá; 4½ °C mellett tehát 0 °C várható, vagyis jég képződik. [VFH]

Június 1. Időjárásunk oly szép volt e héten, mint még alig lehet várni. Júliusban sincs oly meleg, mint a napokban volt. A Balaton vízének hőmérséke a délutáni órákban 21–21½ R-fok (26 °C). [VFH]

Árvíz Hévízen. A május hó 16-ik és 17-ik napjaiban volt esőzések tetemes károkat okoztak a gazdáknak. A két napon át szakadatlanul tartó esőzés folytán – a hévízi fürdőbe a dobogói rétekről beleömlő nagymennyiségű vizet nem lévén képes a hévízi csatorna levezetni – kiöntött, s a sétányokat lábnyi magas piszkos víz borította. Az ár a csatorna töltését átszakítván, az összes réteket elárasztotta. Sármellék, Egenföld, Zalavár községek és a tóvégi gazdaság összes legelői s kaszálói víz alatt állanak, a gazdák kénytelenek szarvasmarháikat – mintha csak tél volna – benn tartani. Szénatermésről szó sem lehet, mert nincs kilátás arra, hogy a Balaton magas vízállása mellett a réteket borító víztömeg egyhamar lefolyhasson. [VFH]

Tihanyi hegycsuszamlás. A nemrégiben Tihanyon történt nagy hegycsuszamlásról, melyet röviden már jeleztünk, újabban a következő értesítést vesszük: A

tihanyi félsziget nyugati, Badacsony–Keszthely felé néző partjáról, az úgynevezett szarkádi hegyről óriási robajjal mintegy fél kilométer hosszú s 50 méter széles hegytömb vált le s lezuhant a Balaton vizébe. Az óriási robbanás a környékbeli házakat mind megrongálta. A hegycsuszamlás valószínűleg az egész télen át tartó nagy esőzések következménye. [VFH]

Megcsúszott szikla. A szeminárium alatt elterülő sziklától az idő viszontagságai következtében egy óriási darab elvált. A csuszamlásnak némelyek állítása szerint az utóbbi földrengés is lehet az oka. A megtartott helyszíni szemle alkalmával konstatáltatott, hogy a veszély – legalább egyelőre – ki van zárva. [V]

Június 8. Időjárásunk igen kedvező. Langy meleg napos idők s csendes tavaszi esők váltakoznak. A vetések gyönyörűek. [VFH]

Hoffenreich uszodájának drága dolga van. A meleg napok óta óránként változik ott a fürdőközönség – s naponta száznál is többen fürdenek. [VFH]

A Balaton áradása. Amíg az ország legtöbb vidékén a múlt heti esőzések következtében megdagadt folyók és patakok rendes medrükbe már visszatértek, a Balaton, levelezőnk jelentése szerint, még egyre árad. A part közelében épült új villák mindenütt vízben állanak, különösen a boglári részen. Az ár a siófoki villatelepen is sok kárt okozott. [V]

Június 15. Időjárásunk most igen váltakozó. Eső, szél s enyhe meleg naponta egymást váltják. [VFH]

Badacsony veszedelme. Irtózatos felhőszakadás volt folyó hó 7-én esti 9 és 11 óra között Badacsonyban, mely óriási károkat, s magát az országutat is teljesen járhatlanná tette. Az új forgatásokban öles árkokat vájt és a Badacsony tetejéről is leverte a bazaltokat az alatta elterülő szőlőkre. Ugyanakkor Sümegen jégeső is volt, mely (a) déli hegyeket teljesen megsemmisítette. [VFH]

A jégesők e héten sok kárt tettek a vidéken. Így Aszófön, Pécselen sok kárt tett a jég. [VFH]

A Balaton még egyre árad. Már oly magas a víz, mint 20 év óta nem volt. A gőzhajóhidakat mind magasabb támfalakkal kellett ellátni s így is, viharok idején, horgonyt kell vetni a hajóknak, mert a hidak mellé – a rádobatás veszélye nélkül – nem köthetnek ki. [VFH]

A keszthelyi sétány víz alatt. Az ideai magas vízállásnál, úgy látszik, rendes jelenség lesz, hogy minden erősebb keleti szél alkalmával a Balaton kitódul a keszthelyi Hullámig s az új hotelig. Csütörtökön is akkora vizet hajtott ki a szél, hogy az új hotelba alig lehetett bemenni. A vízzel annyi apró hal került ki, hogy a gyermekek a sétányon fogdosták őket. Ha a magas vízállásra továbbra is kilátás lesz, ami valószínű, úgy nem marad más hátra, mint a hotel előtti sétányt 30 centiméterrel emelni. Evvel megszűnnék minden ily baj s a fák is eltűrnék a 30 cm-nyi betakarást. [VFH]

A vetések állása. A kedvező időjárás mellett a legszebben állanak a tavaszi vetések, melyekből gazdáink igen jó termésre számítanak, s nagy változásnak kellene jönni, hogy az ideai év mögötte maradjon a tavalyinak; különösen az ár-

pa kecsegtet jó terméssel. A répafélékben sok a kár, a száraz idő alatt a balhák sok kárt okoztak, több helyen újra kellett vetni. A réteken oly buján nő a fű, hogy az első kaszálás alkalmával sokkal több hozamot adtak, mint az előző években, s a második kaszálás is jó lesz. [V]

Június 16. Az Úrnapját, ezt a kiváló katolikus ünnepet, az idén is illő fényel ülte meg városunk kath. közönsége. (...) Ugyancsak megyéspüspökünk tartotta a körmenetet is, melynek az idő azonban nem nagyon kedvezett. [VH]

Június 22. Nagy zivatar volt péntek virradóra városunkban. A villám a Temető-hegy legelőjén ütött le. [VFH]

A Balaton vízállása Keszthelyen a fürdőházaknál oly magas, hogy ott úszni nem tudók bizony csak nagy bajjal fürödhetnek. A fürdőbizottság, mint biztos forrásból értesülünk, már intézkedett, hogy eme akadály elháríttassék. A fürdőbizottság mindkét szigetnél léccel s esetleg erős kötéllel bekerített tágas deszkapadozatot fog készíttetni, hogy ez által a fürdő használhatóságát az úszni nem tudóknak és gyermekeknek lehetővé tegye. [VFH]

Június 29. Időjárásunk általában véve igen változékony, úgyszólván mindennap van kisebb-nagyobb zivatar. Tegnap este 9–10 óra között a városban és a márkói határban óriási jégeső volt, bent a városban azonban szerencsére már esővel vegyesen. [V]

Iszonyú égháború dúlt ma, péntektől szombaton éjjel Almádiban. Több órán keresztül egyre-másra lecsapott a villám s a felhőszakadásszerű zápor óriási árkokat mosott a lejtős szőlőkben. [VFH]

Felhőszakadások – Saját tudósítónktól. – Leányfalu, június 27. Ismét megnehezült felettünk az időnek járása! Nem elég volt, hogy a múlt évben dühöngött tűzvész községünk legnagyobb részét elpusztította, miáltal oly károkat okozott különben is szegény s jobb sorsra méltó lakosainknak, melyeket sok évi munka és kitartó szorgalommal sem lesznek képesek megszerezni, kipótolni, hanem most meg egy másik elemi csapással – az árvízzel – látogatta meg Isten amúgy is nem gazdag termést ígérő határunkat. Folyó hó 23-án éppen déli 12 órakor megeredtek az égnek csatornái, s villámlás- és mennydörgéssel együtt akkora felhőszakadás esett Leányfalu és Nagyvázsony határaitra, minő ez évszakban, vagy talán még – soha sem volt! Mintha csak az ótestamentomi özönvíz egy része rohant volna keresztül határainkon, elsodorva, letorolva maga előtt mindent, amit elől-utol talált; a lekaszált füvet, szénát a réten, a rakományokat, a mezőn a kerteket földestől, a falakat kövestől stb. Nincs ember, akinek kisebb-nagyobb mértékben kára ne lett volna! De legtöbb kárt vallott a helybeli ev. ref.⁹⁸ egyházközség, melynek minden szénáját elsodorta az árvíz. E csapás mindenkor emlékezetes lesz községünk szomorú történetében. *Magyar Soma*. [VFH]

A Balaton áradása. A kis magyar tenger vize árad, egyre árad. Máskor így június havában, mikor a szárító nap meleg sugarai fölszívják a párákat, hogy

⁹⁸ Evangéliumi reformált (értsd: református).

azokból szivárványt alkossanak a tó felett lebegő halványkék fellegekig, le-
apadt a Balaton; míg most oly magasra nőtt benne a hullámoktól megdagasz-
tott víz, mint 20 év óta soha. A szürke, lágy habok melyeket az alkonyi szél
tajtékká zúz össze, kicsapnak a nádasokon túl, a zöld rétekre, melynek füve
közül kizavarják a pacsirtát fészkeiből. Itt most a vízityúk, a vadkacsa és a si-
rálymadár lett a helyzet ura, mely átcsap az ezüstös vizek fölött, megsimogatva
hófehér szárnyával a habokat, éles sikoltásával figyelmeztetve a halászt a vésze-
re, mikor haragjában zölddé lesz a Balaton. Az egyes kikötőknél a gőzhajóhi-
dakát mind magasabb támfalakkal vették körül, de még így is viharok idején
horgonyt kell vetni a kikötésnél a hajóknak, nehogy odavágja bordáikat nagy
hullámveréskor a fürdőhátak falához, vagy a parthoz az ár. A balatonparti em-
ber, aki tudja, hogy a kis magyar tenger az Isten könnye, látván a vizeknek
megnövekedését, melyek elborítják a jegenyék alját, pázsit virágait, felsóhajt
magában: – Nagy bánatja lehet az Istennek, megnőtt a Balaton. [V]

Június 30. Óriási vihar a Bakonyban. Folyó hó 28-án este óriási vihar vonult át a
Bakony felett. A viharnek egyik sarka városunkat is érintette, de itt csak pár
percig tartó esőt, jéggel vegyest, kaptunk belőle. Annál rettentőbb pusztítást
vitt véghez a zivatar a Bakonyban fekvő községekben. Így Zirc, Eplény,
Csesznek határában valóságos felhőszakadás volt, mely sok helyen teljesen
járhatatlanná tette az utakat és a földekben is rengeteg károkat okozott. Legsze-
rencsétlenebbül járt azonban Olaszfalu község, melyben a villám nem keve-
sebb, mint nyolc ízben csapott le. Két ízben a házak közé és két ház, dacára a
szakadó zápornak, porrá égett. Sőt – ha megerősítésre váró tudósításunknak
hihetünk – emberáldozatot is követelt a fürgeteg, mert Olaszfaluban egyik
házban öt embert sújtott agyon a mennykő. A hatalmas villámlások városunk-
ban is nagy riadalmat okoztak. [VH]

Július 6. Időjárásunk kedvező volt az egész héten. Egy-két elmaradt áprilisi zápor
s villám ugyan még lecsap olykor, hanem azért pompásan foly a fürdőszezon s
az aratás, szóval sebj Zelenyákéknál. [VFH]

A napszúrás áldozata. A tropikus hőségnek, különösen így aratáskor, rende-
sen áldozatul esik egy-két napszámosember. Az idén a napszúrás első áldozata
egy almádi napszámos: Velegi Imre volt, aki a folyó hó 2-án Tisztavíz-pusztán
aratás közben napszúrást kapott s másodnapra már meghalt. [VFH]

Július 7. Falb-napok. Európa tyúkszeme most adta ki időjóslo naptárát az 1895.
év második felére. Erre a hat hónapra 12 kritikus napot jövendöl összesen a tu-
dós levelibéka, melyek közül 4 elsőrendű mértékben kritikus, mégpedig foko-
zat szerint felsorolva: szeptember 18, augusztus 20, október 18. és július 22. A
másodrendű kritikus napok: november 16, december 31, október 3. és szept-
ember 4. Harmadrangúak pedig: december 2. és 16, augusztus 5. és július 7.
Ezeket hirdeti Falb, a próféta, és aki falbra borsót akar hányni, az higgyen ne-
ki. [VH]

Július 13. Időjárásunk ismét megbomlott. Ma újra olyan hideg, esős és szeles
idő volt, hogy novemberi napnak is beillett. [VFH]

Fürdőélet a Balatonon. (Balatonfüred, július 13.) A rossz időjárás rendkívül bénítólag hat a fürdőivad fejlődésére. Ha egy nap jó idő van, négynapi eső jön utána. (...) A víz hőmérséke 18 °R (22,5 °C). [VFH]

Vihar a Balaton mentén. Kenesén, mint lapunkat értesítik, óriási felhőszakadás volt. A vihar évszázados fákat tördelt ki, a víz pedig a házak falain keresztül ömlött a lakásokba. A legelőn levő szarvasmarhák közül az ár többet magával ragadott. Az iszonyú zivatar a gabonákat teljesen leverte, a lekaszált szénát pedig a Balatonba sodorta. A filoxera által már úgyis szegénnyé lett lakosságot a zivatar teljesen tönk szélére juttatta. [V]

Július 14. Elhalasztott táncmulatság. A veszprémi iparosifjak önképzőegylete már két ízben volt kénytelen a „Betekints”-ben tartandó táncmulatságát a rossz idő miatt elhalasztani. A mulatság megtartását taracklövésekkel fogják a közönség tudomására hozni. [VH]

Július 20. Időjárásunk: Por. Forróság. Felhőtlen ég. Aztán – borulás, eső, közbe hideg is. Ez a mi időjárásunk. Hát – elég bolond. [VFH]

A vidék termése. (Veszprém, július 18.) Az idén a részben mostoha és hűvös időjárás szeszélyei folytán jóval később lesz az aratás, mint egyéb években volt. Ugyanez az időjárás és a szokatlanul hosszú ideig tartó magas vízállás az oka, hogy megyénkben az aratás nem a legjobb kilátásokkal kecsegtet, bár a középszerűnek fölötte áll. [VFH]

Július 21. Napszúrás. Az e heti nagy melegek megkövetelték áldozatukat. Egy levélhordónak a felesége tegnapelőtt, vízhordás közben napszúrást kapott és lakása ajtaja előtt eszméletlenül összeesett. A gyorsan érkezett orvosi segély megmentette a szegény asszony életét, akit most otthon, lakásán ápolnak. [VH]

Július 27. Időjárásunk e héten pompás volt. Meleg eső is volt egy kevés. Az aratás rendben foly; de a közepesen alul maradt. [VFH]

Iparosaink nyári vigalma. Folyó hó július 20-án tartották meg a veszprémi iparosifjak a „Betekints” mulatókertben az ez évi juliálisukat. Dacára annak, hogy e nyári táncvigalmat a kedvezőtlen időjárás miatt kétszer elhalasztani kellett, harmadszorra még is jól sikerült. A négyeseket 60–70 pár táncolta. [VFH]

Az országos termés. (...) Az idei aratás eredménye alig közepes, gyöngébb a tavalyinál. Sok kárt tett a változó időjárás, gyakori esőzésekkel és viharos szelekkel. Kőd volt számos helyen, és a hideg nagyobb kárt különösen a Dunántúl megyéiben tett. [VFH]

Falb jóslatai. Falb Rudolf a jelen év második felére a napokban tette nyilvánossá prognózisát. Eszerint pedig az augusztus esős és hűvös lesz és csak a hó vége felé fog a hőmérsék kissé emelkedni. Szeptember meleg lesz. Októberben rendes lesz az időjárás, sok csapadékkal, bár nem annyival, mint a múlt évben. A november hónapot hóesések fogják megnyitni és befejezni, a hó közepén azonban enyhe idő lesz. Decemberben éppen fordított lesz a sorrend. Meleg idővel fog kezdődni és végződni, a második héten azonban eső lesz, míg a harmadik héten havazni fog. Elsőrendű kritikus napok augusztus 20-ika, szeptember 18-ika. A kritikus napok legkritikusabbja szeptember 18-ika, amikor

napfogyatkozás is lesz. [V] – Ez idő tájt különben ráadásul földrengések is várhatók, ha ugyan igaz lesz a tudós levelibéka brekegése. [VFH]

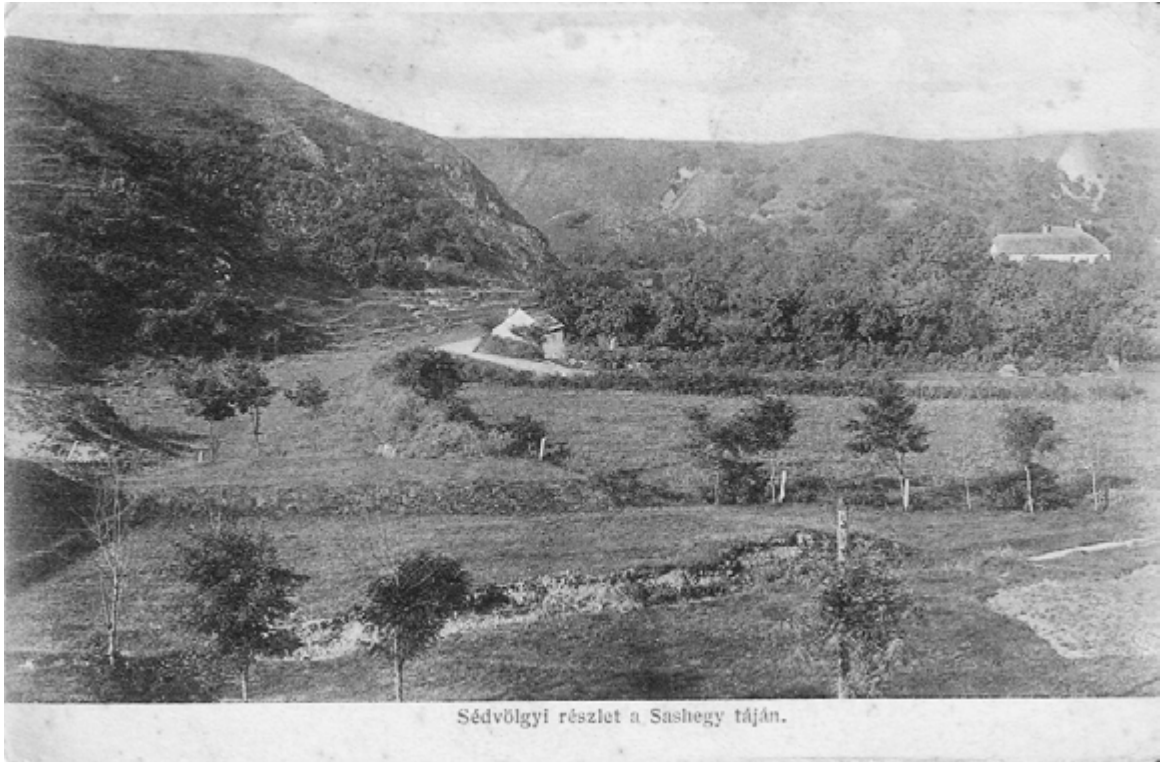
Augusztus 3. Jégeső pusztította el folyó hó 22-én estefelé Dergecs, Káptalanfa, Gyepükaján és Csabrendek községek határait. A mogyoró nagyságú jég a gabonákból majd teljesen kicsépelte a szemet, tönkrevverte a szőlőket, bezúzta a házak ablakait. A jég által okozott kár tetemes. [VFH]

Villámütés. Augusztus hó 1-jén, csütörtökön este 9 órakor beleütött a villám Nemespécselyen Heim N. birtokos házába, s rövid idő alatt úgy ez, mint a szomszédos lakóház is, egy pajta és egy szekér széna lett a tűz martalékává. [V]

Augusztus 17. Nagy zivatar. A nyári hónapok gyakori vendége a zivatar, folyó hó 12-ike és 13-ika közti éjjelen szokatlanul nagy mértékben jelentkezett pihenő városunk felett. Villám villámot ért s a mennydörgés folytonos robaja felébresztette a legmélyebben alvókat is, az eső pedig körülbelül 1 óra hosszáig szünet nélkül szakadt. A villám több helyen leütött s egy emberéletet is kioltott. Hornung Mihály temetőhegyi lakos a veszedelmes éjtel sashegyi szőlőjében töltötte s présházának folyosója alatt egy priccsen aludt 12 éves fiával. A nagy vihar közben a villám a házba leütött s keresztül-kasul futkozva az alvókat is érte, kik közül a fiú rögtön meghalt, az apa pedig fél felére szenvedett sérülést, de már jobban van. A konyhában alvó cséplők sértetlenek maradtak. Ugyancsak a Sashegyen még egy helyen is leütött a villám, Merbli Katalin épületébe, amely teljesen leégett s egy ott levő 9 éves leányka kisebb sérüléseket szenvedett. De a várost sem kímélte meg a villám. Itt is több helyen leütött. Nevezetesen a temetőhegyen Schindler György cementtetős házat roncsolta össze, de sem emberben, sem állatban kárt nem okozott; továbbá Csík József szintén temetőhegyi lakos, hivataloszolga házába is leütött, s a ház kéményét teljesen lerombolta, de nagyobb kárt itt sem okozott. A város tulajdonát képező téglaház lakóinak nem kis rémületére, iszonyú durranás után a téglaegetőbe is leütött a villám, s a kéményt ledöntve, az épületet meggyújtotta, de az itt lakó Katona János és a jelen volt mezőőr a tüzet csakhamar eloltották. Katonának a feleségét is megérintette a villám szele, de szerencsére oly kis mértékben, hogy már semmi baja nincs. – Ennyi szerencsétlenséget hozott ránk a 12-ike és 13-ika közötti éjjel. – Vámoson 13-án délelőtt vonult keresztül a vihar, amikor is Sárly János ottani lakos gabona asztagjába a villám leütött s azt meggyújtva, teljesen elhamvasztotta. [V]

Időjárásunkra, ha valaha, most igazán elmondhatjuk, hogy a lehető legszeleszebb. Majd minden nap megörvendeztet bennünket Zeus isten egy kis égháborúval és esővel, s az idő is olyan hűvösre vált, hogy most, mikor a kánikulában kellene izzadnunk, egyes gyengébb dongájú embertársaink előszedgetik a szekrényekben pihenő felöltőiket. De a mezőgazdaságra is igen nagy hátránnyal jár az infámis időjárás. A gabonakeresztek még igen sok helyen kint vannak a teleken, a legtöbb helyen a szél által széjjelszórva. A búza a sok esőtől elveszti acélosságát és pirosságát, az árpa pedig megsárgul, s ezenfelül a

cséplés sem lehet tiszta munka, mert a gabonafej megnyirkosodott s nehezen pereg ki belőle a szem. Szóval, gazdáinknak van okuk az elégedetlenségre, mert ami kevés gabonájuk termett, azt sem takaríthatják el rendesen, a végrehajtó pedig most is olyan kérlelhetetlen, mint annakelőtte. [V]



*15. kép. Séd-völgyi részlet a Sashegy táján
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből*

Termésünk és gabnaüzletünk. Veszprém, augusztus 16. Termésünk, mely még július elején oly szépnek és reményteljesnek mutatkozott – rövidesen az aratás előtt uralgó nagy forróság, továbbá az aratás alatt beállott több rendbeli esőzések és ködök következtében – annyira megviseltetett, hogy az eredmény általában „rossz”-nak mondható. A Bakony több termékenyebb helyén azonkívül a jég is nagyobb pusztításokat vitt végbe. [VFH]

Augusztus 18. Villámcsapás. Hornung Mihály temetőhegyi gazda, fiával a 13 éves Pállal együtt a folyó hó 12-iki éjszakán kint aludt sashegyi pincéjében. Az óriási vihar, mely akkor éjjel városunk felett is elvonult, ott érte őket és a villám a nyitott ajtón keresztül beütött a pincébe. Hornung jobb oldalán bénult meg a villámcsapás következtében, míg fia teljesen összepörkölődött testtel halva esett össze. [VH]

Augusztus 24. Fürdőélet a Balatonon. A felső Balaton fürdőlete még folyton igen élénk. Balatonfüred apátsági bérházai ma is épp oly tele vannak, mint jú-

lius közepén; igaz, hogy az időjárás is aranyosabb ma, mint akkoron volt. [VFH]

A Balaton víztölcsérei úgy látszik, napirendre jönnek. A múlt héten, az alsó Balatonon támadt egy, épp a Kiss László vezényelte „Kelén” útjában. A kapitány teljes gőzt adott, hogy rárohanva kipróbálja erejét – mire azonban megközelítette, nagy robajjal összeesett. – Balatonalmádiban ugyanakkor két víztölcsér támadt. Egy a fürdőuszodán túl, másik a hajóhídnál. Utóbbi helyen felragadta a tölcser az elől s hátul is lehorgonyozott vitorlás „Edith”-cuttert,⁹⁹ szerkesztőnk hajóját, s 2 ölnyre magasan a víz fölött csavarta jobbra-balra – aztán leejtve a cuttert, elrohant Gamásza irányában. Hát tenger lesz csakugyan a Balatonból, vasút és Pató Pálok nélkül is. [VFH]

Augusztus 31. Időjárásunkban csak most állt be a kánikulai forróság. Július bevált októbernek is, most meg a szeptember hoz afrikai hőséget. Az eső hiányt nagyon sínylik a kapásnövények s a szőlők. [VFH]

A balatoni fürdőivad még egyre élénk. Az iskolák kezdetére ugyan sok család volt kénytelen abban hagyni a fürdözést, de azért pl. Füreden még nagyon sok a vendég, kik a 23–24 R-fokos (28–30 °C) Balaton vizét most sokkal inkább használják, mint a lefolyt hideg hetek alatt. [VFH]

Milyen telünk lesz? Falb Rudolf legújabb közlése szerint olyan hideg télre van kilátásunk, aminő már emberemlékezet óta nem volt. Már novemberben nagy hidegek és óriási havazások lesznek, bár ezen időszak tartama rövid lesz s februárban tavaszias napokat várhatunk. Szépen vígasztal bennünket Falb. [VFH]

Szeptember 1. Nagy vihar a Balatonon. Vasárnap délután 5 órakor heves szél keletkezett Balatonfüredtől északnyugati irányban, amely egyre erősödött. A *Baross* gőzhajó a rendes időben: 6 óra 15 perckor elindult a kikötőből, Siófok felé; ez egyszer azonban nem egyenes irányban vágta át a Balatont, hanem nagy kört írt le a part mentében, ahol a hullámverés csekélyebb volt. Eközben az erős szélfúvás viharra növekedett s 2–3 méter magas hullámokat korbácsolt föl. A hajó ide-oda lóbálózott s csak lassan haladt előre. Az utasok s különösen a nők megkapták a tengeri betegséget s annak minden változatát átszenvedték. A gőzös kicsiben épp azt a képet mutatta, amit nagyobb méretekben a tengeri hajókon lehet ilyenkor látni. Végre mégis szerencsésen bevergődött a hajó a siófoki kikötőbe. – Az óriási vihar városunkban is csaknem nagy szerencsétlenségnek lett az okozója, amennyiben az itt időző cirkusz tetejét ledöntötte úgy, hogy a széles ponyva lezuhant a közönségre és a magát éppen lovon produkáló Könyöl Sándor akrobatát leütötte a lóról. A szegény akrobatának a lába bokában kitört, egyéb szerencsétlenség azonban nem történt. Az éjjel Székesfehérvárról jövő vonatot nyílt pályán érte az orkán és olyan vehemenciával támadta meg, hogy a rendesen este 11 órakor érkező vonat csak éjfél után 2 órakor jöhetett meg Veszprémbe. [VH]

⁹⁹ Kutter (cutter) = három vagy több vitorlával rendelkező egyárbócos vitorlášajó.

Szeptember 7. Rémséges kánikula dühöng már egy hét óta. Oly nagy a hőség, hogy méltán lehet napszúrástól tartani. A balatoni fürdők délutánonként tömve vannak fürdőzőkkel. A víz 25½–25 R-fok (31 °C) meleg. [VFH]

Kenese, szeptember 4-én. Kenesén voltaképpen most kezdődik a főidény. A Balaton vize oly kellemes 19–25 °R (24–30 °C), az idő oly pompás s az itt levő fürdőközönség hangulata oly kedélyes, hogy e három tényező az itt-tartózkodást még élvezetesebbé teszi. [VFH]

Szeptember 21. Időjárásunk e héten meglehetősen kedvező volt. A hideg szelek szerdára elfogytak s azóta meleg őszi napjaink vannak. Az esőhiány sok kárt tesz a szőlőkben s a kapás növényekben. [VFH]

A balatoni fürdők, a balatonfüredit és siófokot kivéve, e héten, a múlt hét kedvezőtlen időjárása következtében, bezárultak. Most már csak halászsok uralják a Balaton csendes partjait. [VFH]

Országos vásárunk volt múlt hétfőn, mely azonban a szeles időjárás miatt, éppen nem volt sikeres. [VFH]

Szeptember 28. Időjárásunk e héten oly verőfényes meleg volt, akár júniusban. A vénasszonyok nyara iránt még az ifjú menyecskéknek sem lehet kifogásuk. [VFH]

A kedves péti fürdőnek a rendkívüli kedvező szeptemberi időjárás mellett, napról napra sok vendége van. Különösen vasárnap délutánonként Veszprémből s Fejérvárról százakra menő közönség rándul ki oda. [VFH]

A szüret egyre tart a Balaton-vidéken. Badacsonyan óriási a termés s a minőség is kitűnő. [VFH]

Másodvirágzás. Lapunk egyik barátja Balatonalmádiból egy frissen lepréselt almafa-virágot küldött be hozzánk. A régi öregek az ilyen másodvirágzásból azt szokták jósolni, hogy hosszú ősz lesz. Vigasztalásnak: ez a remény is némi vigasztalás; de mit ér a hosszú ősz, hogyha olyan igen gyümölcstelen. Alma, körte, szilva alig van. Szőlő is bizony kevés termett. [VFH]

Sajátságos időjárás. Egy tudós azt állítja, hogy egy csésze kávéból meg lehet tudni, milyen idő lesz. Fölfedezése, melyet csak hosszabb ideig való kísérletek után tett közzé, ebből áll: Ha a cukor, mikor a kávéba tesszük, felolvadása közben habot csinál, s ez a hab a csésze közepén összegyűl, tartós jó időre számíthatunk; ha a hab a csésze szélére vonul köröskörül, az erős esőzést jelent, ha a hab eloszlás nélkül a karima egy pontja felé törekszik, a mérsékelt eső bizonyos. – A kávézó közönség már most kipróbálhatja, igazat mond-e a tudós. [VFH]

Október 5. Időjárásunk végre őszi fordult. Két nap óta hideg szeles napok járnak. Eső is esett, de csak pár csepp. [VFH]

Október 12. Időjárásunk őszi fordult. Éjszakai szelek, eső nélkül vannak napirenden. [VFH]

Október 19. Időjárásunk kedden egyszerre téliesre változott s azóta Kelemen Imre nagyszerű úri bundaraktára meglehetősen kiürült. Most a legnépszerűbb úr Weisz Jakab fakereskedő. Még Rédey főkanoniérnál is népszerűbb. [VFH]

Milyen lesz az idei tél? Mint a tudós meteorológusok számítják, az idei télről még nem lehet ítéletet mondani, mert még nem ismerik a Grönland, Spitzberg és Novaja-Zemlia szigetek közti tenger jégviszonyait. Novemberben néhány expedíció kutatásaiból s a halászbárkák értesüléseiből nyerendő adatok fogják jelezni, hogy milyen telünk lesz. Ha a keleti részen sok a jég, akkor száraz ősz lesz, s szigorú száraz tél decemberben és januárban, amelyre igen meleg tavasz következik. Ha ellenben a nyugati oldalon sok a jég, akkor igen enyhe, sok esővel járó telünk lesz. [VFH]

Október 26. A Somlyói szüret a befejezéshez közeleg. Az idei termés 2–3-szorosan felülmúlja a tavalyit; minősége is jobb, mint a múlt évben volt. [VFH]

Virágzó gesztenyefa. Keszthely főutcáján a Festetich-téren két vadgesztenyefa teljes virágpompájában áll, ami hosszú, tartós őszre enged következtetni. [V]

November 9. Időjárásunk e héten igen kedvező volt. Derült, fényes, meleg őszi napok váltakoztak; jó hatást biztosítva a múlt heti őszi esőzésre. [VFH]

Pénteki hetivásárunk, melynek a legszebb őszi idő is kedvezett, egyike volt a leglátogatottabbaknak. [V]

November 16. Időjárásunk e héten gyönyörű volt. Valósággal nyári meleg napok jártak s a téli kabátok egyelőre ismét – Kelemen Imre raktárába kerültek. [VFH]

Tél helyett tavasz. November elsejével általános lett a fűtés, s aki csak tehetette, a meleg kályha közelébe helyezkedett a kedves családi tűzhellyel. Az égűrt ólomszínű felhők borították, mind közelebb hozva a korcsolyázás és szánkózás gondolatát, míg ma, nov. közepe felé, midőn rendszerint úgy illenék, hogy hó fődje a háztetőket, az ég tavasz-mosolya kiszólítja a járókelőket a téli fölöltők-ből, s minden legénykedés nélkül bátran el lehetne járni egy szál kabátban. Az időjárásnak előre való megjósolása már most nemcsak a tapasztalt öregek passziója, hanem a tudomány is foglalkozik ezzel a kérdéssel. A jóslatok azonban rendszerint nem ütöttek be. Az idei télre enyhe időt jósolnak; hó és jég nemigen lesz, mi nem nagyon biztató a szánkózás és a korcsolyasport kedvelőinek. A november hónap ugyancsak ad ízelítőt az enyhe télből, mert az állandó déli légáramlat folytán vagy esik, vagy ha kiderül, nyári meleg. [V]

November 23. Az első hó tegnap, péntek éjjel esett le városunkra. Ma már fehér az egész vidék. A fagy is jó erős. [VFH]

November 30. A tél beköszöntött teljes szigorával. Napok óta erős fagy, havazás vannak napirenden. A fadepóknak felment az ázsiójuk. [VFH]

December 7. A Balaton téli képe. Balatonfüred, december 4. A Balaton tegnapelőtt és tegnap is újból befagyott, de a napközti uralkodó szél a gyöngye jeget összetöri és a partokra kiszórja. A folyton erősödő fagy mellett azonban egy-két nap múlva oly jég fog képződni, amelyet a szél már nem lesz képes tördelni, és akkor fog kezdődni a Balaton téli sportideje, t. i. a jégvitorlázás. [VFH]

Időjárásunk igen enyhe. A havat meleg déli szelek egészen felolvasztották. [VFH]

December 14. Itt a tél. Télapó ma reggel egész komolyan beköszöntött. Az éjjel megrázta nagy fehér szakállát és behintette sok ezer, millió hópehellyel a világot s puha takarót szőtt belőlük a nyugodni vágyó, alvó természetre. Ma reggelre már majdnem féllábnyi magas hó esett s egy kis szél is fújt, mely, ha megerősödik, csinos kis – hófuvátokkal teljes – zivatarrá fejlődhet. [V] – A városban is szakadatlan esett a hó egész nap úgy, hogy a telefonhuzalok az utcák fölött karvastag kötelekhez hasonlítottak. [VFH]

December 15. A járdák tisztántartása. A rendőrkapitányság figyelmezteti a háztulajdonosokat, hogy házaik előtt a járdákról a havat tisztán elseperdessék, levakartassák, és a síkos járdát felhíntessék, mert különben szigorúan meg fognak büntettetni. Tilos az udvarokról a hónapra való kihordatása, valamint a tetőkről az utcára való leszórása is. [VH]

December 21. Pocsék idő volt egész héten. Köd és eső járta mindennap. Az utak kriminális rosszak. [VFH]

Végzetes baleset érte múlt hétfőn délelőtt Brenner Lőrinc általán szeretett gyárost s almádi fürdőigazgatót. A síkos havon, a balogtó mellett elesett s jobb lába, bokán felül eltörött. Pár perc múlva már ott termettek dr. Réthi és dr. Rosenberg jeles ifjú orvosok, s lakására vitetvén a beteget, a lábat szerencsésen sínbe tették. Már túl van minden veszélyen. A városban általános az igaz részvét, a szeretett jó ember szerencsétlensége fölött. [VFH]

Milyen lesz a jövő esztendő? (...) Az égi tünemény kedvelőit két hold- és napfogyatkozás fogja szórakoztatni, uralkodó csillag pedig a Jupiter lesz, mely több esőt fog hozni, mint száraz időt, de a sétálók kétségbeesését a gazdák öröme ellensúlyozza, mert a Jupiter éve rendszerint termékeny év szokott lenni. A tél hosszú és igen hideg lesz, a tavaszi versek ideje tehát igen későn fog elérkezni. [V]

December 28. A Balaton télen. Balatonfüredről írja rendes tudósítónk: Valahára jég borítja a Balatont s szerelik már a vitorlás szánokat, melyekkel canadai módra megrendezik a téli regattákat. [VFH]

Időjárásunk kriminális télre fordult. Hó, fagy vannak napirenden. A legrövidebb nap december 21-én volt; azóta a nap 24 óránként 4–5 perccel nő. [VFH]

Tárcák, tudósítások, egyéb hírlapi cikkek

Elhavazva¹⁰⁰

Egy hete már, hogy a vasúti vonatok lokomotívjai küszködnek a roppant hőtömegekkel, mik sok helyen 3–4 méter magasan borítják el a pályatesteket.

A pápa–kiscelli vonat még csak elvergődött idáig valahogy, hanem innen aztán tovább „nem mehetett”! Prüszkölve, fűjkálva megállt s lesi a jobb időt.

Azonban a budapest–fejérvári vonat legfelleg Zichyfálváig vergődik. Ott rendszerint a nyílt pályán megakad s az utasok közül nem az a legszerencsésebb, kinek minél több pénze van a bugyellárisban, hanem az, akinek vagyon bőven magával hozott elemőzsiája.

Két nap óta teljesen el van zárva Veszprémváros a külvilágtól. Még csak a távírda tartja fenn a szellemi összeköttetést, de ha valamelyik sodronyvonal a zúzmara s a hóteher alatt elszakad – amitől minden percben tartani lehet –, akkor aztán nincs hatalom, amely ezt az összeköttetést most helyreállítsa – s olyanok leszünk, mint a süketek-vakok, egészen.

Hát még az országutak?!

Két nap előtt még csak el lehetett menni a szomszéd falvakig, de tegnap egész nap s ma egész éjjel borzasztó hóesés s hózivatar dühöngött úgy, hogy ma már se szánon, se kocsin, se lovon, se gyalog nem lehet kimozdulni a városból.

Az élelmi piac siralmasan néz ki. A helybeli elárúsítók kifogytak készletükből, a vidékről pedig nem jöhet be senki. Tegnapelőtt még azon sopánkodtak a háziaszszonyok, hogy micsoda istentelenség egy tojásért 5 krajcárt, 1 liter tejért 10 krajcárt kérni. Ma már szívesen megdupláznák maguk ez árt – ha volna kinek!

Ilyennek kell képzelni a körülfalozott városok ostromállapotát, amelyben úr és szegény lassankint szépen asszimilálódik, mert az éhség a leghatalmasabb demokrata. Ma mi is úgy vagyunk, hogy az itt a legokosabb és legtekintélyesebb, akinek tele van a kamrája s a piacra nem szorul.

Be kell látni, hogy ma a legbecsesebb személyiség a hólapátoló ember. Ilyeneket kellene most újoncozni százával, minden községben. Ezekről függ most nemcsak a fejtetőre állt kereskedelem s a hanyatt esett ipar lábra állítása, de az élelmi piac sorsa is.

Az eddig szokásban volt intézkedések ezirányban nem elégségesek. A falusi bírák által kirendelni szokott 10–15 ember most egy hét alatt sem ás ki egy kilométernyi utat a rettentő hógarmadák között.

Az szükséges most, hogy az alispán s a szolgabírák távíró útján, míg az lehetséges, utasítsák a községi elöljáróságokat, hogy határaikban az összes utakat, minden rendelkezésükre álló erővel mielőbb ássák ki a förmetegből.

¹⁰⁰ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HÍRLAP. XI. évfolyam, 2. szám. 1891. január 10.

Ennek az intézkedésnek talán meg lesz a foganata. Talán ez se segít. De megnyugodhatnánk benne, mert egyebet a vármegye se tehet e kriminális időben.

Addig pedig hát csak várjunk szépen s lessük az ablakok mögül – hogy mi lesz még!

Táviratok.

Ma reggel, midőn úgy a vasút-, mint a postaközlekedés – mely napok óta vívódott a hótorlaszokkal – végképp beszünttetett, mint ilyen rendkívüli esetekben más években is tevők, azonnal távirati összeköttetésbe hozattuk a „Veszprémi Független Hírlap” irodáját a budapesti központi távirati irodával s egyúttal a „Budapesti Hírlap” irodáját is megkeresők, hogy e két legkompetensebb hivatal révén, hírlapunk olvasói úgy a külföld, mint a belföld legnevezetesebb eseményeiről azonnal értesülést nyerhessenek, hasábjainkról.

Mindkét iroda készséggel felelt meg megkeresésünknek s egymásután adá le sürgönyeit irodánk részére.

Midőn úgy a távirati irodának, mint a „Budapesti Hírlap”-nak kollegiális jóindulatáért e helyen köszönetünket fejezzük ki – ugyanez elismeréssel adózunk a helyi magyar királyi táviróhivatalnak is, hogy gyors, ügybuzgó közreműködésével e távirati összeköttetésünket azonnal lehetővé tette.

Délután 4 óráig a következő táviratokat vettük:

Budapest, január 10. Óriási hóesést jeleznek az ország minden részéből s a főváros is utcasarkonként úgy el van torlaszolva, hogy a közlekedés csak bajjal tartható fenn. Erdélyi és alföldi vasutak mind elhavazták. Fehérvár–Trieszt és Fehérvár–Pápa–Grác közt összes vonatok szünetelnek.

A megszakadt vonat- és postaközlekedést jelzendőleg, hírlapunk irodája ma délelőtt a következő szövegű hírlapi falragaszokat adta ki:

Jelentés. A szélesfehérvár–kiscelli vonalon az összes vonatok forgalma, a ropant hóakadályok miatt, biztosan előreláthatólag két napra beszüntetve lettek. – Ha lehető lesz, a levélposta Székesfehérvárról Várpalota, Hajmáskér érintésével Veszprémbe fog szállíttatni szánon, hogy Budapestről a hírlapok megérkezhesse nek. Ha a székesfehérvári szánkó Veszprémbe érkezhetik; a levélposta-anyag innét Fehérvárra vissza és onnét tovább fog indíttatni. A mai küldőncposták mind kimaradtak. A nagyvázsonyi posta tegnap sem tudott már közlekedni. A balatonfüredi küldőncposta csütörtök óta Balatonfüreden van. – Visszajönnie lehetetlen. Az utazóközönség a vonatok közlekedéséről a kir. posta- és táviróhivatalnál kaphat felvilágosítást.

Veszprém, 1891. január 10. délelőtt 11 óra.

A „Veszprémi Független Hírlap” irodája.

Elzárva a világtól¹⁰¹

A Tél ugyancsak komolyan fogja fel hivatalát. A szörnyű nagy hideggel alábbhagyott ugyan valamicskét, de most meg havaz, havaz, egyre havaz. Ez a nagy havazás többek között azzal a kellemetlenséggel is jár reánk nézve, hogy elrekeszt bennünket a nagyvilágtól s úgy ide szorít a Bakony közepébe, mint egy elátkozott várkastélyt. Két nap óta nem járnak vonataink, s ha így folyik a sor tovább is, úgy lehet, hogy még napokig nem lesz szerencsénk gőzmozdonyhoz a jutasi állomáson. Ennek pedig az a nagyon kellemetlen következménye van, hogy se újság, se levél nem juthat hozzánk a nagyvilágból s mindenféle számításunk, mely túlterjedt a város szűk határán, menthetetlenül dugába dől. Különösen szenvednek a szenvedélyes újságolvasók s harmadnapos újságokon kérődzenek tehetetlenül. Csökönyös függetlenségi párti emberek rákényszerednek a „Nemzet”-re, tizenhárom próbás mamelukok meg az ellenzéki újságokat forgatják, mert már végigböngésztek minden más nyomtatott betűt.

Olvasó közönségünk megnyugtatóására különben megjegyezzük, hogy megtettük intézkedéseinket arra az esetre, ha valami világrengető dolog esnék meg hóbástyánkon kívül, arról távirati jelentésekkel fogunk szolgálni. Újságírói praxisunk alapján azonban majdnem biztosan merjük állítani, hogy ilyen kutya időben még világrendítő dolgoknak sincs kedvük megadni. – Ne feledkezzünk meg azokról sem, akik örülnek az idő ilyen garázdálkodásának. Ezek: az ifjúság, az egyetemi polgárság s egyéb távolabbi tanintézetek látogatói, akik ez egyszer vétlen hosszabbítják meg a karácsonyi szünnapokat, mert saját hibájukon kívül rekedtek itthon. Nekik ellenségük lesz az első hóéke, mely utat nyit az érkező és távozó vonatoknak.

Táviratok. *(Külön kiadást és falragaszokat takarítunk meg e rovattal.)*

Chicago, január 10. (A „Veszprém” eredeti távirata.) A vonatok ma nem érkeztek meg. Nagy hó van. Talán holnap sem érkeznek meg.

Berlin, január 10. (A „Veszprém” eredeti távirata.) Esik a hó.

Budapest, január 10. (A „Veszprém” eredeti távirata.) A „Székházi Híradó” külön kiadásából értesülünk, hogy önöknél nagy a hó. Lehetetlen. Különben mért volna lehetetlen, hiszen itt is esik.

Vámos, január 10. (A „Veszprém” eredeti távirata.) A levélposta nem érkezett meg. Kajabusz Peti befogott a szánkójába, hogy közvetíti a postát önöktől, de mindenestül beleesett egy hófuvatba, azóta sem láttuk. Csicsa cigány, mint küldönc, felmondta a szolgálatot. Ő bizony nem hordja ilyen cudar világban a leveleket. Különben egészségesek vagyunk.

¹⁰¹ VESZPRÉM, XVII. évfolyam. 2. szám. 1891. január 10.

Eme táviratokból meggyőződhetik t. olvasó közönségünk, hogy tényleg nagy hó van mindenfelé.

Apropos! Az újságok sem érkeztek meg Budapestről, de ha valami útonmódon ide tudják szállítani azokat, akkor valószínűleg megérkeznek. A ki nem hiszi, menjen el a m. kir. postahivatalba, ott bővebb felvilágosítással szolgálnak.

Farkashír¹⁰²

Nagy havazás, kemény hideg idején rendszeren meg szoktak jelenni – legalább az újságokban – a kegyetlen farkasok, s itt egy pár csizmát hagynak meg csak a felfalozott adófizető honpolgárból, amott meg egy boldogtalan kéményseprőt ugratnak föl az útszéli keresztre, hogy ott aztán reggelre megfagyjon szegény. Nálunk azonban a múlt vasárnap hajnalán csakugyan megesett egy farkashistória, csak az a hiba a dologban, hogy rátóti emberrel történt meg. A mondott nap hajnalán a palotai-út végéről, a majorok közül rémes segélykiáltások hallatszottak be a városba. „Segítség!... Segítség!... Farkasok...” üvöltötte valaki toroka szakadtából.

A szélső házak lakói felriadtak a hajnali szenderből, Cseresnyés Nándor béresei rögtön csülökre kaptak, s ki egy csákánnyal, ki egy-egy doronggal felkészülve, rohantak a kétségbeesett jajgatás irányában. Kérve az országútra, egy útszéli fa zúzmarás ágai között egy rátóti atyafit találtak kuporogva, az ordított olyan rémítő módon. „Mi a baj?” kérdezték tőle. „A farkasok... a farkasok... ott vannak!...” – nyögte a boldogtalan és a szerűs kert felé mutatott, a hol az egyik kazal mellett két bozontos állat-alak meredt ki a derengő félhomályból. A béresek nagy harci zajjal bátran berontottak a szerűre, s neki estek a két – zsup szalmának, melyet a szél lesodort a kazal tetejéről s a szerencsétlen rátóti ember farkasoknak nézett.

Ez a kis tévedés majdnem végzetes lett reá nézve, mert a farkasok helyett a kizavart béresek akarták egy kicsit megtépni az atyafit, aki oktanul kibolondította őket. Hát már minden bolond dolognak rátóti emberrel kell megtörténni?...

¹⁰² VESZPRÉM, XVII. évfolyam. 2. szám. 1891. január 10.

Lesz-e hát vízáradás Veszprémben?¹⁰³

A „Veszprémi Közlöny” karácsonyi számában ugyancsak ránk riasztott egy kedves collegám azon hírrel, hogy Veszprémben nagy földrengéseket várhatunk.

A nevezett napon valóban oly mélyen állott a légsúlymérő oszlopa, hogy önkénytelenül is a szobám boltozatára vetém tekintetemet: vajon nem szakadozik-e már?

Óriási félelmek között fölsiettem tehát a múzeumba, s tudományszomjas Ignác segédem közreműködésével azonnal hozzá is láttunk a földrengésmutatók fölállításihoz. Néhány perc múltával hosszú ingák lógtak a mennyezetről, alattuk bekormozott üveglapok, amelyekre az én ingáimnak egy-egy kihegyezett tollal kellett volna feljegyezniök azt, hogy hát merre és hogyan is tetszett a földnek megmozognia!

Állítottunk fel még ezenfelül egy magas oszlopot pénzdarabokból is. Ne tessék irigykedni; csak Mária Terézia-féle suszterallérok voltak ám! Volt még ezenfelül egy leharapdált szélű s higannyal telt edényünk, mozsárba gondosan felállított törőnk stb... számos, hamarosan kigondolható apparátusunk egész hosszú sora – s éppen azon törtem a fejem, vajon mit is kellene még tennem. Türelmét vesztett Ignác azonban megszólalt: Soha se tessék bántani már tovább, tanár úr, ha még most se lesz földrengés, akkor soha.!

A figyelmeztetés használt, s otthagytuk a készülékeket.

Gondolataimba mélyen elmerülve, a Dávidikum felé vevém utamat, mert tudtam azt jól, hogy ha a házaknak kedvük kerekedik egy kis polkára, ott azért biztonságban lesz a fejem, már csak azért is, mert annak még a mennykő sem árt, meg hát ott hárfázik a tetején Dávid: módjában áll annak máskor is táncolni. Egyszerre csak... égszakadás... földindulás... lábaim a levegőben... egy pillanat – s végignyújtózkodám testemmel... Itt van ni! Ki hitte volna, hogy még az úton ér utol a katasztrófa?! Körülnéztem s láttam, hogy bizony a járókelők nagyon is mulatságosnak találják az általam konstatált földrengést. Nehogy pedig a második lökést egy felém tartó polgártól kapjam, hát csak nagy nehezen föltápászkodtam s megfordulva hazafelé ballagtam.

Másnap keserves szívvel nézegettem bekormozott üveglapjaim egyikén a földrengés kétségtelen nyomait.

Haragudtam, hogy collegám jóslata beteljesedett – rajtam, de föl is tettem magamban mindjárt, hogy én is jósolandólok.

Pompás egy foglalkozás! Ha sikerül, ki lesz nálamnál boldogabb halandó s nagyobb táltos?! Ha nem sikerül; üsse kő, én nem dicsekszem vele, másban meg lesz talán annyi kíméletesség, hogy nem szól róla semmit!

A hó nagy. Tessék elhinni, hogy én ezt már jóval előbb megjósoltam, de hogy jóslatom elkésett s értéktelenné vált, ennek is a nyomda az oka.

¹⁰³ VESZPRÉMI KÖZLÖNY. VIII. évfolyam, 3. szám. 1891. január 18.

Ha nagy a hó, ebből szörnyű vízáradások is származhatnak. A kérdés most már csak az, hogy hol és mekkorák!

Tegnapelőtt két suszterinas egész elkeseredéssel panaszkodott egymásnak, hogy hát mi is lesz most már azokból a szegény szegediekből. A lurkók elem vágtak jóslatukkal, s így most már nem az én érdemem lesz, ha a szegediek úsznak. De hát a veszprémiekkal mi lesz, erre nem gondolt ám még senki?

Csak ilyen közel ne lenne ez a Veszprém, hej de nagyokat lódítanék! De már így csak mérséklem egy kissé a phantasiámat, s egész higgadtan veszem sorra minden berkét-telkét.

Először is a várbeliek. No, ezeket aligha fogja kiönteni a vízár. – De mégsem merem állítani egész bizonyossággal, mert ha az esetleg kedves illatot terjesztő és már annyiak által orrbefogással megtisztelt nyílás az agg papok és Jóska barátom ablaka alatt be találna tömődni, bizony még baj is lehet a vége.

A főutcabeliek se bízzák el magukat nagyon, mert ha a vízmester föl talál önteni a garatra, úgy neki ereszti a maschineriáját, hogy a csurgó kúton kiömlő víz sugar csak úgy söpri a környéket. Aki nem hiszi, hogy mi minden nem is lehetséges, kérdezze meg csak azt a múltkori enyelgő párt, akiknek létrán kellett felmászniok a vízszinéhez – hogy megfürödhessenek a medencében.

A vásártér csak gyanús pozíció. Van itt egy időszak kiút, mely, ha meg találja magát szívni hólével, aligha föl nem csúfolja a szomszédokat.

A hosszú-utcabelieket egy cseppet sem féltém; van azoknak oly csatornájuk, amelyen a víz sohasem fog megszorulni, mert azon a sok nyíláson keresztül kénye-kedve szerint bujkálhat a hólé ki is, meg be is.

Tehát igazi veszély csak a Séd-partiakat fenyegetheti.

A kaszárnya lakói majd csak megvédik magukat, oldalukon a szurony, kezükben a puska, ezek nem hagyják magukat, hiszen katonák!

A méhikéknek bedudáltak már tisztességesen; azoknak tehát nincs semmi új veszteni valójuk, legföllebb is nyereségük, ha esetleg eltetszenék söpörni a vízárnak azt a vágót. Ad vocem¹⁰⁴ vágóhíd! Lám, mily bölcsen lett az kifundálva, hogy pincébe vágják a birkákat, most csak füttyülnek, mert biz, oda egy csepp víz sem jut se ki, se be.

Így tehát a veszélynek csak könnyen a szeme közé nézhetnénk, ha még mások is nem lagnának abban a szerencsétlen völgyben.

Hogy a veszély hol lesz és hol nem lesz; azt már megjósoltam volna egész határozottsággal, de hát miben is rejlik voltaképpen a dolog hibája? Megmondom én ezt is mindjárt, csak tessék türelemmel várakozni.

Sok biz ez a hó, a mi földjeinket elborítja, de mégis csak kevesebb, mintha csurgó víz vagy jég lenne.

Ma végre ráadtam a fejem, hogy megkísérlem kiszámítani vajon ha ez a hólepel hirtelen megolvadna, mennyi víz is válhatnék belőle?

¹⁰⁴ Ad vocem (latin) = szó szerinti jelentése „a szóhoz”. Olyan közbevetés vagy kitérő bevezetésére használták, ami egy épp elhangzott szóhoz kapcsolódott. Ad vocem vágóhíd! (A vágóhídról jut eszembe!)

Péter másodasszisztensem a múzeum kályhájában éppen a fűtés nehéz mesteriségével foglalkozék; behívám tehát s két nagy serpenyőt nyomtam a markába, magam pedig több apró mérőeszközzel együtt, egy kocka alakú s egy liter térfogatú bádogedényt vettem a kezembe. Péter asszisztensem csak bámul és néz, hol rám, hol a serpenyőkre, hogy hát mi is lesz itt?

Csak ne álmélkodják annyira, Péter, hanem jöjjön utánam; megmérjük azt, hogy egy liter hóból, ha azt megolvasztjuk mennyi víz fog válni!

Soh'se tessék ezért fáradni tanár úr, hallottam én azt már az öregapám öregapjától is, hogy száz akó hóból lesz egy akó víz. Végre nagy nehezen sikerült lejutnunk az udvarra. Péter serpenyőkkel, én meg literekkel terhelve.

Szedtünk frissen esett, meg tömődöttebb havat is több helyről. Fölvittük és megaszaltuk; a végeredmény pedig az lett, hogy bizony egy liter lazább hóból 0,117, a sűrűbből azonban 0,22 liter víz csurgott ki. Így tehát Péterem legnagyobb csodálkozására kitűnt, hogy átlag 5–6 akó hóból lesz egy akó víz.

Hátra volt még a legnehezebb feladat megfejtése: vajon mily vastag hóréteg borítja is Veszprémet?

Nehéz volt a munka, mert a mérésnek sík és nyílt helyen kellett végbe mennie. Egy méterszalaggal fölfegyverkezve el is indultam a Plosszer-sétány felé. Ameddig a hó ki volt hányva, csakkönnyű szerrel eljutottam, de tovább törtetni éppen séggel semmi kedvem nem volt, s megelégedtem a nagyjából tett mérésekkel: 45–63–75 centiméter között váltakozott a hóréteg vastagsága itt az egyenletesen borított sík területek fölött.

Már-már be akartam érni e nagyjából tett mérésekkel, mikor is egy vitéz kíséretársam akadt. Kölcsönös biztatás után nekivágtunk a vámosi útnak. A szánúton csak elbukdácsoltunk egy darabig, de most hogy megyünk a sík hómezőre? Hosszú tanácskozás után végre kíséretársam beugrik hasig a hóba, én utána. Messziről látták ezt a gyermekek, utána ők is bele a hóba; ha szabad a nagy bácsiknak hósdit játszani, miért ne nekik is? – Szóval: hosszú és keserves méréseinknek végeredménye az lett, hogy a hóburok középvastagsága 60 centiméter lehet.

Tegyük még ezen mérésekhez azt, hogy a Séd-folyó felső vízvidéke Jutasig 230 □ km; világos, hogy azon víztömeg, mely most fehér állományban fekszik földjeink fölött, közel 27 millió köbméterre rúg. Tekintetbe véve még azt is, hogy a Séd-folyón közepes vízálláskor évenként 10 millió köbméter víz folyik le; ez a hőmennyiség, ha mind lefolynék a Sédbe, közel 3 évig lenne képes táplálékot nyújtani néki.

Mi lesz már most velünk, ha egy kis meleg eső hirtelen elolvasztja a havat?

Megjegyzem még itt végül, hogy valamint a földrengést kedves kollégám, úgy én sem óhajtom, hogy az általam megjövendölt vízáradás bekövetkezzék. De ha mégis, úgy első sorban is az érdek nem engem fog illetni, hanem molnárainkat. – Hogy miért éppen őket, azt hiszem, nem kell sokáig bizonyíttatnom. Tessék csak a Betekincs-völgyön végigsétálni s figyelmesen megszemlélni azokat az árkokat, amelyeknek rendeltetése lenne a fölös vizet gyorsan és veszély nélkül levezetni;

biztosítok bárkit is arról, hogy abban az emberi kéznek de legkisebb nyomaira sem fog akadni.

Míg tehát molnáraink a malomárkokat a legnagyobb gonddal tisztogatják, mert az adja kenyerüket; mit sem törődnek a vadárkok épségével, s így a környék biztonságával, mert ez nem adja a kenyerüket.

Nem tudom, hogy mi van a corpus iurisban, de sejtem, hogy még nincs egészen rendén így, amint van, s hogy ezen a vízáradások befogadására rendelt medrek tisztán tartása nem a kacsák és békák hivatása egyedül. – No természetesen tisztelet a kisebb s nagyobb kivételeknek, de semmi esetre sem annak a nem tudom mi-féle rozoga, szemét épületnek, mely a gazdasági kerttel szemben forgácsokat gyűl. Biz ezzel az épülettel, ha már egyszer senki, még a gazdája sem törődik, jó lesz, ha mások méltatják egy kis figyelemre.

Bolgár Bihály.

Felhívás **rendezett tanácsú Veszprém város közönségéhez!**¹⁰⁵

Székvárosunk szegényebb sorsú lakosai között a rendkívüli időjárás következtében komoly bajok előjelei mutatkoznán, ezen bajok lehető orvoslásának céljából elnökletem alatt egy állandó segélyezőbizottság alakult.

A megalakult bizottság felhatalmazása folytán s tudatában annak, hogy Veszprém város nemes szívű lakossága sohasem feledkezett meg emberbaráti kötelességéről, és hogy a részvét és jótékonyág gyakorlásában sohasem maradt hátra akkor, a midőn ínséggel küzdő embertársaink nyomorának enyhítéséről volt szó; hazafiúi tisztelettel kérem e város nemes szívű lakosságát, hogy a nyomorral küzdő székvárosi lakosság részére a gyűjtőíven könyöradományokat nyújtani és ez által a szenvedők nyomorát enyhíteni, könnyeiket letörölni igyekezzenek.

Midőn tisztelettel jelzem, hogy a legkisebb adomány is hálás köszönettel fog vétetni és hogy a gyors segélynyújtás kétszeres értékkel bír; a segélyadományokat a gyűjtőívet előmutató és a gyűjtésre önként vállalkozó uraknak átadni kérem.

Veszprém, 1891. évi január hó 21-én.

A segélyezőbizottság nevében:

Dr. Purgly Sándor,
jegyző

Véghely Dezső,
királyi tanácsos, alispán

¹⁰⁵ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XI. évfolyam, 7. szám. Szombat, január 24.

Ítéletidő¹⁰⁶

Veszprém, január 19.

Tegnap este kezdődött az orkán; dühöngött egész éjjelen át s tombol most is még, mikor e sorokat írjuk.

Múlt szerdán, mikor a rengeteg hóesés véget ért s 800 emberrel kiszabadítottuk a várost a hólavínákból – azt hívők, hogy a nyomorúságnak vége. Megegyeztünk abban, hogy ezt a szörnyű förmeteget világeletünkbe nem felejtjük el – aztán napirendre tértünk fölötte.

Aztán két napig vígan prüszögve futkostak állomásunkon ki s be a locomotivok; meghozták a budapest–bécsi s tengerparti postákat, a lapokból még egyszer elolvastuk a „Veszprémi Független Hirlap” rendkívüli lapjaiból már kiolvasott táviratokat s mikor éppen friss hírű lapoknak kellett volna jönni: a vasút *vorpass*-t-, a posta *Cupass*-t mondott¹⁰⁷ s a hóföregteteg ismét úgy elfogott bennünket, mint a huszadikk tarokk – a pagát-ultimót.

Hát vagyunk a bajban, mint a cigányok Amerikában!

Aztán nincs éppen semmi kilátás, hogy csak 8 nap előtt ebből ki is szabaduljunk. A segítség iránt még csak tudósítást sem várhatunk egyhamar.

Hiába itt az állomásfőnököknek, jó Pottyondynak minden leglelkesebb igyekezete a mentés iránt. Hiába telegrafált 3 napon át segítségért minden irányba: Fejérvártól Grácig és Győrig ezer meg ezer hótorlasz fekszik a vágányokon; azokat nem törí át semmiféle hóeke, mert a sínről fölugrik a hóhegybe – azután ottreked.

Az emelet házmagasságú hótorlaszok már itt kezdődnek Bándnál. Az a hóhegy akkora, hogy bátran alagutat lehetne benne vájni. S ilyen csodaszörnyű torlaszokat jeleznek minden irányból s minden állomásról. Sok ezer ember hosszú, kitartó megfeszített munkája kell ide, hogy csak 8 nap múlva is szabaddá legyen a vasút.

Hát az országutak?!

Én Istenem, mikor szabadulnak föl ezek?!

A nyomor pedig ijjesztő mérvben nő a városban.

Veszprémvárosban 4 ezer ember úgy fekszik le estenden vigasztalan, hideg fekhelyére, hogy nem tudja – honnan lesz reggelre kenyere.

Ki adjon most dolgot ebben a halálos, rémes Istenítélet-időben az iparosnak, napszámosnak, szegényembernek?

Ki segíthet ezen a rettenetes nyomoron?!

Ha bármi gazdag valaki itt közöttünk: az egyes ember jó lelke, pénze azt a sok nyomort nem szüntetheti meg.

¹⁰⁶ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XI. évfolyam, 6. szám. Szombat, 1891. január 20. (Rendkívüli kiadás)

¹⁰⁷ Szójáték az idejekorán, jókor jelentésű német szavakkal.

Össze kell állanunk, valamennyiünknek, akik még nem tartozunk ama 4000 közé; és segítsünk a nyomorgókon valamennyien.

Meg kell nyitni azonnal a népkonyhát és fát kell kiosztani a legnyomorultabb családok között!

Ezennel felhívjuk ez úton, e sorainkkal is a vármegye jólelkű alispánját, hívja föl segítő-bizottság-alakulásra arra hivatott összes tényezőinket.

Itt a keresztény s a zsidó jótékony nőegylet, a krajcáregylet, a szentegylet, vöröskereszt-egylet s itt végre az egész jólelkű polgárság, mely bizonyára most is meghozza az áldozat filléreit – az irgalomnak.

Keressék meg a jó emberek házait, a vár főurait s minket, szegény úriembereket is. Mi is, ami sok gondal vívódó irodánk is, szívesen ad e célra 10 forintot.

Tessék rögtön megalakítani a bizottságot; mielőbb megnyitni a népkonyhát s a szegényeket faosztásra összeíratni.

Fog itt összegyűlni egy-két nap alatt annyi pénz, hogy száz meg száz család hideg könnyeit törölhetjük le éh-lázás arcaikról!

A mai nyomor képét nem kell leírnunk. Nem izgatjuk e szomorúsággal sem a magunk, sem a mások szívét.

Látja azt mindenki.

Hát, aki látja: hallgasson most a lelkiismerete szavára...

... És segítse szegény felebarátait – mint azt az Isten is rendeli!

Kompolthy Tivadar.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Kompolthy Tivadar író, újságíró (Szomolnok, 1852–Budapest, 1907) mint tengerésznövendék beutazta Amerika és Afrika partjait. 1875-ben a Veszprém c. lapot szerkesztette, majd három évig ismét tengerészként szolgált. 1888-ban telepedett le Veszprémben, ahol két éven át a Veszprém, majd a Veszprémi Független Hírlap szerkesztője és kiadója. 1884-től saját nyomdát létesített. Veszprémi újságíróként sokat tett Almádiért, gyakran írt a településről és a tó szépségeiről.

Az irgalom munkája¹⁰⁹

Veszprém, január 24.

Keddi rendkívüli hírlapunkban emelők fel esendő szavunkat a város jóembereihez, hogy a mind nagyobb mérvet öltő nyomoron haladéktalanul segítsenek azáltal, hogy népkonyhát állítsanak s fát osszanak ki a szegények közt.

A megye legjobb embere, a megyéspüspök, báró Hornig Károly óméltósága hallotta meg legelőször az esdő szót s már másnap saját palotájában megnyitotta a szegények népkonyháját. Szerdán 250, csütörtökön 400, pénteken 580 s ma 600 embernek adott ingyen ebédet, s kenyeret. Ezenkívül Veszprémben és Sümegen 100 méter tűzifát osztatott ki!

Kétszer ad, ki gyorsan ad s a nemeslelkű egyházi főpásztor e rögtöni nagy segélye nem csak a sinlődő szegények ezereinek, de a város polgárságának háláját involválja.

... Wo die Noth am Grössten;

Gott am nächsten!¹¹⁰

Íme, Isten irgalmát gyakorolta – Isten irgalmas szolgája!

*

S a megye jószívű első tisztviselője, *Véghely Dezső* alispán is, még azon a napon, kedden, nyílt kérelmünknek megfelelőleg összehívta úgy az összes jótékonyági egyletek elnökségeit, mint a közélet vezérférfiait, tanácskozásra, e rögtöni segélynyújtás ügyében.

Az értekezlet másnap reggel tartatott meg a megyeházán, az alispán elnöklete s *dr. Purgly Sándor* jegyzősége mellett.

Az értekezlet állandó segélyezőbizottsággá alakult, elnökévé Véghely Dezső kir. tan. Alispánt, jegyzőjévé pedig *dr. Purgly Sándort* választotta.

Ezen állandó segélyezőbizottság működését azonnal megkezdte; a maga kebeléből 4 albizottságot alakított és ezeket a segélynyújtásra való felhatalmazás mellett a segélyre szorult székvárosi lakosság összeírására küldötte ki. Egyúttal népkonyha felállítását és a szegény lakosságnak nemcsak élelmiszerekkel, hanem tüzelőanyaggal való ellátását is elhatározta.

Megható jelenet volt az, midőn *Rainprechr Antal* püspöki kormányzó úr jelenti, hogy óméltósága a megyéspüspök úr addig is, míg a városi népkonyha rendszeresül, saját palotájában megnyitja a népkonyhát s tűzifát osztat ki a szegények közt. A jelen voltak lelkesült éljenzéssel fejezték ki a város háláját a nagylelkű nemes jótétemény felett.

¹⁰⁹ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XI. évfolyam, 7. szám. 1891. január 24.

¹¹⁰ Ahol legnagyobb a szükség, ott az isteni segítség.

Ezután a népkonyhában segélyzendők s a tüzifára szorultak összeírására való 4 albizottság választatott meg.

A belvárosra: Kovács Imre elnöklete alatt Rosenthal Nándor és Pfeiffer Miklós.

A temetőhegyre: Perényi Antal elnöklete alatt Dukovits Sámuel, Eszterhay Ferenc és Androvics Imre.

A Jeruzsálemhegyre: Dr. Kerényi Károly elnöklete alatt Szollenstein Ferenc és Bognár János.

A Cserháton: Balogh Károly elnöklete alatt Buday József és Galambos Ágoston.

E négy bizottság rögtön megkezdte működését. Azonnal bejárták a várost s összeírták a szegényeket.

Jelentésük másnap közöltetett a segélybizottsággal s jelentésük megdöbbentő képét nyújtja a rettentő nyomornak, mely most városunkban uralg! Összeírásuk szerint 719 ember van a városban, kiknek se foglalkozása, se egy betevő falatja, se egy darab tüzelő fája nincs s már napok-hetek óta minden élelem nélkül sinlődnék, hideg viskókban; rongyokkal, szalmával takargatva éhező-didergő gyermekeiket, *kiknek legnagyobb része beteg!*

Az alispán elnöklete alatti bizottság aztán 12 gyűjtőívet bocsátott ki a segélyadományok begyűjtésére; maga az alispán pedig táviratilag megkereste segélyküldésre a belügyminisztert, Esterházy főispán-grófot s Todesco bárót, Tótvázsony urát.

A megkeresésnek gyors foganata lőn. Ugyancsak táviratilag küldtek: a belügyminiszter 150 frt-ot, Todesco báró 500 frt-ot s Esterházy főispán-gróf 100 frt-ot, egyben jelezve, hogy veszprémi lakásának összes konyhahelyiségeit átengedi a népkonyha helyiségeiül.

Eddig a következő nagyobb adományok folytak be: A nemzeti Casino gyűjtése 33 frt; a polgári kör elnökválasztási bankettja gyűjtése 165 frt; a takarékpénztár 200 frt, mosonyi Ruttner 50 frt, a Nay-család 40 frt s még többen, kiknek adományát együttesen közlendjük.

Egyben még jelezzük, hogy a rögtöni segélyre való felhívásunk megjelenése után azonnal 5 frt küldetett be irodánknak, a szegények megsegélyezésére.

A gyors segítség Marinczer Antal aljárásbíró úrtól jött s az összeget éttettük a segélybizottsághoz. Fogadja a jószívű adományozó tőlünk, a szegények hálája kifejezését!

*

A püspöki palotában szerdától kezdve holnapig áldásosan működött, a megyés püspök úr által fenntartott népkonyha; egyúttal a faosztás is eszközöltetett a városházán s a Davidicumban.

Holnaptól kezdve a város népkonyhája fogja élelmezni a szegényeket, a főispáni lakban.

Naponkint 600 adag leves, 600 adag főzelék s 600 adag kenyér (32 gramm) adatik ki; csütörtök- s vasárnaponkint egy-egy adag hús is osztatik ki. A bizottság

vállalati úton tartja fenn a népkonyhát s egy-egy emberre naponként 10 krajcárt számítva; naponként 60 forintot tesz folyóvá. A vállalatot Müller Mátyás úrra bízta.

*

Legyen Isten áldása az irgalom e nemes, lélekemelő munkáján!

Az irgalmazó jótévket pedig kísérje a könyörület Istenének örök kegyelme, életükben – s halálon túl!

Veszprémi táviratok¹¹¹

Az óriási hó még mindig nem volt a kiscell–veszprémi vonalon eltisztítható s így veszprémi tudósítónk a következő táviratokat küldte a tegnapi folyamán:

„A rendkívüli időjárás miatt városunkban az éhínségesek s azok száma, kik semmi fűtőanyaggal nem rendelkeznek, feltűnő nagy. Alispánunk kezdeményezésére és elnöklete alatt ideiglenes segélyező bizottság alakult, mely erélyesen hozzálátott az ínség enyhítéséhez. Püspök úr öméltósága naponta háromszáz szegényt élelmez és a segélyező bizottságnak úgy ő, mint egyesek, nagymennyiségű fát bocsátottak rendelkezésére. A népkonyha ma kezdi meg működését, hogy a szegényeket meleg étellel lássa el. A segítő bizottságnak alispán úr fölkérésére gróf Esterházy Móríc főispán úr 100 forintot, a belügyminister 150 forintot, báró Todesco örökösök 500 forintot adományoztak.”

¹¹¹ PÁPAI LAPOK. 18. évfolyam, 4. szám. 1891. január 25.

A rátótiak folyamodása¹¹²

Nagyságos és Főtisztelendő Káptalan!

Kegyes jó uraink!

Községi levéltárunkban megvan folyamodásunk 1680-ik évről, midőn a szigorú telet nem vettük be egy télnek és segítve lett bajunkon a csillagászok által, mert a télnek hátralevő részét azonnal áttették 1681-re.

Mennyivel nagyobb most könyörgésünk, midőn a hó már hetek óta házunknál magasabb, s a farkasok a közeli Bakonyból úgy járnak nappal utcáinkon, mint nyáron a tinóborgyuk.

Bátrak vagyunk előadni azon rettenetes dolgokat, melyek községünkben egy hónap óta történtek.

Szilveszter estén itt rekedt nálunk négy veszprémi fazekas, két öszvér, két szamár és három palotai fazekas öt számmal, s azóta mindig nálunk tartózkodnak. Tehát a népszámlálást újra kell kezdenünk, mert községünk lakossága tizenhatal szaporodott!!

December 29-én, amint a bakter hajnalra harangozott, a harangszíve úgy odafagyott oldalához, hogy azóta nem hallunk harangszót, a község azt a határozatot hozta, hogy el kell küldeni Sopronba, újra önteni, addig pedig delenként a falu számára fog ordítani harangszó helyett.

Legjobban sajnáljuk azonban községházunknál a falu kutyáját. Ezt a felvigyázat kedvéért annyira ingereltük, hogy begyakoroltuk a neszezés, csahitalásra, hogy többet ugat, mint az egész község! Sok adófizető fél dolmányban jött ki a bíróházból. Szegény Muszka! Ez is megfagyott december 29-én virradóra. Azonnal összehívtuk az elöljárókat, s azt végezték, nem kell eltemetni; be kell vinni a meleg szobába, hátha kiengesztelődik! Kegyetlenül befütöttünk, s amint szegény Muszka olvadásba jött, elkezdett ugatni s már innen-onnan negyven napja lesz, hogy folyvást ugat, s a község házából ki kell hordozózkodni...

Hogy pedig ennek a viszontagságos, soha nem látott télnek meglegyen eredeti emléke még unokáink előtt is, megparancsolta a bíró, hogy ötven zsák havat el kell tenni a község házának padlására örök időre, hadd lássák a jövőöbeliek az apák szenvedését 1891-ben.

Az is szép történet, hogy a mester úr egy csirkéjét megfogta a menyétasszony, s midőn javában sírt a csirke, beosont a kertben szédelő róka, s elfogta a menyétet a csirkével együtt. A mester úr nagy kutyája sem volt rest, nyakon kapja a rókát s viszi ki az utcára menyét-, csirkével; az utca népe mind együtt volt s kergették a kutyát, hogy majd elveszik tőle a rókát! Hanemhát a legnagyobb csuda még csak ezután történt, mert az egyik elöljáró kertjéből a Bakony felől előtör egy ordas nagy farkas s elkapja a kutyát, rókát, menyétet és csirkét, s vállára dobva leült az utca közepén a nagy hóban s fogat vicsorgatott a falu népére; már azt gondoltuk,

¹¹² VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XI. évfolyam, 9. szám. Szombat, 1891. február 7.

hogy ott eszi meg az ebédet. Lődöztek a lakosok, kiabáltak, de a farkas nem mozgott. Erre a tanács azt határozta, hogy félre kell verni a harangot, de ezt már elvitték Sopronba, a hidegtől felolvasztani.

Ekkor kapja magát Farkas János szűcsmester s elkiáltja magát: no majd leszek én még nagyobb farkas!...

Kifordított egy műhelyében levő nagy farkasbundát ujjastól, az ujjait karjaira húzta, a bundát hátára átkötötték; egy nagy berbuszt szinte kifordított s a fejére húzta, s elkezdett négykézláb a farkas felé futni.

A tenger közönségnek szemé-szája elállt! Nyargal négykézláb a szűcs a farkasnak; a farkas meglátja a község legnagyobb farkasát – vesd el magad, futóra a Bakonyra! A szűcs, kutya, róka, menyét, csirke utána a Bakony felé, de hát a rablót el nem érhatték. S így szabadult meg a község a nagy veszedelemtől.

*

* *

Siralmas helyzetünk és kiállott szenvedésünk közt népgyűlést hívtunk össze a napokban s egyhangúlag kimondták, hogy az időjárástól ez nagy igazságtalanság, s ezt a telet nem kettőbe, mint a 80-ikat, hanem hét télbe fogják bevenni, s így is lett bevezetve a község jegyzőkönyvébe örök emlékezet okáért; a kisebbség, amely 16 telet akart kimondani, szinte csatlakozván a többséghez.

Mély alázattal folyamodunk nagyságos Káptalanhoz, tudassa a csillagász urakkal, miképp Rátót község az idén e napig nem egy, hanem hét telet állt ki; a hátralevőt pedig felosztotta Kádárta, Vilonya, Peremarton, Öskü és Litér községekkel, hogy közösen szenvedjék!

Alázatos, mély tisztelettel maradván hú télbeliek, rátóti lakosok.

U. i. Éppen midőn folyamodásunkat írjuk, mind a két nagy-városi számár az utoljára járja a hidegben s folytonosan ezt ordítják: Veszprém! ... Veszprém! ... Jeruzsálem! ... (Hihetőleg a veszprémi Jeruzsálemhegy lakosai voltak.)

„Somogy”

Nagy telek krónikája¹¹³

Az 1890–1891-ik év tele méltán sorozható azon irtózatos nagy telek közé, melyeket a történelem és a krónika szomorú emlékül jegyeztek fel az utókornak. Mintha csak összebeszéltek volna a nagy hideg és a nagy hó. Több mint 200 éve, hogy nem volt ekkora havazás. Csaknem mindenütt méter magas hó borította el a földet, s a házak teteje sok helyütt beszakadozott a méter vastagságú hó terhe alatt. Grönlandban öt méter magas hófúvásokról beszéltek a lapok; Olaszországban szintén nagy havazás volt, Franciaországban 40 centiméter magas hó esett.

A hideg tehát egész Európában dühöngött. A meleg éghajlatú Olaszországban 16–17 fokra emelkedett a hideg, a tenger 16 kilométernyire a szélétől befagyott. Legnagyobb nyomort idézett elő a rendkívüli hideg és a nagy hó Franciaországban, hol ki sem járhattak a nagy hó miatt. A szegény munkásnép között az állam 8 millió frankot osztott szét; s majd minden lap gyűjtött segítyt a szorongók számára. Svájcban szintén nagy hideg uralkodott; a zürichi tó Rappersveiltől Meilenig befagyott. Egy távirat szerint Spanyolországban irtózatos hideg volt. Az Északi-tenger a belga parton 200 méternyi szélességben befagyott. Hazánknak szintén minden folyója és tava befagyott, még az öreg Duna is, ami pedig ritkaság. A Balatonnak március havában még 60 centiméter vastag jege volt s a teherszállító kocsik jártak rajta keresztül. Hogy mikor voltak ehhez hasonló nagy telek, a következőket jegyezte fel a krónika.

860-ban az egész Adriai tenger befagyott. 1132-ben a Pó és a Rajna keményre fagyott egész hosszában s mindenütt lehetett rajtok járkalni. A bor a legmélyebb pincékben is megfagyott. 1246-ban Velence körül a tenger egy tágas jégtükör volt, melyen jártak-keltek és álarcos ünnepeket rendeztek. 1290-ben is szörnyű hideg volt. 1305-ben szánkán mentek át a Keleti-tengeren Koppenhágából Dancigba. 1334-ben Felső-Olaszország valamennyi folyója és tava befagyott. 1364-ben Franciaországnál a legnehezebb társzekerek mentek keresztül a Rajnán. 1408-ban a Duna eredete helyétől kezdve egész torkolatáig befagyott. 1433-ban Hollandban 30 napon s éjjelen keresztül szakadatlanul havazott. 1468-ban Oroszországban, darabokban fűrészelték a katonák számára a bor-adagokat. 1493-ban december 25-én és 26-án a genuai kikötő és 1497-ben a Marseille-i teljesen befagyott. Harminckilenc évvel előbb, 1458-ban, midőn Hunyadi Mátyás királlyá választásán a pártos főurak nem tudtak megegyezni, Szilágyi Mihály 40 ezer fegyveres emberével az akkor keményre befagyott Duna jegén állva, megunták a hosszú várakozást s egy adott jelre az egész sereg elkiáltotta „Éljen Mátyás király!” 1596-ban, midőn a hollandok Remkerake alatt az északkeleti átjárót keresték, Novaja Zemlján kellett átkelniük, akkor oly nagyfokú volt a hideg, hogy az akkori nagy órák kerekeinek, szögeinek olajozására használt olaj megfagyott s az órák megállottak, a borospalackokat pedig össze kellett törni, hogy a tartalmát darabonként szétoszthassák. A

¹¹³ VESZPRÉMI KÖZLÖNY, VIII. évfolyam, 19. szám. 1891. május 10.

cipők és csizmák bőre kőkeménnyé lett. Még borzasztóbb volt az a hideg, melyet Midleton kapitány a Hudson-öbölben szenvedett. Ámbár az ottani házak falai várvastagságúak voltak s számos tűzhelyen éjjel-nappal szakadatlanul lobogott a tűz, még a pálinka is megfagyott s a lepedők jéggé dermedtek, úgy, hogy a jeget előbb le kellett kaparni, mielőtt vastag bundákban rájuk lehetett feküdni.

A legvastagabb hóréteg Magyarországon a földművelésügyi miniszterium vízrajzi osztályának jelentése szerint ezen a télen Szinevér-Polyánán volt Máramaros-megyében, ahol 98 centiméter vastagságú hó borította a földet. 1657-ben, midőn II-ik Rákóczi György Lengyelországba ezen az úton vezette hadait, akkor volt ilyen nagy hó. Január 21-éről Szinevérről (mely közel van Szinevér-Polyánához) ezt írta a fejedelem anyjának: „Ide az Priszlop pogány hegy alá érkezvén, tegnap mentest menvén megjárni, de az mely utat tisztítottak, lehetetlennek tartván felmenni, pénzt ígértünk az gyalogságnak, csak más helyen készítsenek; de híjában, azt is nagy bajjal megjártuk, eleget gyalogolván; övig, felyebb is ér a hó, árkos csak nem lehet, meredek is, nem tudunk mit csinálni, az marha elkénszeredett, nem vonhat, száz ökör esz szekeret fel nem vonszolja.” A Rákóczi által említett övig érő hó egy középmagasságú embernél körülbelül 90–98 centiméternek felel meg.

1697-iki télen XII. Károly svéd király egész seregével átkelt a Balti-tengeren. Húsz évvel később a Szajna Párizsban 35 napon át jéggel volt borítva. 1689-ben és 1716-ban Londonnál befagyott a Themse. 1737-ben, mikor a francia tudósok Laplandba érkeztek, hogy ott légméréseket eszközöljenek, ott a 66. (szélességi) fok alatt a hőmérő 45-tel a fagypontra állott. Ha felnyitották a szobát, melyben a tudósok tartózkodtak, a szabadba áramló levegő rögtön hóesővé vált. Pallas beszélt szibériai útleírásában, hogy 1772-ben, december 7-én Krasznoj-Selóban a tálban szabadon kitett higany oly keménnyé lett, hogy kovácsolni lehetett. 1788-ban Velencénél a tenger befagyott, s a jégen bankettet rendeztek.

1812-ben, midőn a világhódító és legyőzhetetlen Bonaparte Napóleon félmilliónyi hadseregével Oroszországba nyomult s egészen az ezer temploma- és tornyai-val ékeskedő Moszkva városáig üldözte az orosz hadakat, ott városuk megvédéséért szembe állottak az oroszok a rettegett hadvezérrel s ütközetre került a dolog; a negyvenezer holttesttel borított csatatér győzelmesen foglalta el Napóleon. De az Isten megleglé Napóleon dicsőségét; kit emberi erő le nem győzhetett, legyőzé azt a hideg. Mert a csata után való nap oly rettenetes hideg lőn, hogy Napóleon harcosai ezrével fagytak meg. Látván a roppant veszélyt Napóleon, visszafelé fordította seregét, de hiába; a végzet utolérte a hatalmast, mert mire Párizsba ért (október 16-án), az ötszázezerre menő hadseregből alig ötvenezer ért haza, a sok százat az éhség és hideg ölte meg.

Az 1839 és 40-iki tél is borzasztó hideg és hosszú volt. Októberben leesett a hó és a rájövő év május hó derekáig megvolt. Ezt a telet meg is örökítették úgy, hogy emlékérmét verettek a számára. 1845-ben is nagyon szigorú tél volt. Januárban a hőmérő ritkán állott a 20 fok alatt. Az 1847-ben, 1865-ben és 1866-ban is szigorú telek voltak.

A föld leghidegebb pontja Werchojanszk Szibériában. A légmérséklet e helyen ugyanis általánosságban véve 44 Celsius fok a fagypont alatt. Februárban 49, márciusban 33. A legnagyobb, melyre emlékeznek, 1871. év december 30-án volt, midőn a hőmérő 63 Celsius foknyi hideget jelzett. Ezen irtózatos hideg ellen háromszoros iramszarvas-bunda alig képes megóvni, hogy a vér meg ne fagyjon az erekben. Minden légzés borzasztó éles fájdalmakat okoz a gégében és a mellben; a lehelet jégtükké változik, melyek egymásközi sűrűlődája olyanforma zajt okoz, mint ha bársony vagy selyem szövetet tépnének szét. Egy angol ott egy karavánnal utazván, az utasok kékes fellegektől körülveve találták magukat, melyet az emberek és állatok lehelete képezett. A fejük fölött repülő holló maga mögött jeges nyomot hagyott.

Az 1888-iki szigorú télre is még visszaemlékezhetik mindenki. A hóban szintén és a hófúvásokban bő része volt a világnak, úgy hogy elmondhattuk a népdallal:

„Befújta az utat a hó,
Céltalanul megy a fakó.”

Vincze Mihály



16. kép. Veszprém – Szent Benedek-hegy alatti malom
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Felhőszakadás a Balaton-parton¹¹⁴

Veszprém, május 30.

Múlt vasárnap pusztító felhőszakadás robbant le az almádi, alsóörsi Balaton-partokra, s oly rombolást vitt véghez, melyhez hasonlóra sok évtized óta nem emlékezünk.

Egész reggel tikkasztó fülledt hőség uralgott s szellő se mozdult. Délben egyszerre fekete felhők tolongtak elő a délnyugati láthatárból s fél egykor leszakadt az Istenítélet, a szentkirályszabadjai magaslaton, egész Felsőörsig.

A zúgó ár innen, két óriási folyamban rohant le Balatonalmádi-Remetevölgybe s a Felsőörs alatti Alsóörsre.

Az almádi Remete-völgyben két ölnyi magasan, szédületes rohammal hömpölygött az ár, kitépve a fákat, elhordva a szőlők földjét mindenünnét.

Az árvíz erejéről fogalmat nyújthat az, hogy a Próder-birtok kőhidját, mely 20–30 mázsás sziklapárból állt, nyomtalanul elsodorta. A Kompolthy-park húsz ölnyi bástyafalát szétrombolta, a két erős hidat elsöpörte, a partmenti fasorokat kitépte s levitte a részvénytársasági park ültetvényeire, melyeket teljesen tönkretett. A részvénytársaság, Balogh Károly, Véghely Dezső s Berleg József birtokait szörnyen szétdúlta az ár s telehordta sziklákkal, iszappal.

A rettenetes rombolás siralmas képet nyújtott. Sokévnnyi szorgalom s ezernyi költség munkáját pusztította el 30 perc alatt ez a szörnyű katasztrófa. A fák elfagyása, a hernyópusztítás után betetőzésül már csak ez a csapás kellett.

Az alsóörsi pusztításról jelenti tudósítónk:

Pusztító égháború dühöngött Alsóörs és Lovas községekben f. hó 24-én éjjel esti 7 órától 11 óráig. Az udvarokon, s utcákon patakokban folyt a víz, a vetéseknek lapályos helyen lévő részét földestől elmosta, úgyszintén a tavaszi palántákat is. A kaszálók hasznavehetetlenné váltak, mert az ár telehordta iszappal úgy, hogy azokat lekaszálni is alig lehetséges. Lovason az alantabb fekvő házakból ki kellett hordozóskodni; egy pár villámcsapás is történt, de szerencsére kárt nem okozott. A nép úgyis el volt keseredve a vetések silánysága miatt, most pedig az ár okozott kiszámíthatatlan károkat.

¹¹⁴ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XI. évfolyam, 25. szám. 1891. május 30.

Felhőszakadások Veszprémmegyében¹¹⁵

A három hét óta folyton tartott esőzés, úgy látszik, a végén adja ki mérgét. Az ég csatornáit folyton ömlesztik alá az Isten áldását, oly bőséggel, hogy az már veszedelemszámba megy. A vetéseket mindenfelé megdöntötte az áradat; a lejtőkről földestől lehordta a kész termést, másutt meg a rohadásig duzzasztotta meg a szemeket. A kényes kerti veteményeknek vége. Dinnye, ugorka egyáltalán nem lesz; a gyökérzet elrohadt. Ami kevés gyümölcs (körte) lett volna, azt lepergette a fákról a múlt szombat éji fagy s a csütörtök hajnali köd. Az Istencsapásokról, melyek amúgyis koldus-népünket végképp tönkretették, tudósítóink a következőkben értesítenek:

Veszprém, június 23. Ma éjjeli 1 órakor a város fölött szörnyű égi háború tört ki. Szünetlen villámlás, égdörgés riasztotta föl álmából a lakosságot; valószínű Istenítélet volt. Kétszer csapott villám a megyeház villámhárítóiba s az ár az utcák kövezetét is felszaggatta sok helyen.

Herend, június 24. Ma éjjel fél egykor megeredt a zápor s patakként hullott az eső. A villám Szentgálon többször leütött s iszonyú pusztítást tett a növényekben. Utána negyedórára fokozódott a dörgés és villámlás. Éppen a szomszédos Lennert Antal háza kéményén át beütött a villám oly iszonyú erővel, hogy a boltozatot, s belül az egész házat tönkre tette. Szerencsére az alvó családnak baja nem esett.

Rátót, Pét, Vörösberény, Almádi községekben is árvíz pusztított az egész héten s ezrekre menő károkat okozott.

Balatonfüred, június 26. Dacára a folytonos esőzésnek, mely az ivad első harmadát tönkretette, a vendégek pár nap óta mind sűrűbben érkeznek. Egyrészt a 28-iki nagy ünnepség, másrészt az a körülmény, hogy az iskolai évet ért s a hivatali szünidők is megkezdődnek: adnak lendületet fürdőivadunknak.

Balatonalmádi, június 27. Két hét alatt két rettentő felhőszakadás óriás pusztításokat vitt itt végbe. A részvénytársaság s Vég hely alispán nagy költséggel rendezett parkjait az ölnyi magas ár eliszapolta, telehordta kövekkel s fáit ki-tördelte. A remete-völgyi nyaralókban még nagyobb a pusztítás. A Kompolthy-park patakmenti öles kőbástyáit szétrombolta, két hidat elhordott s a kőoszlopos vassodrony kerítéseket is nyomtalan elsodorta. Oly iszonyú erővel dúlt az áradat, hogy 15–20 mázsás köveket könnyen sodort 100 méter távolba.

¹¹⁵ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. 1891. XI. évfolyam, 29. szám. Szombat, június 27.

Egy szó a megye uraihoz!¹¹⁶

Veszprém, augusztus 8.

A szép remények, miket gazdáink az aratáshoz kötöttek, füstbe mentek. Az öröm szomorúságra vált. Az aratás befejeztetett, s a lehető legsilányabb eredményt konstataálta.

Még 4 héttel ezelőtt oly szépen álltak a gabonaföldek itt s a Mezőföldön, hogy a gazdák nem győzték dicsérni. Szemre-szálla egyaránt erősen fejlett volt a vetés, s csak pár napi kitartó meleget vártak, hogy a legkitűnőbb aratást végezhessek.

De a meleg időjárás helyett folytonos hideg esőzés, sőt, egy hajnali dér is lecsapott; a duzzadt szem megromlott s méternyi magas gaz burjánzott föl a szálak közt. Vége lett az örömnnek. Az aratás a lehető legrosszabbul ütött ki.

Óriási csapás ez, súlya ma még mérhetetlen.

A hét hónapon át dühöngött szörnyű emlékű tél után, mely ínségbe, adósságba sodorta ezt az egész vidéket, szerencsétlenül köszöntött be a tavasz is. A késői dér faggal ölte meg a gyümölcsfákat s milliónyi nemes csemete pusztult el. Az erős gyümölcsfák rügyeit-virágait megnyomta a köd, majd jött a pár év óta állandó hernyócsapás, s májusra kopaszon állottak a gyümölcsösök. Aztán jöttek a felhőszakadások és árvizek, melyek lesodorták a lejtők ültetvényeit s elrohasztották a szénatermést. Aztán állandó lett a rossz időjárás; a vidékünkbeli balatoni fürdők idegenforgalma elmaradt, s az erre alapított üzletek, fürdők s parti községek népeinek e reménye is tönkre ment. Most aztán a megbukott aratás betetőzi az általános nyomorúságot.

Szomorú ősznek, szomorú télnek nézünk eléje. S idején van, hogy azok, kiket a végzet a nép eleiül állított, már most számot vessenek hivatásukkal, kötelességükkel.

Mert a szájalmat megérdemli, a segélyt méltán követelheti a nép.

Megtett mindent, mi szorgalmától, munkájától kitelt, hogy az ínséget kikerülje; de az egymást követő annyi csapás súlya alatt összetört.

Az örökös pénzsegélygyűjtés, a városban s a megyében való koledálások,¹¹⁷ az ingyenes népkonyhák s a faosztás kimerítik a legtehetősebbeket is, s aztán a lefolyt tél és nyár csapásait, az üzleti s forgalmi pangást megéreztek a vagyonosabbak is úgy, hogy azok bő segélyére számítani, arra építeni lehetetlen. Ahhoz nagyon tág lelkiismeret szükséges.

Ínséges munkát ez a vidék sem nem kérhet; sem nem kaphat. Annak itt semmi célja. Hát mást kell gondolni.

¹¹⁶ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XI. évfolyam, 35. szám. 1891. augusztus 8. (Vezércikk)

¹¹⁷ Koledálás = énekszóval történő adománygyűjtés.

Azon kell lenni, hogy 1–2 hó alatt a megépítés stádiumába juttassuk a győr-veszprém–dombóvári vasutat, aztán az építés még az őszi folyamán, minden oldalon megkezdessék.

Hiába minden egyéb töprengés, hasztalan minden egyéb segélykeresés. Csak egyedül ez a nagy munka, ez a sok ezer embert foglalkoztató s az ipart is munkához juttató vállalat háríthatja el e vidék elképzelhetetlen nyomorát – melynek réme már most is előre veti árnyát.

Urak, kik a hatalmat s befolyást bírjátok; kiket Isten e vidék apáivá rendelt: tegyétek meg kötelességteket – most.

Hogy Isten áldása s ne népetek siráma, s kétségbeesésének átka kísérjen benneteket!



17. kép. Veszprém – Vármegyeház
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Meteorológia¹¹⁸

Disznó meleg van, nagyságos asszonyom!

Így kezdte meg a társalgását egy falusi gavallér egy előkelő dámával.

Bárcsak én is így kezdhethetném el unalmas tárcámat az – időjárásról. Szegény társalgó az, aki csak az időről beszél. Szegény tárcaíró az, aki szintén csak arról tud csevegni. Ki tehet róla? Ebben az örökös locs-pocsban elvizenyősül a fantázia, nem sziporkázik az elme, csütörtököt mond az élc, mint a régi tűzköves puska esős időben.

Mikor dús kalászkokat szedtek össze kévékbe a marokszedő lányok a verőfényes napon, esténként vígan zengett föl a dal:

Oh, mily szép az aratónak,
Hogyha fényes nap hevében,
Egy árnyékos bükk tövében,
Nyugodni, pihenni dül!

Most félig gabona, félig gaz hull a kasza elé s az arató népség ijedten néz körül, hová meneküljön a mindennapos zivatar elől, nem hangzik a dal, csak az arató gazdák mondogatják szomorúan: ilyen esztendőt se értünk mostanában.

Megbotránykozva olvastam a kalendáriumban, hogy az ideai uralkodó planéta a nap. Ugyan hol uralkodik? Árva földünkön ugyan nemigen mutogatja magas ábrázatját. Talán valamelyik másik bolygón sütkérezik. Vagy csak miránk, magyarokra néz félszemmel s uralkodói fényét és melegét ő is a szomszéd sógorra pazarolja?

Én azt hiszem, hogy csak a meteorológusokat akarja kigúnyolni, akik a napilapokban folytonosan állandó, tiszta meleg időt jósolnak.

Van két szomszédom. Az egyik jobbról a másik balról lakik. A bal szomszédom, éppen miként a bal lator, örökösen káromkodik, szidja az esőt hajnaltól estelig. A jobb szomszédom hetek óta buzgón imádkozik tiszta jó időért. Vis-a-vis lakik egy politikus csizmadia. Ez meg fumigálja,¹¹⁹ kineveti mind a kettőt. Azt mondja, hogy nem használ itt se imádság se káromkodás, csak egy pohár bor. Ha meleg van, azért iszik, mert szomjazik, ha esik, meg azért, hogy a toroka se maradjon szárazon.

Néha összejövünk, hogy pipaszó mellett megbeszéljük a világ folyását.

Tessék elhinni – így szólt – nem más ez mint sztrájk. – Sztrájkol az egész világ, sztrájkol az idő is.

Sztrájkol Szapáry,¹²⁰ mikor mindenáron keresztül akarja hajtani keserves törvényjavaslatát, amely tulajdonképpen senkinek, talán magának legkevésbé tetszik. Sztrájkolnak a negyvennyolcasok, mikor mindenáron védik a megyét, pedig jól tudják, hogy mindegy manó, akár kinevezett, akár választott legyen az a megyei

¹¹⁸ PÁPAI LAPOK. 18. évfolyam, 32. szám. 1891. augusztus 9. (Tárca)

¹¹⁹ Fumigál = lekicsinyel, lenéz, megvet, semmibe vesz.

¹²⁰ Szapáry Gyula: 1890. március 13.–1892. november 17. között Magyarország miniszterelnöke.

tisztviselő, a fő dolga mindig az marad, hogy a kormány hatalma és akarata mellett korteskedjék, az úgynevezett közigazgatás csak mellékes.

Tetszett olvasni – mondja tovább – Szilágyi¹²¹ beszédét a kúriai bírászkodásról? Most már törvényben lesz kimondva, hogy a képviselőjelölt egészségére enni, inni, bankettezni helyes dolog. Ez az igazi védelme az ősi magyar intézményeknek. Azután meg mire való haszontalan újítás volna eltörölni a központosított választási rendszert?

Nincs Magyarországon elég ló, mely a választókat elszállítsa? Ne csak a regálebérlőknek, hanem a fuvarosoknak is legyen egy kis hasznuk az országos örömből. Minek utánoznánk, majmolnánk a külföldet, hogy ne mondjam: a németet? Nem elég, ha tiszteletére az ország szívében színházat építünk?

Igaz, tetszett hallani. Én úgy fülhegygel hallottam, hogy a bécsi polgármester meg a paritás szempontjából szintén indítványozni fogja egy ottani magyar színház fölépítését.

Elmondhatnám még az én politikus csizmadiám nézeteit a magyar parlamentarismusról, de nem akarok visszaélni az olvasó türelmével. Meg hátha a Tisztelt Szerkesztő úr is végighúzná a vörös ceruzával?

Térjünk vissza az időjárásra. Nincs annál ártatlanabb tárgy a világon. Ezért nem hí ki duellumra¹²² se Gajári,¹²³ se valami császári és királyi katonatiszt.

Ma délután ugyancsak nem esett, de már sápadtan bujkál a hold a kóválygó felhők között. Meglehet, hogy pár óra múlva hangosan locsog az eső. Ha még sokáig tart ez állapot, megérhetjük azt a csodát, hogy a kiviruló háztetők Semiramis függő kertjeivé varázslódnak át, meg hogy a futóbab oly magasra kúszik föl, hogy mikorra a hold elfogy, Báró de Manxként a szarvaira kunkorodik föl.

Diego.

¹²¹ Szilágyi Dezső: Igazságügy-miniszter.

¹²² Duellum (latin) = különleges párbaj.

¹²³ Gajári Ödön: 1884 és 1878 között országgyűlési képviselő. A parlamentben Tisza Kálmán szűkebb környezetéhez tartozott és harcias beszédeivel, amelyeknek nem egyszer párbajok jártak a nyomában, sokszor keltett feltűnést. [Wikipédia.]

A keszthelyiek kirándulása¹²⁴

A múlt hét elején Keszthelyről kirándulást rendeztek Balatonfüredre, s a kirándulásban résztvettek előtt sokáig emlékezetes lesz az a valóságos tengeri veszedelem, melybe a háborgó Balatonon jutottak. Az érdekes és veszedelmes kirándulást a következőképp írja le a „Keszthelyi Hírlap.”

A balatonfüredi kirándulás alkalmával a gőzhajózás, a gyönyörű táj látása és maga az elragadó fürdőhely, Balatonfüred által nyújtott kellemességet és kedvező benyomást teljesen megsemmisítette a tomboló vihar és vészajtósló zivatar, mely a kirándulókat visszatérésükkor a Balatonon érte és veszéllyel fenyegette. A gyönyörű időjárás, mely a kirándulást megelőző héten mindenki szívét, lelkét gyönyörködtette, szombaton este már bomlani kezdett, azonban reggelre kiderült, úgy hogy a kirándulók a legszebb kilátásokkal kecsegtethették magukat.

Az elutazáskor a hegyek még ködbe borítvák, de mindamellert a Füredre utazás elég kellemes volt, azt pár percig tartó esőnél és a szigligeti öbölben a hullámok nagyobb zajlásánál egyéb nem zavarta meg és mire Balatonfüred látóhatárunkban feltűnt, az ég gyönyörűen kitisztult. Füred és vidéke verőfényben pompázott. Balatonfüreden egész napon át tartós volt a szép idő, sőt, elindulásunk onnan is a legszebb időben történt. Azonban Tihany alá érve, a Balaton vizének fodrai hullámokká nőttek ki magukat, és minél tovább haladtunk, a hullámok annál nagyobbak és erősebbek lettek. A szigligeti öbölbe érve, a vihar iszonyú erővel tombolt, a villám cikázott, az ég ágyúi rémségesen bömböltek, az eső zuhogott és nagy jégdarabok estek, azt hittük, a végítélet órája ütött.

Az iszonyúan felkorbácsolt hullámok, melyek a fedélzetre csaptak, mint egy játékszert dobálták, hányták, vetették a „Baross” hajót. A helyzet nagyon kritikus volt, és midőn már az utasok legnagyobb részét a tengeri betegség a lábáról leütötte, egyszerre sötétség lett a hajón, a vihar eloltotta a lámpákat, a kapitány Csirke jegyző nevét kiáltotta és rövid tanácskozás után két éles tülökölés, mely a legbátrabbakat is megrázkódtatá, volt a jel, hogy a gőzhajó megáll és lehorgonyoz. A rémületes sötétségben, melyben csak a cikázó villám világította meg egy-egy másodpercre a tájat, de mely sokkal kevesebb ideig tartott, mintsem tájékoztatást nyújthatott volna a hajó irányára, a kapitány a kirándulókat és a hajót veszélynek kitenni nem akarván, ezt Balatonederics alatt megállíttatá és horgonyt vettetett, de mielőtt a horgonyok a hajót megerősítették, a vihar azt teljesen megfordítá, orrát Szigliget felé irányította.

A lehorgonyzott hajó teljesen csendesen állt helyén este 9 órától reggel 5 óráig, rémületes sötétségben, fékevesztett, hullámzó Balaton tetején, tomboló vihar és szakadó esőben. A lehorgonyzást a betegek állapota tette szükségessé, mely állapot a hajó további ringatásánál nagy veszélyt rejtett magában, és így a kapitányt a le-

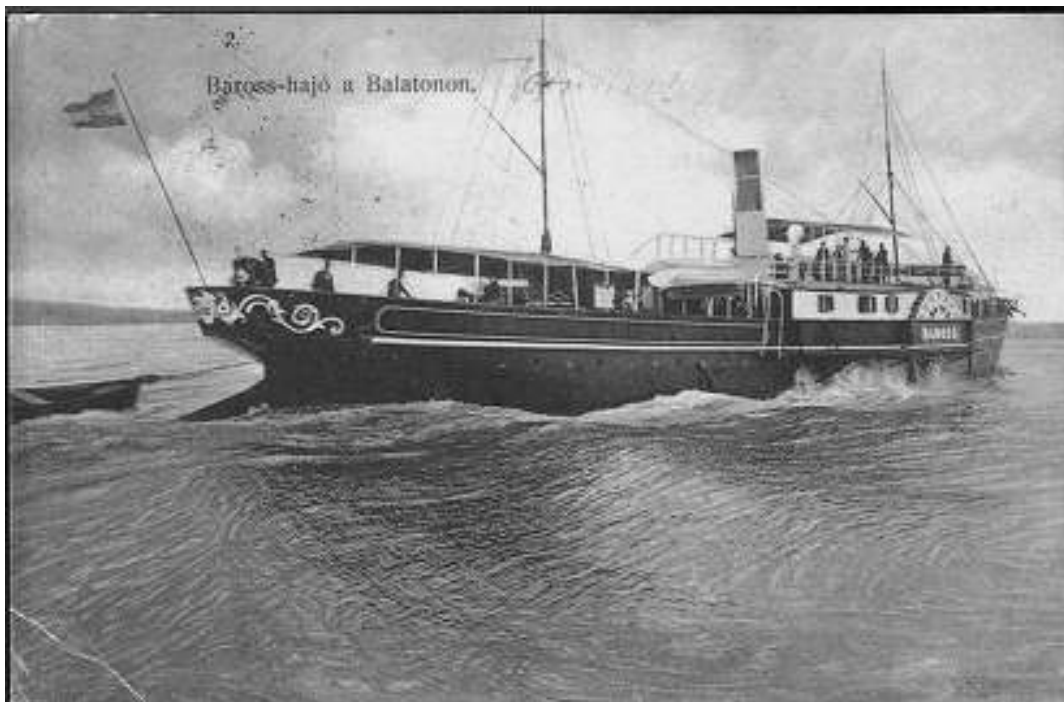
¹²⁴ VESZPRÉM. XVII. évfolyam, 40. szám. 1891. szeptember 19.

horgonyozásért vád nem terhelheti, sőt, a legnagyobb elismerés illeti, hogy a betegeknek segínyt nyújtott és azokat ápolá. De a 8 órai vesztegelés nem volt indokolt, mert éjfél után 1–2 óra között a vihar csendesült, az égboltozat éjszaknyugati része csillagosodni kezdett és ekkor a hajót megindíthatta volna, és ha a zalai partról a hajó befelé irányíttatik, a kivilágított keszthelyi kikötő látható lett volna.

A kiállott fáradalom után, melyet leginkább az tett elviselhetlenné, hogy a „Baross” hajó, mint a balatoni gőzhajók legnagyobbika, nincsen elég kényelemmel nagyobb számú utasokra berendezve és nincsen a kajüttben elegendő hely a pihenésre, sőt, hogy az eső a hajó kajüttébe is beszivárgott. A vesztegelés helyétől háromnegyed óra alatt a keszthelyi kikötőbe értünk, hol többen aggódva várták érkezésünket. A városban is nagy volt az aggodalom és a kirándulók hozzátartozói és mások is éjfélig hiába várták a kikötőben a hajó megérkezését. A kikötő egész éjjel fáklyákkal volt kivilágítva.

A balatontavi gőzhajózás még nagy hiányokban szenved, az éjjeli utazáshoz éppenséggel nincsen berendezve, azonban az, miről a 6-iki vihar alkalmával meggyőződünk, hogy a „Baross” hajó teljesen biztos jármű, melyen az utasokat veszély nem érheti, meglegedést és örömet keltett.

A balatonfüredi kirándulás és „az egy éj a hullámzó Balaton tetején” a résztvevőkre soká emlékezetes marad.



18. kép. Baross-hajó a Balatonon

Forrás: Országos Széchényi Könyvtár (Arcanum postcards)

Milyen telünk lesz?¹²⁵

Sióparton, szeptember 25-én.

Én is csak olyan próféta vagyok, aki kenyérrel élek; tehát nem arrogálok magamnak feltétlen hitelt. Én csak a természet törvényeit kísérem figyelemmel vagy 60 év óta; az éghajlati viszonyokat tanulmányozom; ellestem az állatok szokásait, ösztöneit, melyek bizonyára jobb jóslók monte-dégói Albert Ferencnél, de még a komáromi naptárnál is.

Méltóztassanak elolvasni, a múlt év őszén mit írtam a „Somogy”-ban; hogy olyan szigorú telünk lesz, minőre ez a nemzedék nem emlékezik; akkor nevezek rá, a télen azonban szomorú arccal gratulált több ismerősöm.

S hogy telelünk a következő évszakban, vagyis jövő télen?

Jót ismét nem írhatunk.

Vajon méltóztattak-e ráfigyelni, hogy midőn a legmelegebb napok voltak e közepén; midőn a hévmérő délben 30 fokot mutatott a napon, a máskor – ha ugyan volt ilyen meleg az időponton – a fecskék még javában itt nyaraltak; de még búcsúzásra sem készültek; de volt rá eset, hogy még október hó elején is itt voltak és most, a legmelegebb időponton már itt hagytak minket.

Ugyan ki gondolt volna rá az e havi 15–18-a közti fecskéköltözéskor, midőn talpig izzadtunk, hogy 24–25-én reggel 2 fok meleg mellett már ködmenben járnak itt a Siópartján; formális tél volt; a lápok fehér ezüsttel bevonva.

Ember hogy tudta volna ezt, s íme, a fecskék megmondták.

Más években még Szent Mihály-nap körül is láttam kígyót pirítkozni a gyepük körül; most már 10-e és 14-e közt föld alá mentek; a méhesemben egy naponként rétes alakba szedte magát s pirítkozott a melegen; egymást vigyáztuk, néztük. Midőn méheim takarítását vigyáztam a gazdag hajdinákról, alattomban kígyóm viselkedését is figyeltem, delenkint szokott vendégem volt. 11-én azonban, még a nagy melegekben úgy eltűnt, hogy többé soha sem láttam! Mikor megérezte ez már a szept. 23-at?!

Aki fáradságát nem kíméli, menjen csak ki a hajdinavetések, a kukoricatáblák közé és tanulmányozza a güzühordásokat (kissé nagyobb egy egérnél), vajon – a múlt évit kivéve – mikor látott mezőn járó ember ekkora takarításokat. A güzü már most érzi, tudja, hogy hosszú és erős tele lesz, tehát éhen halni nem akar. Egyetlen güzürakásból két zsák szemes hajdinát merettem fel az ocsun kívül.

Mindezek nem jó jelek a közelgő télre nézve.

Vajon tetszett-e arra figyelni, hogy a most folyó hóban, midőn napközben 24–39 fok meleg volt, reggel – volt rá eset – hogy 4–5 fokra süllyedt le a higany; tehát déli 12 órától másnap reggeli 5 óráig, vagyis 16 óra alatt 26 fok különbség volt a légben! Mely vidékén van ez a birodalomnak? Ki olvasta? Mert hiszen Salzburg

¹²⁵ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XI. évfolyam, 43. szám. 1891. október 3.

vidéken hó is esik pár óra tartamra már ily időszakban, tehát 3–4 fokkal még alább süllyedt az üvegoszlopban a higany; csak hogy ott napközben sincs 12–18 foknál melegebb ugyanazon napokban, tehát nincs ekkora hófoki különbség. A dunántúli vidék abnormis klimatikus viszonyokkal küzd, a múlt évi december hó 29-én példának okáért nálunk volt 24–25 fok hideg. Budapesten pedig – hol hidegebb szokott lenni – 18 fok.

A napokban béresekkkel sáncot hányattam; a múlt évet kivéve még soha ilyen mélyen egérlyukat nem láttam; csak minél beljebb a földbe, mert a fagy mélyre foghatni s a csipetnyi állat ezt már ösztönszerűleg érzi!

Jegyzeteimből még többet is felhozhatnék, melyek arra engednek következtetni, hogy ismét szigorú télel lesz dolgunk, azért jó lesz előre elkészülni rá élelmiszerek-, ruha- és fában.

Adja isten, hogy rossz próféta legyek, miután a múlt télnek nyomai is láthatók lesznek még évek múlva is fákban, szőlőkben, s így a csapás még nagyobb lenne! De nem hiszem, hogy csalódjam.

Tessék csak figyelemmel kísérni, amiket írtam.

Egy öreg gazda.

A befagyott Balaton¹²⁶

Mikor az idő már késő ősze jár, ott valahol Tihany tájékán megnyílik Aeolus torka, füttyül, sivít a hideg északi szél s kegyetlenül végigsepri a Balatont. Fut előle ilyenkor ember és állat egyaránt, s mert nincs más, belekapaszkodik a somogyi part amúgy is ritkás fáiba; tépi, szaggatja ezeket s vad dühvel mulatja magát a sárguló lombokkal, melyeket messze visz magával a szomorú vidéken.

Hová lettetek, vidám tájak, mi lett belőletek, mosolygó vidékek? Mind, mind ködbe veszttek most, s ha az erőtelen nap pár órára megvilágítja is a tájat, a nyár festői képét visszavarázsolni már nem tudja.

A késő ősz egyhangú szomorúsága ül mindenütt, s a nap bágyadt sugarai az ős szürke színébe nem önthetik azt az életet, színváltozatot, mint a sugár zöld, kék, fehér és rózsaszínébe.

Még egy pár szép nap akadt a ködös novemberben, mely föleleveníti emlékünken nyári utunk gyönyörű tájait, csillogtatja a Balaton zöldes tükrét is, de mindhiába! ez csak olyan, mint a kialvó mécsnek utolsó lobbanása, melynek gyöngévilágánál még egyszer körültekintünk, s azután sötétségbe vész előttünk minden.

A zord tél megöli a Balatont is. Nincs többé víz, csak egy nagy roppant síkság, egy óriás szemfedő.

Nyugotról a festői zalai hegyek, melyek nyári alkonyatban csak úgy mosolyogtak vissza a leáldozó napra, s a szelíd pír még azután is égett rajtuk, mikor a nap már csak az égbolton visszamaradt, hatalmas két-háromágú fényes szarvával adott jelt magáról, most ködbe burkoltan összetöpörödve, ott sóhajtoznak a hideg hótakaró alatt, s mintha keseregve hátrahúzódtak volna, nem mernek rátekinteni a lábainknál heverő s láncokba vert Balatonra.

Igen, igen, ez a rakoncátlan magyar gyermektenger most meg van bilincselve, vastag jégtábla borult rája szélteben-hosszában, s örökmozgó vize, mely nyáron féket nem ismer, fodrosodik, bodrosodik és hánykolódik szüntelen – most szépen megismeri a jégtakaró alatt.

Szép Balaton, hát mivé lettél? Az élet tenálad is csak ideig-óráig tart? Úgy-e bizony, magad se hitted, hogy te, ki nyáron, ha szeszélyed úgy hozta, makrancos, durcás gyermekként minden ok nélkül a legszebb napokon is hánytad-vetted magadat, most még arra sem mozdulhatsz meg, ha sivítva rohan fölötted az északi szél. Most nemcsak ingerkedik veled, hanem bánt is, s neked nincs egyetlen hullámod sem. A nyáron bezzeg gyöngévilágban is tomboltál, hatalmas hullámaid egymást kergették, kíméletlenül dobtad ide-oda gyöngévilágával azt az ifjú halászt, ki bánatát szelíden ringó hullámaidon akarta végigkeseregni!

Ha akkor rakoncátlan voltál, nem kímélted az emberi életet, most le vagy láncolva, s tétlenül látod átlátszó jégtakaródon keresztül azt a bosszantó ördögi táncot,

¹²⁶ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XII. évfolyam, 4. szám. 1892. január 23.

amit kedvelt híved, az északi szél, saját hátadon jár végig egy-egy falevéllal vagy egy csörgő „ördögbordával”.

(...)

Ilyenkor a Balaton jegén egy talpalatnyi sima térség sincs, jégtorlasz jégtorlaszt ér, különösen a part mentén. Ha beljebb kevesbülnek is a jégtorlaszok, de ott meg sűrűen ki van rakva „macska-fej”-jel. Így nevezik a halászok a kiálló gömbölyű jégdarabokat. Majd még tölcseyszerű mélyedések váltakoznak a legszebb mozaikpadozattal. Kétórai út ilyenkor, amennyit én tettem, nagyon fárasztó, s minden elővigyázat mellett is többször elesik az ember.

Máskor azonban szépen „áll be” a Balaton, ha a kemény hideg bekövetkeztekor nyugodt volt. Sima víztükre azonnám jégtükkörre változik, és derült napokon csillog-villog éppen úgy, mint nyáron a víztükkör.

Élet a Balatonon télen is van.

Mihelyt befagy, Somogy és Zala azonnal közelebb jutnak egymáshoz. A somogyi ember, ki nyáron büszkén mondja, hogy „Zala Somogyból szép”, azonnal át-rándul zalai szomszédjához egy kis „badacsonyi” vagy „tomaji”-ra, viszont a zalai is, ki nyáron csak a hegyek tetejéről nézi le szomszédjait, mikor munkálja Somogy téres szántóföldeit, visszaadja a látogatást. A Balaton jege közelebb hozza őket egymáshoz.

A Balaton egész hosszában sűrűen keletkeznek átjárók, melyek sorjába állított póznákkal vannak megjelölve. Az így kipárnázott útirányokon történik a gyalog- és kocsiközlekedés a két szomszéd megye között. Zalából sok bort (amikor termett) és követ szállítanak Somogynak, innen meg gabonát és szénát visznek át helyette. Ha sok hó esik, kocsik helyett szánakon közlekednek.

Ha a jég vastag, nappal a közlekedés elég biztos a megjelölt irányokban, mert ha a jégen keletkeznek is úgynevezett rianások vagy riadások, melyek az átjárót keresztülszakítják, ezeket vagy kikerülik, ami természetesen sok idővesztegetéssel jár, mert a rianások ívalakban több kilométerre terjedhetnek, vagy pedig áthidalják. Éjjel azonban az átjárás mindig veszedelmes, különösen, ha a jég hóval van borítva, mert ilyenkor az irányt könnyen ellehet téveszteni s ismeretlen rianásba kerülhet az utas, honnan nincs menekülés.

A riadás (azért használom inkább ezt a szót a „rianás” helyett, mert halászkortól és más Balatonparti lakosoktól mindig így hallottam) a Balaton hosszában 4–5 kilométerre ívalakban terjedő repedés a jégen. – Szélessége egy pár centimétertől 3–4 méterig terjedhet. Nevét bizonyára attól a fülsiketítő csengéstől és zengéstől vette, mely az ily hosszú repedés keletkezését követi, s mely kétségkívül ugyancsak megriasztja az embert és állatot egyaránt.

Ezek a téli közlekedést határozottan megnehezítik és nagyon veszélyessé teszik, mert ilyen helyen a jég is, mely utóbb keletkezik, mindig sokkal vékonyabb, mint másutt. Aztán meg soha sem biztos az ember arról, hogy vajon nem akkor és ott keletkezik, amikor és ahol ő van.

Azt lehet mondani, hogy éppen ezek miatt a téli szerencsétlenségek a Balatonon nem is tartoznak a ritkaságok közé. Különben a legtöbb szerencsétlenség a tél ele-

jére és végére esik, mert sok az oly meggondolatlan ember, ki, mikor még alig fagyott be a Balaton, már is rámegy kocsjával, vagy tavasszal, mikor a jeget víz borítja.

A Balaton sima jege a téli multságok legkellemesebbjére, a testedző korcsolyázásra nagyon alkalmas. A népesebb helységekből, minő Keszthely, hol nagyobb a fiatalság és az intelligencia száma, naponkint száz és száz nőt és férfit csal ki a Balaton jege. A bátrabb fiatal emberek korcsolyán hosszabb kirándulásokat is tesznek Badacsony vagy Balatonkeresztúr felé.

A kellő elővigyázat természetesen itt is nagyon szükséges, mert ennek hiánya sok szerencsétlenségnek szülő oka. Hiszen még emléünkben van annak a keszthelyi gazdaszövendéknek megrendítő esete, ki 1886-ban egy kirándulás alkalmával elég meggondolatlanul, éjjel társaitól elválva, más úton tért vissza s jégszánkójával belerohant a riadásba, örökre elnyelte a Balaton, s a mélyen megszomorodott szülőknek egyetlen fiuk emlékéül a vigyázatlan ifjúnak csak a vízszinén úszó kalapja maradt meg!

(...)

Iszonyatos hóvihár tombolt a Balaton jéghátán, még a vetési vadludakat is fölverte, melyek télen át itt ütnek éjjel tanyát. Egy szegény zalai asszony törtetett a hóban a somogyi parton levő Boglár felé, kebléhez szorította csecsemő gyermekét. Már-már elérte Boglárt, mikor egyszerre megsüllyed s a hó pár pillanat alatt elborította. Sem az ő jajveszékelését, sem kisdede sírását a zúgó vihartól nem hallotta senki sem. De ugyan ki is járna künn a Balatonpartján ilyenkor a somogyi oldalon!

A szegény asszony átélte a borzasztó éjet a hósírban s kicsinye is, kit magához szorítva keblén melengetett. Reggel a hóhányó vasúti munkásoknak úgy tetszett, mintha a föld alól gyenge, elhaló síró hangot és segélyt kérő szót hallanának. Elinultak a hang után, mindig közelebb és közelebb hallatszott, végre tisztán kiveheték a gyöngülő esdő szót s a gyermeksírást, de a helyre, honnan jött, hosszas keresés után sem akadtak. Belefáradva az eredménytelen kutatásba, jelentést tettek az állomási főnöknek. A derék főnök (most előkelő tisztviselő a déli vasútnál) maga állott a keresés élére, s nemsokára ráakadott a hósírba temetett, de már félig megfagyott asszonyra s a kebléhez szorított csecsemőre.

Az asszony eszméletlen állapotban volt a megmentéskor, de később magához tért s maga beszélte el, hogy mikor már a menekülésre reménye sem lehetett, egyik kezével kisdedét magához szorította, a másikkal pedig feje fölött és körülötte a havat tolta félre s így valóságos hósír keletkezett, mely őt és gyermekét a dermesztő hidegtől oly hosszú időn át megóvta!

Ezt az esetet is azért beszéltem el, hogy a Balaton jegén magánosan utazgatni nem hogy éjjel, de még nappal sem tanácsos.

Dr. V.

Fata Morgana¹²⁷ a Balatonon¹²⁸

A legszebb természeti tünemények egyike volt látható folyó hó 22-én délután a keszthelyi Balaton-partról. A különböző hőmérsékletű légrétegekben megtört fénysugarak fölemelték s csaknem a Balaton közepére helyezték a somogyi partot. A somogyi fürdőházak, melyek a keszthelyi partokról máskor alig láthatók, mint valami középkori fatornyok emelkedtek ki a vízből. E tornyok között és mögöttük, s tőlük jobbra-balra, csaknem vakító fehér jéghegyek (a somogyi partokra megelőző napokon átsodort jégtörmelék-halmazoknak) nagyított képei csillogtak folytonosan változó, szebbnél szebb csoportokban.

A fürdőházak, kimagasló fák és jéghegyek mögött széles ezüsthály borítja a somogyi részt. Most itt, majd amott emelkedett fel hirtelen egy-egy jéghegy s néhány perc múlva oly észrevehetetlen gyorsasággal tűnt el, mintha a leggyakorlatibb bűvész chanszirozta (varázsolta) volna el. Kevés időre rá éppen olyan gyorsasággal, mintegy varázsütésre újra megjelent a bűbajos csalóka kép, s 10–15 perc múlva megint ellebbent, s mintha intett volna a szemlélőnek, hogy most már az előtte elterülő zalai partra figyeljen. Mire a somogyi partnak átvetített képe eltűnt, itt a zalai parton, a gyöngén hullámzó víz fodrai egyik percben közvetlen széleit nyaldosták a Szent Mihály-hegynak, mely kis félszigetként nyúlik be a Balatonba, a másik percben már magas náderdő szegélyezte a hegynek majd nyugati, majd keleti széleit.

Míg az ember más oldalra pillantott, eltűnt a náderdő s három koromfekete halászcsonak jelent meg a távol délkeleti részén s e csónakok annyira kimagaslottak, mintha éppen csak a víz színét érintették volna. Néhány perc múlva hirtelenül és nyomtalanul tűntek el az előbb oly nagyoknak látszott csónakok. Később, mint apró fekete pontok még egypárszor fel-feltűnedeztek egy-egy pillanatra. Ezalatt a Szent Mihály-hegynél újra megjelent a náderdő, de most már a déli oldalon. A szeszélyes tünemény ezzel sem elégedett meg. Sűrűn berakta a hegy derekát nádval, oly magasan, hogy csak a tető s a rajta levő kápolna látszott ki. Ha a kápolna nem lett volna a tetőn, az egész hegyet óriási jégveremnek vélhette volna az ember. A somogyi oldalon újra megjelentek a fatornyok és jéghegyek széles ezüsthály hátterükkel, s most az egész kép észrevehetőleg haladott délnyugatra. Négy óra felé már a vámházzal együtt egész Fenék vízben úszni látszott.

Csaknem négy óra hosszat tartott e csodálatos ritka tünemény, folytonosan változtatva helyét és képeit. Hasonló tünemény nyáron, a kora reggeli órákban igen gyakran látható a keszthelyi fürdőháztól, fennebb leírt tünemény azonban ritkítja párját nagyszerűségében.

¹²⁷ Légköri tükröződés, melyet a képek többszörös torzítása jellemez. A délibábhoz hasonló tünemény.

¹²⁸ VESZPRÉM, XVIII. évfolyam, 14. szám. 1892. április 2.

Meteorológiai jelzéseink¹²⁹

Említettük egyik előző számunkban, hogy a földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy a budapesti meteorológiai intézet 150 vidéki városba minden délután 4 órakor sürgönyözze meg a következő napra szóló időjelzést. Városunk is megkapja naponta e jelzéseket, s azok a posta helyiségben tételnek ki közszemlére. A távirat csak egyes betűkkel jelzi az időjárás egyes viszonyokat, s a postán az e betűknek megfelelő tábláskákat függesztik ki. Így például, ha a távirat „a” betűt jelez, akkor kifüggesztik az ennek megfelelő derült „**derült**” feliratú táblát. És így tovább.

Az egyes betűk jelentőségét különben megmagyarázza a következő táblázat.

a – derült.	p – fagypont körüli hőmérséklet.
ä – változó felhőzet.	q – enyhe.
á – borús.	r – olvadás.
b – ködös.	s – hőemelkedés.
c – száraz.	t – hősüllyedés.
d – jelentékeny csapadék nélkül.	u – éjjeli fagy.
e – hó.	ü – szeles.
f – eső.	v – változás nem várható.
g – havas eső.	w – hosszabb ideig állandó.
h – helyenkint csapadék.	x – későbbi csapadék.
ch – zivatarok.	y – későbbi borulás.
i – északon csapadék.	z – későbbi derülés.
j – délen csapadék	
k – keleten csapadék.	Ezen fönti séma szerint a budapesti meteorológiai intézet minden nap délután 4 órakor küldi az időjóslati táviratot.
l – nyugaton csapadék.	
m – meleg.	
n – hűvös.	
o – hideg.	
ő – fagy.	

¹²⁹ VESZPRÉM. XVIII. évfolyam, 34. szám. 1892. augusztus 13.

A hőség¹³⁰

Veszprém, augusztus 19.

Három nap óta afrikai hőség éget-sorvaszt, embert, állatot növényt egyaránt.

Az emberek lihegve-zilálva menekülnek a tropikus hőség elől fedél alá; de itt sincsenek védve a rettentő hőség ellen.

47 fok Celsius! Ilyen hőséges nap alig egy-kettő volt e században, a vén Európában. Mikor ekkora fokra hág olykor a hőség Amerikában, akkor az emberek szivacsba göngyölt jégdarabot tesznek kalapjuk alá, hogy legalább agyukat védjék a rettentő napszúrás ellen. De még e gondosság mellett is naponta sok száz ember pusztul el napszúrás következtében s a New York-i névtelen halottak háza, a morgue naponta megtelik a hőség áldozataival.

Aki tudja azt, hogy ez a legnagyobb hőség az, melyet a hajók edzett kazánfűtői a gépterembe levezetett szélzsákok oltalma alatt elviselhetnek, az fogalommal fog bírni e szörnyű hőség halálos veszedelméről.

És tényleg, Budapesten s a vidéken is, naponta sok a napszúrás folytán meghaltak száma. Emellett a kár nemcsak az ehullt állatokban, de a teljesen elperzselt terményekben is óriási.

A gyümölcsfák, sőt az erdei vadfák lombozatát sárgára égette vidékünkön a pokoli hőség; a fejlődésben levő kukorica s egyéb kapásnövények termése összeperzselődött, összeaszott két nap alatt úgy, hogy alig segít már rajta egy tartós záporosó is.

A hajnali s esti órákban csodás látványt nyújt a Balaton víztükre. A sima vízfelületről közvetlenül látni felszállni, lenge halvány felhő alakjában a párázatot, mely átláthatlan ködként száll az ég felé. A parti nádasok ingoványaiból ez a párázat oly sűrű tömegekben tör a levegőbe, hogy messziről szinte égni hiszi az ember a Balaton nádkoszorúját.

Veszprémben is fordult már elő egy-két napszúrási eset s az illetőket azonnal gondos orvosi ápolás alá vették.

Nagyobb veszedelmet jelez a rendőrség ama jelentése, hogy számos helyen meggyúltak a trágyadombok s csak a szélcsendnek s a gyors segítségnek köszönhető, hogy a lángok idejekorán elfojtattak, mielőtt házakba kaptak volna.

A rendkívüli veszedelmet okozó hőség napjaiban, idején lenne hatóságilag is életbe léptetni rendkívüli intézkedéseket.

Így itt-ott az utcákon, árnyasabb helyeken vizet kellene kitenni az ebek számára s ezenkívül a szájkosár alkalmazását kellene az ebekre elrendelni. Ilyen szörnyű hőségben egy-két óra alatt dühödtté lesznek az ebek.

A tűzveszély ellenében a rendőrségnek a legszigorúbb elővigyázatot kell teljesítenie. Szigorúan kellene azonnal megbüntetni azokat a háztulajdonosokat, kik a

¹³⁰ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XII. évfolyam, 34. szám. 1892. augusztus 20.

vész esetére, első segítségül megkívántató vízmennyiséget és eszközöket nem tartják készenlétben.

Csakis a legéberebb gondosság háríthatja el, kitörő tűz esetében, a város általános szerencsétlenségét.

S bizony jobb, ha előbb fáradunk a baj megelőzésében, mint mikor a katasztrófa beállt s meddő marad minden kétségbeesett segedelem.

Hisszük, hogy hatóságunk hallgatni fog az intelem szavára!

*

Afrikai hőség.¹³¹ A héten valóságos afrikai hőség gyötör bennünket. *Harminckilenc fokos* meleg nehezedik a halandó emberiségre, mely sehol nem talál a nyomasztó hőség elől menedéket. Úgy látszik, az évszakok berendezése lassankint megváltozik, s minden hónap előbbre vagy inkább hátra csúszik az esztendőben. A júliusi fürdőszézon már csak mese lesz innen-onnan, mert olyan rideg-hideg idők járnak mostanában júliusban, hogy szinte télikabátot kell hordani. A kánikula ellenben áttette magát augusztusra, s a hagyományos Lőrinc-nap jelentőségét tönkretéve, a legszebb fürdőidőül kínálkozik. Zarándokol is tömegesen városunk közönsége a Balaton mellé, s különösen Almádit özönlik el a fürdőzők minden nap, s elevenebb az élet most a partokon, mint az igazi fürdőszézon kellő közepén.

*

Balatonfüred, augusztus 25.¹³² A dühöngő hőség nem rontja a szézon élénkségét. A vízben, mely hallatlan meleg (30–32 °C) vígan lubickolnak a fürdőzők. Sőt, Szent István napján úszóverseny, másnap pedig Tihanyról Füredre távolúszást rendeztek.

*

Balatonalmádi, augusztus 26.¹³³ A hőséges napok nem alterálták az itteni fürdőközönséget s rendületlenül kitarítottak. Veszprém városból is délutánonkint annyi ember menekült a Balaton hűs hullámaiba, hogy szinte a szézon másodvirágzásának beillett. (...) A fürdőházi uszodát a múlt vasárnap esti vihar szétdöntötte s most a fürdőzők az ahhoz vezető palló-hídról fürödnek. Ez a vihar egyébkint a kikötőhíd kőtöltését is megrongálta, amennyiben közvetlen a híd elejétől, e kőtöltést 1½ ölnyi hosszúságban elsodorta úgy, hogy most a híd e vége a levegőben lóg; helyreállítása iránt az intézkedés megtétetett.

¹³¹ VESZPRÉM. XVIII. évfolyam, 35. szám. 1892. augusztus 20.

¹³² VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XII. évfolyam, 35. szám. 1892. augusztus 27.

¹³³ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XII. évfolyam, 35. szám. 1892. augusztus 27.

Szabályrendelet a hóhányásról¹³⁴

1.§.

Mihelyt a hó a törvényhatósági, vagy a törvényhatóság kezelése alatt álló közutakon általában, vagy azok egyes szakaszain oly magasságot ér el, hogy a közlekedést gátolja, mindenesetre azonban, ha 30–40 cméter magas hófuvatok képződnek, a hó az 1890: I. tc. 123.§. értelmében közerővel távolítandó el.

2.§.

A hóhányás akképp hajtandó végre, hogy a letisztított területen 10 cméternél magasabb hóréteg ne maradjon.

3.§.

Hóhányás esetén az útpálya megnyitása 3 méter szélességben történik, de minden 110–200 méter távolságban kitérők létesítendőek, melyek 6 méter szélesre és 20 méter hosszúra készítendőek.

A kitérők akképp létesítendőek, hogy az egyik kitérőtől a másikig ellátni lehessen.

Amennyiben egyes nagyobb forgalmú utakon az útpályának két kocsinyomra – 6 méterre – való kinyitása válnék szükségessé, ezen több munka végrehajtását, az illetékes járási főszolgabírónak, illetőleg polgármesternek előterjesztése alapján, az alispán rendeli el és ezen több munka költségei a vármegyei útalapot terhelik.

4.§.

Hóhányásra minden községi közmunkára kötelezett községi lakos megjelenni köteles.

Két fogatnál több kettős, vagy négyes fogattal bíró és általában külső cselédeket tartó birtokosnál minden három cseléd után kettő rendelhető ki egyidejűleg hóhányásra.

5.§.

Hóhányáshoz a közmunkakötelesek személyesen kötelesek megjelenni, vagy magukat 18 évet meghaladott, de 60 évnél nem idősebb férfiakkal helyettesíteni.

18 éven alul levő gyermekek, 60 éven felül levő férfiak és nők hóhányáshoz el nem fogadtatnak.

6. §.

Hóhányáshoz a közmunkakötelesek saját szerszámaikat magukkal hozni és azokkal dolgozni kötelesek.

¹³⁴ VESZPRÉM, XIX. évfolyam, 1. szám. 1893. január 7.

7. §.

Hóhányásnál a munka reggel 8 órakor kezdődik és délután 4 órakor végződik.

8. §.

A hóhányás kötelezettsége vasárnapokra és ünnepnapokra is kiterjed.

9. §.

Ha a törvényhatósági utakon a hó magassága az 1. §-ban megállapított méreteket meghaladja, a községek bírái a közérőt a vármegyei utász felszólítására, felsőbb utasítás nélkül is, kirendelni kötelesek.

10. §.

Azt, hogy a törvényhatósági utakon való hóhányás kötelezettsége mely községre nézve, és kilométerekben kifejezve mily hosszú szakaszra terjed ki, a vármegye alispánja határozattal állapítja meg.

Az alispán ezen határozata a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a közigazgatási bizottsághoz föllebbezhető, mely a kötelezettség kérdésében végérvényesen dönt.

A hóhányási kötelezettség megállapításánál, illetőleg a törvényhatósági utaknak a községek közt való beosztásánál alapul veendő a községek nagysága, a községben levő lakosok, közmunkakötelesek és lakóházak száma, az útvonalnak a községtől való távolsága, amelyen a hóhányás teljesítendő, valamint az egyes útszakaszokról tapasztalás szerint eltávolítandó hótömegek nagysága.

11. §.

Az alispán által a hóhányási szakaszok megállapítása tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedése után, a királyi építészeti hivatallal, a járások főszolgabíráival, a rendezett tanácsú városok polgármestereivel, az útbiztosokkal, az összes községekkel közlendő; az utászok feladatkönyvébe pedig az útbiztos által kivonatilag bejegyzendő.

12. §.

Aki jelen szabályrendelet rendelkezéseinek nem engedelmeskedik, vagy másokat engedetlenségre buzdít; kihágást követ el és a kihágási eljárás szabályainak alkalmazása mellett, az 1890: I. tc. 123. §. értelmében pénzbüntetéssel, annak behajthatatlansága esetén pedig megfelelő elzárással büntetendő.

Kelt Veszprém vármegye közönségének 1892. évi december hó 5-én tartott rendes üléséből.

*Kolossváry József, s. k.
megyei főjegyző*

A múlt heti hóvihár¹³⁵

Veszprém, január 21.

A télen már a harmadik hóvihár is végigtombolt a vármegyén, s egyáltalán nincs abban semmi vigasz, hogy ebben az örömben ezúttal az egész ország része-sült.

Vasárnap délután még rendesen indultak s érkeztek a vonatok, de aznap éjjel már akkora hó esett, hogy a hajnali vonatot már el sem indították innét.

Ettől kezdve óriási hőtömegek szakadtak le a komor hófelhőkből, majd iszonyú szélvész kerekedett s úgy befűtta az utakat, hogy még a szomszéd községekbe sem lehetett közlekedni.

Az állomási főnök mindenfelé sürgönyözött hóekéért, de Kiscellben ilyen nem volt, a fejeváriak meg a felső vonalon működtek. Az alispán, szolgabírák, a városi rendőrség hólapátolók rekvirálásán buzgólkodtak, de sok pénzért se lehetett kapni. Abban a rettenetes hóvihárban bizony életével játszott, aki utat csinálni ment.

Vigasztalan állapot volt ez 4 napon keresztül. Csütörtökön végre bejöttek a városba az első falusiak s így a kávépótló teázás helyett ismét kávé szervirozhattak gazdaasszonyaink.

Péntek reggel 4 órakor Fejérvárról egy postaszánt indítottak Veszprémbe, mely aztán aznap este itt meg is érkezett.

Ma reggel szűnt a hóvihár s a rendőrség konstatálja, hogy a legközelebbi falvakba szabad a kocs út. Az állomásról is jelzi az állomásfőnök, hogy a vaspálya szabad lett mindkét irányban, hogy Budapest–Veszprém közt már rendes a közlekedés és Pápa felől is elindították Veszprém felé a vonatokat.

Hát ma este felszabadul a város az egyheti vesztegzár alól.

Elég is lesz már ebből a télre, mert ha nem; mi is úgy teszünk, mint a rátótiak s kijelentjük a kormánynak, hogy ezt az ebnek való telet mi is csak kettőnek vesszük be, ha nem intézkedik másképp.

¹³⁵ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XIII. évfolyam, 3. szám. 1893. január 21.

A tűzvész kitörése¹³⁶

Veszprém, 1893. április 14.

Délután $\frac{3}{4}$ óra volt, mikor a tűztorony vékony hangú rémes kongása megszólalt.

Szomorú hang. Valamikor lélekharang volt. Akkor egyetlen lelket siratott; ma egész családok, városrészek pusztulását siratja.

Döbönt mindenki. Irtózatossá északi szél süvöltött végig a városon s első pillanatra is átérezte mindenki a vész nagyságát.

Pillanat alatt tereken, utcákon künn volt a nép. Kereste, nézte, hol van a tűz. Porfelhőket kavart a levegőbe a szélvész utcaszerte. Kérdezősködve, kiabálva szaladtak erre-arra – míg előrobogott a tűzoltóság, gyalogszerrel vonván hydroforjaikat, föl a palotai úti meredeknek... ekkor tudta meg a város, hol a tűz.

Rohamlépésben jött a honvédség is. Őrnagyuk s tiszteik általán gondos lelkiismeretességet, legénységök pedig a vagyon mentése s annak őrzése körül elismerésre méltó szolgálatot tettek.

A tűz a Cserhát utcában tört ki. Pap Sándor takács házában, ki azonban nem abban a házban lakik. Két lakója lakta a végzetes házat. *Csekő* József csizmadia a hátsó részen, mely a völgyi kútra néz, elől pedig *Schwartz* Jakab szabó.

Bizonyos az, az összes szomszédok, kik szintén leégtek, úgy állítják, hogy a tűz Pap Sándor háza hátsó részén gyulladott ki.

Először észrevette a tüzet a szomszédos ház, Olschár János csizmadia segédje, *Bolváry* Károly. Ez kirohant az udvarra, felverte a ház népét s az utcát vízért, de persze az nem volt sehol. Mire visszatért a műhelybe, az ő gazdája háza is égett már. A vész bekövetkezett.

A láng átsapott nemcsak a szomszéd házakra, de át a jobbról s balról levő utcák házaira is.

Percről percre meggyúlt a kerekeskút-utca s a másik oldalon lévő olajmalom-utca is.

Mind a három utca szűk; kocsival alig járhatók különben is. Most pedig a lángok tűzfátyolt borítottak fölējük, a tüzes füst végighömpölygett a házsorok közt. Hát oltásról, mentésről szó sem lehetett.

Égett egyszerre három utca jobbról, balról. A vasút felé való oldalon lévő tűzfészek lenyúlt a völgyi kútig s felemésztett mindent, amit útjában talált.

Még nem ért a tűz a palotai-út déli oldalára, amely utcasor többnyire cserépszindellel fődött, mikor ez utcasoron s a nagy vásártér északi oldalán átsapva, a vásártér túlsó oldalán, 3 helyen is megjelent a tűzkakas.

¹³⁶ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XIII. évfolyam, 16. szám. 1893. április 14. Péntek.

Égni kezdett a postaépület. Azt levette Györe postaszolga; égni kezdett a Todesco-báró és Hets-házak gazdasága és a Zuschmann-vendéglőn túl levő kertben egy szalmakazal.

Most már se jó tanács, se hidegvér nem segített.

A tűzoltók parancsnoka dr. Óváry ezerfelé osztotta az ő csekély önkéntes csapatát, akik derekasan meg is feleltek kötelességüknek.

Jenőfi alparancsnok s a többi altisztek mind, elfúlva füsttől, hőségtől, az önfeláldozásig teljesíték főparancsnokuk rendelkezéseit.

Azután kigyúlt a palotai út mindkét oldalon.

Képtelenség volt az átnyaldosó füst-, láng- és sziporka-tengeren át, átszabadulni mentésre a „Szarvas” vendéglőhöz.

Menthetlenül égett ott el a Dörgicsey János-féle házsarok-tömb (a vasútról befordulólag) a véle szemben lévő nagy Galamb-ház; innen rátapadt a tűznyelv a Szarvas-fogadóra s ott meghagyván egy értéktelen nádasfészert, fölette a drága épületeket mind.

A Galamb-háztól, Politzer Áronig. Csak egy épület mentette meg a Politzer-sarkot. Ha ez is kigyúl: a város legértékesebb része, a szabadi-úti rész veszve van.

Ott is hurcolkodtak a pincékbe az értékes holmikkal akkor, mikor borzasztó robajjal ledült a vásártéri nagy Bruck-ház tűzfala s áttörvén az emeleti lakás plafondját, Boór József telekkönyvvezető egyik szobáját a tűz ellepte. *Szita* honvédtiszt segédkezett abban, hogy ez a ház belülről is el nem égett teljesen.

Emberfeletti erővel folyt a küzdés minden oldalon. Óváry tűzoltó-főparancsnok összeégett arccal hol itt ebben az utcában, hol a vész más helyén parancsnokolt; de persze az elementáris végzetszerű isten-csapásával ő sem boldogulhatott.

Pedig segített, engedelmeskedett neki nemcsak – törvény szerint a katonaság – a polgárság s a kádártai örökjósívű derék tűzoltók, Nagy Sándor vezénylete alatt... de minden ember, aki ezt a borzasztó munkáját látta, segítő akaratának bénuultságát vele együtt érezte.

*

A palotai-utca végén se ki, se be, senki se szabadulhat. Ott ég a balsarkon a Marton-bolt, a másik oldalon a nagy Galamb-ház.

A vásártérről nem lehet odajutni a „Szarvas”-hoz, hogy ég-e, nem. Amott az összecsapó láng, itt a dohány-nagyfőzsde borzasztó égése dönti a füstgomolyokat oly tömegekben, hogy azokon áttörni lehetetlen.

Órákon át így tehetetlenül nézi a polgárság. Aztán híre kél, hogy *Szabó Imre* képviselő emeleti lakása belül ég.

A szomszédos Hets-ház s Cseresnyés belső majorja már égtek.

A tűzoltóság, parancsnoka intézkedései szerint, kívülről, az altánon¹³⁷ át megtámadta a tüzet s elfojtotta. Elégett a képviselő salonja, fogadó terme, sok értékholmival együtt.

¹³⁷ Altan, altona = erkély

*

A tűzvész által okozott kár mintegy 300.000 forintnyi.

Ma éjjel, mikor csak óriási fáradás után állapítható meg leégett polgártársaink névsorát s az elpusztult épületek szomorú listáját; nem áll módunkban a borzasztó csapás teljes képét ecsetelni.

De azt láttuk, mikor az olajmalom-utca égett házait konstatálni akartuk, hogy ott a völgyi kút sziklatörmeléke völgyében sok égett család tölti a mai éjjelt szabad ég alatt s az apák, anyák a mentett holmik rongyaival törekszenek megmenteni áldatlan kicsinyeiket – az éj borzalmai ellen.

És láttuk a rettentő szerencsétlenség sok oly képét, melyet objektív újságírói toll le nem írhat, mert az ott az irgalom, könyörület és emberszeretet hallgatag munkájának lehet helye csak.

Holnap, e város szomorú hetivásárán, nézzék meg, polgárok, azt a szörnyű képet. Koldussá lett ott sok olyan ember, ki becsületes, takarékos volt teljes életében; gondos, jó családfenntartó volt; csak egy-két nap előtt is a város közérdekei javára munkált esze és anyagi ereje teljéből.

Polgártársak! Ezekről se feledkezzünk meg.

A legszegényebb károsultakról gondoskodni fog ma reggel rögtön a városi hatóság.

A polgármester ki fogja doboltatni, hogy a rögtöni segélyre szorulóknak segély végett jelentkezzenek a városháznál.

Ilyen nagymérvű segélyezésekre nincs ugyan semminő alapja a mi szegény városunknak; de hiszen van még emberszeretet a világon; van még becse a tisztos magyar sajtó felhívásának; vannak önzetlen emberek, kik vele éreznek a nyomorúsággal és tehetségük szerint odaállnak melléje, azt mondván: „*Ne csüggedj ember, mi is itt vagyunk!*”

A második tűzvész¹³⁸

Veszprém, 1893. április 18.

Péntek délután háromnegyed 4 óra lehetett. A tegnapi vész hírére Veszprémbe érkezett s relatióját bevégzett „Magyar Hirlap” segédszerkesztője, Szereday Leó, kollegánktól éppen búcsút vettünk a „Petőfi”-intézet udvarán, mikor a vészharangok újból megkondultak.

A Cserhát felől égre kavargó sötétfekete füstfelhő iránya előre megjelölte az utat, melyet a még akkor is dühöngő orkánnal a tűzvész követni fog. Tisztában voltunk azzal, hogy legkésőbb 45 perc alatt a vész elborítja a szabadi-utcát is.

A vész a Cserhát ama részén ütött ki, hol az úgynevezett kerekes-kút van, a kerekeskút-utca végének szomszédságában.

Weisz W. Móric vasúti szállítónak volt ott egy nagy kocsiparkja.

Tulajdonképpen egy nagy udvar az egész, melyben jobbról és balról, kőfalkerítésekhez fenyőfaoszlopokra támaszkodó hosszú deszkatetőzet volt ragasztva féltetőre, úgy, hogy ezek a primitív alkotmányok csak szurkos papírral voltak fedve. Igen jól óvólag az eső ellen, de alaposabb tűzanyagot ennél képzelni lehetetlen.

E nyitott félszer-tákolmány egyik sarkában volt Márton kárpitós ideiglenes műhely-formája, amelyben, amikor Weisz fiakkercsijain dolgozott, tartózkodni szokott. – Ettől kezdve hosszú sorban állottak a félszer alatt a fiakkerek (a tűz kitörésekor számszerint 10 és egy omnibus.)

Amikor a tűz, az összes szomszédok egybehangzó nyilatkozata szerint, e kárpitós műhely zugban kitört, az udvarban alkalmazott felügyelő gazda megkísérelte a fiakkereket kivonszolni a félszer alól. Kettőt ki is húzott 1–1 öl távolságnyra, de aztán pillanat alatt már végigfutott a tűz a papírtetőn, s a szegény öreg gazda elmenekült. Oldalt és hátra is csapott aztán a láng, ... a szomszédos Szalay Ferenc-féle ... jelzett kőfal túlsó oldalára volt építve s innen az északi orkán aztán egyenes vonalban délfelé, a népes város felé ragadta a tűzcsóvát.

Postás, csizmadia s Vörös Károly lakatos (előbbi cserepes erős háza) állták a tűzostromot pár percig, de aztán kigyulladtak ezek is s nyargalt tovább a tűz, minden szembelevő utcán át keresztben.

Innentől kezdve a tűzvész útja nem talált egyetlen utcát sem hosszában, hanem derékon – keresztben dúlta föl azokat.

Mentésre gondolni sem lehetett.

Amúgy is szűk helyre szorított, szerencsétlen zsúfoltságú az egész Cserhát. Legtöbb utcája alig 2 ölnyi széles. Hát mikor a láng átcsap az utcák fölött, akkor oltásról, mentésről szó sem lehetett.

¹³⁸ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XIII. évfolyam, 17. szám. 1893. április 18.

Megjött a tűzoltóság; később a katonaság is. Az előző nap s éj munkájában halálra fáradt szegény tűzoltók berohantak hidroforjaikkal az égő utcákba, de az átfolyó lángtengeren nem bírva áthatolni, fecskendezték a már égő házakat. Eközben a tűz a túlsó második utcára csapott át; mire annak elejébe akartak kerülni, akkor már a harmadik utcában lobogtak a tetők... Irtózatos, borzasztó kép volt ez... a kétségbeesés örületével határos.

Abban volt a reménység, hogy majd a palotai-út nagy, emeletes, tűzfalas házai gátat vetnek a rettentő veszedelemnek. Oda tódult minden ember; tűzoltóság, katonaság ott akarta lokalizálni a vést.

Hát az történt, hogy mire valaki rá gondolt, tüzet fogott először a Szarka-féle magas emeletes ház, mellette dr. Óváry Ferenc országgyűlési képviselő, tűzoltó-főparancsnok emeletes háza, e mellett a második s túlhan a harmadik. Erről a magaslatról aztán az égő zsindeleket, mint könnyű tűzpihéket, úgy dobálta át az orkán a Palotai-út túlsó oldalára, az evangélikus templomra s ennek bérházaira.

Akkor már segítségre gondolni sem lehetett. A tűz innen gyorsan, percek alatt szaladt át a szabadi-utca épületei felé. Felgyújtotta Weisz Elek melléképületeit, jobbról-balról egy pár más házat, a zsidó rabbinátus épületét s aztán teljes erővel ostromolta a roppant magas, emeletes Véghely-házat. (Ezelőtt Fülöp mérnök háza volt.) Ha ez a nagy tűzfalas ház kiállja a vést – akkor mentve lesz a szabadi-utca s túl rajta a lövölde-tér fölötti Cigánydomb 3 utcából álló iparossága.

Ezrekre menő nép nézte e végzetes jelenetet. A Palota-utcai tűzoltóság nem bírván más úton a terjedő tűzhöz férközni, mind a szabadi utcára jött.

A Véghely-ház mentésére odaadtak minden létrákat a szomszédos szabadi-utcai háznépek. Alig ért azonban az oltó nép a tetőzetre, már lángot fogott ez az épület is. S abból a magasságból aztán a forgó orkán lekapkodta a lobogó zsindeleket s kavarogva röpítette le a Balogh Károly-házra, a Vikár-, Koller-házakra, a zsidóiskolára, a Petőfi-könyvnyomdára s túl rajt, a Cigánydomb három házsorára.

Itt többnyire nádas házak vannak. Még nem égett a Véghely-házon kívül egyetlen ház sem a szabadi-utcában, mikor a Cigánydombon egyszerre vetett lobot a Brugovics-ház nádfödele s a Velthy-ház hátsó pléhfödeles épülete. Perc múlva lángokban volt az egész Cigánydomb, de ugyanakkor égett a Szabadi-utca jobbról-balról. A zsidóiskola, a Berger-ház, Cseresnyés Nándor háza s majorsága; szemben vele Sándorffy Miksa orvos cserepes épülete, a Lang-ház, Weisz-ház s Steiner Móric tőzsdés épülete. Jobbról balról, elől s hátulról tüztengerrel körülvéve állta e közben a vést a Fodor-ház, a „Petőfi”-nyomda épületével.

Ha Isten csodája volt a sokszor kigyúlt Balog-, Vikár- és Koller-házak mentése, hát ennek a minden oldalról lángoktól ostromolt cserepes háznak a védelme a hihetlenséggel határos.

Minden oldalról láthatlan füst- és szikragomolyok csaptak le az épületcomplex szűk udvarára, s míg az udvaron kigyúlt az alsó emeleti fa-corridor,¹³⁹ a hátsó udvaron a nagy istállók ajtaja, addig a cseréptető sarkain s nyílásain tüzesöként beto-

¹³⁹ Korridor = folyosó. Itt inkább: függőfolyosó.

lult szikragomoly belülről egymásután percenkint más és más helyen gyújtja föl a padlást. S míg a derék kádártai tűzoltók Nagy Sándor parancsnokkal, a „Petőfi”-nyomda népével e gyulladásokat, életük kockáztatásával oltják, az égő emeleti corridort letetőzik; addig becsap a láng a Steiner-udvar felől szerkesztőnk vastáblákkal védett konyhájába, kamrájába s cselédszobájába. A rettentő tűz izzóvá tevén a vaslemezeket, ezektől az ablaktokok s belső spalettek gyúltak meg. Így támadt itt a tűz. Lang kéményseprőmester s a házbeliek életükkel játsztak e mentésnél. Míg Takács nyomdavezető mentette főnöke vagyonát, addig az ő lakása a Cigánydombon porrá égett.

Végh Dezső gépmester leesvén a tűzi lajtorja tetejéről, majdnem életével fizette meg önfeláldozását, Nemsitz Ernő betűszedőt pedig mentés közben elfojtotta a borzasztó füst és szikragomoly, alétan vitték ki a tűz torkából a szabadi-utcára s ott élesztették életre. Éjjel-nappal őrizet alatt maradt aztán ezen, annyi próbát kiállt épület; s dacára (...), szombat este ½10 órakor még egyszer lobbot vetett annak déli sarka. Eleje lett véve ez utolsó veszedelemnek is.

*

* * *

A temetőhegyi tűzvész péntek este 7 óra tájban ütött ki. Még teljes erővel dúlt a tűz itt a belső városban, mikor ott a tűz kiütött.

A kétségbeesett nép most már biztosra vette, hogy gyújtogatás műve mind e veszedelem.

Kivonult oda a fáradt tűzoltóság, katonaság is, de mire odaértek, hát az éppen akkor fecskendővel, vízzel odaért szentgáli tűzoltók már megtámadták a tüzet s el is fojtották. Három ház égett el. Egy asszony kenyeret sütött s állítólag annak vigyázatlansága folytán támadt a tűz.

*

A jutasi major égése péntek délben volt. Ott leégett a káptalani ispán laka, az urodalmi írnok s cselédség lakásai; a melléképületekkel együtt.

Udvardy Gyula ispán előadása szerint a tűz onnan eredt, hogy egy, a kéménybe régimód szerint beépített tartógerenda tüzet fogott. Gyújtás esete teljesen ki van zárva.

*

A gyújtogatókról egész mesemondás keletkezett a városon. Az izgatott nép persze nem is gondolt másra, mint arra, hogy annyi tűzvész nem lehet a pusztá véletlen műve. Hát bizonyosan gyújtogattak.

Pyromanikus¹⁴⁰ embert néztek minden vidéki atyafiban; hajszoltak erre-arra részeg embereket, facér pincéreket; meg is vertek egy jámbor molnárlegényt, mert egy ütet taplót és gyufát találtak nála.

¹⁴⁰ Pirománia = gyújtogatási szenvedély.

A hajsza vége pedig az, hogy bár különös, miszerint 4 tüzeset támadjon csupa véletlenségből egymásután: mindinkább kezd bebizonyosodni, hogy ne pyromanikus és bosszúálló gyújtogatókat, de vigyázatlan, könnyelmű, gondatlan gonoszembereket kellene itt keresni... *és meg is találni.*

Az többet érne minden mesegyártásnál.

*

A szerencsétlenség halottai. Jeleztük pénteki rendkívüli hírlapunkban, hogy egy szegény fiatalasszony, Streit Manóné a halállal vívódik a kórházban, borzasztó égési sebei következtében. És a szegény asszony még pénteken reggel meg is halt.

Meghalt az öreg Hakli Mártonné is, akit a füst fojtott meg égő házában.

Meghalt ezenkívül Tamás Ferenc, a Brenner cementtetőgyár alkalmazottja is, ki a tűzvész terjedését figyelendő, alig egy öl magas fészker tetejéről lebukott, fejtetőre esett s szörnyethalt.

Sebesülten fekszenek a kórházban: Streit Manó és Hirsch Lajos cipészsegéd.

Ma, hétfőn délelőtt pedig kórházba szállították Róthausner Rudolf szakácsnéját, kire, mikor a leégett ház konyhájában ebédet akart főzni, rászakadt a tető boltozata, melyet a tetőn dolgozó katonák által ledöntött tűzfal rázuhanása szakított be.

A szegény nővel együtt még a szobaleány s Jenőfi kéményseprőmester egyik segéde volt ugyanakkor a konyhában, de ezek könnyebb sérüléssel kerültek ki a romok alól.

A szegény szakácsné állapota igen aggályos. Lába törött s belső sérülést is szenvedett.

*

A mentés. Elismeréssel kell följegyeznünk, hogy Székesfejérvár derék polgársága feledhetetlen érdemeket szerzett mentetésünknel.

A város maga s az ottani takarékpénztár (...) nemcsak azonnal pénzt küldött, de ide jött a tűzoltóság is két ízben, különvonatokon, teljes felszereléssel, hydroforokkal s katonasággal. Havranek polgármester, királyi tanácsos, Seidel főkapitány s Felmayer, gyára tűzoltóságával együtt itt voltak s önfeláldozó, nemes, feledhetlen módon gyakorolták az emberszeretet munkáját.

A kádártai, szentgáli tűzoltókat, a szentkirályszabadi Fürst mentőkocsijait, oltó népét; Vámos, Márkó, Rátót segélyre sietését s Vörösberény, Almádi szegény népének gyűjtését, melyet Fikkert Antal jegyző eszközölt s Kádárta élelemszállítmányát, melyet ma hozott be a fáradhatlan Nagy Sándor, hálánkon kívül, vegye számba a könyörülő Isten is.

Városunk pusztulása¹⁴¹

Iszonyú tűzvész égette porrá két nap alatt Veszprém tekintélyes részét.

Csütörtökön délután nagy szélvészben fél négykor a vészharangok rémes kongása riasztá föl az egész város közönségét.

A szélvész által fölvert porföllegben alig lehetett kezdetben meglátni a vész színhelyét.

– Ég a Cserhát! – hangzott később minden oldalról, s a megrémült nép tömegeesen tódult a vész színhelyére.

A cserhát-utcai Pap Sándor-féle házban gyulladt ki vigyázatlanság folytán, s mire a veszedelmet észrevették és a tűzoltóság megérkezett, már három utca házai lángtengerben állottak.

A romboló elem iszonyú hatalmával szemben úgyszólván semmit sem lehetett tenni.

Tűzoltóink, Óváry Ferenc dr. önfeláldozó főparancsnokukkal élükön, már csak életmentésre szorítkozhattak.

A nagy szélvihar egyre erősödött s vízben is nagy hiány volt.

Alig egy óra alatt már 40–50 ház, a vásártér s palotai-utca nagy része lángban állott, iszonyú füstjével ijedtségbe ejtve az egész város lakosságát s tudtul adva a környékbeli falvak lakóinak is a vármegye székvárosában dühöngő vészt.

A vagyon- és életmentés körül a helybeli honvédség is önfeláldozó működést fejtett ki – a tisztikar és a legénység egyaránt.

Még emberélet-áldozatokat is követelt a megbőszült elem.

Egy szegény asszony, Breuerné, 5 gyermeke és vagyonának mentése közben összeégett, úgy Streitné s még számosan, kiket részint a városi kórházban, részint magánlakásokon gyógykezelnék.

Tamási Ferenc munkás is mentés közben oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még azon éjjel bele is halt.

Borzasztó részleteiben kellőleg nem festhetők e tűzvész iszonyatosságai. Berger Arnold borkereskedő házában kis halott volt, koporsóban kiterítve s csak nagy erőfeszítéssel tudták a koporsót a lángok közül kiragadni.

Rothauser Rudolf, Stern Emil, Marton, Rosenthal, Bruck Sámuel, Steiner Mór stb. kereskedéseik és raktáraik porrá égtek.

A postaépületet Györe levélhordó ügyessége mentette meg, ki az égő tetőzeten a tüzet nagy éberséggel és fáradozással elnyomta.

Toronymagasságú füstoszlopok emelkedtek ég felé, az izzó zsarátnok közé bele-belevágott a dühöngő szélvihar és sodorta a tüzes sziporkákat szerteszét.

Recsegték, ropogtak az égő gerendák, tompán zuhogtak az épületek leomló tűzfalai, közbe süvöltött a szél, a kárvallott, szegény nép szívszaggató jajgatása s több

¹⁴¹ VESZPRÉM, XIX. évfolyam, 15. szám. 1893. április 17.

ezernyi néptömeg elszörnyülködő moraja egy rémes káoszba vegyültek össze, mely megrendíté még a legfásultabb ember szívét is.

A hajléktalanul maradt szegényebb sorsú lakosság a szabad ég alatt kucorgott, csekély ingóságait őrizve, s e szerencsétlenek reggelre félig megfagytak az iszonyú hidegségben.

*

Másnap, pénteken délután hasonló időtájban, ismét megszólalt a vészharang, s újra kiütött a Cserháton a tűz Weisz V. Mór majorja mögött.

Az előző nap borzalmi egészen elenyészők ahhoz képest, amely ijedtség és rémület ekkor beállt.

A tűz a nagy szélvészben roppant gyorsan terjedt.

Fél óra alatt vagy 40 ház állt lángokban, a palotai-utca legnagyobb, többnyire emeletes épületei estek áldozatul a romboló tűzvésznek, köztük az evangélikus templom is. A szél irányában elpusztult a szabadi-utca felső része, ahol még cserépszindelyes házakat sem lehetett menteni. Földig égett az izraelita népiskola és majdnem a templom is, melyet csak annak bádogfedele mentett meg az elhamvadtól.

Innét a tűz váratlanul átcsapott egy más városrészbe, az úgynevezett cigánydombra, melyet két ház kivételével porrá égett.

Itt a kórházat fenyegette imminens¹⁴² veszély, de úgy a közreműködő tűzoltóságunk, mint a derekasan segédkező honvédlegénység és a lelkes polgárok szó szerint értendő önfeláldozó munkájának köszönhető, hogy a megmentése sikerült. Az itt folytatott küzdelem helyes vezetését Benkő István városi tanácsos erélyének köszönhetjük, kit a főjegyző és polgármester is kitartóan támogattak.

Az egész városban mindenki életének és vagyonának biztonságba helyezésére törekedett, ami bábeli zűrzavart okozott s eközben igen sok szerencsétlenség történt.

Ha fokozható még ez a túlfeszített izgalom, akkor valóban elérte tetőpontját, mikor 8 órakor este a székesegyház harangjainak rémes kongása hirdette a Teme-tőhegy városrész égését.

Szerencsére ekkorra már a szélvész lecsöndesült s a pusztító elemet itt sikerült megfékezni; három ház pusztult el. A tűz oka itt is vigyázatlanság volt.

A szomszéd falvak, Székesfehérvár és Pápa derék tűzoltói segítségünkre jöttek, s emberfölötti erőt és kitartást fejtettek ki érdekünkben. Fogadják hálás köszönetünket.

Székesfehérvár tanácsa oly melegen érdeklődött szerencsétlenségünk iránt, hogy Seidl Lajos főkapitány vezetése alatt egy küldöttséggel nézette meg pénteken délben a veszprémi veszedelmet, hogy a segítyezés mérvére tájékozva legyen.

Még el se végezték ezek a jó urak szemlélőket, mikor újból kitört a tűzvész s látniok kellett rémséges pusztulásunkat.

¹⁴² Imminens = közvetlenül fenyegető

Szombaton délben külön vonaton 60 honvéd érkezett Székesfehérvárról s 30 tűzoltó Havranek József polgármester vezetése alatt fecskendőkkel, lajtokkal és teljes felszereléssel.

Derék tűzoltóink két nap és két éjen keresztül fáradhatatlanul működtek s nagy részük Óváry Ferenc dr. főparancsnokkal együtt többé-kevésbé súlyos sérüléseket is szenvedett.

*

Az összes kár megállapítása heteket fog igénybe venni; hozzávetőleg az egy millió értéket meghaladja.

*

A jutasi tűzvész. Pénteken délben Jutason is tűz ütött ki s elhamvasztotta a gazdatiszti lakot több melléképülettel. Hogy szándékos gyújtogatás vagy gondatlanság okozta-e, azt ez ideig nem tudták kideríteni.

Veszprém pusztulása¹⁴³

A nagy szélviharban, mely április 13-ikán dühöngött az országban, Veszprém városban tűz ütött ki s porrá égett a város éjszakai része. – A tűz a kőkép-utcában egy csizmadia házából tört ki s rövid idő alatt lángban állt a Cserhát-utca és a Palotai-utca felső része, s az egész háztömeg, mely a szélvész irányában állott menthetetlenül elhamvadt. A nagy vásártéren is leégett minden; elpusztult Szabó Imre országgyűlési képviselő szép emeletes háza is, sok kereskedés, a Petőfi-kávéház, a Rothauser-féle terménykereskedés, a „Szarvas” fogadó, a Todesco-féle nagy faraktár több ezer ölnyi fával, a Weisz-féle tótvázsonyi faraktár. A postát, a zsidó templomot nagy erőfeszítéssel lehetett megmenteni. Több emberélet is elpusztult a lángokban, szívrázó jelenetek fordultak elő, mikor a tönkre ment emberek szemléltek a pusztulást s eltévedt családtagok keresték egymást. A veszedelem a távoli zsidó temetőig hatolt s a halottas ház is leégett. Esti 8 óráig 149 ház hamvadt el. Ekkor külön vonaton érkeztek a székesfehérvári, a várpalotai, a pápai tűzoltók. A környékből már délután jött segítség, fecskendőkkel, tűzoltószerekkel, de a szélviharban tehetetlenségre voltak kárhozhatóak. Körülbelül ezer ember maradt hajléktalanul. 1887-ben is nagy tűzvész sújtotta Veszprémet, de a mostani felülmúlja az akkori csapást.

¹⁴³ VASÁRNAPI ÚJSÁG, 40. évfolyam, 16. szám. 1893. április 16.

Veszprém lángokban¹⁴⁴

Csütörtökön délután 5 órakor azon rémhír keringett városunkban, hogy Veszprém lángokban áll. Biztosat azonban nem tudtunk, míg végre Teuffel Mihály tűzoltó főparancsnok sürgönyt nem kapott az alispántól, melyben tudatja, hogy Veszprém városát pusztulás fenyegeti s segélyért folyamodik.

Teuffel Mihály főparancsnok rögtön intézkedett s 18 emberrel felszerelten Kiscellig a rendes vonaton, Kiscelltől pedig különvonaton – melyet az alispán úr sürgönyileg a tűzoltók rendelkezésére bocsájtott – Veszprémbe utazott.

Éjfélkor érkeztek tűzoltóink Veszprémbe, de akkor Veszprém városa már lángtenger képét nyújtotta. Oltásról és a tűz lokalizálásáról a lángban álló terület óriási kiterjedése és főleg vízhiány folytán, nemigen lehetett szó.

Tűzoltóink reggeli 10 óráig segédkeztek a mentésben, és a déli vonattal visszaérkeztek.

Tudósítónk ki szemtanúja volt a tűznek következőleg értesít bennünket a tűz keletkezéséről és terjedéséről:

A tűz egy óratájt ütött ki egy kőkép-utcai csizmadia házában. A Kőkép-utca a vasútról a városba vezető Palotai-út egy mellékutcája, melynek alacsony házaiban nagyjából szegény mesteremberek laknak. A vagyonosabb osztályból egyedül Benkő István városi tanácsos csinos, földszintes háza áll ezen a környéken.

A tüzet csak akkor vették észre, mikor a lángok már a ház födelén csaptak ki. Mire az őrtoronyban a harangot félreverték, rövid néhány perc alatt a tűz már a két szomszédos utcára is átharapózott s az erős északi szél nemsokára beláthatatlan terjedelművé tette a ropogó lángtengert.

Három óra tájban már a Kőkép-utcán kívül az egész Cserhát-utca és a széles Palotai-út felső része is teljesen lángokban állott.

A Palotai-út leégett részén vannak a város legtekintélyesebb lisztüzletei, néhány nagy fűszerkereskedés, korcsmák, kávéházak és egy egész sereg apró bolt. Itt van a két nagy Rothauzer-féle terménykereskedés, a Petőfi-kávéház és több szatócsüzlet. Mindezek az épületek egyszerre lángba borultak. A tűz rövid percek alatt átcsapott az utca túlsó felére is, melynek házai a város nagy vásárterével érintkeznek.

Három óra után a tűz a Palotai-út túlsó feléről, hol többnyire vagyonosabb kereskedők laknak, hirtelen átcsapott a nagy Vásártér belső felére, s az egész óriási térség rövid percek alatt lángba borult.

A város gazdagabb kereskedőinek gabonaraktárai, a nagy dohányraktár, egy csapat magánház lángja növesztette itt még a tűz területének határait. A fabódék, a Szarvashoz címzett vendéglő, Szabó Imre, a város országgyűlési képviselőjének szép emeletes háza hamuvá égett s 80–90 ház állott egyszerre lángokban.

A posta- és táviróépület egész környéke lángokban állott, s óriási erőfeszítés kellett ahhoz, hogy magát a postát megmenthessék.

¹⁴⁴ PÁPAI KÖZLÖNY, 3. évfolyam, 16. szám. 1893. április 16.

A Vásártérről a tűz a báró Todesco-féle nagy fadepotba csapott át, ahol a felhalmozott több ezer ölnyi fatömeg egyszerre kigyulladt. Ugyancsak kigyulladt a Weisz-féle szomszédos tótvázsonyi tűzifaraktár is.

Ezek a raktárak még a késő éjjeli órákban is égtek, de ezekkel nem törődött senki, mert a depotok a Balog-tó mellett levő szabad mezőséggel érintkeznek, amerről nem volt imminens veszedelem.

Este nyolc órára már 120 ház állott lángokban. A vásártér túlsó részén a tűz a zsidó hitközség szép templomát is fenyegette, de ez nem égett le.

Az egész háztömeget, mely a szélvész irányában állott, a tűz menthetetlenül elpusztította.

A legnagyobb baj az volt, hogy a tűzoltóknak nem állt rendelkezésükre elegendő vízmennyiség, s hogy a lakosság többi része, mely teljesen fejét vesztette, nem bírt segíteni a mentés súlyos munkájában.

A lángokat a szomszédos falvak lakosai is észrevették, s az esti órákban a kádártai, rátóti, füredi tűzoltóság és sok száz szekér ment be Veszprémbe, tűzi fecskendőkkel, mentési eszközökkel fölszerelve. De mentésről már ekkor, a lángban álló terület óriási kiterjedése folytán, nemigen lehetett szó.

A lángokban két ember életét vesztette. Sokan súlyos sérüléseket szenvedtek.

Számos család lett földönfutóvá. Több mint 1000 ember áll hajléktalanul. Sok tehetős kereskedőnek mindene odaégett. A kár megközelítőleg legalább 500.000 forintra tehető.

A pusztító elem, mely Veszprém városa nagy részét elhamvasztotta, még tegnap nem volt megfékezve. A vészharangok egyre konganak és Óváry orsz. képviselő, tűzoltó főparancsnok emberfeletti munkát végez a tűzoltósággal, hogy a pusztító tüzet elnyomja.

A borzasztó szélvihar, mely oka volt a nagy szerencsétlenségnek, a tegnapi éj folyamán kissé csendesült, de meg nem szűnt.

Sok szegény család, mely mindenét elvesztette, szabad ég alatt nyomorog.

Kovács Imre polgármester tegnap reggel dobszóval szólította fel a jelentkezésre azokat, akik rögtöni segedelemre szorultak.

*

* *

Lapunk zártakor vettük tudósítónktól a következő újabb tudósítást:

Péntek délután 3 óra tájban újabb tűz ütött ki a cserhát városrészben. A lakosságot örült rettegés fogta el. A segélyre érkezett tűzoltók már mind hazamentek, a veszprémi tűzoltók pedig már teljesen ki vannak merülve. A tűz roppant gyorsasággal terjedt s mintegy 70 házat hamvasztott el. Köztük a lutheránus templomot, az izraelita iskolát. Az úgynevezett cigánydomb tökéletesen leégett. Esti 7 órakor a tűz lokalizálva látszott s a lakosság nyugodtabb lett.

Egyszerre azonban újra megkondult a vészharang. A rémület ekkor tetőpontját érte el.

Egy új negyedben a püspök-kerttel szemben ütött ki a tűz és a vármegyeházát is fenyegette. A palotai-utca két sora két tűzfal, melyek között jajgatva és szaladva rohannak a szerencsétlen emberek. Leégett a Petőfi könyvnyomda, a Szabadi-utca teljesen elpusztult. A városi kórházat roppant erőfeszítéssel sikerült megmenteni.

A jutasi pusztáról is jeleznek tüzet, de mindenki saját maga magával van elfoglalva. A szél 9 óra tájban elcsendesült, s azon reményben voltunk, hogy sikerülni fog végre valahára a tüzet lokalizálni.

Egy óra múlva azonban újra félrehúzták a harangokat. Most a temetőhegyen ütött ki tűz, öt szalmafedelű ház égett le. A városban elterjedt azon hír, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. S tényleg úgy is volt. Faragó honvédfőhadnagy két embert fogott el a temetőhegyen, rajta kapván őket, midőn égő csóvával gyújtogattak.

A tűz esti tíz órakor normális állapotba jutott. A veszély nem szűnt ugyan meg, de remélhetőleg meg fog szűnni.

A veszprémi tűzkárosultak érdekében.¹⁴⁵

Alig, hogy a borzasztó katasztrófa híre, mely megyénk székvárosát e napokban érte, városunkban elterjedt, már is társadalmunk humanismusáról előnyösen ismert köreit arra indította, hogy szerencsétlen polgártársainknak segélyt biztosítson. Elhatározták, hogy május 7-én szabadban tartandó „*Bazárt és Népiünnepélyt*” rendeznek. A multság részletei lapunk legközelebb megjelenő számában, annak idején pedig falragaszok útján, lesz közzétéve. Örömmel üdvözljük társadalmunk e lelkes zászlóvivőit, kik nem mulasztanak el egy alkalmat sem megjelenni ott, hol a jótékonyág kíván áldozatot.

¹⁴⁵ PÁPAI KÖZLÖNY, 3. évfolyam, 16. szám. 1893. április 16.

Katasztrófák a Balatonon¹⁴⁶

Veszprém, 1893. december 15.

Még alig kezdődött meg a tél, s már két nagy szerencsétlenség történt a Balatonon.

Mindkét tragédiát a balatonparti nép könnyelmű merészségének rovására kell írunk. Bárhány szerencsétlenség történjen a tavon, a nép nem okul, s maga rohan a halálos veszedelembe.

Baj az, hogy a közigazgatási hatóságok nem gondoskodnak oly intézkedésekről, melyek az értelmetlen balatoni halásznép ily okatlan merészségét lehűtené. Ilyen lenne például az, hogy a hatóságok a fagy beálltán, megfelelő vizsgálat után, tenéközhírré, mikor szabad a jég alól halászni s egyáltalán a Balatonra menni.

A hozzánk érkezett két tragédia-hír ez:

Badacsony, december 7. (A „Veszprémi Független Hírlap” szerkesztőségéhez)

A napokban nagy veszedelem fenyegette a Balatonon egy hajó utasait. Az előtte való éjszaka hirtelen hidegre fordult az idő és a Balaton fagyni kezdett. A jégtáblák dacára a fonyódi Állami-szőlőtelepről a Skublista-féle uradalom hajóján, amelyen az uradalmi asztalosok és vincellérek összesen hatan voltak, akartak Badacsonyba utazni. A jég között nehezen haladtak a Balaton közepe felé, de egyszerre a jég betört a hajó oldalát és a víz kezdett tódulni a hajóba. A hajón utazók segítségért kezdtek kiáltani; a kiáltásukat szerencsére meghallotta Német János fonyódi halászgazda, aki a halászokkal a bárkán azonnal elindult a hajótöröttek megmentésére. Mire a szerencsétlenül járt hajóhoz értek, ez már tele volt vízzel és közel állott az elsüllyedéshez. A hajótörötteket, valamennyit felvették a bárkába és visszavitték a fonyódi partra, ahonnan csak harmadnap múlva utazhattak Badacsonyba. A hajó kiemelésére egyelőre gondolni sem lehet, mert a Balaton befagyott, de a jég még nagyon gyöngye. Így tehát a hajó kiemelése – ha a jég egyhamar ki nem enged – csak akkor lesz lehetséges, ha a jég olyan vastag lesz, hogy elbírja az embereket.

Alsóörs, december 16. (A „Veszprémi Független Hírlap” szerkesztőségéhez)

Az utóbbi napok enyhe, nedves időjárása következtében meggyengült a Balaton jege, vékony táblákban úszkált a jég a vizen. Egy pár vakmerő halászsember, bízva a jég gyengeségében, fel akarta használni az alkalmat halászásra. Alsóörs, partmenti községből indultak el két hajón összesen kilencen. Heves szél fújt, amely nem messze a parttól a hajókat két jégtábla közé vitte, ahonnan nem tudtak többé

¹⁴⁶ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XIII. évfolyam, 53. szám. 1893. december 16.

kiszabadulni. A jégtáblák összezúzták mindkét hajót, amelyek süllyedni kezdettek. A halászok segítségkiáltásaira nagy néptömeg gyülekezett össze a parton; de egész közel a hajókhoz nem férközhetett senki. Hosszú létrákat, deszkákat nyújtottak a fuldokló hajótöröttek felé, és így sikerült hat halászt szárazra hozni, a többi három belefulladt a vízbe. A hat kimentett halász közül az egyik haldoklik. A szerencsétlenül járt halászok egytől-egyig családos emberek, két-három gyermeke van mindeniknek. A vízbe fulladt halászok közül csak egynek a holttestét tudták eddig kihúzni, a másik két halottat még nem találták meg.

A Balaton áldozatai¹⁴⁷

– Halászok veszedelme. –

Lapunk múlt számában röviden hírt adtunk már a megrázó szerencsétlenségről, mely a szomszéd balaton-melléki falu, Alsóörs három lakosát a Balatonon érte múlt csütörtökön alkonyat tájban.

Újabb részleteket hallottunk azóta a katasztrófáról, melynek egész borzalmasságában tüntetik fel azt, aminő csak a mi szeszélyes és haragjában rettenetes Balatonunkon történhetik meg.

Szóljon különben a hű tudósítás:

A Balaton innenső szélein, a parttól 30–35 méternyire a múlt héten még ujjnyi vastag jégkéreg borította a vizet. Alsóörs alatt azonban körülbelül másfél ölnyi széles, rianásszerű jégmentes útvonal vezetett be a Balatonba, s az alsóörsi halászok ezen keresztül eveztek be a sík vízre. Múlt csütörtökön is négy halász egy nagy halászbárkával bevezett kora délután, s kivetették odabenn a hálót. Jó ideig dolgoztak, mikor hirtelen beborult az ég és a Balatonnak a vihart megelőzni szokott baljóslatú morgása hallatszott. Németh András halász odaszólt társaihoz:

– Jó lesz, ha kifelé iparkodunk, mert különben itt benn virradhatunk meg a vízben.

Neki is feküdt erre mind a négy halász az evezőlapátnak, de ekkorra már a vész kitört, s a hullámok is erősen hajtották a part felé a bárkát.

Ez volt a veszedelmük, mert alig hogy a bárka beért a parti jégkéreg között lévő nyílásba, a teljes erejével kitört vihar felszaggatott jégtáblákat zúdított neki a bárkának, az erős bárka egy pillanat alatt szétmállott, s a négy halász a jégzajlás közé esett.

Erre leírhatatlan jelenet következett. A négy ember alig hónaljig érő vízben, a parttól 50 lépésnyire, bukdácsolva, szívtépően jajgatott és segélyért kiabált. Az egész falu népe leszaladt a partra, s tehetetlenül hallgatta a szerencsétlenek halálordítását vagy egy óra hosszát. A folyton terjedő sötétség, a jégzajlás s a vihar le-

¹⁴⁷ VESZPRÉMI HIRLAP. I. évfolyam, 41. szám. 1893. december 23.

hetetlenné tette a hozzájuk való közeledést, a bátrabbak övig bemerészkedtek a vízbe a zajló jég közé, s hosszú póznákat nyújtottak be, köteleket dobáltak feléjük, de a mentési kísérlet hiábavalónak bizonyult.

A boldogtalanok jajgatása folyton hangzott. Látni lehetett, amint koronkint elborította őket egy-egy hullámhozta jégtömeg, de a következő pillanatban újra kétségbeesetten felhangzott segélykiáltásuk.

A parton álló nép örege-apraja sírt, jajgatott, haját tépte, s ehhez a réműletes koncerthez a vihar bősü üvöltése volt a dermesztő kísérlet. A szerencsétlen áldozatok közül egyik-másik meg-megragadta a feléje nyújtott póznát, de a másik pillanatban egy éles jégtábla kiütötte kezéből. Végre a vezérgerendába (amivel télen a jég alatt a hálót szokták tolni), belekapaszkodtak, s a partonállók húzták őket kifelé. Ám ismét jött egy haragos hullám, hármat lesöpört a szerencsétlenek közül, s csupán egy – Németh András – halász tudott oly erősen belekapaszkodni, hogy őt kihúzhatták. Mire ezt a jégdaraboktól össze-vissza szabdalt, súlyosan sebesült embert kihúzták a partra, azalatt végképp elcsöndesült odabenn a többi háromnak hörgő jajkiáltása.

Összezúzta őket a jégtömeg, eltemette a hullám, feleségeik, gyermekeik, s az egész falu népsége szeme láttára.

A megmentett ember halálos betegen fekszik, s a mentési kísérletekben is számosan súlyos sebeket kaptak. Az odaveszettek mind fiatal, nős, gyermekes családapák voltak, s eddig csak egyiküknek sikerült jégtől iszonyúan összeszabdalt holttestét megtalálni.

Ilyen a haragvó Balaton.

Viharok, jégesők vidékünkön¹⁴⁸

Veszprém, 1894. június 9.

Ez a hét valósággal a borzalmak hete volt.

Egyik vihar a másikat érte; kedden két ízben is dúlt az orkán. Elsőbb délután zúdított rettentő felhőszakadást a városra úgy, hogy pl. a szabadi, palotai, Buhim és Hosszú-utcákban, egész szélükben lábmagasan hömpölygött az ár, mely elöntötte méter magasan az Anna-kápolnát, a Buhim-utca számos házát s a piacon a Kovács Gyula-féle házat.

Alig végezték a tűzoltók itt mentési munkáikat s nyugodni tért a polgárság; éjjél előtt 20 perccel ismét megdördültek az ég ágyúi s oly rettentő jégverés csapott a városra, s vidékére, miről évtizedek óta sem beszéltek itt.

Fejérvártól Zircig, Herendig és Balatonfüredig s a Balatonon túl Fokszabadiig tönkre ment minden vetés, minden szőlő... sok-sok év keserves munkája. Alsóörs teljesen elpusztult, Almádiban az évek óta ápolt költséges telepek összezúzva lettek s többi közt az ezrekbe került gyönyörű Óváry-telep pár perc alatt elpusztult.

Csütörtökön Szentgált és egész határát verte el a rettentő jéges orkán, mely ugyanekkor ismét Almádiban a parkokat, gyümölcsösöket tette tönkre, s a fürdőház közfalát döntötte halomba. Az orkán erejéről fogalmat ad az, hogy a kicsavart nagy gyümölcsfákat, gyökerestől ragadta a vész a levegőbe s száz méternyi távolságban más fákat zúzott azokkal össze.

A rémület e napjairól vidéki tudósítónk az alábbi értesítéssel számol be.

Alsóörs veszedelme. Alsóörs, június 6. (Saját tudósítónktól)

Folyó hó 5-én délután 7 órakor ökölnyi nagyságú jég hullott határunkra.

Nincs ember a helységben, ki ily csapásra emlékezne. A jég teljesen beleverte a földbe a gabonát, a gyümölcsöt és a fák ágait letördelte, a fákon oly sebeket ejtett, hogy a legtöbb fa elszárad.

A házakon nem maradt tető, a cseréppel fedett házak különösen puszták, ép ablak sincs e községben, az emberek sírnak-jajgatnak, mert egy egész évi kenyerök oda van. Biztosítva csak kilenc emberé volt, mintegy 3500 frt értékben, a „Magyar–Francia Biztosító Részvénytársaságnál” Nagy Dénes ügynöksége alatt. Bizton számítunk a társaság gyors és méltányos intézkedésére, annyival is inkább, mert még a legmerészebb fantáziával sem lehet reményleni, hogy a termés 1%-a is helyre álljon.

A veszély nagyságát még ma sem tudjuk teljesen felfogni. Mintha minden háznál halott volna, az emberek szótlanok, levertek, sem dolgozni, sem nyugodni nem tudnak. Mint élőhalottak járnak sírva földjeiken.

¹⁴⁸ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XIV. évfolyam, 23. szám. 1894. június 9.

Pedig sok ideje, hogy ily jó aratásra nem számítottak, s az Isten két héttel előbb az aratásnál koldusbotra juttatott bennünket.

Leírni sem tudom e pusztulást tovább; könnyeim hullanak a papírra. Ha van a földön emberi szív, meg kell esnie a mi nyomorunk láttára, mert mi koldusok vagyunk.

Már a mai napon a község fele elment aratást, élelmet keresni a negyedik-ötödik faluba. Bár találna, mert a mi határunk egy temető. Minden darab föld egy-egy sírhalom. Az Isten legyen irgalmas irántunk. Emberek, ha van szívetek; segítsetek rajtunk! ...

Ítéletidő¹⁴⁹

Veszprém, 1894. június 9.

Rettenetes időjárás – óriási vihar sűrű jégesővel vegyest – dühöngött vármegyénkben.

Kedden délután 4 óra tájban jött az első roham nagy szélviharral, erős zápor sűrű jégeső után. Ez rövid ideig tartott s csak átvonult a város fölött, nem okozott túlságos kárt, hanem csak egy kis ijedelmet.

Este felé 6 óra tájban jött az igazi veszedelem. A Bakony felől nyomultak erre óriási jégfelhők, és csakhamar dió nagyságú jégdarabok verdesték az ablakokat és háztetőket. Itt nálunk ez a második roham is felhőszakadásforma záporral vegyest jött, úgy, hogy az alacsonyabban fekvő házak, többek között a Szent Anna-kápolna is csakhamar megteltek iszapos vízzel. A megdagadt Séd-folyó is igen sok veszedelmet okozott a partmenti házakban. A közvágóhídon innen egy házat összedöntött. A tűzoltóság és katonaság kivonult és a valóságos kis árvízszerű veszedelem ellen segélykezet nyújtottak a lakosságnak.

Mindennél azonban sokkal szomorúbb és súlyosabb csapás sújtotta a vidéket.

Lovas, Alsóörs, Paloznak, Csopak, Kövesd balatonmelléki községek összes termését, gyümölcsfáit, szőlőit tönkre vágta a jég.

Innen a Balatonon keresztül Siófok felé vonultak át a vészterhes felhők és itt – mint levelezőnk írja – folytonos villámlás és dörgés között esti 6 óra felé megereztették csatornáikat, melyből hét dekagramm nehézségű jegek hullottak alá. Valóságos Isten-ítélet volt. Az ég dörgése és a folytonos villámlás vakító fénye mellett aláhulló jégdarabok néhány perc alatt tönkre tették az összes veteményeket, termést – bezúrták az ablakokat és letörték a fák vékonyabb ágait – leverték az összes gyümölcsöket. Egy hadsereg száguldozása nem tehetne volna úgy tönkre a határt, mint a jég. Siófokról a vészterhes felhők Enying és Bozsok felett Lepsény

¹⁴⁹ VESZPRÉMI HÍRLAP. 1894. II. évfolyam, 23. szám. június 9.

felé vonultak pusztítva – tönkre téve mindent, mi csak újtjukba esett. Lepsényből Polgárdi község déli részét, különösen az uradalmi földeket érintette és tönkretéve a terményeket, átvonult Szabadbatthyány, Úrhida, Szent Mihály, Kiskereki, Nádasdladány, Réti pusztára. Rombolva, pusztítva mindent a jégeső, mit útjába ért. A szőlők mindenütt, amerre a vészes felhők elvonultak – a többi terményekkel együtt teljesen tönkre vannak téve.

Elszorul az ember szíve, midőn látja, hogy a magyar nép egy évi verejtékes munkáját miként sújtja agyon egy negyedóraig tartó veszedelmes vihar. A szegény földműves gazdák, midőn meglátták az iszonyatos rombolást, sírva borultak le a letarolt földekre. A kár irtózatos nagy, különösen azoknál, kiknek termésük nem volt biztosítva. A vihar a Siófokról Székesfehérvárra menő esti vonatot Lepsény és Polgárdi között lepte meg és több ablakot bevért az iszonyatos jégeső. Oly helyeken, hol a jégvihar nagyobb mértékben dühöngött, még reggel is lehetett nagyobb mennyiségben összeállott jégdarabokat találni. Mint szemtanú beszélt, Siófoktól Lepsényig két arasznyi magasságban feküdt a jég a vasút mentén.

*

Csütörtökön újabb roham jött a Bakony délnyugati része felől. Ez a jégeső elverte Herend, Kislőd, Városlőd, de különösen Szentgál község határát.

*

A keddi jégvihar emberekben is tett kárt. Balatonfüredről jövő bérkocsik lovait megvadította a vihar. Több kocsinak arcát, kezét megvérezte a jég, úgy, hogy valamennyi kocsinak vissza kellett fordulnia és lóhalálában menekülniök a legközelebbi falvakba..

Sok kárt tett a vihar a vadállományban is. Az enyhe télen szép fejlődésnek indult vadállomány csaknem annyit szenvedett ezúttal, mint akár a legerősebb télen. A szárnyasok tojásait tönkre tette a zápor, sőt, apróbb nyúl süldőket is agyonvert a jég.

A még mindig uralkodó rekkenő hőség azt sejteti velünk, hogy a kártékony viharok sorozata, fájdalom, még mindig nincs lezárva.

Blaháné a balatoni viharban¹⁵⁰

Egyik fővárosi napilap a következő kalandos hírecskét közli Balatonfüredről: Tudvalévő dolog, hogy a szép Balaton néha komolyan tengernek képzele magát, s olyan háborgással rémíti meg a gyanútlan kirándulókat, hogy a leggyakorlottabb vízen-utazók sem vennék tréfaszámba. Balatonfüred, Siófok, Révfülöp nyári vendégei, akik néha felhőtlen égboltozat alatt indulnak el egy félórás csónakpartira, sokszor félnapokon át is künn bolyonganak a hullámzó vizen, s csak a jószívű gőzhajók segítségével juthatnak partra valami elhagyott kikötőhelyen. Ma délután is ilyen váratlan vihar támadt, amely Blaha Lujza asszonyt fenyegette komoly veszedelemmel.

A nagy művésznő, aki Balatonfüreden nyaral, ma délután nagyobb kirándulásra indult férje, báró Splényi Ödön, Sárka leánya és Sándor fia, valamint Schöningen nyugalmazott ezredes és ennek felesége kíséretében. Blaha Lujzának ugyanis saját vitorlášajója van, mellyel Splényi báró, a férje, tavaly lepte meg a művésznőt. Ezzel az ajándékkal akarta vele megkedveltetni a Balatont, mert az utólérhetetlen Finom Rózsi mindaddig félelmes respektussal¹⁵¹ viseltetett a magyar tenger iránt.

Mikor a hajó ma délután kinn járt a nyílt Balatonon, egyszerre borzasztó dél nyugoti vihar tört ki. A vitorlást fölkapta a szél s Blaha Lujza és családja több óráig száguldoztak keresztül-kasul a Balatonon. Csak az esti órákban köthettek ki nagy erőfeszítéssel a siófoki mólón, de a vihar a kis hajót annyira odanyomta a móló kőfalához, hogy csak a vizet gázolva juthattak ki valahogy a magas partra.

A vitorlás ez alkalommal több sérülést szenvedett. Balatonfüredről, ahol a veszedelemnek híre terjedt, a Vészmadár és az Eleonóra nevű yachtok már délután elindultak a Splényiék Olyan nincs nevű hajójának keresésére. A két yacht este tíz óra felé tért vissza, nagy öröme az aggódó fürdővendégeknek, akik csak a matrózoktól tudták meg, hogy a népszerű művésznő szerencsésen megmenekült a veszedelemtől.

¹⁵⁰ VESZPRÉMI HÍRLAP. 1894. II. évfolyam, 33. szám. augusztus 18.

¹⁵¹ Tekintéllyel, köztisztelettel.

Veszprém város hőmérséklete 1894. év folyamán¹⁵²

Városunk múlt évi hőmérsékletéről lapunk egyik barátjának pontos megfigyelései és feljegyzései alapján készített érdekes kimutatását a következőkben közöljük:

		Csapadék (eső, hó, jég stb.)	
Január:	-2,4	4 nap	
Február:	+1,5	6 nap	
Március:	+6,1	5 nap	
Április:	+12,5	8 nap	
Május:	+15,2	13 nap	
Június:	+16,5	15 nap	5-én volt az az óriási felhőszakadás jéggel, amely a vetéseket tönkretette.
Július:	+22,6	6 nap	
Augusztus:	+19,3	8 nap	
Szeptember:	+13,8	9 nap	
Október:	+11,2	19 nap	legtöbb csapadék
November:	+4,7	7 nap	első hó 27-én.
December:	+0,1	8 nap	
Összesen:		108 nap	

Átlagos hőfok egész esztendőben: +10,14 °C.

Leghidegebb nap volt január 4-ike; átlagos hőfok –10,1 °C.

Legmelegebb nap volt július 25-ike; átlagos hőfok +28,6 °C.

Legnagyobb hideg volt –12 °C, január 4-én reggel.

Legnagyobb meleg volt +35,5 °C (árnyékban) július 25-én délben.

Egész évi ingadozás 47,5 °C.

¹⁵² VESZPRÉM, XXI. évfolyam, 1. szám. 1895. január 5.

Az időjósítás módja¹⁵³

Lelki állapotunkra a többi közt – mint mindnyájan tudjuk és tapasztaljuk – az időjárás is hat. A szép derült ég felvidámít, örömet kelt, a borús, komor idő szomorúságra hangol, leverőleg hat az emberre, kivált, ha valamely célba vett terve éppen az idő miatt hiúsult meg. Hát még azokra, kik miatta anyagilag károsulnak, vagy testileg szenvedtek!

A köznapi életben igen fontos tényezővé vált és tanulságosnak bizonyult a bekövetkező időnek előre való kipuhatolása, melyre nézve nagyban segédkeznek az erre alkalmas készülékek, úgymint a légsúlymérő, hőmérő és a higrométer, amelyek ha nem is mindig csálthatatlan, de megközelítő adatokat nyújtanak.

A trópusok vidékéről kiinduló, s a rendes irányú szelek váltakozása közben keletkező óriási körbenforgó viharoknak (ciklonoknak), mivel sajátságos törvényeknek vannak alávetve, már keletkezésük idejében előre meghatározható az irányuk, valamint az is, mely irányban veszik, milyen kiterjedésben és milyen gyorsasággal folytatják útjukat; ennél fogva telegráf útján már előre jelzik őket az érdekelt vidékek időjelző állomásainak. Ellenben nem határozható meg mindez a változó időjárás és változó szelek otthonában, pl. nálunk, ahol a felvett irányú szél, csekély kiterjedésben és kevés ideig folytathatja megkezdett útját. Éghajlatunk és a talaj sajátságos alkotásai, továbbá az egyes vidékeken uralkodó különböző hőmérséklet, valamint az egyes szomszédhelyek különböző időjárásainak vegyülékei, mind tényezők, hogy nálunk tartós és huzamosabb egyforma idő nincsen, hanem legfeljebb hetekre, napokra terjed, sőt akárhányszor egy napon is többszöri változásnak van alávetve.

Számtalan megfigyelésből, tapasztalatból merített és a gyakorlatban jónak bizonyult adatok és jelek megengedik mégis, hogy a bekövetkező időt előre is megállapítsuk. Ez adatok és jelek többnyire igen természetes és megmagyarázható kapcsolatban állanak az uralkodó és a bekövetkező idővel; de vannak egyes kivételes jelek is, melyek egyes helyeken tett tapasztalatok alapján váltak be időjósítási célokra.

Figyeljük meg csak mily változásokat tapasztalunk a fent említett készülékeken az uralkodó és a közvetlen bekövetkező időjárás alatt.

A hévmérő süllyed, midőn a déli szél (DK–Ny) északra csap át; ellenkező esetben *emelkedik*. Úgyszintén a higrométer jelzette nyirkos, nedves, páratelt levegőben, valamint eső, hó, köd, harmat beálltával.

A légsúlymérő emelkedik hideg, száraz, vagy kevésbé nedves levegőben; lágy széllel, jöjjön az bármely irányból, továbbá észak felőli széllel (ÉNy–K), még akkor is, ha az említett irányból kevésbé erős széllel esnék vagy havazna. Ellenben

¹⁵³ VESZPRÉM, XXI. évfolyam, 1. szám. 1895. január 5. Kardos László tengerészkapitány a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP számára is írt egy rövidebb cikket „Az időjósításról” címmel, amely a lap 1894. augusztus 25-i számában jelent meg.

süllyed langyos és nedves levegőben; erős széllel bármely irányból dél felőli széllel, valamint mérsékelt erejű észak felőli széllel, ha eső vagy hó kíséri.

Midőn a légsúlymérő a középmagasságon megállapodik, vagy még emelkedik nedves levegőben is, a hőmérő pedig alászáll; mérsékelt erejű észak felőli szélnek és kevés ideig tartó esőnek vagy hónap bekövetkezését jelzi. Ellenkezőleg, ha a légsúlymérő süllyed a növekvő nedvesség következtében, a hőmérő pedig emelkedik; dél felőli széllel eső vagy havazás köszönt be.

A légsúlymérő gyors emelkedése változó idő jele, ellenben fokenkénti emelkedése állandó jó időt jelez.

A középmagasságon megállapodott légsúlymérőnek fokenkénti emelkedése, ha a levegő száraz, tartós szép időre enged következtetni. Változó ingadozása mindig határozatlan és kellemetlen idő előjele. Gyors és nagyszabású esése zivataros időt jelez.

Tehát a zivatart többnyire a légsúlymérőnek alacsony állása jelzi, ami annál inkább bekövetkezik, ha a szél irányát az alább megemlített módon fokenként változtatja.

Ha a szél irányának többszöri változását megfigyeljük, és azt észleljük, hogy a szél fokenként körbe menve, balról jobbra (mint az óra mutatója), vagyis a Nap látszólagos mozgásával tart, szép időre számíthatunk, az ellenkező esetben pedig rossz idő, valamint vihar vagy zivatar van készülóban. Midőn vihar alkalmával a szél a fent említett módon változtatja irányát, az első esetben az idő javul, a második esetben még tovább és erősebben dühöng.

Az esetben, ha az észak felőli szélnek ereje mindjárt délelőtt nem törik meg, délután is ugyanolyan erővel folytatódik.

Tekintsünk az égre s lássuk, mit olvashatunk le róla a bekövetkező időre nézve.

Naplementével a piros ég szép időt, halványzöldes színű szelet és esőt jelent; sötétvörös szintén esőt. Piros ég reggel a rossz idő, ellenben szürkés ég a jó idő előjele. Erős pirkadás szélre utal, gyenge pirkadás pedig szép időt jelez.

Világossárga ég szelet, halványsárga rendszeren nedves időt jelez. Sárgászöldes, vagy szokatlanul színezett eget látva, legyünk figyelmesek a légsúlymérőre, mert ilyenkor rendszeren nagy változások állanak be a légkörben. A Napnak sárgászöldesen befátyolozott megjelenése orkánszerű vihar kitörésének hírnöke. Midőn a Hold homályos alakja körül a csillagok a rendszernél fényesebben tündökölnék, szintén rossz idő bekövetkezésének időjele.

Finom, puha, formátlan és gyengén színezett felhők (un. bárányszélhők) szép időt, lanya széllel, sima s élesszélű fellegek szelet jeleznek s nincs kizárva az eső sem. Sötétkék égből szelet jósolhatunk, világoskék ég csendes, szép időre vall. Vékony feketés fellegek esőt jeleznek. Magasban egybegyűlt sötét fellegek szelet és esőt hoznak. Könnyű, magasban száguldó fellegek szélnek jelei, és ha az alacsonyabban álló nehéz tömegbe vegyülnek, az eső is kilátásban van.

Az alsó felhőkkel eltérő irányban kergetett, szintén magasban álló fellegek ellentétes irányból jövő szélre vallanak.

A magyar tengerpart mentén rendszeresen és egymást felváltva uralkodó Bora-ra és Scirocco-ra nézve a következő észleletek vannak: Nagyon alacsony apály a téli időszakban Bora-nak, egyáltalában észak felőli szélnek, ellenben magas dagály Scirocco-nak az előjele. Nyáron alacsony apályból szárazságra következtethetünk.

Midőn esős időben DNy felől felvillámlik, kevés időre rá a Bora kitör. Ha pedig a Bora tartama alatt ugyanabban az irányban villámlik, erősödésére következtethetünk.

Ha a Nap sűrű felhőkben nyugszik le, melyekből időnként fel-felvillámlik, a Scirocco beköszöntét jelzi.

Midőn ÉNy-on formált felhőkből villámlik és mennydörög, hatalmas zivatar látogatja meg a vidéket, talán jégesővel.

*Kardos László*¹⁵⁴

¹⁵⁴ **Hírneves vendége** volt Balatonalmádinak e héten. – írta a VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP 1894. augusztus 25-én. Kardos László tengerészkapitány, ki a télen a „Teresina” olasz hajót nyílt tengeren, óriási vész közepett, minden tisztével s legénységével megmentette s „Szent László” gőzöseivel partra vontatta, mely hőstettéről az egész európai sajtó beszélt s az olasz kormány Kardost ezért az „Annunciata” lovagrenddel tüntette ki: a napokban Almádiba érkezett hírlapunk szerkesztője, Kardos egykori tengerésztársa látogatására. Ez alkalomból a balatoni hajóskapitányok is szíves ovációkban részesítették a hős hajóst!

Istentelenség¹⁵⁵

A törvény tiltja az állatkínzást, azonban vannak mégis lelketlen emberek, kik azt figyelembe nem véve, az állatokkal közmegebotránkozásra, a legbrutálisabban bánnak, mint azt velünk egy „Beküldetett” tudatja. E szerint f. hó 11-én a hajmáskéri ispán nem átalotta az e napon beállott rettentő órkánszerű hófergetegben elkövetni azt az istenkísértő könnyelmű cselekményt, hogy egy 4 ökrös szánt három cselédre bízva, néhány liter tejjel Veszprémbe jövetelre kényszerített. Sajnálatos az ispán eljárása, különösen akkor, midőn tudjuk azt, hogy városunkban tejhiány nem szokott beállani, s ha beáll, tudjuk azt jó cacaoval, theával pótolni; de rettentő gazdálkodásra vall ez az eljárás akkor különösen, ha tudjuk, hogy néhány krajcár jövedelemért elég szívtelen egy egyházuradalmi ispán három emberéletet s négy szarvasállatot az esetleges megfagyásnak kitenni, lehet túlbuzgóságból, lehet könnyelmű szívtelenségből.

Regisztráltuk a beküldött sorokat, azzal a hozzáadással, hogy az ispánt figyelmeztetni fogja az uradalom az ilyen cselekményektől való tartózkodásra – s remélhetőleg a megyéspüspök úr sem fogja szó nélkül hagyni a dolgot. Konstatáljuk, hogy e lelketlenségen az egész város meg van botránkoztatva s napok óta minden körben csak erről beszélnek.

Az állatkínzás¹⁵⁶

Most, hogy a városi lejtős utcák csaknem járhatlanok a nagy hó miatt, valóban visszataszító jelenetekben nyilvánul naponta. A fuvarosok sovány gebéiket, szamarikat majd agyonverik az utcákon, hogy nagyobb erőre serkentsék. Pedig a kihágási törvény is szigorúan tiltja az állatkínzást. A közönség jól teszi, ha az ily állatkínzókat a rendőrségnél bejelenti.

¹⁵⁵ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HÍRLAP. XV. évfolyam, 2. szám. 1895. január 12.

¹⁵⁶ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HÍRLAP. XIII. évfolyam, 3. szám. 1893. január 21.

Az elhavazott város¹⁵⁷

Veszprém, 1895. február 16.

Szerencsétlen telünk van. Veszprém város, a Balaton- és Bakonyvidék a hófergetegek által most épp úgy van blokálva, mint akár a havas Alpések.

E télen most már hatodszor van Veszprém város, a hófuvatok által, elzárva a külvilágtól.

E hó 12-ike óta minden irányban összes közlekedésünk teljesen szünetel.

A szerda reggeli Kiscell felől indított vonat Herendnél a hótengerben elakadt; a hóeke kisiklott s keresztben fekszik a síneken. A vonat ott vesztegel most is. Itt mintegy 100–150 méter hosszúságban 2 méter magas hó fedi a pályát. Eddig eredménytelen volt a hó eltakarítása, mert a kitisztított pályát a folyton tartó szélvihar ismét megtöltötte.

Napok óta a déli pályán Budapest és Nagykanizsa között a forgalom szintén szünetel. Martonvásárnál valóságos hótenger van, melyet az éjjel némiképp kihordtak, s úgy ma már a vonatok Székesfehérvárig nagy késéssel közlekednek.

Február 12-ike óta Veszprémből egy irányban sem indult vonat.

A hófuvatok miatt a közutak mentén fekvő posták is nagy késéssel érkeznek be. A legtöbb kocsiposta sem tegnap, sem ma nem tudott bejönni.

Csütörtökön Székesfehérvárról, a budapesti vonat beérkezte után Veszprémbe szánposta indított, mely meghozta a 13-iki és 14-iki budapesti hírlapokat, s leveleket. Innen a szánposta azonnal Székesfehérvárra – a két nap óta itt összetorlódó levélpostával – visszaküldetett.

Ma, szombaton délelőtt 11 órakor Fejérvárról újabb szánposta indított Veszprémbe, mely a 15-iki és 16-iki bpesti lapokat hozta meg. A szán 9 órát volt útban a rettentő hóförmetegben s csak esti 8 óra után érkezett meg. Holnap, vasárnap reggel a szán az itt 3 nap óta feladott levelekkel s utalványokkal visszaindul Fejérvárra.

Addig, míg a vonatközlekedésünk teljesen helyre áll, postai közlekedésünk, Veszprém és Székesfehérvár, esetleg Veszprém és Kiscell között szánon fog történni.

A helyi postahivatalban akkora a csomaghalmaz, hogy a tisztviselők alig járhatnak már köztük. A pénzeslevél-tömeg minden Wertheim-ot megtöltött, úgy, hogy valószínűleg holnaptól kezdve a posta nem is fog felvenni pénzesleveleket, csak utalványokat.

Ma, szombat délután Ambrus Elek postafőnök, szánon maga is kiment a vasútvonalra, hogy a sok 100 ember, pályatisztítási munkáját megnézzék. Fájdalom, arról győződött meg, hogy 1–2 nap előtt vasúti közlekedésről szó sem lehet.

A szerencsétlen állapotot a város már nagyon sínyli.

¹⁵⁷ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HÍRLAP. XV. évfolyam, 7. szám. 1895. február 16.

A kőszénraktárból kifogyott a kőszén; a vidéki fabehozatal csaknem teljesen szünetel. A boltokból kifogni kezd a petróleum.

Utóbb még egyiptomi setétség is borul e passogó városra s akkor eldanozhatjuk Schillerrel:

Auf dem Dache sitzt ein Greis,
Der sich nich zu helfen weiss...

A járhatlan országutak¹⁵⁸

(A tekintetes főszolgabíró úr szíves figyelmébe.)

Hajmáskér, 1895. február 10.

Tisztelettel, az iránt van szerencsénk megkeresni a tekintetes főbíró urat, méltóztassék erélyesen odahatni, hogy a hetek óta járhatlan országutak, melyek az első hófuvat óta egyáltalán nem gondoztatnak, járhatóvá tétessenek.

Különösen a veszprémi járási utaink oly kriminálisak, hogy életveszély azokon járni, még nappal is.

Amit pár ember a hótakarítással végez, azt pár perc alatt az újabb hófúvás eltemeti. Csekély erővel itt mit se lehet végezni s az egész vidék népe károsodik emiatt.

Úgy hisszük, hogy ha a rengeteg útdót könyörtelen behajtják rajtunk; jogunk van ahhoz, hogy utaink megfelelő erővel és költséggel jó karban is tartassanak.

Elvárva szíves gyors rendelkezését, vagyunk mély tisztelettel:

Több hajmáskéri adófizető.

¹⁵⁸ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HÍRLAP. XV. évfolyam, 7. szám. 1895. február 16.

Veszprém városa – és a forgalmi akadályok¹⁵⁹

(Időszerű közlemény.)

A gyakori hózivatarok következtében, melyekkel ezidei zord telünk jár, nem csak az országutak válnak minduntalan járhatatlanokká, hanem a vasúti közlekedés is immár talán nyolcadszor fennakadt. Ezt nem lehet megakadályozni, mert az elemek ellen küzdeni nem lehet, de azt joggal megvárhatná a közönség az erre illetékes közegek intézkedéseitől, hogy az elemek zavargásából több kellemetlenség és baj reá ne háromolják, mint amennyi azok legyőzhetetlen zsarnokságával jár; elvárhatná, hogy alkalmas módon könnyű hozzáférhetőséggel a város közönsége idejében értesüljön a vasúti közlekedés beszüntetéséről és – újból való megnyitásáról.

Ma, a telegráfok és telefonok korszakában, midőn a távbeszélő messze országok városait köti össze, valóban igen sajnálatos állapotnak kell neveznünk azt, hogy Veszprém városa, a megye székhelye, tizenháromezer lakóval, törvényszékkel, pénzügyigazgatósággal és sok intézettel, postai központja egy nagy vidéknek – a három kilométerre eső vasúti állomással sem távirati, sem távbeszélő-összeköttetésben nincs, és az itteni távírdahivatal csak Budapesten és Fehérváron át értekezhetik – sokszor több órai várakozás után – az itteni vasúti állomással, s hogy ezek következtében még ily kritikus időben sem kaphat a közönség idejében értesülést a vonatokról; botránys állapot az, hogy sokszor 25–30 utas zordon időben hiába kénytelen kimenni a vasútra, míg máskor nem értesülvén kellő időben a pálya megnyitásáról – elhalasztja a vonatot.

Mindez annál inkább kárhoztatandó, mert ezen a bajon segíteni igen könnyű volna, igen kevés eréllyel és kis jóakarattal. Ha a vasúti állomás a postahivatallal és a városházzal telefon útján összeköttetik és a vasútnak közlekedési tudósításai ezek főkapuján nyomban kifüggesztetnék, mindenki gyors értesülést nyerhet a forgalom beszüntetéséről és megnyitásáról, nemkülönben a vonatok késéséről is, melyek az év minden szakában előfordulnak, s melyek miatt a közönségnek az állomáson fojtott, füstös levegőjű, szűk váróteremben, a szegény kocsisoknak s hordárok pedig a legzordabb időben is sokszor óra-számra kell hiába vesztegelniök.

¹⁵⁹ VESZPRÉMI HÍRLAP. III. évfolyam, 7. szám. 1895. február 17.

Figyelmeztetés a Séd-menti lakosokhoz!¹⁶⁰

Tekintve a roppant havazásra, mely különben is most már a tavasz kezdetén oly nagy mennyiségben mutatkozik, miszerint különösen a parti lakosokat méltán aggodalommal tölti el, amennyiben a könnyen bekövetkező meleg, szeles idő az olvadást rohamosan elősegítvén, nálunk a különben is szűk Séd-folyó medre csakhamar megtelvé, a rohanó ár kiöntésével nemcsak a parti lakosok épületeit és ingóságait, hanem életüket is veszélyezteti.

Mindezeknél fogva, tekintettel a földművelésügyi magyar királyi minisztérium 2984/895 sz. körrendeletére, figyelmeztetnek a parti lakosok, hogy lapályos helyekről minden értékes ingóságot eltávolítsanak, mentő eszközeiket készen tartsák, hosszú köteleket és rudakat és így tovább, a Séd-folyó medrét az illető tulajdonosok tisztán tartsák, abból minden akadályozó tárgyat elhárítsanak. Végül pedig a vízműtulajdonosok, molnárok, kallósok stb. éjjel-nappal éber figyelemmel őrködjenek afelett, hogy a zúgókat, zsilipjeiket jókarba tartva könnyen kezelhetők és felhúzhatók lehessenek.

A rendőrség fáklyákról gondoskodni fog, sőt a szükséghez képest egyéb mentő eszközökről is.

Veszprém, 1895. március 20.

Fejes Antal
rendőrkapitány

¹⁶⁰ VESZPRÉMI FÜGGETLEN HIRLAP. XV. évfolyam, 13. szám. 1895.március 23.

Rövidítések

BM	Bolgár Mihály
EKMK	Eötvös Károly Megyei Könyvtár
KH	KESZTHELYI HÍRLAP
PRHD	A veszprémi Piarista Rendház Historia Domusa (Piarista Rend Magyar Tartományának Levéltára)
PK	PÁPAI KÖZLÖNY (1892: Közérdekű független hetilap, Jókai Mór városi könyvtár, Pápa)
PL	PÁPAI LAPOK (1891: Pápa város hatóságának és több pápai, s pápa-vidéki egyesületnek megválasztott közlönye, Jókai Mór városi könyvtár, Pápa)
V	VESZPRÉM (1866: Vegyes Tartalmú Hetilap; 1876: megyei s helyi érdekű közigazgatási, társadalmi s irodalmi hetiközlöny, Eötvös Károly Megyei Könyvtár)
VFH	VESZPRÉMI FÜGGETLEN HÍRLAP (1881: megyei- s helyi érdekű-, vegyes tartalmú hetilap, Eötvös Károly Megyei Könyvtár)
VK	VESZPRÉMI KÖZLÖNY (1884: A társadalom vallás erkölcsi, tan- és nevelésügyi, ipar- és kereskedelmi, szépirodalmi és közgazdasági érdekeit képviselő katolikus hetilap, Eötvös Károly Megyei Könyvtár)
VU	VASÁRNAPI ÚJSÁG (Elektronikus Periodika Adatbázis Archívum)

Régi mértékegységek

- 1 (bécsi) hüvelyk \approx 2,6 cm
- 1 (bécsi) láb \approx 31,6 cm
- 1 pozsonyi mérő = 62,5 liter
- 1 magyar (ún. bécsi) font = 0,56 kg
- 1 magyar icce = 0,848 liter
- 1 pozsonyi icce = 0,839 liter
- 1 kis (erdélyi) icce = 0,707 liter
- 1 köböl \approx 64 liter
- 1 osztrák (bécsi) rőf = 78 cm
- 1 brabanti (magyar) rőf = 69,5 cm

Forrásmunkák és felhasznált irodalom

- A METEOROLOGIAI ÉS FÖLDDELEJESSÉGI MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZET ÉVKÖNYVEI. I–XXV. kötet, 1871–1895. évfolyam. Budapest.
- ALFÖLDY DÉNES: A meteorológiai műszerek és elemek. Kiadja: a Királyi Magyar Természettudományi Társulat. Budapest, 1899.
- BALASSA LÁSZLÓ, KRALOVÁNSZKY ALÁN: Veszprém. Panoráma – Magyar városok, 1983.
- BÉL MÁTYÁS: Veszprém vármegye leírása. Fordította: Takáts Endre. Szerkesztette: Kredics László. A Veszprém Megyei Levéltár Kiadványai, 6. Veszprém, 1989.
- BOKROSSY JENŐ: Bolgár Mihály emlékezete. (A diákszövetség 1931. okt. 11-iki közgyűlésén elhangzott beszéd kölönlenyomata) Veszprém, 1932.
- BOLGÁR MIHÁLY: A Balaton természettani ismertetése. Külön lenyomat a Délmagyarországi Természettudományi Füzetek 1891. évi II. és III. füzetéből.
- BOLGÁR MIHÁLY: A légkör villamos tüneményei. Megjelent: A Kegyes-tanítórendiek veszprémi Római Katolikus Főgymnasiumának értesítőjében, az 1888–9. tanévről. Közli: Takács József, főgymn. igazgató, Veszprém 1889.
- BOLGÁR MIHÁLY: Veszprém meteorológiai viszonyai és kútvizeti. Veszprém, 1893. Kompolthy Tivadar „Petőfi” könyvnyomdája.
- CHOLNOKY JENŐ: Veszprém. A Balatoni Társaság Könyvtára. Budapest, 1938. Reprint: Kiadja a Szokoly antikvárium. Veszprém, 1993.
- FEJEZETEK A MAGYAR METEOROLÓGIA TÖRTÉNETÉBŐL 1870–1970. Országos Meteorológiai Szolgálat. Budapest, 1970.
- FRANCSICS KÁROLY visszaemlékezései. Sajtó alá rendezte és szerkesztette: Hudi József. Pápai Református Gyűjtemények, Pápa, 2001.
- FRANCSICS KÁROLY: Kis kamorámban gyertyát gyűjték. Válogatta és sajtó alá rendezte: Vörös Károly. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1973.
- FRIEDRICH ENDRE: A veszprémi Szent Anna-kápolna története. 1724–1907. Veszprém, 1907.
- HUNFALVY JÁNOS: A magyar birodalom természeti viszonyainak leírása. II. rész. A magyar birodalom meteorológiai, növényzeti és állattani viszonyai. Pest, 1863–1865.
- HUNGLER JÓZSEF: A török kori Veszprém, 2. javított kiadás. Veszprém, 2009.
- JENEI FERENC: Pázmány Miklós veszprémi főkapitány. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 1. (1963.)
- KECSETI (Kecheti) MÁRTON veszprémi püspök diáriuma. Magyar Történelmi Tár, VI, Pest, 1859.
- KERÉNYI KÁROLY ny. vármegyei főorvos időjárás feljegyzései. 1879–1918. Veszprém Megyei Levéltár.

- LICHTNECKERT ANDRÁS: A polgárjog és a purgerek Veszprémben 1711 és 1767 között. VESZPRÉMI SZEMLE, 9. évfolyam, 1–4. szám, 2007.
- METEOROLÓGIAI MEGFIGYELÉSEK (Meteorológiai tudományos napok '79). Az Országos Meteorológiai Szolgálat hivatalos kiadványai LI. Kötet. Budapest, 1981.
- MOLNÁR JÁNOSNÉ: A Davidikum. (A Séd völgye Veszprémben. Szerkesztő: GÉCZI JÁNOS) Veszprém, 2000.
- MOLNÁR JÁNOSNÉ: Emlékek nélkül nemzetnek híre csak árnyék. (Cikkek és tanulmányok Veszprém megye múltjából) Veszprém, 1997.
- MÓZNER LÁSZLÓ: Időjárási megfigyelések a Historia Domusokban, Időjárás. LI. 1947. Budapest.
- NY. NAGY ISTVÁN: Zord telek régen (Adatok a török időktől 1938-ig). NAPLÓ (Veszprém), Múltidéző; 1994. január 31.
- PRAZNOVSZKY MIHÁLY: Petőfi Sándor életének néhány veszprémi vonatkozásáról. VESZPRÉMI SZEMLE, II. évfolyam, 1. szám. 1994.
- RÁCZ LAJOS: Magyarország éghajlattörténete az újkor idején. Kiadja: Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. Szeged, 2001.
- RÉTHLY ANTAL: Időjárási események és elemi csapások Magyarországon 1700-ig. Kiadja az Országos Meteorológiai Szolgálat. Budapest, 2009.
- RÉTHLY ANTAL: Időjárási események és elemi csapások Magyarországon 1701–1800-ig. Kiadja az Országos Meteorológiai Szolgálat. Budapest, 2009.
- RÉTHLY ANTAL: Időjárási események és elemi csapások Magyarországon 1801–1900-ig. Kiadja az Országos Meteorológiai Szolgálat. Budapest, 1998.
- RÓNA ZSIGMOND: Éghajlat. II. Rész. Magyarország éghajlata. Budapest, 1909. Kiadja a K. M. Természettudományi Társulat.
- SIMON ANTAL: Magyarországi meteorológusok életrajzi lexikonja. Országos Meteorológiai Szolgálat. Budapest, 2004.
- SZIKLAI JÁNOS: Veszprém város az irodalomban és művészetben. Kiadja: Dr. Óvári Ferenc felsőházi tag, Veszprém, 1931.
- SZIKLAY JÁNOS: Veszprém város az irodalomban és művészetben. Veszprém, 1931.
- VÉGHÉLY DEZSŐ: Emléklapok rendezett-tanácsu Veszprém város közigazgatási életéből. Veszprém, 1886. Reprint: Veszprém, 2012.
- VERESS D. CSABA: A veszprémi Benedekhegy története. VESZPRÉMI SZEMLE, 8. évfolyam, 3–4. szám, 2005.
- VESZPRÉM MÚLTJA ÉS JELENE. A magyar orvosok és természetvizsgálók XXXVI. Nagygyűlésének Veszprém városa nevében felajánlja BÁRÓ HORNIG KÁROLY veszprémi püspök. Veszprém, 1912.

Kovács Győző nyugállományú őrnagy, repülésmeteorológus



1953. január 24-én született Veszprémpinkócon. Középiskolai tanulmányait Székesfehérváron a Gépipari Technikumban végezte. 1971-től 1975-ig a szolnoki Kilián György Repülő Műszaki Főiskola hallgatója, 1975. augusztus 20-án avatták hadnaggyá. 1976–’77-ben elvégzi az ELTE repülésmeteorológiai szakát, 1978 januárjától a szentkirályszabadjai helikopterezred meteorológusa. 1980-tól meteorológiai szolgálatfőnök helyettes,

1988-tól szolgálatfőnök. 1997-től 2006 végéig a Veszprémben települő Légierő Vezérkarban (később Légierő Parancsnokság) meteorológus főtiszt, 2007-től 2013-ig meteorológus főelőadó. 2002-ben kitüntetéses oklevelet szerzett a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Katonai Vezető szakán.

Az 1990-es években rendszeresen készít előrejelzéseket, időjárási elemzéseket a VÁROSI TELEVÍZIÓ, a VESZPRÉMI HÉT, a VESZPRÉMI SZEMLE és a RÁDIÓ JAM számára. Meteorológus főtisztként nagy szerepe volt a honvédség meteorológiai észlelő állománya tanfolyamrendszerű képzésének elindításában, végrehajtásában. Nevéhez számos oktatási segédanyag, tankönyv megírása, szerkesztése kötődik. „A katonameteorológia ügyének magas színvonalú szolgálataért” a környezetvédelmi és vízügyi miniszter 2009. március 23-án (a Meteorológiai Világnapon) PRO METEOROLOGIA emlékéremmel tüntette ki.

A VESZPRÉMI HÉTben megjelent írásai:

- Meteorológiai kalauz, Május1. és a párttitkár – 1992. május 1.
- Fagyosszentek – 1992. május 8.
- Viharjelzés a Balatonon, Mielőtt útnak indulnánk – 1992. május 16.
- Medárd (Esik, vagy nem esik?) – 1992. június 15.
- Milyen lesz július? – 1992. június 26.
- Mire számíthatunk szeptemberben? – 1992. augusztus 21.
- Hosszú, forró nyár – 1992. szeptember 25.
- Mire számíthatunk októberben? – 1992. október 9.
- Tovább nőtt az ózonjuk – 1992. október 30.
- Mire számíthatunk novemberben? – 1992. november 6.
- Zord napok (Mire számíthatunk decemberben?) – 1992. december 4.

- Az időjárás előrejelzése – 1992. december 11.
- Mit jósolnak a szelek? – 1992. december 18.
- Mire számíthatunk januárban? – 1993. január 15.
- Mire számíthatunk februárban? (Megtörik a tél ereje?) – 1993. január 29.
- Februári jeles napok – 1993. február 12.
- Szmogriadóra várva – 1993. február 19.
- Mire számíthatunk márciusban? – 1993. február 26.
- Tavaszias tél – télies tavaszkezdet – 1993. március 19.
- A bolondos hónap (Április) – 1993. április 2.
- A késő tavaszi talajmenti fagyok – 1993. április 16.
- Mire számíthatunk májusban? – 1993. május 7.
- Jégeső, vihar a Balaton felvidéken (21 éve történt) – 1993. május 21.
- Mire számíthatunk júniusban? – 1993. május 28.
- Ritkuló ózonernyő alatt – 1993. július 2.
- Milyen lesz a július? – 1993. július 2.
- A novemberi tél (Mennyire rendkívüli időjárás?) – 1993. november 26.
- Meteorológiai világnap (Március 23.) – 1994. március 25.
- Karácsony hava – 1994. december 21.

A VESZPRÉMI SZEMLE, Várostörténeti folyóiratban megjelent elemzései:

- Veszprém meteorológiai viszonyai 1991-ben – I. évf., 1. szám, 1993.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 1992-ben – II. évf., 1. szám, 1994.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 1993-ban – II. évf., 2. szám, 1994.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 1994-ben – IV. évf., 1-2. szám, 1996.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 1995-ben – V. évf., 1-2. szám, 1997.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 2006-ban – IX. évf., 1-4. szám, 2007.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 2007-ben – X. évf., 1-2. szám, 2008.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 2008-ban – XI. évf., 1. szám, 2009.
- Veszprém időjárási viszonyai 1909-ben – XI. évf., 3-4. szám, 2009.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 2009-ben – XII. évf., 1-2. szám, 2010.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 2010-ben – XIV. évf., 1. szám, 2012.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 2011-ben – XIV. évf. 4. szám, 2012.
- Veszprém meteorológiai viszonyai 2012-ben – XV. évf. 3. szám, 2013.

Rövidebb közlemények:

- Meteorológiai állomás a Villanytelepen – 100 ÉVES AZ ÁRAMSZOLGÁLTATÁS VESZPRÉMBEN, A Magyar Elektrotechnikai Egyesület Veszprémi Szervezetének kiadványa, Veszprém, 2008.
- Szemelvények Bolgár Mihály életéből, munkásságából – VESZPRÉMI SZEMLE, XIII. évfolyam 3. szám, 2011.
- Szélsőségek Veszprém időjárásában (Az 1995–96. évi hosszú, hideg, havas tél) – A MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET ÉS A PEDAGÓGIA VONZÁSÁBAN (Ta-

nulmányok Tölgyesi József 70. születésnapjára). Szerkesztette: Csiszár Miklós. Veszprém, 2011.

- Veszprémből... (Lévay Imre tudósításai Veszprém időjárásáról a Pápai Lapok számára) – A KULTÚRA VONZÁSÁBAN: EGY ÉLETÚT PÁRHUZAMAI (Tanulmányok dr. Csiszár Miklós 70. születésnapjára). Szerkesztette: Tölgyesi József. Veszprém, 2013.

Önálló kötetek:

- Veszprém időjárása és éghajlata, I. A meteorológiai megfigyelések kezdete. VESZPRÉMI SZEMLE KÖNYVEK 2. Veszprém, 2010.
- Veszprém időjárása és éghajlata, II. Meteorológiai megfigyelések a piarista gimnáziumban (1884–1890). VESZPRÉMI SZEMLE KÖNYVEK 4. Veszprém, 2011.



19. kép. Veszprém – Hetivásár
Képeslap Balogh Gyula gyűjteményéből

Meteorológiai észleletek (mérések és megfigyelések)

1890. április–1895. július

Havi táblázatok

A táblázatokban használt időjárási szimbólumok:

Eső	●
Havazás	*
Köd	≡
Légekőri homály	∞
Zivatar (dörgés)	⚡
Távoli villámlás	⚡
Jégeső	▲
Dér	⊛
Viharos szél, szélroham	▽
Zúzmarás köd	⚡
Harmat	☐

A hőmérséklet valódi középértékének kiszámításához a terminus időpontok változásai miatt gyakran havonként eltérő korrekciós adatokat kellett felhasználnom, de minden esetben az adott hónapra jellemző értékkel számoltam.

A korrekció értékét a Szentkirályszabadjai repülőtér 1970. és 2000. közötti hőmérsékleti adatsorának felhasználásával állítottam össze. Napi középhőmérséklet az óránkénti mérések átlaga. A korabeli megfigyeléseknél a napi átlagot úgy számították ki, hogy vették a reggeli, a déli és kétszer az esti mérés összegét, majd osztották négyvel. Az így kapott értékekből számították a havi közepet, amelyet egy központi állomás valódi közepeinek ismeretében korrigáltak. Egyszerűbb számításnál a három mérés középértékét vették figyelembe.

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1890. április

új észlelési hely

Nagy Iván

	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Valódi közép	Nedvesség [%] közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet					Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban					Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	11,3	11,2	4,2	8,0	79	0	2	0	0,7	W	N	N	2,7		
2	3,4	12,1	3,3	5,5	75	0	3	0	1,0	C	N	C	0,7		
3	2,3	12,4	8,3	7,4	59	0	2	0	0,7	C	N	N	1,3		
4	8,4	13,3	9,4	9,9	55	10	5	10	8,3	C	N	N	1,3		
5	8,1	13,4	8,7	9,5	56	0	3	0	1,0	E	E	NE	1,3		
6	5,8	13,2	6,1	7,7	72	0	0	0	0,0	C	E	C	0,7		
7	6,2	12,1	5,9	7,4	83	0	4	2	2,0	C	E	E	1,3		
8	6,3	12,2	6,2	7,6	87	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	1,7	5,0	●
9	5,9	10,5	6,8	7,3	88	10	10	10	10,0	E	N	N	1,7	5,9	●
10	6,1	7,8	6,0	6,2	93	10	10	10	10,0	W	NE	N	2,0	3,5	●
11	4,0	8,6	5,4	5,6	90	0	5	10	5,0	NW	E	N	1,3		
12	6,1	9,5	5,8	6,6	90	0	6	10	5,3	C	NE	N	1,3	2,7	●
13	8,2	10,6	6,5	7,8	88	10	10	10	10,0	C	SE	E	0,7	8,5	●
14	6,1	14,3	10,3	9,9	69	10	6	0	5,3	C	E	C	0,3		
15	8,6	15,4	13,0	12,1	65	0	10	0	3,3	W	SE	C	1,3		
16	10,6	19,3	14,8	14,5	80	0	0	0	0,0	E	E	C	1,0		
17	13,9	21,6	18,0	17,5	62	0	4	9	4,3	C	W	C	0,3		
18	13,2	19,7	13,8	15,0	72	4	7	0	3,7	W	E	C	1,0		
19	13,7	22,3	14,7	16,3	78	0	0	3	1,0	C	E	C	0,3		
20	9,0	19,6	16,7	14,9	82	0	0	0	0,0	C	S	E	0,7	ny	●
21	13,1	18,0	11,0	13,3	80	4	10	10	8,0	C	E	E	1,7	1,0	●
22	9,0	17,3	9,1	11,1	72	10	10	0	6,7	NW	NE	C	1,3		
23	11,0	14,2	13,6	12,7	77	10	10	10	10,0	E	NW	C	0,7		
24	8,3	15,3	8,2	9,9	57	10	3	10	7,7	NW	NW	C	5,3		∇
25	10,0	21,0	16,4	15,5	53	0	8	8	5,3	W	W	N	3,7		
26	14,8	24,6	12,0	16,1	67	2	6	10	6,0	NE	SE	C	1,7	5,8	●
27	10,2	17,0	10,3	11,9	77	10	8	0	6,0	NW	SW	C	0,7	6,3	●
28	8,8	11,3	10,4	9,8	94	10	10	10	10,0	E	NE	NE	2,0	4,2	●
29	8,0	10,0	8,6	8,5	86	10	10	10	10,0	N	NW	C	1,0	5,1	●
30	7,9	13,2	12,0	10,8	78	10	8	0	6,0	NW	NW	NW	4,3	5,2	●∇
31															
Átlag	8,6	14,7	9,9	10,5	75,5	4,7	6,0	5,1	5,2				1,5	53,2 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

24,6°C, 26-án délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

2,3°C, 3-án reggel 7 óraker

Csapadékos napok száma $\geq 0,1$ mm

11

Napi maximum: 8,5 mm, 13-án

Viharos napok száma:

2

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1890. május

Nagy Iván

	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Valódi közép	Nedvesség [%] közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet					Felhőzet	Szélirány és erősség				mm	Forma			
	Celsius-fokban						Derült = 0 Borult = 10	Szélerő 0 – 10							
1	11,0	19,3	15,0	14,5	72	0	2	10	4,0	C	SE	SE	0,7		
2	12,0	19,8	14,4	14,7	63	5	6	4	5,0	SE	S	SE	1,7	1,5	● ↙
3	11,8	15,6	11,5	12,2	86	8	10	8	8,7	NE	NE	NE	1,0	5,7	● ☒
4	12,4	18,3	14,8	14,5	88	5	10	10	8,3	C	E	C	0,3	2,2	● ☒
5	13,0	20,4	13,3	14,7	85	10	10	10	10,0	C	SE	W	1,0	30,0	● ☒
6	12,8	18,4	13,8	14,3	74	10	6	0	5,3	W	W	C	1,7	0,8	●
7	11,8	18,4	15,0	14,5	73	8	10	3	7,0	W	SW	C	1,3		
8	14,0	23,8	14,8	16,6	73	4	4	8	5,3	NE	E	NE	2,3	9,5	● ☒
9	14,8	22,4	15,8	16,8	80	10	5	4	6,3	E	E	W	1,0		↙
10	23,6	23,8	16,2	20,0	73	0	6	3	3,0	S	W	W	0,7		
11	20,6	28,2	20,0	22,0	66	2	2	1	1,7	C	W	S	0,7		
12	18,0	23,4	19,4	19,6	75	4	9	8	7,0	NE	SE	SE	1,7		↙
13	18,8	15,0	14,8	15,4	82	2	8	6	5,3	E	SW	S	3,0	0,8	● ☒ ∇
14	18,0	19,6	14,6	16,5	74	6	10	10	8,7	W	NE	NW	2,0		↙
15	12,8	19,0	12,6	13,9	80	10	7	3	6,7	NW	NW	NW	4,0		∇
16	17,6	18,8	10,8	14,5	74	2	6	0	2,7	NW	N	N	2,7		
17	18,8	23,2	11,0	16,2	68	0	4	1	1,7	N	NW	N	1,0		↙
18	18,8	21,2	17,0	18,2	71	1	5	0	2,0	C	S	C	0,3		
19	17,8	17,8	17,0	16,9	86	0	2	0	0,7	C	W	C	0,3		
20	20,4	28,4	19,0	21,6	88	0	1	0	0,3	NE	S	C	1,3		
21	17,0	24,4	20,0	19,8	88	6	4	4	4,7	E	E	E	2,7		↙
22	15,0	28,2	20,0	20,3	94	4	4	6	4,7	C	E	C	0,7		
23	15,0	25,6	15,0	17,5	94	4	5	9	6,0	C	W	C	0,7	5,4	● ☒ ▲
24	22,0	27,6	15,2	20,2	98	0	7	8	5,0	NW	NW	C	1,0	0,9	● ☒
25	21,0	25,0	18,0	20,3	89	0	5	1	2,0	C	NW	C	0,3		
26	21,0	27,0	19,2	21,4	92	0	3	3	2,0	C	SW	SW	1,3	ny	↙
27	24,2	25,0	16,8	20,8	96	2	8	7	5,7	C	N	W	1,0	0,4	● ☒
28	16,2	22,8	18,8	18,6	94	10	8	4	7,3	C	SW	SW	2,3	ny	● ∇
29	20,6	21,6	14,0	17,5	98	4	4	10	6,0	SW	NW	NW	4,0	ny	●
30	17,8	23,6	17,0	18,6	93	6	4	0	3,3	W	W	C	1,7	ny	●
31	18,4	21,8	16,4	18,0	92	6	6	8	6,7	C	N	NE	1,3	ny	●
Átlag	17,0	22,2	15,8	17,4	82,5	4,2	5,8	4,8	4,9				1,5	57,2 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

28,4°C, 20-án délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

10,8°C, 16-án este 8 óraker

Csapadékos napok száma ≥ 0,1 mm 10

Napi maximum: 30,0 mm, 5-én

Viharos napok száma: 3

Zivataros napok száma: 8

Ködös napok száma: 0

Távoli villámlás: 6

Havazásos napok száma 0

Jégeső: 23-án délután

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1890. június

Nagy Iván

	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Valódi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	16,4	13,4	11,2	12,7	10	10	10	10,0	C	N	N	1,7	7,8	●
2	11,4	16,4	10,4	11,7	10	5	2	5,7	NW	W	C	2,3	0,3	●
3	20,6	22,2	13,8	17,5	2	3	4	3,0	NW	W	NW	2,0		
4	21,0	24,2	15,0	18,7	0	4	3	2,3	C	SE	C	0,7		
5	19,4	29,4	20,0	21,9	0	5	6	3,7	C	W	C	0,3		
6	18,6	27,2	18,8	20,5	8	4	10	7,3	NW	NW	C	3,3	ny	☁
7	22,2	24,6	16,6	19,9	8	4	6	6,0	NW	NW	NW	4,3	3,0	● ☽
8	14,8	15,8	11,2	12,9	10	8	5	7,7	NW	NW	NW	5,7		☽ ☽
9	14,0	20,2	14,0	15,1	2	4	4	3,3	NW	NW	N	3,3		
10	17,0	23,6	13,6	16,8	4	4	0	2,7	NW	NW	C	1,7		
11	22,2	27,8	18,6	21,6	1	3	10	4,7	W	S	NW	3,0		
12	15,6	20,8	12,0	14,9	10	10	8	9,3	S	W	W	1,3	6,4	☁
13	17,4	17,0	11,4	14,1	10	10	0	6,7	W	W	C	0,7		
14	18,2	17,8	13,0	15,2	1	8	10	6,3	NW	NW	NW	4,3		☽
15	13,0	19,4	14,4	14,8	10	6	4	6,7	NW	NW	NW	6,3	1,2	● ☽
16	13,6	17,8	13,2	14,0	7	5	4	5,3	NW	NW	NW	5,7		☽
17	15,0	23,0	14,0	16,2	6	4	1	3,7	NW	NW	C	1,7		
18	19,0	21,4	13,0	16,5	4	10	0	4,7	SW	NW	C	2,0		
19	19,4	19,4	15,4	17,0	3	10	10	7,7	NW	W	C	1,7	1,6	● ☁
20	16,6	22,0	15,6	17,1	10	6	6	7,3	NW	NW	C	2,7	0,3	● ☁
21	21,0	29,6	19,6	22,2	1	4	6	3,7	NW	W	C	0,7		
22	21,8	21,0	18,0	19,3	7	10	10	9,0	C	C	W	0,7	6,1	● ☁
23	14,4	23,0	16,8	17,2	8	5	10	7,7	NE	NW	NW	4,0		
24	16,6	15,8	13,8	14,5	5	8	3	5,3	NW	NW	NW	3,3	3,7	●
25	19,4	24,2	16,0	18,7	6	5	2	4,3	NW	NW	C	3,0		
26	21,0	26,6	19,0	21,1	2	0	2	1,3	NW	NW	C	2,3		
27	29,8	31,6	20,0	25,5	4	8	10	7,3	SW	NW	C	1,7	2,7	● ☁
28	25,0	30,0	20,2	23,8	8	8	0	5,3	N	S	C	1,0	12,2	● ☁
29	28,6	33,0	26,8	28,4	0	2	0	0,7	W	SW	C	3,3		
30	19,8	30,8	21,0	22,8	0	3	2	1,7	N	S	C	2,0		
31														
Átlag	18,8	23,0	15,9	18,1	5,2	5,9	4,9	5,3				2,6	45,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

33,0°C, 29-én délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

10,4°C, 2-án este 8 óraker

Csapadékos napok száma

11

Napi maximum: 12,2 mm, 28-án

Viharos napok száma:

5

Zivataros napok száma: 6

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 1

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek**Veszprém****1890. július****Nagy Iván**

	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Valódi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	24,0	30,0	23,0	24,7	4	4	0	2,7	SW	SW	C	3,0		
2	24,8	30,2	22,0	24,6	4	4	6	4,7	C	W	C	0,7		
3	18,2	26,2	19,8	20,6	10	6	0	5,3	C	C	C	0,0	12,0	●
4	16,0	26,8	17,6	19,2	10	4	0	4,7	NW	NW	C	1,3	0,6	●
5	27,6	30,2	23,8	26,1	0	3	3	2,0	C	S	S	1,3		
6	28,2	27,8	15,4	22,1	3	3	8	4,7	C	N	NW	2,3		
7	13,0	21,0	16,0	15,9	8	8	5	7,0	NW	NW	NW	4,7	13,8	● K
8	11,2	20,0	18,2	16,0	0	6	8	4,7	C	C	NW	0,3		
9	17,5	24,1	21,2	20,3	0	0	1	0,3	NW	W	W	3,0		
10	25,8	28,2	20,6	23,7	1	4	8	4,3	W	W	W	2,7		
11	19,0	28,6	22,2	22,5	8	4	3	5,0	N	N	C	1,3		
12	20,6	31,0	22,6	23,8	10	6	10	8,7	NW	NW	SW	2,7	1,4	● K
13	16,2	16,0	13,2	14,3	10	10	10	10,0	C	NW	NW	4,0	5,8	● ∇
14	12,2	18,8	17,4	15,7	10	6	3	6,3	NW	NW	NW	3,0	4,5	●
15	18,8	27,4	23,6	22,7	10	4	3	5,7	NW	N	C	1,3		
16	26,4	32,6	25,6	27,2	0	2	0	0,7	C	N	C	0,7		
17	31,6	35,2	24,8	29,2	0	5	3	2,7	C	C	C	0,0		
18	26,0	35,0	28,2	28,9	0	1	0	0,3	C	SE	SW	1,0		↙
19	22,0	25,0	20,6	21,7	6	4	0	3,3	NW	NW	C	3,3	7,5	● K
20	24,2	30,4	25,2	25,8	0	7	8	5,0	C	NE	NW	1,7	ny	K
21	14,6	22,0	18,4	17,7	8	6	4	6,0	NW	NW	NW	3,0	4,5	●
22	16,2	19,8	19,0	17,8	10	10	8	9,3	NW	NW	NW	2,3	0,9	●
23	15,2	19,0	14,6	15,4	10	7	2	6,3	NW	NW	C	2,0	1,1	●
24	18,8	26,0	21,0	21,2	7	6	3	5,3	SW	SW	C	1,3		
25	14,4	17,6	16,2	15,4	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	6,4	●
26	18,0	22,2	15,6	17,6	3	5	3	3,7	NW	NW	C	1,7	1,9	●
27	18,6	24,2	19,4	19,9	4	4	7	5,0	NE	SE	C	1,3		
28	21,8	27,4	23,2	23,4	4	4	6	4,7	E	SE	SE	1,3		
29	21,6	30,0	22,8	23,9	0	5	8	4,3	N	NW	C	1,0		
30	27,6	20,4	21,0	22,1	4	10	10	8,0	C	W	SE	1,0	16,2	● K
31	24,0	29,4	22,4	24,3	0	6	0	2,0	C	N	C	0,3		
Átlag	20,5	25,9	20,5	21,4	5,0	5,3	4,5	4,9				1,7	76,6 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

35,2°C, 17-én délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

11,2°C, 8-án este 8 óraker

Csapadékos napok száma

13Napi maximum: **16,2 mm**, 30-án

Viharos napok száma:

1Zivataros napok száma: **5**

Ködös napok száma:

0Távoli villámlás: **1**

Havazásos napok száma

0Jégeső: **nem volt**

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1890. augusztus

Nagy Iván

	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Valódi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	26,4	33,6	24,0	26,5	0	2	0	0,7	C	C	C	0,0		
2	26,2	33,2	24,8	26,6	0	4	2	2,0	C	SE	SE	1,0		
3	24,4	34,0	23,8	25,9	0	2	0	0,7	C	NE	C	0,3		
4	31,4	34,4	28,2	29,9	0	2	4	2,0	C	S	E	1,0		
5	20,4	34,6	27,0	26,3	8	3	3	4,7	C	SE	SE	1,3		
6	22,4	33,8	27,8	26,9	5	5	8	6,0	NE	SE	C	1,3		☁
7	26,8	31,2	20,4	24,4	8	6	10	8,0	E	SW	SW	2,7	ny	☁ ☁
8	17,2	22,6	19,4	18,7	10	8	8	8,7	C	E	C	0,7	8,1	● ☁
9	21,6	26,8	20,2	21,5	5	6	4	5,0	NW	NW	C	0,7		
10	18,8	28,6	23,0	22,4	4	4	0	2,7	W	NW	C	1,0		
11	22,8	34,2	23,0	25,2	0	6	8	4,7	C	SW	C	0,3		
12	21,8	28,2	21,8	22,6	8	8	10	8,7	NW	NW	NW	3,0		
13	25,0	30,0	24,0	25,0	4	6	3	4,3	NW	NW	S	1,0		
14	29,0	32,8	28,0	28,7	0	2	0	0,7	SW	SW	C	1,7		
15	22,0	28,2	22,4	22,9	0	3	5	2,7	N	N	NW	1,7		
16	24,2	32,2	24,4	25,6	0	1	0	0,3	C	S	C	0,3		
17	17,9	36,6	25,0	25,3	0	4	0	1,3	C	W	C	0,3		
18	29,4	34,4	26,6	28,7	0	2	2	1,3	E	S	C	1,0		
19	27,2	35,4	26,4	28,2	0	0	0	0,0	C	SE	C	1,0		
20	29,8	36,0	27,0	29,4	0	0	0	0,0	NE	S	S	2,0		
21	23,0	30,2	26,7	25,6	2	0	10	4,0	NW	C	NE	3,0		☁
22	17,4	24,4	19,6	19,3	7	5	0	4,0	NW	NW	C	1,3	8,9	● ☁
23	21,8	27,0	22,0	22,4	0	4	0	1,3	N	SW	C	1,0		
24	21,0	31,8	27,0	25,6	0	2	7	3,0	NE	SW	SW	2,0		
25	26,8	35,6	28,0	28,8	4	4	5	4,3	C	SW	S	2,0		☁
26	13,4	16,2	13,4	13,2	10	10	0	6,7	W	NW	NW	4,3	17,0	● ☁
27	15,2	25,4	20,2	19,2	2	0	0	0,7	SW	SW	SE	3,3		
28	21,6	27,2	20,6	21,8	6	0	2	2,7	N	NW	C	1,0		
29	20,6	31,0	29,8	26,4	0	0	0	0,0	C	SW	C	0,3		
30	18,8	24,8	14,2	17,6	8	8	3	6,3	C	C	NW	1,3	2,4	● ☁
31	15,8	26,8	16,2	18,1	0	4	5	3,0	C	SW	C	0,3		
Átlag	22,6	30,4	23,4	24,1	2,9	3,6	3,2	3,2				1,4		36,4 mm

Terminus maximum hőmérséklet:

36,6°C, 17-én délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

13,4°C, 26-án reggel 7 óraker

Csapadékos napok száma

4

Napi maximum: 17,0 mm, 26-án

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 5

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 3

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1890. szeptember

Nagy Iván

	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Valódi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	22,8	26,8	20,0	22,6	5	5	10	6,7	N	N	N	1,7		
2	12,8	17,2	12,4	13,7	10	8	6	8,0	NW	NW	NW	2,7	2,1	● ☼
3	13,0	13,6	11,2	12,2	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	4,7		
4	12,8	14,4	11,8	12,6	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	5,0		
5	13,4	16,0	14,0	14,2	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	4,7	1,5	●
6	12,8	16,4	14,4	14,3	10	10	6	8,7	NW	NW	NW	3,3	5,6	●
7	15,4	17,2	14,6	15,3	8	10	6	8,0	NW	NW	NW	4,7		
8	12,0	15,6	13,8	13,6	10	6	8	8,0	NW	NW	NW	4,0	3,5	●
9	10,0	15,2	12,0	12,1	10	8	3	7,0	NW	NW	NW	1,7		
10	11,2	18,6	15,0	14,7	7	7	10	8,0	W	W	C	1,0		
11	16,4	24,4	19,6	19,8	4	8	6	6,0	NW	NW	W	1,3		
12	13,6	18,8	11,8	14,1	10	6	8	8,0	NW	NW	NW	4,0	6,3	● ☼
13	11,6	15,0	11,2	12,2	3	6	6	5,0	NW	NW	NW	4,0		☼
14	12,4	16,0	14,2	14,0	10	10	8	9,3	N	NW	NW	1,3		
15	15,6	18,0	13,6	15,2	4	8	10	7,3	N	N	C	1,0		
16	13,2	21,4	17,8	17,3	6	6	10	7,3	E	E	E	1,3		
17	14,2	18,4	14,2	15,2	6	10	8	8,0	C	C	C	0,0		
18	13,8	22,0	14,8	16,4	3	6	0	3,0	NE	SE	C	0,7		
19	11,0	22,4	12,6	14,7	0	4	0	1,3	C	SE	C	0,3		
20	7,2	21,8	17,0	15,3	0	0	0	0,0	C	SE	SE	2,0		
21	13,6	21,2	17,2	17,1	3	3	7	4,3	SE	SE	SE	1,7		
22	4,8	21,8	19,2	15,5	2	2	4	2,7	C	SE	SE	1,7		
23	15,0	24,6	22,4	20,6	3	6	10	6,3	E	SE	SE	3,0		
24	13,2	24,4	17,6	18,1	10	3	2	5,0	E	E	C	0,7		
25	10,6	27,4	19,8	19,1	0	2	6	2,7	C	W	NW	1,0		
26	15,2	21,4	16,4	17,3	10	8	6	8,0	NW	NW	NW	3,0		
27	14,4	19,0	17,6	16,8	10	10	0	6,7	NW	NW	NW	4,0		
28	18,0	24,2	21,0	20,8	0	2	0	0,7	NW	NW	S	2,0		
29	17,6	25,0	18,8	20,0	6	2	0	2,7	NW	NW	C	0,7		
30	24,4	28,2	22,4	24,4	0	0	0	0,0	C	C	S	0,3		
31														
Átlag	13,7	20,2	15,9	16,3	6,0	6,2	5,7	6,0				2,2	19,0 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

28,2°C, 30-án délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

4,8°C, 22-én reggel 7 óraker

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 6,3 mm, 12-én

Viharos napok száma:

2

Zivataros napok száma: 1

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1890. október

Nagy Iván

	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Valódi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	12,8	26,6	17,4	18,6	0	0	0	0,0	C	W	C	0,7		
2	16,0	25,4	11,0	16,5	0	8	10	6,0	W	NW	NW	3,0	8,7	● ☉ ∇
3	9,4	15,2	10,8	11,5	6	7	4	5,7	NW	NW	C	2,3	2,3	●
4	16,0	24,4	19,4	19,7	2	2	2	2,0	NW	NW	NW	2,3		
5	15,4	21,6	14,8	16,8	4	6	6	5,3	NW	NW	C	2,3		
6	16,4	23,6	14,6	17,6	6	0	0	2,0	NW	C	C	0,3		
7	15,4	23,4	16,0	17,8	5	3	7	5,0	C	W	NW	1,7		
8	15,0	14,0	9,6	12,3	10	10	10	10,0	W	NW	NW	3,3	0,6	●
9	4,2	10,6	7,8	7,4	8	8	8	8,0	NW	NW	C	1,7		
10	8,0	14,2	11,4	11,0	10	10	7	9,0	W	SW	NW	3,0		
11	15,4	17,6	14,0	15,3	7	8	0	5,0	NW	NW	NW	4,3		∇
12	12,2	19,0	14,4	14,9	3	8	6	5,7	NW	NW	C	1,7		
13	15,6	20,0	15,2	16,5	4	0	0	1,3	NW	NW	C	0,7		
14	11,8	22,8	13,6	15,6	0	0	0	0,0	C	NW	C	0,3		
15	12,4	22,6	13,8	15,8	0	5	0	1,7	C	SW	C	0,3		
16	12,8	18,4	16,2	15,7	8	7	10	8,3	SW	SW	SW	3,3		
17	17,0	9,8	17,8	15,0	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,7	22,3	●
18	6,0	13,0	8,6	8,9	10	7	4	7,0	W	N	S	1,3	0,3	● ☉
19	6,8	11,8	8,2	8,7	10	4	4	6,0	C	NW	C	1,3		☉
20	7,0	9,2	7,6	7,7	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,0		
21	3,8	7,2	3,4	4,4	10	8	4	7,3	NW	NW	NW	3,0		
22	1,8	4,0	1,2	2,0	5	8	8	7,0	NW	NW	NW	3,0		
23	2,6	3,6	-0,2	1,5	2	6	4	4,0	N	N	C	1,0		
24	-0,6	5,0	0,1	1,1	0	4	0	1,3	C	SE	C	0,3		
25	0,1	4,8	-0,2	1,2	10	8	8	8,7	C	C	S	0,3		
26	-0,2	10,8	9,0	6,7	10	2	4	5,3	SW	W	SW	2,3		
27	11,6	4,4	4,2	6,2	10	10	10	10,0	S	N	NW	3,0	13,4	●
28	4,2	5,2	3,4	4,0	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,3	4,2	●
29	2,6	4,0	3,4	3,2	10	10	10	10,0	NW	NW	C	3,0	8,9	●
30	3,8	6,2	4,6	4,6	10	10	10	10,0	C	N	NE	0,7	2,1	●
31	4,8	6,6	6,0	5,6	10	10	10	10,0	C	SW	C	0,3		≡
Átlag	9,0	13,7	9,6	10,4	6,5	6,4	5,7	6,2				1,9	62,8 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

26,6°C, 1-én délután 2 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-0,6°C, 24-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

9

Napi maximum: 22,3 mm, 17-én

Viharos napok száma:

2

Zivataros napok száma: 2

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 1

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1890. november

Nagy Iván

	7 ^h	2 ^h	7 ^h	Valódi közép	7 ^h	2 ^h	7 ^h	Napi közép	7 ^h	2 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	5,2	11,8	7,8	7,9	10	5	5	6,7	C	S	C	0,3		≡
2	5,8	10,2	8,2	7,8	10	8	10	9,3	C	C	C	0,0		≡
3	6,6	8,8	8,4	7,7	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	2,6	●
4	7,8	12,2	6,8	8,4	10	10	8	9,3	N	C	C	0,3		
5	5,8	6,4	6,8	6,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
6	6,4	10,6	7,2	7,7	10	8	2	6,7	W	W	C	1,3	12,4	●
7	5,0	7,2	7,0	6,2	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
8	8,0	7,8	7,0	7,2	10	10	10	10,0	N	NW	NW	1,3	20,0	●
9	5,0	8,0	6,8	6,3	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	6,0	●
10	8,2	7,8	6,0	6,9	10	10	10	10,0	C	C	E	0,3		≡
11	6,2	7,2	6,6	6,4	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	14,7	●≡
12	4,0	7,4	5,2	5,2	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
13	7,2	8,8	5,4	6,6	10	8	10	9,3	NW	NW	C	2,3		
14	6,4	10,2	6,2	7,1	10	8	9	9,0	C	C	C	0,0		
15	6,8	10,8	7,6	8,0	10	10	10	10,0	C	NW	C	1,0		
16	7,8	10,4	6,8	7,9	10	10	0	6,7	W	NW	C	1,7		
17	8,2	6,0	5,2	6,0	8	10	10	9,3	NW	NW	NW	1,7		
18	4,2	6,0	4,8	4,7	4	4	8	5,3	NW	NW	NW	4,0		
19	1,4	4,0	1,0	1,7	2	8	6	5,3	C	NW	C	0,7		
20	1,4	5,0	3,0	2,8	4	10	10	8,0	C	W	NW	1,0		
21	7,2	7,0	7,6	7,0	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,0	6,4	●
22	10,4	12,0	9,0	10,0	6	8	10	8,0	W	W	W	1,7		
23	10,0	11,6	10,4	10,4	10	10	10	10,0	SW	SW	SW	4,0		
24	9,6	12,4	11,4	10,9	8	6	7	7,0	SW	SW	SW	5,3	11,7	●∇
25	3,6	8,4	5,4	5,5	0	3	10	4,3	NW	NW	C	1,0	3,1	●
26	-4,0	-5,0	-7,0	-5,8	10	10	10	10,0	N	W	W	3,3	9,0	●*
27	-6,0	-6,0	-3,0	-5,0	10	10	10	10,0	W	W	E	2,0	ny	*
28	0,0	2,0	1,4	0,9	10	10	10	10,0	E	E	E	2,0	5,1	●≡
29	2,0	3,0	2,6	2,3	10	10	10	10,0	E	E	C	0,7	8,2	●≡
30	-2,2	-0,2	-0,4	-1,1	6	10	10	8,7	N	C	C	0,3		≡
31														
Átlag	4,9	7,1	5,4	5,5	8,6	8,9	8,8	8,8				1,3	99,2 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

12,4°C, 24-én délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

-7,0°C, 26-án este 7 óraker

Csapadékos napok száma

11

Napi maximum: 20,0 mm, 8-án

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

9

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

2

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1890. december

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-1,6	2,8	2,2	1,0	10	10	10	10,0	C	E	C	0,3		
2	5,0	7,0	5,2	5,4	10	6	8	8,0	E	E	NE	2,0		
3	3,4	3,0	3,0	2,8	10	10	10	10,0	E	SE	C	1,3	1,3	● ≡
4	2,4	10,6	4,8	5,5	6	4	0	3,3	C	SW	C	0,7		
5	-1,8	1,6	3,0	0,9	6	10	10	8,7	C	C	C	0,0		≡
6	0,4	1,4	0,4	0,4	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	1,7		
7	-0,2	0,0	-0,8	-0,7	10	10	10	10,0	C	NW	NW	1,3		
8	-4,6	-1,8	-4,4	-4,0	0	0	2	0,7	NW	NW	NW	2,3		
9	-3,6	-0,2	-3,0	-2,6	0	5	2	2,3	W	NW	NW	1,0		
10	-3,0	-0,2	-1,8	-2,0	2	2	3	2,3	NW	NW	NW	1,3		
11	-5,4	-2,0	-5,4	-4,7	4	2	5	3,7	E	N	NW	1,3	ny	*
12	-6,2	-4,2	-4,8	-5,3	10	10	10	10,0	NE	NE	NE	2,0		
13	-5,4	-4,0	-5,2	-5,2	10	8	10	9,3	NE	NE	NE	1,0		
14	-7,0	-5,4	-8,4	-7,4	10	8	5	7,7	E	C	C	0,3		
15	-7,8	-5,4	-6,4	-6,8	10	10	0	6,7	C	E	C	0,3		
16	-4,0	-3,2	-6,0	-4,9	10	8	10	9,3	E	E	C	0,7	ny	*
17	-5,4	-5,0	-6,2	-5,9	10	10	10	10,0	E	S	E	1,0	ny	*
18	-9,4	-7,6	-7,2	-8,2	10	8	10	9,3	W	NW	C	1,7	14,0	*
19	-12,4	-3,2	-8,8	-8,5	8	7	10	8,3	C	C	C	0,0	1,7	*
20	-2,2	-1,2	-3,2	-2,6	10	10	10	10,0	C	C	S	0,3		≡
21	-7,2	0,0	-9,0	-6,1	4	0	0	1,3	W	C	C	0,3		
22	-11,2	-3,0	-5,6	-6,8	10	10	10	10,0	C	C	NE	0,3		≡
23	-3,0	-2,6	-3,4	-3,3	10	10	10	10,0	E	E	E	1,3		≡
24	-3,2	-2,6	-3,2	-3,3	10	10	10	10,0	C	NW	NW	2,0	7,4	*
25	-3,2	-1,6	-1,8	-2,4	10	10	10	10,0	NW	NW	C	0,7	5,6	*
26	-3,0	-1,8	-4,6	-3,6	10	10	10	10,0	C	E	E	0,7		
27	-11,6	-6,4	-16,8	-12,5	4	4	0	2,7	E	E	C	0,7		
28	-12,2	-8,8	-19,8	-14,7	10	2	0	4,0	E	C	C	0,3		≡
29	-22,8	-8,8	-20,0	-17,8	0	0	0	0,0	C	W	C	0,7		
30	-17,2	-9,8	-10,2	-12,4	10	10	10	10,0	E	E	C	0,7		
31	-22,8	-10,0	-10,2	-14,1	4	7	6	5,7	E	C	C	0,3		
Átlag	-6,0	-2,3	-5,1	-4,8	7,7	7,1	6,8	7,2				0,9	30,0 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

10,6°C, 4-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-22,8°C, 29-én és 31-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 14,0 mm, 18-án

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

6

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

7

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek**Veszprém****1897. január****Nagy Iván**

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-16,8	-5,6	-6,8	-9,7	2	0	0	0,7	C	C	C	0,0		
2	-22,6	-9,2	-7,0	-12,5	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
3	-16,0	-13,2	-16,6	-15,7	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
4	-21,8	-14,4	-17,0	-18,0	0	10	0	3,3	C	C	C	0,0		≡
5	-16,0	-10,0	-13,2	-13,4	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
6	-4,2	-8,0	-11,0	-8,5	10	10	0	6,7	NW	NW	C	3,3	10,2	* ∇
7	-6,8	-3,2	-6,0	-5,7	7	10	10	9,0	NW	C	C	1,3		
8	-2,8	-2,4	-3,8	-3,4	10	10	10	10,0	C	NW	NW	1,0	7,0	*
9	-5,4	-5,0	-2,4	-4,3	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	4,7	ny	*
10	-2,8	-2,0	-3,0	-3,0	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,0	9,2	* ∇
11	-2,6	-1,8	-2,0	-2,4	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,7	4,1	*
12	-5,2	-2,4	-2,0	-3,4	10	10	10	10,0	C	NW	NW	1,7		
13	-6,2	-1,8	-7,8	-5,9	7	0	0	2,3	NW	NW	NW	1,0		
14	-13,2	-7,0	-8,2	-9,6	10	10	10	10,0	NW	SE	C	0,7		≡
15	-8,4	-1,0	-5,4	-5,3	4	8	6	6,0	NW	NW	NW	1,3	1,5	*
16	-7,2	-6,2	-7,4	-7,3	10	10	10	10,0	N	C	N	1,7	1,0	*
17	-10,0	-8,6	-11,2	-10,4	10	10	0	6,7	NW	NW	NW	5,7		∇
18	-11,0	-9,2	-10,0	-10,4	10	10	10	10,0	C	NE	N	0,7		
19	-6,8	-6,2	-10,2	-8,4	10	10	10	10,0	NE	NE	SW	4,0		∇
20	-11,2	-9,2	-7,0	-9,2	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	5,3	2,3	* ∇
21	-10,2	-5,0	-10,4	-9,1	4	4	6	4,7	S	W	C	1,0		
22	-11,2	-6,4	-11,2	-10,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
23	-12,6	-3,0	-10,4	-9,2	0	0	1	0,3	NW	NW	C	1,3		
24	-3,0	-1,2	-2,2	-2,5	10	10	10	10,0	SW	SW	W	2,3		
25	-8,4	-5,8	-4,4	-6,3	10	10	6	8,7	E	C	W	0,7		≡
26	-2,2	3,6	-2,4	-0,9	2	4	4	3,3	W	NW	C	2,0		
27	-1,2	2,8	-3,4	-1,3	4	5	0	3,0	NW	NW	W	2,0		
28	-9,4	4,0	-4,8	-3,9	10	0	0	3,3	NW	C	N	0,7		≡
29	-5,0	3,8	-3,4	-2,1	10	0	10	6,7	N	C	NE	0,7		
30	-5,0	-1,8	-4,6	-4,2	10	10	10	10,0	E	E	SE	1,0		≡
31	-9,2	-1,2	-4,2	-5,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
Átlag	-8,9	-4,4	-7,1	-7,1	7,4	7,1	6,2	6,9				1,7	35,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

4,0°C, 28-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-22,6°C, 2-án reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

7Napi maximum: **10,2 mm**, 6-án

Viharos napok száma:

5Zivataros napok száma: **0**

Ködös napok száma:

7Távoli villámlás: **0**

Havazásos napok száma

8Jégeső: **nem volt**

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1897. február

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-8,6	-5,8	-9,2	-8,5	10	10	10	10,0	C	E	C	0,3		≡
2	-12,1	-3,4	-8,9	-8,7	9	10	10	9,7	C	S	W	0,7	0,1	*
3	0,0	0,2	0,2	-0,3	10	6	10	8,7	SW	C	NW	0,7		
4	0,2	4,0	2,2	1,7	10	10	10	10,0	W	NW	NW	3,0	0,1	● ∇
5	-2,4	-0,1	-1,0	-1,6	6	10	10	8,7	NW	NW	NW	2,3	0,2	*
6	-3,0	0,2	-3,0	-2,5	5	10	2	5,7	NW	NW	C	1,7		
7	-6,0	0,4	-2,8	-3,3	10	3	4	5,7	C	E	C	0,3		
8	-16,0	-6,0	-7,3	-9,9	0	0	10	3,3	C	C	C	0,0		
9	-14,4	-3,1	-6,3	-8,2	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
10	-12,3	-5,0	-7,0	-8,4	10	10	10	10,0	C	E	C	0,3	ny	*
11	-12,2	-1,2	-7,4	-7,5	10	7	0	5,7	C	C	C	0,0		
12	-6,0	-1,0	-3,2	-3,9	10	10	10	10,0	C	S	NW	0,7		
13	-3,8	-1,6	-4,2	-3,8	10	9	3	7,3	NW	NW	C	1,3		
14	-7,4	-4,7	-6,5	-6,7	10	0	0	3,3	NW	NW	N	4,3		∇
15	-15,1	-0,8	-5,0	-7,2	0	2	10	4,0	C	SW	NW	1,0		
16	-0,5	2,0	2,2	0,9	10	10	10	10,0	W	NW	NW	3,3		
17	1,7	3,5	2,4	2,0	10	10	3	7,7	NW	NW	NW	3,7		
18	0,4	1,0	-1,0	-0,5	0	2	0	0,7	NW	N	NW	6,7		∇
19	-5,2	-0,8	-1,0	-2,6	10	10	0	6,7	C	C	C	0,0		
20	-11,2	0,4	-1,8	-4,4	2	0	10	4,0	C	S	C	0,3		
21	-4,8	3,5	-1,6	-1,5	10	7	0	5,7	C	C	C	0,0		
22	-6,2	2,8	-1,6	-2,1	10	0	0	3,3	C	C	C	0,0		≡
23	-11,0	-1,4	-3,4	-5,5	0	0	0	0,0	C	NE	C	0,3		≡
24	-6,5	2,2	3,4	-0,3	10	7	10	9,0	W	NW	NW	3,0		≡ ∇
25	-6,2	-3,3	-6,0	-5,8	10	10	10	10,0	E	C	C	0,3		≡
26	-8,2	4,1	-2,1	-2,6	0	2	10	4,0	C	SW	C	0,3		≡
27	-4,6	-2,2	-3,8	-4,0	10	10	10	10,0	SE	SE	C	1,0		≡
28	-3,6	0,4	-2,2	-2,3	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
29														
30														
31														
Átlag	-6,6	-0,6	-3,1	-3,8	7,2	6,3	6,1	6,5				1,3	0,4 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

4,1°C, 26-án délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

-16,0°C, 8-án reggel 7 óraker

Csapadékos napok száma

3

Napi maximum: 0,2 mm, 30-án

Viharos napok száma:

4

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

7

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

3

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1897. március

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-10,2	0,0	-3,2	-5,1	10	8	0	6,0	C	W	S	1,0		
2	-6,4	-4,0	-5,4	-6,1	10	10	10	10,0	C	NE	NE	0,7	2,0	*
3	-1,4	1,2	1,4	-0,3	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	10,0	•
4	1,4	3,1	2,1	1,4	8	4	2	4,7	N	NW	NW	4,3		
5	2,3	5,1	3,4	2,8	8	2	10	6,7	W	W	C	3,0		
6	4,4	9,2	5,0	5,2	10	8	0	6,0	NW	SW	C	1,7		
7	3,0	9,1	5,8	5,1	2	0	6	2,7	SW	SW	W	2,0	1,5	*
8	5,0	11,2	8,0	7,2	4	4	0	2,7	SW	SW	C	2,0		
9	-1,0	11,4	8,2	5,6	0	1	1	0,7	C	SW	SE	0,7	3,7	• K
10	-2,0	12,4	9,0	6,0	0	0	0	0,0	C	SW	SW	2,3		▽
11	6,4	17,0	11,6	10,8	2	0	9	3,7	SW	SE	SE	2,0	6,6	• K <
12	3,4	10,0	7,2	6,1	10	8	10	9,3	NW	NW	NW	2,7		
13	1,4	12,4	9,0	7,0	0	2	10	4,0	C	SE	SE	1,7		
14	2,6	7,4	9,0	5,9	10	10	10	10,0	NE	E	NW	1,3		
15	3,0	14,0	7,8	7,4	4	6	2	4,0	C	W	C	0,7		
16	5,6	15,4	10,4	9,6	9	7	5	7,0	C	SW	C	0,7		
17	7,6	13,4	11,0	9,9	0	8	10	6,0	SE	SW	S	2,7	4,2	• K <
18	8,6	14,2	11,4	10,6	0	6	6	4,0	SW	SW	SW	4,3	10,4	*
19	12,4	15,0	11,0	11,8	4	7	8	6,3	SW	SW	NW	4,3		
20	4,8	4,8	4,8	4,0	10	10	10	10,0	NW	N	E	2,7		
21	3,0	8,2	10,0	6,6	10	10	10	10,0	E	C	C	0,3		
22	1,0	3,2	3,8	2,0	10	10	4	8,0	NW	NW	NW	2,3	3,0	•
23	-1,0	-0,2	-0,2	-1,2	10	10	10	10,0	C	NW	NW	3,0		
24	-4,4	1,6	0,2	-1,5	4	10	10	8,0	NW	NW	N	2,3		
25	-3,0	5,0	2,4	0,8	10	4	5	6,3	N	NW	NW	2,0		
26	1,6	11,6	7,4	6,1	10	4	6	6,7	C	W	S	2,0		
27	7,2	9,0	5,2	6,1	4	10	10	8,0	NW	C	NW	1,7		
28	0,4	6,8	3,4	2,7	10	8	10	9,3	W	NW	E	1,7		
29	2,8	7,8	5,8	4,7	3	5	6	4,7	W	W	NW	4,0		
30	1,4	10,2	8,4	6,1	4	6	8	6,0	C	S	SW	2,0		
31	1,8	7,4	0,6	2,1	10	6	10	8,7	NW	NW	W	2,7	0,5	*
Átlag	2,0	8,2	5,6	4,5	6,3	6,3	6,7	6,4				2,1	41,9 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

17,0°C, 11-én délután 2 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-10,2°C, 1-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

9

Napi maximum: 10,4 mm, 18-án

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 2

Havazásos napok száma

4

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1897. április

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	1,4	4,8	1,0	1,0	3	6	3	4,0	NW	NW	NW	2,7		
2	0,4	7,2	4,0	2,7	0	5	0	1,7	C	SW	C	0,3		
3	-4,9	11,2	5,4	2,9	0	3	1	1,3	C	E	E	1,0		
4	2,4	10,4	5,2	4,7	3	10	0	4,3	C	C	C	0,0		
5	4,8	13,6	10,6	8,6	3	8	10	7,0	NE	SE	SE	1,0		
6	5,2	15,6	11,0	9,4	10	3	10	7,7	NE	C	C	0,3		
7	1,6	15,8	11,2	8,5	4	7	10	7,0	C	SE	SE	1,7		
8	7,2	7,4	6,2	5,6	10	10	10	10,0	SE	E	NW	2,3	18,5	•
9	4,8	8,0	6,4	5,2	10	10	4	8,0	NW	NW	C	2,0	6,6	•
10	-0,8	7,8	6,8	3,7	5	6	10	7,0	C	N	NE	1,0	0,8	•
11	-0,8	4,8	4,4	1,8	10	10	10	10,0	C	NW	NW	2,7	18,2	•
12	4,0	8,4	7,0	5,3	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,0		
13	5,8	10,6	8,4	7,1	10	5	10	8,3	C	E	E	0,7		
14	6,2	11,4	7,8	7,2	10	10	10	10,0	NE	NE	N	1,3	10,4	•
15	5,0	7,6	7,4	5,5	10	10	7	9,0	NW	NW	NW	4,7	16,3	•
16	8,2	12,0	8,2	8,1	10	6	4	6,7	NW	NW	NW	2,7		
17	10,2	14,0	9,4	9,8	2	4	5	3,7	NW	NE	SW	1,3		
18	5,2	9,2	5,6	5,3	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,0		
19	5,4	9,8	5,8	5,6	6	10	10	8,7	C	NW	N	1,0		
20	6,2	10,8	7,6	6,9	0	10	10	6,7	N	NW	NW	1,7		
21	3,4	8,0	6,6	4,9	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,0	5,1	•
22	4,2	13,4	8,4	7,4	8	4	8	6,7	C	N	W	1,0		
23	12,8	15,0	10,2	11,1	0	8	10	6,0	NW	NW	NW	2,0		
24	8,6	12,4	10,4	9,2	10	8	9	9,0	C	C	S	0,3		
25	9,2	12,4	8,2	8,5	8	10	6	8,0	NW	E	C	1,0		
26	6,8	11,6	11,2	8,8	10	10	10	10,0	NW	N	N	1,0	1,3	•
27	7,8	13,6	9,4	8,9	10	10	0	6,7	C	NW	C	0,3		
28	7,0	14,6	13,6	10,7	10	10	10	10,0	C	E	E	1,0		≡
29	12,0	14,4	13,0	11,9	10	10	10	10,0	C	W	NW	1,0	10,6	•
30	7,8	13,0	10,2	9,1	5	0	0	1,7	NW	W	W	1,3		
31														
Átlag	5,2	11,0	8,0	6,8	6,9	7,8	7,2	7,3				1,5	87,8 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

15,8°C, 7-én délután 2 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-4,9°C, 3-án reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

9

Napi maximum: 18,5 mm, 8-án

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1897. május

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	13,0	23,2	18,0	17,4	0	6	4	3,3	C	N	S	1,0		
2	18,8	24,4	20,4	20,4	0	5	6	3,7	C	SW	C	1,0		
3	18,8	29,8	21,6	22,5	8	4	3	5,0	C	S	C	0,3		
4	20,4	28,8	23,6	23,5	0	2	6	2,7	C	SE	SE	1,3		☁
5	12,8	26,2	17,8	18,1	7	8	8	7,7	C	C	C	0,0	ny	☁
6	16,2	25,0	18,8	19,2	2	3	2	2,3	C	SE	C	0,3		☁
7	15,8	24,2	21,8	20,1	4	4	6	4,7	E	E	E	1,7		
8	16,6	20,4	19,0	18,0	0	10	10	6,7	E	SE	SE	2,3	4,3	●☁
9	16,2	19,0	16,0	16,2	8	10	4	7,3	SE	SE	SE	3,3	0,7	●☁
10	15,6	20,0	15,8	16,3	3	6	6	5,0	SE	SE	SW	2,0		
11	14,8	24,4	17,0	17,8	2	7	3	4,0	NE	E	C	0,7		
12	17,8	25,2	20,6	20,4	0	7	3	3,3	C	NE	C	0,7		
13	19,0	24,8	17,2	19,2	0	6	2	2,7	NE	N	C	0,7		
14	21,0	21,8	16,4	18,6	3	8	4	5,0	W	NW	W	2,0		☁
15	12,6	24,6	20,0	18,5	7	4	8	6,3	C	SW	SW	2,0		
16	15,2	12,4	9,0	11,1	10	10	10	10,0	SW	NW	NW	1,7	11,1	●☁
17	7,8	11,8	10,6	9,4	10	10	8	9,3	NW	C	NW	0,7	15,1	●
18	7,0	14,0	11,4	10,2	6	3	0	3,0	NW	NW	C	3,0		▽
19	10,0	18,0	15,4	13,9	3	10	5	6,0	S	S	SW	2,7		
20	11,8	23,0	17,0	16,5	4	4	8	5,3	C	SE	C	0,3		
21	16,4	24,2	20,0	19,5	8	8	10	8,7	C	S	S	1,7		
22	14,0	23,6	17,6	17,6	2	8	10	6,7	S	SW	W	3,3		
23	13,6	23,8	20,0	18,5	10	3	10	7,7	NW	SE	C	1,0		
24	14,8	20,0	15,6	16,0	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	17,0	●☁
25	13,4	16,8	16,4	14,9	10	10	3	7,7	C	NW	NW	1,3	3,1	●
26	14,4	19,4	15,4	15,6	4	4	0	2,7	NW	NW	C	2,3		
27	13,4	23,8	18,0	17,7	5	6	10	7,0	C	C	C	0,0	ny	☁
28	14,2	15,4	15,4	14,4	10	10	3	7,7	C	NW	NW	1,7	8,0	●
29	11,8	22,3	17,6	16,6	3	6	2	3,7	NW	NW	NW	3,7		▽
30	17,2	27,2	17,6	19,6	0	0	4	1,3	C	NW	C	0,7		
31	20,2	24,0	18,8	20,0	4	5	2	3,7	C	NW	NW	1,5		
Átlag	15,0	22,0	17,4	17,3	4,6	6,4	5,5	5,5				1,4	59,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

29,8°C, 3-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

7,0°C, 18-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

7

Napi maximum: 17,0 mm, 24-én

Viharos napok száma:

2

Zivataros napok száma: 5

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 4

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1897. június

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	16,0	24,8	18,4	19,3	7	6	3	5,3	NW	NW	C	1,3		
2	21,0	26,8	21,4	22,6	0	6	5	3,7	C	S	C	0,7		
3	15,0	21,8	16,8	17,5	5	8	10	7,7	C	SW	NW	1,3		☁
4	14,8	23,4	20,0	19,2	8	6	7	7,0	NW	NW	C	1,0		
5	14,2	24,8	18,8	19,0	3	5	8	5,3	C	NW	C	1,0	1,0	● ☁
6	15,2	24,0	19,2	19,2	3	3	6	4,0	NW	SE	SE	1,7	3,1	● ☁
7	21,6	28,0	25,0	24,6	2	4	3	3,0	C	S	SE	2,0		
8	24,0	30,0	24,2	25,6	6	7	8	7,0	SW	SW	S	1,7		
9	22,2	29,0	18,4	22,4	4	8	10	7,3	SW	SW	S	3,0	6,5	● ☁
10	13,0	23,4	19,8	18,6	10	6	10	8,7	C	S	SW	2,0	17,7	●
11	13,6	20,8	14,8	16,0	10	7	10	9,0	NW	C	C	0,3		
12	11,4	13,4	10,2	11,2	10	10	3	7,7	NW	NW	NW	5,3	36,3	● ∇
13	8,4	12,4	10,0	10,0	2	2	10	4,7	NW	NW	NW	4,3	2,8	● ∇
14	10,2	17,6	11,6	12,7	6	10	10	8,7	C	C	SW	0,3	2,2	●
15	11,4	20,0	13,4	14,5	10	7	10	9,0	C	W	C	1,3	2,1	● ☁
16	13,0	20,6	12,8	14,9	10	10	10	10,0	C	E	NW	1,0	16,1	● ☁
17	12,8	17,0	13,2	14,0	10	6	2	6,0	NW	NW	NW	3,0		
18	10,0	18,2	11,0	12,6	0	4	3	2,3	NW	NW	NW	2,7		
19	13,8	15,2	12,2	13,3	0	8	3	3,7	C	NW	C	1,0	0,4	● ☁
20	11,2	17,6	15,8	14,7	10	0	4	4,7	C	C	C	0,0	2,1	●
21	17,2	23,6	17,2	18,8	8	3	10	7,0	C	C	C	0,0		
22	14,8	17,2	15,8	15,7	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	4,1	●
23	14,8	18,8	19,0	17,5	7	10	2	6,3	C	SE	C	0,3	15,3	● ☁
24	17,8	26,4	20,4	21,2	2	8	0	3,3	C	C	C	0,0	34,5	● ☁
25	16,4	26,8	22,4	21,7	10	8	10	9,3	C	SE	C	0,3		≡
26	18,8	24,0	20,4	20,7	10	6	6	7,3	C	C	C	0,0	2,5	● ☁
27	19,6	26,8	19,6	21,5	6	8	2	5,3	W	W	C	1,3		↙
28	20,4	24,2	21,4	21,7	6	8	0	4,7	NW	NW	C	3,7		↙ ∇
29	15,4	29,2	19,8	21,0	3	0	0	1,0	C	S	C	0,3		
30	22,7	32,0	24,0	25,7	0	6	4	3,3	S	C	C	0,3		
31														
Átlag	15,7	22,6	17,6	18,2	5,9	6,3	6,0	6,1				1,4	146,7 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

32,0°C, 30-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

8,4°C, 13-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

15

Napi maximum: 36,3 mm, 12-én

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 10

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 2

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek**Veszprém****1891. július****Nagy Iván**

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	23,6	34,8	24,8	27,2	2	0	3	1,7	C	C	C	0,0		
2	21,6	34,2	25,0	26,5	4	6	7	5,7	C	C	C	0,0		☁
3	22,5	30,8	24,2	25,5	6	2	8	5,3	NW	C	C	1,0		
4	22,6	34,4	25,2	27,0	0	4	6	3,3	C	S	C	0,3	1,8	● ☁
5	20,4	21,6	18,4	19,8	10	5	10	8,3	NW	NW	NW	3,0	3,3	● ☁
6	15,0	21,0	15,6	16,8	10	5	0	5,0	NW	NW	C	3,0		
7	17,2	26,0	19,6	20,6	0	7	2	3,0	NW	NW	C	1,3		
8	15,6	16,8	17,6	16,6	10	10	8	9,3	NW	C	NW	0,7	11,2	●
9	15,2	21,0	17,0	17,5	10	8	6	8,0	W	NW	C	1,7	1,8	●
10	14,8	19,0	16,0	16,4	8	8	3	6,3	C	NW	C	0,7	5,3	●
11	15,6	19,8	14,2	16,1	3	10	4	5,7	C	NW	C	1,0		
12	18,0	20,2	16,8	18,0	2	8	8	6,0	C	NW	NW	2,0		
13	14,4	23,2	14,2	16,7	6	8	10	8,0	NW	NW	NW	1,3	15,8	● ☁
14	14,2	19,4	18,0	17,1	10	10	7	9,0	NW	NW	C	2,7	4,7	●
15	13,4	26,4	20,6	20,0	0	3	6	3,0	C	S	S	0,7	0,9	●
16	13,6	28,6	21,4	21,1	4	2	2	2,7	C	SW	C	0,3		
17	19,2	30,4	19,6	22,5	2	4	10	5,3	C	C	NW	1,3		☁
18	18,4	27,2	21,6	22,1	4	5	0	3,0	C	NW	C	1,0	1,2	●
19	18,6	29,6	21,4	22,8	0	4	4	2,7	C	NW	C	0,3		
20	17,6	16,6	15,2	16,1	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,7	8,2	●
21	14,0	20,8	17,0	17,1	10	6	2	6,0	NW	NW	NW	2,3		
22	15,4	25,2	18,2	19,3	10	5	3	6,0	C	C	C	0,0	2,7	●
23	18,8	28,2	22,0	22,7	0	2	2	1,3	C	SE	SE	1,0		
24	17,2	27,6	17,4	20,2	10	8	10	9,3	C	C	C	0,0	16,4	● ☁ ∇
25	14,4	19,0	16,8	16,6	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,7	1,1	●
26	17,8	20,0	16,6	17,8	3	10	3	5,3	NW	NW	C	1,0		
27	12,4	24,8	19,2	18,7	6	4	0	3,3	C	SE	C	0,7		
28	15,4	23,0	19,0	19,0	7	10	10	9,0	N	NW	C	0,7		
29	16,4	28,0	18,0	20,3	4	5	4	4,3	C	S	N	1,3	1,6	●
30	14,0	23,8	18,0	18,4	10	4	2	5,3	C	W	NW	0,7		
31	17,0	27,2	19,8	21,0	4	6	4	4,7	C	W	C	0,7		☁
Átlag	16,9	24,8	19,0	19,9	5,6	6,1	5,3	5,7				1,2	76,0 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

34,8°C, 1-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

12,4°C, 27-én reggel 6 órakorCsapadékos napok száma **14**Napi maximum: **16,4 mm**, 24-énViharos napok száma: **1**Zivataros napok száma: **6**Ködös napok száma: **0**Távoli villámlás: **1**Havazásos napok száma **0**Jégeső: **nem volt**

24-én délután 5 órakor viharos szél fúj!

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1897. augusztus

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	13,2	24,6	15,8	17,6	8	10	10	9,3	C	SW	NW	1,0	3,6	●
2	12,2	24,2	16,0	17,3	8	6	10	8,0	W	C	W	1,0	6,6	●
3	12,8	23,4	17,8	18,0	0	6	3	3,0	C	S	C	0,3	3,2	●
4	13,4	23,8	18,8	18,7	10	2	10	7,3	C	NW	C	1,3		≡
5	12,0	28,4	16,8	18,8	4	3	2	3,0	C	S	NW	2,7		▽
6	15,6	22,4	15,4	17,5	7	8	10	8,3	N	N	NW	3,3		
7	14,8	21,8	17,6	18,0	0	8	10	6,0	NW	N	C	0,7		
8	13,2	19,0	14,2	15,3	10	10	2	7,3	NW	NW	C	2,0	2,9	●
9	16,6	24,4	17,0	19,1	3	4	1	2,7	NW	NW	SW	1,7		
10	16,4	26,0	18,0	19,9	1	0	0	0,3	C	S	C	0,7		
11	19,4	28,6	20,2	22,4	0	5	2	2,3	C	NE	C	0,3		
12	18,2	25,6	20,0	21,1	8	7	2	5,7	NW	C	C	0,3		
13	18,8	29,8	21,0	23,0	2	6	6	4,7	C	W	NW	0,7		
14	15,4	24,8	19,8	20,0	4	8	2	4,7	NW	NW	C	1,7		
15	16,0	27,4	22,8	22,2	2	4	0	2,0	C	NW	C	1,0		
16	17,4	31,8	17,2	21,5	5	4	10	6,3	C	SW	C	0,7	10,5	● ¹
17	16,6	25,6	19,6	20,5	10	10	8	9,3	NW	C	C	0,3	1,3	● ⁴
18	18,4	23,6	19,6	20,4	2	10	0	4,0	C	SE	C	0,3	7,1	●
19	19,0	27,6	18,2	21,2	6	3	10	6,3	E	SE	NW	3,3		▽ ⁴
20	14,6	15,4	13,8	14,5	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,7	27,7	● ¹
21	14,6	24,6	19,8	19,7	0	2	0	0,7	NW	SW	C	1,0		
22	15,4	26,2	23,0	21,7	0	8	5	4,3	C	S	S	2,0		
23	17,8	19,0	16,8	17,8	10	10	8	9,3	C	NE	SE	1,0	12,3	● ¹ ▽
24	13,4	19,8	13,6	15,4	3	10	0	4,3	C	NW	NW	2,0		
25	12,8	23,2	15,2	16,9	7	7	0	4,7	NW	W	C	0,7		
26	16,4	24,6	18,2	19,6	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
27	17,0	26,4	17,2	19,9	0	0	0	0,0	C	SE	C	0,7		
28	11,2	28,4	22,0	20,7	0	0	0	0,0	C	SE	C	0,7		
29	11,6	27,4	20,4	19,9	0	6	0	2,0	C	NW	C	1,0		
30	22,2	24,2	17,2	20,7	7	8	4	6,3	NW	NW	NW	2,3		
31	12,2	27,4	21,0	20,3	0	6	10	5,3	C	C	C	0,0		
Átlag	15,4	24,8	18,2	19,4	4,1	5,8	4,4	4,8				1,2	75,2 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

31,8°C, 16-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

11,2°C, 28-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

9

Napi maximum: 27,7 mm, 20-án

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 2

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

23-án reggel 4 órakor viharos szél fújt!

Meteorológiai észleletek Veszprém

1897. szeptember

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	16,2	24,0	18,0	18,9	6	3	4	4,3	NW	NW	C	3,0	6,7	• K
2	10,8	29,8	19,4	19,6	0	2	3	1,7	C	C	C	0,0		
3	15,6	28,8	21,2	21,5	0	2	0	0,7	C	SE	C	0,7		
4	15,6	31,4	22,0	22,6	4	0	2	2,0	C	C	C	0,0		
5	18,0	30,6	21,0	22,6	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
6	21,0	25,4	18,6	21,0	10	4	10	8,0	NW	N	N	2,3		
7	13,4	18,6	15,4	15,5	10	10	6	8,7	NW	NW	NW	2,3	20,0	• K ∇
8	12,6	22,8	16,2	16,8	0	4	0	1,3	NW	NW	N	2,0		
9	10,4	20,4	15,0	15,0	2	6	2	3,3	C	N	C	0,7		
10	6,0	21,4	14,8	13,9	8	4	3	5,0	C	C	C	0,0		
11	11,0	22,2	15,0	15,7	3	0	0	1,0	C	SE	C	0,3		
12	5,4	19,8	14,8	13,2	0	10	1	3,7	C	N	C	0,3		
13	11,8	22,4	16,6	16,6	0	0	0	0,0	C	C	N	0,3		
14	13,0	25,6	18,0	18,5	0	5	0	1,7	N	SE	C	1,7		
15	12,4	25,6	19,0	18,7	0	3	4	2,3	C	C	C	0,0		
16	15,4	19,4	14,0	15,7	10	6	0	5,3	NW	NW	NW	2,7		
17	5,8	20,4	13,0	12,8	0	5	2	2,3	C	NW	C	0,7		
18	9,2	23,6	15,4	15,7	8	3	3	4,7	C	SW	C	1,0		
19	10,4	24,6	17,2	17,1	1	8	0	3,0	C	NW	C	0,7		
20	13,8	26,8	20,0	19,9	10	0	0	3,3	C	SE	C	0,7		
21	9,8	22,0	20,4	17,5	0	10	10	6,7	C	S	S	1,3		
22	11,6	14,4	11,0	11,9	10	10	2	7,3	NW	NW	C	2,7	5,6	•
23	11,4	17,2	14,0	13,9	2	8	10	6,7	NW	NW	NW	1,7		
24	6,0	13,2	10,0	9,5	10	3	2	5,0	NW	N	NW	2,0		
25	3,2	15,4	11,8	10,1	0	0	0	0,0	C	NE	C	0,3		[*]
26	4,4	17,2	10,4	10,4	0	0	0	0,0	C	S	C	1,0		
27	3,4	19,4	10,0	10,5	0	4	6	3,3	C	SE	C	1,7		[*]
28	13,8	16,8	12,4	13,8	5	5	6	5,3	NW	NW	NW	3,3		
29	12,2	20,0	13,0	14,5	6	6	2	4,7	C	N	C	0,3		
30	10,8	18,8	14,8	14,5	10	8	8	8,7	C	SE	C	0,3		
31														
Átlag	11,1	21,9	15,7	15,9	3,8	4,3	2,9	3,7				1,1	32,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

31,4°C, 4-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

3,2°C, 25-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

3

Napi maximum: 20,0 mm, 7-én

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 2

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

7-én éjjel zivatar volt viharos széllel

Meteorológiai észleletek Veszprém

1897. október

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	9,0	20,2	12,4	13,4	0	0	0	0,0	C	SE	C	1,0		
2	3,0	21,6	16,6	13,8	0	1	9	3,3	C	SE	SE	1,7		[*]
3	5,0	18,6	11,2	11,3	0	10	4	4,7	C	NE	N	0,7		
4	12,0	20,0	15,8	15,6	10	8	10	9,3	C	E	C	0,7		
5	11,4	14,8	12,0	12,4	10	10	10	10,0	C	E	C	0,7	3,6	●
6	11,0	20,8	13,6	14,7	10	5	2	5,7	C	S	C	1,0		≡
7	12,0	20,1	17,5	16,4	10	4	9	7,7	E	E	C	1,3		≡
8	12,6	23,2	17,4	17,4	10	5	8	7,7	C	S	C	1,0		≡
9	9,2	21,0	15,4	14,9	4	4	5	4,3	C	NE	C	0,7		≡
10	13,0	21,6	15,4	16,2	10	3	0	4,3	C	SE	C	0,3	ny	●
11	9,8	20,0	14,2	14,3	0	4	0	1,3	C	E	C	0,3		
12	5,2	19,0	12,5	12,0	0	0	2	0,7	C	SE	SE	2,0		[*]
13	7,6	21,4	15,0	14,4	0	2	3	1,7	C	E	C	0,7		
14	4,0	20,6	15,0	13,1	2	3	5	3,3	C	SE	C	0,7		
15	7,6	21,4	16,8	15,2	0	4	5	3,0	C	SE	C	0,3		
16	9,6	21,2	13,2	14,2	7	0	0	2,3	C	SE	C	0,3		
17	4,4	22,4	15,6	14,0	0	5	0	1,7	C	SE	C	0,7		[*]
18	11,0	19,4	13,6	14,2	10	8	9	9,0	C	NW	NW	2,3		
19	9,8	18,2	13,8	13,6	9	8	10	9,0	C	W	C	0,3	4,0	●
20	12,4	20,8	15,4	15,8	10	1	1	4,0	S	W	W	1,0		
21	12,4	22,4	19,0	17,8	4	5	1	3,3	W	W	SW	3,7		∇
22	12,0	21,0	15,2	15,7	4	9	10	7,7	W	SW	C	2,7		
23	5,6	23,2	15,0	14,4	0	0	0	0,0	C	SE	C	0,3		[*]
24	5,2	22,6	13,2	13,3	0	1	1	0,7	C	SE	C	0,7		[*]
25	3,4	22,0	16,0	13,8	0	4	0	1,3	C	SE	C	1,0		≡
26	6,2	21,0	15,8	14,2	4	8	4	5,3	C	SE	C	0,3		[*]
27	11,6	21,8	15,4	15,9	0	5	9	4,7	NW	NW	N	1,0		
28	4,6	9,4	5,6	6,1	5	8	5	6,0	NW	NW	N	3,0		
29	-1,2	8,0	0,6	1,9	0	5	0	1,7	C	N	C	0,7		
30	0,2	4,2	0,4	1,2	9	10	10	9,7	N	N	N	3,3	3,1	*
31	-5,8	0,4	-2,0	-2,7	3	4	1	2,7	NW	N	NW	3,0		
Átlag	7,5	18,8	13,1	12,9	4,2	4,6	4,3	4,4				1,2	10,7 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

23,2°C, 8-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-5,8°C, 31-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

3

Napi maximum: 4,0 mm, 30-án

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

5

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

1

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1897. november

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-2,4	1,2	-1,4	-1,3	5	10	9	8,0	N	E	SE	1,0		
2	-10,2	5,8	1,0	-1,2	1	9	8	6,0	C	E	C	0,7		
3	-1,4	5,0	2,2	1,6	10	10	10	10,0	NE	C	C	0,7		
4	-0,6	3,0	1,8	1,1	10	10	10	10,0	C	E	C	0,3	ny	*
5	0,0	2,8	0,0	0,5	10	9	10	9,7	NW	NW	NW	4,3	ny	* ∇
6	-5,0	1,0	-4,2	-3,3	10	5	0	5,0	W	N	NW	1,3	ny	*
7	-10,8	3,8	-2,6	-3,5	0	0	0	0,0	C	E	C	0,7		☒
8	-8,4	4,0	1,4	-1,1	10	6	9	8,3	C	C	SE	0,7		
9	-4,0	-1,4	-2,2	-2,8	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	8,8	*
10	-1,0	1,2	0,2	-0,2	10	10	10	10,0	C	S	C	0,3	3,4	≡ *
11	0,0	1,6	1,0	0,5	10	10	10	10,0	SE	SE	SE	1,7		
12	1,4	3,4	3,8	2,6	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
13	3,6	12,0	14,0	10,0	10	10	10	10,0	C	W	SW	1,3		≡
14	13,4	19,6	17,8	16,7	10	8	7	8,3	W	SE	S	5,7		∇
15	3,4	16,0	11,0	9,9	8	4	0	4,0	C	SW	C	1,0		
16	8,8	13,0	9,6	10,0	10	6	10	8,7	W	W	C	1,7		
17	5,8	9,4	8,4	7,6	9	7	0	5,3	W	NW	NW	4,0	1,5	● ∇
18	4,0	8,8	7,8	6,6	10	4	0	4,7	C	NW	NW	5,3	1,3	● ∇
19	3,8	11,8	8,4	7,7	6	5	10	7,0	NW	W	NW	2,0		
20	-1,0	12,6	6,8	5,9	3	6	7	5,3	C	SE	C	0,3		
21	3,8	7,8	6,2	5,6	10	8	10	9,3	C	NW	C	0,3		≡
22	5,2	7,4	7,8	6,6	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
23	6,8	9,4	6,2	7,0	5	10	10	8,3	N	C	C	0,3	4,2	●
24	5,0	7,2	5,0	5,3	10	10	10	10,0	N	NW	C	0,7	12,9	●
25	6,0	6,6	7,2	6,3	10	10	10	10,0	C	E	E	0,7		≡
26	6,8	9,2	9,0	8,1	10	10	8	9,3	NE	C	C	0,3		≡ ☒
27	5,0	9,4	7,0	6,8	4	8	10	7,3	C	C	C	0,0	1,8	●
28	4,6	5,4	3,6	4,1	10	10	10	10,0	NW	NW	C	2,7		
29	0,6	6,2	1,6	2,3	10	10	4	8,0	C	E	C	0,3		
30	-4,0	9,0	2,6	2,2	0	6	0	2,0	C	C	C	0,0		
31														
Átlag	1,3	7,1	4,7	4,1	8,0	8,0	7,4	7,8				1,3	33,9 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

19,6°C, 14-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-10,8°C, 7-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

7

Napi maximum: 12,9 mm, 24-én

Viharos napok száma:

4

Zivataros napok száma: 1

Ködös napok száma:

7

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

5

Jégeső: nem volt

26-án este ¾6-kor nagy dörgés és villámlás!

Meteorológiai észleletek Veszprém

1897. december

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	3,2	3,6	3,2	3,0	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
2	3,8	5,0	4,6	4,2	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
3	4,4	6,2	6,6	5,6	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	2,2	≡ ●
4	2,0	10,8	6,8	6,3	2	4	4	3,3	C	C	C	0,0		
5	2,6	7,2	4,4	4,4	3	10	10	7,7	C	C	C	0,0		≡
6	4,2	5,2	4,4	4,3	10	10	10	10,0	C	W	C	0,3		
7	3,0	3,8	4,4	3,5	10	10	10	10,0	C	C	SE	0,7		≡
8	4,0	8,2	4,8	5,3	10	8	10	9,3	C	C	C	0,0		
9	6,8	9,6	3,2	5,8	4	0	3	2,3	W	SE	SW	2,7		∇
10	4,0	10,2	3,2	5,2	5	0	2	2,3	C	C	C	0,0		
11	5,8	12,4	9,2	8,9	3	5	10	6,0	SW	SW	C	3,3		
12	4,4	6,4	3,2	4,2	8	3	4	5,0	NW	NW	NW	5,0	7,4	● ∇
13	0,8	3,2	1,4	1,5	6	10	10	8,7	C	S	W	1,0		
14	3,2	9,4	3,8	5,0	10	3	10	7,7	C	SW	C	0,3		
15	2,8	3,8	2,2	2,6	10	10	10	10,0	W	NW	NW	3,3	3,6	●
16	0,4	2,8	1,8	1,4	10	10	10	10,0	W	SW	SW	2,0		
17	2,0	2,0	-0,8	0,6	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,3		
18	-4,4	-0,8	-4,2	-3,5	3	8	3	4,7	NW	NW	NW	4,0		
19	-6,6	-3,6	-6,0	-5,8	3	0	0	1,0	NW	NW	NW	3,7		
20	-9,4	-4,4	-7,4	-7,4	2	0	0	0,7	N	N	N	2,0		
21	-12,6	-2,6	-8,0	-8,0	0	0	0	0,0	W	NW	NW	2,0		
22	-6,0	-2,0	-4,6	-4,5	10	7	4	7,0	W	NW	C	2,7		
23	-8,6	-4,4	-3,2	-5,4	0	0	0	0,0	C	NW	C	0,7		
24	-10,0	-3,2	-4,4	-6,0	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		≡
25	-7,6	-3,4	-5,0	-5,6	0	0	0	0,0	C	E	C	0,3		≡
26	-4,8	-2,0	-2,8	-3,4	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		≡
27	-5,0	0,4	0,0	-1,6	0	6	0	2,0	C	NE	C	0,3		≡
28	0,2	1,6	1,8	1,0	10	10	0	6,7	C	C	C	0,0	8,1	≡ ● *
29	1,4	3,4	2,0	2,0	10	2	0	4,0	W	SW	SW	1,7		≡
30	1,0	4,2	3,2	2,6	10	10	10	10,0	C	W	W	0,7	3,3	●
31	1,4	2,0	4,2	2,5	10	10	10	10,0	W	C	W	0,7	7,5	● *
Átlag	-0,4	3,1	1,0	0,9	6,1	5,7	5,5	5,8				1,3	32,1 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

12,4°C, 11-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-12,6°C, 21-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

6

Napi maximum: 8,1 mm, 28-án

Viharos napok száma:

2

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

11

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

2

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1892. január

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	5,2	5,4	4,0	4,4	10	10	10	10,0	NW	NW	W	3,0		
2	3,0	5,0	2,2	2,9	8	8	7	7,7	NW	NW	NW	2,3		
3	-4,0	2,2	-0,8	-1,2	0	0	0	0,0	C	SW	C	1,3		
4	-4,6	3,0	0,0	-0,8	0	4	0	1,3	C	W	C	0,3		
5	-2,0	2,0	0,8	0,0	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	1,5	*
6	-1,0	1,8	-4,0	-1,7	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	3,7	*
7	-6,0	1,0	-4,0	-3,4	10	10	10	10,0	C	SW	W	0,7		≡
8	-4,2	7,2	4,6	2,5	10	10	4	8,0	C	S	S	1,7		≡
9	1,2	1,4	2,2	1,4	8	10	10	9,3	C	C	C	0,0	3,4	●
10	-4,0	4,0	-2,6	-1,4	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,7	12,7	●*
11	-2,8	1,8	-2,8	-1,8	10	5	10	8,3	W	S	SW	1,0		
12	-2,6	-1,1	-2,8	-2,6	10	4	3	5,7	NW	NW	NW	4,7	8,5	*∇
13	-3,8	-0,8	-4,0	-3,3	0	5	10	5,0	C	C	C	0,0		
14	-4,2	-2,2	-2,4	-3,2	10	10	10	10,0	E	E	C	1,0	5,2	*
15	-1,6	4,0	-6,0	-2,1	10	10	10	10,0	C	NE	C	0,3	5,1	*
16	0,0	2,0	0,0	0,3	10	10	10	10,0	C	N	W	0,7	3,3	*
17	-1,0	2,0	-1,0	-0,4	10	10	10	10,0	NW	C	SW	0,7	2,1	*
18	-2,8	-1,2	-1,4	-2,1	10	10	10	10,0	E	E	E	1,0	2,6	*
19	-9,0	-4,8	-2,4	-5,3	8	6	5	6,3	NE	NE	C	1,0		
20	-22,6	-7,2	-7,4	-12,1	0	10	0	3,3	C	NE	C	1,0		
21	-20,0	-7,2	-5,6	-10,6	0	0	0	0,0	C	W	C	0,7		
22	-20,6	-6,6	-2,4	-9,2	0	0	0	0,0	C	C	SW	0,3		
23	-12,8	-7,2	-7,0	-9,1	10	10	10	10,0	C	N	C	0,3		
24	-4,0	3,0	0,8	-0,3	8	4	10	7,3	W	NW	NW	2,0		
25	-4,0	1,8	-0,8	-1,3	10	10	10	10,0	C	C	N	0,3		≡
26	0,0	1,6	-1,0	-0,3	10	6	4	6,7	NW	NW	NW	3,7		
27	-4,0	2,2	-6,0	-3,3	10	5	2	5,7	C	N	C	0,3		
28	-10,6	-6,7	-6,8	-8,2	10	10	10	10,0	C	N	C	0,3		≡
29	0,0	3,0	1,6	1,2	0	7	10	5,7	NW	SW	SW	3,7	2,0	*
30	5,2	8,0	3,0	4,8	10	3	3	5,3	W	NW	C	1,7	6,5	●
31	4,0	8,6	6,0	5,9	10	10	10	10,0	NW	W	W	3,3	0,8	●∇
Átlag	-4,3	0,8	-1,5	-1,9	7,5	7,3	7,0	7,3				1,3	57,4 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

8,6°C, 31-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-22,6°C, 20-án reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

13

Napi maximum: 12,7 mm, 10-én

Viharos napok száma:

2

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

4

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

10

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek

Veszprém

1892. február

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	2,2	5,4	2,8	2,9	4	8	2	4,7	NW	SW	S	3,3		
2	3,6	6,2	4,0	4,0	8	10	10	9,3	W	W	S	4,0		
3	1,4	2,0	4,0	2,2	10	10	10	10,0	N	N	NW	1,0	16,4	•*
4	1,0	2,6	2,0	1,4	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	4,3	4,0	•
5	4,0	4,2	1,2	2,4	10	5	10	8,3	NW	SW	SW	3,7		
6	-4,0	3,2	0,8	-0,4	4	5	10	6,3	W	W	W	3,3	4,2	*
7	-4,0	4,0	1,0	-0,1	3	3	10	5,3	NW	NW	NW	3,0		∇
8	0,0	2,6	2,2	1,2	10	10	10	10,0	S	SW	C	0,7	6,2	*
9	3,0	-0,8	-2,2	-0,8	10	8	8	8,7	NW	NW	NW	4,0	0,6	•∇
10	-4,8	-1,4	-3,8	-3,9	3	8	2	4,3	NW	N	NW	3,3		
11	-6,8	-0,6	-0,8	-3,0	0	6	10	5,3	NW	NW	W	1,3		
12	1,4	2,0	1,8	1,3	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,3	0,8	•
13	4,6	2,2	-0,6	1,3	10	8	3	7,0	NW	NW	NW	6,0		∇
14	-2,8	-1,0	-3,2	-2,9	3	6	5	4,7	NW	NW	NW	5,3	ny	*∇
15	-4,8	-1,4	-3,6	-3,8	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
16	-4,6	-3,2	-3,2	-4,1	10	10	10	10,0	C	E	SE	1,3		
17	-5,8	-3,6	-2,4	-4,2	10	10	10	10,0	E	E	C	0,7	ny	*
18	-4,2	-2,8	-5,0	-4,6	10	8	0	6,0	NW	NW	C	3,7	11,1	•∇
19	-7,8	0,8	0,0	-2,5	2	10	10	7,3	E	E	NE	1,3		
20	0,0	7,2	2,4	2,6	10	6	6	7,3	NE	C	C	0,3		
21	0,8	8,0	5,0	4,2	8	10	5	7,7	C	NE	NE	1,0		
22	0,0	4,2	5,0	2,8	10	10	10	10,0	E	SE	E	2,7		
23	-1,0	6,0	3,0	2,2	4	3	0	2,3	E	SE	C	2,0		
24	-4,6	6,8	2,2	1,1	0	0	0	0,0	C	SE	C	0,3		
25	-4,6	6,6	2,2	1,0	0	2	0	0,7	C	SE	C	0,3		
26	-5,4	3,8	2,0	-0,1	2	10	8	6,7	C	E	E	1,3		
27	-1,4	3,4	1,4	0,7	8	10	10	9,3	NE	E	C	1,0	ny	*
28	0,2	3,6	0,4	0,8	10	10	10	10,0	C	SW	C	0,3	6,0	•*
29	0,0	3,2	2,8	1,6	10	10	10	10,0	C	C	N	0,3	5,2	•*
30														
31														
Átlag	-1,5	2,5	0,7	0,1	6,9	7,8	7,2	7,3				2,1	54,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

8,0°C, 21-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-7,8°C, 19-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

9

Napi maximum: 16,4 mm, 3-án

Viharos napok száma:

5

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

8

Jégeső: nem volt

Meteorológiai észleletek Veszprém

1892. március

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	0,4	6,6	4,8	3,2	10	10	10	10,0	C	W	C	0,3		
2	-2,4	0,4	-2,8	-2,6	10	10	10	10,0	E	NE	NE	1,0	3,1	*
3	-6,6	-3,8	-5,4	-6,1	10	10	10	10,0	C	N	N	2,0	4,6	*
4	-10,0	-5,0	-5,6	-7,5	8	4	10	7,3	NW	NW	NW	5,0	1,2	•
5	-7,0	-4,0	-5,4	-6,3	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	4,3		
6	-9,0	-2,8	-5,2	-6,4	5	6	0	3,7	NW	NW	NW	2,3		
7	-11,0	-3,2	-7,0	-7,9	0	0	0	0,0	C	NW	C	0,3		
8	-9,4	-0,8	-6,0	-6,3	10	8	0	6,0	C	NW	C	1,3		
9	-10,6	-2,0	-4,6	-6,4	0	3	2	1,7	C	SE	SE	1,3		
10	-3,6	0,4	0,4	-1,6	10	10	10	10,0	E	E	C	1,3	1,7	*
11					10	10	10	10,0	S	NW	C	1,0	4,2	*
12													1,1	*
13													4,4	*
14														
15													19,2	•
16	-4,0	3,6	2,4	0,1	6	10	10	8,7	NW	NW	NW	2,3		
17	0,2	5,2	1,8	1,5	10	8	6	8,0	NW	NW	NW	4,7		
18	2,0	8,6	3,8	3,9	4	6	0	3,3	NW	E	C	1,7		
19	1,0	6,2	4,0	3,0	6	10	10	8,7	N	E	E	1,3		
20	1,4	8,2	5,4	4,2	6	5	0	3,7	NE	NE	E	1,3		
21	-1,0	13,0	5,0	4,8	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
22	-2,6	15,4	6,2	5,5	0	0	0	0,0	C	E	C	0,3		
23	0,0	15,4	7,8	6,9	0	3	6	3,0	C	NW	C	1,3		
24	2,2	10,2	3,2	4,1	7	6	0	4,3	NW	NW	C	2,7		
25	-0,2	15,2	8,0	6,9	0	0	0	0,0	C	W	C	1,0		
26	3,0	12,4	12,4	8,8	0	6	10	5,3	C	SW	SW	2,7		
27	8,8	18,4	13,4	12,7	5	5	10	6,7	SW	SW	SW	3,7		
28	10,0	14,8	15,4	12,8	8	6	10	8,0	SW	SW	SW	2,0		
29	11,0	20,4	14,0	14,2	4	3	2	3,0	SW	S	C	1,7		
30	7,8	14,4	7,0	8,6	10	8	10	9,3	NW	NW	NW	3,7		
31	1,4	14,0	7,2	6,7	10	0	2	4,0	W	C	C	1,7		
Átlag	-1,1	7,0	3,1	2,2	5,9	5,8	5,5	5,7				1,9	39,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

20,4°C, 29-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-11,0°C, 7-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

8

Napi maximum: 19,2 mm, 15-én

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

6

Jégeső: nem volt

1892. április

Az eredeti észlelőív hiányzik

*Magyarország időjárása 1892. április havában.*¹⁶¹ Március két utolsó hetének verőfényes és enyhe időjárása április első napjaiban folytatódott. Az esőnek a hiánya, amely körülbelül március 17-ikétől április 13-ikáig volt érezhető, e hosszú időtartamnak határozott száraz jellemet adott. Az első 8 napon a szárazsággal magas hőmérséklet is párosult, 9-ikén azonban néhány napig tartó érzékeny lehülés állott be. A hó 13-ikán nedves időszak vette kezdetét, amely kevés megszakítással a hó végéig tartott. Ez időben az ország minden részén voltak lecsapódások, még pedig a 19–21-ike közötti hideg időben sok helyütt hó alakjában. Egészben április hóban két időszakot, t. i. kezdetétől 13-ikáig száraz, attól fogva pedig a hó végéig többé-kevésbé esős időszakot lehet megkülönböztetni.

Az idei áprilisként hőmérséklete csak néhány tizedfokkal múlta felül az utolsó 20 esztendő átlagos értékét. A hőmérséklet menetére nézve megjegyezhetjük, hogy a 4-ik és 5-ik pentádban¹⁶² van 2–3 °C-ig terjedő melegségihiány, a többi pentádok ellenben mind melegebbek voltak. (...) A hőmérő legmagasabb állását nyugoton 6-ika, keleten 30-ika körül érte el, legalacsonyabbra süllyedt 10-ike és 21-ike körül.

A csapadék mennyisége délnyugoton (...) volt nagyobb a rendesnél. Csapadékos nap több volt ugyan ez idén, de jelentékenyebb 24 órás lecsapódások nem igen fordultak elő. (Balatonfüreden 10 csapadékos nappól 2 volt havas.) Zivatarok nagyobb számban fordultak elő 14-én és 15-ikén. Élénkebb, helyenként viharos légáramlásokat kiváltképpen észak-nyugoti irányból 9-ike és 21-ike körül tapasztaltak.

RÓNA ZSIGMOND

¹⁶¹ TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY, 24. kötet, 274. füzet. 1892. június, 329 – 330. oldal.
[Elektronikus Periodika Archívum]

¹⁶² Pentád (görög) = a meteorológiában használatos ötnapi időköz, amely alkalmas valamely időjárás elem évi menetének feltüntetésére.

Meteorológiai észleletek**Veszprém****1892. május****Nagy Iván**

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	12,2	11,8	12,2	11,4	10	10	10	10,0	C	NW	E	0,7	7,4	● ☉
2	10,0	15,0	9,0	10,3	10	8	4	7,3	C	W	C	0,7		
3	6,8	16,2	12,4	11,2	10	8	3	7,0	C	E	NE	1,0		≡
4	12,2	17,6	14,4	14,0	6	8	10	8,0	E	SW	SW	2,3		
5	10,6	20,6	13,6	14,1	0	7	3	3,3	SW	SW	C	0,7		
6	15,8	16,8	4,6	10,7	8	6	10	8,0	C	SW	NW	2,3	3,9	● ☉
7	5,0	9,0	8,8	7,1	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	1,7	0,3	●
8	6,6	10,0	11,0	8,7	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	1,0	4,0	●
9	9,2	16,4	12,0	11,8	10	8	6	8,0	NW	NW	SW	2,0	1,3	●
10	10,0	20,2	14,8	14,3	10	8	6	8,0	E	NE	NE	2,7	12,3	●
11	12,8	17,6	14,8	14,3	10	10	10	10,0	C	N	C	0,3	3,4	●
12	11,0	20,4	15,0	14,7	10	8	10	9,3	C	NE	C	0,3	7,7	● ☉
13	12,2	18,2	13,2	13,7	8	6	10	8,0	NW	NW	E	1,3	2,6	●
14	7,8	19,4	15,8	13,8	6	5	8	6,3	C	C	C	0,0		
15	10,4	23,2	17,4	16,4	4	7	8	6,3	C	SW	C	0,7		
16	17,2	22,4	16,6	17,8	4	8	3	5,0	C	NW	SE	2,0		
17	14,2	19,4	11,2	13,8	10	10	10	10,0	C	C	NW	1,0	3,2	●
18	10,0	15,0	9,2	10,4	10	8	2	6,7	NW	NW	NW	3,7	16,6	●
19	7,6	15,4	11,2	10,7	2	6	2	3,3	NW	NW	S	1,7		
20	9,8	16,8	13,6	12,7	5	2	0	2,3	NW	NW	C	2,0		
21	12,0	18,6	11,8	13,1	4	6	4	4,7	SW	NW	NW	2,3	9,7	● ☉
22	12,0	17,0	14,8	13,9	3	8	6	5,7	NW	SW	C	1,3		
23	8,0	21,8	16,6	14,9	3	6	10	6,3	C	C	C	0,0		
24	15,0	23,2	16,0	17,1	8	8	6	7,3	C	S	C	0,7		
25	15,0	25,0	19,4	19,1	0	6	4	3,3	C	NW	C	0,7		
26	13,8	27,4	22,2	20,6	0	2	2	1,3	C	S	S	0,7		
27	10,2	29,8	29,0	23,1	1	3	0	1,3	C	S	C	0,7		
28	15,0	30,2	20,4	21,0	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
29	13,0	30,2	25,0	22,3	0	0	0	0,0	C	S	C	0,3		
30	12,2	31,0	21,8	21,0	2	1	4	2,3	C	NW	C	0,3		
31	22,0	28,8	22,6	23,5	0	6	10	5,3	C	NW	S	0,7	ny	☉
Átlag	11,6	20,1	15,2	14,9	5,6	6,4	5,8	6,0				1,2	72,4 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

31,0°C, 30-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

4,6°C, 6-án este 7 órakor

Csapadékos napok száma

12Napi maximum: **16,6 mm**, 18-án

Viharos napok száma:

0Zivataros napok száma: **5**

Ködös napok száma:

1Távoli villámlás: **0**

Havazásos napok száma

0Jégeső: **nem volt**

Meteorológiai észleletek Veszprém

1892. június

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	19,2	24,0	16,6	19,3	0	10	10	6,7	C	E	C	0,3	13,9	• ☼
2	16,2	19,2	17,6	17,4	10	10	5	8,3	NW	NW	C	1,0	0,6	•
3	19,0	28,6	19,8	21,9	0	4	10	4,7	C	S	C	0,3		
4	15,0	28,0	20,4	20,8	8	4	10	7,3	C	S	C	0,7		
5	18,6	21,8	16,4	18,4	8	10	2	6,7	NW	NW	C	2,0		
6	14,4	16,0	13,0	14,1	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,3	8,1	•
7	12,2	13,8	10,0	11,5	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	4,0	1,1	• ☼
8	11,2	15,8	14,8	13,8	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	6,6	•
9	13,2	20,6	14,8	15,8	10	8	3	7,0	C	N	C	0,7		
10	15,2	23,0	17,8	18,3	2	4	3	3,0	W	NW	C	1,0		
11	18,8	20,4	19,0	19,1	0	0	0	0,0	W	C	C	0,3		
12	19,2	29,8	19,2	22,1	0	2	5	2,3	C	S	C	0,7		
13	15,0	28,4	22,0	21,6	0	3	10	4,3	C	SE	C	0,7		
14	18,2	23,0	18,2	19,4	10	8	10	9,3	NW	C	C	0,3		
15	17,2	28,4	21,6	22,1	8	8	10	8,7	E	S	C	0,7	4,6	• ☼
16	17,0	26,0	15,4	18,7	0	8	6	4,7	C	E	NW	1,0	14,5	• ☼
17	18,4	20,8	15,4	17,6	5	6	10	7,0	W	W	NW	2,0		
18	12,8	18,0	15,0	15,0	8	7	2	5,7	NW	NW	C	1,3		
19	18,0	22,4	17,8	19,0	1	4	10	5,0	C	NW	C	0,3		
20	15,0	17,8	17,4	16,6	10	7	8	8,3	C	C	C	0,0	14,0	•
21	14,8	24,4	19,4	19,3	10	4	2	5,3	C	C	C	0,0	1,0	•
22	14,2	25,0	19,4	19,3	0	6	3	3,0	C	C	C	0,0		
23	12,0	28,4	21,4	20,5	0	2	4	2,0	C	S	S	1,0		
24	22,0	21,8	16,8	19,5	10	10	10	10,0	NW	C	C	1,0		
25	16,8	21,0	15,2	17,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	3,6	•
26	15,0	24,2	18,0	18,7	7	4	8	6,3	NW	NW	W	1,7		
27	16,0	23,4	20,4	19,8	4	4	3	3,7	NW	NW	NW	1,7		
28	16,4	27,9	19,2	20,7	0	6	0	2,0	C	NW	C	0,3		
29	24,8	29,9	22,2	25,0	0	4	0	1,3	C	S	C	0,3		
30	23,8	29,2	15,0	21,5	8	10	10	9,3	NW	NW	NW	2,3	2,8	•
31														
Átlag	16,7	23,4	17,6	18,8	5,3	6,4	6,5	6,1				1,0	70,8 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

29,9°C, 29-én délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

10,0°C, 7-én este 8 óraker

Csapadékos napok száma

11

Napi maximum: 14,5 mm, 16-án

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1892. július

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	13,2	16,0	11,0	12,9	10	10	0	6,7	NW	NW	C	2,0		
2	8,0	21,4	16,2	15,2	2	5	0	2,3	C	NW	C	0,3		
3	11,8	27,0	17,0	18,2	0	5	0	1,7	C	S	C	0,3		
4	10,0	29,8	19,0	19,4	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
5	19,6	28,0	18,2	21,3	0	8	10	6,0	C	NW	NW	1,0		
6	20,8	29,0	19,0	22,3	0	2	10	4,0	NW	W	NW	4,0	3,1	● ∇
7	16,0	24,0	20,2	19,9	0	6	0	2,0	NW	NW	S	2,3	3,4	●
8	14,8	31,6	20,4	21,9	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
9	23,4	28,4	20,4	23,4	4	2	2	2,7	NW	NW	C	1,0		
10	24,2	31,2	22,0	25,2	8	8	6	7,3	W	W	C	0,7		
11	24,0	27,0	21,8	23,8	2	3	10	5,0	C	W	NW	1,0		
12	20,4	30,2	21,4	23,5	3	5	1	3,0	C	C	C	0,0	0,8	●
13	16,4	25,2	18,2	19,6	10	10	6	8,7	C	S	C	0,3		
14	17,8	24,0	16,8	19,0	2	8	2	4,0	W	W	C	0,7		
15	14,8	19,8	18,8	17,8	10	10	7	9,0	W	NW	NW	1,7		
16	16,8	24,0	16,0	18,4	10	6	0	5,3	NW	NW	C	2,0		
17	19,8	29,0	22,4	23,4	0	6	8	4,7	C	S	S	1,7		
18	19,2	28,0	15,4	20,0	10	8	10	9,3	S	S	NW	3,7	6,6	● ☉ ∇
19	14,2	21,4	14,2	16,1	10	3	0	4,3	NW	NW	C	3,3		∇
20	11,4	23,8	18,8	17,9	8	7	10	8,3	C	E	S	0,7		
21	13,0	22,4	15,4	16,6	8	10	10	9,3	E	E	C	1,0	5,9	●
22	15,8	19,8	20,4	18,7	10	10	10	10,0	NE	NE	NW	2,0	5,4	●
23	16,0	25,0	20,0	20,1	8	5	3	5,3	NW	NW	NW	4,3		
24	17,2	25,0	17,8	19,6	4	3	0	2,3	NW	NW	C	4,0		∇
25	13,6	20,4	15,0	16,0	1	10	2	4,3	NW	NW	NW	3,7		∇
26	13,2	21,8	16,0	16,7	10	4	7	7,0	NW	NW	NW	4,3		∇
27	14,2	24,2	19,4	19,1	4	0	0	1,3	NW	NW	NW	3,7		∇
28	9,8	27,0	20,4	19,1	0	4	5	3,0	C	S	C	0,7		
29	19,8	29,4	21,4	23,1	0	8	8	5,3	E	E	C	1,0		
30	13,8	30,0	22,4	21,9	0	4	4	2,7	C	S	C	0,7		
31	17,0	29,4	24,4	23,5	4	10	10	8,0	C	S	C	0,7		
Átlag	16,1	25,6	18,7	19,8	4,5	5,8	4,5	4,9				1,7	25,2 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

31,6°C, 8-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

8,0°C, 2-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

6

Napi maximum: 6,6 mm, 18-án

Viharos napok száma:

7

Zivataros napok száma: 1

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések

Veszprém

1892. augusztus

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	18,2	23,2	18,8	19,9	10	10	8	9,3	C	NW	C	0,3	13,2	• ☽
2	14,8	28,8	21,0	21,5	3	10	10	7,7	C	C	NW	0,7		
3	14,8	15,8	15,2	15,3	10	10	8	9,3	NW	NW	NW	5,0	41,2	•
4	14,2	21,6	15,2	16,8	2	4	2	2,7	N	N	C	3,0		
5	12,6	18,8	14,8	15,4	2	10	0	4,0	C	C	C	0,0		
6	10,0	24,4	18,4	17,7	0	6	0	2,0	C	S	C	0,3		
7	11,8	25,0	20,4	19,3	10	4	2	5,3	C	NW	C	0,7		
8	17,0	30,0	20,4	22,2	0	3	6	3,0	C	NW	C	0,3		
9	16,8	19,6	22,0	19,8	2	3	3	2,7	C	S	SW	1,0		
10	15,2	30,0	18,4	20,9	0	5	8	4,3	C	W	C	0,7		
11	19,8	22,4	19,0	20,3	8	10	10	9,3	NW	NW	NW	2,0	2,4	• ☽
12	13,0	21,8	15,0	16,4	10	6	1	5,7	E	C	NW	0,7	2,1	•
13	11,0	26,6	17,0	18,1	0	3	0	1,0	C	S	C	0,3		
14	16,0	28,0	19,0	20,8	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
15	21,2	30,2	20,9	23,7	0	0	0	0,0	C	SW	C	0,7		
16	18,0	33,0	23,4	24,7	0	4	0	1,3	C	NW	C	0,7		
17	22,4	35,4	26,8	28,1	0	0	0	0,0	C	W	W	0,7		
18	18,8	37,0	25,0	26,7	0	0	0	0,0	C	SW	C	0,7		
19	17,8	36,8	18,0	23,5	0	0	0	0,0	C	S	S	1,0		
20	20,2	37,2	19,8	25,0	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
21	16,4	37,3	26,0	26,5	0	4	2	2,0	C	S	C	0,3	1,7	•
22	21,4	35,2	25,0	27,0	4	5	8	5,7	C	C	C	0,0		☽
23	21,6	33,0	24,2	26,0	0	4	2	2,0	C	S	C	0,3		☽
24	18,4	30,2	25,0	24,6	8	0	0	2,7	C	S	C	0,3		
25	13,6	32,2	25,0	23,8	0	2	1	1,0	C	S	S	2,0		
26	18,0	25,2	17,8	20,0	10	3	8	7,0	NE	C	C	0,3	2,2	•
27	15,2	25,2	17,0	18,9	3	3	5	3,7	NW	N	C	1,3		
28	15,0	29,0	16,0	19,5	0	1	0	0,3	C	S	C	0,3		
29	12,0	30,4	20,4	20,9	0	0	0	0,0	C	W	C	0,3		
30	13,8	31,8	22,2	22,6	4	0	0	1,3	C	S	C	0,3		
31	11,0	32,2	23,8	22,5	0	2	0	0,7	C	S	S	1,0		
Átlag	16,1	28,6	20,4	21,6	2,8	3,6	2,7	3,0				0,8	62,8 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

37,3°C, 21-én délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

10,0°C, 6-án reggel 6 óraker

Csapadékos napok száma

6

Napi maximum: **41,2 mm**, 3-án

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: **1**

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: **3**

Havazásos napok száma

0

Jégeső: **nem volt**

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1892. szeptember

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	19,0	32,0	20,4	23,1	0	2	3	1,7	NW	C	NW	2,3		
2	12,8	24,4	17,0	17,7	1	0	0	0,3	C	N	C	0,7		
3	12,0	28,0	21,0	20,1	0	0	0	0,0	C	S	S	1,0		
4	18,2	32,2	14,2	20,3	6	6	8	6,7	C	S	NW	2,7		
5	11,8	14,0	13,0	12,7	10	10	10	10,0	NW	NW	C	2,3	7,4	• ^{1/2}
6	13,0	13,4	12,6	12,7	10	10	10	10,0	C	NW	C	0,3	21,2	•
7	10,0	21,0	14,0	14,6	8	8	8	8,0	C	C	C	0,0	2,6	•
8	13,0	20,2	15,0	15,7	4	8	2	4,7	W	C	S	1,3		
9	8,2	20,0	16,4	14,8	4	8	10	7,3	C	S	C	0,7		
10	13,0	15,0	12,0	12,9	10	10	4	8,0	C	NW	NW	1,3	11,8	•
11	13,0	21,8	17,2	17,0	6	4	1	3,7	NW	NW	NW	3,0		
12	13,6	22,2	15,2	16,5	0	2	2	1,3	NW	NW	C	1,3		
13	10,2	25,4	16,8	17,1	0	2	1	1,0	C	S	C	0,3		
14	12,0	27,4	18,0	18,7	0	4	0	1,3	C	S	C	0,3		
15	12,4	29,0	19,6	20,0	2	0	0	0,7	C	S	C	0,3		
16	13,4	29,8	20,2	20,7	0	2	0	0,7	C	S	C	0,7		
17	11,0	29,4	19,0	19,4	0	0	0	0,0	C	S	C	0,3		
18	18,4	21,8	16,2	18,2	3	7	8	6,0	NW	NW	NW	4,0		
19	11,0	23,0	14,0	15,5	1	0	0	0,3	W	C	C	0,7		
20	9,0	25,2	14,2	15,6	0	0	0	0,0	C	W	C	0,3		
21	10,0	26,8	17,2	17,6	8	0	1	3,0	C	W	C	0,3		
22	11,4	27,2	18,2	18,6	6	6	6	6,0	C	S	C	0,3		
23	9,8	28,4	19,0	18,8	8	6	6	6,7	C	S	C	0,3		
24	18,8	19,8	17,2	18,1	10	10	6	8,7	C	C	C	0,0	12,0	• ^{1/2}
25	13,8	23,8	17,0	17,8	8	6	3	5,7	C	C	C	0,0		
26	10,0	26,2	18,0	17,8	0	3	2	1,7	C	C	C	0,0		
27	10,4	26,4	18,0	18,0	0	3	2	1,7	C	S	C	0,3		
28	9,0	27,4	17,2	17,5	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
29	9,0	26,0	18,8	17,8	0	2	0	0,7	C	S	C	0,7		
30	12,0	25,0	20,2	18,9	0	7	5	4,0	C	W	W	1,3		
31														
Átlag	12,3	24,4	16,9	17,5	3,5	4,2	3,3	3,7				0,9	55,0 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

32,2°C, 4-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

8,2°C, 9-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 21,2 mm, 6-án

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 2

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1892. október

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	11,4	25,8	20,0	18,8	7	7	6	6,7	C	S	S	1,0		
2	9,2	25,0	19,2	17,6	0	8	10	6,0	C	S	W	1,3		
3	16,0	16,2	14,0	14,8	10	8	10	9,3	C	NW	NW	2,3	6,3	●
4	10,2	21,4	12,8	14,2	8	3	10	7,0	W	C	C	0,3		
5	22,2	21,0	15,8	18,8	8	8	7	7,7	C	S	S	1,3		
6	14,2	22,2	19,4	18,3	2	8	10	6,7	S	S	S	2,7		
7	16,4	20,8	17,4	17,7	10	8	10	9,3	C	S	C	0,3	12,3	●
8	9,8	21,6	16,0	15,4	0	7	6	4,3	C	S	S	1,7		
9	18,2	17,4	13,4	15,6	3	8	10	7,0	C	C	C	0,0		
10	6,0	19,4	11,8	11,9	2	3	0	1,7	C	SW	C	0,7		↙
11	5,0	21,2	15,0	13,5	3	3	6	4,0	C	S	C	0,7		↙
12	6,6	17,4	12,4	11,8	5	7	10	7,3	C	S	C	0,3	13,2	●
13	11,0	20,8	16,4	15,7	10	3	4	5,7	C	S	W	1,0	1,9	≡●
14	5,0	22,0	14,8	13,7	3	2	1	2,0	C	S	C	0,3		
15	11,4	15,4	15,2	13,8	10	10	10	10,0	S	C	C	0,3	3,6	≡●
16	10,8	17,8	12,2	13,0	10	3	2	5,0	C	S	C	0,7		↙
17	10,8	18,8	14,0	14,1	8	10	10	9,3	SW	SW	NW	3,0	6,1	●
18	7,0	12,4	8,0	8,6	3	5	4	4,0	NW	NW	NW	2,7	3,6	●
19	3,8	9,8	6,4	6,2	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	1,3		
20	4,0	4,8	1,4	2,8	10	10	10	10,0	E	NW	NE	3,3	11,4	●*
21	0,2	6,4	6,0	4,0	2	10	10	7,3	C	C	E	1,0		
22	3,0	3,0	4,0	3,0	10	10	10	10,0	N	N	N	2,7	29,2	●*
23	4,0	4,8	4,4	4,0	10	10	10	10,0	W	S	C	0,7	4,9	●
24	4,8	7,0	6,6	5,8	10	10	10	10,0	S	C	C	0,3		≡
25	4,8	12,2	8,6	8,2	8	3	10	7,0	W	W	S	1,3		
26	10,8	15,0	4,2	8,9	10	8	10	9,3	SW	SW	NW	3,0	29,0	●
27	0,0	8,2	2,0	2,8	0	0	1	0,3	NW	C	C	0,3		
28	-0,5	7,4	3,4	3,0	0	1	0	0,3	S	S	C	1,0		
29	-0,2	10,8	5,8	5,1	10	4	3	5,7	C	S	C	0,3		
30	3,2	14,8	4,2	6,6	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		≡
31	-0,4	12,4	8,8	6,8	0	4	2	2,0	C	S	C	0,7		
Átlag	7,7	15,3	10,8	10,8	5,9	6,2	6,8	6,3				1,2	121,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

25,8°C, 1-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-0,5°C, 28-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

11

Napi maximum: 29,2 mm, 22-én

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

4

Távoli villámlás: 3

Havazásos napok száma

2

Jégeső: nem volt

1892. november

Az eredeti észlelőív hiányzik

Magyarország időjárása 1892. november havában.¹⁶³ Ez évi november a hidegek közé számítható. Jóllehet első dekádja¹⁶⁴ igen enyhe volt és hőmérsékletében közel 4 °C-nyi melegségtöbblet mutatkozott, a második már határozottan hűvösnek, a harmadik pedig már éppenséggel hidegnek mondható, amennyiben e hó utolsó napjai rendkívüli hidragségekkel tündek ki; így nevezetesen az ötödik pentádban¹⁶⁵ a melegség hiány 6 °C-ra, az utolsóban pedig 8–9 fokra rúgott. Egészben tehát a havi középérték 1–2 fokkal maradt a normális értéken alul. A hőmérséklet menetében elég szabályos folytonos csökkenés mutatkozik ugyan, de azáltal, hogy a hónap eleje túlságosan enyhe, vége pedig túlságosan hideg volt, a hőmérsékleti változás jóval túllépte ama határokat, melyeken belül a novemberi hőmérséklet rendszeren ingadozni szokott.

A hónap csapadékviszonyait vizsgálva azt találjuk, hogy a borult és ködös napok nagy száma mellett a csapadékösszeg és a csapadékos napok mélyen alatta maradtak az átlagos értéknek. Feltűnő továbbá, hogy jelentékeny napi csapadék csak elvétve fordult elő, és túlnyomóan kisebb, 5 mm-en aluli csapadékot mértek, sőt egyes helyeken mérhető csapadék egyáltalán nem esett. Alakjára nézve a csapadék az első két pentádban kizárólag eső, a harmadikban eső és szórványosan havas eső, azontúl pedig jobbára hó volt, mint az különben a hőmérséklet menetével is megegyezik. (...) Általában a csapadékmennyiség és a csapadékos napok száma nyugotról keletre tanúsít relatív növekedést.

RÓNA ZSIGMOND

¹⁶³ TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY, 25. kötet 281 füzet. 1893. január. 50 – 51. oldal. [Elektronikus Periodika Archívum]

¹⁶⁴ Dekád = tíz napos időköz.

¹⁶⁵ Pentád = öt napos időköz

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1892. december

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	0,2	4,4	1,2	1,6	10	0	0	3,3	C	NW	C	0,3		
2	-4,2	2,2	-1,0	-1,3	10	0	10	6,7	W	NW	NW	2,3		
3	-1,8	1,8	-5,2	-2,4	0	2	0	0,7	NW	W	C	1,0		
4	-1,4	-2,0	-3,2	-2,6	10	10	10	10,0	W	E	E	1,7		
5	-4,2	-1,4	1,0	-1,5	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	5,3		▽
6	-2,4	-0,4	-0,2	-1,2	10	10	0	6,7	NW	NW	NW	5,3		▽
7	-1,4	0,4	-3,0	-1,8	10	10	0	6,7	NW	NW	C	4,3		▽
8	-6,8	0,2	-6,2	-4,8	4	0	0	1,3	C	C	C	0,0		
9	-6,8	-2,2	-7,0	-5,8	10	0	0	3,3	C	C	C	0,0		
10	-12,0	-11,2	-2,0	-7,9	10	10	0	6,7	E	E	C	0,7		
11	-3,8	-1,4	-2,4	-2,8	10	10	10	10,0	C	C	NW	0,3	2,9	*
12	-5,0	0,0	-5,4	-4,0	10	0	0	3,3	SW	SW	C	0,7		
13	2,4	6,0	4,0	3,8	8	10	10	9,3	S	S	W	2,0		
14	2,8	3,6	2,6	2,7	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	1,0		
15	-0,4	4,0	1,6	1,4	10	10	10	10,0	NW	W	C	1,0		
16	0,0	7,2	4,8	3,8	0	6	2	2,7	NW	NW	NW	4,0		
17	1,8	6,2	4,0	3,7	0	3	4	2,3	NW	NW	C	1,3		
18	1,4	9,6	1,4	3,5	2	0	0	0,7	C	C	C	0,0		
19	1,0	10,8	0,0	3,2	6	6	0	4,0	C	C	C	0,0		
20	2,8	7,2	0,8	3,0	0	0	2	0,7	C	W	C	0,7		
21	-2,0	6,4	-1,4	0,4	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
22	-7,0	3,2	-0,8	-1,7	0	10	10	6,7	C	W	C	0,3		
23	-1,8	0,0	-3,4	-2,2	10	3	0	4,3	C	NW	C	0,3		
24	-9,0	-3,4	-9,8	-8,0	10	4	0	4,7	C	C	C	0,0		
25	-16,0	-2,0	-12,0	-10,5	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
26	-17,4	-6,4	-13,0	-12,6	8	2	0	3,3	C	E	C	0,3		
27	-16,2	-5,8	-11,0	-11,3	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
28	-15,0	-2,2	-11,4	-10,0	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
29	-15,2	-6,6	-9,0	-10,4	10	10	10	10,0	C	S	E	1,0		≡
30	-11,2	-9,4	-9,0	-10,0	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	ny	*
31	-8,0	-6,6	-7,2	-7,5	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	ny	*
Átlag	-5,1	0,4	-3,3	-3,0	6,4	5,0	3,8	5,1				1,1	2,9 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

10,8°C, 19-én délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

-17,4°C, 26-án reggel 7 óraker

Csapadékos napok száma

1

Napi maximum: 2,9 mm, 11-én

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

3

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. január

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-11,0	-6,0	-8,0	-8,6	5	6	10	7,0	W	W	W	1,0		
2	-9,6	-7,8	-8,4	-8,9	10	10	10	10,0	E	E	NW	1,3	0,6	*
3	-9,0	-6,2	-8,0	-8,0	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,7	2,0	* √
4	-9,2	-6,6	-7,2	-7,9	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,0	1,4	* √
5	-4,4	-3,8	-3,0	-3,9	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,0		
6	-3,6	0,4	-2,2	-2,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
7	-6,2	-2,4	-5,2	-5,0	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
8	-8,7	-7,6	-10,0	-9,2	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
9	-17,2	-7,2	-13,2	-12,9	0	0	4	1,3	C	C	C	0,0		≡
10	-16,0	-11,6	-8,2	-11,7	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
11	-5,2	-4,0	-7,8	-6,2	10	8	2	6,7	C	NW	NW	2,0	1,5	*
12	-12,0	-8,0	-13,0	-11,5	4	0	0	1,3	N	N	N	2,0		
13	-15,4	-12,0	-13,0	-13,7	3	0	0	1,0	NW	NW	NW	3,0		
14	-16,0	-10,0	-12,2	-12,9	8	10	0	6,0	NW	NW	SE	1,7		
15	-16,4	-12,4	-12,0	-13,7	6	10	10	8,7	E	E	E	1,3		
16	-16,6	-11,0	-10,0	-12,5	10	10	10	10,0	NW	E	C	1,0	2,5	*
17	-10,2	-8,0	-10,6	-10,0	10	10	10	10,0	N	N	NW	2,7	2,8	*
18	-11,4	-9,0	-8,8	-9,9	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,0	1,6	* √
19	-10,2	-7,0	-9,2	-9,1	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	1,3	2,2	*
20	-16,4	-9,8	-15,2	-14,3	5	4	0	3,0	C	C	C	0,0	1,2	*
21	-9,4	-2,4	-6,2	-6,3	10	4	2	5,3	W	NW	NW	3,3		
22	-7,0	-3,8	-6,2	-6,0	4	10	4	6,0	NW	NW	NW	4,3		
23	-7,6	-3,0	-14,6	-9,5	10	3	2	5,0	NW	NW	C	1,7		
24	-13,0	-6,0	-7,8	-9,1	4	8	10	7,3	NW	NW	C	2,0		
25	-9,0	-10,0	-13,8	-11,6	10	10	10	10,0	E	E	E	1,0	13,4	*
26	0,2	3,8	-0,4	0,7	10	3	10	7,7	NW	NW	C	1,7		
27	-9,4	-6,0	-7,4	-7,9	10	10	10	10,0	C	C	E	0,3		≡
28	-21,4	-8,2	-19,4	-17,0	0	0	10	3,3	C	C	C	0,0		≡
29	-15,4	-11,0	-13,0	-13,4	10	10	0	6,7	C	C	C	0,0		≡
30	-14,0	-10,4	-9,0	-11,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
31	3,2	5,0	1,6	2,8	10	2	0	4,0	C	NW	C	0,3		
Átlag	-10,6	-6,5	-9,1	-9,0	8,0	7,4	6,9	7,4				1,7	29,2 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

5,0°C, 31-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-21,4°C, 28-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

10

Napi maximum: 13,4 mm, 25-én

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

7

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

10

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. február

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-8,0	-4,0	-5,0	-6,0	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
2	2,4	4,4	1,0	2,0	10	6	10	8,7	NW	NW	NW	2,0		
3	0,2	5,0	-0,6	0,9	10	8	10	9,3	C	C	E	0,7	4,8	*
4	-10,4	-7,2	-10,6	-9,9	10	0	0	3,3	NW	NW	NW	2,0		
5	-20,4	-3,4	-16,0	-14,0	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
6	-15,0	-15,2	-6,0	-11,7	8	3	6	5,7	W	NW	NW	2,0		
7	-13,0	-8,0	-8,0	-9,8	3	7	4	4,7	C	NW	C	0,3		
8	2,0	5,4	0,2	1,9	6	3	10	6,3	NW	NW	C	2,0		
9	0,4	2,2	1,4	1,0	10	10	5	8,3	S	W	C	1,0	1,6	• *
10	-0,2	0,2	0,0	-0,4	0	10	10	6,7	C	SW	SW	3,0		
11	2,0	6,0	3,6	3,5	10	5	6	7,0	NW	NW	C	2,0		
12	2,6	4,4	3,0	2,9	10	7	8	8,3	W	W	W	1,7		
13	0,6	5,4	0,8	1,7	10	3	3	5,3	NW	NW	NW	1,3		
14	4,8	3,8	1,6	2,8	0	10	8	6,0	C	W	W	2,0		
15	1,0	6,2	1,8	2,5	7	4	2	4,3	W	W	C	1,0		
16	-2,4	-0,4	0,0	-1,2	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
17	-6,0	4,0	0,0	-1,0	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
18	0,2	3,8	2,0	1,6	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,0		
19	0,4	5,8	2,0	2,3	2	6	8	5,3	C	C	C	0,0		
20	0,8	7,8	5,0	4,2	10	10	6	8,7	C	W	C	0,3		
21	3,4	10,0	7,4	6,6	6	6	6	6,0	W	E	E	3,0		
22	2,4	5,4	4,0	3,6	10	10	10	10,0	C	C	NW	0,7	7,6	•
23	1,6	9,2	3,2	4,1	6	4	2	4,0	W	W	C	0,7		
24	-1,8	8,4	5,2	3,7	2	0	6	2,7	C	C	S	0,7		
25	4,4	7,4	5,0	5,2	10	8	10	9,3	SW	SW	E	1,7		
26	3,4	12,0	2,0	5,0	10	3	2	5,0	NW	NW	C	2,0	11,0	•
27	6,2	14,8	10,6	10,2	8	6	10	8,0	S	S	C	1,7		
28	6,2	15,8	10,0	10,2	1	2	3	2,0	S	S	C	2,3		
29														
30														
31														
Átlag	-1,2	3,9	0,8	0,8	6,8	5,8	6,3	6,3				1,3	25,0 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

15,8°C, 28-án délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

-20,4°C, 5-én reggel 6 óraker

Csapadékos napok száma

4Napi maximum: **11,0 mm**, 26-án

Viharos napok száma:

0Zivataros napok száma: **0**

Ködös napok száma:

1Távoli villámlás: **0**

Havazásos napok száma

2Jégeső: **nem volt**

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. március

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	7,4	12,4	7,8	8,5	8	4	0	4,0	S	S	C	1,0		
2	2,8	10,8	8,0	6,8	10	10	10	10,0	C	C	S	0,3	0,5	•
3	5,0	11,4	3,4	5,7	10	8	8	8,7	C	S	NW	1,7	7,1	•
4	-0,4	5,0	4,0	2,5	10	4	0	4,7	NW	NW	C	3,3		
5	-2,0	8,0	2,0	2,1	2	3	10	5,0	C	S	C	0,3		
6	2,8	6,8	2,6	3,4	10	10	10	10,0	C	C	N	0,7	10,3	•
7	3,0	3,4	4,0	3,0	8	10	3	7,0	N	N	N	4,0		
8	3,8	10,2	5,2	5,7	10	10	10	10,0	C	N	N	5,3	4,7	• ∇
9	2,0	1,0	1,0	0,8	10	10	0	6,7	N	N	C	3,3	1,3	• * ∇
10	-1,0	2,6	1,8	0,7	10	8	2	6,7	N	N	N	2,3	2,1	•
11	1,0	1,2	1,0	0,5	8	10	10	9,3	N	N	N	4,0	0,7	*
12	0,4	8,2	6,2	4,6	10	4	4	6,0	C	NW	S	1,3		
13	3,0	16,0	10,4	9,4	3	2	0	1,7	S	S	S	2,0		
14	6,6	15,8	11,4	10,8	6	8	8	7,3	S	W	W	1,7		
15	6,0	18,0	10,4	10,8	4	0	0	1,3	W	W	C	0,7		
16	8,0	16,4	8,4	10,1	8	8	6	7,3	W	W	W	1,0		
17	10,4	14,0	11,2	11,3	10	8	6	8,0	S	S	S	2,0		↙
18	1,0	4,0	-0,4	0,8	10	6	2	6,0	NW	NW	NW	5,0	2,2	△ • ∇
19	-2,4	1,4	-2,0	-1,6	8	8	8	8,0	NW	NW	NW	9,3	1,8	* ∇
20	-2,4	0,0	-2,2	-2,1	2	10	10	7,3	NW	N	NW	2,3	1,7	*
21	-11,4	1,4	-1,2	-3,9	5	10	8	7,7	NW	W	W	2,0	1,0	*
22	-1,6	5,2	3,0	1,8	1	6	4	3,7	NW	NW	NW	2,0		
23	1,4	7,8	5,8	4,6	7	10	8	8,3	NW	NW	NW	3,3		
24	4,2	6,4	6,0	5,1	10	10	10	10,0	NW	NW	C	1,0		
25	4,8	6,2	3,4	4,1	6	8	5	6,3	C	NW	NW	0,7	2,9	•
26	1,4	6,8	3,0	3,1	10	10	6	8,7	NW	NW	NW	1,3		
27	-0,4	4,8	0,0	0,8	6	5	0	3,7	E	E	C	1,0		
28	-0,4	10,4	6,2	5,0	8	2	6	5,3	W	NW	NW	2,7		
29	2,8	12,4	8,4	7,4	4	2	0	2,0	NW	NW	C	1,7		
30	7,0	16,4	8,2	9,7	0	0	0	0,0	C	NW	C	1,0		
31	3,4	16,0	17,6	12,5	0	0	2	0,7	C	C	C	0,0		
Átlag	2,1	8,4	5,0	4,6	6,9	6,6	5,0	6,2				2,2	36,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

18,0°C, 15-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-11,4°C, 21-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

12

Napi maximum: 10,3 mm, 6-án

Viharos napok száma:

4

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 1

Havazásos napok száma

6

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. április

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	5,0	17,0	12,0	11,0	0	10	0	3,3	C	E	C	0,7		
2	7,0	13,4	10,0	9,7	0	3	5	2,7	C	E	E	1,3		
3	-2,8	15,8	8,4	6,9	0	0	0	0,0	C	SE	C	0,7		
4	-1,2	18,0	7,0	7,4	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
5	8,2	12,4	8,2	9,0	8	8	8	8,0	S	NW	NW	3,0		
6	7,0	8,6	9,0	7,9	3	3	0	2,0	NW	NW	C	0,7		
7	3,6	13,0	10,8	8,9	0	8	8	5,3	C	NW	NW	2,7		
8	5,0	9,8	6,8	6,7	10	8	6	8,0	C	C	C	0,0		
9	6,8	12,4	8,0	8,5	3	3	0	2,0	NW	NW	NW	2,7		
10	-1,2	13,2	6,0	5,6	0	2	0	0,7	C	SE	C	0,7		
11	-1,4	15,2	5,0	5,7	6	3	0	3,0	C	SE	C	0,7		
12	-3,0	17,2	9,2	7,6	0	0	2	0,7	C	SE	C	0,7		
13	4,0	11,6	5,2	6,3	0	4	0	1,3	NW	NW	NW	7,7		▽
14	-1,2	5,6	3,0	2,1	0	3	0	1,0	NW	NW	C	5,3		▽
15	1,0	13,0	8,0	7,0	0	4	0	1,3	C	W	C	1,0		
16	5,4	14,2	9,4	9,2	4	0	0	1,3	C	C	C	0,0		
17	3,2	17,0	6,0	8,0	8	10	10	9,3	NW	NW	NW	6,3		▽
18	-2,2	10,2	4,0	3,6	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
19	-5,6	14,0	7,0	5,0	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
20	4,0	18,0	13,2	11,5	0	8	10	6,0	C	S	NW	1,0		
21	9,0	20,0	13,2	13,6	3	6	6	5,0	NW	NW	C	0,7		
22	9,4	12,4	8,2	9,4	10	6	6	7,3	C	NW	NW	2,3	9,3	●
23	8,4	14,2	7,0	9,1	4	2	0	2,0	NW	NW	NW	4,3		
24	0,4	13,0	7,4	6,6	0	0	8	2,7	NW	NW	C	1,0		
25	6,0	20,0	12,4	12,3	0	8	2	3,3	C	NW	C	1,7		
26	2,2	20,4	14,0	12,0	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
27	11,2	17,4	13,2	13,4	6	3	0	3,0	C	W	C	0,3	1,9	●
28	9,4	23,4	16,2	15,9	0	8	8	5,3	C	SW	W	1,7		
29	9,4	11,8	9,4	9,7	10	10	0	6,7	C	S	C	0,7	4,3	●
30	3,0	20,4	12,4	11,6	0	0	6	2,0	C	S	C	0,7		
31														
Átlag	3,7	14,8	9,0	8,7	2,5	4,0	2,8	3,1				1,7	15,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

23,4°C, 28-án délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

-5,6°C, 19-én reggel 6 óraker

Csapadékos napok száma

3

Napi maximum: 9,3 mm, 22-én

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. május

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék			
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma		
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10							
1	12,0	–	–		10	0	0	3,3	W	C	C	0,3				
2	14,8	20,0	12,2	14,5	5	2	0	2,3	W	S	C	1,0				
3	14,4	22,2	15,2	16,3	4	6	8	6,0	NW	S	S	1,7				
4	11,2	17,4	9,2	11,5	10	6	5	7,0	C	NW	NW	4,7	4,4	● ∇		
5	3,4	12,2	6,2	6,4	6	3	3	4,0	NW	NW	NW	4,7		∇		
6	2,6	7,6	1,6	2,9	8	7	2	5,7	NW	NW	NW	4,0		∇		
7	3,4	12,0	6,6	6,5	10	6	8	8,0	NW	NW	C	1,0				
8	4,2	9,8	9,0	7,1	10	10	10	10,0	NW	NW	E	3,7	12,5	●		
9	8,8	14,2	10,2	10,3	10	10	2	7,3	NE	NE	C	1,3				
10	7,0	19,0	14,2	12,8	3	8	10	7,0	C	SE	C	0,3				
11	14,4	19,6	15,4	15,6	8	8	2	6,0	C	C	C	0,0				
12	10,4	18,2	13,8	13,4	6	10	8	8,0	C	E	NW	1,0				
13	8,4	19,0	13,6	13,0	6	4	2	4,0	C	NW	C	1,0				
14		21,4				5		5,0	C	NW	C	1,0				
15																
16																
17																
18									Az észlelő ezen napok alatt távol volt.							
19																
20																
21	16,6	25,2	17,4	18,7												
22	–	27,2	20,2		0	8	0	2,7	C	S	C	0,3	ny	☼		
23	16,6	24,8	18,0	18,9	0	6	10	5,3	C	SE	C	1,0				
24	16,8	22,0	14,0	16,5	3	8	10	7,0	SE	SE	SE	1,7	ny	☼		
25	12,2	16,0	13,6	13,2	10	8	10	9,3	C	C	NW	0,3	27,2	● ☼		
26	16,8	22,0	14,0	16,5	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,7	12,0	●		
27	11,4	18,4	12,2	13,1	6	4	2	4,0	NW	NW	NW	2,0				
28	12,4	17,8	12,0	13,1	0	3	2	1,7	NW	NW	NW	3,0				
29	11,2	17,0	13,0	12,9	6	10	8	8,0	NW	NW	NW	2,3				
30	13,0	21,4	13,2	14,8	4	6	0	3,3	NW	NW	C	0,7				
31	9,0	22,8	13,2	14,1	3	4	8	5,0	C	SW	W	2,7	0,9	●		
Átlag	10,9	18,6	12,5	12,8	6,0	6,3	5,2	5,8				1,8	57,0 mm			

Terminus maximum hőmérséklet:

27,2°C, 22-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

1,6°C, 6-án este 7 órakor

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 27,2 mm, 25-én

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. június

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Lég hőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	13,0	14,2	12,2	12,8	10	8	10	9,3	C	W	C	0,3	11,2	●
2	12,0	14,4	13,2	13,0	10	10	10	10,0	SW	S	C	0,7	9,2	●
3	13,4	15,0	14,2	14,0	10	10	10	10,0	NE	NE	NE	2,0	31,5	●
4	11,4	13,0	14,0	12,7	10	10	10	10,0	N	N	N	3,7	11,5	●
5	14,0	15,8	15,0	14,7	10	10	10	10,0	N	N	N	4,3		
6	14,8	16,8	12,8	14,3	10	10	10	10,0	N	N	N	4,3		▽
7	11,4	13,8	13,0	12,5	10	10	10	10,0	N	N	N	2,3	10,6	●
8	12,8	21,4	15,0	16,0	10	8	3	7,0	N	N	C	1,3		
9	15,0	22,0	16,0	17,2	0	8	3	3,7	N	N	N	1,3		
10	14,8	24,0	14,0	16,9	2	3	0	1,7	C	S	C	0,3		
11	15,8	22,8	13,6	16,7	6	5	0	3,7	W	NW	C	1,3		
12	13,4	16,0	14,0	14,2	8	10	10	9,3	C	S	C	0,3	2,2	●
13	12,2	14,2	13,0	12,9	10	10	10	10,0	C	W	C	0,3	27,1	●
14	13,0	17,8	15,2	15,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	13,5	●
15	15,0	20,4	15,0	16,3	2	10	0	4,0	C	C	C	0,0		
16	17,0	22,8	15,0	17,6	3	4	4	3,7	SE	SE	C	1,3	ny	☼
17	18,8	23,8	15,2	18,5	4	5	0	3,0	C	N	C	0,7	7,0	●
18	22,2	27,8	20,4	22,8	0	4	0	1,3	E	N	C	1,3		
19	15,4	25,0	17,4	18,8	0	3	0	1,0	E	NW	C	1,7	9,4	● ☼
20	22,0	30,0	19,6	23,1	0	2	3	1,7	C	S	C	1,0		
21	18,8	26,0	17,8	20,2	3	6	8	5,7	C	C	W	0,3		
22	15,8	20,4	15,0	16,6	10	4	0	4,7	NW	N	C	2,0		
23	18,0	24,8	21,0	21,0	0	5	4	3,0	C	S	S	2,7		
24	19,2	20,6	16,0	18,0	6	10	10	8,7	S	C	C	0,7		
25	15,0	16,2	12,0	13,9	10	10	0	6,7	W	W	W	1,7		
26	16,8	21,4	14,0	16,7	0	3	0	1,0	W	N	C	1,3		
27	14,2	23,4	17,4	18,0	8	8	6	7,3	C	W	C	0,7		
28	13,4	28,0	22,8	21,3	0	4	0	1,3	C	S	C	0,7		
29	20,0	32,2	22,0	24,2	0	4	8	4,0	C	C	C	0,0		
30	19,6	26,0	17,2	20,2	10	8	3	7,0	C	C	C	0,0	1,3	● ☼
31														
Átlag	15,6	21,0	15,8	17,0	5,7	7,1	5,1	6,0				1,3	134,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

32,2°C, 29-én délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

11,4°C, 4-én reggel 6 óraker

Csapadékos napok száma

11

Napi maximum: 31,5 mm, 3-án

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. július

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	17,8	25,0	16,6	19,2	0	3	8	3,7	C	N	C	1,0		
2	15,0	23,2	16,2	17,7	4	6	0	3,3	NE	N	C	2,0		
3	20,0	24,8	17,2	20,1	4	4	0	2,7	C	N	C	1,0		
4	16,4	24,8	17,2	19,0	0	4	0	1,3	W	N	C	2,7		▽
5	15,2	27,2	15,6	18,7	0	2	0	0,7	C	W	C	0,3		
6	14,0	24,4	12,6	16,3	4	8	0	4,0	C	S	C	0,3		
7	11,0	25,0	14,8	16,5	0	3	0	1,0	C	N	C	0,7		
8	13,2	27,4	16,8	18,7	0	4	0	1,3	C	S	C	0,7		
9	19,8	31,0	20,0	23,0	0	3	0	1,0	C	S	C	0,3		
10	18,8	32,2	23,0	24,3	5	8	6	6,3	C	S	C	0,3		
11	17,6	31,6	21,0	22,9	7	4	3	4,7	C	S	C	1,0		
12	19,4	33,6	24,0	25,3	2	6	3	3,7	C	S	C	0,7		
13	21,0	27,2	19,0	21,8	1	8	6	5,0	W	S	C	1,7		
14	16,8	19,0	16,2	17,0	8	10	10	9,3	S	S	C	1,7		
15	15,4	18,8	16,4	16,6	10	10	10	10,0	W	W	N	2,7		
16	14,8	20,6	15,0	16,4	10	8	3	7,0	W	N	C	0,7		
17	13,2	24,0	15,0	16,9	0	8	8	5,3	C	W	C	0,3		
18	12,2	18,0	11,6	13,5	0	10	3	4,3	N	W	C	1,7		
19	10,4	22,2	11,4	14,1	3	7	0	3,3	W	W	C	1,7	ny	ℓ
20	12,2	26,6	18,6	18,9	3	0	2	1,7	C	S	S	1,0	5,9	●
21	9,4	29,4	21,4	20,1	0	5	2	2,3	C	S	S	1,0		
22	9,8	29,0	24,6	21,4	0	8	8	5,3	C	S	C	1,0	ny	●
23	18,0	19,4	18,8	18,6	10	10	2	7,3	W	NW	N	2,0	7,1	●
24	13,4	23,6	15,2	17,0	0	3	2	1,7	C	W	C	0,7		
25	19,4	27,0	18,8	21,2	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
26	12,4	29,4	22,2	21,3	0	3	2	1,7	C	S	C	1,0		
27	18,8	31,0	22,0	23,5	0	4	4	2,7	C	S	S	2,0		
28	21,6	32,2	21,0	24,3	0	2	6	2,7	C	C	C	0,0	14,6	●ℓ
29	19,8	27,0	18,0	21,0	8	8	6	7,3	C	S	C	1,0	31,3	●ℓ
30	15,0	22,6	15,2	17,1	10	5	2	5,7	S	N	C	2,0		
31	14,2	15,0	14,0	14,2	10	10	6	8,7	C	N	N	2,7	2,5	●
Átlag	15,7	25,6	17,7	19,2	3,2	5,6	3,3	4,0				1,2	61,4 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

33,6°C, 12-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

9,4°C, 21-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 31,3 mm, 29-én

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. augusztus

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	13,8	19,6	15,0	16,0	0	10	8	6,0	N	N	C	2,0		
2	13,6	21,4	15,2	16,6	2	3	0	1,7	C	S	C	0,3		
3	11,6	21,0	14,0	15,4	8	0	0	2,7	C	C	C	0,0		
4	13,8	28,2	20,4	20,8	0	4	0	1,3	C	S	C	0,3		
5	15,0	29,4	18,2	20,6	0	4	10	4,7	C	S	W	2,3		▽
6	15,0	23,0	17,2	18,3	10	10	10	10,0	C	N	N	3,0	2,0	●▽
7	13,6	22,0	17,4	17,7	8	8	2	6,0	N	N	N	4,0		▽
8	13,0	24,2	17,7	18,3	0	3	0	1,0	E	N	C	1,3		
9	10,2	24,6	16,2	16,9	0	2	0	0,7	C	N	C	0,7		
10	13,8	22,6	14,8	16,8	4	4	8	5,3	C	N	C	1,0	ny	ℤ
11	15,0	19,2	19,0	17,9	10	10	10	10,0	W	N	N	3,7	1,5	●
12	18,2	25,4	15,0	19,0	4	6	0	3,3	N	N	N	3,3		
13	18,2	26,0	18,6	20,7	0	2	8	3,3	C	N	C	1,3		
14	18,2	23,0	18,0	19,5	10	8	2	6,7	N	N	N	2,7		
15	14,4	22,4	16,6	17,7	6	8	0	4,7	N	N	C	2,3		
16	10,8	25,2	18,2	18,1	0	8	0	2,7	C	C	C	0,0		
17	16,2	31,6	22,2	23,2	6	5	6	5,7	SW	SW	SW	2,0		↙
18	16,2	29,8	22,0	22,6	0	3	0	1,0	C	N	C	0,7		
19	13,0	27,8	21,2	20,8	8	5	0	4,3	C	S	C	0,3		
20	15,8	29,0	22,6	22,5	0	2	0	0,7	C	SE	C	0,7		
21	13,8	29,8	20,4	21,2	1	3	0	1,3	C	S	C	0,7		
22	11,0	31,8	23,0	22,1	0	2	2	1,3	C	C	C	0,0		
23	14,4	30,8	22,6	22,6	0	5	0	1,7	C	S	C	0,3	ny	ℤ
24	18,4	34,6	25,4	26,1	0	0	8	2,7	C	S	W	1,3		
25	17,0	22,6	15,0	17,8	10	10	0	6,7	W	N	C	1,3	ny	ℤ
26	10,0	21,0	15,0	15,3	2	10	2	4,7	C	N	C	1,3		
27	12,0	21,6	13,4	15,4	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
28	10,4	21,0	13,2	14,7	10	4	3	5,7	S	N	C	1,0	5,2	●
29	8,8	23,6	13,4	15,1	0	3	2	1,7	C	N	C	0,3		
30	11,0	20,6	14,8	15,4	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
31	10,6	23,2	18,4	17,6	6	10	8	8,0	C	C	C	0,0		
Átlag	13,8	25,0	17,9	18,8	3,7	5,2	3,2	4,0				1,2	8,7 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

34,6°C, 24-én délután 2 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

8,8°C, 29-én reggel 7 óraker

Csapadékos napok száma

3

Napi maximum: 5,2 mm, 28-án

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 1

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. szeptember

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	13,0	19,4	11,4	13,9	10	6	8	8,0	N	N	C	3,0		
2	8,0	20,0	15,2	14,2	2	10	10	7,3	C	W	C	0,3		
3	14,0	16,6	10,0	12,8	8	8	0	5,3	W	N	C	2,0		
4	7,0	15,0	12,4	11,3	2	6	6	4,7	N	C	C	0,7		
5	11,0	22,2	14,4	15,4	0	6	0	2,0	C	W	C	0,7		
6	3,2	25,0	16,8	14,9	0	2	2	1,3	C	S	C	1,0		
7	13,0	27,8	17,0	18,7	8	3	2	4,3	C	C	C	0,0		
8	15,8	27,0	23,0	21,8	8	7	10	8,3	C	S	C	0,3		
9	14,0	19,4	12,4	14,6	10	10	10	10,0	C	N	N	1,7		
10	13,0	21,8	16,8	16,9	0	4	10	4,7	C	N	C	0,7	2,6	•
11	11,4	16,4	10,0	12,0	10	10	1	7,0	C	C	C	0,0	2,5	•
12	10,0	13,6	13,0	12,0	10	10	10	10,0	E	E	C	1,0		
13	8,8	21,0	17,0	15,5	0	3	8	3,7	C	S	S	0,7		
14	7,6	27,4	22,0	19,1	5	6	10	7,0	C	N	W	1,7		
15	15,2	22,4	13,0	16,1	0	2	0	0,7	N	N	C	1,0		
16	10,0	25,2	16,4	16,8	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
17	11,4	28,0	19,6	19,4	1	2	8	3,7	C	S	S	3,0		
18	15,8	22,4	15,2	17,2	10	10	10	10,0	S	C	C	0,3	2,4	• K
19	12,6	21,6	13,4	15,3	10	6	0	5,3	N	W	C	0,7		
20	11,0	24,0	18,2	17,5	2	7	10	6,3	C	S	S	2,0		≡
21	15,0	22,4	17,0	17,7	10	3	0	4,3	C	W	C	0,7		
22	8,2	25,0	21,0	18,2	0	2	6	2,7	C	S	S	2,0		
23	13,2	25,6	21,2	19,9	10	6	4	6,7	C	S	N	2,0		
24	17,0	25,6	17,6	19,5	10	10	10	10,0	S	S	C	1,0		
25	9,2	15,0	9,0	10,5	10	10	4	8,0	N	N	C	1,7	18,4	•
26	8,0	10,6	9,8	9,2	10	10	10	10,0	C	N	C	0,3		
27	7,2	16,2	9,6	10,5	6	7	0	4,3	N	N	C	1,0		
28	6,6	19,0	11,4	11,9	8	8	8	8,0	C	S	C	0,7		
29	8,2	22,0	14,8	14,7	4	6	2	4,0	C	S	S	0,7		
30	6,2	22,0	16,4	14,8	0	3	0	1,0	C	S	SE	1,3		≡
31														
Átlag	10,8	21,3	15,2	15,4	5,5	6,1	5,3	5,6				1,1	25,9 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

28,0°C, 17-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

3,2°C, 6-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

4

Napi maximum: 18,4 mm, 25-én

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 1

Ködös napok száma:

2

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. október

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	8,0	23,4	19,4	16,8	2	3	10	5,0	C	SE	SE	2,3	0,2	●
2	14,6	15,0	15,4	14,6	10	10	10	10,0	SE	C	SE	0,7	13,7	≡●
3	12,4	19,0	15,4	15,2	2	3	7	4,0	SW	SW	S	4,0	12,6	●
4	6,6	12,4	14,8	11,3	8	9	9	8,7	C	S	S	2,3	2,6	●
5	13,0	21,8	18,8	17,6	8	8	2	6,0	S	W	S	2,3		
6	17,4	24,8	21,0	20,7	0	1	4	1,7	SW	SW	S	5,0		∇
7	13,6	25,0	20,6	19,4	0	0	0	0,0	S	S	SW	3,3		∇
8	10,0	27,2	17,2	17,6	0	4	2	2,0	C	S	S	1,3		≡
9	13,0	25,4	17,4	18,0	0	0	0	0,0	C	SE	C	0,3		≡
10	8,2	24,0	16,0	15,7	1	8	9	6,0	C	NE	NW	3,0		∇
11	11,4	19,4	12,4	13,7	9	0	0	3,0	W	E	C	1,7		↙
12	3,6	21,4	12,8	12,2	0	0	1	0,3	C	S	C	0,3		
13	14,8	20,4	14,8	16,0	5	7	10	7,3	N	NE	NW	3,7		
14	6,6	11,6	12,6	10,2	10	10	10	10,0	W	NW	C	1,7		
15	11,0	19,0	14,4	14,3	10	10	10	10,0	W	W	W	2,7	4,5	●
16	14,4	20,6	14,6	15,9	10	8	2	6,7	SW	NW	C	2,0		
17	12,6	18,8	14,6	14,8	1	6	4	3,7	SE	W	W	2,7		
18	13,4	14,0	10,4	11,9	10	8	8	8,7	SW	NW	NW	4,7		∇
19	2,0	9,6	4,0	4,6	4	2	4	3,3	W	NW	W	2,3		
20	-1,4	9,2	0,6	2,1	0	4	0	1,3	C	N	C	1,3		
21	-0,6	12,2	8,2	6,4	0	8	10	6,0	C	C	C	0,0		
22	8,4	12,2	6,2	8,2	10	10	0	6,7	W	SW	C	1,3		
23	0,2	15,2	12,0	9,1	4	6	10	6,7	C	SW	NW	1,7		
24	7,2	10,0	6,2	7,2	4	6	4	4,7	NW	NW	NW	4,0		
25	3,6	13,0	4,0	6,1	10	0	4	4,7	C	S	C	0,7		
26	-2,0	14,0	11,0	7,7	0	2	7	3,0	C	S	C	0,3		≡
27	0,0	15,6	10,0	8,3	0	10	10	6,7	C	SW	SW	2,3		
28	3,8	10,2	2,2	4,6	6	4	0	3,3	NW	NW	C	2,3	7,6	●
29	2,0	10,0	3,0	4,3	8	4	0	4,0	C	SE	C	0,7		
30	-4,8	11,2	3,4	2,9	2	0	0	0,7	C	SE	C	0,7		
31	-1,0	12,0	4,6	4,7	0	8	0	2,7	C	S	C	0,3		≡
Átlag	7,2	16,7	11,5	11,4	4,3	5,1	4,7	4,7				2,0	41,2 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

27,2°C, 8-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-4,8°C, 30-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

6

Napi maximum: 13,7 mm, 2-án

Viharos napok száma:

4

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

5

Távoli villámlás: 1

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. november

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	0,0	12,4	7,8	6,5	7	10	9	8,7	C	S	C	0,3		≡
2	6,8	12,6	7,4	8,4	10	8	10	9,3	C	NW	C	1,0	1,0	●
3	7,6	10,8	8,6	8,6	6	9	10	8,3	SW	NW	NW	2,7	2,9	●
4	3,6	13,0	8,6	8,1	2	0	1	1,0	C	S	SW	1,0		
5	5,0	13,0	8,8	8,6	8	10	8	8,7	C	C	C	0,0		
6	4,2	15,2	11,4	10,0	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	8,3	≡●
7	6,4	8,4	4,8	6,0	10	10	10	10,0	W	W	W	3,0	14,8	●
8	2,0	2,4	1,2	1,4	10	10	10	10,0	W	NW	NW	2,0	10,2	*●
9	1,7	4,0	2,2	2,2	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	3,4	●
10	1,4	3,0	2,0	1,8	10	10	10	10,0	C	SE	SE	1,0		
11	1,2	2,2	1,4	1,2	10	10	10	10,0	E	N	NW	2,3	2,3	*●
12	-1,4	3,0	-1,0	-0,3	10	1	0	3,7	NW	W	W	2,3		
13	-3,0	4,0	2,0	0,8	0	6	10	5,3	C	C	C	0,0		
14	1,0	2,8	1,4	1,3	10	10	10	10,0	S	SE	SE	2,3		
15	1,0	3,0	3,0	2,1	10	10	10	10,0	C	S	C	0,7		
16	2,6	6,0	6,0	4,6	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	11,2	≡●
17	5,8	4,6	4,0	4,3	10	10	10	10,0	E	NW	C	1,7	19,0	●
18	3,4	5,0	5,0	4,2	10	10	10	10,0	C	SE	C	0,3		≡
19	6,6	8,4	7,2	7,0	10	10	3	7,7	E	SW	SW	4,0	16,1	●
20	3,0	7,2	6,0	5,1	10	10	10	10,0	C	E	C	0,7	2,1	●
21	3,2	7,0	0,0	2,6	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,3		∇
22	-3,0	1,0	-1,0	-1,4	8	10	0	6,0	SW	E	C	1,0		
23	-2,0	0,9	0,0	-0,7	10	10	10	10,0	E	E	E	1,7	7,8	≡△●
24	-2,2	0,8	0,0	-0,8	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	5,0	5,6	*∇
25	-2,0	-0,9	-2,0	-2,0	4	3	0	2,3	NW	C	C	0,3		
26	-6,0	-1,0	-1,0	-2,8	0	10	0	3,3	C	C	C	0,0		
27	-2,6	2,8	0,2	-0,2	10	10	10	10,0	C	C	W	0,7		≡
28	-4,0	1,4	1,0	-0,7	0	0	0	0,0	C	W	C	0,3		
29	1,4	5,4	-1,0	1,2	10	10	0	6,7	C	C	C	0,0		
30	-3,4	6,0	1,0	0,8	2	0	2	1,3	C	C	C	0,0		
31														
Átlag	1,3	5,5	3,2	2,9	7,9	8,2	7,1	7,7				1,4	104,7 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

15,2°C, 6-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-6,0°C, 26-án reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

13

Napi maximum: 19,0 mm, 17-én

Viharos napok száma:

2

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

6

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

4

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1893. december

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	0,2	4,4	2,2	2,1	10	10	10	10,0	C	E	C	0,7		≡
2	1,4	2,2	0,0	0,9	10	6	3	6,3	C	NW	NW	3,3		≡ ∇
3	-4,6	2,0	-4,4	-2,8	8	0	0	2,7	SW	C	C	0,3		
4	-7,6	-4,0	-4,2	-5,3	8	5	0	4,3	C	C	C	0,0		
5	-6,2	-1,4	-2,4	-3,4	10	4	4	6,0	C	C	C	0,0		≡
6	-4,0	1,2	-2,2	-1,9	3	0	0	1,0	C	NE	C	0,7		
7	-3,0	0,0	-4,0	-2,7	8	10	4	7,3	C	SE	C	0,7		
8	-1,0	0,0	-1,0	-0,9	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	3,0	● *
9	-1,0	1,0	1,4	0,4	10	10	10	10,0	C	SE	C	0,3	4,2	● *
10	1,4	2,4	1,6	1,6	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
11	1,0	2,2	1,6	1,4	10	10	10	10,0	C	S	C	0,7		
12	1,4	2,0	1,0	1,2	10	10	10	10,0	SW	C	C	0,7		≡
13	0,0	6,0	6,0	4,1	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	5,3	●
14	1,2	2,6	2,2	1,8	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
15	2,6	7,6	5,4	5,0	10	8	3	7,0	C	NW	C	1,3		
16	2,4	7,0	5,4	4,8	10	8	8	8,7	W	W	W	1,7		≡
17	5,4	6,0	4,8	5,1	6	6	10	7,3	N	W	W	3,3		
18	3,4	5,2	1,0	2,7	10	10	10	10,0	C	W	C	0,7		
19	3,0	4,0	1,0	2,3	10	10	10	10,0	C	S	S	1,0		
20	2,0	4,2	0,0	1,6	10	10	10	10,0	S	C	C	0,7		≡
21	-1,0	5,0	3,6	2,5	10	10	10	10,0	C	S	C	0,3	4,6	●
22	2,4	4,8	4,0	3,6	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0	8,4	●
23	0,4	6,4	3,6	3,3	10	10	8	9,3	C	C	C	0,0		
24	0,4	4,6	3,0	2,5	10	5	0	5,0	C	W	N	2,0		
25	-0,2	1,4	-1,4	-0,4	0	0	0	0,0	C	W	W	0,7		
26	1,2	2,0	4,0	2,4	3	10	6	6,3	W	SW	W	2,0		
27	1,2	4,0	2,2	2,2	10	5	10	8,3	C	NW	NW	1,7		
28	-1,0	-3,2	-5,0	-3,5	0	0	0	0,0	NW	NW	NW	4,3		
29	-6,0	-1,0	-4,0	-3,9	0	0	0	0,0	NW	N	N	2,3		
30	-5,0	-4,0	-7,2	-5,8	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
31	-10,2	-3,0	-8,4	-7,5	0	3	10	4,3	W	NW	NW	3,7		
Átlag	-0,6	2,3	0,3	0,4	7,6	6,8	6,3	6,9				1,1	25,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

7,6°C, 15-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-10,2°C, 31-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 8,4 mm, 22-én

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

7

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

2

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1894. január

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-3,4	-2,3	-4,0	-3,6	10	10	4	8,0	NW	NW	NW	3,7		
2	-6,2	-1,4	-3,2	-3,9	3	10	10	7,7	NW	C	S	1,3		
3	-11,2	-9,2	-11,0	-10,8	10	10	10	10,0	N	N	N	1,7		
4	-11,6	-10,2	-11,2	-11,3	10	10	10	10,0	E	E	E	2,3		
5	-11,2	-8,6	-9,4	-10,0	10	10	10	10,0	E	S	S	2,0	1,2	*
6	-10,8	-6,0	-6,8	-8,0	10	10	10	10,0	E	SE	SE	4,3	2,1	*
7	-5,2	-3,4	-4,0	-4,5	10	10	10	10,0	SE	SE	SE	2,3	2,0	*
8	-4,8	-1,4	-6,0	-4,6	10	10	5	8,3	E	E	C	1,3		
9	-9,4	-2,2	-6,6	-6,4	4	10	10	8,0	C	C	C	0,0		
10	-3,4	-1,0	-4,2	-3,3	10	10	10	10,0	S	C	C	0,3		
11	-7,8	-4,0	-8,4	-7,3	10	0	0	3,3	C	C	C	0,0		
12	-15,4	-2,0	-8,0	-8,7	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
13	-14,0	-2,2	-5,4	-7,3	6	3	0	3,0	C	C	C	0,0		
14	-7,0	-5,0	-7,0	-6,7	10	10	6	8,7	S	S	C	1,3		
15	-9,2	-6,8	-7,0	-7,9	0	0	8	2,7	C	C	C	0,0		
16	-8,2	-3,4	-6,0	-6,2	0	10	0	3,3	S	S	C	0,7		
17	-9,4	-5,0	-9,0	-8,3	10	0	0	3,3	SE	SE	SE	1,7		
18	-9,8	-8,8	-9,2	-9,6	0	0	0	0,0	SE	SE	C	1,0		
19	-6,2	1,0	1,2	-1,3	0	5	8	4,3	C	NW	W	1,0		
20	-8,0	3,4	1,0	-1,2	10	10	10	10,0	C	W	C	0,7		
21	-4,0	6,0	1,2	0,8	0	3	4	2,3	C	W	C	1,0		
22	3,0	8,4	4,4	4,8	2	3	0	1,7	SW	S	S	3,0		
23	-2,2	8,8	6,0	4,1	10	2	2	4,7	C	SW	SW	2,0		
24	4,8	5,6	2,0	3,6	8	8	6	7,3	SW	NW	NW	4,0		
25	0,6	1,8	1,0	0,8	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		
26	-4,0	3,2	0,0	-0,5	0	10	3	4,3	C	SE	C	0,7		
27	2,0	3,8	2,0	2,2	5	6	10	7,0	NW	NW	NW	2,7		
28	-4,4	8,0	0,0	0,7	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
29	-2,2	1,6	1,2	0,0	0	10	10	6,7	C	C	C	0,0		
30	1,2	5,0	-1,2	1,0	10	2	0	4,0	NW	NE	C	2,3		
31	-2,8	2,0	-1,2	-1,0	0	0	2	0,7	C	S	S	1,0		
Átlag	-5,8	-0,8	-3,5	-3,7	5,7	6,2	5,4	5,8				1,4	5,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

8,8°C, 23-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-15,4°C, 12-én reggel 7 órakor

Csapadékos napok száma

3Napi maximum: **2,1 mm**, 6-án

Viharos napok száma:

0Zivataros napok száma: **0**

Ködös napok száma:

0Távoli villámlás: **0**

Havazásos napok száma

3Jégeső: **nem volt**

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1894. február

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-1,8	5,2	-0,8	0,2	3	3	3	3,0	C	S	S	1,3		
2	1,0	6,2	4,0	3,3	4	6	7	5,7	W	SW	SW	3,0		
3	3,0	10,4	4,0	5,1	10	10	6	8,7	SW	W	C	1,0		
4	-1,0	6,8	3,2	2,5	7	10	8	8,3	C	NW	NW	4,7		▽
5	2,8	5,2	2,0	2,7	4	10	10	8,0	NW	W	C	3,7	ny	* ▽
6	3,0	5,4	3,4	3,4	10	8	4	7,3	W	NW	NW	3,0		
7	-2,4	6,2	2,4	1,6	2	10	3	5,0	C	W	W	1,7		
8	5,2	12,2	8,2	8,0	8	10	8	8,7	SW	NW	NW	4,7		▽
9	1,0	9,8	8,2	6,1	2	4	3	3,0	W	SW	SW	3,0		
10	8,2	8,0	7,2	7,2	10	10	10	10,0	W	W	W	1,3		
11	4,2	8,2	9,0	6,9	10	10	10	10,0	W	C	C	0,3		
12	3,2	15,2	10,2	9,1	3	2	5	3,3	SW	W	W	3,7	6,0	●
13	4,0	3,4	0,6	1,9	10	10	10	10,0	NW	SW	SW	2,7	2,2	*
14	-1,0	4,6	1,0	1,0	3	4	3	3,3	NW	NW	N	4,3		
15	-1,0	2,8	0,6	0,3	10	3	2	5,0	NW	NW	NW	6,0		▽
16	-2,2	-1,0	-2,4	-2,4	3	4	0	2,3	NW	NW	NW	4,3	ny	* ▽
17	-6,2	-1,8	-2,0	-3,6	8	6	6	6,7	W	NW	NW	4,7		▽
18	-8,2	-1,0	-4,0	-4,8	2	4	4	3,3	NW	NW	NW	5,3		▽
19	-13,0	-2,0	-5,0	-6,9	10	4	2	5,3	N	N	N	3,3		
20	-9,0	-3,0	-5,0	-6,1	0	3	7	3,3	C	SE	S	0,7		
21	-14,0	0,6	-5,0	-6,5	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
22	-13,4	2,4	-4,2	-5,4	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
23	-13,0	3,4	-3,2	-4,6	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
24	-11,4	5,2	-1,4	-2,9	0	0	3	1,0	C	S	C	0,7		
25	-9,0	6,0	1,0	-0,9	10	5	4	6,3	W	NW	C	2,0		
26	-6,0	1,4	2,0	-1,0	10	10	10	10,0	SW	W	W	4,0	3,1	* ▽
27	4,4	9,2	9,0	7,2	10	10	3	7,7	W	NW	NW	4,3	12,0	● ▽
28	3,8	13,2	6,0	7,0	7	6	4	5,7	W	W	S	2,0		
29														
30														
31														
Átlag	-2,5	5,1	1,8	1,0	5,6	5,8	4,8	5,4				2,8	23,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

15,2°C, 12-én délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

-14,0°C, 21-én reggel 7 óraker

Csapadékos napok száma

4

Napi maximum: 12,0 mm, 27-én

Viharos napok száma:

9

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

4

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1894. március

Nagy Zván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	7,8	6,6	5,0	5,9	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	5,3		
2	-1,4	9,0	2,2	2,8	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
3	-2,4	12,0	4,6	4,4	3	0	2	1,7	C	C	S	0,3		
4	0,2	13,0	6,2	6,1	10	3	10	7,7	S	S	C	0,7		
5	5,0	6,2	5,2	5,1	10	10	10	10,0	S	NW	NW	3,7	6,5	•
6	1,0	7,8	3,0	3,5	0	3	2	1,7	W	W	S	2,3		
7	1,4	10,2	4,0	4,7	10	6	8	8,0	SW	S	S	1,3		
8	4,4	7,4	4,0	4,8	2	10	2	4,7	NW	NW	NW	3,7		
9	0,2	10,4	3,0	4,0	8	4	6	6,0	C	W	C	1,3		
10	2,2	14,8	11,0	9,2	3	6	10	6,3	SW	SW	C	2,0		≡
11	6,4	14,2	10,7	10,1	10	6	0	5,3	W	NW	C	1,3		
12	2,4	18,8	10,4	10,2	4	6	8	6,0	C	SW	SW	1,0		
13	1,6	16,0	11,8	9,7	3	4	3	3,3	C	SW	S	2,7		
14	7,0	14,4	11,0	10,5	10	10	10	10,0	S	S	C	0,7		
15	6,0	15,8	6,0	8,5	10	10	10	10,0	S	S	SW	2,0		
16	2,2	6,8	5,0	4,4	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	5,0		▽
17	2,4	6,0	2,0	2,9	3	8	10	7,0	NW	NW	NW	5,3		▽
18	1,0	3,4	2,2	1,9	10	10	10	10,0	NW	NW	W	3,7		
19	1,8	5,2	4,0	3,4	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	2,7		
20	2,0	8,2	6,6	5,4	10	10	10	10,0	N	N	NW	2,3		
21	-3,0	11,4	5,2	4,3	0	4	3	2,3	C	E	W	1,0		
22	1,4	7,0	4,0	3,8	10	10	0	6,7	SW	N	C	1,3		
23	2,4	8,0	5,0	4,8	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
24	3,4	9,0	6,6	6,0	0	10	10	6,7	C	NE	C	0,7		
25	4,4	8,8	5,0	5,6	7	8	8	7,7	C	SE	SE	1,7		
26	-0,4	11,0	6,2	5,3	10	4	4	6,0	C	E	C	0,3		
27	-0,4	13,5	6,0	6,0	2	0	0	0,7	SW	C	C	0,3		
28	-1,4	16,2	6,2	6,6	0	4	1	1,7	C	C	C	0,0		
29	-2,6	17,0	6,8	6,7	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
30	-2,4	15,0	8,0	6,7	0	0	0	0,0	C	SE	SE	2,3		
31	-2,2	14,0	8,0	6,4	0	0	3	1,0	C	SE	SE	1,7		
Átlag	1,6	10,9	6,0	5,8	5,3	5,7	5,5	5,5				1,8	6,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:
Terminus minimum hőmérséklet:

18,8°C, 12-én délután 1 órakor
-3,0°C, 21-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma
Viharos napok száma:
Ködös napok száma:
Havazásos napok száma

1
2
1
0

Napi maximum: 6,5 mm, 5-én
Zivataros napok száma: 0
Távoli villámlás: 0
Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1895. január

Nagy Iván

	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	7 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1														
2					10	10	10	10,0			NW		4,4	* ∇
3					10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,7	6,0	* ∇
4	-6,4	-6,0	-10,0	-8,1	10	6	0	5,3	E	E	E	1,7		
5	-4,0	-2,6	-4,0	-3,9	10	10	0	6,7	E	E	E	4,0		∇
6	-3,0	-4,0	-4,4	-4,2	10	10	8	9,3	NW	C	NW	1,7	4,2	*
7	-6,2	-3,0	-9,0	-6,7	10	0	0	3,3	C	C	W	1,0		
8	-6,2	-2,4	-6,2	-5,4	10	10	10	10,0	E	E	C	1,0		≡
9	-2,0	1,0	-2,2	-1,5	10	10	10	10,0	C	E	E	1,0		≡
10	-6,2	-5,0	-6,2	-6,2	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,7	8,6	* ∇
11	-8,0	-3,4	-6,0	-6,1	10	10	10	10,0	W	W	C	2,0		≡
12	-7,0	-3,0	-4,0	-4,9	10	10	10	10,0	C	E	C	0,7	15,3	*
13	-4,0	-1,2	-10,0	-6,0	10	3	10	7,7	C	W	C	0,7		≡
14	-5,0	0,0	-4,2	-3,5	10	3	10	7,7	E	C	C	0,7		≡
15	-9,4	2,2	-4,0	-4,1	10	6	2	6,0	C	C	SW	1,0		
16	-8,2	8,4	3,0	1,0	4	6	10	6,7	S	S	C	1,3		
17	-2,4	6,0	5,0	2,8	4	3	0	2,3	C	S	S	1,3		
18	4,0	4,0	0,0	2,0	10	10	10	10,0	W	NW	NW	3,3		≡
19	-1,6	6,0	-3,4	-0,4	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
20	-7,0	-2,0	-1,4	-3,5	10	10	10	10,0	C	C	C	0,0		≡
21	-2,4	7,0	2,6	2,1	10	4	6	6,7	C	W	W	4,0		≡
22	2,2	8,0	6,0	5,2	4	4	10	6,0	W	NW	NW	2,7		
23	-2,2	-0,6	-2,4	-2,1	6	10	10	8,7	NW	W	C	1,7		
24	-4,0	1,0	-2,0	-2,0	10	10	0	6,7	NW	NW	NW	4,3		
25	-4,4	1,0	-4,0	-3,0	6	10	6	7,3	S	SW	SW	3,7		
26	-6,0	3,0	0,0	-1,2	6	8	10	8,0	C	NW	NW	2,0		
27	-5,0	-1,0	-5,0	-4,1	10	3	8	7,0	NW	NW	C	2,7		
28	-8,0	-3,4	-4,2	-5,4	5	10	10	8,3	E	E	NW	3,3		
29	-9,0	-4,6	-6,4	-6,9	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	5,7		
30	-9,4	-5,0	-5,4	-6,8	8	2	8	6,0	NW	NE	NE	2,3		
31	-4,4	-1,4	-2,0	-2,8	10	10	10	10,0	C	E	E	1,0		
Átlag	-4,8	0,0	-3,2	-3,1	8,4	7,3	7,3	7,7				2,3	38,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

8,4°C, 16-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-10,0°C, 4-én este 6 órakor

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 15,3 mm, 12-én

Viharos napok száma:

7

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

8

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

5

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1895. február

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	6 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-3,0	0,0	-2,0	-2,0	10	10	10	10,0	E	E	W	2,0	2,4	*
2	-4,2	-1,0	-3,4	-3,2	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		≡
3	-6,0	-1,0	-2,4	-3,3	6	10	0	5,3	C	S	C	0,7		≡
4	-5,0	-2,0	-3,6	-3,8	10	10	6	8,7	E	NW	NW	3,7		
5	-9,4	-7,0	-9,6	-9,1	4	4	3	3,7	NW	NW	NW	5,3		∇
6	-16,0	-6,0	-10,0	-10,9	0	5	6	3,7	C	S	C	0,7		≡
7	-11,0	-7,0	-7,0	-8,4	10	10	10	10,0	E	E	N	2,3	1,3	*
8	-9,0	-7,0	-6,0	-7,4	10	10	4	8,0	NW	NW	NW	6,0	4,2	* ∇
9	-9,0	-2,0	-5,0	-5,6	10	10	10	10,0	C	C	W	1,0		
10	-8,0	-1,4	-5,0	-5,1	4	0	10	4,7	W	C	S	1,0		
11	-9,2	-3,4	-3,0	-5,2	6	10	10	8,7	E	E	E	1,7	2,8	≡ *
12	-4,2	-2,0	-3,1	-3,4	10	10	3	7,7	W	W	W	2,3		
13	-8,0	-5,6	-7,4	-7,3	10	8	10	9,3	NW	NW	NW	6,7		∇
14	-9,2	-6,2	-5,0	-6,9	10	6	10	8,7	NW	NW	NW	5,3		∇
15	-9,0	-4,0	-7,0	-7,0	10	8	10	9,3	NW	NW	NW	7,0		∇
16	-9,0	-5,6	-7,6	-7,7	10	4	2	5,3	NW	NW	NW	5,0		∇
17	-11,2	-9,2	-5,0	-8,3	6	4	0	3,3	NW	NW	C	3,0		
18	-15,0	-7,0	-9,4	-10,6	4	6	6	5,3	W	C	S	1,0		
19	-10,4	-0,4	-1,8	-4,2	6	5	0	3,7	N	N	C	1,3		
20	-10,6	-0,4	-1,4	-4,1	8	8	10	8,7	W	NW	NW	4,3		
21	-6,2	1,4	-5,2	-3,8	3	2	0	1,7	W	W	C	1,0		
22	-6,4	1,4	-3,0	-3,0	3	0	10	4,3	S	C	C	0,7		
23	-1,4	0,0	-1,4	-1,3	10	4	5	6,3	W	W	W	2,0		
24	-3,2	1,4	-5,6	-3,1	10	8	0	6,0	SW	SW	C	2,0		
25	-10,2	-1,4	-5,0	-5,7	10	6	5	7,0	C	S	C	0,7		≡
26	-3,0	-1,6	-4,4	-3,5	10	10	10	10,0	C	E	E	1,3	10,4	*
27	-2,8	-1,6	-4,8	-3,6	6	6	4	5,3	C	C	S	0,3		
28	-1,8	1,0	-1,2	-1,0	10	10	8	9,3	NW	NW	NW	5,0		∇
29														
30														
31														
Átlag	-7,6	-2,8	-4,8	-5,3	7,4	6,6	5,8	6,6				2,6	21,1 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

1,4°C, 21, 22, 24-én délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

-16,0°C, 6-án reggel 6 óraker

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 10,4 mm, 26-án

Viharos napok száma:

7

Zivataros napok száma: 0

Ködös napok száma:

5

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

5

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1895. március

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	-2,4	3,0	-1,0	-0,6	10	6	3	6,3	NW	W	W	3,3	1,6	*
2	-4,0	4,6	0,0	-0,2	10	10	10	10,0	W	W	C	1,3		
3	-3,2	1,4	-0,8	-1,2	10	10	10	10,0	E	E	NW	3,3	8,4	*
4	-2,2	0,0	-3,6	-2,5	6	10	10	8,7	NW	N	NW	3,3	ny	*
5	-6,6	2,4	-3,0	-2,8	3	0	10	4,3	NW	C	E	1,7		
6	-3,0	0,4	0,0	-1,1	10	10	10	10,0	N	E	E	2,0	19,5	*
7	-4,0	-1,2	-3,4	-3,3	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	6,0	4,6	* ∇
8	-5,0	1,4	-3,2	-2,7	3	6	0	3,0	NW	NW	C	2,7		
9	-5,0	6,6	-4,2	-1,6	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
10	-1,5	-3,4	-4,0	-3,4	10	10	10	10,0	C	E	E	1,3		≡
11	-7,2	5,0	-4,0	-2,7	6	8	10	8,0	C	C	E	0,3		
12	-5,4	3,0	0,6	-0,8	10	10	10	10,0	NE	E	E	2,3		
13	0,4	2,4	1,2	1,0	10	10	10	10,0	E	E	E	1,7		
14	0,4	5,8	1,8	2,2	10	10	0	6,7	E	E	C	0,7		
15	1,2	4,8	2,2	2,3	10	8	10	9,3	NW	NW	NW	4,3		
16	-2,8	4,8	-1,8	-0,5	3	4	6	4,3	C	E	C	0,3		
17	-7,0	7,0	-1,0	-0,8	0	1	0	0,3	C	S	W	0,7		
18	-1,8	7,0	4,0	2,8	4	3	0	2,3	W	W	C	2,7		
19	0,0	8,8	3,4	3,6	2	4	10	5,3	W	W	C	1,0		
20	3,0	6,2	5,0	4,4	10	10	10	10,0	SW	SW	W	3,3		
21	-0,6	4,0	1,2	1,1	4	4	3	3,7	NW	NW	NW	7,0	1,8	* ∇
22	0,0	7,0	4,0	3,4	10	8	10	9,3	C	W	W	3,0		
23	5,0	6,2	5,0	5,0	6	10	10	8,7	NW	NW	NW	3,7		
24	1,0	10,0	6,2	5,4	10	10	10	10,0	C	SW	C	0,3		
25	7,2	13,4	10,2	9,9	10	10	10	10,0	SW	SW	SW	4,0		∇
26	5,0	9,0	3,6	5,2	10	10	5	8,3	C	SW	SW	1,7		
27	5,0	13,2	4,4	6,8	10	6	4	6,7	W	W	C	1,3		
28	0,0	15,0	10,0	8,2	8	3	10	7,0	S	W	W	3,0		
29	8,4	6,6	5,0	6,1	8	10	3	7,0	SW	NW	C	1,7	11,6	●
30	5,4	14,2	6,4	8,0	2	3	3	2,7	C	C	C	0,0	ny	☼
31	4,4	9,0	6,4	6,2	10	10	4	8,0	C	SW	C	0,3		
Átlag	-0,5	5,7	1,6	1,9	7,3	7,2	6,8	7,1				2,2	47,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

15,0°C, 28-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-7,2°C, 11-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

6

Napi maximum: 19,5 mm, 6-án

Viharos napok száma:

3

Zivataros napok száma: 1

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

6

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1895. április

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	4,4	10,0	8,0	7,1	10	10	10	10,0	N	E	E	2,7	5,0	●≡
2	7,2	10,0	7,8	7,9	10	10	10	10,0	E	C	W	0,7		
3	7,0	13,0	9,2	9,3	10	6	10	8,7	W	W	C	2,7		
4	6,4	14,4	8,2	9,1	10	10	2	7,3	C	NW	W	1,3	7,0	●
5	2,8	8,4	5,2	5,0	4	4	10	6,0	NW	NW	W	4,7	4,2	●▽
6	0,2	11,2	7,0	5,8	10	3	2	5,0	C	S	C	1,7		
7	8,8	17,0	12,0	12,1	3	8	6	5,7	W	W	W	4,7		
8	8,4	11,4	7,0	8,3	10	10	6	8,7	NW	NW	NW	4,3		
9	3,0	13,0	4,4	6,1	0	0	0	0,0	C	NW	C	0,7		
10	6,8	17,0	8,4	10,0	0	0	0	0,0	C	W	C	1,3		
11	10,2	21,0	10,4	13,0	3	3	0	2,0	E	E	C	0,7		
12	12,0	19,0	10,0	12,8	0	4	10	4,7	C	N	N	3,3		
13	9,0	18,0	5,0	9,6	10	10	3	7,7	NW	NW	NW	2,7		
14	5,0	9,0	3,0	4,9	10	10	0	6,7	S	NW	C	0,7		
15	3,4	14,4	6,8	7,6	0	0	0	0,0	C	S	C	0,3		
16	0,0	15,2	9,0	7,8	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
17	-1,4	13,2	10,0	7,2	0	3	0	1,0	C	S	S	1,7		
18	4,4	14,0	11,0	9,5	6	10	10	8,7	E	E	C	1,7		
19	9,2	11,8	8,2	9,1	10	10	10	10,0	S	S	SE	2,0	2,4	●
20	6,4	6,4	6,2	5,9	10	10	10	10,0	E	E	E	2,0	11,2	●
21	7,0	12,2	10,0	9,4	10	10	10	10,0	SE	SE	C	1,0		
22	10,2	18,0	10,4	12,2	8	3	3	4,7	C	C	C	0,0		
23	9,2	16,8	11,0	11,8	8	10	2	6,7	C	S	C	1,0		
24	7,0	21,0	16,0	14,4	3	4	8	5,0	C	S	S	0,7		
25	13,4	16,0	14,0	14,0	6	10	10	8,7	S	S	S	3,3		
26	9,0	12,8	10,4	10,3	10	10	10	10,0	S	S	C	1,0	34,0	●
27	9,2	12,0	11,0	10,4	10	10	10	10,0	C	SE	SE	1,7	12,6	●K
28	8,0	8,0	7,4	7,3	10	10	10	10,0	SE	SE	SE	3,0	24,2	●
29	7,2	9,2	8,0	7,7	10	10	10	10,0	E	E	C	2,0	8,2	●
30	9,2	16,0	10,0	11,1	10	4	3	5,7	C	E	C	0,7	14,0	●
31														
Átlag	6,8	13,6	8,8	9,2	6,7	6,7	5,8	6,4				1,8	122,8 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

21,0°C, 11-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

-1,4°C, 17-én reggel 6 órakor

Csapadékos napok száma

10

Napi maximum: 34,0 mm, 26-án

Viharos napok száma:

1

Zivataros napok száma: 1

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1895. május

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	7 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	8,4	19,2	12,0	12,4	3	4	1	2,7	C	SE	C	0,3		
2	12,0	19,0	13,2	13,8	8	3	3	4,7	NW	NW	C	1,7		
3	3,8	17,0	9,0	9,1	3	6	6	5,0	C	W	W	0,7		
4	10,0	20,0	13,0	13,5	4	3	5	4,0	C	S	S	1,0		
5	5,0	21,0	13,1	12,3	6	4	0	3,3	C	SE	C	1,0		
6	18,0	20,4	13,2	16,0	2	5	0	2,3	E	N	SE	1,7		
7	6,0	17,4	8,2	9,5	0	8	3	3,7	C	E	C	1,0		
8	11,0	19,0	10,4	12,4	2	4	0	2,0	E	E	C	1,7		
9	14,0	21,0	11,0	14,1	0	4	0	1,3	E	E	C	1,7		
10	10,4	20,4	12,0	13,3	2	4	0	2,0	C	C	C	0,0		
11	10,4	18,0	9,0	11,3	2	10	0	4,0	C	NW	C	0,3		
12	12,8	22,0	16,2	16,2	5	3	5	4,3	C	W	C	0,3	6,5	• ☉
13	15,0	24,0	14,4	16,7	6	6	4	5,3	NW	NW	C	1,7		
14	12,4	20,0	12,0	13,8	0	5	2	2,3	C	S	C	1,0		
15	11,4	21,2	17,0	15,9	7	8	8	7,7	C	E	S	1,3		
16	9,2	17,0	15,4	13,4	10	10	10	10,0	NW	NW	NW	3,3	18,6	•
17	8,8	5,0	3,0	4,6	10	10	4	8,0	W	NW	SW	2,3	34,1	•
18	3,4	11,2	6,8	6,4	10	6	10	8,7	C	SE	C	0,3		≡
19	9,0	13,2	10,2	10,0	10	10	5	8,3	SW	S	C	1,0	3,1	•
20	10,0	18,4	12,4	12,8	8	10	10	9,3	NW	SW	C	1,0		
21	9,0	22,0	17,0	15,4	2	6	4	4,0	C	S	S	2,7		
22	20,0	24,0	16,0	18,8	2	4	6	4,0	SW	SW	S	3,0		☾
23	13,2	21,2	13,2	14,8	8	3	0	3,7	S	NW	C	2,3		
24	15,4	22,0	14,2	16,1	10	10	0	6,7	SW	NW	C	1,0		
25	11,0	20,6	12,0	13,5	0	10	8	6,0	C	S	S	2,3	4,2	•
26	14,2	21,0	18,0	17,1	6	7	0	4,3	SW	S	C	1,3		
27	16,6	21,6	17,0	17,5	3	8	10	7,0	NW	N	E	2,7		
28	13,6	20,4	15,0	15,5	8	4	2	4,7	C	N	N	2,7		
29	14,0	19,0	14,0	14,8	2	2	2	2,0	NW	NW	NW	3,0		
30	15,2	19,4	9,4	13,3	0	0	0	0,0	S	C	C	0,7		
31	7,6	22,0	12,6	13,2	0	0	0	0,0	C	C	C	0,0		
Átlag	11,3	19,3	12,6	13,5	4,5	5,7	3,5	4,6				1,5	66,5 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

24,0°C, 13-án délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

3,0°C, 17-én este 7 órakor

Csapadékos napok száma

5

Napi maximum: 34,1 mm, 17-én

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 1

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 1

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések Veszprém

1895. június

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	9,0	24,4	15,0	15,8	3	4	3	3,3	C	S	C	1,3		
2	18,0	24,0	17,0	19,1	3	5	6	4,7	SW	SW	C	2,3		
3	16,4	25,0	17,0	18,9	5	6	4	5,0	W	SW	C	2,0		
4	17,4	25,4	16,0	18,9	0	6	3	3,0	C	N	C	0,7	14,0	● ↙
5	18,2	26,8	20,0	21,2	3	4	7	4,7	C	SW	E	1,3		☉
6	14,4	22,4	18,0	18,0	0	10	10	6,7	C	E	C	0,7	6,6	● ☉
7	17,0	22,4	16,4	18,1	6	7	8	7,0	C	E	C	0,7	14,0	● ☉
8	15,0	22,4	15,0	16,9	10	8	10	9,3	E	S	C	1,0	10,2	●
9	16,6	26,0	15,1	18,5	10	10	0	6,7	C	C	C	0,0		
10	16,6	20,4	15,2	16,9	10	10	6	8,7	C	SE	C	1,0	3,0	● ☉
11	15,6	23,4	16,4	18,0	2	8	6	5,3	C	SW	C	1,0		
12	19,0	22,4	15,2	18,2	0	6	10	5,3	C	C	W	0,3	13,6	● ☉
13	15,2	17,2	12,4	14,4	10	4	4	6,0	NW	NW	W	4,0		
14	13,0	19,4	12,4	14,4	8	3	2	4,3	NW	N	W	3,3		
15	18,2	21,0	13,2	16,7	3	5	8	5,3	S	S	NW	2,7		
16	12,4	11,0	8,0	9,9	10	10	2	7,3	NW	NW	C	2,3		
17	9,2	19,2	11,4	12,8	0	3	2	1,7	W	W	C	1,7		
18	11,0	23,2	16,2	16,5	6	3	0	3,0	C	S	S	1,3		
19	13,4	26,2	19,0	19,2	0	4	4	2,7	C	S	S	1,3		
20	16,4	27,0	16,2	19,2	4	4	10	6,0	C	S	E	1,0		
21	15,0	21,8	17,0	17,6	10	10	8	9,3	C	W	C	0,7	33,8	● ☉
22	16,2	23,0	17,2	18,4	10	6	10	8,7	NW	NW	W	3,7	1,5	● ☉
23	19,2	21,0	16,6	18,4	7	10	10	9,0	W	C	C	0,3	5,4	● ☉
24	17,6	20,0	15,0	17,0	10	0	0	3,3	C	C	C	0,0		
25	13,0	18,8	14,0	14,9	0	3	0	1,0	C	N	C	1,7		
26	11,2	19,0	13,0	14,0	8	8	10	8,7	W	W	W	4,0		
27	16,0	20,2	13,4	15,9	3	10	4	5,7	W	W	W	2,3		
28	15,6	25,4	17,0	18,8	0	7	4	3,7	C	W	W	1,0	23,2	● ☉
29	15,4	27,2	17,8	19,6	0	4	4	2,7	C	S	C	0,7		
30	16,2	27,0	20,4	20,9	0	6	0	2,0	C	N	C	0,7		≡
31														
Átlag	15,2	22,4	15,6	17,2	4,7	6,1	5,2	5,3				1,5	125,3 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

27,2°C, 29-én délután 1 órakor

Terminus minimum hőmérséklet:

8,0°C, 16-án este 8 órakor

Csapadékos napok száma

10

Napi maximum: 33,8 mm, 21-én

Viharos napok száma:

0

Zivataros napok száma: 9

Ködös napok száma:

1

Távoli villámlás: 1

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt

Meteorológiai feljegyzések

Veszprém

1895. július

Nagy Iván

	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Valódi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	6 ^h	1 ^h	8 ^h	Napi közép	Csapadék	
	Léghőmérséklet				Felhőzet				Szélirány és erősség				mm	Forma
	Celsius-fokban				Derült = 0 Borult = 10				Szélerő 0 – 10					
1	23,0	31,3	22,0	24,8	0	2	0	0,7	S	S	C	0,7		
2	21,0	30,4	23,0	24,4	0	3	8	3,7	C	W	C	0,7		
3	19,2	27,4	20,2	21,8	6	4	3	4,3	W	NW	C	2,0		
4	16,4	25,4	16,0	18,7	10	3	4	5,7	NW	NW	W	3,7		∇
5	17,0	21,0	17,0	18,0	10	10	10	10,0	C	NW	NW	1,7		
6	17,0	22,2	16,4	18,1	10	10	10	10,0	C	N	W	2,0	4,3	• Ő
7	14,0	14,0	13,4	13,6	10	10	10	10,0	NW	NW	W	5,0		∇
8	13,2	19,0	17,0	16,3	10	10	10	10,0	W	NW	NW	4,3		
9	15,0	22,2	17,0	17,8	10	10	6	8,7	NW	NW	W	3,7		
10	20,2	27,0	19,0	21,5	0	4	3	2,3	W	W	C	1,0		
11	20,0	29,0	20,2	22,5	2	4	0	2,0	W	W	C	1,0		
12	19,2	28,4	18,2	21,3	3	0	0	1,0	SW	S	S	3,0		
13	12,2	19,8	10,0	13,3	10	10	10	10,0	NW	C	W	2,7	11,6	• ∇
14	12,2	21,0	15,0	15,8	2	3	0	1,7	W	W	C	2,0		
15	16,0	25,2	17,0	18,9	0	4	0	1,3	C	C	C	0,0		
16	20,4	26,2	17,0	20,5	6	6	0	4,0	C	C	C	0,0		
17	21,0	29,0	21,0	23,2	0	2	0	0,7	C	W	C	0,7		
18	25,0	13,0	19,0	18,8	2	10	3	5,0	S	NW	C	2,7	ny	Ő ∇
19	17,2	29,0	22,2	22,6	2	2	0	1,3	C	S	C	0,3		
20	20,0	25,0	17,0	20,0	10	2	2	4,7	NW	NW	C	4,3		∇
21	17,2	19,2	20,0	18,8	0	0	0	0,0	C	S	C	0,3		
22	19,0	29,0	20,4	22,3	10	3	10	7,7	C	W	C	0,3		
23	16,0	28,2	18,2	20,3	2	10	10	7,3	NW	C	C	1,3	ny	Ő
24	15,8	24,2	16,0	18,2	10	2	3	5,0	W	W	C	0,7		
25	14,2	27,0	17,0	18,9	0	2	0	0,7	C	NW	C	1,0		
26	20,2	30,0	19,2	22,5	2	3	0	1,7	C	S	C	0,7		
27	25,0	31,0	18,4	23,8	0	0	0	0,0	C	W	C	0,7		
28	20,0	32,0	21,4	23,9	0	0	0	0,0	C	S	C	0,7		
29	20,0	32,2	25,0	25,5	0	0	0	0,0	C	S	S	2,7		
30	19,0	24,0	19,0	20,3	0	4	0	1,3	NW	NW	NW	3,3		
31	19,2	29,0	21,0	22,6	0	2	2	1,3	C	W	W	1,0		
Átlag	18,2	25,5	18,5	20,3	4,1	4,4	3,4	3,9				1,7	15,9 mm	

Terminus maximum hőmérséklet:

32,2°C, 29-én délután 1 óraker

Terminus minimum hőmérséklet:

10,0°C, 13-án este 8 óraker

Csapadékos napok száma

2

Napi maximum: 11,6 mm, 13-án

Viharos napok száma:

5

Zivataros napok száma: 3

Ködös napok száma:

0

Távoli villámlás: 0

Havazásos napok száma

0

Jégeső: nem volt